

NIN TÉNEK KÁWINTAL AN OK'ÓXLÁB

**El Nuevo Testamento
en el huasteco de Veracruz**

La Liga Bíblica

Las Sagradas Escrituras para Todos

El Nuevo Testamento
en el huasteco de Veracruz

La Liga Bíblica 1M primera edición 2005 [hus]
La Liga Bíblica versión electrónica 2009

Publicado por
© La Liga Bíblica 2005

Se permite copiar, distribuir y comunicar públicamente esta obra bajo las siguientes condiciones:

- Reconocimiento. Reconozca a la Liga Bíblica los derechos que tiene en la impresión o distribución de esta obra, deslindándola de responsabilidad alguna por cualquier uso que se le de a la presente publicación.
- No comercial. No puede utilizar esta obra para fines lucrativos.
- Sin obras modificadas. No se puede alterar, transformar o generar una obra a partir de ésta.

PRÓLOGO

El Nuevo Testamento forma parte de las Sagradas Escrituras, mejor conocidas como la Biblia. Consta de veintisiete libros distintos, cada uno de los cuales es proveedor de ricas bendiciones al que lo lee. Fue escrito originalmente en el idioma griego, pero a través de casi dos mil años se ha traducido en más de mil cuatrocientos idiomas. En la actualidad, millones de personas de miles de pueblos pueden leerlo en su propio idioma.

El vocabulario y la gramática del idioma tének son muy distintos a los del griego, y también a los del español; sin embargo, el tének posee abundantes formas gramaticales y retóricas que pueden expresar a fondo el significado del griego original.

Aclaraciones sobre la escritura tének

Para la escritura en la lengua tének, se usan las mismas letras que se usan en el español, con las que, además, se forman varios dígrafos que no existen en el español. También se usan consonantes glotalizadas y el corte de voz o pausa (cierre glotal) indicado por el saltillo: '.

En tének tenemos dos clases de vocales: una normal y una prolongada. La vocal prolongada se pronuncia con un poquito más de tiempo que la normal y la escribimos con acento. Es muy importante pronunciar la prolongación de una vocal, porque de lo contrario, cambia completamente el sentido de la palabra. A continuación damos algunos ejemplos para los nuevos lectores.

Contraste entre una vocal normal y una prolongada.

chabal	nixtamal	pulek	abuelo	pil	luciérnaga
chabál	tierra	púlek	grande	píl	en otra parte

Contraste entre palabras con consonantes normales y glotalizadas.

taka'	palpar	cha'aw	golpear
t'aka'	lavar	ch'a'aw	masticar

El saltillo puede presentarse en cualquier parte de la palabra, menos al principio.

kwita'	gallina	ka pa'ba'	bájalo
mu'kan	se despedazó	chi'chim	mosquito
pik'o'	perro	mixtu'	gato

Muy a menudo el saltillo se presenta entre dos vocales.

to'ol	pez	ba'im	tuza	xa'al	vomitara
xi'íl	cabello	t'u'udh	tamal	che'el	moler

Algunas veces el saltillo se presenta delante de una consonante.

chiw'	chayote	way'	mazorca
anchan'	así	pay'lóm	suegro
al'íb	nuera	yaw'lách	enfermedad

En tének también tenemos consonantes glotalizadas tales como: ch', k', k'w, t', y ts';

k'ale	se fue
kale	salió

k'wita'	despeinar
kwita'	gallina

t'ek'at	arriba
tek'at	cocido

ts'itsab	peine
tsikadh	quemado

Índice

MATEO	1
MARKOS	68
LUKAS.....	112
JUAN	184
HECHOS	237
ROMANOS.....	302
1 KORINTIOS.....	331
2 KORINTIOS.....	358
GÁLATAS.....	376
EFESIOS.....	387
FILIPENSES.....	397
KOLOSENSES.....	404
1 TESALONISENSES	411
2 TESALONISENSES	417
1 TIMOTEO.....	421
2 TIMOTEO.....	429
TITO	435
FILEMÓN	439
HEBREOS.....	441
SANTIAGO.....	462
1 PEDRO	470
2 PEDRO	478
1 JUAN	483
2 JUAN	490
3 JUAN	492
JUDAS	494
APOKALIPSIS.....	497

An alwa' t'ilab xin dhutsám na

Mateo

Nin weje' pakéliltsik na Jesukristo

(Lk. 3:23-38)

1 Jeché' ja'ich nin bij nin weje' pakéliltsik na Jesukristo, xu kidhtaláb k'al na Dabid ani na Abraham.

²Na Abraham in kó'oy in chakámil xin bij ta Isák. Na Isák in kó'oy in chakámil xin bij ta Jakob. Na Jakob in kó'oy in chakámiltsik ani jún ti éb in bij ta Judá. ³Nin táta' na Fares ani na Sara ja'ich na Judá ani nin nána' ja'ich na Tamar. Na Fares in kó'oy in chakámil xin bij ta Esrom ani na Esrom in kó'oy in chakámil xin bij ta Aram. ⁴Na Aram in kó'oy in chakámil xin bij ta Aminadab, na Aminadab in kó'oy in chakámil xin bij ta Násón ani na Násón in kó'oy in chakámil xin bij ta Salmón. ⁵Nin táta' na Bós ja'ich na Salmón ani nin nána' ja'ich na Ráb. Nin táta' na Obed ja'ich na Bós ani nin nána' ja'ich na Rut. Na Obed in kó'oy in chakámil xin bij ta Isaí. ⁶Na Isaí in kó'oy in chakámil xin bij ta Dabid ani jeché' na Dabid ja'ich na k'wajay ti pulek tak'ix. An pulek tak'ix Dabid k'al nin

tomtalwi'ik na Urías in kó'oytsik in chakámil xin bij ta Salomón.

⁷Na Salomón in kó'oy in chakámil xin bij ta Roboam, na Roboam in kó'oy in chakámil xin bij ta Abías ani na Abías in kó'oy in chakámil xin bij ta Asa. ⁸Na Asa in kó'oy in chakámil xin bij ta Josafat, na Josafat in kó'oy in chakámil xin bij ta Joram ani na Joram in kó'oy in chakámil xin bij ta Usías. ⁹Na Usías in kó'oy in chakámil xin bij ta Jotam, na Jotam in kó'oy in chakámil xin bij ta Akas ani na Akas in kó'oy in chakámil xin bij ta Esekías. ¹⁰Na Esekías in kó'oy in chakámil xin bij ta Manasés, na Manasés in kó'oy in chakámil xin bij ta Amón ani na Amón in kó'oy in chakámil xin bij ta Josías. ¹¹Na Josías in kó'oy in chakámiltsik ani jún ti éb ja'ich na Jekonías. Jeché' támun tam ti an israelitatsik júná ti wik'nél ban chabál xi Babilonia.

¹²Más tayíl, tam ti támnékich jeché', na Jekonías in kó'oy in chakámil xin bij ta Salatiel ani na Salatiel in kó'oy in chakámil xin bij ta Sorobabel. ¹³Na Sorobabel in kó'oy in chakámil xin bij ta Abiud,

na Abiud in kó'oy in chakámil xin bij ta Eliakim ani na Eliakim in kó'oy in chakámil xin bij ta Asor.

¹⁴Na Asor in kó'oy in chakámil xin bij ta Sadok, na Sadok in kó'oy in chakámil xin bij ta Akim ani na Akim in kó'oy in chakámil xin bij ta Eliud. ¹⁵Na Eliud in kó'oy in chakámil xin bij ta Eleasar, na Eleasar in kó'oy in chakámil xin bij ta Matán ani na Matán in kó'oy in chakámil xin bij ta Jakob. ¹⁶Na Jakob in kó'oy in chakámil xin bij ta José. Jeché' na José, ja'ich nin tomkíl na María ani ba jeché' na María, taja' ti wa'chin na Jesús xu bijyáb ti Kristo.

¹⁷Wa'chin lajuché' i kidhtalábsik, tujeý ba na Abraham asta ba na Dabid. Lajuché' jeye i kidhtalábsik wa'chin xi tujeý ba na Dabid asta tam ti an israelitatsik júná Babilonia ti wik'nél. Ani lajuché' jeye i kidhtalábsik wa'chin xi tujeý tam ti an israelitatsik júná Babilonia ti wik'nél asta ti wa'chin ti chakam na Kristo.

Xan ti wa'chin ti chakam na Jesukristo

(Lk. 2:1-7)

¹⁸Enché' ti wa'chin ti chakam na Jesukristo: Na María, nin nána', k'wajat konodh abal ka tomkin k'al na José ani tam ti yabél k'wajattsik junax, jilk'on kó'odh na María k'al tin cháp an T'okat Ejattaláb. ¹⁹Na José, nin tomkíl na María, ja'ich jun i lujat inik, por yab in le'na' kin xalk'a' max anchan' ti k'wajat na María, tokot in le'na' kin jila' chinatk'i. ²⁰Lejat k'wajat in chalpayal jeché', in chu'u ba watsib

jun in t'okat abatwálejil an Ok'óxláb ani utsan k'al enché':

—José, xi kidhtaláb k'al na Dabid, ka bach'u na María ta tomtal ani yab ki k'wajay ta chalpax, pos an chakam xi ne'ech kin wa'chiy, k'al an T'okat Ejattaláb tu dhabaláb.

²¹Na María ne'ech kin wa'chiy jun i chakam ani ne'ech ka bijiy ta Jesús. Anchan' ti ne'ech ka bijyat abal ne'ech kin lo'o an atiklábtsik k'al an walastaláb xin ko'oltsik.

²²Ejtal jeché' támun abal ka t'ájan xan tin ulúmal an Ok'óxláb enché' k'al nin t'ílsíxil:

²³An tsidhan ne'ech ka jilk'on kó'odh ani ne'ech kin wa'chiy jun i chakam.

Jeché' an chakam ne'ech ka bijyat Emanuel.

An bijláb Emanuel in lé' kin ulu: Na Dios k'wajat k'al wawá'.

²⁴Tam ti na José ejech, anchan' tin t'aja' xan ti utsan k'al nin t'okat abatwálejil an Ok'óxláb ani yab in jila' na María. ²⁵Por yab junkun k'al na María asta tam ti na María in kó'oy an chakam ani in k'wajbantsi tin bij Jesús.

Alná an chakam k'al an chalpadh iniktsik

2 Na Jesús wa'chin ban bitsow xin bij Belén xu tak'nal ban chabál xi Judea, tam ti na Erodes k'wajat ti pulek tak'ix ba jachan' an chabál. Tam ti jachan' i k'ij, ulich ban bitsow Jerusalén cháb óx i chalpadh iniktsik xi tál in lujtal xon tu kalel na k'ítsá ²ani konoxintsik enché':

—¿Jón' ti k'wajat nin pulek tak'íxal an judfotsik xi wa'chin ti

chakam? Pos i chu'úmal nin ótil in lujtal xon tu kalel na k'ítsá ani u tsi'nek teché' abal ki k'ak'na'.

³Tam tin cho'óbna' jeché' an pulek tak'ix Erodes, jilk'on t'ajat ti chalpax ani ejtal jeye an atiklábtisik xi Jerusalén. ⁴Kanyattsik tám k'al an pulek tak'ix ejtal an ok'lek pále'tsik ani an ok'tsixtsik xin wilál nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés ani in konoytsik jón' ti ne'ech ka wa'chin ti chakam an Kristo. ⁵Jajá'tsik tók'on enché':

—Ban bitsow xin bij Belén xu tak'nal ban chabál xi Judea; pos an t'íltisix enché' tin jilámal dhutsadh:

⁶Maske Belén ja'ich jun i chakam bitsow xi k'wajat ban chabál xi Judea,
púlek ti k'wajat,
kom taja' ti ne'ech ka wa'chin
jun i ok'lek,
xi ne'ech kin beletna' an
atiklábtisik xi Israel.

⁷Na Erodes in kaniy tám chinatk'i an chalpadh iniktsik ani in konoy xowk'i jun bél ti xalk'anék na ót. ⁸In aba'tsik tám Belén ani in utsa'tsik enché':

—Ki k'aletsik taja' ani ka al'imay i tsubaxtaláb k'al tin kwenta jachan' an chakam. Tam ka ela'tsik an chakam, ti kin óltis abal kin k'ale neye ku k'ak'na'.

⁹Tam ti ok'on ti usnaltsik jeché' k'al an pulek tak'ix, k'aléchtsik tám. Na ót xin chu'úmaltsik in lujtal xon tu kalel na k'ítsá, ta' ti ne'ech ok'ox ani tam tin bajaw xon ti k'wajat an chakam, kubey. ¹⁰Tam ti an chalpadh iniktsik in chu'u kubey na ót, kulbétsik t'ajat. ¹¹Tam

ti ochichtsik ban atá, in chu'u an chakam junax k'al na María. Jeché' na María ja'ich nin nána' an chakam. An chalpadh iniktsik tudhlan tám ani in k'ak'na' an chakam. In japiy tám an balixtaláb xin tsi'dháltisik ani in ch'ejwaliy ti oro, ti ikob ani ti mirra. ¹²Por óltsintsik k'al jun i watsib ke yab yejat ka witsiytsik xon ti k'wajat na Erodes, jaxtám ti witsiytsik bin chabálil, píl bél.

Ajláchtsik abal Ejipto

¹³Tayíl, tam ti k'alnekich an chalpadh iniktsik, na José in chu'u ba jun i watsib jun in t'okat abatwálejil an Ok'óxláb ani utsan k'ál enché':

—Ki ch'akay ani ki ájlách abal Ejipto. Ka júna' an chakam junax k'al nin nána' ani ki k'wajay taja' asta tam naná' tu utsa' ki witsiy. Pos na Erodes ne'ech kin aliy an chakam abal kin chemdha'.

¹⁴Tam ti na José ejech, jachan' an akal ájlách abal Ejipto. In júna' an chakam junax k'al nin nána'. ¹⁵Taja' ti k'wajaysik asta ti chemech na Erodes. Jeché' támun abal ka t'ájan xan tin ulúmal enché' an Ok'óxláb k'al nin t'íltisxil: “U utsa' ka k'ale Ejipto nu Chakámil.”

Na Erodes in abna' ka chemdhá i chakamtsik

¹⁶Tam ti na Erodes in chu'u abal k'ambiyat k'al an chalpadh iniktsik, chakuy t'ajat ani in abna' ka chemdhá ejtal an ts'itsik kwitól xi ít ti wa'chinék asta xin ko'olich chabtsik i tamub. In abna' ka chemdhá an ts'itsik kwitól xu k'wajíl Belén ani xu k'wajíltsik

taja' k'unat. Jeché' in t'aja' anchan' kom in ko'olich k'unat cháb i tamub ti wat'enek an chalpadh iniktsik.

¹⁷Anchan' ti támun jelt xan tin jílámál dhutsadh enché' an t'ílsix Jeremías:

¹⁸Ach'atmé ban bitsow Ramá i mímlábsik ti uk'nal ani ti t'e'pinal;
ja'ich nin at kidhtaltsik na Rakel xi k'wajat in uk'intsal nin chakámiltsik
ani yab in le'na'tsik ka k'ijidhmédhá, kom chemdhantsidh tin chakámiltsik.

¹⁹Por tam ti chemnekich na Eroles, taja' Ejipto, na José in chu'u ba jun i watsib jun in t'okat abatwálejil an Ok'óxláb ani utsan k'ál enché':

²⁰—Ki ch'akay ani ki k'ale ban chabál xi Israel. Ka júna' an chakam junax k'al nin nána' abal chemnekichtsik xin lé'wi'ik kin chemdha' an chakam.

²¹Ch'akay tám na José ani in júna' an chakam k'ál nin nána' ban chabál xi Israel. ²²Por tam ti na José in ach'a' abal na Arkelao ja'ich na k'wajat ti tak'ix Judea in kuxyal nin táta' Eroles, jik'ey ani yab in le'na' ka k'ale taja'. Ani kom óltsinékich k'al jun i watsib xon ti yejat ka k'ale, k'ale ban chabál xi Galílea. ²³Tam ti ulich taja', k'ale ti k'wajíl ban bitsow xin bij Nasaret. Jeché' támun anchan' abal ka t'ájan xan tin ulúmal an t'ílsixtsik, ke na Jesús ne'ech ka bijyat ti nasareno.

Na Juan xu pujax u t'ílsix ban chabál xon ti yab k'wajtsidh

(Mr. 1:1-8; Lk. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

3 Tam ti jachan' i k'ij na Juan xu pujax ulich Judea ban

chabál xon ti yab k'wajtsidh. Tujey ti t'ílsix ²ani in ulal enché':

—Ka jila'ichtsik ta walablom, pos exomich ti k'unel xowk'i ne'chich ti tak'ix na Dios.

³Jeché' na Juan ja'ich an inik xin t'ilámál an t'ílsix Isafas tam tin ulu enché':

Ach'at in káwintal jun xita' ban chabál xon ti yab k'wajtsidh ani xu káw, in ulal kawidh enché':

“iKa t'ojojontsíchtsik tin bélil an Ajátikláb;

ka júna'ichtsik jun i xe'chintaláb alwa'; abal anchan', ki k'wajáchtsik t'ojojodh tam ka tsích an Ajátikláb!”

⁴Na Juan u xeketlinal k'al i xeketláb xi t'ajadh k'al nin xi'íl an ko'nél xu bijyáb kameyo ani in wik'ál nin tsukul k'al i ót'. Nin k'apwál, ja'ich an pich'ich' ani an alte' chi'ik. ⁵Yán i atiklábsik xi Jerusalén, ejtaltsik xu k'wajílsik ban chabál xi Judea ani ejtal xu k'wajílsik k'unat ban walja' Jordán, u uleltsik abal kin ach'a' xowa' in ulal na Juan. ⁶Tam kin ólna'ichtsik nin walab, u pujoyábsik k'al na Juan ban walja' Jordán.

⁷Por tam ti na Juan in chu'u ke yán i fariseotsik ani i saduseotsik u ulel abal ka pujoyat, utsantsik enché' k'al na Juan:

—iTatá'tsik a junwal jelti an chan! ¿Jita' ti ok'tsámaltsik ka chink'ontsi an k'ak'adh yajtsiktaláb xi exomich ti k'unel? ⁸Ki k'wajáchtsik alwa' abal ka xalk'an ke tsubax lejtál ta jila'ichtsik ta walablom. ⁹Yab ka chalpaytsik ke i alwa' inik tin tamét na Dios abalk'i i kidhtalábsik k'al

na Abraham; pos tu utsálsik ke asta ba jeché' an t'ujubtsik na Dios ne'ech kin ejto kin wa'chindha' in kidhtaltsik a Abraham. ¹⁰Anchan' jelt xan ti jun i inik in kwajlál jun i te' xi yab xata' ti alwa' ani in tsikál, anchan' jeye ti ne'ech kin t'aja' na Dios k'unat i k'ij k'al an atiklábtsik xi Jajá' kin chu'u ke yab alwa' inik. ¹¹Naná' tu pujyaltsik k'al i ja' jelti jun i exól abal a jila'ichtsik ta walablom; por xi ta' tál tayíl, ne'ech ti ki pujaytsik k'al an T'okat Ejattaláb ani k'al i k'amal. Jajá' más in ko'ol i awiltaláb ke naná', naná' nibal ela' in tomnál ku téntsi tin pajab. ¹²Anchan' xan ti jun i inik in jutsyal an trigo abal kin ta'pa' ban wile' ani in tsiktsal an tin jokom, anchan' jeye ti ne'ech ka t'ajtsin an atiklábtsik k'al xi ta' tál tayíl. Ne'ech kin júna' walk'i' xi Jajá' in dhabal ani ne'ech kin pet'na' xi yab Jajá' in dhabal ban k'amal xi yab jayk'i u tepel.

Tam ti pujan na Jesús

(Mr. 1:9-11; Lk. 3:21-22)

¹³Ulich tám na Jesús ban walja' Jordán xon ti k'wajat na Juan abal ka pujiyat, na Jesús tál Galilea. ¹⁴Yabwi'ik u le'náb ka pujiyat na Jesús k'al na Juan, tokot u usnal enché':

—Naná' nin tomnál kin pujiyat k'al Tatá', ani ¿Tatá' a lé' tu pujay naná'?

¹⁵Por utsan enché' k'al na Jesús:

—Xo' ka t'aja'ich anchan'; pos yejat ki t'aja' ejtal xowa' in lé' na Dios.

In tok'óch tám na Juan. ¹⁶Tam ti pujadhich na Jesús, kale ban

ja'. Támk'i jachan', jak'pin an walk'i' ani in chu'u na Jesús nin T'okat Ejattal na Dios ti pa'íl jelti jun i kuku' ani buxkan tin éb Jajá'. ¹⁷Ach'atmé tám jun i káwintaláb walk'i', xu káw in ulu enché':
—Jeché' ja'ich nu Chakámil xu k'anidhál t'ajat ani in kulbél t'ajat k'al Jajá'.

Taktamiyat na Jesús k'al an lej at'ax

(Mr. 1:12-13; Lk. 4:1-13)

4 Júná tám na Jesús k'al an T'okat Ejattaláb ban chabál xon ti yab k'wajtsidh abal ka taktamiyat k'al an lej at'ax.

²Taja' ti k'wajay yab u k'apul chab inik a k'ítsá ani chab inik i akal ani tayíl, k'a'ay. ³Utey tám an lej at'ax ba na Jesús abal kin taktamiy ani in utsa' enché':

—Max tsubax lejtál i Chakámláb k'al a Dios, ka utsa' jachan' an t'ujubtsik ka wenk'on ti k'apné.

⁴Tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—An T'okat Dhuslab in ulal enché': “Yab tokotk'i k'al i k'apné ti ejat an inik, ejat jeye k'al ejtal xowa' na Dios in ulal.”

⁵Júná tám na Jesús k'al an lej at'ax ban t'okat bitsow Jerusalén, k'adhbá bin éb an pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios ⁶ani utsan enché':

—Max tsubax lejtál i Chakámláb k'al a Dios, ka pet'na' tabá' abal cha'at; pos an T'okat Dhuslab in ulal enché':

Na Dios ne'ech kin aba' nin t'okat abatwálejiltsik abal ti ki beletna'.

Ne'ech ti ki bach'u abal yab ka cha'aw na akan k'al ni jun i t'ujub.

⁷Tók'oyat enché' k'al na Jesús:
—In ulal jeye enché' an T'okat
Dhuslab: “Yab ka taktamiy an
Ok'óxláb na Diosil.”

⁸Júná tám juní k'al an lej at'ax
ba jun i t'ek'at ch'én, xalk'antsat
ejtal an ti pakdha' bitsow xi teché'
ti k'ay'lá xi k'wajat tak'nél k'al an
pakdha' tak'ix ani nin pubíl jachan'
an pakdha' bitsow ⁹ani utsan
enché':

—Ne'ech tu pidha' ejtal jeché',
max ki tudhlan abal ti kin k'ak'na'.

¹⁰Utsan tám enché' k'al na Jesús:
—Lej at'ax, ki k'aléch, pos an
T'okat Dhuslab in ulal enché': “Ka
k'ak'na' an Ok'óxláb na Diosil ani
Jajá'k'i ka t'ójontsal.”

¹¹Jilanich tám na Jesús k'al an lej
at'ax ani ulich i t'okat abatwáletsik
abal ka t'ójontsat k'al na Jesús.

Na Jesús in tujúch Galilea nin t'ojlábil

(Mr. 1:14-15; Lk. 4:14-15)

¹²Tam ti na Jesús in ach'a' abal na
Juan balidh ban wik'axte', witsiy ban
chabál xi Galilea. ¹³Por yab k'wajay
Nasaret, k'ale ti k'wajíl Kapernaúm,
jun i bitsow xi k'wajat bin wál i pujal,
ban chabál xon ti k'wajineksik na
Sabulón ani na Neftalí. ¹⁴Jeché'
támun abal ka t'ájan xan tin jilámál
dhutsadh an t'iltsix Isaías enché':

¹⁵Chabál xon ti k'wajineksik na
Sabulón ani na Neftalí,
xi k'wajat in lujtal ban pujal, in
lujtal xon tu kalel na k'ítsá
k'al an walja' Jordán,
Galilea, xon tu k'wajíl xi yabtsik
u judío.

¹⁶An atiklábtsik xi k'wajat jelti
max ban jik'waxtaláb,

in chu'utsik jun i pulek
tajaxtaláb

ani an atiklábtsik xi k'wajat jelti
max in k'un'k'úmich t'ajat
an chemlá,

tajbayattsik k'al jun i tajaxtaláb.

¹⁷Asta tam ti tám ti tujeý na Jesús
ti t'iltsix ani in ulal enché':

—Ka jila'ichtsik ta walablom, pos
exomich ti k'unel xowk'i ne'chich ti
tak'ix na Dios.

Na Jesús in kaniy abal ti exóbal ché' i jixom to'oltsik

(Mr. 1:16-20; Lk. 5:1-11)

¹⁸Tam ti na Jesús ne'ech ti belal
waltsik an pujal xi Galilea, in chu'u
chá'b i iniktsik xin kidhábk'itsik; jún
ja'ich na Simón, xi bijyat jeye ta Pedro
ani na jún a Andrés. Jeché' an iniktsik,
k'wajat in pet'nál nin jixáb an to'ol
ban pujal, kom jajá'tsik u jixom to'ol.

¹⁹Utsantsik tám enché' k'al na Jesús:

—Ti kin wéwna'tsik ani ne'ech tu
ok'tsitsik xan ti ne'ech ka aliy an
atiklábtsik xi ne'ech ti kin bela'.

²⁰Tám'k'i jachan' tin jila'tsik nin
jixáb an to'ol ani k'aletsik k'al na Jesús.

²¹Más asta tuwa' wé' ani', na Jesús
in chu'u juní chá'b i iniktsik xi aníl
jeye in kidhábk'itsik. Jeché'tsik
ja'ich na Jakobo ani na Juan, xu
chakámlábsik k'al na Sebedeo xi
k'wajattsik ba jun i tan k'al nin táta'
ti lejkix tin jixáb an to'ol. Kanyattsik
k'al na Jesús ²²ani tám'k'i jachan' tin
jila'tsik an tan. In jila'tsik jeye nin táta'
ani in wéwna'tsik na Jesús.

Na Jesús in ok'tsal yán i atiklábtsik

(Lk. 6:17-19)

²³Na Jesús xe'ech in lonyal putál
an chabál xi Galilea ani u kubél

ti ok'tsix ban bitsowtsik ban atá xon tu t'ajnal an junkuntaláb. In t'ilál an alwa' t'ilab k'al tin kwenta xan tu tak'ix na Dios ani in jeldhál an atiklábtsik k'al xowa'kichk'i i yaw'lách. ²⁴Cho'óbná xant'éy in t'ajál na Jesús k'al ejtal an atiklábtsik xu k'wajíl ban chabál xi Siria ani tsi'dhantsat ejtal xi k'wajattsik k'al i yajtsiktaláb, xu ya'ultsik, xin ko'oltsik i ch'uk'uxtaláb, xi k'wajattsik ochadh k'al i at'ax ejattalábtsik, xu wipipíltsik ani xi yabtsik in ejtowal ka yoyon. Ani jeldhátsik k'al na Jesús. ²⁵K'al yán i atiklábtsik ti wéwná na Jesús, wéwná k'al xu k'wajíltsik Galilea, k'al xu k'wajíltsik ban bitsowtsik xi Dekápolis, xi Jerusalén, k'al xu k'wajíltsik ban chabál xi Judea ani k'al xu k'wajíltsik jeye in lujtal xon tu kalel na k'ítsá k'al an walja' Jordán.

**An ok'tsixtaláb xin pidhna'
na Jesús ban ch'én**

5 Tam ti na Jesús in chu'u ejtal an atiklábtsik, k'adhiy ba ch'én ani buxkan. Junkun tám nin exóbaliltsik malilíl xon ti Jajá' k'wajat ²ani tujeý ti ok'tsinaltsik enché' k'al na Jesús:

Xita' tsubax lejtal k'wajattsik k'ijidh
(Lk. 6:20-23)

³—K'ijidh abal xin chalpayaltsik ke in yéntsál na Dios, pos ne'ech ka k'wajaytsik tak'nél k'al na Dios.

⁴K'ijidh abal xu uk'naltsik, pos ne'ech ka k'ijidhmédhátsik k'al na Dios.

⁵K'ijidh abal xin cha'kálsik tinbá', pos ne'ech kin bach'utsik an chabál xi usnéktsik ne'ech ka pidhan k'al na Dios.

⁶K'ijidh abal xita' xin le'náltsik kin t'aja' xowa' lujat, pos ne'ech ka tolmiyattsik k'al na Dios abal kin t'aja'.

⁷K'ijidh abal xita' xin yajnantsaltsik nin at kidhtal, pos ne'ech jeye ka yajnantsattsik k'al na Dios.

⁸K'ijidh abal xita' xin ko'oltsik t'okat nin ejattal, pos ne'echtsik kin chu'u na Dios.

⁹K'ijidh abal xita' xin ayaltsik an k'ijidhtaláb, pos ne'ech ka bijyattsik ti chakámláb k'al na Dios.

¹⁰K'ijidh abal xita' xu at'naltsik k'al tin kwenta abal in t'ajálsik xowa' lujat, pos ne'ech ka k'wajaytsik tak'nél k'al na Dios.

¹¹K'ijidh abal tatá'tsik, tam ki odhbijyattsik, ki at'antsik ani ki utsantsik xowa'kich xi yab alwa' maske yab tsubax k'al Naná'k'i tu kwenta. ¹²Ki kulbé ani ki k'ijidhmétsik abal ne'ech ka bach'utsik jun i ch'ejwalixtaláb púlek tú' walk'i', pos anchan' jeye ti t'ajtsinék an t'ílsixtsik xi k'wajinek más ok'ox ke tatá'tsik.

**An belomtsik k'wajat jelti an at'em
ani an tajaxtaláb**
(Mr. 9:50; Lk. 14:34-35)

¹³Tatá'tsik ni k'wajat jelti an at'em abal an atiklábtsik. Max an at'em ka xaw'mé, éjant'ó ti ne'ech ka éyná? Yabich xata' ti alwa', tokot abal ka wak'lá ani ka k'ách'ík'ná k'al an atiklábtsik.

¹⁴“Tatá'tsik ni k'wajat jelti an tajaxtaláb abal an atiklábtsik. Jun i bitsow xi k'wajat ba ch'én, yab ne'ech kin ejto ka chink'on. ¹⁵Yab u let'k'oyáb jun i tajbaxtaláb abal ka paxk'iyat k'al jun i kajón, u let'k'oyáb abal ka k'wajbá t'ek'at abal kin tajbay ejtal xi k'wajattsik ban atá. ¹⁶Anchan' xan tu tajbax an tajbaxtaláb, anchan' teye ti ka xalk'a' xowa' alwa' a t'ajál abal kin chu'u an atiklábtsik ani anchan' kin pubédhantsi tin bij na Táta' Dios xi k'wajat walk'i'.

**Na Jesús u ok'tsix k'al tin
kwenta nin tak'ixtal na Dios
xin jilám dhutsadh na Moisés**

¹⁷Yab ka chalpaytsik ke Naná' in tsi'nek ku wék'oy nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés o xowa' in jilámal dhutsadh an t'iltsixtsik; yab in tsi'nek abal ku wék'oy, in tsi'nek abal ku t'aja' xan tin ulal. ¹⁸Pos tsubax tu utsátsik, ke lejat k'wajat an chabál ani an walk'i', yab ne'ech ka wék'ontsat ni jun xata' jeché' an tak'ixtaláb. Ko'ol ka t'ájan ok'ox ejtal xowa' k'wajat dhutsadh. ¹⁹Jaxtám, xita' kin ch'ikat t'aja' xowa' k'wajat dhutsadh ba jeché' an tak'ixtaláb, maske ja'ich jun xata' xi más chipíl ani anchan' kin ok'tsi an atiklábtsik, cha'at t'ajat in éy ne'ech ka k'wajay xon tu tak'ix na Dios. Por xita' kin t'aja' xowa' in ulal jeché' an tak'ixtaláb ani ja'ich kin ok'tsixna', ultaláb ne'ech ka k'wajay xon tu tak'ix na Dios. ²⁰Pos tu utsátsik, ke max yab ka t'aja' más an chápláb abal ka t'aja' xowa' in lé' na Dios ké an ok'tsixtsik xin wilál nin

tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés ani an fariseotsik, yab ne'ech ka ejto ki k'wajaytsik tak'nél k'al na Dios.

**Na Jesús u ok'tsix k'al tin kwenta an
cháku**

(Lk. 12:57-59)

²¹A ach'ámaltsik ke an weje' pakéltsik usnék enché': “Yab ki chemdhaxin, pos xita' ka chemdhaxin yejat ka lújundhá k'al an awiltaláb.” ²²Pos Naná' tu utsátsik ke xita' kin chakuntsi nin at kidháb, yejat ka lújundhá k'al an awiltalábtsik. Xita' kin odhbijiy nin at kidháb, yejat ka lújundhá k'al an Junkulom Awiltaláb ani xita' kin bijiy nin at kidháb ti at'ax inik, in tomnálich ka k'ale ban k'ibeltaláb.

²³Jaxtám, max ne'chich ka k'wajbantsi ti pikbantsixtaláb na Dios ani taja' ka chalpay ke yab i k'wajat alwa' k'al na at kidháb, ²⁴ka jila' an pikbantsixtaláb tin tamét xon tu k'wajbáb an pikbaxtaláb ani ki k'ale ok'ox ta lejkinál k'al na at kidháb. Tam i lejkinékich, ki witsich tám ani ka k'wajba'ich an pikbantsixtaláb.

²⁵Max jun xita' ti ki utsbijy ani ti ki júna' ban awiltaláb, ki lejkinsik ti bél k'al jajá' abal yab ti ki júna' ban lújundhom; pos max ti ki júna' ban lújundhom, an lújundhom ne'ech ti ki pidhna' ban belkol wik'axte' ani an belkol wik'axte' ne'ech ti ki baliy ban wik'axte'. ²⁶Tsubax tu utsál, ke yab ne'ech ki kale taja' asta ka jalbiy ejtal xowa' a júnál.

**Na Jesús u ok'tsix k'al tin
kwenta an uxúmbe'taláb**

²⁷An weje' pakéltsik usnék jeye enché': “Yab ki junkun k'al xi yab

a tomtal.” ²⁸Por Naná' tu utsálsik ke xita' kin lét'endha' jun i mímláb, walbinich k'al i uxúmbe'taláb tin ejattal abal in lét'endhál jachan' an mímláb.

²⁹Max na eját wal ti walbindhál, ka jixa' ani ka pet'na'; pos más alwa' ka k'ibdhá' jun peje' a t'u'úl ké ki pet'ná k'al ejtal na t'u'úl ban k'ibeltaláb. ³⁰Ani max na eját k'ubak ti walbindhál, ka much'iy ani ka pet'na'; pos más alwa' ka k'ibdhá' jun peje' na t'u'úl ké ki pet'ná k'al ejtal na t'u'úl ban k'ibeltaláb.

Na Jesús u ok'tsux k'al tin kwenta an jíláxtaláb

(Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lk. 16:18)

³¹'Usnéksik jeye an weje' pakélsik enché': “Xita' ka jíláxin k'al nin tomtal, yejat kin pidha' nin tomtal jun i úw xon tin ulal xant'ók'i tin kwenta ti ne'ech ka jíláxin.” ³²Por Naná' tu utsálsik ke max jun i inik kin jila' nin tomtal ani yab abal u junkunal k'al k'e'et, in t'ajálích tám ka wenk'on ti junkux inik uxum; ani xu tomkinal k'al jun i jiladh mímláb, u walbinalich jeye k'al i uxúmbe'taláb.

Na Jesús u ok'tsux k'al tin kwenta tam jun xita' in lej tsubk'ál jun xata'

³³A ach'ámalsik jeye usnék enché' an weje' pakélsik: “Ko'ol ka t'aja' xowa' a lej tsubk'antsámal an Ok'óxláb.” ³⁴Por Naná' tu utsálsik ke yab yejat ka éyna' ni jun xata' abal ka lej tsubk'a' xata'. Yab ka éyna' an walk'i' abal ka lej tsubk'a' jun xata', kom ja'ich jelti

nin t'okat k'wajtal na Dios; ³⁵ nibal k'al an chabál, kom jelti max taja' in kubál nin akan na Dios. Nibal ka lej tsubk'a' xata' k'al an bitsow Jerusalén, kom ja'ich nin bitsówil an yejche' Pulek tak'ix. ³⁶Yab jeye ka lej tsubk'a' xata' k'al tatá' tabá', pos yab ne'ech ka ejto ka dhakni'bédha' o ka t'unuybédha' ni jun a xi'íl. ³⁷Tam yejat ka tok'oy jun xata', tokot ka ulu “ani” max ani', o “yaba” max yaba'. Pos max ka puntsiy jeché', an lej at'axich ti t'ajál ka t'aja' anchan'.

Na Jesús u ok'tsux k'al tin kwenta an wítsbántsíxtaláb

(Lk. 6:29-30)

³⁸A ach'ámalsik jeye usnék enché' an weje' pakélsik: “Xan ti ki t'ajtsin anílk'i teye ti ka t'ajtsi.” ³⁹Por Naná' tu utsálsik: Yab ka tomna'tsik an inik xi at'ax, tokot ka t'aja'tsik enché': max jun xita' ti ki pik'iy ba jun a ch'a'úb, ka pidha' jeye ti ki pik'tsi xi jun pak'e'. ⁴⁰Max jun xita' ti ki péjey abal in lé' ti ki k'ántsi ta xekét, ka pidha' jeye kin júna' na wát. ⁴¹Max ki t'ajtsin ti chápláb ka júna' jun i kitáláb jun kilómetro, ka júntsi chab kilómetro. ⁴²Max jun xita' ti ki kontsi jun xata', ka pidha' ani max ki kontsin xata' matidh, ka pidhna'.

Na Jesús in ok'tsuxnál ke yejat ki k'anidha'tsik xi tu at'ál

(Lk. 6:27-28, 32-36)

⁴³A ach'ámalsik jeye usnék enché' an weje' pakélsik: “Ka k'anidha' xi k'e'ettsik por ka pojka' xi ti at'ál.” ⁴⁴Por Naná' tu utsálsik: Ka k'anidha' xi ti at'álsik,

ka lábt'aja' xi ti odhbijaltsik, ka t'ajtsi xowa' alwa' xi ti at'álsik ani ka kontsintsi xi ti at'álsik ani ti at'ax t'ajtsaltsik. ⁴⁵Max ka t'aja'tsik anchan', i chakámlábichtsik tám k'al na Táta' Dios xi k'wajat walk'i'; pos Jajá' in tajbayal k'al na k'ítsá an iniktsik xi alwa' ani xi at'ax; ani in uldhantsal an ti áb xi lujattsik ani xi yab lujattsik. ⁴⁶Max tokot a k'anidhál xi ti k'anidháltsik, ¿Jant'éy ne'ech ka áta' max anchan' a t'ajálsik? Asta an bach'k'ul jalbixtaláb in t'ajálsik jeye anchan'. ⁴⁷Max tokot a chapnédhál na at kidhábsik, ¿jant'éy exom a t'ajálsik wat'ats? Pos asta xi yabtsik in exlál na Dios in t'ajál anchan'. ⁴⁸Ka lujkutsik tabá', anchan' xan ti na Táta' Dios xi k'wajat walk'i' lujat Ja' t'ajat.

**Na Jesús u ok'tsix k'al tin
kwenta an tolmixtaláb**

6 'Yab tokotk'i ka t'ajál xowa' lujat tin tamét an atiklábtsik abalk'i ki chu'tat. Pos max ka t'aja' anchan', na Táta' Dios xi k'wajat walk'i' yab ne'ech ti ki pidha' ni jun i ch'ejwalixtaláb. ²Jaxtám, tam ka pidhna' i tolmixtaláb, yab ka t'íla', jelt xan tin t'ajál an k'ambixtsik ban atá xon tu t'ajnal an junkuntaláb ani ban bél. Jeché' tin t'ajálsik anchan', ja'ich abal in lé' ka t'ílan alwa' k'al an atiklábtsik; por tsubax tu utsálsik, ke k'al jachan' in bach'walichtsik nin ch'ejwalíb. ³Por tam tatá' ka pidhna' i tolmixtaláb, yab ka t'ílsi nibal na ja'úb; chinatk'i ti ka t'aja' ⁴ani na Táta' Dios, xin chu'tal xowa' a t'ajál chinatk'i, ne'ech ti ki pidha' an ta ch'ejwalíb tin tamét an atiklábtsik.

**Na Jesús u ok'tsix xan ti yejat ku
ólan**

(Lk. 11:2-4)

⁵Tam ki ólan, yab ka t'aja'tsik jelt xan tin t'ajál an k'ambixtsik, xin kulbetnál ti ól kubat ban atá xon tu t'ajnal an junkuntaláb ani ban bél abal ka chu'tat k'al an atiklábtsik. Tsubax tu utsálsik, ke k'al jeché', in bach'walich nin ch'ejwalíb. ⁶Por tam tatá' ki ólan, ki ochkan ba na altájil, ka mapuy an willeb ani ka ólantsi na Táta' Dios xi k'wajat yab tejwa'. Max anchan' ka t'aja', na Táta' xin chu'tal xowa' a t'ajál chinatk'i, ne'ech ti ki pidha' an ta ch'ejwalíb.

⁷Tam ki ólan, yab ka wíts'k'ók'liy jayéchk'i jayéchk'i xowa' a ulal, jelt xan tin t'ajál xi yabtsik in exlál na Dios abal in chalpayaltsik ke anchan' ne'ech ka axtsin k'al na Dios. ⁸Yabtsik ka t'aja' xan ti jajá'tsik in t'ajál, pos na Táta' Dios in cho'óbich xant'éy a yéntsalsik, maske yabél a kontsámal. ⁹Jaxtám, enché' ki ólantsik:

Táta', xi k'wajat walk'i',

Tatá' i t'okat t'ajat.

¹⁰Ti ku tak'ích weye.

Ka t'ájan teché' ban chabál xowa' Tatá' a lé', jelt xan tu t'ajnal tú' walk'i'.

¹¹Ti ku pidha' xo' an ti k'apné' xi yéntsals tsudhey ka tsudhey.

¹²Ti ku pakwlantsi an ti walab, jelt xan ti wawá' i pakwlantsal xita' tu waltsal.

¹³Yab ka walka' ku taktamiyat, tokot ti ku beletna' abal yab ku átá k'al an lej at'ax.

Pos Tatá' ni tak'ix, Tatá' na ko'ol an chápláb ani Tatá' ka

kó'oy an labidh t'okattaláb
malilíl i k'ij. Anchan' ka
t'ájan.

¹⁴Jaxtám, max tatát'sik ka
pakwlantsi xi ti waltsámál, na Táta'
Dios xi k'wajat walk'i' ne'ech jeye ti
ki pakwlantsi an ta walastalábiltsik.
¹⁵Por max yab ka pakwlantsitsik
xi ti waltsámál, na Táta' Dios yab
jeye ne'ech ti ki pakwlantsi an ta
walastalábiltsik.

**Na Jesús u ok'tsux k'al tin
kwenta xan ti yejat ku k'ílin**

¹⁶Tam ki k'ílin, yab ka t'aja'tsik
jelt xan tin t'ajál an k'ambixtsik.
Jajá'tsik in k'wajbál t'e'pidh nin wal
abal ka chu'tat k'al an atiklábtsik
ke exom ti k'íl. Tsubax tu utsálsik
ke k'al jeché' in bach'walichtsik nin
ch'ejwalíb. ¹⁷Por tatá', tam ki k'ílin,
ka midhiy na wal ani ki ts'itsbaxin,
¹⁸abal yab ki chu'tat k'al an
atiklábtsik ke exom ta k'íl. Tokot ki
chu'tat k'al na Táta' Dios xi k'wajat
yab tejwa' ani Jajá', xin chu'tal
xowa' a t'ajál chinatk'i, ne'ech ti ki
pidha' an ta ch'ejwalíb tin tamét an
atiklábtsik.

**Xowa' yejat ki t'aja' abal ki kó'oy
xata' tú' walk'i'**
(Lk. 12:33-34)

¹⁹Yab ka junku xata' xi kajbidh in
jalbíl teché' ti chabál. Pos xowa' ka
junku teché' ti chabál u takúlinal, u
k'achel ani u kwé'yáb. ²⁰Más alwa'
ka junku tú' walk'i' xowa' kajbidh
in jalbíl. Taja' yab u takúlinal, yab
u k'achel, nibal u kwé'yáb. ²¹Pos
xon ti ka kó'oytsik xowa' xi kajbidh
in jalbíl, taja' jeye ne'ech ka k'wajay
na ejattal.

**Ni wal k'wajat jelti nin tajbaxtal ni
t'u'úl**

(Lk. 11:34-36)

²²Na wal in junwal jelti nin
tajbaxtal na t'u'úl. Jaxtám, max na
wal alwa', putál na t'u'úl ne'ech ka
k'wajay jelti max ban tajaxtaláb.
²³Por max na wal yab alwa', ejtal
na t'u'úl ne'ech ka k'wajay jelti
max ban jik'waxtaláb. Ani max an
tajaxtaláb xa ko'ol ka wen'on ti
jik'waxtaláb, it'unuy t'ajat ne'ech ka
xalk'an jachan' an jik'waxtaláb!

Na Dios ani an tumínladhtaláb
(Lk. 16:13)

²⁴Yab xita' ne'ech kin ejto kin
t'ójontsi cháb in ajátik, pos ne'ech
kin k'anidha' xi jún ani ne'ech kin
pojka' xi jún, o ne'ech kin t'ójontsi
alwa' xi jún ani xi jún yaba'. Yab
ne'ech ka ejto ka t'ójontsi na Dios
ani an tumínladhtaláb.

Na Dios in belkóm nin chakámiltsik
(Lk. 12:22-31)

²⁵Tu utsálsik: Yab ki k'wajay
ta chalpax k'al tin kwenta xant'éy
ne'ech ka k'apu o xant'éy ne'ech ka
uch'a', nibal ki k'wajay ta chalpax
k'al tin kwenta na k'udhk'úmíl.
¿Awxe' yab más in jalbíl na ejattal
ke an k'apnéł ani na t'u'úl, más
ke na k'udhk'úmíl? ²⁶Ka tela' an
ch'ichintsik xi xe'ech ti jumumúl;
yabtsik u óm, yabtsik in junkuwal
i k'apnéł, nibal in ta'pálsik i
k'apnéł ba wilte'; por bélk'i u
k'apundhábsik k'al na Dios xi
k'wajat walk'i'. ¿Awxe' yab más a
jalbíltsik ké an ch'ichintsik? ²⁷¿Ani
jita' xi tatát'sik, max ka k'wajay

t'ajat ti chalpax k'al jun xata' ne'ech kin ejto kin nakedha' tinbá' ela' ch'ejel metro más?

²⁸¿Jant'ók'i ta k'wajílsik ta chalpax k'al tin kwenta na k'udhk'úmil? Ka tela'tsik xan tu pakel an wich xi wa'ach ban aléláb, yab u t'ojnaltsik nibal u dhutse'lix. ²⁹Por tu utsálsik ke nibal an pulek tak'ix Salomón, k'al ejtal nin tumínladhtal, yab k'udhk'umlinék labidh jelti an wichtsik. ³⁰Max na Dios in labidhmédhál anchan' an ch'ojólsik, xi xo' k'wajat ban aléláb ani kalám ne'ech ka tsikan, ¿awxe' yab más ne'ech ti tolmiy tatát'sik, atiklábtsik xi yab i lej belom? ³¹Jaxtám, yab ki k'wajaytsik ta chalpax ani ka ulutsik enché': "¿Jant'éy ne'ech ki k'apu? O ¿jant'éy ne'ech ki uch'a'? O ¿jant'ók'ál ne'ech ku k'udhk'umlin?" ³²Pos an atiklábtsik xi yab in exlál na Dios tokot in ayaltsik ejtal jeché'; por na Táta' Dios xi k'wajat tú' walk'i, in cho'ób ke a yéntsalsik ejtal jeché'. ³³Jaxtám, ka aliysik ok'ox xan ti ki k'wajay tak'nél k'al na Dios ani ka t'aja'tsik xowa' Jajá' in lé' ani ejtal jeché' xowa' a yéntsalsik ne'ech ki pidhan. ³⁴Pos yab ki k'wajaytsik ta chalpax k'al tin kwenta xan ti ne'ech ka wat'na'tsik kalám, pos kalám ne'ech jeye ka wa'chin xant'ók'ál ti ki k'wajaytsik ta chalpax. Tsudhey ka tsudhey u wa'chinal xant'ók'ál ti ki k'wajaytsik ta chalpax.

Yab ka teltsi xant'éy in t'ajál xi k'e'ettsik

(Lk. 6:37-38, 41-42)

7 'Yabtsik ka walbiy xi k'e'et abal yab teye ki walbiyattsik

k'al na Dios. ²Pos anchan' xan ti ka walbiytsik xi k'e'et, anchan' teye ti ne'ech ki walbiyattsik k'al na Dios ani xowa' ka t'ajtsi xi k'e'ettsik, jayéchk'i teye ne'ech ki t'ajtsintsik k'al na Dios. ³¿Jant'ók'i ta teltsal an ti elits xin ko'ol na at kidháb bin wal ani yab a chu'tal an yejche' elits xa ko'ol ba na wal? ⁴¿Janti ne'ech ka ejto ka utsa' na at kidháb: "ti kin walka' tu jixtsi an ti elits xa ko'ol ba na wal", max tatát' más púlek an elits a ko'ol ba na wal? ⁵iK'ambix!, ka jixa' ok'ox an yejche' elits xa ko'ol ba na wal ani anchan' ne'ech tám ka ejto ka chu'u alwa' abal ka jixtsi an ti elits xin ko'ol na at kidháb bin wal.

⁶Yab ka pidha' xowa' t'okat an at'ax iniktsik xin junwal jelti an pik'o', abal yab telab, tá' ka witsiy ani ti ki t'ajtsi xowa' yab alwa' jelti tam u k'at'ux an pik'o'. Ani yab ka pidha' xowa' kajbidh in jalbíl an at'ax iniktsik xin junwal jelti an olom, abal yab tá' kin k'ách'ík'na'.

Ka konoy, ka aliyy ani ka t'eney an wi'leb

(Lk. 11:9-13; 6:31)

⁷Ka konoytsik xowa' a yéntsál ani ne'ech ki pidhan k'al na Dios; ka aliysik ani ne'ech ka ela'; ka t'eneytsik an wi'leb ani ne'ech ki japtsin. ⁸Pos xita' in konyal xowa' in yéntsál, in bach'wal; xita' in ayal, in elál ani xin t'enyál an wi'leb, u japtsinal.

⁹¿Awxe' wa'ach jun xita' xi tatát'sik a kidhtal, ke max ka kontsin ti pan k'al in chakámil ne'ech kin pidha' jun i t'ujub? ¹⁰O ¿max ka kontsin jun i to'ol,

kin pidha' jun i chan? ¹¹Pos max tatá'tsik, xi yabtsik i alwa' inik, a wit'ál ka pidha' xowa' alwa' na chakámiltsik, na Táta' Dios xi k'wajat walk'i', más Ja' ne'ech kin pidha' xowa' alwa' xita' k'ál ti ka kontsin.

¹²Jaxtám, ejtal xowa' a lé' ka chu'u ki t'ajtsin k'al an atiklábtsik, ja'ich teye ka t'ajtsi jajá'tsik, pos jeché' ja'ich xowa' in ulal ka t'ajan nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés ani xowa' in dhutsámal jeye an t'ílsixtsik.

An wi'leb xi xuyat

(Lk. 13:24)

¹³Ki ochichtsik ban wi'leb xi xuyat. An wi'leb ani an bél xu júanax ban k'ibeltaláb, ch'ikwat ani wejat ani yán u ocheltsik taja'; ¹⁴por an wi'leb ani an bél xu júanax ban xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal, xuyat ja' ani wé' t'ajat xin elálsik.

An te' k'al in walílk'i tu exláb

(Lk. 6:43-44)

¹⁵Ka kó'oytsik t'ajat i kwenta k'al an k'ambix t'ílsixtsik. Jajá'tsik u ulal xon ta k'wajattsik jelti max i alwa' iniktsik. Por alk'idh tin itsích i at'ax iniktsik. ¹⁶Tatá'tsik ne'ech ka exla' k'al xowa'k'i in t'ajálsik; pos yab u pitnal i uba ba k'ídh, nibal u pitnal i igo ba badhuts. ¹⁷Anchan' jeye, ejtal an te'tsik xi alwa', alwa' in walíl in kó'yal ani an te'tsik xi yab alwa', yab alwa' in walíl in kó'yal. ¹⁸An te' xi alwa', yab ne'ech kin ejto kin kó'oy in walíl xi yab alwa' ani an te' xi yab alwa', yab jeye ne'ech kin kó'oy in walíl xi

alwa'. ¹⁹Ejtal an te'tsik xi yab in kó'yal in walíl alwa', u kwajláb ani u tsiknal ban k'amal. ²⁰Jaxtám, tatá'tsik ne'ech ka exla' an te' k'al nin walílk'i.

Yab ejtalk'i ne'ech kin ejto ka k'wajay tak'nél k'al na Dios

(Lk. 13:25-27)

²¹Yab ejtalk'i xi tin utsálsik, "Ajátik, Ajátik", ne'ech kin ejto ka k'wajay tak'nél k'al na Dios, tokot xin t'ajálsik xowa' in lé' nu Táta' xi k'wajat walk'i'. ²²Tam kin bajaw xowk'i ne'ech an lújundhaxtaláb, yán ne'ech ti kin utsa'tsik enché': "Ajátik, Ajátik, wawá' i t'ilámál k'al ta bij nin káwintal na Dios, k'al tin awiltal na bij i káldhámál i at'ax ejattalábtsik ani i t'ajámál yán i labidh labandhaxtaláb." ²³Por ne'ech ku utsa'tsik tám enché': "Yab jayk' i tu exlámálsik; ki wixk'intsik teché' k'al Naná', atiklábtsik xa t'ajál xowa' yab alwa'."

An atá xi kubadh ban t'ujub ani xi kubadh ban kidhib

(Lk. 6:47-49; Mr. 1:22)

²⁴Jaxtám, xita' tin axtsal ani in t'ajál xowa' u ulal, in junwal jelti jun i inik xi chalpadh xin kuba' nin k'imá' ba t'ujub. ²⁵Ulich an áb, wa'un an ik', owtsikmé an walja' ani bawtsin tin akan jachan' an atá, por kom ba t'ujub ti kubat, yab kwajlan. ²⁶Por xita' tin axtsal ani yab in t'ajál xowa' u ulal, in junwal jelti jun i inik xi yab chalpadh xin kuba' nin k'imá' ba kidhib. ²⁷Ulich an áb, wa'un an ik', owtsikmé an walja' ani bawtsin tin akan jachan' an atá ani kom ba kidhib ti kubat,

julpá an atá ani pakudh ejtal ti jilk'on.

²⁸Tam ti ok'on ti káw na Jesús, an atiklábtsik laban t'ajat xin ach'a'tsik xan tu ok'tsiox na Jesús. ²⁹Pos na Jesús u ok'tsiox k'al yantam i awiltaláb ani yab jelti an ok'tsioxsik xin wilál nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés.

Na Jesús in jeldha' jun i inik xu ya'ul k'al an k'wajat at'ax t'ít'
(Mr. 1:40-45; Lk. 5:12-16)

8 Tam ti na Jesús pa'ay ban ch'éñ, k'al yán i atiklábtsik ti wéwná. ²Utukná tám k'al jun i inik xu ya'ul k'al an k'wajat at'ax t'ít', tudhlan tin tamét na Jesús ani in utsa' enché':

—Ajátik, max a lé', ne'ech ka ejto ti kin jeldha' k'al jeché' an yaw'lách xu ko'ol.

³Takan tám k'al na Jesús ani utsan enché':

—U lé' ani xo' i jeléch.

Tokot tin ulu jeché', támk'i ti wék'on an k'wajat at'ax t'ít'. ⁴Ani utsan enché' k'al na Jesús:

—Yab xita' ka t'iltsi xowa' tu t'ajtsi, tokot ki k'ale, ki utey tin tamét an pále' ani ka k'wajba' an pikbantsixtaláb xan tin ulúmal na Moisés abal ejtal kin cho'óbna' ke i jeléch k'al an yaw'lách xa ko'ol.

Na Jesús in jeldhantsi tin t'ojnálil jun i ok'lek soldado romano
(Lk. 7:1-10)

⁵Tam ti na Jesús ochich ban bitsow xi Kapernaúm, utukná k'al jun i ok'lek soldado romano ani pakabédhá. ⁶Enché' ti utsan:

—Ajátik, nu t'ojnálil ta' kwachat tu k'imá', yab in ejtawal ka yoyon ani u yajlom t'ajat.

⁷Utsan enché' k'al na Jesús:

—Ne'ech kin k'ale abal ku jeldha'.

⁸Tók'oyat enché' k'al an ok'lek soldado:

—Ajátik, yab in tomnál ki ochich tu k'imá'; tokot ka ulu abal ka jeley nu t'ojnálil ani ne'ech ka jeley. ⁹Pos naná' in tak'nélk'i neye tin k'wajat k'al nu ok'lékiltsik, por u ko'ol neye i soldadotsik xi naná' u tak'yal. Tam ku utsa' jun i soldado ka k'ale, u k'alel, tam ku utsa' k'e'et ka tsích, u tsi'il ani tam ku utsa' nu t'ojnálil kin t'aja' jun xata', in t'ajál.

¹⁰Tam ti na Jesús in ach'a' jeché', laban t'ajat ani in utsa'tsik enché' xi k'ál ti wewkómte:

—Tsubax tu utsálsik, ke putál ban chabál xi Israel yab u elámal ni jun xita' xu belom jelt xan tu belom jeché' an inik. ¹¹Naná' tu utsálsik abal yán ne'ech ka tsíchtsik xon tu kalel na k'ítsá ani xon tu ochel na k'ítsá ani ne'ech ka buxkantsik k'al na Abraham, na Isák ani na Jakob xon tu tak'ix na Dios. ¹²Wa'ach an israelitatsik xin chalpayal abal ne'ech ka k'wajay xon tu tak'ix na Dios abalk'i u kidhtalábtsik k'al na Abraham, por ne'ech ka káldhátsik eléb ban jik'waxtaláb. Taja' ne'ech ti uk'naltsik ani ti rech'ech'él nin kamab.

¹³Utsan tám enché' an ok'lek soldadotsik k'al na Jesús:

—Ki k'aléch ani ka t'ájan xan ta belál. Ani támk'i jachan' i ora ti jeley nin t'ojnálil.

Na Jesús in jeldhantsi tin mím na

Pedro

(Mr. 1:29-31; Lk. 4:38-39)

¹⁴Na Jesús k'ale bin k'imá' na Pedro ani in chu'u nin mím na Pedro kwachat bin waytal abal u k'ak'él. ¹⁵Taktsin tám tin k'ubak k'al na Jesús ani wék'on an k'ak'lách; ch'akay tám an mímláb ani tujeý ti t'ójontsáb na Jesús junax k'al nin exóbaliltsik.

Na Jesús in jeldha' yán i ya'ultsik

(Mr. 1:32-34; Lk. 4:40-41)

¹⁶Tam ti jik'wchinich, júntsin na Jesús yán i atiklábtsik xi ochadh k'al i at'ax ejattaláb ani k'al nin káwintalk'i, in káldha' ejtal an at'ax ejattalábtsik ani in jeldha' jeye ejtal an ya'ultsik. ¹⁷Jeché' támun abal ka t'ájan xan tin ulúmal an t'iltsix Isaías, tam tin ulu enché': "Jajá' in kitna' ejtal an yaw'lách xi ko'ol ani in júna' an yajtsiktaláb xi ko'ol."

Xin lé'tsik kin wéwna' na Jesús

(Lk. 9:57-62)

¹⁸Tam ti na Jesús in chu'u abal k'al yán i atiklábtsik ti wilidh, in ulu ka wat'bá jun pak'e' ja'. ¹⁹Utukná tám na Jesús k'al jun i ok'tsix xin wilál nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés ani utsan enché':

—Ok'tsix, u lé' tu wéwna' xón'tikichk'i ki k'ale.

²⁰Tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—Na wáx in ko'ol nin k'imá' ani an ch'ichintsik in ko'ol nin pák'w; por Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik, yab u ko'ol xon ti kin koyóch.

²¹Utsan jeye enché' k'al jún ti éb nin exóbaliltsik:

—Ajátik, ne'ech ok'ox ku aytsi ka chemech nu táta' ani tam u jolyámich, tám ne'ech tu wéwna'.

²²Tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—Ti kin wéwna'ich, jila' ka jolyat an chemélomtsik k'al xi yabtsik u belom.

Na Jesús in kubdha' ti waw'nal an ik' ani ti múlák' an ja'

(Mr. 4:35-41; Lk. 8:22-25)

²³Ochich tám na Jesús ban tan ani wéwná k'al nin exóbaliltsik.

²⁴Jun jik'towál ti tujeý ti waw'nal i chapik ik' ban pujal ani múlák'in an ja' ke asta in luy'chiyalich an tan. Por na Jesús k'wajat ti wayal.

²⁵K'ale tám ti bakyáb k'al nin exóbaliltsik ani utsan enché':

—iAjátik, ti ku lo'o! iExomich tu lupnal!

²⁶Tók'oyattsik enché' k'al na Jesús:

—¿Jant'ók'i ta jik'él, atiklábtsik xi wé' t'ajat ta belom?

Ch'akay tám na Jesús, in k'wiya' an ik' ani an pujal ani támk'i ti jilk'on chamamadh. ²⁷An iniktsik laban t'ajat ani in ulutsik enché':

—¿Jitam inik awil xi jeché', ke asta k'al an ik' ani an pujal tu exbantsáb?

An iniktsik xi Gadara xi ochadh k'al i at'ax ejattalábtsik

(Mr. 5:1-20; Lk. 8:26-39)

²⁸Tam ti na Jesús ulich jun pak'e' ja', ban chabál xi Gadara, utukná k'al cháb i iniktsik xi kale ban jólimtaláb. Chablam jeché' an iniktsik k'wajat ochadhtsik k'al i

at'ax ejattalábsik ani wat'atsich t'ajat ti at'axtsik ke nibalich xita' in ejtawal ka wat'ey ba jachan' an bél.
²⁹Ani in ulutsik kawidh enché':

—¿Jant'éy a lé' k'al wawá', Jesús, xi Chakámláb k'al na Dios? ¿I tsi'nek abal ti ku yajlombédha' maske yabél in bajúmal xow'í ne'ech an lújundhaxtaláb?

³⁰Taja' k'unat ta' ti xe'ech yán i olomtsik ti k'apupúl ³¹ani an at'ax ejattalábsik in pakabédha' enché' na Jesús:

—Max ti ku káldha', ti ku walka' ku ochich nú' ban olomtsik.

³²Utsantsik tám enché' k'al na Jesús:

—Ki k'aléchtsik.

Kale tám an at'ax ejattalábsik ban iniktsik ani ochich ban olomtsik. Támk'í jachan', ejtal an olomtsik in pet'na' tinbá' ba jun i ch'én, kwajlan ban pujal ani taja' ti lupuntsik.

³³An belkol olomtsik, jik'eytsik t'ajat ani ájlách. Tam ti ulichtsik ban bitsow, in t'íla'tsik ejtal jeché' ani xant'éy támun k'al an iniktsik xi ochadhtsik k'al an at'ax ejattalábsik. ³⁴Tam ti an atiklábtsik xu k'wajíl ba jachan' an bitsow in ach'a' jeché', k'aletsik ejtal xon ti k'wajat na Jesús ani tam ti chu'tat na Jesús, pakabédhá abal yabich más ka xe'chin ba jachan' an chabál.

Na Jesús in jeldha' jun i ya'ul xi yab in ejtawal ka yoyon

(Mr. 2:1-12; Lk. 5:17-26)

9 Balin tám na Jesús ban tan, wat'ey juní jun pak'e' ja' ani ulich bin bitsówil. ²Júntsín taja'

kwachat ba jun i chayte' jun i inik xi yab in ejtawal ka yoyon. Tam ti na Jesús in chu'u abal u belnal k'al jajá'tsik, in utsa' enché' an ya'ul:

—Pay'lomláb, yab ka jila' tabá'; na walastalábil pakwlantsidhich ti k'wajat.

³Tam ti na Jesús in ulu jeché', taltsik an ok'tsixtsik xin wilál nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés, in chalpaytsik enché': “Jeché' in t'ájálích jelti max Jajá' u Dios.” ⁴Kom na Jesús in cho'ób xant'éy k'wajat in chalpayaltsik, in utsa'tsik enché':

—¿Jant'ók'í ti yab t'ajat alwa' i chalab a ko'oltsik? ⁵Pos éjowa' más yab t'ojláb ku ulu: “Na walastalábil pakwlantsidhich ti k'wajat”, o ku ulu: “Ki ch'akay ani ki beley”? ⁶Pos alwa'ich, ne'ech tu xalk'antsitsik ke Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik, u ko'ol i awiltaláb teché' ti chabál abal ku pakwlantsi xi walbidhtsik.

In utsa' tám enché' an inik xi yab in ejtawal ka yoyon:

—Ki ch'akay, ka dhaya' na chayté'il ani ki k'aléch ta k'imá'.

⁷Ch'akay tám an inik xi yab in ejtawal ka yoyon ani k'aléch tám tin k'imá'. ⁸Tam ti an atiklábtsik in chu'u jeché', labantsik ani in pubédhantsi tin bij na Dios abal in pidhámál jeché' an ti awiltaláb an iniktsik.

Na Jesús in kaniy na Mateo abal ka k'ale ti exóbal k'al Jajá'

(Mr. 2:13-17; Lk. 5:27-32)

⁹Tam ti na Jesús kale taja', in chu'u jun i inik xin bij ta Mateo buxúl xon tin bach'wal an

jalbixtaláb abal an chabál xi Roma ani in utsa' enché':

—Wana ta exóbal k'al Naná'.

Ch'akay tám na Mateo ani in wéwna' na Jesús.

¹⁰Jun i k'ij, tam ti na Jesús k'wajat ti k'apul tin k'imá' na Mateo, ulich yán i bach'k'ul jalbixtaláb ani i walablomtsik. Jeché' an iniktsik buxkan jeye ti k'apultsik ban mesa xon ti k'wajat ti k'apul na Jesús k'al nin exóbaliltsik. ¹¹Tam ti an fariseotsik in chu'u jeché', in utsa' enché' nin exóbaliltsik na Jesús:

—¿Jant'ók'i tu k'apul na Ok'tsíxal k'al an bach'k'ul jalbixtaláb ani k'al an walablomtsik?

¹²Tam ti na Jesús in ach'a' jeché', in utsa'tsik enché':

—Xi k'wajattsik alwa' ani yab u ya'ul, yab in yéntsai i ilálix, por xu ya'ul, in yéntsai. ¹³Ki k'aléchtsik ani ka exbaytsik xant'éy in lé' kin ulu jeché' an T'okat Dhuslab: “Naná' u lé' ka k'óoytsik i yajnantsixtaláb ani yabich u lé' ka pikba' i chemdhats ko'néltsik.” Pos Naná' yab in tsi'nek ku aliy xi xe'echtsik lujat, in tsi'nek ku aliy xi walbidhtsik abal kin jila'ichtsik ti walablom.

Konyat na Jesús k'al tin kwenta an k'ílixnich

(Mr. 2:18-22; Lk. 5:33-39)

¹⁴Utukná tám na Jesús k'al nin exóbaliltsik na Juan xu Pujax ani konyat enché':

—¿Jant'ók'i ti wawá' ani an fariseotsik jeye u k'íl t'ajat ani na exóbaliltsik yab u k'íl?

¹⁵Tók'oyattsik enché' k'al na Jesús:

—¿Awxe' yejat ka k'wajaytsik t'e'pidh xi kanidhtsik ba jun i

tomkixtaláb, tam an tomkinél inik k'wajat k'al jajá'tsik? ¡Yaba! Por ne'ech kin bajaw an k'ij tam ka wixk'intsattsik an ti tomkinél inik ani ne'chich jeye tám ti k'íltsik.

¹⁶Yab xita' in pats'k'uyal jun i k'ej xeketláb k'al jun peje' i ít k'udhk'um; pos an ít k'udhk'um, u muchel ani in mich'ál más an k'ej k'udhk'um. ¹⁷Nibal u balyáb an ít yajtsik uxnél ba k'ej ót' balixtaláb; pos max ka t'ajan anchan', an ót' balixtaláb u mich'k'anal ani an yajtsik uxnél ne'ech ka wak'lan. Jaxtám ti yejat ka balyat an ít yajtsik uxnél ban ít ót' balixtaláb abal chablam yab ka k'ibchon.

Nin tsidhánil na Jairo ani an mímláb xin taktsi tin k'udhk'úmil na Jesús

(Mr. 5:21-43; Lk. 8:40-56)

¹⁸Lejat k'wajat ti usnaltsik k'al na Jesús ejtal jeché', ulich jun in ok'lékil an judíotsik, tudhlan tin tamét na Jesús ani in ulu enché':

—Nu tsidhánil talél ti chemech, por max Tatá' ki tsích ani ka taka', ne'ech ka ejech.

¹⁹Ch'akay na Jesús ani k'ale k'al jachan' an inik junax k'al nin exóbaliltsik. ²⁰Tam ti na Jesús ne'ech ti bél, utukná k'al jun i mímláb xin ne'dhálich lajucháb i tamub ti ya'ul k'al i lakúmtaláb, utey tin kúx na Jesús ani in taktsi tin wál nin k'udhk'úmil. ²¹In t'aja' anchan' abal in chalpayal enché': “Max u ejtowalak ku taktsi tin k'udhk'úmil, ne'ech kin jeley.”

²²Por na Jesús chaw'k'in, in chu'u an mímláb ani in utsa' enché':

—Mímláb, yab ka jila' tabá'; i jeley abal i belmách.

Ani támk'i jachan', jilk'on jelnek an mímláb.

²³Tam ti na Jesús ulich bin k'imá' an ok'lek inik ani in chu'u t'ojjodhich an t'éneltsik abal an jólmách ani an atiklábtsik chapik u uk'naltsik, ²⁴in utsa'tsik enché':

—Ki kaletsik eléb, an tsidhan yab chemnek, u wayalk'i ti k'wajat. Tam ti ach'an in ulu jeché', labídhná k'al an atiklábtsik, ²⁵por in utsa' ka kaletsik eléb. Ochich tám na Jesús, in téyna' an tsidhan bin k'ubak ani ch'akay an tsidhan. ²⁶Jeché' xowa' in t'aja' na Jesús, cho'óbná putálk'i ba jachan' an chabál.

Na Jesús in jeldha' cháb i jok'oltsik

²⁷Tam ti na Jesús kale taja', wéwná k'al cháb i jok'oltsik, xi dhájaxintsik chapik enché':

—i'Tatá' xi kuxlab k'al na Dabid, ti ku yajnantsi weye!

²⁸Tam ti na Jesús ochich ban atá, utukná k'al an jok'oltsik ani Jajá' in konoy enché':

—¿A belálsikxe' ke ne'ech ku ejto ku t'aja' xowa' tin kontsaltsik?

Jajá'tsik tók'on enché':

—I belál, Ajátik.

²⁹Taktsintsik tám an tin wal k'al na Jesús ani utsantsik enché':

—Pos ka t'ajan xan ta belálsik.

³⁰Chu'xinichtsik tám, por utsantsik t'ajat enché' k'al na Jesús:

—Yab ka t'ila'tsik jeché' abal yab kin cho'óbná' ni jun xita'.

³¹Por tokot ti kaletsik taja', in t'ila' putál ba jachan' an chabál xant'éy t'ajtsintsik k'al na Jesús.

Na Jesús in káwindha' jun i mó'

³²Tam ti k'aléch an jok'oltsik, uldhantsat na Jesús jun i mó' xi

ochadh k'al i at'ax ejattaláb. ³³Tam ti na Jesús in káldha' an at'ax ejattaláb, an mó' káwinich tám. An atiklábtsik u labnal t'ajat ani in ulaltsik enché':

—Yab jayk'i i chu'úmal teché' Israel jun xata' jelti jeché'.

³⁴Por an fariseotsik in ulal enché':

—Jeché' an inik in káldhál an at'ax ejattalábtsik k'al tin awital in ok'lékil an at'ax ejattalábtsik.

Na Jesús in yajnantsal an atiklábtsik

³⁵Na Jesús xe'ech in lonyal putál an bitsowtsik ani an kwentsaltsik ani u ok'tsix ban atátsik xon tu t'ajnal an junkuntaláb xi wa'ach taja'. In t'ilál an alwa' t'ilab k'al tin kwenta xan tu tak'ix na Dios, in jeldhál ejtalk'i k'al xowa'kich i yaw'lách ani k'al xowa'kichk'i jeye i yajtsiktaláb. ³⁶Tam tin chu'u yán an atiklábtsik, in kó'ontsi ti yajnantsixtaláb abal in chu'tal ke walbadhtsik ti k'wajat ani k'wajat jelti borregotsik xi yab in ko'ol xita' k'al ti ka beletná. ³⁷In utsa' tám enché' nin exóbaliltsik:

—Tsubax tu utsálsik, ke anchan' jelti tam labenek t'ajat nin walíl an t'ayabláb, anchan' jeye ti wa'ach t'ajat xita' ne'ech ti kin bela'. Por anchan' jelti tam wé' t'ajat an t'ojnaltsik wa'ach abal kin junkuntsi tin walíl an t'ayabláb, anchan' jeye wé' t'ajat wa'ach xita' kin t'iltsi an ti alwa' t'ilab an atiklábtsik.

³⁸Anchan' jelt xan ti an dhabal t'ayabláb in abál i t'ojnaltsik abal kin junkuntsi tin walíl an t'ayabláb, anchan' ti ka kontsitsik na Dios kin aba' xita' kin t'iltsi an ti alwa' t'ilab an atiklábtsik.

**Na Jesús in takuy xi lajucháb an
abatwáletsik**

(Mr. 3:13-19; Lk. 6:12-16)

10 In kaniy tám na Jesús xi lajucháb nin abatwálejiltsik ani in pidha' ti awiltaláb abal kin káldha' i at'ax ejattalábtsik, abal kin jeldha' ejtalk'i k'al xowa'kichk'i i yaw'lách ani k'al xowa'kichk'i jeye i yajtsiktaláb.

²Jeché' ja'ich nin bij xi lajucháb an abatwáletsik: na Simón, xi bijyat jeye ta Pedro ani nin kidháb Andrés; na Jakobo ani nin kidháb Juan, xu chakámlábsik k'al na Sebedeo. ³Na Felipe, na Bartolomé, na Tomás ani na Mateo xin bach'wal an jalbixtaláb abal an chabál xi Roma; na Jakobo nin chakámil na Alfeo ani na Lebeo, xu bijyáb jeye Tadeo. ⁴Na Simón, xu tak'nal ban junkuntaláb xu bijyáb kananista ani na Judas Iskariote, xi tayíl k'ál ti pidhná na Jesús abal ka chemdhá.

**Na Jesús in aba' ti t'iltsix nin
exóbaliltsik**

(Mr. 6:7-13; Lk. 9:1-6)

⁵Na Jesús in aba' jeché' lajucháb, k'al jeché' an punk'untsixtaláb:

—Yab ki k'aletsik ban chabál xon tu k'wajíl xi yabtsik u judío, nibal ki ochich ban bitsowtsik xi Samaria. ⁶Ki k'aletsik ok'ox ban yejche' bitsow Israel abal ka aliy xi yabtsik u belom. ⁷Xon ti ki wat'ey, ka t'iláltsik abal exomich ti k'unel xowk'i na Dios ne'ech kin tak'ích an atiklábtsik. ⁸Ka jeldha' an ya'ultsik, ka ejdha' an chemélomtsik, ka jeldha'tsik xin ko'ol an k'waját

at'ax t'ít' ani ka káldha' an at'ax ejattalábtsik. Kom anik'i ta bach'úmaltsik jeché' an awiltaláb, anik'i jeye ti ka t'aja'tsik xowa'kich an alwa'taláb.

⁹Ki k'aletsik mapats, yab ka júna'tsik i tumín ¹⁰nibal i morrál. Yab ka júna'tsik yán a xekét nibal yán a pajab, tokot xa k'wajbím, nibal ka júna'tsik a kwayab; pos an t'ojnal in tomnál ka k'apundhá xon tu t'ójontsix.

¹¹Tam ki ulichtsik ba jun i bitsow o ba jun i kwentsal, ka aliysik jun xita' xi alwa' inik ani taja' ki k'wajaytsik bin k'imá' asta kin bajaw xowk'i ti ki kaletsik taja'. ¹²Tam ki ochichtsik ba jachan' an k'imádh, ki chapnédhaxintsik enché': “Ki k'wajaytsik k'ijidh.” ¹³Max an atiklábtsik xu k'wajíl ba jachan' an atá in tomnál kin bach'uitsik jeché' an chapnédhomtaláb, ne'ech ka k'wajaytsik k'ijidh, por max yab in tomnátsik kin bach'u, yab ne'ech ka k'wajaytsik k'ijidh. ¹⁴Max yab ki bach'wattsik nibal ki le'ná ki axtsintsik, ki kaletsik tám ba jachan' an atá o ba jachan' an bitsow ani ka tiniytsik an pojodh xi palenek ba na akan. ¹⁵Tsubax tu utsátsik ke tam kin bajaw xowk'i ne'ech an lújundhaxtaláb, más ja' púlek an yajtsiktaláb ne'ech kin bach'u jachan' an bitsow ké an yajtsiktaláb xi ne'ech kin bach'u an atiklábtsik xi k'wajinek ban chabál xi Sodoma ani Gomorra.

Ne'ech ki at'antsik

¹⁶iKa ach'a'tsik! Tu abál ka t'ila'tsik an alwa' t'ilab xon ti

wa'ach i atiklábtsik xi at'ax. Jelti max exom u abál i borregotsik xon ti wa'ach i padhumtsik. Ka kó'oytsik t'ajat i kwenta jelt xan tin t'ajál an chan por ka cha'ka'tsik t'ajat tabá' jelt xan tin t'ajál an kuku'tsik. ¹⁷Ka kó'oytsik t'ajat i kwenta, pos ne'ech ki pidhnátsik ban awitaláb k'al an atiklábtsik xi at'ax ani ne'ech ki lekbayattsik ban atá xon tu t'ajnal an junkuntaláb. ¹⁸Ani asta ne'ech ki júnátsik tin tamét i pakdha' awitaláb ani tin tamét i pakdha' tak'ix k'al Naná'k'i tu kwenta. Anchan' ne'ech tám ka ejtotsik ti kin t'ila' tin tamét an awitalábtsik ani tin tamét xi yabtsik u judío. ¹⁹Por tam ki pidhnátsik ban awitaláb, yab ki k'wajaytsik ta chalpax k'al tin kwenta xant'éy ne'ech ka ulutsik o xan ti ne'ech ki tók'ontsik; pos tam kin bajúch xowk'i ne'ech ta lújundhátsik k'al an awitaláb, na Dios ne'ech ti ki óltsi xan ti yejat ki tók'ontsik. ²⁰Pos yab tatá'tsik ne'ech ta káw, ne'ech ti káw nin T'okat Ejattal na Táta' Dios.

²¹An iniktsik ne'ech kin pidhna' nin kidháb abal ka chemdhá ani an táta'lábtsik ne'ech kin pidhna' nin chakámil abal ka chemdhá. An chakámlábtsik ne'ech kin tomna' nin táta' ani nin nána' ani ne'ech kin t'aja' abal ka chemdhátsik. ²²Ne'ech ki at'antsik k'al ejtal an atiklábtsik xi yab u belom k'al Naná'k'i tu kwenta; por xita' kin kuxuy ejtal jeché', ne'ech ka lo'wat. ²³Tam ki at'antsik ba jun i bitsow, ki k'aletsik píl; pos tsubax tu utsátsik ke Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik, ne'ech

kin tsích juní tam tatá'tsik yabél a lonyámal ejtal in bitsówil an israelitatsik.

²⁴Ni jun i exóbal más u awil ke nin ok'tsíxal ani ni jun i t'ójontsix más uluts ke nin ajátik. ²⁵Abal an exóbal, lejatich jeye max in bajúch jelti nin ok'tsíxal ani an t'ójontsix jelti nin ajátik. Max Naná', xin k'wajat jelti max tin táta'tsik, in bijyáb tin lej at'ax, çjan ti ne'ech ki bijyat tatá'tsik xi k'wajat jelti max tu chakámitlsik?

Xita' yejat ki jik'na'

(Lk. 12:2-9)

²⁶Jaxtám, yab yejat ka jik'na' an atiklábtsik. Pos yab wa'ach ni jun xata' xi yab ne'ech ka chu'tat, nibal wa'ach xata' chinat xi yab ne'ech ka cho'óbná tayíl. ²⁷Xowa' tu utsátsik xon ti yab tejwa', ka ulutsik xon ti tejwa' ani xowa' tu utsátsik chinat, ka ulutsik xon ti yán kin ach'a'tsik. ²⁸Yab ka jik'na' an chemdhaxtsik, pos tokot in ejtawal ti ki chemdhantsi an ta t'u'úl ani yab in ejtawal ti ki chemdhantsi an ta ejattal. Ka jik'na'tsik na Dios xin ejtawal ti ki chemdhantsi an ta ejattal ani ti ki pet'nantsi an ta t'u'úl ban k'ibeltaláb.

²⁹¿Yabxe' u nujwáb cháb i ch'ichintsik k'al wé' i tumín? Por ni jún xi jachan' an ch'ichintsik yab ne'ech ka kwajlan max na Táta' Dios yab anchan' tin lé'. ³⁰Pos asta na xi'íl xa ko'oltsik ba na ók' ajidh ti k'wajat. ³¹Pos yabtsik pé ka jik'na' ni jun xita', tatá'tsik más yán a jalbíl ké yantam i ch'ichintsik.

Xita' yab in tidhenál kin t'ila' na Jesukristo tin tamét an atiklábtsik

(Lk. 12:8-9)

³²Xita' yab kin tidhena' ti kin t'ila' tin tamét an atiklábtsik, Naná'

yab neye ne'ech ku tidhena' ku t'ila' tin tamét nu Táta' xi k'wajat walk'i'.
³³Por xita' kin tidhena' ti kin t'ila' tin tamét an atiklábtsik, ne'ech neye ku tidhena' ku t'ila' tin tamét nu Táta' xi k'wajat walk'i'.

U wa'chinal i k'é'áxtaláb k'al tin kwentak'i na Jesús

(Lk. 12:51-53, 14:26-27)

³⁴'Yab ka chalpaytsik ke Naná' in tsi'nek teché' ti k'ay'lá abal ku tsi'dha' i k'ijidhtaláb; pos yab anchan', in tsi'nek abal ku tsi'dha' i péjéxtaláb. ³⁵In tsi'nek abal ku péjéxlindha' an kwitól k'al nin táta', an tsidhan k'al nin nána' ani an al'íbe k'al nin mím. ³⁶Ani anchan', xi k'wajattsik ba jun i atá, jajá'k'itsik ne'ech ti péjéx.

³⁷Xita' in k'anidhál más nin táta' o nin nána' ke Naná', yab ne'ech kin ejto ka k'wajay k'al Naná'; xita' in k'anidhál más nin chakámiltsik ke Naná', yab jeye ne'ech kin ejto ka k'wajay k'al Naná'. ³⁸ani xita' ti kin wéwna' por in ch'ejnál ka chemdhá, yab ne'ech kin ejto ka k'wajay k'al Naná'. ³⁹Xita' in lé' kin lo'o nin xe'chintal, ne'ech kin k'ibdhá'; por xita' kin k'ibdhá' nin xe'chintal k'al Naná' tu kwenta, ne'ech kin lo'o.

Xowa' ne'ech ki áta'

(Mr. 9:41)

⁴⁰'Xita' ti ki bach'utsik, Naná' tin bach'wal ani xita' ti kin bach'u Naná', in bach'walich xi tin abámal. ⁴¹Xita' kin bach'u jun i t'iltsix abal in cho'ób ke k'al a Dios ti abnék, ne'ech kin bach'u i ch'ejwalixtaláb jelti xi ne'ech kin bach'u jun i

t'iltsix; xita' kin bach'u jun i lujat inik abal in cho'ób ke i lujat inik, ne'ech kin bach'u i ch'ejwalixtaláb jelti xi ne'ech kin bach'u jun i lujat inik. ⁴²Ani xita' kin pidha' jun tu' ti chamay ja' jún ti éb xi jeché'tsik abal in cho'ób ke Naná' u exóbalil, ne'ech jeye kin bach'u nin ch'ejwalíb.

Xi abnéktsik k'al na Juan xu Pujax

(Lk. 7:18-35)

11 Tam ti na Jesús ok'on kin tak'iy xi lajucháb nin exóbaliltsik, k'ale ban kwentsaltsik xi k'wajat ba jachan' an chabál abal kin ok'tsitsik ani kin t'iltsitsik an ti alwa' t'ilab.

²Tam ti na Juan xi balidh ban wik'axte' in ach'a' xowa' in t'ajál na Kristo, in aba' in exóbaliltsik abal ka k'ale kin chu'u na Jesús ³ani kin konoy enché':

—¿Tatá'ichxe' kwa' xi bijidh ne'ech ka tsích o yejat ki aytsi k'e'et?

⁴Tók'oyattsik enché' k'al na Jesús:

—Ki k'aletsik ani ka óltsi na Juan xowa' exomtsik a chu'tal ani a ach'ál. ⁵Ka óltsi abal an jok'oltsik u chu'xinal, an k'wech'e'tsik u jelél, xin ko'oltsik an k'wajat at'ax t'ít' u jelél, xi yabtsik u och'ox u och'xinal, an chemélomtsik u ejdháb ti ít' ani an ch'ojontátsik u t'iltsinal an ti alwa' t'ilab. ⁶K'ijidh t'ajat abal xita' ti kin bela' ani yab kin jila' ti kin bela'.

⁷Tam ti nin exóbaliltsik na Juan k'aléché, na Jesús tujeý kin t'íltsi an atiklábtsik k'al tin kwenta na Juan, enché' tin utsa'tsik:

—¿Jant'éý i k'aletsik ka chu'u ban chabál xon ti yab k'wajtsidh? ¿Jun

i pakáb xi k'wajat ti waw'yáb k'al i ik'? ⁸Max yaba', éjant'éy i k'aletsik ka chu'u? ÉJun i inik xi xeketlidh k'al i alwa' k'udhk'um? Tatá'tsik a cho'ób ke xu xeketlinaltsik k'al i alwa' k'udhk'um u k'wajíltsik bin k'imá' i pakdha' tak'ix. ⁹Max yab anchan', éjant'éy i k'aletsik ka chu'u? ÉJun i t'íltsix? Ja'ich, ani ja'ich jun xita' xi más púlek ké jun i t'íltsix. ¹⁰Na Juan ja'ich xu t'ilnal enché' k'al an T'okat Dhuslab:

Ne'ech ku okxiy nu abatwálejil abal ti ki t'ojontsi an ti bél.

¹¹Tsubax tu utsálsik ke ejtal an atiklábtsik xi k'wajinekich asta xo', yab jayk'i wa'chinék jun xita' más ultaláb ké na Juan xu pujax; por tu utsálsik, xi más cha'at in éy xon tu tak'ix na Dios, más ja' ultaláb ké na Juan xu pujax.

¹²Asta ti tsích na Juan xu pujax abal kin t'ila' an alwa' t'ilab ani asta xo', wa'ach xin t'ajálsik an chápláb abal ka k'wajay tak'nél k'al na Dios ani ja'ich jajá'tsik xi ne'ech ka k'wajay tak'nél k'al na Dios. ¹³Ejtal an t'íltsixtsik ani nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés, in ólnámál xowa' na Dios ne'ech kin t'aja' asta ti tsích na Juan ¹⁴ani max tatá'tsik a lé' ka bela', na Juan ja'ich an t'íltsix Elías xi bijidh ne'ech ka tsích. ¹⁵Xin ko'oltsik in och'oxtal alwa', kin exbay.

¹⁶ÉJant'ok'ál ne'ech ku ejto ku junbay an atiklábtsik xi jeché' i k'ij? In junwal jelti an chakamtsik xu buxkanal ti ubát' ch'éjel bitsow ani in dhájayal nin at ubát'tsik enché': ¹⁷"I jutsuy an chúl ani yab i bixmáchtsik; i ajatna' i t'e'pidh

ajatláb ani yab i uk'intsik." ¹⁸Pos tsích na Juan, xi yab u k'apul nibal u uch'al ani a ulutsik ke in ko'ol i at'ax ejattaláb. ¹⁹Tayíl in tsích Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik, xin k'apul ani in uch'al ani a ulutsik abal in k'apma' ani in uch'al t'ajat, ke u ja'úb i walablomtsik ani xin bach'waltsik i jalbixtaláb. Por nin chalpadhtal na Dios u xalk'anal k'al xowa' in t'ajál jun xita' xu dhabaláb k'al Jajá'.

An atiklábtsik xi yab u t'ajax ti k'ij

(Lk. 10:13-15)

²⁰Tujoy tám kin k'wiya' na Jesús an atiklábtsik xon tin t'ajámál más yán an labidh labandhaxtalábtsik, abal an atiklábtsik xu k'wajíl taja', yab in jilámaltsik ti walablom. In ulu enché':

²¹—iCh'ojontál a chu'bíl, atiklábtsik xi k'wajíl Korásin! iCh'ojontál a chu'bíl, atiklábtsik xi k'wajíl Betsayda! Abal max an labidh labandhaxtaláb xi t'ájnek ba tatá'tsik, t'ájnekak ban bitsowtsik xi Tiro ani Sidón, an atiklábtsik xu k'wajíl taja', owenekichak tin jalk'uyámaltsik nin chalab, in k'wajbámlichaktsik nin kodhow k'udhk'úmil ani buxkanékichaktsik ba k'wixix abal kin xalk'a' ke in jilámalichtsik ti walablom. ²²Jaxtám tu utsálsik ke tam kin bajaw xowk'i ne'ech an lújundhaxtaláb, más púlek an yajtsiktaláb ne'ech ka bach'utsik ké an yajtsiktaláb xi ne'ech kin bach'u an atiklábtsik xi Tiro ani Sidón. ²³Ani tatá'tsik xi k'wajíl Kapernaúm, éa chalpayalxe' ke ne'ech ki t'ek'bá asta walk'i?

iYaba! Ne'ech ki pet'nátsik asta ban k'ibeltaláb. Abal max an labidh labandhaxtalábtsik xi t'ájnék ba tatá'tsik, t'ájnékak ban bitsow xi Sodoma, an atiklábtsik xi k'wajinek ba jachan' an bitsow, bélak jeye ta' k'wajattsik. ²⁴Jaxtám tu utsálsik ke tam kin bajaw xowk'i ne'ech an lújundhaxtaláb, más púlek an yajtsiktaláb ne'ech ka bach'utsik ké an atiklábtsik xi k'wajinek ban bitsow xi Sodoma.

Ki uteytsik k'al Naná' abal ki koyóch
(Lk. 10:21-22)

²⁵Tam ti jachan' i k'ij, na Jesús in ulu enché':

—Táta', xa tak'yal an walk'i' ani an chabál, tu k'ak'nál abal a xalk'antsámál xin cha'kálsik tinbá' xowa' yab a xalk'antsámál xi chalpadhtsik ani u wit'omtsik.

²⁶Táta', anchan' ta t'aja', kom anchan' ta le'na'.

²⁷Nu Táta' tin pidhámálích ejtal xowa' wa'ach. Yab xita' k'ál tu exláb an Chakámláb, tokot k'al an Táta'láb ani yab xita' in exlál an Táta'láb, tokot u exláb k'al an Chakámláb ani xita' an Chakámláb in lé' kin pidha' kin exla'. ²⁸Ki uteytsik k'al Naná', ejtal tatá'tsik xi k'wajat i walbidh ani ne'ech tu wixk'intsi an ta walab; jelti jun xita' xu wék'ontsáb tin kitál abal ka koyóch. ²⁹Ki k'wajaytsik teye jelt xan ti Naná' in k'wajat. Ka t'aja'tsik xowa' a chu'tal u t'ajál ani ka cha'ka' tabá' jelt xan ti Naná' u cha'kál tubá'. Max ka t'aja'tsik anchan', ne'ech tám ka k'wajách alwa' na ejattal. ³⁰Pos xowa' Naná' tu utsálsik ka t'aja', yab t'ojláb ani yab altsik.

An exóbaltsik in pu'wal i trigo tin k'ítsájl an koyóxnich

(Mr. 2:23-28; Lk. 6:1-5)

12 Tam ti jachan' i k'ij, na Jesús ne'ech ti belal tin k'ítsájl an koyóxnich xon ti t'ayadh i trigo. Nin exóbaliltsik k'a'ay ani tujeysik kin pu'u an trigo ani kin k'apu. ²Tam ti an fariseotsik in chu'u jachan', in utsa'tsik enché' na Jesús:

—Na exóbaliltsik exom in t'ajál i t'ojláb xi yab alwa' ka t'ajan tam in k'ítsájl i koyóxnich.

³Por utsantsik enché' k'al na Jesús:

—¿Yabxe' a ajyámál xant'éy in t'aja' jun i k'ij na Dabid tam ti jajá' ani nin juniktsik k'a'ay? ⁴Ochich ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios ani in k'apu an pan xi pikbantsidh na Dios. Jeché' an pan yab in tomnál kin k'apu na Dabid nibal nin juniktsik, tokot in tomnál kin k'apu an pále'tsik. ⁵O éyab a ajyámalsik bin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés, ke an pále'tsik xi k'wajat ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios, yab u koyoltsik tam in k'ítsájl an koyóxnich ani yab walats xowa' in t'ajálsik? ⁶Pos tu utsálsik ke teché' k'wajat jun xita' más púlek ké an pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios. ⁷Tatá'tsik yab a exbayámál xant'éy in lé' kin ulu jeché' an T'okat Dhuslab: “Yabich u lé' ka chemdha'tsik i ko'nél abal ti kin pikbantsi, u lé' ki k'ánidhaxintsik.” Max a exbayalaktsik, yabich ne'ech ka walbiytsik ni jun xita' xi yab in t'ajámál ni jun xata' yab alwa'. ⁸Pos

Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik, u ko'ol i awiltaláb abal ku ulu xowa' alwa' ka t'ajan tin k'ítsájil an koyóxnich.

An inik xi teytemadh nin k'ubak

(Mr. 3:1-6; Lk. 6:6-11)

⁹Kale tám na Jesús taja' ani k'ale ban atá xon tu t'ajnal an junkuntaláb. ¹⁰Taja', ta' ti k'wajat jun i inik xin ko'ol jun in k'ubak teytemadh ani kom u le'náb ka eltsin jun xata' xant'ok'ál ti ka walbiyat na Jesús, konyat enché': —¿Alwa'xe' ka jeldhá jun i ya'ul tin k'ítsájil i koyóxnich?

¹¹Tók'oyattsik enché' k'al na Jesús:

—¿Jita' xi tatá'tsik a kidhtal, max in ko'ol jun i borrego ani ka balk'in ba jun i cholax chabál tin k'ítsájil an koyóxnich, yab ne'ech ka k'ale kin jixa'? ¹²Pos más yán in jalbíl jun i inik ké jun i borrego. Jaxtám, tu utsá'tsik ke alwa' ka t'ajan xowa' alwa' tin k'ítsájil an koyóxnich.

¹³Utsan tám enché' an inik k'al na Jesús:

—Ka lujku na k'ubak.

Ani tam tin lujku nin k'ubak, jeley, jilk'on alwa' jelti na jún nin k'ubak.

¹⁴Kale tám an fariseotsik ani tujeý kin aliy xan ti kin uwa' abal kin ejto kin chemdha' na Jesús.

Jun i t'íltstaxtaláb k'al tin kuenta na Jesús

¹⁵Tam ti na Jesús in cho'óbna' jeché', k'ale ani k'al yán i atiklábtsik ti wéwná. Na Jesús in jeldhál ejtalk'i an ya'ultsik, ¹⁶ani in utsá'tsik abal yab kin t'íla'tsik xitam já' jeye Jajá'. ¹⁷Jeché' támun

anchan' abal ka t'ájan xan tin ulúmal an t'íltsix Isaías tam tin ulu enché':

¹⁸Jeché' ja'ich nu t'ójontsixil, xi

Naná' u takwyámal,

xi Naná' u k'anidhál ani in

kulbél t'ajat k'al Jajá'.

Ne'ech ku k'wajba' nu T'okat

Ejattal ba Jajá'

ani ne'ech kin t'íltsi ejtal an

atiklábtsik ke ne'ech ku

lújundha'tsik.

¹⁹Yab ne'ech ti péjéx, nibal ne'ech

ti t'ilom kawidh,

nibal ne'ech ka axtsin tin

káwintal k'al ni jun xita'

ban béltsik.

²⁰Yab ne'ech kin peja' nibal ela'

jun i ma'idh pakáb,

nibal ne'ech kin tepdha' an

k'amal xi xowéy t'ajat exom

ti let'k'onál,

asta tam kin bajúch an k'ij

xowk'i Jajá' ne'ech ti tak'ix

in lujtalk'i.

²¹Ani ejtal an atiklábtsik ne'ech kin

k'wajba' nin aytsixtal ba Jajá'.

U usnal na Jesús ke in ko'ol in cháp an at'ax ejattaláb

(Mr. 3:19-30; Lk. 11:14-23; 12:10)

²²Júntsin tám na Jesús jun i jok'ol

inik ani mó' xi k'wajat teykómte

k'al jun i at'ax ejattaláb. Jeldhá

k'al na Jesús ani an inik káwin ani

chu'xin. ²³Ejtal an atiklábtsik laban

ani in ulutsik enché':

—¿Awxe' ja'ich jeché' nin kuxtal

na Dabid?

²⁴Por tam ti an fariseotsik in

ach'a' jeché', in ulutsik enché':

—Jeché' an inik in káldhál an

at'ax ejattalábtsik k'al tin awiltalk'i

an lej at'ax, nin ok'lékil an at'ax ejattalábsik.

²⁵Kom na Jesús in cho'ób xant'éy na k'wajat ti chalpantsáb, in utsa'tsik enché':

—Max jun i bitsow ka k'éáxin kwene' ti kwene' ani ka péjéxin jajá'k'itsik, ne'ech ka ok'on. Ani max jun i kwentsal o jun i k'imádh ka k'éáxin, yab ne'ech ka k'wajay owat. ²⁶Anchan' jeye, max an lej at'ax kin káldhál tinbá' xi k'wajat bin ejattal jun i inik, exomich tám in k'e'ál tinbá'; max kin t'aja' anchan', éjan ti ne'ech kin ejto ka k'wajay owat ti tak'ix? ²⁷Tatá'tsik a ulal ke Naná' u káldhál an at'ax ejattalábsik k'al tin awiltal an lej at'ax; pos max anchanak, éjita' k'ál tu pidhnal ti awiltaláb xi tatá'tsik ti wéwnál abal kin káldha' an at'ax ejattalábsik? Jaxtám, jajá'tsik ti xalk'antsal abal i uk'pinéksik ta k'wajat. ²⁸Por Naná' u káldhál an at'ax ejattalábsik k'al tin cháp nin T'okat Ejattal na Dios ani jeché', in lé' kin ulu ke xan tu tak'ix na Dios ulnekich xon ta k'wajattsik.

²⁹Pos, éjan ti ne'ech kin ejto jun xita' ka ochich bin k'imá' jun i likat inik ani kin k'ántsi xowa' in ko'ol, max yab kin wik'a' ok'ox? Tokot ne'ech kin ejto kin k'ántsi xowa' in ko'ol, max kin wik'a' ok'ox.

³⁰Xita' yab junax k'al Naná', tin at'ál. Ani xita' yab tin tolmiyal ku utu an atiklábtsik ba na Dios, jachan', ja'ich xin t'ajál abal an atiklábtsik yab ka utey ba na Dios.

³¹Jaxtám tu utsátsik, ke an iniktsik ne'ech ka pakwlantsat xowa'kichk'i i walastaláb kin t'aja' ani xowa'kichk'i i odhbijxitaláb

kin ulu; por max kin odhbijiy an T'okat Ejattaláb, yab ne'ech ka pakwlantsat. ³²Xita' tin odhbijiy Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik, ne'ech ka pakwlantsat; por xita' kin odhbijiy an T'okat Ejattaláb, yab jayk'i ne'ech ka pakwlantsat, ne'ech ka jilk'on walbidh malilíl i k'ij.

An te' k'al in walílk'i tu exláb

(Lk. 6:43-45)

³³Max an te' alwa', alwa' in walíl in kó'yal ani max an te' yab alwa', yab alwa' in walíl in kó'yal. Pos an te', k'al in walílk'i tu exláb. ³⁴Tatá'tsik a junwal jelti an chan. éJanti ne'ech ka ejto ka ulutsik xowa' alwa', max tatá'tsik yab i alwa'? Pos na wi' in ulal xowa' wa'ach ta ejattal. ³⁵An alwa' inik, in ulal xowa' alwa', kom alwa' xowa' wa'ach tin ejattal ani an at'ax inik, in ulal xowa' at'ax, kom at'ax xowa' wa'ach tin ejattal. ³⁶Por tu utsátsik, ke tam kin bajaw xowk'i ne'ech an lújundhaxtaláb, ejtaltsik ne'ech ka lújundhá k'al tin kwenta an ani' t'ilab xin ulúmaltsik. ³⁷Pos k'al xowa'k'i in ulúmal k'ál ti ne'ech ka chu'tat max walbidh o yaba'.

An walablom atiklábtsik in konyal jun i labidh exól

(Mr. 8:12; Lk. 11:29-32)

³⁸Utsan tám enché' na Jesús k'al taltsik i fariseotsik ani k'al an ok'tsixsik xin wilál nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés:

—Ok'tsix, i lé' ki chu'u ka t'aja' jun i labidh labandhaxtaláb abal ti exól.

³⁹Tók'oyattsik enché' k'al na Jesús:

—An atiklábtsik xi at'ax ani u walablom, in konyal jun i labidh labandhaxtaláb abal ti exól; por yab ne'ech ka pidhan más ti exól, tokot xan ti támun k'al an t'íltsix Jonás. ⁴⁰Pos anchan' xan ti na Jonás k'wajay óx a k'ítsá ani óx i akal alk'idh bin tsukul an yejche' to'ol, anchan' neye Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik, ne'ech kin k'wajay óx a k'ítsá ani óx i akal alk'idh ban chabál.

⁴¹Tam kin bajaw xowk'i ne'ech an lújundhaxtaláb, an atiklábtsik xi k'wajinek Nínibe, ne'ech ka ejechtsik ti ít ani ne'ech kin walbiy an atiklábtsik xi jeché' i k'ij. Pos an atiklábtsik xi k'wajinek Nínibe, in jila'tsik ti walablom tam ti t'íltsin an tin káwintal na Dios k'al na Jonás. Ani xo' teché' k'wajat jun xita' más púlek ké na Jonás.

⁴²Tam kin bajaw xowk'i ne'ech an lújundhaxtaláb, an pulek tak'ix mímláb xi alál, ne'ech ka ejech ti ít ani ne'ech kin walbiy an atiklábtsik xi jeché' i k'ij. Pos jeché' an mímláb tsích ów chabál abal kin axtsi tin chalpadhtal na Salomón. Ani xo' teché' k'wajat jun xita' más púlek ké na Salomón.

An at'ax ejattaláb xu witsél xon ti kalnek

(Lk. 11:24-26)

⁴³Tam jun i at'ax ejattaláb ka kale ba jun i inik, u xe'chinal ban waynek chabálsik in ayal xon ti ka koyóch; ani max yab kin ela', in chalpayal enché': ⁴⁴“Ne'ech kin witsiy ban inik xon tin kalnek.” Tam ka witsiy, in elál jachan' an inik jelti jun i atá xi yab k'wajtsidh,

k'wetodh ani lejkikidh. ⁴⁵Ne'ech tám juní ka k'ale ani ne'ech kin ik'i' búk i at'ax ejattalábtsik xi más at'ax ké jajá' ani ejtal ne'ech ka ochichtsik ti k'wajl ba jachan' an inik. Jachan' an inik ne'ech tám ka jilk'on más k'ibenek ké tam ti k'wajatwi'ik. Anchan' jeye ne'ech ka támun k'al jeché' an atiklábtsik xi at'ax.

Nin nána' ani nin kidhábtsik na Jesús

(Mr. 3:31-35; Lk. 8:19-21)

⁴⁶Bél k'wajat ti káw na Jesús k'al an atiklábtsik, tam ti ulich nin nána' ani nin kidhábtsik abal in lé'tsik ti t'ilolól k'al na Jesús. Kom eléb ti jilk'ontsik, ⁴⁷k'ale ti óltsinal na Jesús k'al jun xita' ani utsan enché':

—Na nána' ani na kidhábtsik nú' k'wajat eléb ani in lé'tsik ti t'ilolól k'al Tatá'.

⁴⁸Por Jajá' in tók'oy enché' xi k'ál ti k'alnek ti usnal:

—¿Jitam já' nu nána' ani jitam já' nu kidhábtsik?

⁴⁹In ts'útsbiy tám nin exóbaliltsik ani in ulu enché':

—Jeché'tsik ja'ich xi k'wajattsik jelti nu nána' ani nu kidhábtsik.

⁵⁰Pos xita' in t'ajál xowa' in lé' nu Táta' xi k'wajat walk'il, jachan', ja'ich nu kidháb, nu ixám ani nu nána'.

An junbaxtaláb k'al tin kwenta an óm inik

(Mr. 4:1-9; Lk. 8:4-8)

13 Tam ti jachan' i k'ij, na Jesús kale ban atá xon tu t'ajnal an junkuntaláb ani k'ale ti

buxkanal bin wál an pujal. ²Kom yán i atiklábtsik junkun xon ti k'wajat, ochich na Jesús ba jun i tan ani buxkan. Ani ejtal an atiklábtsik jilk'on bin waltsik an ja'.

³In ok'tsitsik tám yán xata' k'al i junbaxtalábk'i. Enché' tin utsa'tsik:

—Jun i inik kale ti búk'ul iyaláb, ⁴tam ti ne'ech an ti búk'ul iyaláb, taltsik an iyaláb kwajlan ba bél, ulich an ch'ichintsik ani in k'apu an iyaláb. ⁵Taltsik kwajlan ba t'ujublom, xon ti yab lej wa'ach i lukuk ani jachan' an iyalábtsik jik'at ti ixk'an abal an chabál yab lej owtsik. ⁶Por tam ti yajbé an k'ak'al, tsikan ani kom yab ibidh, wayey. ⁷Taltsik kwajlan ba k'idhlom, pakey an k'idhtsik ani paxk'iyat an t'ayablab. ⁸Por wé' an iyaláb, kwajlan ban chabál xi alwa' ani labey t'ajat; taltsik, k'al jún tokot i itsixlek, in kó'oy bo' inik i itsixlek. Taltsik ox inik i itsixlek ani taltsik jun inik láju i itsixlek. ⁹Max a ko'oltsik a och'oxtal alwa', ika exbaytsik!

Xant'ók'i tu ok'tsix na Jesús k'al i junbaxtalábk'i

(Mr. 4:10-12; Lk. 8:9-10)

¹⁰Utukná tám na Jesús k'al an exóbaltsik ani konyat enché':

—¿Jant'ók'i ta tawnál an atiklábtsik k'al i junbaxtalábk'i?

¹¹Tók'oyattsik enché':

—Tatá'tsik, ti pidhál na Dios ka cho'óbna' xowa' in ko'ol yab tejwa' k'al tin kwenta xan ti Jajá' tu tak'ix; por jajá'tsik yab u pidhnal kin cho'óbna'. ¹²Xita' xin bach'úmalich an alwa' t'ilab, ne'ech ka pidhan kin cho'óbna' más; por

xita' xi yab in bach'úmal, ne'ech ka wixk'intsat xowa' in chalpayal in ko'ol wé'. ¹³Jaxtám tu tawnáltsik k'al i junbaxtalábk'i; pos jajá'tsik in chu'tal, por u jilk'onaltsik jelti max yab xata' in chu'úmal; in ach'áaltsik, por yabtsik xata' in exbayal, jelti max yab xata' in ach'áaltsik.

¹⁴Anchan', u támnalich k'al jajá'tsik jelt xan tin ulúmal an t'iltsix Isaías enché':

Ne'ech ka ach'a'tsik, por yab ne'ech ka exbay;

ne'ech ka chu'utsik, por jelti max yab a chu'tal.

¹⁵Abal nin itsích jeché' an atiklábtsik in chapikmédhámal t'ajat, wetsik t'ajat tin ach'áaltsik k'al nin och'oxtal.

Ani mut'utsik tin ko'ol nin wal; abal yab ka chu'xintsik k'al nin wal,

ani yab ka och'xintsik k'al nin och'oxtal,

nibal kin exbaytsik k'al nin itsích, ani nibal ka uteytsik k'al Naná' abal ku jeldha'.

¹⁶Por k'ijidh abal tatá'tsik, abal i chu'uxtsik ani i och'oxtsik. ¹⁷Tsubax tu utsátsik, ke yán i t'iltsix ani i alwa' iniktsik in le'námal kin chu'u xowa' tatá'tsik a chu'tal, por yab in chu'úmaltsik; in le'námaltsik kin ach'a' xowa' tatá'tsik a ach'ál, por yab in ach'ámal.

Na Jesús in wila' xant'éy in lé' kin ulu an junbaxtaláb k'al tin kwenta an óm inik

(Mr. 4:13-20; Lk. 8:11-15)

¹⁸Pos ka ach'a'tsik xant'éy in lé' kin ulu an junbaxtaláb k'al tin

kwenta an óm inik. ¹⁹Taltsik an atiklábtsik in ach'ál an tsubaxtaláb k'al tin kwenta xan tu tak'ix na Dios, por kom yabtsik in exbayal, u ulel an lej at'ax ani u wék'ontsáb an ti tsubaxtaláb xin bach'úmal tin itsích. Jeché' an atiklábtsik in junwal jelti an iyalábtsik xi kwajlan ban bél. ²⁰Taltsik an atiklábtsik, tam kin ach'a' an tsubaxtaláb in bach'wal k'al yantam i kulbétaláb, por tam ka taktamiyat o ka at'an k'al tin kwenta jeché' an tsubaxtaláb, in jiláltsik jeché' an tsubaxtaláb. ²¹Jeché' an atiklábtsik in junwal jelti an iyaláb xi kwajlan ban t'ujublom, kom yab owtsik nin ibíl tin ko'ol, yab u owel. Pos tam kin ach'a' i yajtsiktaláb o ka at'an k'al tin kwenta abal in belámal nin káwintal na Dios, in jiláltsik kin bela'. ²²Taltsik an atiklábtsik in ach'ál an tsubaxtaláb, por u chalpaxtsik t'ajat k'al tin kwenta xowa' wa'ach ban k'ay'lá, u k'ambiyábsik k'al an tumín ani yabtsik u walkanal kin t'aja' k'ál xowa' alwa'. Jeché' an atiklábtsik in junwal jelti an iyaláb xi kwajlan ban k'ídhom, u paxk'iyáb k'al an k'ídh ani yab u walkanal ka walin. ²³Taltsik an atiklábtsik xin ach'ál an tsubaxtaláb, in exbayal ani in t'ajáltsik t'ajat xowa' alwa', in junwal jelti an iyaláb xi kwajlan ban alwa' chabál ani labey t'ajat. Taltsik in junwal jelti an itsixlek xin kó'oy bo' inik i itsixlek, taltsik jelti xin kó'oy ox inik láju ani taltsik jelti xin kó'oy jun inik láju.

**An junbaxtaláb k'al tin kwenta
an trigo ani an at'ax ch'ojól**

²⁴T'ílsintsik jeye k'al na Jesús jeché' an ti junbaxtaláb:

—Xan tu tak'ix na Dios, in junwal jelti jun i inik xin t'aya' i alwa' iyaláb bin ale; ²⁵por tam ti ejtalich u wayaltsik, ulich jun xita' xi k'ál tu at'nal an dhabal ani t'aytsin ti at'ax ch'ojól xon tin t'ayámal an trigo ani tam tin t'ayámalich, k'ale. ²⁶Tam ti pakey an trigo ani t'u'unich, xalk'an jeye an at'ax ch'ojól. ²⁷K'aletsik tám an t'ojnaltsik kin utsa' enché' an dhabal: “Ajátik, max i alwa' iyaláb a t'ayámal ba na ale, ¿jón' pé tám ti tsi'nek an at'ax ch'ojól?” ²⁸Utsantsik enché' k'al an dhabal: “Jun xita' xi tin at'ál in t'ajámal jeché'.” Konyat tám enché' k'al an t'ojnaltsik: “¿A lé'xe' ku k'ale ki pu'u an at'ax ch'ojól?” ²⁹Por utsantsik enché': “Yaba', pos max ka pu'u an at'ax ch'ojól, ne'ech jeye ka pú'un an trigo. ³⁰Jila' ka pakey chablamk'i asta kin bajaw xowk'i ti ne'ech ki junku an trigo; tam ne'ech ki junkúch an trigo, ne'ech ku utsa' enché' an t'ojnaltsik: Ka junku ok'ox an at'ax ch'ojól ani ka k'wajba' ti wik'e'tsik abal ka tsikan; por an trigo ka junku abal ka ta'pá ban wilte'.”

**An junbaxtaláb k'al tin kwenta in
itsích an mostasa**

(Mr. 4:30-32; Lk. 13:18-19)

³¹T'ílsintsik jeye jeché' an ti junbaxtaláb:

—Xan tu tak'ix na Dios in junwal jelti jun in itsích i mostasa xi jun i inik in t'ayál bin ale. ³²Jeché' ja'ich an iyaláb xi más chipíl ké xi k'e'et an iyalábtsik, por tam ka ixk'an ani ka pubey, u pubel t'ajat ké xi k'e'et an t'ayablábtsik ani u k'we'nal t'ajat. U ulel an ch'ichintsik ani in t'ajál taja' nin pák'w.

**An junbaxtaláb k'al tin kwenta an
jilbédhaxtaláb k'oye**

(Lk. 13:20-21)

³³T'iltintsik jeye jeché' an ti
junbaxtaláb:

—Xan tu tak'ix na Dios in junwal
jelti an jilbédhaxtaláb k'oye xi jun
i mímláb in xuk'yal k'al ox lejab i
che'edh trigo ani in jilbédhál ejtal
an xo'kadh che'edh trigo.

**Xant'ók'i tu ok'tsux na Jesús k'al i
junbaxtaláb**

(Mr. 4:33-34)

³⁴Na Jesús in t'ilti ejtal jeché'
an atiklábtsik k'al i junbaxtalábk'i,
yab in t'ila' xata' xi yab k'al i
junbaxtaláb. ³⁵Jeché' támun
anchan' abal ka t'ájan xan tin
ulúmal enché' an t'iltisix:

Ne'ech tin káw k'al i
junbaxtalábk'i,
ne'ech ku t'ila' xata' xowa'
k'wajinek chinat asta tam ti
na Dios in t'ajám an k'ay'lá.

**Na Jesús in wila' an junbaxtaláb
k'al tin kwenta an trigo
ani an at'ax ch'ojól**

³⁶Tam ti na Jesús in utsa'ich an
atiklábtsik abal ka k'aléch, Jajá'
ochich altá. Utukná tám k'al nin
exóbaliltsik ani utsan enché':

—Ti ku wiltsi an ti junbaxtaláb
k'al tin kwenta an at'ax ch'ojól xi
t'ayan ban aleláb.

³⁷Tók'oyattsik tám enché' k'al na
Jesús:

—Xita' nin t'ayál an alwa' iyaláb,
ja'ich Naná', xin abadh abal kin
wenk'on neye tin inik. ³⁸An aleláb,
ja'ich an k'ay'lá; an alwa' iyaláb,

ja'ich an atiklábtsik xin walkál
tinbá' ka tak'yat k'al na Dios ani an
at'ax ch'ojól, ja'ich an atiklábtsik
xu dhabaláb k'al an lej at'ax.

³⁹Xita' nin t'aya' an at'ax ch'ojól,
ja'ich an lej at'ax. Xowk'i ti ne'ech
ka junkuwat an trigo, ja'ich an
pakwenib; ani an junkuxtsik, ja'ich
an t'okat abatwáletsik. ⁴⁰Anchan'
jelt xan tu junkuwáb an at'ax ch'ojól
ani u pet'náb ban k'amal abal
ka t'a'ay, anchan' jeye ne'ech ka
támun tam kin bajaw an pakwenib.
⁴¹Xi Naná'ich xin abadh abal kin
wenk'on neye tin inik, ne'ech ku
aba' nu t'okat abatwálejiltsik kin
junku xi k'wajattsik xon ti Naná' in
tak'ix, xu walbindhaxtsik ani xin
t'ajálsik xowa' yab alwa'. ⁴²Ne'ech
ka pet'nátsik ban k'amal, ne'ech
ti uk'naltsik ani ti rech'ech'él
nin kamab. ⁴³Jachan' i k'ij, xi
k'wajatichtsik alwa' k'al na Dios,
ne'ech ka k'wajaysik xon tu tak'ix
an Táta'láb; ne'ech ka xalk'antsik
ch'axixíl, jelti nin ch'axixíltal na
k'ítsá. Xita' in ko'ol in och'oxtal
alwa', kin ach'a' xowa' u ulal.

**An junbaxtaláb k'al tin
kwenta an tumín xi jolidh**

⁴⁴Xan tu tak'ix na Dios, in junwal
jelti tumín xi jolidh ba jun i aleláb,
xi jun i inik in elál ani in chinál
juní táyk'i; ani kulbenek k'al jeché'
tin kwenta, u k'alel kin nuju ejtal
xowa' in ko'ol ani in ch'a'yal jachan'
an chabál.

**An junbaxtaláb k'al tin kwenta an
perla xi kajbidh t'ajat in jalbíl**

⁴⁵Aníl jeye, xan tu tak'ix na Dios in
junwal jelti jun i ch'a'um inik xi xe'ech

in ayal i perlatsik xi alwa' t'ajat. ⁴⁶Tam tin ela' jun i perla xi kajbidh t'ajat in jalbíl, k'ale kin nuju ejtal xowa' in ko'ol ani in ch'a'ay jachan' an perla xi kajbidh t'ajat in jalbíl.

**An junbaxtaláb k'al tin
kwenta nin jixáb an to'ol**

⁴⁷Aníl jeye, xan tu tak'ix na Dios in junwal jelti jun in jixáb i to'ol xu pet'náb ban pujal ani in yak'wál xowa'kich i to'oltsik. ⁴⁸Tam ka yak'wanich yán an to'oltsik, an jixom to'oltsik in káldhál walte' nin jixáb an to'ol. Taja' u buxkanaltsik ti tákul an ti to'ol, xi alwa' in balyal ban t'oknaltsik ani xi yab alwa' in pet'nál. ⁴⁹Anchan' jeye ne'ech ka támun tam kin bajaw an pakwenib; ne'ech ka kale an t'okat abatwáletsik kin takuy an atiklábitsik xi at'ax ani xi alwa'. ⁵⁰Xi at'axtsik ne'ech ka pet'ná ban k'amal, taja' ne'ech ti uk'naltsik ani ti rech'ech'él nin kamab.

**An tsubaxtaláb xi ítich ani an
tsubaxtaláb xi weje'ich**

⁵¹Konyattsik tám enché' k'al na Jesús: —¿A exbayaltsikxe' ejtal jeché'? Jajá'tsik tók'on enché': —I exbayal, Ajátik. ⁵²Utsantsik tám enché': —Tam jun i ok'tsux xin exlál nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés, kin exla' jeye xan tu tak'ix na Dios, in junwal jelti jun xita' xin ko'ol xata' kajbidh in jalbíl.

**Tam ti na Jesús k'wajat ban bitsow
Nasaret**

(Mr. 6:1-6; Lk. 4:16-30)

⁵³Tam ti na Jesús in ok'oy kin t'íla' jeché' an junbaxtalábitsik, k'ale.

⁵⁴Ulich bin chabálil ani in tuju ti ok'tsux ban atá xon tu t'ajnal an junkuntaláb. Ejtal xin ach'álsik xan tu ok'tsux, u labnal ani in ulaltsik enché':

—¿Jón' tin wit'ámal jeché' an inik ejtal jeché' xowa' in ok'tsuxnál? ¿Jan tin ejtowal kin t'aja' jeché' an labidh labandhaxtaláb? ⁵⁵Pos jeché' ja'ich nin chakámil an dhakúm ani nin nána' ja'ich na María. In kidháb na Jakobo, na José, na Simón ani na Judas ⁵⁶ani nin ixámstik teché' jeye u k'wajíl xon ti wawá' u k'wajíl. ¿Pos, jón' pé tám tin wit'ámal ejtal jeché'?

⁵⁷Jaxtám ti yab le'ná ka t'ajan ti k'ij. Por utsantsik enché' k'al na Jesús:

—Putálk'i tu k'ak'náb jun i t'ílsix, tokotk'i bin chabálil ani k'al xu k'wajíltik bin k'imá' ti yab u k'ak'náb. ⁵⁸Ani yab in t'aja' yán i labidh labandhaxtaláb taja', kom yab u belnal k'al jajá'tsik.

Tam ti chemdhá na Juan xu pujax
(Mr. 6:14-29; Lk. 9:7-9)

14 Tam ti jachan' i k'ij, na Erodes, xi k'wajat ti tak'ix Galilea, in ach'a' u t'ilnal na Jesús ²ani in utsa'tsik enché' xi tátsik ti k'wajat k'al jajá':

—Jachan' ja'ich xóna' na Juan xu pujax, xi ejnek ti ít. Jaxtám tin ko'ol an chápláb kin t'aja' i labidh labandhaxtalábitsik.

³Jeché' na Erodes in ulúmal ka yak'wan na Juan ani ka balyat wik'adh ban wik'axte'. In t'aja' anchan' k'al tin kwentak'i na Erodías, nin tomtal nin kidháb Felipe. ⁴Na Juan in utsámal enché' na Erodes:

—Yab alwa' ki junkun k'al nin tomtal na kidháab.

⁵Na Erodes in lé' kin chemdha' na Juan, por in jik'nál an atiklábsik abal ejtal in cho'óbsik ke na Juan k'al a Dios ti abadhi t'ílsix. ⁶Por tam ti na Erodes in ajíbna' nin tamúbil, nin tsidhánil na Erodías bixmách tin tamét an ajíblomtsik ani in kulbetna' t'ajat na Erodes ⁷ke in utsa' tsubax t'ajat ke ne'ech kin pidha' xowa' ka kontsin. ⁸Utsan tám an tsidhan k'al nin nána' abal kin utsa' enché' na Erodes:

—Ti kin pidha' ba jun i talab nin ók' na Juan xu pujax.

⁹Tam ti an pulek tak'ix Erodes in ach'a' jeché', t'e'pin; por kom in lej tsubax ulúmal ani axnék k'al an ajíblomtsik, in ulu abal ka pidhan xowa' in konyal. ¹⁰In ulu ka kotsin tin ók' na Juan ban wik'axte' ¹¹ani tám ti tsi'dhá ba jun i talab. Pidhanich tám an tsidhan ani an tsidhan in pidha' nin nána'.

¹²Ulich tám nin exóbaliltsik na Juan ani in júna'tsik kin joliy nin putálíl nin t'u'úl na Juan ani tayíl k'aletsik kin óltsi na Jesús.

Na Jesús in k'apundha' bo' mil i iniktsik

(Mr. 6:30-44; Lk. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

¹³Tam ti na Jesús in cho'óbna' jeché', balin kwetém ba jun i tan ani k'ale ba jun i chabál xon ti yab xita' wa'ach. Por an atiklábsik in cho'óbna' abal k'ale na Jesús ani k'aletsik jeye belal abal kin wéwna'. ¹⁴Tam ti na Jesús kale ban tan, in chu'u abal yán an atiklábsik ta' ti k'wajat, in kó'ontsitsik ti yajnantsixtaláb ani in jeldha' xu

ya'ultsik. ¹⁵Tam ti exomich ti jik'wchinal, utey an exóbaltsik ba na Jesús ani in utsa' enché':

—Dhamúlich ani teché' yab xita' u k'wajíl. Ka utsa' an atiklábsik ka k'aléch abal ka k'ale ban kwentsaltsik kin ch'a'ay i k'apné.

¹⁶Utsantsik enché' k'al na Jesús: —Yab yejat ka k'aletsik; tatá'tsik ka k'apundha'.

¹⁷Jajá'tsik tók'on enché': —Yab i ko'ol teché' yán i k'apné, tokot bó' i pan ani cháb i to'ol.

¹⁸Utsantsik enché' k'al na Jesús: —Ka tsi'dha' teché'.

¹⁹In utsa' tám an atiklábsik ka buxkan ban tóm. In téyna' xi bó' an pan ani xi cháb an to'ol, in tela' walk'i', in pidha' ti jalbintsixtaláb na Dios. In peja' tám an pan ani in pidha' nin exóbaliltsik ani jajá'tsik in pidha'ich tám an atiklábsik. ²⁰Ejtal k'apúchtsik asta ajwé ani tayíl in ts'utsiytsik lajucháb i t'oknal k'al an pejmatstaláb xi jilk'on. ²¹Bo' mil iniktsik xóna' xi k'apúch, yab ajidh i mímlábsik nibal i chakamtsik.

Na Jesús beley bin ebtsik an ja'

(Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21)

²²Tayíl, na Jesús in utsa' nin exóbaliltsik ka balin ban tan abal ka okxinichtsik ka wat'ey ban pujal ani ka k'ale jun pak'e', lejat Jajá' k'wajat in chapnédhál an atiklábsik.

²³Tam ti ok'on kin chapnédha' an atiklábsik, na Jesús k'adhiy ba jun i ch'én abal ti ól kwetém. Tam ti jik'wchinich, na Jesús taja' ti k'wajat kwetém, ²⁴lejat an tan junax ch'ejel pujalich ti ne'ech. U lanyáb an tan k'al an múlák' ja' abal

tin tamét tu waw'yáb k'al an ik'.

²⁵Tam ti dhajaw akalich, utuknátsik k'al na Jesús. Por na Jesús tál belal ebtsik an ja'. ²⁶Tam ti chu'tat k'al an exóbaltsik ti belal ebtsik an ja', jik'eytsik ani k'al an jík'ib, dhájantsik kawidh enché':

—iI labax!

²⁷Por tawnátsik k'al na Jesús ani utsantsik enché':

—iKa likedha'tsik tabá'; Naná', yab ki jik'eytsik!

²⁸Tók'oyat tám k'al na Pedro ani utsan enché':

—Ajátik, max Tatá' lejtal, ti kin utsa' neye kin beley ebtsik an ja' ani kin ulich asta xon ta k'wajat.

²⁹Ani utsan enché' k'al na Jesús:

—Jala'ich.

Pa'ay tám ban tan na Pedro ani in tuju ti belal ebtsik an ja' abal ka k'ale xon ti k'wajat na Jesús.

³⁰Por tam tin ach'a' abal chapik u waw'nal an ik', jik'ey; ani kom tujeý ti luy'chinal, dhájan kawidh enché':

—iAjátik, ti kin lo'o!

³¹Támk'i jachan', téyná bin k'ubak k'al na Jesús ani utsan enché':

—iWé' t'ajat ta belom! ¿Jant'ók'i ta jila' tin bela'?

³²Tam ti k'adhíchtsik ban tan, kublan ti waw'nal an ik'. ³³Tam tin chu'utsik jeché' xi tá'tsik ti k'wajat ban tan, uteytsik tin tamét na Jesús ani in k'ak'na'tsik enché':

—Tsubax lejtal i Chakámláb k'al a Dios.

Na Jesús in jeldha' i ya'ultsik ban chabál xi Jenesaret

(Mr. 6:53-56)

³⁴Tam tin wat'na'ichtsik an pujal, ulich ban chabál xi Jenesaret.

³⁵Tam ti exlá na Jesús k'al an atiklábtsik xu k'wajílsik taja', t'ílan ba putálk'i jachan' an chabál ani tsi'dhantsat ejtal an ti ya'ultsik xon ti Jajá' k'wajat. ³⁶U pakabédháb abal kin walka' ka taktsin tin waltsik nin k'udhk'úmil ani ejtal xita' k'ál tu taknal, u jelélsik.

Xowa' k'ál tu ch'ó'nal ni ejattal

(Mr. 7:1-23)

15 Utukná tám na Jesús k'al taltsik i fariseotsik ani i ok'tsixtsik xin wilál nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés. Jeché'tsik tál ban bitsow Jerusalén ani konoxintsik enché':

²—¿Jant'ók'i na exóbaliltsik ti yabich in t'ajál xowa' u jiltsidh ki t'aja' k'al ni weje' pakélil? Pos yabtsik in t'akál ok'ox nin k'ubak tam ne'ech ti k'apultsik.

³Por tók'oyattsik enché' k'al na Jesús:

—¿Ani jant'ók'i teye ta ch'ikat t'ajtsaltsik tin tak'ixtal na Dios, abal a óntsal ka t'aja' xowa' i jiltsidh ka t'aja' k'al na weje' pakéliltsik?

⁴Pos na Dios in ulúmal enché': "Ka k'ak'na' na táta' ani na nána'" ani "Xita' kin odhbijiy nin táta' ani nin nána', yejat ka chemdhá." ⁵Por tatá'tsik a ulal ke jun xita' awil kin utsa' enché' nin táta' o nin nána': "Yabich ne'ech ku ejto tu tolmíy, pos ejtal xowa' u ko'ol u pikbantsámlich a Dios"; ⁶ani ke xita' kin ulu anchan', yabich yejat kin tolmíy nin táta' o nin nána'. Anchan', a t'ajálchtsik jelti max yab xata' in jalbíl nin tak'ixtal na Dios abal a óntsal ka t'aja' xowa' i jiltsidh ka t'aja' k'al na weje'

pakéliltsik. ⁷iK'ambixtsik! Tsubax t'ajat tin ulu an t'iltsix Isaías k'al tatá'tsik ta kwenta, tam tin dhutsa' enché':

⁸Jeché' an atiklábtsik k'al in wi'k'i tin k'ak'nálsik, por nin ejattal ów t'ajat ti k'wajat k'al Naná'.

⁹Yab xata' in jalbíl xan tin k'ak'nálsik, pos tokot in ok'tsixonálsik in tak'ixtal i iniktsik.

¹⁰In kaniy tám an atiklábtsik ka utey xon ti Jajá' k'wajat ani in utsa'tsik enché':

—Ka ach'a'tsik ani ka exbaytsik:

¹¹Yab u ch'ó'nal nin ejattal an inik k'al xowa' in k'apal. U ch'ó'nal k'al xowa' in ulal.

¹²Utukná tám na Jesús k'al nin exóbaliltsik ani utsan enché':

—¿A cho'óbxe' ke an fariseotsik chakuy tam tin ach'a'tsik xowa' a ulu?

¹³Por Jajá' in tók'oytsik enché':

—Xowa'kich an t'ayabláb xi yab Jajá' in t'ayámal nu Táta' xi k'wajat walk'i', ne'ech ka pu'wat asta bin ibíl. ¹⁴Jila' k'wajat, pos in junwal i jok'oltsik xi k'wajat in lot'ok'nál in at jok'ol. Ani max jun i jok'ol kin lot'ok'na' in at jok'ol, chablam ti éb ne'ech ka kwajlan ban jól.

¹⁵Utsan tám enché' na Jesús k'al na Pedro:

—Ti ku wiltsi jeché' an ti junbaxtaláb.

¹⁶In ulu tám enché' na Jesús:

—¿Yabtsik teye a exbayal?

¹⁷¿Yabxe' a cho'óbtsik ke ejtal xowa' i k'apal u k'alel ba ni tsukul ani tayíl ne'ech ki wak'la' alte'? ¹⁸Por xowa' i ulal, ba ni itsích tu tsi'il ani

max ki ulu xowa' yab alwa', k'al tu ch'o'tsinal an ti ejattal. ¹⁹Pos ba ni itsích tu kalel an at'ax chalab, an chémdháxtaláb, an kwé'taláb, an k'ámbíxtaláb ani an odhbíjixtaláb. Táyk'i jeje tu tsi'il an chalab xu junkunal k'al xi yab in tomtal ani xu xe'chinaltsik yab exbadh. ²⁰Ejtal jeché' k'al tu ch'o'tsinal tin ejattal an inik; por max ka k'apúch yab t'akadh nin k'ubak, yab u ch'o'tsinal k'al tin ejattal.

Belan na Jesús k'al jun i mímláb xi yab u israelita

(Mr. 7:24-30)

²¹Na Jesús kale taja' ani k'ale ban chabál xi Tiro ani Sidón. ²²Ani jun i mímláb xi Kanán xu k'wajíl ba jachan' an chabál, utey ba na Jesús ani in ulu kawidh enché':

—iAjátik, xi kuxlab k'al na Dabid, ti kin yajnantsi neye! Nu tsidhánil ochadh k'al jun i at'ax ejattaláb ani exom t'ajat ti yajlombédháb.

²³Por yab tók'oyat níwé' k'al na Jesús. Utukná tám na Jesús k'al nin exóbaliltsik ani pakabédhá enché':

—Ka utsa' ka k'aléch, pos nú' tál tu wewkóm ani kawidh u tawnax.

²⁴In ulu tám enché' na Jesús:

—Na Dios tin abámal abal tokot ku aliy an atiklábtsik xi Israel xi xe'echtsik k'ibchonék.

²⁵Por an mímláb utey, tudhlan tin tamét na Jesús ani in ulu enché':

—iAjátik, ti kin tolmiy neye!

²⁶Tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—Yab alwa' ki k'ántsi ti k'apné! an chakamtsik ani ki pidha' an pik'o'tsik.

²⁷Por an mímláb in ulu enché':

—Tsubax k'ejele xowa' a ulal Ajátik, por asta an pik'o'tsik in k'apal in

mu'mats an k'apnél xu kwajlanal
tin ál nin mesajil nin ajátiktsik.

²⁸Utsan tám enché' k'al na Jesús:
—iMímláb, tin belál t'ajat! Ka
t'ájan jelt xan ta lé'.

Ani támk'i jachan' ti jilk'on jelnek
nin tsidhánil.

Na Jesús in jeldha' yán i ya'ultsik

²⁹Wat'ey na Jesús taja' ani k'ale
tin waltsik an pujal xi Galilea;
k'adhiy ba jun i ch'éen ani buxkan
taja'. ³⁰Yán i atiklábtsik ulich xon
ti Jajá' k'wajat ani in tsi'dháltsik i
k'wech'e'tsik, i jok'oltsik, i mó'tsik,
i mocho'tsik ani yán más k'e'et i
ya'ultsik. K'wajbátsik tin tamét na
Jesús ani Jajá' in jeldha'tsik. ³¹An
atiklábtsik u labnal tam tin chu'u
ke an mó' káwin, xi mocho'tsik
u jelél, xu k'wech'e'tsik u belal
ani xu jok'oltsik u chu'xinal. Ani
in k'ak'na'tsik nin Diosil an
israelitatsik.

Na Jesús in k'apundha' che' mil i iniktsik

(Mr. 8:1-10)

³²Na Jesús in kaniy tám nin
exóbaliltsik ani in utsa'tsik enché':

—U yajnantsal t'ajat jeché' an
atiklábtsik, abal in ko'olich óx a
k'ítsá ti k'wajíl teché' k'al Naná' ani
yab in ko'oltsik xant'éy kin k'apu.
Yab u lé' ku aba'tsik tin k'imá' u
k'a'íl abal yab tá' ka palmétsik ti
bél.

³³Utsan tám enché' k'al nin
exóbaliltsik:

—Por, ¿jón' ne'ech ki ela' i k'apnél
abal ejtal jeché' an atiklábtsik,
teché' xon ti yab xita' u k'wajíl?

³⁴Konyattsik enché' k'al na Jesús:

—¿Jáy i pan a ko'oltsik?

Ani jajá'tsik in ulu enché':

—I ko'ol búb i pan ani cháb óx i
ts'itsik to'ol.

³⁵In utsa' tám ka buxkan chabál
an atiklábtsik, ³⁶in téyna' xi búb
an pan ani an to'oltsik ani in pidha'
ti jalbintsixtaláb na Dios. Tayíl in
peja', in pidha' nin exóbaliltsik
ani an exóbaltsik in pidha' an
atiklábtsik. ³⁷Ejtal k'apúchtsik asta
ajwé. Ani tayíl in ts'utsiytsik búb
i t'oknal k'al an pejmatstaláb xi
jilk'on. ³⁸Che' mil iniktsik xóna' xi
k'apúch ani yab ajidh i mímlábtsik
nibal i chakamtsik. ³⁹Tayíl, na
Jesús in aba'ich tám ka k'ale an
atiklábtsik. Na Jesús balin ban tan
ani k'ale ban chabál xi Magdala.

An fariseotsik ani an saduseotsik in konyal jun i labidh labandhaxtaláb abal ti exól

Mr. 8:11-13; Lk. 12:54-56)

16 K'ale ti chu'táb na Jesús
k'al i fariseotsik ani k'al i
saduseotsik, ani abal ka walbindhá,
kontsin kin t'aja' jun i labidh
labandhaxtaláb abal kin xalk'a' ke
tsubax lejtál k'al a Dios ti abadh.

²Por na Jesús tók'on enché':

—Tam dhamúlich, a ulaltsik:
“Alwa' i k'ij ne'ech ka k'wajay, abal
chakni' t'ajat an walk'i'”; ³ani
tam dhajaw a ulaltsik: “Xo' yab
alwa' i k'ij ne'ech ka k'wajay,
abal chakni' t'ajat an walk'i' ani
tokwidh.” iK'ambixtsik! A wit'álsik
ka exbantsi an exól xin k'wajbál an
walk'i', por yab a wit'álsik ka exbay
ke xowa' u t'ajál, u t'ajál k'al tin
cháp na Dios. ⁴Jeché' an atiklábtsik
xi at'ax ani u walablom, in konyal

jun i labidh labandhaxtaláb abal ti exól; por yab ne'ech ka pidhan ti exól, tokot xowa' támun k'al an t'ílsix Jonás. Jilónátsik tám ani k'ale na Jesús.

Nin ok'tsixtal an fariseotsik xin junwal jelti an jilbédhaxtaláb k'oye

(Mr. 8:14-21)

⁵An exóbaltsik wat'ey jun pak'e' pujal, por in uk'tsámalsik kin júna' i pan. ⁶Utsantsik tám enché' k'al na Jesús:

—Ka ach'a'tsik; ka kó'oytsik i kwenta k'al nin ok'tsixtal an fariseotsik ani k'al nin ok'tsixtal an saduseotsik, xin junwal jelti i jilbédhaxtaláb k'oye.

⁷Tujey tám an exóbaltsik ti útsáx jajá'k'itsik enché':

—Jeché' tin ulal abal yab i tsi'dha' an pan.

⁸Ach'antsik k'al na Jesús ani utsantsik enché':

—¿Jant'ók'i ti wé' t'ajat tin belál? ¿Jant'ók'i ta ulaltsik ke yab a ko'ol i pan? ⁹¿Yabxe' bél a exbayámstik, nibal a chalpayaltsik tam tu k'apundha' bo' mil i iniktsik k'al xi bó' an pan? ¿Ani jáy i t'oknaltsik a ts'utsiy k'al an pejmatstaláb xi jilk'on? ¹⁰¿Nibal a chalpayal xi búk an pan xu k'apundha' k'ál che' mil i iniktsik? ¿Ani jáy i t'oknaltsik a ts'utsiy k'al an pejmatstaláb xi jilk'on? ¹¹¿Jant'ók'i ti yabtsik a exbayal ke yab in k'wajat u t'ilál i pan, tam tu utsa'tsik abal ka kó'oy i kwenta k'al nin jilbédhaxtaláb k'oyéjil an fariseotsik ani an saduseotsik?

¹²In exbáchtsik tám ke yab usnéktsik k'al na Jesús kin kó'oy

i kwenta k'al an jilbédhaxtaláb xu éynáb abal ka t'ajan an pan, usnéktsik kin kó'oy i kwenta k'al nin ok'tsixtal an fariseotsik ani an saduseotsik.

Na Pedro in ulu ke na Jesús ja'ich an Kristo

(Mr. 8:27-30; Lk. 9:18-21)

¹³Tam ti na Jesús ulich Sesarea, an bitsow xu tak'nal Filipino, in konoy enché' nin exóbaliltsik:

—¿Jita' tin ulal an atiklábtsik ke Naná' neye xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik?

¹⁴Jajá'tsik tók'on enché':

—Juntsik in ulal ke Tatá' i Juan xu pujax, k'e'ettsik in ulal ke i Elías xi xe'chinék ti t'ílsix ti weje' ani taltsik in ulal ke i Jeremías o jun i k'e'et t'ílsix.

¹⁵Konyattsik tám juní enché' k'al na Jesús:

—Ani tatá'tsik, ¿jita' ta ulaltsik ke Naná' neye?

¹⁶Tók'oyat tám enché' k'al na Simón Pedro:

—Tatá' i Kristo, nin Chakámil na Dios xi ejat.

¹⁷Tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—K'íjidh t'ajat abal tatá', Simón, xi chakámláb k'al na Jonás, pos jeché' yab i óltsinék k'al jun i inik, i óltsidh k'al nu Táta' xi k'wajat walk'i'. ¹⁸Ani Naná' tu utsál ke tatá' i Pedro, xin lé' kin ulu t'ujub, ani ba jeché' an t'ujub ti ne'ech ku k'wajba' xi ne'ech ti kin bela'tsik ani yab ne'ech ka ejtowat ka átá k'al an chemlá. ¹⁹Naná' ne'ech tu pidha' ti awitaláb abal ka cho'óbna' xan ti ne'ech kin ejto ka k'wajay jun xita' tak'nél k'al na Dios. Xita'

ka pakwłantsi teché' ti k'ay'lá, ne'ech jeye ka pakwłantsat tú' walk'i' ani xita' yab ka pakwłantsi teché' ti k'ay'lá, yab jeye ne'ech ka pakwłantsat tú' walk'i'.

²⁰Utsantsik tám an exóbaltsik k'al na Jesús abal yab xita' kin ółtsi max Jajá'ich nu Kristo.

Na Jesús in ulu abal ne'ech ka chemdhá

(Mr. 8:31-9:1 Lk. 9:22-27)

²¹Asta tam ti tám, na Jesús in tuju kin wiltsi nin exóbaliltsik ke Jajá' ko'ol ka k'ale Jerusalén ani ke ne'ech t'ajat ka at'ax t'ajtsin k'al nin ok'lékil an judíotsik, an ok'lek pále'tsik ani an ok'tsixsik xin wilál nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés. In utsa'tsik jeye ke Jajá' ne'ech ka chemdhá, por tin óxláb a k'ítsá ne'ech ka ejech ti ít. ²²Júná tám pílk'i k'al na Pedro ani tujey ti k'wiynal enché':

—iAjátik, ke na Dios yab kin walka' ka tamu anchan'! iKe yab jayk'i ka támun jeché'!

²³Por chaw'k'in na Jesús ani utsan enché' na Pedro:

—iKi wixk'in teché' lej at'ax! Tatá' tin t'ojliyal'k'i, pos yab a chalpayal xan ti na Dios tin chalpayal, tokot a chalpayal xan tin chalpayal an iniktsik.

²⁴Utsan tám enché' an exóbaliltsik k'al na Jesús:

—Max jun xita' in lé' ti kin wéwna', yejat kin uk'tsi tinbá' ani tin wéwna' por yab kin ajay tinbá' maske ka chemdhá. ²⁵Pos ejtal xita' in lé' kin lo'o nin xe'chintal, ne'ech kin k'ibdhá'; por xita' kin k'ibdhá' nin xe'chintal k'al Naná'k'i

tu kwenta, ne'ech kin kó'oy an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal. ²⁶Pos, ¿jant'ó ti alwa' max jun xita' kin bajaw kin kó'oy ejtal xowa' wa'ach ban k'ay'lá ani kin k'ibdhá' nin ejattal ba k'ibeltaláb? O ¿jant'éy ne'ech kin ejto kin pidhna' an inik abal kin lo'o nin ejattal? ²⁷Pos Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik, ne'ech kin tsích k'al ejtal nin labidh t'okát nu Táta' ani k'al nin t'okat abatwálejiltsik ani tám ne'ech ku pidha' an atiklábtsik xowa' in lujyal kin bach'u k'al tin kwentak'i xowa' in t'ajámal. ²⁸Tsubax tu utsálsik, ke wa'ach taltsik xi xo' teché' jeye k'wajat, ke yab ne'ech ka chemech asta kin chu'utsik ok'ox kin tsích tin tak'ix Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik.

Tam ti na Jesús in jalk'uy tinbá'

(Mr. 9:2-13; Lk. 9:28-36)

17 Akak a k'ítsá más tayíl, na Jesús in kaniy na Pedro, na Jakobo ani na Juan nin kidháb na Jakobo ani k'ale jajá'k'itsik ba jun i t'ek'at ch'é. ²Taja', na Jesús in jalk'uy tinbá' tin tamét nin exóbaliltsik xi k'alnek k'al Jajá'. Nin wal ch'axk'in jelti na k'ítsá ani nin k'udhk'úmil dhakni'bé jelti an tajaxtaláb. ³Támk'i jachan', in chu'utsik jeye na Moisés ani na Elías, ti t'ilólól k'al na Jesús. ⁴Utsan tám enché' na Jesús k'al na Pedro: —Ajátik, ialwa' t'ajat abal teché' u k'wajat! Max Tatá' a lé', ne'ech ki t'aja' óx i padhel, jún abal Tatá', jún abal na Moisés ani jún abal na Elías. ⁵Lejat na Pedro k'wajat ti káw, dhabyattsik k'al jun i ch'axixíl

tokow ani ban tokow ach'atmé jun i káwintaláb, xu káw in ulu enché':

—Jeché' ja'ich nu Chakámil xu k'anidhál t'ajat ani in kulbél t'ajat k'al Jajá'. Ka axtsitsik xowa' Jajá' in ulal.

⁶Tam tin ach'a'tsik jeché', an exóbaltsik tudhlan kututsik asta chabál ani jik'eytsik t'ajat. ⁷Utey tám na Jesús xon ti k'wajattsik, takan ani utsantsik enché':

—Ki ch'akaytsik ani yab ki jik'ey.

⁸Tam ti ch'akaytsik ani in tela', yab más xita' in chu'u, tokot na Jesús kwetém.

⁹Tam ti exomich ti pa'íltsik ban ch'éen, utsantsik enché' k'al na Jesús:

—Yab xita' ka t'iltsi xowa' a chu'utsik, asta tam kin chemdhá Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik ani in ejnekich ti ít.

¹⁰Konyat tám enché' k'al nin exóbaliltsik:

—¿Jant'ók'i pé tám an ok'tsixtsik xin wilál nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés tin ulaltsik ke ko'ol ka tsích ok'ox na Elías?

¹¹Tók'oyattsik enché' k'al na Jesús:

—Tsubax k'ejle ke na Elías ne'ech ka tsích ok'ox ani ne'ech kin lejkiy ejtal.

¹²Por Naná' tu utsálsik ke na Elías tsi'nekich, por yab exlá, tokot t'ajtsin xowa' ka le'ná. Anchan' neye ti ne'ech kin t'ajtsin Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik.

¹³In exbách tám an exóbaltsik ke na Jesús k'wajat in t'ilál na Juan xu pujax.

Na Jesús in jeldha' jun i kwitól xu wipipíl

(Mr. 9:14-29; Lk. 9:37-43)

¹⁴Tam ti ulichtsik xon ti k'wajat an atiklábtsik, utukná na Jesús k'al

jun i inik, tudhlan tin tamét ani utsan enché':

¹⁵—Ajátik, ka kó'ontsi ti yajnantsixtaláb nu chakámil; pos ochadh k'al i at'ax ejattaláb ani in ach'ál t'ajat i yajtsiktaláb; yánflich kwajlanék ba k'amal ani ba ja'. ¹⁶U tsi'dhantsám na exóbaliltsik, por yab in ejtómál kin káldhantsi an ti at'ax ejattaláb.

¹⁷Tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—iAtiklábtsik xi jeché' i k'ij, yab lejtal t'ajat i belom ani i walablomtsik t'ajat! ¿Asta jowk'i ko'ol kin k'wajay k'al tatát'sik? ¿Asta jowk'i ko'ol tu kuxuytsik? Ka tsi'dha' teché' an kwitól.

¹⁸In k'wiya' tám na Jesús an at'ax ejattaláb, kale ani támk'i jachan' jilk'on jelnek an kwitól.

¹⁹Tayíl an exóbaltsik in kaniy tám pílk'i na Jesús ani in konoytsik enché':

—¿Jant'ók'i wawá' ti yab i ejto ki káldha' an at'ax ejattaláb?

²⁰Utsantsik enché' k'al na Jesús:

—Pos tatát'sik wé' t'ajat ta belom. Tsubax tu utsálsik max i belomak ela' wé', jelt in pubíl jun in itsích i mostasa, ne'ech ka ejto ka utsa'tsik jeché' an ch'éen: “Ki wixk'in teché' ani ki k'ale píł” ani an ch'éen ne'ech ka k'ale. Ejtal ne'ech ka ejto ka t'aja'tsik max i belomak. ²¹Por jelti jeché' an at'ax ejattaláb tokot ne'ech ka ejtotsik ka káldha' max ki ólan ani ki k'flin.

Na Jesús in ulu juní ke ne'ech ka chemdhá

(Mr. 9:30-32; Lk. 9:43-45)

²²Tam ti k'wajattsik Galilea, na Jesús in utsa' enché' nin exóbaliltsik:

—Naná'ich xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik, ne'ech kin pidhná ban walablom iniktsik ²³ani ne'ech kin chemdhá, por tin óxláb a k'ítsá ne'ech kin ejech ti ít. Tam tin ach'a'tsik jeché' xowa' utsan, t'e'pintsik t'ajat.

An jalbixtaláb abal an pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios

²⁴Tam ti na Jesús ani nin exóbaliltsik ulich ban bitsow xi Kapernaúm, utukná na Pedro k'al xin bach'waltsik an jalbixtaláb k'al tin kwenta an atá xon tu k'ak'náb na Dios ani konyat enché':

—¿Yabxe' Ja' in pidhnál na Ok'tsíxal an jalbixtaláb abal an pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios?

²⁵Tók'on enché' na Pedro:

—In pidhnál.

Tam ti na Pedro ochich altá, tsusbél ti utsan enché' k'al na Jesús:

—¿Janta chu'tal, Simón? An ok'lektsik xi teché' ti k'ay'lá jita' nin kontsaltsik an ti jalbixtaláb ¿nin at kidhtaltsik o xi píltsik?

²⁶Tók'oyat enché' k'al na Pedro:

—Xi píltsik.

Utsan tám enché' k'al na Jesús:

—Tám, yab yejat ka jalbixin xi teché'tsik. ²⁷Por abal yab ki it'ixbédha'tsik, ki k'ale ban pujal, ka pet'na' nin jixáb an to'ol ani ka yak'wa' an jidhtal to'ol xi ka palk'an. Ka ch'a'tsi tin wi' ani taja' ne'ech ka ela' jun i pat'ál tumín, ka jixtsi ani ka júna' abal ka jalbiy xi tatá' a lujyal ani xi Naná' neye.

Na Jesús in ok'tsixonál xita' já' na más ultaláb

(Mr. 9:33-37; Lk. 9:46-48)

18 Tam ti jachan' i k'ij, utey an exóbaltsik ba na Jesús ani in konoytsik enché':

—¿Jita' já' na más ultaláb xon tu tak'ix na Dios?

²In kaniy tám na Jesús jun i chakam kwitól, in k'wajba' junax ch'ejel xon ti k'wajattsik ³ani in ulu enché':

—Tsubax tu utsálsik, ke max yabtsik ka jalk'uy tabá' ani yabtsik ka junu jelti an chakamtsik, yab ne'ech ka ejto ki k'wajaytsik tak'nél k'al na Dios. ⁴Jaxtám, xita' na más ultaláb xon tu tak'ix na Dios, ja'ich xin cha'kál tinbá' ani in junwal jelti jeché' an chakam. ⁵Ani xita' in bach'wal jun i chakam jelti jeché' k'al Naná' tu bij, Naná' tin bach'wal.

Ka kó'oy i kwenta abal yab ka wala'

(Mr. 9:42-48; Lk. 17:1-2)

⁶Xita' kin walbindha' jún ti éb jeché' an chakamtsik xi tin belálichtsik, más alwa' abal an walbindhom ka wik'tsin bin núk' jun i yejche' cha' t'ujub ani ka pet'ná ban pujal abal ka luy'chin. ⁷Ich'ojontál in chu'bíl an atiklábtsik xi teché' ti k'ay'lá abal wa'ach t'ajat xant'ok'ál ti ka walbindhá! Ech'ek'i ne'ech ka wa'chin xant'ok'ál ti ka walbindhá, por ich'ojontál in chu'bíl xita' ka walbindhaxin!

⁸Jaxtám, max na k'ubak o na akan ti walbindhál, ka kotoy ani ka pet'na' ów; pos más alwa' ki ochich mocho' o k'weche' ban xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal ani yab

k'al chablam na k'ubak o chablam na akan ki pet'ná ban k'ibeltaláb.
⁹Ani max na wal ti walbindhál, ka jixa' ani ka pet'na' ów; pos más alwa' ki ochich ban xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal k'al jún tokot na wal ani yab k'al chablam na wal ki pet'ná ban k'ibeltaláb.

An junbaxtaláb k'al tin kwenta an borrego xi k'ibchonék

(Lk. 15:3-7)

¹⁰Ka kó'oytsik i kwenta abal yab ka pojka'tsik ni jun xita' xi tin belálichtsik. Pos tu utsálsik ke nin t'okat abatwálejiltsik tú' walk'i' ech'ek'i k'wajat tin tamét nu Táta' xi k'wajat walk'i'. ¹¹Pos Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik, in tsi'nek ku lo'o xi k'ibchonékichtsikwi'ik ti k'wajat.

¹²¿Jan ta chu'taltsik? Max jun i inik in ko'ol bo' inik i borregotsik ani kin k'ibdha' jún, ýabxe' ne'ech kin jila' xi che' inik lajubeléju abal ka k'ale ban ch'énlom kin aliy xi k'ibchonék? ¹³Ani max kin ela', tu utsálsik tsubax ke más ne'ech ka kulbé k'al tin kwenta jachan' xi k'ibchonék ké k'al tin kwenta xi che' inik lajubeléju xi yab k'ibchonék. ¹⁴Anchan' jeye, na Táta' xi k'wajat walk'i', yab in lé' kin chu'u ka k'ibchon ni jun xita'.

Xan ti yejat ku pákwlántsixin

(Lk. 17:3)

¹⁵Max na at kidháb ti t'ajtsi jun xata' yab alwa', ki k'ale abal ki t'ilololách tatá'k'itsik. Max ti ki axtsi xowa' ka utsa', ne'ech tám kin exbay ke yab alwa' xowa' in t'aja'. ¹⁶Por max yab ti ki axtsi, ka

kaniy tám jún o cháb i belomtsik abal ka tawná jeye k'al cháb o óx i belomtsik. ¹⁷Max yab jeye kin axtsi xi jeché'tsik, ka ulu tám tin tamét an kidhábłábsik; ani max yab jeye kin axtsi an kidhábłábsik, ka kó'óchtsik tám jelti jun i píl inik o jelti jun i bach'k'ul jalbixtaláb xi yab in exlál a Dios.

¹⁸Tsubax tu utsálsik, ke xita' ka pakwłantsitsik teché' ti k'ay'lá, ne'ech jeye ka pakwłantsat tú' walk'i' ani xita' yab ka pakwłantsitsik teché' ti k'ay'lá, yab jeye ne'ech ka pakwłantsat tú' walk'i'.

¹⁹Tu utsálsik jeye, ke max cháb xi tatá'tsik a kidhtal xi k'wajat teché' ti k'ay'lá kin t'aja'tsik i káw abal kin kontsi jun xata' nu Táta' xi k'wajat walk'i', ne'ech ka pidhantsik. ²⁰Abal xon ti ka junkun cháb o óx k'al Naná' tu bij, taja' neye in k'wajat k'al jajá'tsik.

²¹Utukná tám na Jesús k'al na Pedro ani konyat enché':

—Ajátik, ¿jáyíl ko'ol ku pakwłantsi nu at kidháb max tin waltsi? ¿Asta búkíl?

²²Tók'oyat enché' k'al na Jesús: —Yab ne'ech tu utsa' ke tokot búkíl, yejat ka pakwłantsi ech'ek'i.

An junbaxtaláb k'al tin kwenta an t'ójonsix xi yab pakwłantsixin

²³Jaxtám, xan tu tak'ix na Dios in junwal jelti jun i pulek tak'ix xin le'na' kin t'aja' i kwenta k'al nin t'ojnáłiltsik. ²⁴Tam ti tám in tujwal kin t'aja' an kwenta, uldhantsat jun xita' xu júntsinal k'al yán i tumín. ²⁵Kom jachan' an t'ójonsix yab in ko'ol xan ti kin jalbiy, an pulek

tak'ix in ulu abal ka nujwat jachan' an t'ójonsix k'al nin tomtal, nin chakámiltsik ani ejtal xowa' in ko'ol abal ka jalbin nin júntsixtal.

²⁶Tudhlan jachan' an t'ójonsix tin tamét an pulek tak'ix ani in pakabédha' enché': "Ajátik, ti kin aytsintsi neye ani ne'ech tu jalbintsi ejtal xowa' tu júntsal." ²⁷Kó'ontsat ti yajnantsixtaláb k'al nin ajátik, pakwlantsat an tin júntsixtal ani walká. ²⁸Por tam ti kale jachan' an t'ójonsix, in ela' jun in at t'ójonsix, xu júntsinal k'al wé' i tumín. In yak'wa' bin núk' ani in tuju kin k'uch'édha', in utsa' enché': "iTin witsbantsi xi tin júntsal!" ²⁹Tudhlan tám nin at t'ojnal tin tamét ani pakabédhá enché': "Tin aytsintsi neye ani ne'ech tu jalbintsi ejtal xowa' tu júntsal." ³⁰Por jajá' yab in le'na' kin aytsintsi, k'ale kin ulu ka balyat ban wik'axte' asta kin jalbiy ejtal xu júntsinal.

³¹Tam tin chu'u nin at t'ojnalsik xowa' támun, t'e'pintsik t'ajat ani k'aletsik kin t'iltsi an ajátikláb ejtal xowa' támun. ³²In abna' tám an ajátikláb ka kanyat an t'ojnal xi yab pakwlantsixin ani in utsa' enché': "iAt'ax t'ójonsix! Naná' tu pakwlantsi ejtal ta júntsixtal, abal tin pakabédha'. ³³¿Yabxe' yejat ka pakwlantsiwi'ik teye na at t'ojnal, jelt xan ti naná' tu pakwlantsi?"

³⁴An ajátikláb chakuy t'ajat ani in ulu ka at'ax t'ajtsin an t'ojnal xi yab pakwlantsixin asta kin jalbiy ejtal xowa' in júnal.

³⁵Anchan' jeye ne'ech kin t'aja' k'al tatá'tsik nu Táta' xi k'wajat walk'i', max yab ka pakwlantsitsik na at kidhábsik k'al ejtal na ejattal.

Na Jesús u ok'tsiox k'al tin kwenta an jíláxtaláb

(Mr. 10:1-12; Lk. 16:18)

19 Tam ti na Jesús ok'on kin ulu ejtal jeché', kale Galilea ani k'ale ban chabál xi Judea xi k'wajat tin ejtsím kalel k'ítsá k'al an walja' Jordán. ²K'al yán i atiklábtsik ti wéwná ani in jeldha' taja' an ya'ultsik.

³Utukná tám na Jesús k'al cháb óx i fariseotsik ani abal ka taktamiyat, konyat enché':

—¿Alwa'xe' kin jila' jun xita' nin tomtal k'al xowa'kichk'i tin kwenta?

⁴Tók'oyattsik enché' k'al na Jesús:

—¿Yabxe' a ajyámalsik ban T'okat Dhuslab, ke tam ti tujeyk'i, na Dios in t'aja' jun i inik ani jun i mímláb?

⁵In ulu jeye enché': "Jaxtám, an inik ne'ech kin jila' nin táta' ani nin nána' abal ka k'wajay junax k'al nin tomtal ani xi jeché' cháb, jún tokot ti ne'ech ka ájin." ⁶Yabich cháb ti ne'ech ka ájin, jún tokot. Jaxtám, an inik yab yejat kin k'é'áxliy xowa' in júnkúxliyámál na Dios.

⁷Konyat tám enché' na Jesús:

—¿Jant'ók'i pé tám na Moisés tin ulu ka pidhan an tomikláb mímláb jun i úw xon tin ulal xant'ók'i tin kwenta ti ne'ech ka jilan?

⁸Utsantsik enché' k'al na Jesús:

—In ulu ka t'ajan anchan', kom tatá'tsik wat'ats ta tanchu'; jaxtám tin ulu ke awil ka jila'tsik na tomtal, por tam ti tujeyk'i yab anchan' ti tujenek. ⁹Naná' tu utsálsik ke xin jílátsik nin tomtal ani yab abal u junkunal k'al k'e'et ani ka tomkin k'al k'e'et i mímláb, u walbinalich k'al i uxúmbe'taláb; ani xita' ka

tomkin k'al jun i jiladh mímláb, u walbinalich jeye k'al i uxúmbe'taláb.

¹⁰Utsan tám enché' k'al nin exóbaliltsik:

—Max anchan' u támnal, más alwa' abal an inik yab ka tomkin.

¹¹Utsantsik tám enché' k'al na Jesús:

—Yab ejtalk'i ne'ech kin ejto ka k'wajay kwetém, tokotk'i xi bijtsidh k'al na Dios ke anchan' ne'ech ka k'wajay.
¹²Yán wa'ach xant'ók'i tin kwenta ti yab ne'ech kin ejto ka tomkin an iniktsik: taltsik u wa'chinal abal yab ka tomkin, taltsik yab in ejtawal ka tomkin abal t'ajtsidh jun xata' k'al an iniktsik ani taltsik yab u tomkinal abal in lé' kin t'ójonsi na Dios ani ka k'wajay tak'nél k'al Jajá'. Xita' in ejtawal ka k'wajay kwetém, ka k'wajay kwetém.

Na Jesús in lábr'ajál an chakamtsik

(Mr. 10:13-16; Lk. 18:15-17)

¹³Utuntsat tám na Jesús cháb óx ti chakamtsik abal kin k'wajba' nin k'ubak ban chakamtsik ani ka ólan k'al jajá'tsik tin kwenta; por an exóbaltsik tujeý kin k'wiya' xita' nin utwal an chakamtsik.

¹⁴In ulu tám enché' na Jesús:

—Ka walka'tsik ti kin utukna' an chakamtsik ani yab ka tamk'uytsik; pos xita' kin walka' tinbá' ka tak'yat k'al na Dios, jelt xan tin walkál tinbá' ka tak'yat jun i chakam, jachan' ja'ich xi ne'ech kin ejtotsik ka k'wajay tak'nél k'al na Dios.

¹⁵In k'wajba' tám nin k'ubak ban chakamtsik ani tayíl k'ale píl.

Jun i tumínladh kwitól inik káwin k'al na Jesús

(Mr. 10:17-31; Lk. 18:18-30)

¹⁶K'ale ti chu'táb na Jesús k'al jun i kwitól ani konyat enché':

—Alwa' Ok'tsix, ¿jant'om alwa'taláb yejat ku t'aja' abal ku ejto ku kó'oy an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal?

¹⁷Utsan enché' k'al na Jesús:

—¿Jant'ók'i tin bijyal tin alwa'? Jún tokot wa'ach xita' alwa', na Dios. Por max a lé' ka kó'oy an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal, ka t'aja' xowa' in ulal an tak'ixtaláb.

¹⁸Konyat enché' k'al an kwitól:

—¿Jowa' tak'ixtaláb?

Ani tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—Yab ki chemdhaxin, yab ki junkun k'al xi yab a tomtal, yab ki kwé'lách, yab ka jantsi ti káw ni jun xita', ¹⁹ka k'ak'na' na táta' ani na nána' ani ka k'anidha' xi k'e'ettsik jelt xan ta k'anidhál tabá'.

²⁰Utsan enché' k'al an kwitól:

—Ejtal jeché' u t'ajál asta tin chipíl, ¿jant'éy más yejat ku t'aja'?

²¹Utsan enché' k'al na Jesús:

—Max a lé' lejtal ki xe'chin lujat, ki k'ale ka nuju ejtal xowa' a ko'ol ani ka pidha' an ti tumín an ch'ojontálsik, anchan' ne'ech ka kó'oy tú' walk'i' xowa' xin jalbíl; ki tsích tám ani ti kin wéwna'.

²²Tam ti an kwitól in ach'a' jeché', u t'e'pinal t'ajat ti k'ale, abal jajá' yán xata' in ko'ol.

²³Utsan tám enché' an exóbaltsik k'al na Jesús:

—Tsubax tu utsálsik, ke t'ojláb t'ajat kin jila' tinbá' ka tak'yat k'al a Dios jun i tumínladh inik. ²⁴Tu utsálsik jeye, ke más yab t'ojláb ka wat'ey jun i ko'nél xin bij kameyo bin chultál jun i t'idhab ké kin walka' tinbá' jun i tumínladh inik ka tak'yat k'al na Dios.

²⁵Tam ti an exóbaltsik in ach'a' jeché', labantsik t'ajat ani kónóxin jajá'k'itsik enché':

—¿Pos jita' pé tám ne'ech kin ejto ka lo'ey?

²⁶Teloyattsik k'al na Jesús ani utsantsik enché':

—Na Dios ejtal in ejtowal kin t'aja', por an iniktsik, yaba'. Tokot na Dios in ejtowal kin lo'o xita'kichk'i.

²⁷Konyat tám enché' k'al na Pedro:

—Ajátik, wawá' i jilámal ejtal xowa' i ko'ol abal ku xe'chin k'al Tatá', ¿jant'éy pé weye ne'ech ki kó'oy?

²⁸Tók'oyattsik enché' k'al na Jesús:

—Tsubax tu utsátsik, ke tam kin bajaw an k'ij tam ejtal ka ítmédhájich, tam Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik, kin buxkan bu t'okat k'wajtal, tatá'tsik xi tin wéwnámal, ne'ech ki buxkantsik teye ba lajucháb i t'okat k'wajtaláb. Ne'ech ki buxkantsik abal ka lújundha' nin kidhtaltsik xi lajucháb nin chakámiltsik na Israel. ²⁹Ani ejtal xin jilámaltsik in k'imá', o in kidhábsik, in ixámtsik, in táta' o in nána', in tomtal, in chakámiltsik o in chabáililtsik, k'al Naná'k'i tu kwenta, ne'ech ka pidhantsik más yán k'al na Dios ani ne'ech jeye kin kó'oytsik an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal. ³⁰Por yán xi xo' k'wajattsik ultaláb, ne'ech ka jilk'on tayíl ani yán xi xo' k'wajat tayíl, ne'ech ka k'wajaysik ultaláb.

**An junbaxtaláb k'al tin
kwenta an t'ojnaltsik**

20 'Xan tu tak'ix na Dios in junwal jelti jun i dhabal

t'ójomtaláb xi kale dhajawe ti álim t'ojnaltsik abal ka k'ale ti t'ojnal xon tin ko'ol t'ayadh i uba. ²In

ela' an t'ojnaltsik ani utsan ne'ech ka tolmiyat. In utsa' ne'ech kin jalbiytsik jun i denario ta k'ítsá ani in aba' ti t'ojnaltsik xon tin

ko'ol t'ayadh an uba. ³Tayíl, tam ti beléjújich xóna' i dhajaw, kale juní, in ela' k'e'et xi yabtsik xata' in t'ojnál ⁴ani in utsa'tsik enché':

“Ki k'aletsik teye ta t'ojnal xon tu ko'ol t'ayadh an uba ani ne'ech tu pidha'tsik xowa' in tomnál ka áta'.” Ani k'aletsik. ⁵An dhabal t'ojláb kale juní tam ti ch'éjelic a k'ítsá ani tam ti óxich i wákal ani anílk'i tin t'aja'. ⁶Tam ti bó'ich i wákal, kale juní ani in ela' k'e'et xi ta' ti k'wajattsik yab xata' in t'ajál ani in utsa'tsik enché': “¿Jant'ók'i ta k'wajattsik teché' putál a k'ítsá yab xata' a t'ojnál?” ⁷Tók'oyat enché': “Teché'k'i u k'wajat kom yab xita' tu kanyámal tu t'ojnal.” Utsantsik tám enché': “Ki k'aletsik teye ta t'ojnal xon tu ko'ol t'ayadh an uba ani ne'ech tu pidha'tsik xowa' in tomnál ka áta'.” ⁸Tam ti jik'wchinich, an dhabal aleláb in utsa' enché' an ok'lek t'ojnal: “Ka kaniy an t'ojnaltsik ani ka jalbiy, ok'ox ka jalbiy xi tayílichtsik ti ochenek ti t'ojnal ani tayílich ka jalbiy xi ok'oxtsik ti ochenek.”

⁹Ulichtsik tám xi ochenektsik ti t'ojnal bó'ich i wákal ani kidhat jeye pidhantsik juntsik i denario.

¹⁰Tayíl, tam tin bajúchtsik jeye kin bach'utsik nin jalbíł xi ok'oxtsik ti ochenek ti t'ojnal, in chalpay ke más yandha' ne'ech ka pidhantsik; por tokot jeye juntsik i denario

pidhan. ¹¹Tam tin bach'utsik, tujeysik ti it'ixbél ¹²ani in utsa'tsik enché' an dhabal t'ojláb: "Jeché'tsik xi ulich tayílich, tokot t'ójontsik jun i ora ani anílk'i jeye ta jalbiytsik jelti wawá', xu t'ójnék ani i kuxyámal nin yájsík an k'ak'al putál a k'ítsá." ¹³Por an dhabal t'ojláb tók'on ani in utsa' enché' jún ti éb xi k'wajat an ti káw: "Ja'úb, yab exom tu t'ajtsal ni jun xata' yab alwa'. ¿Yabxe' tu utsa' abal jún tokot i denario ne'ech tu jalbiy ta k'ítsá? ¹⁴Ka bach'u na jalbíl ani ki k'aléch. Por naná' u lé' ku pidha' anílk'i jeye xan tu pidha' tatá' jeché' xi ochich tayílich an ti t'ojnal. ¹⁵¿Awxe' yab alwa' ku t'aja' xowa' naná' u lé' k'al xowa' u ko'ol? O ¿i chakúl abal a chu'tal ke naná' in alwa' inik?" ¹⁶Pos anchan' pé, xi xo' k'wajat ultalábsik, ne'ech ka jilk'on tayíl ani xi xo' k'wajat tayíl, ne'ech ka k'wajaytsik ultaláb. Pos yán t'ajat xi kanidhtsik, por wé' t'ajat xi takudhtsik.

Na Jesús in ulu tin oxtal ke ne'ech ka chemdhá

(Mr. 10:32-34; Lk. 18:31-34)

¹⁷Tam ti na Jesús ne'chich abal Jerusalén, in kaniy pílk'i xi lajucháb nin exóbalitsik ani in utsa'tsik enché':

¹⁸—A chu'taltsik ke u ne'chich Jerusalén ani taja', Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik, ne'ech kin pidhná ban ok'lek pále'tsik ani ban ok'tsixtsik xin wilál nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés. Ne'ech kin ulutsik abal kin chemdhá ¹⁹ani ne'ech kin pidhná ban pílk' iniktsik

abal kin labídhná k'al jajá'tsik, ne'ech kin lekbayat ani ne'ech kin chemdhá pajk'idh ban peltsidh te'; por tin óxláb a k'ítsá ne'ech kin ejech ti ít.

Xant'éy in konoy nin nána' na Jakobo ani na Juan

(Mr. 10:35-45)

²⁰Utey tám ba Jesús nin nána' na Jakobo ani na Juan, xu chakámlábsik k'al na Sebedeo junax k'al jajá'tsik ani tudhlan tin tamét na Jesús abal kin kontsi jun i alwa'taláb. ²¹Konyat enché' k'al na Jesús:

—¿Jant'éy a lé'?

In ulu enché' an nána'láb:

—Tam kin bajaw xowk'i ne'ech ta tak'ixich, tu kontsal ke jún ti éb nu chakáml ka buxkan ta eját ani xi jún ta k'watab.

²²Por tók'oyattsik enché' k'al na Jesús:

—Tatá'tsik yab a cho'ób xant'éy a konyal. ¿Ne'echxe' ka ejto ka wat'na'tsik an yajtsiktaláb xi ne'ech ku wat'na' ani an chemlá jeye?

Jajá'tsik tók'on enché':

—Ne'ech ki ejto.

²³Utsantsik enché' k'al na Jesús:

—Ani' k'ejele. Tatá'tsik ne'ech ka wat'na'tsik jeché' an yajtsiktaláb ani an chemlá jeye; por k'al tin kwenta xita' ne'ech ka buxkan tu eját ani tu k'watab, yab Naná' ne'ech ku ulu, tokot ne'ech ka buxkantsik xitam já' na takudhtsik k'al nu Táta'.

²⁴Tam tin ach'a'tsik jeché' xi láju an exóbaltsik, in chakuntsitsik xi jeché' cháb an kidháblábsik.

²⁵Kanyattsik tám k'al na Jesús ani utsantsik enché':

—Anchan' xan ta cho'óbichtsik, an pakdha' tak'ix u tak'ix jelti ajátiklábsik ani xi más ultalábsik, u chapik tak'ixsik t'ajat. ²⁶Por tatá'tsik yab yejat ka t'aja' anchan'. Xita' in lé' ka k'wajay más púlek k'al tatá'tsik, yejat kin t'ójontsi ejtalk'i ²⁷ani xita' in lé' ka k'wajay más ultaláb k'al tatá'tsik, yejat kin t'ójontsi ejtalk'i. ²⁸Pos Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik, yab in tsi'nek abal kin t'ójontsat, in tsi'nek tin t'ójontsux ani ku pidhna' tubá' kin chemdhá abal ku jalbiy an lo'eltaláb xi yán ne'ech kin bach'utsik.

Na Jesús in jeldha' cháb i jok'oltsik

(Mr. 10:46-52; Lk. 18:35-43)

²⁹Tam ti exomichtsik ti kalel ban bitsow xi Jerikó, k'al yán i atiklábsik ti wéwná na Jesús. ³⁰Tá' ti buxutsik wal bél cháb i jok'oltsik ani tam tin ach'a'tsik ke na Jesús exom ti wat'el taja', in ulutsik kawidh enché':

—iAjátik, xi kuxlab k'al an pulek tak'ix Dabid, ti ku yajnantsi weye!

³¹K'wiyantsik k'al an atiklábsik abal ka chamk'an, por jajá'tsik más kawidh ti dhájaxintsik:

—iAjátik, xi kuxlab k'al an pulek tak'ix Dabid, ti ku yajnantsi weye!

³²Kubey tám na Jesús, in kaniy an jok'oltsik ani in konoytsik enché':

—¿Jant'éy a lé' tu t'ajtsitsik?

³³Jajá'tsik tók'on enché':

—Ajátik, ti ku chu'xindha' weye.

³⁴Kó'ontsattsik tám ti yajnantsixtaláb k'al na Jesús ani taktsintsik an tin wal. Támk'i ti chu'xin an jok'oltsik ani in wéwna'tsik na Jesús.

Na Jesús ochichich ban bitsow Jerusalén

(Mr. 11:1-11; Lk. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

21 Tam ti k'unatichtsik ti k'wajat Jerusalén ani ulichtsik ban kwentsal xin bij Betfajé, xi k'wajat k'unat ban ch'én xin bij Olibos, na Jesús in aba' cháb nin exóbaliltsik ²ani in utsa'tsik enché':

—Ki k'aletsik ban kwentsal xi nú' k'wajat tametláb. Taja' ne'ech ka ela' wik'ats jun i uxum burru ani taja' jeye k'wajat in t'ám. Ka wila' ani ti kin tsi'dhantsi. ³Ani max ki tawná k'al jun xita', ka utsa'tsik abal an Ajátikláb in yéntsál, por jik'at ne'ech kin witsba'.

⁴Jeché' támun abal ka t'ájan xan tin ulúmal an t'ílsix, tam tin dhutsa' enché':

⁵Ka utsa' an atiklábsik xu k'wajíl Sión:

“Ka tela', nú'ich tál na Pulek

Tak'íxal,

xin cha'kál t'ajat tinbá', punat

ba jun i burru,

ba jun i burru, in t'ám jun i

ko'nél xu kitandháb.”

⁶K'ale tám an exóbaltsik ani in t'aja' jelt xan ti usnéksik k'al na Jesús. ⁷In tsi'dha'tsik an uxum burru k'al nin t'ám, in tatlabiy k'al nin k'udhk'úmilsik ani puney na Jesús. ⁸Ani yán an atiklábsik xi taja' ti ne'ech, in nuk'álsik nin k'udhk'úmil ban bél xon ti ne'ech ka wat'ey na Jesús ani k'e'ettsik in pejál in k'we'él an te' ani in umálsik ban bél. ⁹An atiklábsik xi ne'ech ok'ox ani xi tálsik jeye kuxlek, in ulaltsik kawidh enché':

—iAjátik, xi kidhtaláb k'al an pulek tak'ix Dabid, ti ku lo'óch xo'! iLábt'ajadh xi tál tin bij an Ok'óxláb! iOk'óxláb tú' walk'i', ti ku lo'óch xo'!

¹⁰Tam ti na Jesús ochich Jerusalén, ejtal an atiklábtsik xu k'wajíl taja', xakwan ani yán konoxintsik enché':

—¿Jitam já' jeye jeché' an inik?

¹¹Ani an atiklábtsik in ulaltsik enché':

—Jeché' ja'ich an t'ílsix Jesús, xu k'wajíl Nasaret, an bitsow xu tak'nal Galilea.

Na Jesús in t'oko an pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios

(Mr. 11:15-19; Lk. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹²Tayíl ochich na Jesús ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios ani in káldha' eléb ejtaltsik xi ta' ti k'wajat taja' ti nújultsik ani ti ch'a'umtsik. In k'et'pantsi tin mesajil xi ta' ti k'wajattsik taja' in jaltsal ti tumín an atiklábtsik. In k'et'pantsi jeye tin laktémil an nújul kuku'tsik ¹³ani in utsa'tsik enché':

—Ban T'okat Dhuslab in ulal enché': "Nu k'imá' abal i ólábki' ti bijidh ne'ech ka éyná"; por a wenk'ómalichtsik tin chink'ontal i kwé'.

¹⁴Taja' ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios, utukná na Jesús k'al cháb óx i jok'oltsik ani i k'wech'e'tsik ani Jajá' in jeldha'tsik. ¹⁵Por tam ti an ok'lek pále'tsik ani an ok'tsixtsik xin wilál an tak'ixtaláb in chu'u an labidh labandhaxtaláb xin t'ajál na Jesús ani in ach'a'tsik jeye ke an chakamtsik kawidh in ulaltsik

enché' ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios: "iKin bach'u an labidh t'okattaláb xu kuxlab k'al an pulek tak'ix Dabid!", chakuytsik ¹⁶ani in utsa'tsik enché' na Jesús: —¿A ach'álxe' xant'éy in ulal xi jeché' k'wajattsik?

Tók'oyattsik enché' k'al na Jesús:

—U ach'ál. ¿Yabxe' a ajyámaltsik ban T'okat Dhuslab xan tin ulal k'al jeché' tin kwenta? In ulal enché':

A t'ajámal ke xi ts'itsik ani an chakamtsik xi bél u tsutsul kin ajatna' alwa' i ajatláb.

¹⁷Jilanichtsik tám k'al na Jesús.

Kale tám na Jesús ba jachan' an bitsow, k'ale ban kwentsal xi Betania ani taja' tin wat'na' an akal.

Na Jesús in k'wiya' in akan an igo abal yab walidh

(Mr. 11:12-14, 20-26)

¹⁸Tam ti dhajaw, tam ti ne'chich juní ban bitsow, na Jesús in ach'a' u k'a'íl. ¹⁹In chu'u jun akanlek i igo bin wál an bél, utey taja', por yab in eltsi ni jun in walíl, tokot in xekél. Utsan tám k'al na Jesús jachan' nin akan an igo:

—iYab jayk'i ne'ech ki witsiy ta walim!

Ani támki' ti wayey jachan' nin akan an igo. ²⁰Tam ti an exóbaltsik in chu'u jeché', labantsik t'ajat ani in konoytsik enché' na Jesús:

—¿Jant'ók'i ti jik'at t'ajat ti wayey nin akan an igo?

²¹Tók'oyattsik enché' k'al na Jesús:

—Tsubax tu utsálsik, max i belomtsik ani yab ka jálk'úk'liytsik na chalab, yab tokotki' ne'ech ka ejto ka t'aja'tsik xowa' a chu'u u

t'ajtsi nin akan an igo, ne'ech jeye ka ejtotsik ka utsa' jeché' an ch'éñ: "Ki wixk'in teché' ani ka pet'na' tabá' ban pujal" ani anchan' ne'ech ka t'ájan. ²²Ejtal xowa' ka kontsitsik na Dios, max ka bela'tsik ke ne'ech ti pidha', ne'ech ka bach'utsik.

An awitaláb xin ko'ol na Jesús

(Mr. 11:27-33; Lk. 20:1-8)

²³Tam ti ulich na Jesús ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios, ochich ani ok'tsixin taja'. Lejat k'wajat ti ok'tsixin, utukná k'al an ok'lek pále'tsik, k'al nin ok'lékil an judíotsik ani konyat enché':

—¿K'al jant'om awitaláb ta t'ajál jeché'? ¿Jita' ti pidhámal jeché' an ti awitaláb?

²⁴Tók'oyattsik enché' k'al na Jesús:

—Ne'ech tu konoytsik jun xata'; max tin tók'oytsik, ne'ech tám tu utsa'tsik neye k'al jant'om awitaláb tu t'ajál jeché'. ²⁵¿Jita' k'al ti abnék na Juan ti pújal? ¿K'al a Dios o k'al i iniktsik?

Tujeysik tám ti káwlíx jajá'k'itsik ani u útsáxtsik enché':

—Max ki ulu ke k'al a Dios ti abnék, ne'ech tu tók'oy enché': ¿Jant'ók'i pé tám ti yab a beltsitsik?

²⁶Ani max ki ulu ke k'al i iniktsik, ne'ech ku t'ajtsin xata' yab alwa' k'al an iniktsik; pos ejtal in belá'tsik ke na Juan k'al a Dios ti abnék ti t'ílsix.

²⁷Jaxtám tin utsa'tsik enché' na Jesús:

—Yab i cho'ób.

Utsantsik tám enché' k'al na Jesús:

—Pos yab neye ne'ech tu utsa'tsik k'al jant'om awitaláb tu t'ajál jeché'.

An junbaxtaláb k'al xi cháb an chakámlábsik

²⁸Utsantsik enché' k'al na Jesús: —¿Jant'éy a chalpayaltsik k'al jeché' xowa' ne'ech tu t'ílsitsik? Jun i inik in ko'ol cháb in chakámiltsik ani in utsa' enché' jún ti éb: "Chakam, ki k'ale xo' ta t'ojnal xon tu ko'ol t'ayadh an uba." ²⁹Tók'on enché' an chakámláb:

"iYab u lé!" Por tayíl in jalk'uy nin chalab ani k'ale an ti t'ojnal.

³⁰Tayíl, k'ale an táta'láb kin chu'u xi jún ani in utsa' jeye anílk'i ani jeché' an chakámláb tók'on enché': "Ne'ech." Por yab k'ale. ³¹¿Jowa' já xi jeché' cháb in t'aja' xowa' in lé' an táta'láb?

In ulutsik enché':

—Xi jidhtal.

Utsantsik tám enché' k'al na Jesús:

—Tsubax tu utsá'tsik, ke xin bach'waltsik an jalbixtaláb ani an junkux inik uxumtsik, ok'ox ne'ech kin walka'tsik tinbá' ka tak'yat k'al na Dios ké tatá'tsik. ³²Pos na Juan xu pujax tsích ti ok'tsitsik xan ti yejat ki k'wajaysik ani yabtsik a beltsi; por xin bach'waltsik an jalbixtaláb ani an junkux inik uxumtsik in beltsitsik ja'. Por tatá'tsik, maske a chu'úmal jeché', yab a jila'tsik ta walablom abal ka beltsitsik xowa' in ulu.

An junbaxtaláb k'al tin kwenta an at'ax t'ojnaltsik

(Mr. 12:1-12; Lk. 20:9-19)

³³'Ka ach'a'tsik jeye jeché' k'e'et an junbaxtaláb: Jun i dhabal chabál in t'aya' yán i akanlek i uba ani in mapuy; in t'aja' jun i balixtaláb

abal kin wat'iy taja' an uba ani jun i púnchéy abal kin beletna' taja' an ubalom.

Tayíl in matintsi jachan' an ti aleláb k'e'et i t'ojnaltsik ani jajá' k'ale ów ti belal. ³⁴Tam tin bajaw xowk'i ne'ech ti pitnal an uba, in aba' cháb óx in t'ojnáliltsik abal kin kontsi jachan' an t'ojnaltsik xowa' in lujyal kin bach'u an dhabal aleláb. ³⁵Por an mat chabálsik in yak'wa' nin t'ojnáliltsik an dhabal aleláb, jún in cha'aw, jún in chemdha' ani jún in t'ujbay. ³⁶An dhabal aleláb in aba' juní más yán i t'ojnaltsik ké tam tin jidhtal; por ejtaltsik yab bach'wat alwa' k'al an mat aleláb.

³⁷Tin ok'ontal in aba' nin chakámil, kom in chalpay enché': "Ne'ech xóna' kin k'ak'nantsat tu chakámil." ³⁸Por tam tin chu'utsik an chakámláb, an mat aleláb útsáxintsik enché': "Jeché' ja'ich xi ne'ech ti dhabal tayíl, wana ki chemdha' abal wawá' ki dhabalna' an aleláb." ³⁹Jaxtám tin yak'wa'tsik, in káldha' eléb aleláb ani in chemdha'.

⁴⁰Konyattsik tám enché' k'al na Jesús:

—Pos tam ka tsích an dhabal aleláb, ¿jant'éy ne'ech ka t'ajtsintsik jachan' an mat aleláb?

⁴¹Utsantsik enché':

—Ne'ech kin chemdha' jachan' an at'ax mat aleláb ani ne'ech kin matintsi k'e'et i t'ojnaltsik jachan' an ti aleláb, xi ka pidhan k'ál xowa' jajá' in lujyal kin bach'u tam kin bajaw xowk'i ne'ech ti pitnal an uba.

⁴²Utsantsik tám enché' k'al na Jesús:

—¿Yabxe' jayk'i a ajyámaltsik ban T'okat Dhuslab xin ulal enché'?:

An t'ujub xi pojká k'al an kúbal atátsik,

ja'ich nin bajaw ka k'wajay más ultaláb.

Jeché' in t'ajámal an Ok'óxláb ani wawá' i chu'tal jelti jun i pulek labandhaxtaláb.

⁴³Jaxtám tu utsálsik, ke yab ne'ech ki kó'yattsik tak'nél k'al na Dios; tokot ne'ech ka k'wajaysik tak'nél k'al na Dios, xita' kin t'aja' xowa' in lé' na Dios. ⁴⁴Xita' ka kwajlan ba jeché' an t'ujub ne'ech ka mu'kan ani xita' ka t'u'chiyat k'ál, ne'ech ka jilan jelti pojodh.

⁴⁵Tam ti an ok'lek pále'tsik ani an fariseotsik in ach'a' an junbaxtaláb xin ulu na Jesús, in exbaytsik ke jajá'tsik k'wajat ti t'ilnal. ⁴⁶In le'na'tsik tám kin yak'wa', por in jik'nálsik an atikláb, kom an atiklábsik in belál ke na Jesús k'al a Dios ti abnék ti t'iltsix.

An junbaxtaláb k'al tin kwenta an ajíblomtsik ban tomkixtaláb

22 In óntsi tám juní ti káw na Jesús k'al i junbaxtalábk'i ani in utsa'tsik enché':

²—Xan tu tak'ix na Dios in junwal jelti jun i tomkixtaláb xi jun i pulek tak'ix in t'aja' abal nin chakámil. ³In aba' nin t'ojnáliltsik abal kin kaniy xi k'wajatichtsik kanidh, por jeché'tsik yab in le'na' ka k'ale. ⁴In aba' juní k'e'et nin t'ojnáliltsik ani in utsa' enché': "Ka utsa' xi k'wajatichtsik kanidh abal t'ojjodhich u ko'ol an k'apné. Ka utsa' abal chemdhatsich an bákatsik, an ko'nélsik xi k'osdha' ani ejtalich k'wajat t'ojjodh; ka

utsa' abal ka tsíchichtsik.” ⁵Por xi kanidhtsik yab in t'aja' ti k'ij. Jún k'ale bin ale, jún k'ale xon tin t'ajál nin álimtal ⁶ani xi k'e'ettsik, in yak'wa' nin t'ojnáiltsik an pulek tak'ix, in at'ax t'ajtsitsik ani in chemdha'.

⁷Tam ti an pulek tak'ix in ach'a' jeché', chakuy t'ajat ani in aba' nin soldadojiltsik kin chemdha' jachan' an chemdhax iniktsik ani abal kin tsiktsi tin bitsówil. ⁸Tayíl in utsa' enché' nin t'ojnáiltsik: “Ejtalich k'wajat t'ojojodh abal an tomkixtaláb, por jachan' xi kanidhtsik yab xóna' in tomnál ka tsích. ⁹Pos ki k'aletsik pé xon tu xay'manal an bél ani ka kaniy ban tomkixtaláb ejtalk'i xita' ka ela'tsik.”

¹⁰Kale tám an t'ójontsixtsik ban bél ani in junku ejtal xin ela'tsik, xi alwa' iniktsik ani xi at'ax iniktsik. Anchan' ti ts'utsich an altá k'al an atiklábtsik.

¹¹Ochich tám an pulek tak'ix kin chu'u xi kanidhtsik ani in chu'u jun i inik xi ta' jeye ti k'wajat, por yab xeketlidh jelt xan tu xeketlinal jun xita' xu k'alel ba jun i tomkixtaláb.

¹²Ani in utsa' enché': “Ja'úb, ¿jan ta ochenek teché' ani yab i xeketlidh jelt xan tu xeketlinal jun xita' xu k'alel ba jun i tomkixtaláb?” Por yab t'ajat xata' in ulu. ¹³An pulek tak'ix in utsa' tám enché' xi k'wajattsik ti t'ojojól: “Ka wik'a' bin akan ani bin k'ubak ani ka káldha' eléb ban jik'waxtaláb, xon ti ne'ech ti uk'nal ani ti rech'ech'él nin kamab.” ¹⁴Pos yán t'ajat xi kanidhtsik, por wé' t'ajat xi takudhtsik.

An jalbixtaláb k'al tin kwenta xu pidhnal an lej pulek tak'ix romano

(Mr. 12:13-17; Lk. 20:20-26)

¹⁵K'ale tám an fariseotsik ani in t'aja' i káw abal kin aliy xan ti kin

uwa'tsik kin t'aja' kin ulu jun xata' yab alwa' na Jesús ani anchan' kin ejto kin ólna'. ¹⁶Jaxtám tin aba' cháb óx nin kidhtaltsik junax k'al nin kidhtaltsik jeye na Eroles ani utsan enché' na Jesús:

—Ok'tsiox, i cho'ób abal tsubax xowa' a ulal ani a ok'tsioxnal in lujtalk'i xan tu tak'ix na Dios ani yab a ódhál ti kwenta xant'éy in ulal an iniktsik, pos yab a telál an iniktsik eblidhk'i. ¹⁷Pos ti ku utsa': ¿Alwa'xe' ki pidha' ti jalbixtaláb an lej pulek tak'ix romano o yaba'?

¹⁸Por na Jesús in chu'u abal k'wajatk'i ti taktamiyáb ani in utsa'tsik enché':

—K'ambixtsik, ¿jant'ók'i tin taktamiyaltsik? ¹⁹Ti kin óltsi jun i pat'ál tumín xi k'ál tu t'ajnal an jalbixtaláb.

Pidhan tám jun i denario.

²⁰Konyattsik tám enché' k'al na Jesús:

—¿Jita' in wal ani in bij xi jeché' k'wajat ch'ilbadh?

²¹Tók'oyat enché':

—An lej pulek tak'ix romano.

Utsantsik tám enché' k'al na Jesús:

—Pos ka pidha' an lej pulek tak'ix romano xowa' in lujyal kin bach'u ani ka pidha' na Dios xowa' Jajá' in lujyal kin bach'u.

²²Tam tin ach'a'tsik jeché', labantsik t'ajat. Jilan tám na Jesús ani k'aletsik.

An konoxtaláb k'al tin kwenta max u ejel ti ít an chemélomtsik

(Mr. 12:18-27; Lk. 20:27-40)

²³Jayéchk'i jachan' a k'ítsá, k'ale ti álnáb na Jesús k'al cháb óx i

saduseotsik. Jeché' an saduseotsik, in ulal ke an chemélomtsik yabich u ejel ti ít; jaxtám ti konyat enché' na Jesús:

²⁴—Ok'tsix, na Moisés in ulu ke max jun i tomkidh inik ka chemech ani yab kin jila' i chakamtsik, nin kidháb yejat ka tomkin k'al jachan' an chemtsidh mímláb abal kin kó'oy i chakamtsik jelti max in chakámil nin kidháb xi chemech.

²⁵Pos alwa'ich, k'al wawá' tá'wi'ik ti k'wajat búk i kwitólsik in kidháb'itsik. Xi jidhtal tomkin ani chemech. Kom yab in jila' in chakámiltsik, in jiltsi an tin tomtal nin chabtal kidháb. ²⁶Anchan' jeye ti támun k'al xin chabtal, k'al xin oxtal ani anchan' ti támun k'al xi búk an kwitólsik. ²⁷Más tayíl chemech jeye an mímláb. ²⁸Tam ka ezech ti ít an chemélomtsik, ¿K'al jowa' já' xi búk an kwitólsik ti ne'ech ti tomikláb jachan' an mímláb, abal ejtal an kwitólsik in tomiknámal?

²⁹Tók'oyattsik enché' k'al na Jesús:

—Tatá'tsik i uk'pinék t'ajat ta k'wajat, abal yab a exlátsik an T'okat Dhuslab nibal nin cháp na Dios. ³⁰Pos tam ka ezech ti ít an chemélomtsik, yabich ne'ech ti tomkinaltsik nibal ne'ech ti pidhnáb xita' abal ka tomkin, pos ne'ech ka k'wajaytsik jelti nin t'okat abatwálejiltsik na Dios xi k'wajattsik walk'i'. ³¹Por k'al tin kwenta max u ejel ti ít an chemélomtsik, ¿yabxe' a ajyámaltsik xan ti na Dios tin ulu, tam tin ulu enché'? ³²“Naná' tin Diosil na Abraham, na Isák

ani na Jakob.” Na Dios yab in Diosil i chemélomtsik, in Diosil xi k'wajattsik ejat.

³³Tam ti an atiklábtsik in ach'a' jeché', labantsik t'ajat xan tin ach'a' u ok'tsix na Jesús.

An tak'ixtaláb xi más uluts

(Mr. 12:28-34)

³⁴Tam ti an fariseotsik in cho'óbna' abal na Jesús tók'nék in lujtalk'i ani an saduseotsik yab in ela' xan ti ka tók'on, junkun an fariseotsik ³⁵ani jún ti éb xin wilál nin tak'ixtal na Dios, in le'na' kin taktamiy. Jaxtám tin konoy enché':

³⁶—Ok'tsix, ¿jowa' já' an tak'ixtaláb xi más uluts xi k'wajat dhutsadh bin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés?

³⁷Tók'oyat enché' k'al na Jesús: —“Ka k'ak'na' an Ok'óxláb na Diosil k'al ejtal na itsích, k'al ejtal na ejattal ani k'al ejtal na chalab.”

³⁸Jeché' ja'ich an tak'ixtaláb xi más uluts ani xi más ultaláb. ³⁹Nin chabtal, in junwal jeye jelti xin jidhtal: “Ka k'anidha' xi k'e'ettsik jelt xan ta k'anidhál tabá'.” ⁴⁰Jeché' cháb an tak'ixtaláb ja'ich nin tujtal ejtal nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés ani xin jilám dhutsadh an t'ílsixtsik.

¿K'al jita' k'ál tu chakámláb an Kristo?

(Mr. 12:35-37; Lk. 20:41-44)

⁴¹Lejat an fariseotsik bél ta' ti k'wajat junini', ⁴²konyattsik enché' k'al na Jesús:

—¿Jant'éy a chalpayaltsik k'al tin kwenta an Kristo? ¿K'al jita' k'ál tu chakámláb?

Tók'oyat enché':

—K'al an pulek tak'ix Dabid.

⁴³Utsantsik tám enché' k'al na Jesús:

—¿Jant'ók'i pé tám na Dabid, ti ijsiyat k'al an T'okat Ejattaláb kin bijiy tin Ajátik? Abal na Dabid in ulu enché':

⁴⁴An Ok'óxláb in utsa' enché' nu Ajátik:

“Ki buxkan tu eját,

asta ke Naná' tu átantsi ejtal xi ti at'ál.”

⁴⁵Pos max an pulek tak'ix Dabid in bijiy tin Ajátik an Kristo, ¿jant'ók'i pé tám ta ulaltsik ke an Kristo u chakámláb k'al na Dabid?

⁴⁶Ani k'al ni jun xita' ti ejtowat ka tók'oyat ani asta tam ti tám, jik'eytsik ani ni jun xita' más konoxin xata'.

**Na Jesús in kawyal an fariseotsik
ani an ok'tsixtsik xin wilál an
tak'ixtaláb**

(Mr. 12:38-40; Lk. 11:37-54; 20:45-47)

23 Utsan tám enché' an atiklábtsik ani an exóbaltsik k'al na Jesús:

²—An fariseotsik ani an ok'tsixtsik xin wilál nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés, in ko'oltsik i awiltaláb abal kin wila' nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés. ³Jaxtám, ka exbantsitsik ani ka t'aja' ejtal xowa' kin ulutsik; por yab ka wéwna' xowa' in t'ajáltsik, pos jajá'tsik in ok'tsixnál jun xata' ani k'e'et xowa' in t'ajál. ⁴Pos in ok'tsixnáltsik xata' xi t'ojláb t'ajat ani in utsál an atiklábtsik kin t'aja'; por jajá'tsik yab in t'ajál nibal ela' wé', jelt tam

jun xita' in t'ajál jun i kitáláb altsik ani in kitáyal xi k'e'ettsik, por jajá'tsik nibal ela' in lé' kin taka'.

⁵Ejtal xowa' in t'ajáltsik, in t'ajál abal ka chu'tat k'al an atiklábtsik. Pos in kulbetnáltsik kin ch'at'a' bin pík'ib ani bin okób wetsik an T'okat Dhuslab, dhutsadh ba juntsik peje' i k'udhk'um. In k'wajbátsik in k'udhk'úmil k'al más nakdha' in dhutse'líl ké xi k'e'et an atiklábtsik.

⁶Xon tu t'ajnal i k'apúxnich, in kulbetnáltsik ka buxkan xon ti más ultaláb ani ban atátsik xon tu t'ajnal an junkuntaláb, in kulbetnáltsik ka buxkan ban k'wajtaláb xi ultaláb.

⁷In kulbetnáltsik ka chapnédhá ti bél k'al an atiklábtsik k'al yantam i k'ak'naxtaláb ani ka bijyat ti ok'tsixtsik.

⁸Por tatát'sik yab yejat ka le'na' ke an atiklábtsik ti bijiy ta ok'tsix, pos jún tokot i Ok'tsix a ko'oltsik, ja'ich an Kristo. Ani ejtal tatát'sik a kidhábk'itsik. ⁹Yab ka bijiy ta táta' ni jun xita' xi teché' ti chabál, pos jún tokot a Táta' a ko'oltsik, xi k'wajat walk'i'. ¹⁰Nibal yejat ka walka'tsik ki bijyat ta ok'lek, pos jún tokot i ok'lek wa'ach, ja'ich an Kristo. ¹¹Xita' in t'ójontsal xi k'e'et, ja'ich xi más ultaláb k'al tatát'sik. ¹²Pos xita' kin t'ek'a' tinbál, ne'ech ka cha'ká ani xita' kin cha'ka' tinbál, ne'ech ka t'ek'bá.

¹³iCh'ojontál a chu'bíl ok'tsixtsik ani fariseotsik xi k'ambix! Abal yab a walkál xi k'e'ettsik ka k'wajách tak'nél k'al na Dios. Pos nibal tatát'sik yab a lé' ki k'wajay tak'nél k'al na Dios ani nibal a walkál xi k'e'ettsik ka k'wajay tak'nél k'al na Dios.

¹⁴'iCh'ojontál a chu'bíl ok'tsixtsik ani fariseotsik xi k'ambix! Abal a k'ántsál tin k'imá' an chemtsidh mímlábsik ani tayíl, abal ki utsan ke i alwa' iniktsik, a t'ajálsik i nakdha' óláb. Jaxtám ti más púlek an yajtsiktaláb ne'ech ka bach'utsik.

¹⁵'iCh'ojontál a chu'bíl ok'tsixtsik ani fariseotsik xi k'ambix! Tatát'sik a lonyal i chabál ani i pujal abal ka ok'tsi jun xita' na belomtal ani tam ki beltsinich k'al jun xita', a t'ajálich ke jachan' an inik ka k'ale más ban k'ibeltaláb ké tatát'sik.

¹⁶'iCh'ojontál a chu'bíl, jok'ol junkiltsik! xa ulaltsik enché: "Max jun xita' kin lej tsubk'a' jun xata' k'al tin bij an pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios, yab xata'; por max kin lej tsubk'a' jun xata' k'al tin bij an oro xi k'wajat taja', yejat tám kin t'aja' xowa' in ulu." ¹⁷i k'wajattsik jelti max i jok'ol ani yab i chalpadh! Pos éjowa' más uluts: an oro, o an pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios xin t'okwal an oro? ¹⁸Ani a ulaltsik jeye enché: "Max jun xita' kin lej tsubk'a' jun xata' k'al tin bij xon tu k'wajbáb an pikbaxtaláb, yab xata'; por max kin lej tsubk'a' jun xata' k'al tin bij an pikbaxtaláb xi taja' k'wajat, yejat tám kin t'aja' xowa' in ulu." ¹⁹i k'wajattsik jelti max i jok'ol ani yab i chalpadh! Pos éjowa' más uluts: an pikbaxtaláb, o xon tu k'wajbáb an pikbaxtaláb xin t'okwal an pikbaxtaláb? ²⁰Pos xita' in lej tsubk'ál jun xata' k'al tin bij xon tu k'wajbáb an pikbaxtaláb, yab tokotk'i k'wajat in lej tsubk'ál jun xata' k'al tin bij xon tu k'wajbáb an pikbaxtaláb, k'álich jeye xowa' k'wajat taja'. ²¹Xita' kin lej

tsubk'a' jun xata' k'al tin bij an pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios, yab tokotk'i k'wajat in lej tsubk'ál jun xata' k'al tin bij an atá xon tu k'ak'náb na Dios, in lej tsubk'álich jeye k'al na Dios xi k'wajat taja'.

²²Aníl jeye, xin lej tsubk'ál jun xata' k'al tin bij an walk'i, in lej tsubk'álich jeye k'al tin bij nin t'okat k'wajtal na Dios ani k'al na Dios jeye, kom taja' u buxkanal.

²³'iCh'ojontál a chu'bíl ok'tsixtsik ani fariseotsik xi k'ambix! Tatát'sik a pidhál na Dios xowa' in lujyal kin bach'u k'al an menta, an anís ani an komino, por yabtsik a t'ajál ti k'ij an tak'ixtaláb xi más uluts, ke ja'ich an lujattaláb, an yajnantsixtaláb ani ka bela'tsik na Dios. Jeché' ja'ich yejat ka t'aja'tsik, por yab ka jila' ka pidha' xowa' in lujyal na Dios.

²⁴iTatát'sik, jok'ol junkiltsik, a t'ajálsik xowa' xi yab lej uluts, por yab a t'ajálsik xowa' xi más uluts. In junwal jelti max a dhikálsik an chi'chim abal yab ka k'ut'u, por jelti max a k'ut'waltsik an ko'nél xin bij kameyo!

²⁵'iCh'ojontál a chu'bíl ok'tsixtsik ani fariseotsik xi k'ambix! Tatát'sik a junwal jelti an baso ani an talab xi eblidhk'i ti t'akadh, abal alk'idh ta itsích tokot a chalpómtsik an kwé'lách ani ka t'aja' xowa' yab lujat. ²⁶Fariseotsik, tatát'sik a junwal jelti max i jok'ol, ok'ox ka t'aktsi alk'idh na basojil, na talábil ani t'okatich jeye tám ne'ech ka jilk'on xi eblidh.

²⁷'iCh'ojontál a chu'bíl ok'tsixtsik ani fariseotsik xi k'ambix! Pos a junwaltsik jelti an jólimtaláb xi mukudh ani labidh u xalk'anal

eblidhk'i, por alk'idh ts'utsat k'al in beklék i chemélomtsik ani k'al xowa'kichk'i i at'axtaláb.
²⁸Anchan'tsik teye, eblidh, jelti max i lujat iniktsik, por alk'idh ta itsích tokot a chalpómtsik i k'ambixtaláb ani i walastaláb.

²⁹iCh'ojontál a chu'bíl ok'tsixtsik ani fariseotsik xi k'ambix!
 Tatá'tsik a lejkinsal xon ti jolidh an t'iltsixtsik ani a dhibyal nin ch'ilábil an lujat iniktsik, ³⁰ani a ulaltsik enché': "Max teché'ak tu k'wajat tam ti xe'chinék ni weje' pakéiltsik, yabak i tolmiyámal kin chemdha' an t'iltsixtsik." ³¹K'al jeché', a ulalichtsik abal a kidhtal xin chemdhámal an t'iltsixtsik.

³²iPos ka ok'óchtsik ka t'aja' xowa' in tujúmal na weje' pakéiltsik!

³³iTatá'tsik a kidhtal jelti an chan! Yab ne'ech ka ejto ka jek'a'tsik abal yab ki k'ale ban k'ibeltaláb. ³⁴Jaxtám, Naná' ne'ech tu abtsi ti t'iltsixtsik, ti chalpadhtsik ani ti ok'tsixtsik. Por tatá'tsik ne'ech ka chemdha', taltsik ne'ech ka pajk'iytsik ba peltsidh te', taltsik ne'ech ka cha'awtsik ban atá xon tu t'ajnal an junkuntaláb ani ne'ech ka kajna'tsik bitsow ti bitsow.

³⁵Jaxtám, tatá'tsik i walbidh k'al nin chemtal ejtal an lujat iniktsik xi chemdhats, asta tam ti chemdhá na Abel an lujat inik asta na Sakarías nin chakámil na Berekías, xi tatá'tsik a chemdha' tamch'ejélidh ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios k'al xon tu k'wajbáb an pikbaxtaláb. ³⁶Tsubax tu utsálsik, ke ejtal jeché' an walastaláb ne'ech kin kitna' an atiklábtsik xi jeché' i k'ij.

Na Jesús in uk'intsi an atiklábtsik xi Jerusalén

(Lk. 13:34-35)

³⁷iAtiklábtsik xi k'wajíl Jerusalén, xa chemdhál an t'iltsixtsik ani a t'ujbayal nin abatwálejiltsik na Dios xi abtsinal! iYánlich t'ajat u le'námal tu junkutsik, jelt xan ti jun i pák'wlam kwita' in junkuwal nin ts'itsik t'ám tin ál in suts'úts', por yab a le'na! ³⁸Pos ka ach'a'tsik, an atá xon ta k'ak'nálsik na Dios, ne'ech ka jilk'on walbadh; ³⁹pos tu utsálsik ke yabich ne'ech ki witsiy ti kin chu'utsik asta kin bajaw an k'ij tam tatá'tsik ne'ech ka ulu enché': "Lábt'ajadh ti k'wajat xi tál tin bij an Ok'óxláb."

Na Jesús in ulu abal ne'ech ka pakwat an pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios

(Mr. 13:1-2; Lk. 21:5-6)

24 Kale na Jesús ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios ani tam ti ne'chich, utukná k'al nin exóbaliltsik ani tujey ti óltsinal xan ti kubadh an pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios. ²Por tók'oyattsik enché' k'al na Jesús:

—Xo' a chu'taltsik ejtal jeché', por tsubax tu utsálsik ke yab ne'ech ka jilk'on ni jun i t'ujub t'í'báx. Ejtal ne'ech ka julpá.

An exólsik xi ne'ech ka wa'chin tam ne'chich ka ulich an pakwenib

(Mr. 13:3-23; Lk. 21:7-24; 17:22-24)

³K'aletsik tám ban ch'én Olibos ani tam ti na Jesús taja' ti buxúl, k'ale ti usnal chinatk'i enché' k'al nin exóbaliltsik:

—Ti ku utsa', ¿jowk'i ne'ech ka támun jeché'? ¿Jant'om exól ne'ech ki chu'u tam i tálich ani tam u k'unelich an pakwenib?

⁴Tók'oyattsik tám enché' k'al na Jesús:

—Ka kó'oytsik i kwenta abal yab ti ki k'ambiytsik ni jun xita'. ⁵Pos yán ne'ech ka tsích ti k'ambixtsik ani ne'ech kin ulu ke jajá'ich nu Kristo ani yán ne'ech kin k'ambiy. ⁶Ne'ech ka ach'a'tsik ke exom i péjéx'taláb ani ke ítich juní ne'ech ka tujey, por yab ki jik'eytsik. Pos anchan' ko'ol ka támun, por yabél ja'ich an pakwenib. ⁷Pos jun i kidhtaláb ne'ech ti péjéx k'al k'e'et i kidhtaláb ani jun i bitsow ne'ech ti péjéx k'al k'e'et i bitsow; ne'ech ka wa'chin i k'a'lnab, i yaw'láchtsik ani ne'ech ka léwék'in an chabál putálk'i.

⁸Por ejtal jeché' ja'ich nin tujtal an yajtsiktaláb xi ne'ech ka támun. Jelti an ch'uk'uxtaláb xin ach'ál jun i mímláb tam ne'chich kin wa'chiy i chakam.

⁹Ne'ech tám ki pidhnátsik abal ki at'ax t'ajtsin, ne'ech ki chemdhátsik ani ne'ech ki at'antsik k'al ejtal an atiklábtsik k'al Naná'k'i tu kwenta. ¹⁰Tam jachan' i k'ij, yán ne'ech kin jila'tsik ti belom, ne'ech ka chákúxintsik ani ne'ech ka pídnáxintsik jún ani jún ban awíltaláb. ¹¹Ne'ech ka wa'chin yán i k'ambix t'íltsixtsik, xi ne'ech kin ulu ke k'al a Dios ti abadh ti t'íltsix ani yán i atiklábtsik ne'ech kin k'ambiy. ¹²Ani k'al tin kwenta abal ne'ech t'ajat ka wa'chin xowa' yab alwa', yán ne'ech kin jila'tsik ti k'ánídháx. ¹³Por xita' kin kuxuy ejtal jeché', ne'ech ka lo'wat. ¹⁴Ani

jeché' an alwa' t'ilab k'al tin kwenta xan tu tak'ix na Dios, ne'ech ka t'ilan putálk'i an k'ay'lá abal ka exlá k'al ejtalk'i an kidhtalábsik; ani tám ne'ech ka ulchich an pakwenib.

¹⁵'Xita' kin ajay jeché', kin exbay: Tam ka chu'utsik an k'ak'adh at'axtaláb xin t'ilámál an t'íltsix Daniel k'wajatich xon tu k'ak'náb na Dios, ¹⁶tám, xi k'wajattsik ban chabál xi Judea, ki k'aletsik ta chink'onál ban ch'énlom. ¹⁷Xi k'wajattsik tin éb nin k'imá', yab ka pa'aytsik abal ka ochich kin ik'i' jun xata' altá; ¹⁸ani xi k'wajattsik bin ale, yab ka witsiy abal kin ik'i' nin wát. ¹⁹iCh'ojontál in chu'bíl an mímlábsik xi ka elan kó'odh jachan' i k'ij o u tsutsúdhom! ²⁰Ka kónsaltsik na Dios abal yab ka támun jeché' tam chamay nibal tam in k'ítsájil i koyóxnich; ²¹pos jachan' i k'ij, ne'ech ka wa'chin jun i k'ak'adh yajtsiktaláb xi yab jayk'i wa'chinék asta ti tujenek an k'ay'lá, nibal más ne'ech ka wa'chin jayk'i anchan'. ²²Max na Dios yab kin wé'médha' jachan' an pulek yajtsiktaláb, yab xita' ne'ech ka lo'ey; por k'al tin kwenta in k'ánél xi Jajá' in takwyámál, ne'ech kin wé'médha' jachan' an k'ij.

²³Tam jachan' i k'ij, max jun xita' ti ki utsa'tsik enché': “Ka tela', jé' k'wajat an Kristo”, o “ka tela', nú' k'wajat”, yab ka beltsi. ²⁴Pos ne'ech ka wa'chin i k'ambixtsik xi ne'ech kin ulu ke jajá'ich nu Kristo, o ke jajá'ich xi abadh ti t'íltsix k'al a Dios. Ne'ech kin t'aja' i pakdha' exól ani i pakdha' labandhaxtaláb abal kin k'ambiy an atiklábtsik ani

ne'ech kin le'na' kin k'ambiytsik max kin ejto asta xi takudhichtsik k'al na Dios. ²⁵Exomichtsik tu utsál ejtal xowa' ne'ech ka támun. ²⁶Jaxtám, max ki utsantsik enché': "Ka tela'tsik, nú' k'wajat ban chabál xon ti yab k'wajtsidh", yab ki k'aletsik ka chu'u; o max ki utsantsik: "Ka tela'tsik, jé' k'wajat altá", yab ka bela'tsik. ²⁷Pos anchan' jelt xan tu lamk'il an léy asta xon tu kalel na k'ítsá ani asta xon tu ochel, anchan' neye ti ne'ech kin tsích Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik. ²⁸Xon ti k'wajat an chemélom, taja' ne'ech ka junkun an t'ottsik.

Xan ti ne'ech kin tsích Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik
(Mr. 13:24-37; Lk. 21:25-33; 17:26-30, 34-36)

²⁹Támk'i tam ka wat'éch jeché' an yajtsiktaláb, na k'ítsá ne'ech ka jik'wchin, na ích' yab ne'ech ka tajk'an, na ótsik ne'ech ka kwajlan ani asta an pakdha' chápláb xi k'wajat walk'i' ne'ech ka yoywat. ³⁰Ne'ech tám ka xalk'an walk'i' nu exóilil Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik. Ejtal an kidhtalábsik xi yab u belom xi k'wajattsik ban k'ay'lá, ne'ech ka uk'intsik tam tin chu'utsik Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik, in tál ban tokow xi walk'i' k'al ejtal nu cháp ani nu labidh t'ókát. ³¹Ne'ech ku aba' nu t'okat abatwálejiltsik abal k'al jun i chapik jutsuxtaláb i korneta kin junku xu takwyámalsik putálk'i, asta jun pak'e' jun pak'e' an k'ay'lá.

³²Ka exbaytsik xowa' ok'tsixtaláb in pidhnál an junbaxtaláb k'al

tin kwenta in akan an igo: Tam dhálamich nin k'we'élsik ani exom ti kalel nin xekél, a cho'óbichtsik abal exomich ti k'unel an k'ak'al k'ij. ³³Anchan' jeye, tam ka chu'utsik ejtal jeché', ka cho'óbna'tsik abal Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik, k'unatich i k'ij ne'ech kin tsích. ³⁴Tsubax tu utsálsik, ke ejtal jeché' ne'ech ka támun tam yabél chemnek na kidhtaltsik xi jeché' i k'ij. ³⁵An chabál ani an walk'i' ne'ech ka taley, por ejtal xowa' u ulu, anchan' ne'ech ka támun.

³⁶Por k'al tin kwenta xowk'i jun bél ti ne'ech kin tsích, yab xita' in cho'ób, nibal an t'okat abatwáletsik xi k'wajat walk'i', nibal nin Chakámil na Dios. Tokot in cho'ób na Dios an Táta'láb.

³⁷Anchan' xan ti támun tam ti xe'chin na Noé, anchan' jeye ti ne'ech ka támun tam kin tsích Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik. ³⁸Jachan' i k'ij, tam ti yabél tujenek an chapik ábal k'ij, an atiklábsik in óntsal ti k'apul ani ti uch'al, ti tomkinaltsik ani ti pidhnax tin chakámiltsik abal ka tomkin, asta tam tin bajaw xowk'i na Noé ti ochichich ban tan atá; ³⁹ani yab in exbaytsik asta tam ti ulchich an chapik áb ani chemechsik ejtal. Anchan' jeye ti ne'ech ka támun tam kin tsích juní Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik. ⁴⁰Tam jachan' i k'ij, cháb i iniktsik xi k'wajat ti t'ojnal junax bin ale, jún ne'ech ka júná ani jún ne'ech ka jilan. ⁴¹Cháb i mímlábsik xi k'wajat ti che'el junax, jún ne'ech ka júná ani jún ne'ech ka jilan.

⁴²Yabtsik pé ki k'wajay uk'pipidh kom yab a cho'óbsik xowk'i ti ne'ech kin tsích juní. ⁴³Por ka cho'óbna'tsik jeché', ke max jun i dhabal atá in cho'ób xowk'i jun bél ti ne'ech ka ulich an kwé', yab ne'ech ka wayich ani yab ne'ech kin walka' ka ochich an kwé' tin k'imá' abal ka kwé'yat. ⁴⁴Jaxtám, yab ki k'wajaysik teye uk'pipidh, pos tam yabtsik a t'ílóm, ne'ech kin tsích Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik.

**An t'ójonsix xi alwa' ani an
t'ójonsix xi yab alwa'**

(Lk. 12:41-48)

⁴⁵¿Jitam já' an alwa' t'ójonsix xin t'ajál xowa' ka utsan, xu jilnal k'al nin ajátik punk'udh abal kin k'apundha' xan ti yejat ejtal xi k'wajat bin k'imá' an ajátikláb? ⁴⁶K'ijidh abal an t'ójonsix xi ka elan k'al nin ajátik tam ka witsiy, in t'ajál xowa' jilnék kin t'aja'. ⁴⁷Tsubax tu utsálsik, ke ne'ech ka k'wajbá k'al nin ajátik abal kin beletna' ejtal xowa' in ko'ol an ajátikláb. ⁴⁸Por max jachan' an t'ójonsix ja'ich jun i at'ax inik ani kin chalpay ke nin ajátik yab ne'ech ka witsiy jik'at, ⁴⁹ka tujeý kin at'ax t'ajtsisik xi k'e'et nin at t'ojnalsik, ka k'wajách ti k'apul ani ti uch'al k'al an uch'álsik, ⁵⁰tam ka witsiy nin ajátik tam yab xata' in t'ílóm, nibal in cho'ób max ne'ech ka witsích, ⁵¹ne'ech ka pidhan jun i yajtsiktaláb púlek k'al nin ajátik ani ne'ech ka k'wajbá abal kin tamu jelt xan ti ne'ech kin tamu an k'ambixtsik. Taja' ne'ech ti uk'nal ani ti rech'ech'él nin kamab.

**An junbaxtaláb k'al tin kwenta
xi láju an tsidhantsik**

25 'Xan tu tak'ix na Dios, in junwal jelti láju i tsidhantsik xin téyna' i tajbaxtalábtsik xu joltsinal ti gás ani k'aletsik kin bach'u an tomkinél inik. ²Bó' xi jajá'tsik chalpadh t'ajat ani xi bó' yaba'. ³Xi yabtsik chalpadh, tam tin júna' nin tajbaxtalábilsik, yab in júna'tsik i gás abal kin baltsi ti ít tam kin tala'; ⁴por xi chalpadhtsik, in júnámaltsik i boteya ts'utsat k'al i gás, yab tokotk'i xi baltsidh nin tajbaxtalábilsik. ⁵Kom an tomkinél inik owéch ani yab u ulel, tujeý ti onk'al wayal ejtal an tsidhantsik ani tayíl wayichtsik. ⁶Tam ti ch'ejel akalich xóna', ach'atmé in kawidh káwintal jun xita' xin ulu kawidh enché': "iNá'ich tál an tomkinél inik, ki kaletsik ka bach'u!" ⁷Ejtal jachan' an tsidhantsik ch'akay abal kin t'ojjoy nin tajbaxtalábilsik. ⁸Utsan tám enché' an tsidhantsik xi chalpadh k'al xi yabtsik chalpadh: "ti ku pidha' weye wé' an ti gás abal exomich ti tepel ni tajbaxtalábil." ⁹Por tók'on enché' an tsidhantsik xi chalpadh: "Yaba', xib yab tám ne'ech ka kidhey abal wawá' nibal abal tatá'tsik. Más alwa' ki k'ale ka ch'a'aysik xon tu nujnal ani ka ch'a'ay abal tatá'tsik." ¹⁰Por lejat xi bó' an tsidhantsik k'alnek ti ch'a'um an ti gás, ulich an tomkinél inik. An tsidhantsik xi ta' ti k'wajat t'ojjodhtsik, ochichtsik ja' junax k'al an tomkinél inik ban tomkixtaláb ani tayíl mapyat an wi'leb. ¹¹Tayíl ulich xi bó' an

tsidhantsik ani in ulutsik enché':
 “iAjátik, ajátik, ti ku japtsi!” ¹²Por
 tók'oyattsik enché': “Tsubax tu
 utsálsik ke yab tu exlál.”

¹³Utsantsik tám enché' k'al na
 Jesús:

—Yabtsik pé ki k'wajay i uk'pipidh,
 pos yabtsik a cho'ób xowk'i jun bél
 ti ne'ech kin tsích Naná', xin abadh
 abal kin wenk'on neye tin inik.

**An junbaxtaláb k'al xi
 óx an t'ójontsixtsik**

¹⁴Xan tu tak'ix na Dios in junwal
 jelti jun i inik, xi tam ti ne'chich
 ka k'aléch píl bitsow, in kaniy nin
 t'ojnáiltsik ani in pidha'tsik ti
 tumín kin t'ójondha'.

¹⁵Jún ti éb in pidha' bo' mil i
 pat'ál tumín, jún chab mil ani xi
 jún in pidha' mil i pat'ál tumín;
 pidhan juntsik ti éb xantik'i ti
 chu'tat ne'ech kin ejto kin t'ójondha'
 ani tayíl, k'ale tám ów ti belal.

¹⁶An t'ójontsix xin bach'u bo' mil
 i pat'ál tumín, in t'aja' i álimtaláb
 k'al an tumín ani in áta' anílk'i in
 yaníl. ¹⁷An t'ójontsix xi jiltsin chab
 mil, anílk'i jeye tin t'aja' ani in áta'
 jeye chab mil más. ¹⁸Por xi pidhan
 tokot mil k'al nin ajátik, k'ale kin
 cholk'a' i chabál ani in ta'pa' taja'
 an tumín.

¹⁹Más tayíl, witsiy nin ajátik
 jachan' an t'ójontsixtsik ani tujey kin
 t'aja' i kwenta k'al jajá'tsik. ²⁰Ulich
 ok'ox xin bach'úmal bo' mil i pat'ál
 tumín, in pidha' nin ajátik bél bo'
 mil ani in utsa' enché': “Ajátik, bo'
 mil i pat'ál tumín tin pidha' ani
 jé' k'wajat bo' mil más xu áta' k'ál.”

²¹Utsan enché' k'al nin ajátik: “Alwa'
 t'ajat, tatá' i alwa' t'ójontsix ani i

lujat; kom a t'ójondha' alwa' xowa'
 wé' tu pidha', ne'ech tu pidha' más.
 Ki ochich ani ki kulbé k'al naná'.”

²²Tayíl ulich jeye an t'ójontsix xin
 bach'úm chab mil i pat'ál tumín ani
 in ulu enché': “Ajátik, tin pidha' chab
 mil i pat'ál tumín ani jé' k'wajat chab
 mil más xu áta' k'ál.” ²³Utsan enché'
 k'al nin ajátik: “Alwa' t'ajat, tatá' i
 alwa' t'ójontsix ani i luja; kom a
 t'ójondha' alwa' xowa' wé' tu pidha',
 ne'ech tu pidha' más. Ki ochich ani
 ki kulbé k'al naná'.” ²⁴Por tam ti

ulich an t'ójontsix xin bach'úmal
 mil i pat'ál tumín, in utsa' enché'
 nin ajátik: “Ajátik, naná' u cho'ób
 abal tatá' kidhat t'ajat a konyal, ke
 i k'ójol xon ti yab i ómámadh ani a
 junkuwal nin walíl an t'ayabláb xon
 ti yab a buk'úmal i iyaláb. ²⁵Jaxtám
 tu jik'na', in k'ale ani u jolij na
 tumínal al chabál. Por jé' k'wajat
 xi tin pidhámal.” ²⁶Tók'oyat enché'
 k'al nin ajátik: “At'ax t'ojnal ani óbe,
 max a cho'óbich abal in k'ójol xon
 ti yab in ómámadh ani u junkuwal
 nin walíl an t'ayabláb xon ti yab
 u buk'úmal i iyaláb, ²⁷¿jant'ók'i ti
 yab a k'wajba' nu tumínal xon tu
 t'ójondháb abal tam kin witsiy, ku
 bach'u nu tumínal k'álich xowa' in
 átámal?” ²⁸Utsan tám enché' k'al
 an ajátikláb xi ta' ti k'wajattsik:

“Ka k'ántsi xin ko'ol mil an pat'ál
 tumín ani ka pidha' xin ko'ol láju i
 mil. ²⁹Pos xita' xin ko'ol, ne'ech ka
 pidhan ani ne'ech kin kó'oy más yán;
 por xi yab in ko'ol, ne'ech ka k'ántsin
 asta xowa' in chalpayal in ko'ol.

³⁰Ani jeché' an t'ójontsix xi yab
 xata' ti alwa', ka káldha' eléb ban
 jik'waxtaláb, xon ti ne'ech ti uk'nal
 ani ti rech'ech'él nin kamab.”

**Xan ti ne'ech ti lújundháb
an atiklábsik**

³¹Tam Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik kin tsích k'al ejtal nu labidh t'okát ani k'al ejtal nu t'okat abatwálejiltsik, tám ne'ech kin buxkan bu labidh t'okat k'wajtalábil abal tin tak'ix. ³²Ejtal an atiklábsik ne'ech ka junkun tu tamét ani tám ne'ech ku takuytsik, jelt xan ti an belkol borrego in k'wajbál píl an borregotsik ani píl jeye an chibotsik. ³³Ne'ech kin k'wajba' an borregotsik tin eját ani an chibotsik tin k'watab. ³⁴An Pulek Tak'ix ne'ech tám kin utsa' enché' xi k'wajattsik tin eját: "Jala'ichtsik, xi lábt'ajadhichtsik k'al nu Táta' ani ka bach'úchtsik xon ti ne'ech ta tak'ix, xi bijtsidhich ne'ech ka tak'iy asta tam ti tujeyk'i an k'ay'lá. ³⁵Pos in k'a'ay ani tin k'apundha'tsik; in tsikey ani tin pidha'tsik ti ja'; in xe'chin jelti píl inik ani tin koydha'tsik. ³⁶U yéntsi u k'udhk'úmil ani tin pidha'tsik; in yaw'lách ani tin álna'tsik; in wik'an ani i k'aletsik ti kin álna'." ³⁷Xi lujattsik ne'ech tám kin ulutsik enché': "Ajátik, ¿jowk'i ta k'a'inek ani tu k'apundhámal? O ¿jowk'i ta tsikenek ani tu pidhámal ti ja'? ³⁸¿Jowk'i ta xe'chinék jelti píl inik ani tu koydhámal? O ¿a yéntsámal a k'udhk'úmil ani tu pidhámal? ³⁹¿Jowk'i ta yaw'lámadh o i wik'nék ani u k'alnek tu álna'?" ⁴⁰Ani ne'ech ka tók'oyattsik enché' k'al an Pulek Tak'ix: "Tsubax tu utsálsik, ke ejtal xowa' a t'ajtsi jún nu at kidhábsik, maske yab lej ultaláb, Naná' tin t'ajtsámalsik."

⁴¹An Pulek Tak'ix ne'ech jeye tám kin utsa' enché' xi k'wajattsik tin k'watab: "Ki wixk'intsik teché' k'al Naná', atiklábsik xi at'ax; ki k'aléchtsik ban k'amal xi yab jayk'i u tepel xi k'wajat t'ojojodh abal an lej at'ax ani abal nin t'ójontsixiltsik. ⁴²Pos in k'a'ay ani yab tin k'apundha'tsik; in tsikey ani yabtsik tin pidha' ti ja'; ⁴³in xe'chin jelti píl inik ani yabtsik tin koydha'. U yéntsi u k'udhk'úmil ani yabtsik tin pidha'; in yaw'lách ani in wik'an ani yabtsik i k'ale tin álna'." ⁴⁴Ne'ech tám kin ulutsik jeye enché': "Ajátik, ¿jowk'i ta xe'chinék ta k'a'íl, ta tsikél, jelti píl inik, a yéntsal a k'udhk'úmil, ta ya'ul, o ta wik'nél ani yab tu tolmíyámal?" ⁴⁵Ani ne'ech ka tók'oyattsik enché' k'al an Pulek Tak'ix: "Tsubax tu utsálsik, ke ejtal xowa' yab a t'ajtsi ni jun xita', maske ja'ich xi yab lej ultaláb, yab jeye tin t'ajtsámalsik Naná'." ⁴⁶Jeché'tsik ne'ech ban yajtsiktaláb ani xi lujattsik ne'ech kin bach'u an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal.

**U chalpayáb xan ti ka uwan abal ka
yak'wan na Jesús**

(Mr. 14:1-2; Lk. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

26 Tam ti na Jesús in ok'oy kin ulu ejtal jeché', in utsa' enché' nin exóbaliltsik:

²—Jelt xan ta cho'óbichtsik, té' cháb a k'ítsá ne'ech kin bajúch in ajíb an paskwa; ani Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik, ne'ech kin pidhná abal kin chemdhá pajk'idh ban peltsidh te'.

³Jachan' i k'ij, an ok'lek pále'tsik, an ok'tsixtsik xin wilál nin tak'ixtal

na Dios xin jílám dhutsadh na Moisés ani nin ok'lékil an judfotsik, junkuntsik bin elébil nin k'imá' na Kayfás, nin ok'lékil an pále'tsik.

⁴Taja', in t'aja'tsik i káw abal kin chalpay xan ti kin uwa' kin yak'wa' na Jesús k'al i k'ambixtaláb ani kin chemdha'. ⁵Por in ulaltsik enché':

—Yab ki yak'wa' tam exom an ajib abal yab ka k'wajaysik ti péjéx an atikláb.

**Jun i mímláb in joltsi ti niwiytaláb
bin ók' na Jesús**

(Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

⁶Na Jesús k'wajat Betania, bin k'imá' na Simón xin kó'yámal an k'wajat at'ax t'tít'; ⁷ani utukná k'al jun i mímláb xin tsi'dhál jun i frasko xi t'ajadh k'al i alabastro ts'utsat k'al i niwiytaláb xi kajbidh. Tam ti na Jesús k'wajat ban mesa, joltsin an ti niwiytaláb bin ók' k'al an mímláb. ⁸Tam ti an exóbaltsik in chu'u jeché', chakuytsik ani in ulu enché':

—¿Jant'ók'i ti odhná jeché' an niwiytaláb? ⁹Ka nujwatwi'ik kajbidh jeché' an niwiytaláb abal ka pidhan an ti tumín an ch'ojontálsik.

¹⁰Ach'antsik k'al na Jesús ani utsantsik enché':

—¿Jant'ók'i ta it'ixbédháltsik jeché' an mímláb? Jeché' xowa' tin t'ajtsi, alwa' t'ajat. ¹¹Pos an ch'ojontálsik ech'ek'i ne'ech ka k'wajay k'al tatát'sik, por Naná' yab ech'ek'i ne'ech kin k'wajay k'al tatát'sik. ¹²Xowa' in t'aja' jeché' an mímláb, tam tin joltsi an ti niwiytaláb bu t'u'úl, ja'ich abal ti kin t'ojojontsi an tu t'u'úl abal ka k'wajách t'ojojodh

tam ka jolyat. ¹³Tsubax tu utsálsik, ke xón'tikichk'i ka t'ilan jeché' an alwa' t'ilab ba putálk'i an k'ay'lá, ne'ech jeye ka t'ilan xowa' in t'aja' jeché' an mímláb abal ka chalpayat.

**Na Judas in ulu abal ne'ech kin
chinat pidhna' na Jesús**

(Mr. 14:10-11; Lk. 22:3-6)

¹⁴Jún ti éb xi lajucháb an exóbaltsik, xu bijyáb ta Judas Iskariote, k'ale ti káw k'al an ok'lek pále'tsik ¹⁵ani in utsa'tsik enché':

—¿Jáy i pat'ál tumín ne'ech ti kin pidha'tsik max tu pidha'tsik an ta Jesús?

Utsan tám k'al an ok'lek pále'tsik abal ne'ech ka pidhan jun inik láju i pat'ál tumín xi t'ajadh k'al i plata. ¹⁶Ani asta tam ti tám, na Judas in tuju kin aliy xan ti kin pidhna' na Jesús.

**An t'okat k'apúxnich xin jila' ka
t'ajnal an Ajátikláb**

(Mr. 14:12-25; Lk. 22:7-23;

Jn. 13:21-30; 1 Ko. 11:23-26)

¹⁷Tin jidhtal k'ítsájl an ajib tam u k'apnal an pan xi yab jilbédhats k'al an jilbédhaxtaláb k'oye, an exóbaltsik utey ba na Jesús ani in konoytsik enché':

—¿Jón' ta lé' ki t'ojojoy an k'apné' abal ka k'apu an wiyadh borrego tin kwenta an paskwa?

¹⁸Tók'oyattsik enché' k'al na Jesús: —Ki k'aletsik ban bitsow bin k'imá' jun i inik ani ka utsa'tsik enché':

“An Ok'tsiox in ulu enché': Exomich in bajwal an ora xowk'i ne'ech kin chemdhá ani ba na k'imá' ne'ech ku k'apu an k'apné' k'al tin kwenta an paskwa junax k'al nu exóbaliltsik.”

¹⁹An exóbaltsik in t'aja' xan ti utsantsik k'al na Jesús ani in t'ojoytsik an k'apné! abal tin kwenta an paskwa.

²⁰Tam ti jik'wchin, na Jesús buxkan ti k'apul ban mesa junax k'al xi lajucháb nin exóbaliltsik; ²¹ani lejat k'wajat ti k'apulstik, in ulu enché':

—Tsubax tu utsálsik, ke jún ti éb xi tatá'tsik ne'ech ti kin pidhna' ban atiklábtsik xi tin at'ál.

²²T'e'pintsik tám t'ajat ani tujey ti konoxtsik juntsik ti juntsik enché':

—Ajátik, ¿awxe' naná'?

²³Tók'on na Jesús ani in ulu enché':

—Xita' xi k'wajat ti k'apul junax k'al Naná' ban talab, ja'ich xi ne'ech ti kin pidhna'. ²⁴Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik, ne'ech ku wat'na' ejtal xowa' in ulal an T'okat Dhuslab k'al Naná' tu kwenta; por ich'ojontál in chu'bíl an inik xi ti kin pidhna'! Másakwi'ik alwa' abal jajá' max yabak wa'chinék ti chakam.

²⁵Káwin tám na Judas, xi k'ál ti ne'ech ka pidhná ani in ulu enché':

—Ok'tsix, ¿naná'xe'?

Tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—Tatá'.

²⁶Lejat k'wajattsik ti k'apul, na Jesús in téyna' an pan ani in pidha' ti jalbintsixtaláb na Dios. In peja' tám an pan, in pidha' nin exóbaliltsik ani in ulu enché':

—Ka bach'utsik ani ka k'apu, jeché' ja'ich nu t'u'úl.

²⁷Tayíl in téyna' jun i lejab baltsidh k'al i yajtsik uxnél, in pidha' ti jalbintsixtaláb na Dios,

in pidha' nin exóbaliltsik ani in utsa'tsik enché':

—Ka uch'a'tsik ejtal ta éb jeché' an yajtsik uxnél, ²⁸pos jeché', ja'ich nu xich'ál xi ne'ech kin jalbílina' an ít lejkintaláb. Ja'ich xi ne'ech ku wak'la' tam kin chemdhá abal yán xita' tin alwa'bíl ani abal ka pakwllantsatich tin walastalábiltsik.

²⁹Pos tu utsálsik ke yabich ne'ech kin witsiy ku uxtsi tin ja'líl an uba asta kin bajaw xowk'i ne'ech ku uch'a' k'al tatá'tsik an ít yajtsik uxnél xon tu tak'ix nu Táta'.

Utsan na Pedro abal ne'ech kin ulu ke yab in exlál na Jesús

(Mr. 14:26-31; Lk. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

³⁰Tam ti ok'onich ti ajattsik, k'aletsik ban ch'én xu bijyáb Olibos.

³¹Utsantsik tám enché' k'al na Jesús:

—Ejtal tatá'tsik ne'ech ti kin jila'tsik jeché' i akal; pos an T'okat Dhuslab in ulal enché': "Ne'ech ku chemdha' an belkol borregotsik ani ne'ech ka buk'ey an borregotsik."

³²Por tam kin ejech ti ít, ne'ech kin okxin kin k'ale Galilea ani tatá'tsik tayíl.

³³Tók'oyat tám enché' k'al na Pedro:

—Maske ejtal ti ki jila', naná' yaba'.

³⁴Utsan tám enché' k'al na Jesús: —Tsubax tu utsál ke jeché' i akal, tam yabél dhájnék an pek'el, óxíl ne'ech ka ulu ke yab tin exlál.

³⁵Por utsan enché' k'al na Pedro: —Maske kin utsan ke ne'ech kin chemdhá junax k'al Tatá', yab ne'ech ku ulu ke yab tu exlál.

Ani ejtal an exóbaltsik anílk'i tin ulu.

**Na Jesús k'ale ti ól ban chakam
aleláb xin bij Jetsemaní**

(Mr. 14:32-42; Lk.. 22:39-46)

³⁶Ulich tám na Jesús k'al nin exóbaliltsik ba jun i kubtaláb xin bij Jetsemaní ani in utsa'tsik enché':
—Ki buxkantsik teché', lejat Naná' in ne'ech nú' tin ól.

³⁷In júna' na Pedro ani chablam nin chakámiltsik na Sebedeo ani tujeý kin ach'a' jun i pulek t'e'pintaláb tin itsích. ³⁸Utsantsik tám enché' k'al na Jesús:

—U ach'ál tu ejattal jun i pulek t'e'pintaláb xi ne'ech ku chémay. Ki jilk'ontsik teché' ani yab ki wayichtsik.

³⁹K'ale tám na Jesús lej wé' tú' ani', tudhlan kutúl asta chabál, ólan ani in utsa' enché' na Dios:

—Táta', max Tatá' a lé' ka chu'u yab ku wat'na' jeché' an yajtsiktaláb, ne'ech ka ejto ti kin wixk'intsi; por yab ka t'ájan xan ti Naná' u lé', ka t'ájan xan ti Tatá' a lé'. ⁴⁰Witsiy tám xon ti k'wajat nin exóbaliltsik ani u wayaltsik tin ela'. In utsa' tám enché' na Pedro:

—¿Yabtsik a ejto ka kuxuy ki k'wajay ejat k'al Naná' ela' jun i ora? ⁴¹Yabtsik ki wayich ani ki ólan abal yab ki átátsik k'al an lej at'ax. Tsubax k'e'jle ke na ejattal in lé' ka ólan, por na t'u'úl yab likat.

⁴²K'ale juní tin chabtal, ólan ani in ulu enché':

—Táta', max ko'ol ku wat'na' jeché' an yajtsiktaláb, ka t'ájan xan ti Tatá' a lé'.

⁴³Witsiy tám tin chabtal xon ti k'wajat nin exóbaliltsik ani

u wayaltsik juní tin ela', kom u mút'nalichtsik t'ajat nin wal k'al an akal. ⁴⁴In jila'tsik tám, k'ale juní ti ól tin oxtal ani anílk'i juní ti ólan. ⁴⁵Witsiy tám tin oxtal xon ti k'wajat nin exóbaliltsik ani in utsa'tsik enché':

—Xo' awilich ka óntsitsik ta wayal ani ta koyol. In bajúch an ora xowk'i Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik, ne'ech kin pidhná ban walablomtsik. ⁴⁶Ki ch'akáchtsik ani wanách; nú'ich tál xi ne'ech ti kin pidhna' abal kin chemdhá.

Yak'wan na Jesús

(Mr. 14:43-50; Lk. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴⁷Bél k'wajat ti káw na Jesús tam ti ulich na Judas, xi ja'ich jún ti éb xi lajucháb an exóbaltsik. K'al jajá', ta' ti tál yán i atiklábtsik teykodh k'al i machéttsik ani i te'. Abnéktsik k'al nin ok'lékiltsik an pále'tsik ani k'al in ok'lékil an judíotsik. ⁴⁸Na Judas, xi ne'ech an ti pidhnax, in utsámalichtsik xowa' exól ne'ech kin t'aja', enché' tin utsámaltsik:

—Xi ku ch'uch'bay, ja'ich ka yak'wa'tsik.

⁴⁹Utey tám ba na Jesús ani in utsa' enché':

—iJanta uwats, Ok'tsiox!

Ani in ch'uch'bay. ⁵⁰Tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—Ja'úb, ¿jant'ók'i ta tsi'nek?

Uteytsik tám, in yak'wa' na Jesús ani in júna' ti wik'nél.

⁵¹Por jún ti éb xi ta' ti k'wajat k'al na Jesús, in jixóna' nin machétíl ani in patíntsi tin xuchun jun in t'ojnálil an ok'lek pále'tsik. ⁵²Utsan tám enché' k'al na Jesús:

—Ka ta'pa' an machét. Pos ejtal xu péjéxtsik k'al i machét, k'al i machét jeye ti ne'ech ka chemdhá.⁵³ ¿Yab a cho'ób ke Naná' ne'ech ku ejto ku kontsi nu Táta' ani Jajá' ne'ech ti kin abtsi xo'k'i lajucháb i pakdha' kwene' i t'okat abatwáletsik abal ti kin lo'o? ⁵⁴Por max ku t'aja' anchan', ¿jan ti ne'ech ka támun xowa' k'wajat dhutsadh ban T'okat Dhuslab, ke anchan' yejat ka támun?

⁵⁵Támk'i jachan', utsan enché' an atiklábtsik k'al na Jesús:

—¿Jant'ók'i ta tsi'neksik k'al i machét ani k'al i te' abal ti kin yak'wa', jelti max ne'ech ka yak'wa'tsik jun in kwé'? Tsudhey ka tsudhey in buxkanék k'al tatá'tsik tin ok'tsax ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios ani yab jayk'i tin yak'wámaltsik. ⁵⁶Por ejtal jeché' exom ti támnal abal ka t'ajan xan tin dhutsámal an t'iltsixtsik ban T'okat Dhuslab.

Támk'i jachan', ejtal an exóbaltsik in jiloloy kwetém na Jesús ani k'aletsik ti chink'onál.

Na Jesús tin tamét an Junkulom Awitaláb

(Mr. 14:53-65; Lk. 22:54-55,
63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵⁷Xin t'aja'tsik ti yák'wal, in júna' na Jesús ba na Kaifás, nin ok'lékil an pále'tsik. Taja', junkunék an ok'tsixtsik xin wilál an tak'ixtaláb ani nin ok'lékil an judíotsik. ⁵⁸Por na Pedro ów wéwnaxin asta bin elébil nin ok'lékiltsik an pále'tsik. Ochich taja' ani buxkan k'al an belkoltsik abal in lé' kin chu'u xan ti ne'ech ka k'ale ti ok'nal jeché'.

⁵⁹Nin ok'lékiltsik an pále'tsik, nin ok'lékil an judíotsik ani ejtal an Junkulom Awitaláb, in ayaltsik xan ti kin uwa' kin ani' walbiy na Jesús abal kin ejtotsik kin ulu ka chemdhá. ⁶⁰Por yab in ela'tsik xan ti kin ani' walbiy, maske yán i k'ambix ólnaxtsik ulich. Por tayíl ulich cháb i k'ambix ólnaxtsik, ⁶¹xin ulutsik enché':

—Jeché' an inik in ulúm enché':
“Ne'ech ku ejto ku paku jeché' an pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios ani ku kuba' ti ít ti óx a k'ítsá.”

⁶²Ch'akay tám an ok'lek pále' ani in konoy enché' na Jesús:

—¿Jant'éy a ulal k'al jeché' tin kwenta? ¿Jant'éy in éy xi jeché' i k'wajat ta usnal?

⁶³Por na Jesús yab tók'on. Utsan tám enché' k'al an ok'lek pále'tsik:

—K'al tin bij na Dios xi ejat, tu kontsal abal ti ku utsa' max tatá'ich lejtal ni Kristo xi Chakámláb k'al na Dios.

⁶⁴Utsantsik tám enché' k'al na Jesús:

—Naná'. Ani tu utsálsik jeye, ke asta xo' ne'ech tin chu'utsik Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik, buxúl tin eját na Dios xi ejtal in ejtowal kin t'aja'. Ani ne'ech jeye ti kin chu'utsik tam in tál ban tokow xi walk'i'.

⁶⁵Kom chakuy t'ajat an ok'lek pále'tsik, in mich'óna' nin xekét xin k'wajbím ani in ulu enché':

—Jeché' an inik in odhbijyalich na Dios k'al xowa' in ulal; yabich más i yéntsál ni jun i ólnax. Tatá'tsik a ach'a' xan tin odhbijiy na Dios k'al xowa' in ulu, ⁶⁶¿jant'éy xo' a chalpayaltsik?

Jajá'tsik tók'on enché':
—Walbidh ti k'wajat ani yejat ka chemdhá.

⁶⁷Tubkayat tám bin wal ani cha'wat. Taltsik in pik'iy bin wal ⁶⁸ani in utsá'tsik enché':

—Kom Tatá' i Kristo, iti ku utsa' xita' ti cha'aw!

Na Pedro in ulu ke yab in exlál na Jesús

(Mr. 14:66-72; Lk. 22:56-62;
Jn. 18:15-18, 25-27)

⁶⁹Tam ti jachan', lejat na Pedro buxúl bin elébil an atá, utukná k'al jun i mímláb xu t'ójontsix taja' ani utsan k'al enché':

—Tatá' junax teye ta xe'ech k'al na Jesús, xi Galilea u k'wajíl.

⁷⁰Por na Pedro in ulu ke yab ani' tin tamét ejtal xi ta' ti k'wajattsik, enché' tin ulu:

—Yab u cho'ób xant'éy a t'ilál.

⁷¹Tam ti na Pedro ne'chich ban wi'leb, chu'tat juní k'al k'e'et i mímláb ani an mímláb, in utsa' enché' xi tá'tsik ti k'wajat:

—Jeché' an inik junax jeye ti xe'ech k'al na Jesús, xi Nasaret u k'wajíl.

⁷²Por in ulu juní na Pedro ke yab ani', in lej tsubax ulu enché':

—Yab u exlál jachan' an inik.

⁷³Más tayíl, utukná na Pedro k'al xi tá'tsik ti k'wajat ani utsan enché':

—Tsubax lejtál, tatá' a kidhtal teye nin exóbalítsik na Jesús, pos anílk'i teye i káw jelti jajá'tsik.

⁷⁴Tujoy tám na Pedro kin lej tsubax ulu enché':

—Yab u exlál jachan' an inik.

Ani támk'i jachan', dhájan jun i pek'el. ⁷⁵In chalpána' tám na Pedro

xant'éy ti usnék k'al na Jesús: “Tam yabél dhájnék an pek'el, óxílich a ulúmal ke yab tin exlál.” Na Pedro kale eléb ani uk'in t'ajat k'al i t'e'pintaláb.

Na Jesús pidhná ba na Pilato

(Mr. 15:1; Lk. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

27 Tam ti tsudhey, ejtal nin ok'lékítsik an pále'tsik ani nin ok'lékil an judíotsik, in t'aja' i káw xan ti kin uwa'tsik abal kin chemdha' na Jesús. ²In júna'tsik wik'adh na Jesús ani in pidhna' ba na Ponsio Pilato, xi ja'ich an pulek awiltaláb.

Xan ti chemech na Judas

³Tam ti na Judas xin t'aja' ti pidhnax an ta Jesús abal ka chemdhá, in chu'u abal walbiyatich na Jesús, in ach'a' abal yab alwa' xowa' in t'aja', in jalk'uy nin chalab ani k'ale kin witsbantsi xi jun inik láju an tumín an ok'lek pále'tsik ani nin ok'lékil an judíotsik. ⁴In utsa'tsik enché':

—Naná' u wala' abal u pidhna' ka chemdhá jun i inik xi yab walbidh.

Por tók'oyat enché' k'al jajá'tsik:

—Wawá' yab i kwenta xant'éy a t'aja'. Tatá'ich teye.

⁵In pet'na' tám na Judas an tumín ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios, k'ale ani in pala' tinbá'.

⁶Nin ok'lékil an pále'tsik in pena' an tumín ani in ulutsik enché':

—Yab alwa' ki baliy jeché' an tumín xon tu ta'páb an pikbantsixtaláb, kom in jalbíl in chemtal jun i inik.

⁷In t'aja'tsik tám i káw abal kin ch'a'ay k'al jachan' an tumín jun

i chabál xu bijyáb tin Chabálil i t'ojom pats, xon ti ka jolyat an píl iniksik. ⁸Jaxtám ti bijyat jachan' an chabál asta xo', tin "Chabálil i Xich'." ⁹Ani anchan', támunich xan tin ulúmal enché' an t'ílsix Jeremías: In bach'utsik xi jun inik láju an pat'ál tumín xi t'ajadh k'al i plata, nin jalbíl an inik xi an israelitatsik in k'wajbantsi, ¹⁰ani k'al tin ch'a'aytsik an chabál xu bijyáb tin Chabálil i t'ojom pats, jelt xan tin utsan k'al an Ok'óxláb.

Tam ti na Jesús k'wajat tin tamét na Pilato

(Mr. 15:2-5; Lk. 23:3-5; Jn. 18:33-38)

¹¹Na Jesús júná tin tamét an pulek awitaláb ani konyat enché' k'al an pulek awitaláb:

—¿Tatá'xe' nin Pulek Tak'íxal an judíotsik?

Tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—Naná'.

¹²Ani tam ti nin ok'lékiltsik an pále'tsik ani nin ok'lékil an judíotsik k'wajat in walbiyal na Jesús, Jajá' yab u tók'nal. ¹³Utsan tám enché' k'al na Pilato:

—¿Yabxe' a ach'ál ejtal xowa' exom ta usnal?

¹⁴Por na Jesús yab k'uchun, jaxtám ti labandhájich tokot an pulek awitaláb ani yabich in cho'ób xant'éy kin chalpay.

Bijtsin na Jesús abal ne'ech ka chemdhá

(Mr. 15:6-20; Lk. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

¹⁵Pos alwa'ich, tam exomich an ajib, an pulek awitaláb in walkál jun i wik'nél, xi ka kontsin k'al an atiklábtsik. ¹⁶Tam ti jachan' i

k'ij, ta' ti k'wajat jun i wik'nél xi exlómte t'ajat xu bijyáb ta Barrabás; ¹⁷ani tam ti an atiklábtsik ta' ti k'wajat junkunék, konyattsik enché' k'al na Pilato:

—¿Jita' a lé' ka chu'utsik ku walka': na Barrabás o na Jesús xu bijyáb ti Kristo?

¹⁸Na Pilato in ulu anchan', kom in cho'ób ke na Jesús pidhnats abal u at'nal.

¹⁹Lejat na Pilato buxúl xon tu lújundhom, abná ti usnal enché' k'al nin tomtal: "Yab ka t'ajtsi xata' jachan' an lujat inik, pos ti akal u kó'oy jun i k'ak'adh watsib k'al Jajá' tin kwenta."

²⁰Por nin ok'lékiltsik an pále'tsik ani nin ok'lékil an judíotsik, in pidhkáwliyan an atiklábtsik abal kin konoy ka walkantsat ta Barrabás ani ka chemdhá na Jesús.

²¹Tawnátsik juní k'al an pulek awitaláb ani konyattsik enché':
—¿Jita' a lé' ka chu'utsik ku walka' xi jeché' cháb?

Jajá'tsik tók'on enché':

—Na Barrabás.

²²Konyattsik enché' k'al na Pilato:
—¿Ani jant'éy ku t'ajtsi na Jesús, xu bijyáb ti Kristo?

Ejtal tók'ontsik enché':

—iKa chemdhá pajk'idh ban peltsidh te'!

²³Utsantsik tám enché' k'al an pulek awitaláb:

—Pos, ¿jant'om walastaláb in t'ajám?

Por jajá'tsik in ulu juní kawidh enché':

—iKa chemdhá pajk'idh ban peltsidh te'!

²⁴Tam tin chu'u na Pilato abal yab xata' ne'ech kin exbay, tokot

exomich in péjéxlindhál más an atiklábtsik, in abna' ka ik'tsin ti ja', in t'aka' nin k'ubak tin tamét an atiklábtsik ani in ulu enché':

—Naná' yab u lé' kin walbin k'al nin chemtal jeché' an lujat inik, tatát'sik a cho'ób xant'éy a t'ajál.

²⁵Ani ejtal an atiklábtsik tók'on enché':

—iWawá' ani ni chakámiltsik ku jilk'on u walbidh k'al nin chemtal!

²⁶Na Pilato in walka' tám na Barrabás, in abna' ka lekbayat na Jesús ani in pidhna'ich tám abal ka chemdhá pajk'idh ban peltsidh te'.

²⁷Tayíl, nin soldadojiltsik an pulek awiltaláb in júna'tsik na Jesús ban atá xon tu t'ajnal an lújundhaxtaláb, in junku ejtal an soldadotsik ani wiliyat na Jesús k'al jeché' an soldadotsik. ²⁸K'o'tsin tám tin k'udhk'úmil ani xeketliyat k'al jun i k'udhk'um xi t'unuyich t'ajat k'al in chákní'. ²⁹K'wajbantsat jeye bin ók' jun i kwetsotsól dhipadh k'idh ani teykoyat ti te' bin eját k'ubak. U tudhéltik tám tin tamét na Jesús ani in labídhnátsik enché':

—iKi k'wajay k'ijidh, Pulek Tak'íxal an judíotsik!

³⁰Tubkayat jeye, u k'ántsinal an ti te' ani u t'oxyáb k'al bin ók'. ³¹Tam ti ok'on ti labídhná, wék'ontsatich tám an ti chak k'udhk'um, k'wajbantsat xi Jajá' in k'udhk'úmil ani júnájich tám abal ka chemdhá pajk'idh ban peltsidh te'.

Pajk'iyat na Jesús ban peltsidh te'

(Mr. 15:21-32; Lk. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

³²Tam tu kalelichtsik, elan jun i inik xu k'wajíl Sirene, xu bijyáb ta Simón ani t'ajtsin ti chápláb abal

kin kitnantsi an ti peltsidh te' xin ne'dhál na Jesús.

³³Ulichtsik tám ba jun i chabál xu bijyáb Gólgota. Ti tének káw, Gólgota, in lé' kin ulu: “In chabáil in beklék in ók' i chemélom inik.” ³⁴Taja', pidhan na Jesús kin uch'a' i yajtsik uxnél xuk'udh k'al i ts'a'iktaláb; por tam tin leka', na Jesús yab in le'na' kin uch'a'.

³⁵Tam ti pajk'idhich na Jesús ban peltsidh te', an soldadotsik ubát'in abal kin wélchíxnantsi tin k'udhk'úmil na Jesús. Anchan' ti támun jelt xan tin ulúmal an t'íltisx enché': “Ubát'intsik abal ti kin wélchíxnantsitsik an tu k'udhk'úmil.”

³⁶Buxkantsik tám taja' abal kin beletna'. ³⁷Ani éb in ók' an peltsidh te', k'wajbá jun i dhuslab xin ulal xant'ók'i tin kwenta ti pajk'idh ban peltsidh te'. An dhuslab in ulal enché': “Jeché' ja'ich na Jesús, nin Pulek Tak'íxal an judíotsik.”

³⁸Pajk'iyat jeye k'al na Jesús cháb i kwé'tsik, jún tin eját ani jún tin k'watab. ³⁹U odhbijyáb k'al xu wat'eltsik taja', in wíwók'liyaltsik nin ók' ⁴⁰ani in ulaltsik enché':

—Tatá', xa ulal ke ne'ech ka paku an pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios ani ti óx a k'ítsá ne'ech ka kuba' ti ít, ka lo'o xo' tabá'. Max Tatá'ich lejtál ni Chakámláb k'al na Dios, ki pa'ay xo' ban peltsidh te'.

⁴¹Anchan' jeye tu labídhná k'al nin ok'lélkiltsik an pále'tsik, k'al an ok'tsixtsik xin wilál nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés, k'al an fariseotsik, k'al nin ok'lélkil an judíotsik ani u útsáxtsik enché':

⁴²—In lo'óm k'e'et, por xo' yab in ejto kin lo'o tinbá'. Max

Jajá'ich lejtal nin Pulek Tak'íxal an Israelitatsik, ka pa'ay xo' ban peltsidh te' abal ki belá'ich. ⁴³Jajá' in belál t'ajat na Dios, pos ka lo'wat xo' k'al na Dios, max tsubax lejtal tu le'náb; kom in ulal ke Jajá' u Chakámláb k'al na Dios.

⁴⁴An kwé'tsik xi ta' ti k'wajattsik pajk'idh junax k'al Jajá', u odhbijixtsik jeye.

Nin chemtal na Jesús

(Mr. 15:33-41; Lk. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

⁴⁵Jik'wchin tám ba putál an chabál, asta ch'ejel k'ítsá ani asta óx i wákal. ⁴⁶Tam ti wé'ich óx i wákal, na Jesús in ulu kawidh enché':

—Elí, Elí, ¿lama sabaktani? —Ti tének káw, jeché' in lé' kin ulu: Dios tu Ajátik, Dios tu Ajátik, ¿jant'ók'i tin walba'?

⁴⁷Taltsik xi taja' ti k'wajat, in ach'a' jeché' ani in ulutsik enché':

—Jeché' an inik k'wajat in tawnál an t'iltsix Elías.

⁴⁸Támk'i jachan', jún ti éb xi ta' ti k'wajattsik, k'ale adhik kin ik'i' jun i kwinim ani in axdha' ba jiliy jaytsik uxnél. In k'wajba' bin tsúm jun i te' ani in utuntsi na Jesús abal kin juch'u. ⁴⁹Por utsan enché' k'al xi k'e'ettsik:

—Jila' k'wajat, wana ki chu'u max ka tsích ti lo'wáb k'al an t'iltsix Elías.

⁵⁰Dhájan tám kawidh na Jesús ani chemchich tám. ⁵¹Támk'i jachan', an tolow k'udhk'um xi ta' ti palat ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios, xílan asta t'ek'at ani asta cha'at. An chabál léwék'in, an pakdha' t'ujub pok'chon, ⁵²jak'pin xon ti jolidh

an chemélomtsik ani ejdhá yán i chemélomtsik xin belámál na Dios tam ti xe'chinéksik ejat.

⁵³Jeché'tsik, kale xon ti k'wajattsik jolidh tam ti ejnekich ti ít na Jesús ani ochichtsik ban t'okat bitsow Jerusalén, xon ti chu'tat k'al yán i atiklábtsik.

⁵⁴Tam ti an ok'lek soldadotsik ani xi tá' ti k'wajattsik junax k'al jajá' ti belkol an ta Jesús, in chu'utsik léwék'in an chabál ani ejtal xowa' támun, jik'eytsik t'ajat ani in ulutsik enché':

—Tsubax lejtal, jeché' an inik u Chakámláb k'al na Dios.

⁵⁵Tá' jeye ti k'wajat i mímlábtsik ti ów telom, xin juniknámaltsik na Jesús asta Galilea ani in t'ójontsámaltsik. ⁵⁶Jé' k'wajat taltsik nin bij xi tá'tsik ti k'wajat, na María Magdalena; na María nin nána' na Jakobo ani na José; ani nin nána' nin chakámiltsik na Sebedeo.

Jolyat na Jesús

(Mr. 15:42-47; Lk. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁵⁷Tam ti exomich ti jik'wchinal, ulich jun i tumínladh inik xu bijyáb ta José, xu k'wajíl ban bitsow xin bij Arimatea, xin wéwnámál jeye na Jesús. ⁵⁸Jeché' na José k'ale kin chu'u na Pilato ani in kontsi tin t'u'úl na Jesús. Na Pilato in ulu ka pidhan. ⁵⁹Na José in bach'u nin t'u'úl na Jesús, in boliy k'al jun i alabél k'udhk'um ⁶⁰ani in k'wajba' ba jun i ít jólimtaláb, xi jajá' in ulúmal ka cholk'antsat ba jun i t'ujub ch'én. Tam tin paxk'iyámich an jólimtaláb k'al jun i jejche' t'ujub, k'aléch tám. ⁶¹Ani tá'tsik

jeye ti k'wajat na María Magdalena ani na jún na María, buxutsik tin tamét an jólimtaláb.

An soldadotsik in beletnál xon ti jolyat na Jesús

⁶²Tam ti jun tsudhelom, xi ja'ich tam wat'enekich xowk'i tu t'ojoyáb xowa' u yéntsinal tam in k'ítsájl an koyóxnich, nin ok'lékiłtsik an pále'tsik ani an fariseotsik k'aletsik kin chu'u na Pilato ⁶³ani in utsa'tsik enché': —Pay'lomláb, i chalpayámal ke jachan' an k'ambix inik in ulúmal tam ti bél ejat, ke ne'ech ka ejech tin óxláb a k'ítsá. ⁶⁴Jaxtám, i konyal abal ka abna' ka beletná jachan' an jólimtaláb asta ka wat'ey xi óx a k'ítsá. Yab telab ka k'ale nin exóbaliltsik akal, kin kwé'eytsik nin t'u'úl na Jesús ani tayíl kin utsa' an atiklábtsik enché': “Ejech ti ít.” Max ka támun anchan', jachan' an k'ambixtaláb más tám púlek ké xi ok'ox.

⁶⁵Utsantsik enché' k'al na Pilato: —Tá' a ko'ol i soldadotsik. Ki k'aletsik junax ani ka paxk'iytsik alwa' an jólimtaláb jelt xan ta cho'óbtzik.

⁶⁶K'aletsik tám ani in paxk'iytsik alwa' an jólimtaláb. In ts'uts'k'iytsik alwa' nin paxk'íl jachan' an jólimtaláb ani in jila' taja' ti belkol an soldadotsik.

Ejech ti ít na Jesús

(Mr. 16:1-8; Lk. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

28 Tam ti wat'éch in k'ítsájl an koyóxnich ani exomich ti tsudhél tin jidhtal k'ítsájl an semana, na María Magdalena

ani na jún na María, k'aletsik kin álna' xon ti jolidh na Jesús. ²Jun jik'towál ti tujei ti léwék' an chabál. Ja'ich abal jun in t'okat abatwálejil an Ajátikláb pa'inek walk'i' ani in wék'oy an t'ujub xi k'ál ti paxk'idh an jólimtaláb. Tayíl, buxkan ban t'ujub. ³An t'okat abatwále ch'axixíl t'ajat jelt in tajáx i léy tam u lamk'il ani nin k'udhk'úmil dhakni' t'ajat jelti an chám.

⁴Tam ti chu'tat an t'okat abatwáletsik k'al an soldadotsik, an soldadotsik wipipilách k'al i jik'ib ani jilk'ontsik jelti max chemnek. ⁵Utsan tám enché' an mímlábtsik k'al an t'okat abatwále:

—Yab ki jik'eytsik. Naná' u cho'ób abal a ayaltsik na Jesús xi chemdhá pajk'idh ban peltsidh te'. ⁶Yab wa'ach teché', pos ejnek ti ít, jelt xan tin ulúmal. Jala' ka chu'utsik xon ti k'wajbantsidh an tin t'u'úl. ⁷Ki k'aletsik jik'at ani ka utsa' enché' nin exóbaliltsik: “Jajá' chemech por ejech ti ít, okxinékich Galilea ani taja' ne'ech ka chu'utsik.” Jeché' ja'ich xowa' ko'ol tu utsa'tsik.

⁸Kale tám an mímlábtsik jik'atk'i ban jólimtaláb, u jik'éłtsik por u kulbél; ani k'aletsik jik'at kin ółtsi an exóbaltsik. ⁹Lejat ne'echtsik ti bél abal kin ółtsi jeché' an exóbaltsik, na Jesús in xalk'a' tinbá' abal ka chu'tat k'al an mímlábtsik ani chapnédhátsik. Uteytsik tám an mímlábtsik ba na Jesús, in muluk'nantsi tin akan ani tudhlantsik kutúl asta chabál abal kin k'ak'na'. ¹⁰Ani utsantsik enché' k'al na Jesús:

—Yab ki jik'eytsik. Ki k'ale ka ółtsi an kidháblátsik ke yejat ka

k'aletsik Galilea ani taja' ne'ech ti kin chu'utsik.

Xowa' in ulu an soldadotsik

¹¹Lejat an mímlábsik k'ale kin ólti an exóbaltsik ejtal jeché', taltsik an soldadotsik xi ta' ti k'wajat ti belkol, k'ale ban bitsow ani in ólti nin ok'lékiltsik an pále'tsik ejtal xowa' támnék. ¹²Jeché' an ok'lektsik, k'ale ti káw k'al nin ok'lékil an judíotsik ani tam tin chalpayámichtsik xant'éy ne'ech kin t'aja', in pidha'tsik tám yán ti tumín an soldadotsik ¹³ani in utsa'tsik enché':

—Ka ulutsik ke tam ti akal, lejat i k'wajat ta wayaltsik, nin exóbaliltsik na Jesús ulich ani in kwé'eytsik nin t'u'úl na Jesús. ¹⁴Ani max an pulek awiltaláb kin cho'óbna' abal i wayámadhtsik, wawá' ne'ech ku káwin k'al jajá' abal yab xata' ki utsantsik.

¹⁵In bach'u tám an tumín an soldadotsik ani in t'aja' xan ti

utsantsik. Ani anchan' tin t'ilál an judíotsik asta xo'.

An punk'untsixtaláb xi jiltsin an abatwáletsik k'al na Jesús

(Mr. 16:14-18; Lk. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁶Xi lajújún an exóbaltsik, k'aletsik Galilea ba jun i ch'én xi bijtsidhich k'al na Jesús. ¹⁷Ani tam ti chu'tat na Jesús k'al an exóbaltsik, k'ak'ná, maske k'al taltsik yab u lej belnal. ¹⁸Utuknátsik tám k'al na Jesús ani utsantsik enché':

—In pidhan ejtal ti awiltaláb ban walk'i' ani ban chabál. ¹⁹Jaxtám, ki k'aletsik putálk'i an k'ay'lá ani ka ok'tsi an atiklábtsik xowa' tu ok'tsámaltsik; ka pujaytsik tin bij an Táta'láb, an Chakámláb ani an T'okat Ejattaláb. ²⁰Ka ok'tsitsik kin t'aja' ejtal xowa' tu ok'tsámaltsik ka t'aja' ani ka cho'óbna'tsik ke Naná' in k'wajat k'al tatá'tsik malilíl i k'ij, asta kin bajaw an pakwenib. Anchan' ka t'ájan.

An alwa' t'ilab xin dhutsám na

Markos

Na Juan xu pujax u t'ílsix ban chabál xon ti yab k'wajtsidh

(Mt. 3:1-12; Lk. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

1 Enché' ti k'wajat dhutsadh xan ti tujeý an alwa' t'ilab k'al tin kwenta xowa' in t'aja' na Jesukristo, nin Chakámil na Dios.

2 An t'ílsix Isaías in jilám dhutsadh xowa' na Dios in utsa' nin Chakámil. Enché' tin jila' dhutsadh:

Ne'ech ku aba' nu abatwálejil
abal ka okxin xon ti ne'ech
ki ulich.

Jajá' ne'ech ti ki t'ojojontsi an
ti bél.

3 Ach'at in káwintal jun xita' ban chabál xon ti yab k'wajtsidh ani xu káw, in ulal kawidh enché':

Ka t'ojojontsíchtsik tin bélil an
Ajátikláb.

“Ka júna'ichtsik jun i
xe'chintaláb alwa'; abal
anchan', ki k'wajáchtsik
t'ojojodh tam ka tsích an
Ajátikláb.”

4 Anchan' ti támun tam ti ulich na Juan ban chabál xon ti yab k'wajtsidh. In pujyal taja' an

atíklábsik ani in utsál abal kin jila'ichtsik ti walablom. In utsál ka pujanichtsik abal ka pakwlantsatich tin walastalábitsik k'al na Dios.

5 Ejtal xu k'wajílsik ban bitsow Jerusalén ani xu k'wajílsik jeye ban kwentsaltsik xu tak'nal ban chabál xi Judea, u k'aleltsik kin axtsi xowa' in ulal na Juan. Tam kin lujutsik nin walastalábil, u pujyábichtsik tám k'al na Juan ban walja' Jordán.

6 Na Juan u xeketlinal k'al i xeketláb xi t'ajadh k'al in xi'íl an ko'nél xu bijyáb kameyo ani in wik'ál nin tsukul k'al i ót'. Nin k'apwál, ja'ich an pich'ich' ani an alte' chi'ik. **7** Jajá' u t'ílsix enché':

—Wé'ich u k'ibel ka ulich jun i inik xin ko'ol más i awiltaláb ké naná'. Naná' yab xata' u éy nibal abal kin kutpan ku wiltsi tin wik'áb nin pajab. **8** Naná' tu pujyámaltsik k'al i ja', por Jajá' ne'ech ti ki pujaytsik k'al an T'okat Ejattaláb.

Tam ti pujyat na Jesús

(Mt. 3:13-17; Lk. 3:21-22)

9 Tam ti jachan' i k'ij, kale na Jesús ban bitsow Nasaret, xu

tak'nal ban chabál xi Galilea ani ulich ban walja' Jordán. Taja' ti pujiyat k'al na Juan. ¹⁰Tam tu kalelich ban ja', na Jesús in chu'u ti jak'pin an walk'i' ani in chu'u an T'okat Ejattaláb ti pa'íl jelti jun i kuku' ani buxkan tin éb Jajá'. ¹¹Ach'atmé tám jun i káwintaláb tú' walk'i'. Xu káw in ulu enché':

—Tatá' tu Chakámil ani tu k'anidhál t'ajat. In kulbél t'ajat k'al Tatá'.

Taktamiyat na Jesús k'al an lej at'ax
(Mt. 4:1-11; Lk. 4:1-13)

¹²Tayíl, ijsiyat na Jesús k'al an T'okat Ejattaláb abal ka k'ale ban chabál xon ti yab k'wajtsidh. ¹³K'wajay taja' chab inik a k'ítsá akal i k'ij xon tu k'wajíl an padhumtsik. Taja', tá' jeye ti k'wajat an lej at'ax abal ka taktamiyat k'ál na Jesús ani ta' jeye ti k'wajat i t'okat abatwáletsik xu t'ójontsáb k'ál na Jesús.

Na Jesús in tujúch Galilea nin t'ojlábil

(Mt. 4:12-17; Lk. 4:14-15)

¹⁴Tayíl, tam ti balidhich na Juan ban wik'axte', na Jesús k'ale Galilea. In t'ila' taja' an alwa' t'ilab xin ulal xan tu tak'ix na Dios. ¹⁵In ulu enché':
—Xo' in bajúch xowk'i' ne'ech ka tujéch ti tak'yáb an iniktsik k'al na Dios. Ka jila'ichtsik ta walablom ani ka bela'ichtsik an alwa' t'ilab.

Na Jesús in kaniy abal ti exóbal ché' i jixom to'oltsik

(Mt. 4:18-22; Lk. 5:1-11)

¹⁶Jun i k'ij ne'ech ti belal na Jesús tin waltsik an pujal xi Galilea

ani in chu'u na Simón junax k'al nin kidháb Andrés, xi k'wajat in pet'nálsik nin jixáb an to'ol ban ja', kom jajá'tsik u jixom to'ol.

¹⁷Utsantsik enché' k'al na Jesús:

—Wana ta exóbal k'al Naná'.

Tatá'tsik i jixom to'ol, por xo' ne'ech tu ok'tsi xan ti ka aliyan atiklábtsik xi ne'ech ti kin bela'.

¹⁸Jik'atk'i' tin jila'tsik nin jixáb an to'ol ani in wéwna'tsik na Jesús.

¹⁹In óntsi tám ti belal ani in chu'u na Jakobo junax k'al nin kidháb Juan. Jajá'tsik u chakámláb k'al na Sebedeo ani k'wajattsik jeye balidh bin tanil ti pats'k'ux tin jixáb an to'ol. ²⁰In kaniytsik jeye abal ka junikná k'ál. In jila'tsik tám nin táta' Sebedeo ban tan k'al an t'ojnaltsik ani k'aletsik k'al na Jesús.

Jun i inik xi ochadh k'al i at'ax ejattaláb

(Lk. 4:31-37)

²¹K'aletsik tám ban bitsow Kapernaúm ani tam tin bajúch nin k'ítsajil an koyóxnich, na Jesús ochich ti ok'tsioxan atá xon tu t'ajnal an junkuntaláb. ²²Labantsik t'ajat xin ach'a' xan tu ok'tsioxan Jesús abal u ok'tsioxan yantam i awiltaláb ani yab jelti an ok'tsixtsik xin wilál nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés. ²³Tá' jeye ti k'wajat altá xon tu t'ajnal an junkuntaláb, jun i inik xi ochadh k'al jun i at'ax ejattaláb ani dhájaxin kawidh enché':

²⁴—¿Jant'éy a lé' k'al wawá', Jesús xi Nasaret? ¿I tsi'nekxe' abal ti ku k'ibdhá'? Naná' tu exlál ani u cho'ób ke Tatá' i T'okat Chakámláb k'al na Dios.

²⁵K'wiyan tám enché' an at'ax ejattaláb k'al na Jesús:

—iKi chamk'an ani ki kale ba jeché' an inik!

²⁶An at'ax ejattaláb in wipipindha' chapik an inik, dhájan kawidh ani támk'i ti kale ba jachan' an inik.

²⁷Ejtal an atiklábtsik laban t'ajat ani u útsáxtsik enché':

—¿Jant'éy in lé' kin ulu jeché' xowa' támun? ¿Jant'om ít ok'tsixeláb xin ok'tsixelá? iAbal Jajá' in ko'ol i awitaláb kin utsa' ka kale an at'ax ejattaláb ani u axtsinal!

²⁸Ejtal xowa' in t'aja' na Jesús, jik'atk'i ti cho'óbná k'al ejtal xu k'wajítsik ban pulek chabál xi Galilea.

Na Jesús in jeldhantsi tin mím na Pedro

(Mt. 8:14-15; Lk. 4:38-39)

²⁹Tam ti kaléchtsik ban atá xon tu t'ajnal an junkuntaláb, na Jesús k'ale bin k'imá' na Simón ani na Andrés, junikná k'al na Jakobo ani na Juan. ³⁰Nin mím na Simón ta' ti kwachat abal u k'ak'él ani utsan na Jesús, ke an mímláb u ya'ul. ³¹Ochich tám xon ti k'wajat an ya'ul, in téyna' bin k'ubak ani in dhaya'. Tsusbél ti wék'on an k'ak'lách. Tayíl, k'apundhá na Jesús k'al an mímláb ani an junkiltsik jeye.

Na Jesús in jeldha' yán i ya'ultsik

(Mt. 8:16-17; Lk. 4:40-41)

³²Tam ti ochenekich na k'ítsá ani jik'wchinékich, júntsin xon ti k'wajat na Jesús ejtal an ti ya'ultsik ani ejtal jeye xi ochadh k'al i at'ax

ejattalábtsik. ³³Ejtal an atiklábtsik xi ba jachan' an bitsow, junkun tin tamét in wil'ébil an atá. ³⁴Jeldhá k'al na Jesús yán i ya'ultsik k'al xowa'kich i yaw'láchtsik xin ko'ol ani káldhantsat jeye yán ti at'ax ejattaláb xi k'al ti ochadhtsik. Na Jesús u exláb k'al an at'ax ejattalábtsik, jaxtám na Jesús yab in walka' kin ulutsik xitam já' jeye Jajá'.

Na Jesús xe'chin kin t'ila' an alwa' t'ilab ban chabál xi Galilea

(Lk. 4:42-44)

³⁵Tam ti jun tsudhelom, bél t'ajat jik'wax ti ch'akay na Jesús. Kale ban bitsow ani k'ale ti ól walte' xon ti yab k'wajtsidh. ³⁶Tayíl, na Simón k'al nin juniktsik k'ale kin aliya na Jesús putálk'i. ³⁷Tam tin ela' na Jesús, in utsa'tsik enché':

—Ejtaltsik exom ti ayal.

³⁸Por tók'oyattsik enché' k'al na Jesús: —Wana ki álna' an píl kwentsaltsik xi utat abal ku t'iltsitsik jeye an ti alwa' t'ilab, pos ja'ich tin tsi'nek teché' ti k'ay'lá.

³⁹Anchan' ti xe'chin na Jesús ti t'iltsix ban atátsik xon tu t'ajnal an junkuntaláb putálk'i Galilea ani ti káldhantsix an ti at'ax ejattalábtsik.

Na Jesús in jeldha' jun i inik xu ya'ul k'al an k'wajat at'ax t'ít'

(Mt. 8:1-4; Lk. 5:12-16)

⁴⁰Utukná tám na Jesús k'al jun i inik xu ya'ul k'al an k'wajat at'ax t'ít', tudhlan tin tamét na Jesús ani in utsa' enché':

—Max a lé', ne'ech ka ejto ti kin jeldha' k'al jeché' an yaw'lách xu ko'ol.

⁴¹Na Jesús in yajnantsi an ya'ul, in taka' ani in utsa' enché':

—U lé' ani xo' i jeléch.

⁴²Támk'i ti wék'on ejtal an k'wajat at'ax t'ít' ani jilk'on jelnek an inik.

^{43,44}Utsan tám enché' k'al na Jesús:

—Yab xita' ka óltsi xowa' tu

t'ajtsi. Tokot ki k'ale xon ti k'wajat nin pále'il an israelitatsik abal ki chu'tat ani ka k'wajbantsi na Dios an ti pikbantsixtaláb jelt xan tin ulúmal na Moisés abal kin cho'óbna' ejtalsik ke i jeléch.

⁴⁵Por tam ti k'aléch an inik, in tuju kin t'íltsi xita'kich xowa' t'ajtsin k'al na Jesús. Putálk'i tin t'íla'. Jaxtám na Jesús yabich in ejto ka xe'chin tametláb ba ni jun i bitsow. U jilk'on al xon ti yab k'wajtsidh, por bélk'i u utuknáb k'al an atiklábtsik xi tál putálk'i.

Na Jesús in jeldha' jun i inik xi yab in ejtawal ka yoyon

(Mt. 9:1-8; Lk. 5:17-26)

2 Tayíl, tam ti wat'enekich cháb óx a k'ítsá, witsiy juní na Jesús ban bitsow xi Kapernaúm. Tam ti cho'óbná abal ta' ti k'wajat ban atá xon tu kubél, ²jik'atk'i ti junkun yán i atiklábtsik ke nibalich ejtidh tin tamét in wi'lébil an atá ani Jajá' in t'íltsaltsik tin káwintal na Dios. ³Ulich tám i iniktsik xin tsi'dhál jun i ya'ul inik xi yab in ejtawal ti belal. Kitámte tu tsi'dháb bin chayté'il k'al ché' ti éb. ⁴In lé'wi'ik kin ódha'tsik altá xon ti k'wajat na Jesús, por yab in ejtotsik abal ta' ti k'wajat yán i atiklábtsik. Xowa' in t'aja'tsik tám, k'adhiysik tin éb an atá ani in wixk'intsi wé' tin jujúl. Taja' tin

ódha' ani tin pa'ba' an ya'ul k'al nin chayté'il asta xon ti k'wajat na Jesús. ⁵Tam ti na Jesús in chu'u xant'éy in t'aja'tsik, in cho'óbna' abal u belnal k'al jajá'tsik; jaxtám tin utsa' enché' an inik:

—Ja'úb, na walastalábil pakwlintsidh ti k'wajat.

⁶Tá' jeye ti buxutsik cháb óx i ok'tsixtsik xin wilál nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés xin chalpayaltsik enché': ⁷“¿Jant'ók'i tu káw yab alwa' jeché' an inik? Abal u káw jelti max u Dios. Tokot a Dios in ejtawal ti pakwlintsix an ti walastaláb.” ⁸Por na Jesús in cho'óbna' xant'éy u chalpantsáb k'al an ok'tsixtsik ani in utsa'tsik enché':

—¿Jant'ók'i tin chalpantals anchan'? ⁹¿Jowa' más yab t'ojláb ku utsa' an ya'ul: “Na walastalábil pakwlintsidhich ti k'wajat”, o ku utsa': “Ki ch'akay, ka dhaya' na chayté'il ani ki beley”? ¹⁰Pos ne'lech tu xalk'antsitsik ke Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik, u ko'ol i awiltaláb teché' ti chabál abal ku pakwlintsi i walastalábtsik.

Utsan tám enché' an ya'ul k'al na Jesús:

¹¹—Ki ch'akay, ka dhaya' na chayté'il ani ki k'aléch ta k'imá'.

¹²Ch'akay tám an inik, in dhaya' nin chayté'il ani kaléch tám tin tamét ejtal an atiklábtsik. Ejtal xi taja'tsik ti k'wajat, laban t'ajat, in pubédhantsaltsik tin bij na Dios ani in ulaltsik enché':

—Yab jayk'i i chu'úmal jun xata' jelti jeché'.

Na Jesús in kaniy na Lebí xu bijyáb jeye ta Mateo abal ka k'ale ti exóbal k'al Jajá'

(Mt. 9:9-13; Lk. 5:27-32)

¹³Tayíl, witsiy juní na Jesús bin waltsik an pujal ani tam ti an atiklábtsik utey xon ti Jajá' k'wajat, in ok'tsitsik. ¹⁴Tam ti exomich ti wat'el ban bél, in chu'u jun i inik buxúl xon tu bach'wáb an jalbixtaláb abal an chabál xi Roma. An bach'k'ul tumín in bij ta Lebí, nin kwitólil na Alfeo. Utsan enché' k'al na Jesús:

—Wana ta exóbal k'al Naná'.

Ch'akay tám na Lebí ani in wéwna'.

¹⁵Tayíl, na Jesús k'wajat ti k'apul bin k'imá' na Lebí junax k'al nin exóbaliltsik, k'al yán i bach'k'ul jalbixtaláb ani k'al an walablomtsik kom yán xita' k'ál ti wéwnadh. ¹⁶Por an ok'tsixtsik xin wilál nin tak'ixtal na Dios ani an fariseotsik, tam tin chu'u ti k'apul na Jesús junax k'al an walablomtsik ani k'al an bach'k'ul jalbixtaláb, in konoy enché' an exóbaltsik:

—¿Jant'ók'i tu k'apul na Ok'tsíxal k'al an bach'k'ul jalbixtaláb ani k'al an walablomtsik?

¹⁷Tam ti na Jesús in ach'a' xowa' in ulutsik, in utsa'tsik enché':

—Xu ya'ul, ja'ich nin yéntsál an ilálix; xi yab u ya'ul, yab in yéntsál. Anchan' jeye, an walablomtsik ja'ich xita' tin yéntsál. Jaxtám, Naná' yab in tsi'nek ku aliy xi xe'echtsik lujat, in tsi'nek ku aliy xi walbidhtsik abal ki jila'ichtsik ti walablom.

Konyat na Jesús k'al tin kwenta an k'ílixnich

(Mt. 9:14-17; Lk. 5:33-39)

¹⁸Jun i k'ij, tam ti nin exóbaliltsik na Juan k'ílin ani nin exóbaliltsik

jeye an fariseotsik, ulich cháb óx i atiklábtsik xon ti k'wajat na Jesús abal ka konyat enché':

—¿Jant'ók'i tu k'íl an fariseotsik, nin exóbaliltsik jeye na Juan ani na exóbaliltsik yaba'?

¹⁹Tók'oyattsik enché' k'al na Jesús:

—¿Awxe' ne'ech kin ejto ka k'ílintsik xi kanidh ba jun i tomkixtaláb tam bél k'wajat an tomkinél inik k'al jajá'tsik? ¡Yaba'!

²⁰Por ne'ech kin bajaw an k'ij tam an tomkinél inik ne'ech ka wixk'intsat ani ne'chich jeye tám ka k'ílintsik.

²¹'Yab xita' in pats'k'uyal i k'ej xeketláb k'al jun peje' i ít k'udhk'um; pos an ít k'udhk'um, u muchel ani in mich'ál más an k'ej k'udhk'um. ²²Nibal u balyáb an ít yajtsik uxnél ban k'ej ót' balixtaláb; pos max ka t'ajan anchan', an ít yajtsik uxnél in mich'ál an k'ej ót' balixtaláb, ne'ech tám ka wak'lan an yajtsik uxnél ani an ót' balixtaláb u k'ibchonal. Jaxtám ti yejat ka balyat an ít yajtsik uxnél ban ít ót' balixtaláb abal chablam yab ka k'ibchon.

An exóbaltsik in pu'wal i trigo tin k'ítsájil an koyóxnich

(Mt. 12:1-8; Lk. 6:1-5)

²³Jun i sábadó, xi ja'ich nin k'ítsájil an koyóxnich, na Jesús xe'ech ba jun i aleláb xon ti t'ayadh i trigo ani nin exóbaliltsik in tuju kin pu'u an trigo abal kin k'apu. ²⁴Utsan tám enché' na Jesús k'al an fariseotsik:

—Ka tela', ¿jant'ók'i tin t'ajál i t'ojláb na exóbaliltsik xi yab

alwa' ka t'ajan tam in k'ítsájil i koyóxnich?

²⁵Por tók'oyattsik enché' k'al na Jesús:

—¿Yabxe' jayk'i a ajyámaltsik xowa' in t'aja' na Dabid junax k'al nin juniktsik tam ti bél ejat na Abiatar, nin ok'lékil an pále'tsik? K'a'aytsik t'ajat ani yab in ko'ol xata' kin k'apu. ²⁶Jaxtám ti ochich na Dabid ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios ani in k'apu an pan xi pikbantsidh na Dios maske yab jajá' in bijtsíl kin k'apu. Tokot in bijtsíl kin k'apu an pále'tsik. Na Dabid yab u pále', por in k'apu jachan' an pan ani in pidha' jeye nin juniktsik.

²⁷Utsantsik jeye enché':

—Na Dios in jila' nin k'ítsájil an koyóxnich abal tin alwa'bíl an iniktsik ani yab abal kin kó'oy jelti jun i t'ojlixtaláb. ²⁸Jaxtám, Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik, u ko'ol i awiltaláb abal ku ulu xowa' alwa' ka t'ajan tam in k'ítsájil an koyóxnich.

An inik xi teytemadh nin k'ubak

(Mt. 12:9-14; Lk. 6:6-11)

3 Tayíl, ochich juní na Jesús ban atá xon tu t'ajnal an junkuntaláb ani taja', ta' jeye ti k'wajat jun i inik xi mulkanék in k'ubak. ²Tá' jeye ti k'wajat i atiklábtsik ti kwáchix abal u le'náb ka chu'tat max na Jesús kin jeldha' an ya'ul tin k'ítsájil an koyóxnich, pos max kin jeldha', in chalpayaltsik tám kin ólna'. ³Utsan tám enché' k'al na Jesús an inik xi mulkanék nin k'ubak:

—Ki kubey nú' junax ch'ejel.

⁴Utsan tám enché' an atiklábtsik k'al na Jesús:

—¿Jant'éy alwa' ki t'aja' tam in k'ítsájil an koyóxnich? ¿Ki t'aja'

xowa' alwa' o xowa' yab alwa'? ¿Alwa'xe' ki jeldha' an ya'ultsik o ki walba' ka chemech?

Por yabtsik in ela' xan ti ka tók'on. ⁵Na Jesús chakuy ani t'e'pin tam tin teloloy xi ta' ti bukúl abal yabtsik t'ajat in lé' kin exbay. In utsa' tám enché' an inik xi mulkanék nin k'ubak:

—Ka lujku na k'ubak.

In lujku tám ani jeley. ⁶Kaletsik tám an fariseotsik ani k'ale ti junkunal k'al in kidhtal na Erodes abal kin chalpaytsik junax xan ti kin uwa' abal kin ejto kin chemdha' na Jesús.

**Junkun yán i atiklábtsik
bin wál an pujal**

⁷Por na Jesús k'ale bin wál an pujal junax k'al nin exóbaliltsik ani wéwná k'al yán i atiklábtsik xi tál Galilea. ⁸Tam ti cho'óbná ke na Jesús in t'ajál an pakdha' labidh labandhaxtaláb, ulich tám xon ti Jajá' k'wajat yán i atiklábtsik xi tál Judea ani xi tál Jerusalén, xi tál Idumea, xi tál tin ejtsím kalel k'ítsá k'al an walja' Jordán ani xi tál jeye ban chabál xi Tiro ani Sidón. ⁹Jaxtám na Jesús tin utsa' nin exóbaliltsik abal kin kó'oy t'ojojodhich jun i tan xon ti ka balin max ka nich'ok'ná k'al tin kwenta nin yaníl an atiklábtsik. ¹⁰Kom yánich xita' in jeldhámál, ejtal an ya'ultsik tokot u níxk'áxtsik abal in lé' ka utey kin taka' na Jesús. ¹¹Tá' jeye ti k'wajat xi ochadhtsik k'al i at'ax ejattalábtsik. Tam ka chu'tat na Jesús k'al jajá'tsik, u tudhlanal tin tamét na Jesús ani u dhajnal t'ilomtsik chapik enché':

—i'Tatá' i Chakámláb k'al a Dios!

¹²Por utsantsik abal yab kin ulu xitam já' jeye na Jesús.

Na Jesús in takuy xi lajucháb an abatwáletsik

(Mt. 10:1-4; Lk. 6:12-16)

¹³Tayíl, k'adhiy na Jesús ba jun i ch'en ani in kaniysik xita' Jajá' in le'na' abal ka junikná k'ál. Tam ti ulichtsik xon ti Jajá' k'wajat, ¹⁴in takuy tám lajucháb i iniktsik abal ka xe'chin k'al Jajá' ani abal kin aba'tsik kin t'ila' an alwa' t'ilab. ¹⁵In pidha'tsik ti awiltaláb abal kin jeldha' i ya'ultsik ani kin káldha' i at'ax ejattalábitsik. ¹⁶Jé' k'wajat nin bij xi lajucháb in takuy: Jún u Simón xin bijiy jeye ta Pedro, ¹⁷na Jakobo k'ál nin kidháb Juan, xu chakámlábitsik k'al na Sebedeo. Jeché' cháb in bijiy jeye ta Boanerjes. Jeché' an bijláb in lé' kin ulu, in chakámiltsik i junkiláb. ¹⁸Na Andrés, na Felipe, na Bartolomé, na Mateo, na Tomás ani na Jakobo, xu chakámláb k'al na Alfeo. Na Tadeo ani na Simón; jeché' na Simón ja'ich xu tak'nal k'al an junkunél xu bijyáb kananista. ¹⁹Takwyat jeye na Judas Iskariote, xi tayíl pidhnaxin an ta Jesús abal ka chemdhá.

U usnal na Jesús ke in ko'ol in cháp an at'ax ejattaláb

(Mt. 12:22-32; Lk. 11:14-23; 12:10)

Tayíl, ochich na Jesús ba jun i atá junax k'al nin exóbaliltsik. ²⁰Junkun juní yán i atiklábtsik ke asta nibalich u jolk'anal ti k'apul na Jesús ani nin exóbaliltsik. ²¹Tam tin cho'óbna'tsik jeché' nin at

kidhtal na Jesús, k'ale ti ik'táb abal in chalpayaltsik max olmanék na Jesús.

²²Ulich jeye an ok'tsixtsik xin wilál nin tak'ixtal na Dios, xi táltsik Jerusalén ani in ulaltsik enché':

—Jeché' an inik k'wajat teykómte k'al an lej at'ax, nin ok'lékil an at'ax ejattalábitsik ani k'al tin cháp an lej at'ax tin káldhál an at'ax ejattalábitsik.

²³Jaxtám tin kaniy na Jesús ka utey xon ti Jajá' k'wajat xin ulutsik anchan'. In wiltsitsik tám cháb óx ti káw abal kin exbay an tsubaxtaláb, in utsa'tsik enché':

—¿Janti ne'ech kin ejto an lej at'ax kin káldha' tinbá' xi k'wajat bin itsích an iniktsik? ²⁴Max an atiklábtsik xu tak'nal ba jun i bitsow ka k'é'áxin kwene' ti kwene' ani ka péjéxin k'al in at kidhtal, jachan' an bitsow ne'ech ka taley.

²⁵Aníl jeye, max xu k'wajíltsik ba jun i atá ka péjéxintsik, ne'ech ka k'é'áxin. ²⁶Max an lej at'ax ka k'wajay ti péjéx k'al in at at'ax, yabich ne'ech kin ejto ti ok'lek. Ne'ech ka ok'on nin awiltal.

²⁷Ni jun xita' ne'ech kin ejto ka ochich bin k'imá' jun i likat inik ani kin k'ántsi xowa' in ko'ol max yab kin wik'a' ok'ox. Tokot ne'ech kin ejto kin k'ántsi xowa' in ko'ol max kin wik'a' ok'ox.

²⁸Tsubax tu utsáltsik, ke na Dios ne'ech kin pakwlantsi ejtal tin walab an iniktsik ani an at'ax odhbijixtaláb jeye xu usnal.

²⁹Por xita' kin odhbijiy an T'okat Ejattaláb, yab jayk'i ne'ech ka pakwlantsat k'al na Dios; ne'ech ka jilk'on walbidh malilíl i k'ij.

³⁰Anchan' tin ulu na Jesús kom u usnal ke Jajá' in ko'ol jun i at'ax ejattaláb.

Nin nána' ani nin kikhábsik na Jesús

(Mt. 12:46-50; Lk. 8:19-21)

³¹Ulich tám nin nána' ani nin kikhábsik na Jesús, in abna' ka kantsin an ta Jesús ani jajá'tsik jilk'on eléb. ³²Utsan tám enché' na Jesús k'al xi ta' ti buxutsik wililíl xon ti Jajá' k'wajat:

—Na nána' ani na kikhábsik ta' k'wajat nú' eléb ani ti ayal.

³³Por utsantsik enché' k'al na Jesús:

—¿A exlátsikxe' xita' já' nu nána' ani nu kikhábsik?

³⁴In tela' tám xi ta' ti buxutsik wililíl ani in ulu enché':

—Jeché'tsik ja'ich xi k'wajattsik jelti nu nána' ani jelti nu kikhábsik.

³⁵Pos xita' in t'ajál xowa' in lé' na Dios, jachan' ja'ich nu kikháb, nu ixám ani nu nána'.

An junbaxtaláb k'al tin kwenta an óm inik

(Mt. 13:1-9; Lk. 8:4-8)

4 Jun i k'ij, na Jesús tujey juní ti ok'tsax bin wál an pujal, junkun yán i atiklábtsik xon ti Jajá' k'wajat ani wiliyat. Jaxtám ti balin na Jesús ba jun i tan xi k'wajat ban pujal ani buxkan, an atiklábtsik jilk'on tin wál an pujal. ²In ok'tsitsik tám yán xata', por k'al i junbaxtalábk'i. Tam ti exomich in ok'tsal, in utsa'tsik enché':

³—Ka ach'a'tsik jeché' an junbaxtaláb xi ne'ech tu t'íltsi: Jun i k'ij, kale jun i inik ti búk'ul iyaláb

bin ale. ⁴Tam ti exomich in buk'wal an iyaláb, taltsik kwajlan ban bél, ulich an ch'ichintsik ani in k'apu.

⁵Taltsik an iyaláb, kwajlan ban t'ujublom xon ti yab lej owtsik an lukuk ani jik'at ti ixk'an. ⁶Por tam ti yajbé an k'ak'al, bat'ey ani kom yab owtsik tin ko'ol nin ibíl, wayey.

⁷Taltsik an iyaláb kwajlan ban k'ídhlom, pakey an k'ídhtsik ani in paxk'iy an t'ayabláb ani yab xata' in kó'oy. ⁸Por taltsik an iyaláb kwajlan xon ti alwa' an chabál, ixk'an, pakey ani labey t'ajat. Taltsik, k'al jún tokot an iyaláb xi t'ayan, in kó'oy jun inik láju itsixlek; taltsik, ox inik ani taltsik, bo' inik.

⁹In utsa'tsik tám enché' xi ta' ti k'wajattsik:

—Xita' in ko'ol nin och'oxtal alwa', kin exbay xowa' u ulal.

Xant'ók'i tu ok'tsax na Jesús k'al i junbaxtalábk'i

(Mt. 13:10-17; Lk. 8:9-10)

¹⁰Tayíl, tam ti jilk'onich kwetém na Jesús, konyat k'al xi ta' ti k'wajattsik jeye k'unat junax k'al xi lajucháb an exóbaltsik xant'éy in lé' kin ulu jachan' an junbaxtaláb xin ulu. ¹¹Utsantsik enché':

—Tatá'tsik, ti pidhál na Dios ka cho'óbna' xowa' in ko'ol yab tejwa' k'al tin kwenta xan ti Jajá' tu tak'ix. Por xi yabtsik tin belál, tokot u ok'tsaltsik k'al i junbaxtaláb. ¹²Abal anchan', maske in chu'taltsik, por jáyk'i max yab in chu'tal; in ach'átsik, por yab in exbayal. Anchan' yab ne'ech ka uteytsik k'al Naná' abal ku pakwlantsi tin walastalábiltsik.

**Na Jesús in wila' xant'éy in lé' kin
ulu an junbaxtaláb k'al tin kwenta
an óm inik**

(Mt. 13:18-23; Lk. 8:11-15)

¹³Utsantsik jeye enché':

—¿Yab a exbayaltsik jeché' an
junbaxtaláb? Pos max yab a
exbayaltsik, ¿jan ti ne'ech ka ejto
ka exbaytsik xi más an junbaxtaláb?

**¹⁴An inik xu búk'ul iyaláb, in
junwal jelti xin t'ilál nin káwintal
na Dios. ¹⁵Xowa' u támnal k'al
taltsik an atiklábtsik xin ach'ál nin
káwintal na Dios, in junwal jelt xan
ti támun k'al an iyaláb xi kwajlan
ban bél. Tam in ach'ámalich, u
utuknáb k'al an lej at'ax ani u
t'ajnal kin uk'tsi xowa' in ach'ámal.**

**¹⁶Xowa' u támnal k'al xi k'e'et an
atiklábtsik, in junwal jelt xan ti
támun k'al an iyaláb xi kwajlan
xon ti yab lej wa'ach an lukuk. In
ach'ál nin káwintal na Dios ani in
bach'wal k'al i kulbétaláb. ¹⁷Por eb
itsích'í, jaxtám ti yab u owel an
kulbétaláb; pos tam kin tamu jun
xata' yajtsik o ka at'antsik abal in
bach'úmal nin káwintal na Dios,
in jiláltsik kin bela'. ¹⁸Xowa' u
támnal k'al xi k'e'ettsik, in junwal
jelt xan ti támun k'al an iyaláb xi
kwajlan ban k'idhlom. In ach'álsik
nin káwintal na Dios, ¹⁹por u
chalpaxtsik t'ajat k'al xowa' in
lé'tsik kin t'aja' ani u k'ambiyábsik
k'al an tumín abal in chalpayaltsik
ke an tumín u k'ijidhmédhom. In
lé'tsik jeye t'ajat kin kó'oy ejtal
xowa' wa'ach. Jaxtám, max ja'ich
tokot in chalpómtsik ech'ek'i, in
uk'tsal nin káwintal na Dios ani
yab u t'ajnal ni jun xata' alwa' ba**

jajá'tsik. ²⁰Por xowa' u támnal k'al
xi k'e'ettsik, in junwal jelt xan ti
támun k'al an iyaláb xi kwajlan ban
chabál xi alwa'. Tam in ach'álsik
nin káwintal na Dios, in bach'wal
ani in beláltsik k'al yantam in
ejattal. Jeché'tsik in junwal jelti
an t'ayabláb xi labey t'ajat. Taltsik,
k'al jún tokot an iyaláb xi t'ayan, in
pidhna' jun inik láju itsixlek, taltsik
in pidhna' ox inik itsixlek ani xi
taltsik, in pidhna' bo' inik.

**An junbaxtaláb k'al tin kwenta an
tajbaxtaláb**

(Lk. 8:16-18)

²¹Utsantsik jeye enché':

—¿Awxe' u let'k'oyáb jun i
tajbaxtaláb abal ka paxk'iyat k'al
jun i kajón o abal ka k'wajbá bin ál
i waytaláb? ¡Yaba! An tajbaxtaláb
u let'k'oyáb ani u k'wajbáb t'ek'at
abal ka tajbaxin alwa'. ²²Pos yab
wa'ach ni jun xata' chinat xi yab
ne'ech ka xalk'á tayíl, nibal wa'ach
ni jun xata' yab tejwa' xi yab ne'ech
ka cho'óbná. ²³Max a ko'oltsik a
och'oxtal alwa', ka exbaytsik xowa'
u ulal.

²⁴Utsantsik jeye:

—Ka kó'oytsik i kwenta k'al xowa'
exom a ach'ál. Max wé' i chápláb
ka t'aja'tsik abal ka exbay, wé' jeye
ne'ech ki pidhantsik ka exbay k'al
na Dios. Por max yán i chápláb
ka t'aja'tsik, yán jeye ne'ech ki
pidhantsik ani más t'ajat ne'ech
ki pidhan ka exbaytsik k'al na
Dios. ²⁵Xin exbayaltsik, ne'ech ka
tolmiyat más k'al na Dios abal kin
exbay; ani xi yab in lej exbayal,
ne'ech ka t'ajan kin uk'tsitsik k'al
na Dios xowa' wé' in exbayámal.

**An junbaxtaláb k'al tin
kwenta an iyaláb xu pakel**

²⁶In ulu jeye enché' na Jesús:

—Xan tu tak'ix na Dios in junwal jelti jun i inik xi k'ale ti óm bin ale.

²⁷Tam ómámadhich, ne'ech tám ka k'aléch ti wayal ani tam ka tsudhey ne'ech ka ch'akay. Ani anchank'i, tsudhél u tajk'anal u wat'el an k'ij.

Lejat an iyaláb u ixk'anal ani u pubel, por jajá' yab in cho'ób xan ti. ²⁸An chabál ja'ich nin ixk'andhál an t'ayabláb ani in pubedhál. Ok'ox u xeknal, u wixnal ani tayíl u walim. ²⁹Tam kin bajúch nin yéjnék an t'ayabláb, an dhabal ne'ech tám kin junkuntsích an tin walíl abal in bajúmalich an k'ij ka junkuwat.

**An junbaxtaláb k'al tin kwenta in
itsích an mostasa**

(Mt. 13:31-32; Lk. 13:18-19)

³⁰In óntsi ti káw ani in ulu jeye enché':

—Ne'ech jeye tu t'ílsitsik k'e'et ti junbaxtaláb abal tu óltsi xan tu tak'ix na Dios. ³¹In junwal jelt in itsích an mostasa. Jeché', ja'ich an iyaláb xi más ts'itsik xu t'aynal teché' ti k'ay'lá, ³²por tam t'ayadhich, u ixk'anal ani u pubel más ké xi k'e'et an t'ayablábsik. In kó'yal t'ajat pakdha' in k'we'él, in kó'yal t'ajat i chalam ani an ch'ichintsik in t'ajál taja' nin pák'w.

**Xant'ók'i tu ok'tsiox na Jesús k'al i
junbaxtaláb**

(Mt. 13:34-35)

³³Anchan' ti ok'tsintsik an ti tsubaxtaláb k'al na Jesús. Yán i junbaxtaláb t'ílsintsik jelti jeché'

abal ka ok'tsintsik xantik'i kin ejtotsik kin exbay. ³⁴Tokot k'al i junbaxtalábk'i tin ok'tsalsik, por nin exóbaliltsik, in wiltsal ejtal xowa' in lé' kin ulu an junbaxtaláb tam k'wajatichtsik kwetém.

**Na Jesús in kubdha' ti waw'nal an ik'
ani ti múlák' an ja'**

(Mt. 8:23-27; Lk. 8:22-25)

³⁵Tam ti dhamúch jachan' a k'ítsá, in utsa' enché' nin exóbaliltsik:

—Wana ku wat'ey jun pak'e' pujal.

³⁶In jila' tám an atiklábtsik xi ta' ti k'wajat bin wál an pujal ani k'aletsik k'al an tan xon ti k'wajat balidh. Tá' jeye ti k'wajat i atiklábtsik ba k'e'et i tantsik ani k'ale jeye kin junikna' na Jesús.

³⁷Jun jik'towále ti tujei ti waw'nal jun i chapik ik' ani in múlák'indha' an ja'. Ochich an ja' ban tan ke asta wé'ich t'ajat ka ts'utsich an tan k'al an ja'. ³⁸Na Jesús k'wajat ti wayal ba jun i latsik'láb tin kúx an tan. Bakyat tám k'al nin exóbaliltsik ani utsan enché':

—iOk'tsiox! éYabxe' a ódhál ti kwenta max ku lupun?

³⁹Ch'akay tám na Jesús in k'wiya' an ik' ani in utsa' enché' an pujal:

—iKi chamk'an! iYabich ki k'uchun!

Támk'i ti kublan ti waw'nal an ik' ani jilk'on chamamadh t'ajat.

⁴⁰Utsan tám enché' an exóbaltsik k'al na Jesús:

—éJant'ók'i ta jik'élsik ani jant'ók'i ti yabtsik tin belál?

⁴¹Jik'eytsik t'ajat ani u útsáxtsik jún ani jún enché':

—éJant'om awiltaláb in ko'ol jeché' an inik abal u axtsinal tam kin tawna' an ik' ani an pujal?

**An inik xi Gadara xi ochadh k'al i
at'ax ejattalábsik**

(Mt. 8:28-34; Lk. 8:26-39)

5 Ulichtsik tám jun pak'e' pujal ban chabál xin bij Gadara. ²Tam ti na Jesús exomich ti kalel ban tan, ulich jun i inik xi k'wajat ochadh k'al i at'ax ejattaláb. Jajá' tál xon tu jolyáb an chemélomtsik ³abal taja'ich u k'wajíl; kom wat'ats ti olmanékich, yabich u ejtowáb ka yak'wan, nibal ka wik'an k'al i pat'ál. ⁴Yantalich wik'tsidh tin akan ani tin k'ubak k'al i pat'ál, por táyidh in t'apyal ani in mu'wal an pat'ál. K'al ni jun xita' tu ejtowáb ka átá. ⁵Akal i k'ij u xe'chinal ti dhajnal ban ch'énlom, ban jólimtaláb ani in ch'ojbédhál tinbá' k'al i t'ujub. ⁶Tam ti ów chu'tat na Jesús, ájlách an inik abal kin utukna' ani tudhlan tin tamét. ⁷Ani kawidh ti utsan enché' na Jesús:

—Jesús, xi Chakámláb k'al na Dios xi púlek t'ajat, ¿jant'éy a lé' k'al naná'? Tu kontsal k'al tin bij na Dios abal yab ti kin lej wat'pintsi an ti yajtsiktaláb.

⁸Anchan' tin ulu abal k'wajatich ti usnal enché' k'al na Jesús:

—iAt'ax ejattaláb, ki kale ba jeché' an inik!

⁹Konyat tám enché' an at'ax ejattaláb k'al na Jesús:

—¿Jan ta bij?

Jajá' tók'on enché':

—Naná' u bij Lejión, kom yán t'ajat tu éb.

¹⁰Pakabédhá t'ajat na Jesús k'al jún ti éb an at'ax ejattaláb abal yab ka abantsik píl chabál ti k'wajíl. ¹¹Kom ta' ti xe'ech taja' utat

ban ch'én yán i olom ti k'apupúl, ¹²pakabédhá na Jesús k'al ejtal an at'ax ejattalábsik enché':

—Ti ku walka' ku ochich ban olomtsik xi nú' xe'ech.

¹³Tok'ontsat tám k'al na Jesús xowa' in konoytsik, kale tám an at'ax ejattalábsik ban inik ani ochich ban olomtsik. Chab mil xóna' in yaníl an olomtsik, bololól ti k'ale adhik ban ch'én, in pet'na' tinbá' ban pujal ani taja' ti lupuntsik.

¹⁴Ájláchtsik tám an belkol olomtsik, k'ale ban bitsow ani bin waltsik an bitsow abal kin t'íltsi an atiklábsik xant'éy támun. An atiklábsik xu k'wajíl ba jachan' an bitsow k'aletsik tám kin chu'u xant'éy támnék. ¹⁵Tam ti ulichtsik xon ti k'wajat na Jesús, chu'tat an inik xi teykómtewi'ik k'al an at'ax ejattalábsik, buxúlichk'i, xeketlidhich ani juntam anik'ijich. Jik'ey an atiklábsik xi ulich ti telom. ¹⁶Xin chu'utsik xant'éy támun k'al an inik xi k'wajatiw'ik teykómté k'al an at'ax ejattalábsik ani xant'éy jeye támun k'al an olomtsik, ja'ich k'ál ti t'íltsin an atiklábsik xi ulich. ¹⁷Tuvey tám ti pakabédhá na Jesús k'al an atiklábsik abal ka kaléch ba jachan' an chabál.

¹⁸Tam ti na Jesús exomich ti ochel ban tan, an inik xi teykómtewi'ik k'al an at'ax ejattaláb in pakabédhá' na Jesús abal ka júná jeye k'al Jajá'. ¹⁹Por na Jesús yab in le'na', tokot in utsa' enché':

—Ki k'aléch ta k'imá' xon ti k'wajat na ja'úbsik, ka t'íltsi ejtal xant'éy ti t'ajtsámal an Ok'óxláb ani xan ti kó'ontsámal ti yajnantsixtaláb.

²⁰K'ale an inik ani tujeý tám kin t'íltsi an atiklábsik xu k'wajíl ba xi láju an bitsowtsik xu tak'nal Dekápolis an ti pakdha' labidh labandhaxtaláb xowa' t'ajtsin k'al na Jesús. Tam tin ach'a'tsik xowa' t'íltsin, labantsik t'ajat.

Nin tsidhánil na Jairo ani an mímláb xin taktsi tin k'udhk'úmil na Jesús
(Mt. 9:18-26; Lk. 8:40-56)

²¹Ochich tám na Jesús ban tan ani tam ti ulich juní jun pak'e' pujal, yán i atiklábsik junkun wililíl xon ti k'wajat na Jesús.

²²Ulich jun i inik xin bij ta Jairo xu ok'lek jeye ban atá xon tu t'ajnal an junkuntaláb. Tam ti chu'tat na Jesús, tudhlan na Jairo tin tamét ²³ani pakabédhá enché':

—Nu tsidhánil exomich ti chemel, jala' ka puntsi an ta k'ubak bin t'u'úl abal ka jeley ani yab ka chemech.

²⁴K'ale tám na Jesús k'al na Jairo ani yán k'ale ti juniknax. K'al nin yaníl an atiklábsik, u nich'ok'nábich t'ajat na Jesús. ²⁵Tá' jeye ti k'wajat jun i mímláb xin kidhbayámaliç lajucháb i tamub ti ya'ul k'al i lakúmtaláb ani yab u jelél. ²⁶In wat'námaliç t'ajat yajtsik k'al yán i ilálixtsik, in pakúmalich ejtal nin tumínal ti ilálnal, por yab u elábmél; más tokot yaw'láchich. ^{27,28}An mímláb in ach'ámali an pakdha' labidh labandhaxtaláb xin t'ajál na Jesús ani in chalpayal enché': “Max ku ejto ku taktsi tin k'udhk'úmil, ne'ech kin jeley.” Jaxtám ti uteý tin yaníl an atiklábsik xi ta' ti tál, in utukna' na Jesús tin kúx ani in

taktsi tin k'udhk'úmil. ²⁹Támki ti kublan ti ya'ul ani in cho'óbna' abal jeléch. ³⁰Na Jesús in ach'a' abal jeley jun xita' k'al an chápláb xin ko'ol, chaw'k'in ani konoxin enché': —¿Jita' tin taktsi tu k'udhk'úmil?

³¹Utsan tám enché' k'al nin exóbaliltsik:

—A telálich pé jé' k'wajat yán i atiklábsik ti k'ich'k'óm, ani íbél a konyal xita' ti taka'?

³²Por na Jesús in teloloy putál abal kin chu'u xitam já' na takxinék.

³³Uteý tám an mímláb ani tudhlan tin tamét na Jesús u wipípíl k'al i jík'ib abal in cho'ób xant'éý támnék k'al jajá'. An mímláb in utsa' ejtal na Jesús k'al tin kwenta xowa' in t'ajám. ³⁴Utsan tám enché' k'al na Jesús:

—Mímláb, i jeley abal i belmách. Awil ki k'aléç tsububudh a itsích, i jeléch k'al an yaw'lách xa ko'olwi'ik.

³⁵Tam ti na Jesús bél k'wajat ti t'ilom, ulich cháb óx i iniktsik xi tál tin k'imá' na Jairo ani utsan enché':

—Na tsidhánil chemech, yabich ka t'ojliy an Ok'tsix.

³⁶Na Jesús in ach'a' xowa' ulwat ani in utsa' enché' na Jairo:

—Yab ki k'wajay ta chalpay, ka bela' tokot abal Naná' ne'ech ku ejto tu tolmíy.

³⁷K'ale tám na Jesús k'al na Jairo ani tokot in walka' ka junikná k'al na Pedro, na Jakobo ani na Juan, nin kidháb na Jakobo. ³⁸Tam ti ulich bin k'imá' jachan' an inik xu ok'lek ban atá xon tu t'ajnal an junkuntaláb, in ach'a' abal k'íbalich t'ajat an uk'il ani an dhajal abal chemech an tsidhan.

³⁹Ochich tám na Jesús ban altá ani in utsa'tsik enché':

—¿Jant'ók'i ta uk'naltsik ani ta dhajnaltsik? An tsidhan yab chemnek, u wayalk'i ti k'wajat.

⁴⁰Jajá'tsik in labídhna'k'i tokot na Jesús. Utsantsik tám k'al na Jesús abal ka kale ejtal eléb, ochich ban altá xon ti k'wajat an tsidhan junkímte k'al an táta'láb, an nána'láb ani xi k'alnek an ti junkiltsik. ⁴¹In téynantsi tám tin k'ubak an tsidhan ani káwin arameo enché':

—Talita, kumi. Ti tének káw, in lé' kin ulu: Tsidhan, ki ch'akay.

⁴²Támk'i ti ch'akay ani beley jachan' an tsidhan xin ko'ol lajucháb i tamub ani ejtaltsik xin chu'u jeché', labantsik t'ajat. ⁴³Por utsantsik t'ajat k'al na Jesús abal yab xita' kin t'iltsi xowa' in t'aja' ani utsan kin pidha' ti k'apul an tsidhan.

Tam ti na Jesús k'wajat ban bitsow xi Nasaret

(Mt. 13:53-58; Lk. 4:16-30)

6 Kale tám taja' na Jesús junkímte k'al nin exóbaliltsik ani k'ale ban bitsow xon ti pubenek.

²Tam tin bajúch nin k'ítsájil an koyóxnich, k'ale ban atá xon tu t'ajnal an junkuntaláb ani k'wajay ti ok'tsix. K'al yán i atiklábtsik ti axtsin xowa' in ulu ani labantsik t'ajat. U útsáxtsik jún ani jún enché':

—¿Jón' ti k'alnek kin exóbna' jeché' xowa' in ok'tsixnál?

In ulutsik jeye:

¿Jant'om wit'omtaláb xi jeché' pidhnék ani jan tin t'ajál an labidh labandhaxtalábtsik?

³In ulutsik jeye enché':

¿Yabxe' ja'ich an dhakúm, nin chakámil na María, nin kidháb na Jakobo, na José, na Judas ani na Simón? ¿Yabxe' teché' jeye u k'wajíl nin ixámitsik?

Jaxtám tu pojkáb ani yab u beltsinal xowa' in ok'tsixnál. ⁴Por utsantsik enché' k'al na Jesús:

—Putálk'i tu k'ak'náb jun i t'iltsix, tokotk'i bin chabálil, k'al nin kidhtaltsik ani k'al xu k'wajíltsik bin k'imá' ti yab u k'ak'náb.

⁵Ja'ich k'al jeché' tin kwenta ti yab in ejto na Jesús kin t'aja' ni jun i labidh labandhaxtaláb taja' bin bitsówil. Tokot in k'wajba' nin k'ubak bin éb in ók' cháb óx i ya'ultsik ani in jeldha'. ⁶Laban t'ajat na Jesús abal yab beltsin k'al jajá'tsik. Kale tám taja', k'ale kin loniy an kwentsaltsik xi taja' utat ani in ok'tsitsik.

Na Jesús in aba' ti t'iltsix nin exóbaliltsik

(Mt. 10:5-15; Lk. 9:1-6)

^{7,8}In junku tám xi lajucháb an exóbaltsik ani in pidha' ti awiltaláb kin káldhantsi ti at'ax ejattaláb xita' k'wajat teykómté k'ál. In aba' chabtsik ti chabtsik abal kin t'aja' xowa' utsan, por tam ti yabél k'alneksik, utsantsik abal yab kin júna' xata' abal an bél; yab kin júna' i morrál, nibal i k'apné, nibal i tumín, tokot kin júna' jun in kwayab. ⁹Utsantsik ke tokot kin júna' nin pajab xin pajbím ani nin k'udhk'úmil xin k'wajbím, yab kin júna'tsik cháb. ¹⁰Utsantsik jeye enché':

—Xowa'kich an k'imádh xon ti ki bach'wat, ki k'wajay taja' asta kin

bajaw xowk'i ne'ech ki kale ba jachan' an bitsow. ¹¹Max ki ulich ba jun i bitsow xon ti yab ki bach'wat ani yab ti ki axtsitsik, ki kale, ka tiniy an pojodh xi palenek ba na akan jelti jun i exól abal kin cho'óbnatsik ke yab alwa' xan ti t'ajtsitsik ani ki k'aletsik tám píl bitsow. Tsubax tu utsálsik, ke tam kin bajaw xowk'i ne'ech an lújundhaxtaláb, an atiklábtsik xi yab ti bach'u xu k'wajílsik ba jachan' an bitsow, más ja' púlek an yajtsiktaláb ne'ech kin bach'u ké an yajtsiktaláb xi ne'ech kin bach'u an atiklábtsik xi k'wajinek Sodoma ani xi Gomorra.

¹²Kale tám nin exóbaliltsik an ti t'ílsix ani in utsál an atiklábtsik abal kin jila'ichtsik ti walablom ani ka utéchtsik ba na Dios. ¹³Yán t'ajat xin káldhantsik ti at'ax ejattaláb xi k'wajattsik teykómte k'ál. Yán jeye i ya'ultsik in majuy k'al i aséyte ani jeley.

Tam ti chemdhá na Juan xu Pujax

(Mt. 14:1-12; Lk. 9:7-9)

¹⁴An pulek tak'ix Erodos in ach'a' xowa' in t'ajál na Jesús kom putálk'i tu t'ilnal ejtal xowa' in t'ajál. Jaxtám tin ulu enché':

—Jeché' ja'ich xóna' na Juan xu Pujax, xi chemdhá ani xo' ejnekich ti ít; jaxtám tin ko'ol an awíltaláb abal kin t'aja' an labidh labandhaxtalábtsik.

¹⁵Xi k'e'ettsik in ulal enché':

—Ja'ich an t'ílsix xin bij Elías.

Taltsik in ulal:

—Ja'ich jun i t'ílsix jelti an weje' t'ílsixtsik.

¹⁶Tam ti na Erodos in ach'a' xowa' in ulal an atiklábtsik, in ulu tám enché':

—Jeché' ja'ich na Juan xu Pujax, xi naná' u abna' ka kotsin tin ók' ani xo' ejnekich ti ít.

¹⁷Xowa' támnék ja'ich jeché': na Erodos in abnámál ka balyat ban wik'axte' na Juan xu Pujax wik'adh k'al i pat'ál k'al tin kwentak'i na Erodías. Jeché' na Erodías, k'wajat tomkidh k'al na Felipe, nin kidháb na Erodos, por na Erodos junkun k'al jeché' an mímláb ani in t'aja' tin tomtal. ¹⁸Jaxtám ti utsan enché' na Erodos k'al na Juan:

—Yab t'ajat alwa' abal a t'ajámál ta tomtal na atmúl.

¹⁹Na Erodías in at'ál t'ajat na Juan ani in lé' kin chemdha', por yab in ejtowa' ²⁰abal na Erodos in cho'ób alwa' ke na Juan, ja'ich jun i lujat inik ani t'okat, jaxtám tin jik'nál. Jaxtám ti yab in walkál ka chemdhá na Juan k'al na Erodías. Maske na Erodos yab in lej exbantsal alwa' xowa' in ulal na Juan, u jilk'onál t'ajat ti chalpax tam in axtsal an tin tak'ixtal k'al yantam i kulbétaláb.

²¹Por na Erodías in ela' an k'ij abal ka chemdhá na Juan, tam ti na Erodos in ajíbna' nin tamúbil ani t'ajtsin jun i pulek k'apúxnich an pakdha' awíltaláb, an pakdha' ok'lek soldadotsik ani ejtal an ultaláb t'ójodhtsik xi Galilea. ²²Tam ti exomich an k'apúch, ochich nin tsidhánil na Erodías ani bixmách. Na Erodos ani ejtal xi kanidhtsik, wat'ats tin kulbetna' xan ti bixmách an tsidhan, jaxtám na Erodos tin utsa' enché' an tsidhan:

—Ti kin kontsi xowa' ka le'na' ani ne'ech tu pidha'.

²³Ani in utsa' lej tsubax enché':

—Ne'ech tu pidha' xowa' ti kin kontsi, maske ti kin kontsi asta junax ch'ejel an chabál xu tak'yal.

²⁴K'ale tám an tsidhan kin konoy nin nána' ani in utsa' enché':

—¿Jant'éy ku kontsi?

Utsan enché' k'al nin nána':

—Ka kontsi tin ók' na Juan xu Pujax.

²⁵Witsiy tám dhubatk'i an tsidhan xon ti k'wajat an pulek tak'ix ani in utsa' enché':

—U lé' ti kin pidha' xo'ich balidh ba jun i talab nin ók' na Juan xu Pujax.

²⁶An pulek tak'ix wat'ats ti t'e'pin tam tin ach'a' xowa' kontsin, por kom yab in le'na' ka jilk'on tidhetál tin tamét an ajíblomsik, ko'ol in t'aja' xowa' kontsin. ²⁷An pulek tak'ix in aba' jun i soldado abal ka tsi'dhantsat támk'i tin ók' na Juan. K'ale tám jachan' an soldado ban wik'axte' ani in kotsi tin ók' na Juan. ²⁸Tsi'dhantsat tám ba jun i talab, pidhan an tsidhan ani an tsidhan in júntsi nin nána'.

²⁹Tam ti nin exóbaliltsik na Juan in cho'óbna' xant'éy in tamúmal na Juan, k'ale kin dhaytsi tin putálíl nin t'u'úl ani in júna'ichtsik tám abal kin jolliy.

Na Jesús in k'apundha' bo' mil i iniktsik

(Mt. 14:13-21; Lk. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

³⁰Más tayíl, witsiy an abatwáletsik xon ti k'wajat na Jesús ani in t'íltsitsik xowa' in t'ajámaltsik ani xowa' in ok'tsixonámal. ³¹Utsantsik tám enché' k'al na Jesús:

—Wana xon ti yab xita' u k'wajíl abal ki ejto jun wé' tu koyol.

Anchan' ti utsantsik abal yán an atiklábtsik xu ulel ani xu k'alel ani nibalich u jolk'analtsik ti k'apul.

³²Balintsik tám ba jun i tan ani k'ale xon ti yab xita' u k'wajíl abal kin ejtotsik ka k'wajay kwetém.

³³Por k'al yán ti chu'tat tam ti k'aléchtsik ani exlá na Jesús abal ta' jeye ti ne'ech. Jaxtám an atiklábtsik xi tál ba putálk'i an bitsowsik, adhik ti k'ale xon ti ne'ech ka ulich na Jesús k'al nin exóbaliltsik ani ok'oxtsik ti ulich. ³⁴Tam ti na Jesús kale ban tan, yánich t'ajat an atiklábtsik ta' ti k'wajat taja'. In kó'ontsi t'ajat ti yajnantsixtaláb abal k'wajattsik jelti borrego xi yab in ko'ol xita' k'ál ti ka beletná. Ani yán xata' ok'tsintsik k'al na Jesús. ³⁵Tam ti wákléch, utey nin exóbaliltsik ani utsan enché' na Jesús:

—Exomich ti dhamul ani teché' yab xita' u k'wajíl. ³⁶Ka aba' an atiklábtsik ban atátsik ani ban kwentsaltsik xi teché' utat abal kin ch'a'ay xant'éy kin k'apu, pos teché' yab xata' wa'ach xant'éy kin k'apu.

³⁷Por tók'oyattsik enché' k'al na Jesús:

—Ka pidha' tatát'sik ti k'apul.

An exóbaltsik tók'on enché':

—Yab ne'ech ki ejto, pos ne'ech ki yéntsi cháb i bo' inik i denariotsik abal ki ch'ay'tsi ti k'apnéj ejtal jeché' an atiklábtsik.

³⁸Konyattsik tám enché' k'al na Jesús:

—¿Jáy i pan a ko'oltsik? Ki k'ale ka chu'u.

K'aletsik tám kin chu'u ani tam ti witsiy in utsa' enché' na Jesús:

—I ko'ol bó' i pan ani cháb i to'ol.

³⁹Na Jesús in aba' nin exóbaliltsik abal kin utsa' an atiklábtsik ka buxkan kwene' ti kwene' ban yax tóm, ⁴⁰ani buxkantsik tám ti kwene'tsik. Taltsik an kwene' ti bo' inik, an xi k'e'et an kwene' ti chab inik láju. ⁴¹In bach'u tám na Jesús xi bó' an pan ani xi cháb an to'ol, in tela' walk'i' ani in pidha' ti jalbintsixtaláb na Dios. Tam tin t'ajámich jeché', in peja' an pan ani in pidha'ich tám nin exóbaliltsik abal kin pidha' an atiklábtsik. Anchan' jeye tin t'aja' k'al xi cháb an to'ol. ⁴²Ejtaltsik k'apúch asta ajwé ⁴³ani bél junkuwat lajucháb i éx ts'utsutsik k'al an pejadh pan ani an pejadh to'ol xi jilk'onich. ⁴⁴Nin yaníl xi k'apúchtsik, bo' mil i iniktsik.

Na Jesús beley bin ebtsik an ja'

(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

⁴⁵Tayíl, na Jesús in aba' nin exóbaliltsik ka balin ban tan ani ka okxin ka k'ale jun pak'e' pujal ban bitsow Betsayda, lejat Jajá' in abál an atiklábtsik ka k'aléch tin k'imá'. ⁴⁶Tam tin tala' abámich ka k'aletsik, k'adhiy ba jun i ch'éen ti ól. ⁴⁷Tam ti akléch, an tan k'wajatich junax ch'ejel an pujal ani na Jesús jilk'onék kwetém ban chabál. ⁴⁸Na Jesús in chu'u nin exóbaliltsik ti xaltsix k'al yán i chápláb abal u nixk'ábsik k'al an chapik ik' ani jaxtám ti yab in ejtowaaltsik kin beldha' an tan. Tam ti dhajaw akalich, na Jesús beley bin éb an ja' asta xon talat ti k'wajattsik ani

wala' ka jek'wattsik. ⁴⁹Por tam ti chu'tat ti belal bin éb an ja', an exóbaltsik in chalpay max i labax ani dhájantsik. ⁵⁰K'al ejtal ti chu'tat ani jik'eytsik t'ajat. Por Jajá' in utsa'tsik enché':

—iKa likedha'tsik tabá'! Naná', yab ki jik'eytsik.

⁵¹Ochichich tám na Jesús ban tan xon ti k'wajattsik ani tsusbél ti kublan ti waw'nal an ik'. Nin exóbaliltsik laban t'ajat ani u jik'éltsik ⁵²abal yabél in exbayámalsik xant'éy in lé' kin ulu tam tin yanedha' an pan, pos yabtsik t'ajat in ejtowal kin exbay.

Na Jesús in jeldha' i ya'ultsik ban chabál xi Jenesaret

(Mt. 14:34-36)

⁵³Tam tin wat'na'ichtsik an pujal, ulich ban chabál xin bij Jenesaret ani taja' tin wik'a' an tan tin wál an pujal. ⁵⁴Tokot ti kaletsik ban tan, dhubatk'i ti exlá na Jesús. ⁵⁵An atiklábtsik xu k'wajíl ba jachan' an chabál, adhiiktsik ti k'ale túk'i túk'i abal kin ik'i' an ya'ultsik kwachat ban chayte' ani kin júna' asta xon ti kin ach'a' xe'ech na Jesús. ⁵⁶Xontik'i ka ochich ban ts'itsik bitsow, ban pakdha' bitsow o ban kwentsaltsik, u pakabédháb abal kin walka' ka taktsin tin waltsik nin k'udhk'úmil k'al an ya'ultsik. Ejtaltsik xita' k'ál tu taknal, u jelél.

Xowa' k'ál tu ch'ó'nal ni ejattal

(Mt. 15:1-20)

7 Utukná tám na Jesús k'al an fariseotsik ani k'al cháb óx i ok'tsixtsik xin wilál nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés

xi táłtsik Jerusalén. ²Jajá'tsik in chu'u ke taltsik nin exóbalil na Jesús u k'apul yab t'akadh nin k'ubak, jaxtám ti kawyattsik abal yab in t'aka'tsik nin k'ubak xan ti yejat kin t'aja'. ³(Pos an fariseotsik ani ejtal xi más an judíotsik, in wewkómtsal tin tak'ixtal nin weje' pakéliltsik, yabtsik u k'apul max yab kin t'aka' ok'ox nin k'ubak yáníl. ⁴Tam ka witsiytsik ti ch'a'um, max yabtsik in t'akám nin k'ubak xan ti yejat kin t'aja', yabtsik u k'apul ani yán más xata' xowa' in ujnámalsik in t'ajál. Aníl jeye, in t'akáłtsik an balixtaláb, an pat'ál balixtaláb ani an koytaláb xon tu jedhkanal tam u k'apul.)
⁵Konyat tám enché' na Jesús k'al an fariseotsik ani k'al an ok'tsixtsik xin wilál nin tak'ixtal na Dios:

—¿Jant'ók'i na exóbaliltsik ti yab in óntsal kin wéwnantsi tin tak'ixtal ni weje' pakéliltsik abal u k'apulstik yab t'akadh nin k'ubak?

⁶Tók'oyattsik tám enché' k'al na Jesús:

—iK'ambixtsik! Tsubax t'ajat tin ulu an t'íłsix Isaías k'al tatá'tsik ta kwenta, tam tin dhutsa' enché':

Jeché' an atiklábtsik k'al in wi'k'i tin k'ak'nál,
 por nin ejattal ów t'ajat ti k'wajat k'al Naná'.

⁷Yab xata' in jalbíl xan tin k'ak'náltsik,
 pos tokot in ok'tsixnáltsik in tak'ixtal i iniktsik.

⁸Tatá'tsik yab a t'ajál ti k'ij nin tak'ixtal na Dios abal tokot a wéwnál xowa' in t'ajál an iniktsik. A t'akáłtsik an balixtaláb xa éynáltsik ka uxna' ani yán más xata' a t'ajáłtsik jelti jeché'.

⁹In óntsi ti káw na Jesús ani in utsa'tsik jeye enché':

—Yab a t'ajáłtsik ti k'ij nin tak'ixtal na Dios abal a óntsaltsik tokot ka wéwna'tsik xowa' in t'ajál an iniktsik. ¹⁰Pos na Moisés in ulu enché': “Ka k'ak'na' na táta' ani na nána’”, ani “Xita' kin odhbijiy nin táta' o nin nána', yejat ka chemdhá.”

¹¹Por tatá'tsik a ulal ke jun xita' awil kin utsa' enché' nin táta' o nin nána': “Yabich ne'ech ku ejto tu tołmiy, pos ejtal xowa' u ko'ol u pikbantsámalich a Dios.” ¹²Ani max jun xita' kin utsa' anchan' nin pakéliltsik, a ulaltsik ke yabich tám yejat kin tołmiy. ¹³Anchan', a t'ajálichstik jelti max yab xata' in jalbíl nin tak'ixtal na Dios abal tokot a t'ajáłtsik xowa' i jiltsinék k'al na weje' pakéliltsik. Ja'ich tokot a ok'tsixnál ka t'ajan ani jeché' yab in tak'ixtal a Dios. Ani yán más xata' a t'ajál jelti jeché'.

¹⁴In kaniy tám juní na Jesús ka utey an atiklábtsik ani in utsa'tsik enché':

—Ka ach'a'tsik alwa' xowa' ne'ech tu utsa' ani ka exbaytsik. ¹⁵An inik yab u ch'ó'nal nin itsích k'al xowa' in k'apal, u ch'ó'nal k'al xowa' yab alwa' in chalpayal tin itsích ani kin t'aja'. ¹⁶Max a ko'oltsik na och'oxtal alwa', ka exbaytsik xowa' u ulal.

¹⁷Tayíl, tam ti na Jesús in jila'ich an atiklábtsik ani ochich ban atá, utsan tám k'al nin exóbaliltsik kin wila' an junbaxtaláb xin ulu.

¹⁸Utsantsik enché':

—¿Yabxe' teye a exbayámalsik? ¿Yabxe' a cho'óbtik ke ni jun xita' yab u ch'ó'nal nin itsích k'al xowa' in k'apal? ¹⁹An k'apnéł yab u ochel

bin itsích an inik, u k'alel bin tsukul ani tayíl ne'ech kin wak'la' alte'.

Anchan' tin ulu na Jesús abal kin xalk'a' ke xowa'kich an k'apné! yab tu ch'o'tsal an ti itsích. ²⁰In ulu jeye enché':

—U ch'ó'nal nin itsích an inik k'al xowa' in chalpaya! yab alwa' ani kin t'aja'. ²¹Pos xowa' k'wajat alk'idh bin itsích an iniktsik, ja'ich k'ál tu t'ajnal kin k'ó'oy an at'ax chalab. K'al jachan' an at'ax chalab, k'ál tu t'ajnal ka junkun k'al xi yab in tomtal. Wa'ach jeye xi yab u tomkinal, u ani' junkunalk'i. Wa'ach xu chemdhax, ²²xu kwé!, xi ch'e'ne!, xin t'ajtsal ti at'axtaláb xi k'e'et, xu k'ambix, xin jilál tinbá! ka óxná k'al xowa'kich i at'axtaláb, xin telál k'al i chá'kub xowa' in ko'ol k'e'et, xu t'ilom yab exbadh, xin t'ek'ál tinbá! ani xi yab lujat in chalab. ²³Ejtal jeché' xowa' yab alwa', u tujél bin itsích an iniktsik ani tam kin t'aja', u jilk'onalih tám ch'o'odh nin itsích k'al an walastaláb.

Belan na Jesús k'al jun i mímláb xi yab u israelita

(Mt. 15:21-28)

²⁴Kale tám taja' na Jesús ani k'ale ban chabál xi Tiro ani Sidón. Tam ti ulich taja', ochich ba jun i atá abal yab in lé! ka cho'óbná max taja' ti k'wajat, por yab in ejto ka chink'on. ²⁵Abal jun i mímláb xin ko'ol jun in tsidhánil ochadh k'al i at'ax ejattaláb in cho'óbná ke ta' ti k'wajat taja', tsích ani tudhlan tin tamét na Jesús. ²⁶Jeché' an mímláb yab u israelita, jajá! Sirofenisia in chabálil. Pakabédhá na Jesús k'al

an mímláb abal ka káldhantsat an ti at'ax ejattaláb xi k'ál ti ochadh nin tsidhánil. ²⁷Por utsan enché' k'al na Jesús:

—Ka walka' ok'ox ka k'apúch an chakamtsik, pos yab alwa' ki k'ánts ti k'apné! an chakamtsik ani ki pidha' an pik'o'tsik.

²⁸Tók'on enché' an mímláb:

—Ajátik, tsubax xowa' a ulal. Xi tál píl bitsow jelti naná! u usnal k'al tatá'tsik abal i junwal jelti an pik'o', por asta an pik'o'tsik xi k'wajat tin ál an mesa, in k'apal xowa' u kwajlanal mu'ax tam exom ti k'apul an chakamtsik.

²⁹Utsan tám enché' k'al na Jesús:

—Alwa' t'ajat xan ta tók'on; jaxtám, awil ki k'aléch, pos an at'ax ejattaláb kalnekich ba na tsidhánil.

³⁰Tam ti an mímláb witsiy tin k'imá!, in ela' nin tsidhánil kwachá'lk'ijich bin waytal abal an at'ax ejattaláb, kalnekich.

Na Jesús in jeldha' jun i inik xi yab u och'ox ani yab t'okat u káw

³¹Kale na Jesús ban bitsow xi Tiro, wat'ey Sidón, bin chabá'li!tsik jeye xi láju an bitsowtsik xin bij Dekápolis ani ulich ban pujal xi Galilea.

³²Uldhantsat taja' jun i inik xi yab u och'ox ani yab in ejtowal ti káw alwa' ani pakabédhá kin k'wajba' nin k'ubak ban inik. ³³Na Jesús in júna' píl'ki xon ti yab wa'ach an atiklábtsik ani in xaptsi tin ts'útsbixtal bin xuchuntsik, in tubkay nin k'ubak ani in takti k'ál tin lek'áb. ³⁴In tela' tám walk'i!, dhutsutsun asta tin itsích ani in utsa' enché' an inik:

—iEfa! —Jeché' an káw in lé! kin ulu: iKi jak'pin!

³⁵Támk'i jachan' ti och'xin an inik ani in ejtóch ti káw alwa'.

³⁶Utsantsik k'al na Jesús abal yab kin t'íltsi ni jun xita' xowa' in t'aja', por yabtsik in t'aja' ti k'ij, más tokot in t'iláltsik. ³⁷Xin ach'áltsik, u labnaltsik t'ajat ani in ulaltsik enché':

—Ejtal xowa' in t'ajál, alwa' t'ajat; asta xi yab u och'ox in och'xindhál ani an mó'tsik in káwindhál.

Na Jesús in k'apundha' che' mil i iniktsik

(Mt. 15:32-39)

8 Tam ti jachan' i k'ij, junkunék yán i atiklábtsik ani tam ti yabich in ko'oltsik xata' kin k'apu, na Jesús in kaniy ka utey nin exóbaliltsik ani in utsa'tsik enché':

²—U yajnantsal t'ajat jeché' an atiklábtsik abal k'wajínekich óx a k'ítsá k'al Naná' ani xo' yabich in ko'ol xata' kin k'aputsik. ³Max ku aba'ich ka k'aletsik tin k'imá' anchan' yab k'apúmadh, ne'ech ka palmétsik ti bél k'al an k'a'ínab abal taltsik owdha' t'ajat ti tál.

⁴Tók'oyat enché' k'al nin exóbaliltsik:

—¿Por jón' ti ne'ech ki ela' an k'apnéł abal ki k'apundha' teché' xon ti yab xita' u k'wajíl?

⁵Konyattsik tám k'al na Jesús:

—¿Jáy i pan a ko'oltsik?

Jajá'tsik tók'on enché':

—Búk.

⁶Utsan tám an atiklábtsik k'al na Jesús ka buxkan chabál. Na Jesús in bach'u tám xi búk an pan, in pidha' ti jalbintsixtaláb na Dios, in peja' ani in pidha' nin exóbaliltsik abal kin pidha' an atiklábtsik. ⁷Tá'

jeye tin ko'ol cháb óx i ts'itsik to'ol ani aníl'k'i jeye tin t'aja' jelt xan tin t'aja' k'al an pan, in pidha' ti jalbintsixtaláb na Dios ani in pidha' nin exóbaliltsik abal kin pidha' an atiklábtsik. ⁸Ejtal k'apúchtsik asta ajwé. Tayíl, nin exóbaliltsik in ts'utsiy búk i t'oknal k'al in pej mats an k'apnéł xi jilk'on. ⁹Wé'ich xóna' che' mil i atiklábtsik xi k'apúch. Tayíl abanichtsik tám k'al na Jesús abal ka k'aléch. ¹⁰Balin tám na Jesús ban tan k'al nin exóbaliltsik ani k'ale ban chabál xin bij Dalmanuta.

An fariseotsik in konyal jun i labidh labandhaxtaláb abal ti exól

(Mt. 16:1-4; Lk. 12:54-56)

¹¹Ulich tám an fariseotsik ani in tuju ti káwlíx k'al na Jesús. Ani abal ka taktamiyat na Jesús, u kotsinal kin t'aja' jun i labidh labandhaxtaláb abal kin xalk'a' ke tsubax lejtal k'al a Dios ti abadh. ¹²Dhutsutsun tám na Jesús tin ejattal k'al yantam i t'e'pintaláb ani in utsa'tsik enché':

—¿Jant'ók'i tin kotsaltsik ku t'aja' i labidh labandhaxtaláb? Tsubax tu utsálsik, ke ni jun i labidh labandhaxtaláb yab ne'ech ku t'aja' ta tamétsik.

¹³In jilona'tsik tám taja', balin ban tan ani wat'ey k'al nin exóbaliltsik jun pak'e' pujal.

Nin ok'tsixtal an fariseotsik xin junwal jelti an jilbédhaxtaláb k'oye

(Mt. 16:5-12)

¹⁴Nin exóbaliltsik na Jesús yab in chalpay kin júna'tsik i pan, jún tokot i pan ta' tin ko'oltsik ban tan.

¹⁵Tak'yattsik tám enché' k'al na Jesús:

—Ka kó'oytsik i kwenta k'al nin ok'tsixtal an fariseotsik ani k'al nin ok'tsixtal an Erodes xin junwal jelti an jilbédhaxtaláb k'oye.

¹⁶Tujoy tám an exóbaltsik ti útsáx jún ani jún enché':

—¿Awxe' tu utsál jeché' abal yab i tsi'dha' an pan?

¹⁷Na Jesús in cho'óbna' xant'éy in ulaltsik, jaxtám tin utsa'tsik enché':

—¿Jant'ók'i ta k'wajat ta útsáxtsik ke yab a tsi'dhám i pan? ¿Yabxe' t'ajat a exbayaltsik? ¿Bélxe' t'ajat t'ojláb ka exbaytsik? ¹⁸A ko'oltsik a wal ani a och'oxtal, ipor jáyk'i max yabtsik i chu'ux nibal i och'ox! ¿Yabxe' a t'ílómtsik? ¹⁹Tam tu peja' xi bó' an pan abal xi bo' mil an atiklábtsik, ¿jáy i éx a ts'utsiytsik k'al xi jilk'on?

Tók'ontsik enché':

—Lajucháb.

²⁰Utsantsik jeye enché':

—Ani tam tu mu'u jeye xi búk an pan abal xi che' mil an atiklábtsik, ¿jáy i t'oknaltsik a ts'utsiy k'al xi jilk'on?

Tók'ontsik enché':

—Búk.

²¹Utsantsik tám enché' k'al na Jesús:

—¿Yabxe' bél a exbayaltsik?

**Na Jesús in jeldha' jun i jok'ol
ban bitsow xi Betsayda**

²²Tayíl, ulichtsik ban bitsow xi Betsayda, tsi'dhantsat na Jesús jun i jok'ol k'al cháb óx i atiklábtsik ani pakabédhá kin taka' jachan' an jok'ol abal ka chu'xin. ²³In lot'ók'na' tám an jok'ol ani in káldha' ban

kwentsal. In ijlintsi tin wal an jok'ol, in k'wajbantsi tin k'ubak bin éb nin wal an jok'ol ani in konoy max in chu'talich xata'. ²⁴An jok'ol chu'xinich tám ani in ulu enché':

—U chu'tal an iniktsik, por jáyk'i i te', por u belaltsik.

²⁵In k'wajba' tám juní na Jesús nin k'ubak bin éb in wal an jok'ol, chu'xinich tám alwa' an inik ani jelnek alwa' ti jilk'on. Ejtalich tám in chu'tal alwa'. ²⁶Abanich tám tin k'imá' k'al na Jesús ani utsan enché':

—Yab ki ochich ban kwentsal, nibal xita' ka óltsi xi taja'tsik xant'éy tu t'ajtsi.

**Na Pedro in ulu ke na Jesús ja'ich an
Kristo**

(Mt. 16:13-20; Lk. 9:18-21)

²⁷Tayíl, k'ale na Jesús k'al nin exóbaliltsik ban kwentsaltsik xi k'wajat wililíl Sesarea, an bitsow xu tak'nal Filipino. Tam ti ne'echtsik ti bél, in konoy enché' nin exóbaliltsik:

—K'al an atiklábtsik, ¿jita' pé tin usnal ke Naná' neye?

²⁸Jajá'tsik tók'on enché':

—Talstsik in ulal ke Tatá' i Juan xu Pujax, talstsik in ulal ke i Elías xi xe'chinék ti t'iltsix ti weje' ani xi k'e'ettsik in ulal ke Tatá' ja'ich jun ti éb xi k'e'et an t'iltsixtsik.

²⁹Konyattsik tám juní enché' k'al na Jesús:

—Ani tatá'tsik, ¿jita' ta ulaltsik ke Naná' neye?

Tók'oyat k'al na Pedro ani utsan enché':

—Tatá' i Kristo, xi takudh k'al na Dios abal ta tak'ix.

³⁰Por utsantsik k'al na Jesús abal yab kin t'ílsitsik jeché' ni jun xita'.

Na Jesús in ulu abal ne'ech ka chemdhá

(Mt. 16:21-28; Lk. 9:22-27)

³¹Tujey tám ti óltsinaltsik k'al na Jesús xant'éy ne'ech kin tamu Jajá'. Utsantsik enché':

—Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik, ne'ech ku wat'na' yán xata' yajtsik. Ne'ech kin pojká k'al an pakdha' t'ójodh, k'al an ok'lek pále'tsik ani k'al an ok'tsixsik xin wilál nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés. Ne'ech kin chemdhá, por tin óxláb a k'ítsá ne'ech kin ejech ti ít.

³²Ejtal jeché' tajax t'ajat ti utsantsik, jaxtám na Pedro tin júna' píl'k'i na Jesús ani in k'wiya' abal k'wajat in chalpayal ke anchan' ne'ech ka t'ajtsin. ³³Por na Jesús chaw'k'in kin tela' xi más an exóbaltsik ani in k'wiya' na Pedro enché':

—iKi wixk'in teché' lej at'ax! Tatá' yab a chalpayal xan ti na Dios tin chalpayal, tokot a chalpayal xan tin chalpayal an iniktsik.

³⁴In kaniysik tám na Jesús ka utey an atiklábtsik ani nin exóbalítsik ani in utsa'tsik enché':

—Max jun xita' in lé' ti kin wéwna', yab kin ajay tinbá' ani yab kin ódha' ti kwenta maske ka chemdhá. ³⁵Pos max jun xita' in lé' kin lo'o nin xe'chintal, ne'ech kin k'íbdha', por xita' kin jila' tinbá' ka chemdhá k'al Naná'k'i tu kwenta ani k'al tin kwenta an alwa' t'ilab, ne'ech kin lo'o. ³⁶¿Jant'ó ti alwa' abal jun xita', max kin bajaw kin

kó'oy ejtal xowa' wa'ach ban k'ay'lá ani kin k'íbdha' nin ejattal ban k'íbeltaláb? ³⁷O ¿jant'éy ne'ech kin ejto kin pidhna' an inik abal kin lo'o nin ejattal? ³⁸Max jun xita' kin tidhena' tin t'ila' ani kin tidhena' jeye kin t'ila' nu ok'tsixtal tin tamét an atiklábtsik xi at'ax ani u walablom xi xo' wa'ach, tám, Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik, ne'ech neye kin tidhebé k'al jajá' tam kin witsiy k'al ejtal in pulek labidh t'ókát nu Táta' ani in junkímte k'al an t'ókát abatwáletsik.

9 Utsantsik jeye enché' k'al na Jesús:

—Tsubax tu utsálsik ke taltsik xi xo' teché' i k'wajat, yab ne'ech ki chemech asta ka chu'utsik ti tak'ix na Dios k'al ejtal nin cháp.

Tam ti na Jesús in jalk'uy tinbá'

(Mt. 17:1-13; Lk. 9:28-36)

²Akak a k'ítsá más tayíl, na Jesús junax k'al na Pedro, na Jakobo ani na Juan, k'adhiysik ba jun i t'ek'at ch'é. Tam ti taja'ich ti k'wajattsik, na Jesús in jalk'uy tinbá'. ³Nin k'udhk'úmil ch'axk'in ani dhakni'bé t'ajat jelti an chám; dhakni'bé t'ajat, ke ni jun i pak'wtsix xi teché' ti k'ay'lá yab ne'ech kin ejto kin dhakni'bédha' jelt xan ti dhakni'bé nin k'udhk'úmil na Jesús. ⁴An exóbaltsik in chu'u jeye na Elías ani na Moisés ti t'ilolól k'al na Jesús. ⁵Utsan tám enché' na Jesús k'al na Pedro:

—Ok'tsix, ialwa' t'ajat abal teché' u k'wajat! Ne'ech ki t'aja' óx i padhel, jún abal Tatá', jún abal na Moisés ani jún abal na Elías.

⁶Anchan' ti k'wajat ti káw abal jajá' ani nin kidhtaltsik jik'eneksik

t'ajat ani na Pedro yab in cho'ób xant'éy k'wajat in ulal. ⁷Cha'kan tám jun i tokow xon ti jajá'tsik k'wajat ani dhab'yattsik, ach'atmé jun i káwintaláb ban tokow ani xu káw, in ulu enché':

—Jeché' ja'ich nu Chakámil xu k'anidhál t'ajat, ka exbantsitsik xowa' Jajá' in ulal.

⁸Támk'i, tam tin tela'tsik wililíl, yab xita' más in chu'u, tokot kwetém na Jesús.

⁹Tam ti exomichtsik ti pa'íl ban ch'én, utsantsik k'al na Jesús abal yab xita' kin t'íltsi xowa' in chu'úmaltzik asta tam Jajá', xi abadh abal ka wenk'on jeye ti inik ka ejech ti ít. ¹⁰Anchan' tin t'aja'tsik xan ti utsan ani ni jun xita' yab in t'íltsitsik; por jajá'tsik ech'ek'i u kónóx xant'éy in lé' kin ulu tam ti k'wajat in ulal ke ne'ech ka ejech ti ít. ¹¹In konoytsik tám enché' na Jesús:

—¿Jant'ók'i tin ulal an ok'tsixtsik xin wilál nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés ke yejat ka tsích ok'ox na Elías?

¹²Tók'oyattsik enché' k'al na Jesús:

—Tsubax k'ejle ke na Elías ne'ech ka tsích ok'ox ani ne'ech kin lejkiy ti ít ejtal xowa' wa'ach. In ulal jeye an T'okat Dhuslab ke Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik, ne'ech ku wat'na' t'ajat yajtsik ani ne'ech kin pojká. ¹³Por tsubax tu utsálsik ke na Elías tsi'nekich ani t'ajtsin k'al an iniktsik xan ti ka le'ná, jelt xan tin ulal an T'okat Dhuslab ke ne'ech kin tamu.

Na Jesús in káldhantsi ti at'ax ejattaláb jun i kwitól

(Mt. 17:14-21; Lk. 9:37-43)

¹⁴Tam ti witsiytsik xon ti k'wajat xi más an exóbaltsik, in chu'u yán i

atíklábsik wililíl xon ti k'wajattsik ani ta' jeye ti k'wajat ti káwlíx k'al jajá'tsik i ok'tsixtsik xin wilál nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés. ¹⁵Tam ti chu'tat na Jesús, labantsik t'ajat ani k'aletsik adhik ti chapnéd'hom. ¹⁶Konyattsik tám k'al na Jesús:

—¿Jant'éy i k'wajat a káwlíxnál k'al jajá'tsik?

¹⁷Tók'on tám jún xi taja' jeye ti k'wajat:

—Ok'tsix, jé' tu tsi'dhantsámal tu kwitólil abal k'wajat teykómte k'al jun i at'ax ejattaláb ani mó'bédhats. ¹⁸Tam ka bajujuyat xontik'i ti xe'ech, u wipipindháb, u dhopopól in ijil, u rech'ech'él in kamab ani u jilk'onah teytemadh. U utsámalich na exóbalitsik abal kin káldhantsi an ti at'ax ejattaláb por yabtsik in ejtóm.

¹⁹Utsantsik tám enché' k'al na Jesús:

—iAtíklábsik xi jeché' i k'ij, yab lejtal t'ajat i belomtsik! ¿Asta jowk'i ko'ol kin k'wajay k'al tatát'sik? ¿Asta jowk'i ko'ol tu kuxuytsik? Ka tsi'dha' teché' an kwitól.

²⁰Utuntsat tám ani tam ti chu'tat na Jesús k'al an at'ax ejattaláb, wipipindhá tám an kwitól. Kwajlá chabál, t'úllík'in ani u dhopopól in ijil bin wi'. ²¹Konyat tám an táta'láb k'al na Jesús:

—¿Jáyich i k'ij in ko'ol ti k'wajat anchan'?

Tók'on enché' an táta'láb:

—Asta ti chipíl. ²²Yantalich an at'ax ejattaláb in t'ajám ka kwajlan ba k'amal o ba ja' abal kin chemdha'. Ti ku yajnantsi weye ani ti ku tolmíy max ka ejto.

²³Utsan tám k'al na Jesús:

—¿Jant'ók'i tin utsál max ka ejto? Ejtal u t'ájnál max jún u belom lejtál.

²⁴In ulu tám kawidh enché' an táta'lláb:

—In belomich, por ti kin tolmiy neye abal kin belmách más.

²⁵Tam tin chu'u na Jesús ke exom t'ajat ti junkunal an atiklábtsik, in k'wiya' an at'ax ejattaláb enché':

—At'ax ejattaláb, xa ko'ol jeché' an kwitól u mó' ani yab u och'ox, tu utsál ki kale ba jajá' ani yab ki witsiy ka ocha'.

²⁶An at'ax ejattaláb in t'aja' ka dhájan an kwitól, in wipipindha' chapik ti ít ani kaléch tám ba jachan' an kwitól. An kwitól jilk'on kwachál jelti max chemnek. Jaxtám ti yán in ulutsik ke chemchich.

²⁷Por na Jesús in téyna' an kwitól bin k'ubak ani in tolmiy ka ch'akay.

²⁸Tayíl, tam ti k'wajatichtsik kwetém ba jun i atá, konyat enché' na Jesús k'al nin exóbaliltsik:

—¿Jant'ók'i wawá' ti yab i ejto ki káldha' an at'ax ejattaláb?

²⁹Tók'oyattsik enché':

—Jeché' an at'ax ejattaláb ani xi más nin kidhtaltsik tokot u kalel tam jún ka ólan ani ka k'flin.

Na Jesús in ulu juní ke ne'ech ka chemdhá

(Mt. 17:22-23; Lk. 9:43-45)

³⁰Tam ti kaletsik taja', wat'eytsik Galilea. Na Jesús yab in le'na' ka cho'óbná k'al ni jun xita' xon ti k'wajat, ³¹abal Jajá' k'wajat in ok'tsal nin exóbaliltsik ani in utsálsik enché':

—Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik, ne'ech kin

pidhná ban walbidh iniktsik abal kin chemdhá, por tin óxláb a k'ítsá ne'ech kin ejech ti ít.

³²An exóbaltsik yab in exbay xant'éy k'wajattsik ti usnal ani in jik'náltsik kin konoy ka wiltsin.

Na Jesús in ok'tsixonál xita' já' na más ultaláb

(Mt. 18:1-5; Lk. 9:46-48)

³³Ulichtsik tám ban bitsow xin bij Kapernaúm ani tam ti k'wajatich ban atá, na Jesús in konoy enché' nin exóbaliltsik:

—¿Jant'éy i k'wajaytsik ta útsáxtsik ti bél?

³⁴Por yab tók'ontsik, kom k'wajineksik ti káwlíx abal in lé' kin cho'óbná' xita' já' na más ultaláb xi jajá'tsik. ³⁵Buxkan tám na Jesús, in kaniy ka utey xi lajucháb an exóbaltsik ani in utsa'tsik enché':

—Max jun xita' in lé' ka k'wajay más ultaláb, yejat t'ajat kin cha'ka' tinbá' ani kin t'ójonsti ejtalk'itsik.

³⁶In yak'wana' tám jun i chakam kwitól, in k'wajba' junax ch'ejel xon ti k'wajattsik, in muluk'na' ani in utsa'tsik enché':

³⁷—Max jun xita' kin bach'u ani kin beletna' jun i chakam kwitól jelti jeché' k'al Naná' tu bij, Naná' tin bach'wal ani xita' ti kin bach'u Naná', yab Naná'k'i tin bach'wal, in bach'walich jeye na Dios xi tin abámal.

Xita' yab tu at'ál, junax k'al wawá'

(Lk. 9:49-50; Mt. 10:42)

³⁸Utsan tám enché' k'al na Juan: —Ok'tsix, i chu'u jun i inik xin káldhál i at'ax ejattaláb k'al tin

awiltal na bij, por i taxk'antsi abal jajá' yab xe'ech k'al wawá'.

³⁹Por na Jesús in ulu enché':

—Yab ka taxk'antsitsik, pos xita' in t'ajál i labidh labandhaxtaláb k'al tin awiltal nu bij, yab ne'ech kin ejto kin ulu tayíl ke Naná' yab in alwa' inik. ⁴⁰Pos xita' yab tu at'ál, junax k'al wawá'. ⁴¹Xita'kich ti ki pidha' jun tu' ti ja' ka uch'a' k'al Naná' tu kwenta abal i junax k'al Naná', tu utsálsik tsubax ke ne'ech ka pidhan ti jalbintsixtaláb k'al na Dios.

Ka kó'oytsik i kwenta abal yab ka wala'

(Mt. 18:6-9; Lk. 17:1-2)

⁴²Tu utsálsik jeye, xita' kin walbindha' jún ti éb jeché' an chakamtsik xi tin belálichtsik, yán an yajtsiktaláb ne'ech ka pidhan. Más alwa' abal an walbindhom ka wik'tsin bin núk' jun i yejche' cha' t'ujub ani ka pet'ná ban pujal abal ka luy'chin. ⁴³Max na k'ubak ti walbindhál, ka much'iy; pos más alwa' ki ochich ban xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal k'al jún tokot a k'ubak ani yab k'al chablam na k'ubak ki pet'ná ban k'ibeltaláb xon ti an k'amal yab jayk'i u tepel. ⁴⁴Xi ne'echtsik taja', ne'ech ka k'apattsik k'al an dhúm xi yab jayk'i u chemel ani ne'ech jeye ka t'a'aytsik k'al an k'amal xi yab jayk'i u tepel. ⁴⁵Max na akan ti walbindhál, ka much'iy; pos más alwa' ki ochich ban xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal k'al jún tokot a akan ani yab k'al chablam na akan ki pet'ná ban k'ibeltaláb xon ti an k'amal yab jayk'i u tepel.

⁴⁶Xi ne'echtsik taja', ne'ech ka k'apattsik k'al an dhúm xi yab jayk'i u chemel ani ne'ech ka t'a'aytsik k'al an k'amal xi yab jayk'i u tepel.

⁴⁷Max na wal ti walbindhál, ka jixa'; pos más alwa' ki ochich xon tu tak'ix na Dios k'al jún tokot a wal ani yab k'al chablam na wal ki pet'ná ban k'ibeltaláb. ⁴⁸Xi ne'echtsik taja', ne'ech ka k'apattsik k'al an dhúm xi yab jayk'i u chemel ani ne'ech ka t'a'aytsik k'al an k'amal xi yab jayk'i u tepel.

⁴⁹Ejtal xita' kin bela' na Dios ne'ech ka t'okwattsik k'al an yajtsiktaláb, jelt in yájsík an k'amal. Pos anchan' jeye, nin t'u'úl an ko'nél xu pikbantsáb na Dios, ok'ox u ch'apniyáb abal ka t'okwat.

⁵⁰An at'em alwa', por max ka xaw'mé, ni jun xita' yab ne'ech kin ejto kin ch'apméda'. Ki k'wajaytsik ech'ek'i jelti an at'em ani ki k'wajaytsik k'ijidh jún ani jún.

Na Jesús u ok'tsiox k'al tin kwenta an jíláxtaláb

(Mt. 19:1-12; Lk. 16:18)

10 Kale tám na Jesús ban bitsow xi Kapernaúm ani k'ale ban chabál xi Judea ani ban chabál xi k'wajat jun jek'at walja' Jordán. Junkun juní taja' xon ti k'wajat na Jesús yán i atiklábtsik ani Jajá' in ok'tsitsik jelt xan tin ujnámal in t'ajál. ²Utukná tám na Jesús k'al taltsik i fariseotsik abal ka konyat max in tomnál ka jíláxin xi tomkidhsik. Anchan' ti konyat na Jesús abal ka ejtowat ka walbindhá max yab ka tók'on alwa'. ³Tók'oyattsik tám enché' k'al na Jesús:

—¿Jant'éy in tak'ixnámal na Moisés ba nin dhuslábil?

⁴Jajá'tsik tók'on enché':

—Na Moisés in tak'ixnámal ba nin dhuslábil ke an inik awil kin jila' nin tomtal max kin pidha' jun i úw xin ulal xant'ók'i tin kwenta ti ne'ech kin jila' ani awilich tám kin jila'.

⁵Utsantsik tám enché' k'al na Jesús:

—Na Moisés in jila' dhutsadh jachan' an tak'ixtaláb abal i tanchu'tsik t'ajat ani yab a lé' ka exbaytsik. ⁶Por tam ti tujeyk'i, tam ti na Dios in t'aja' ejtal xowa' wa'ach, “in t'aja' an inik ani an mímláb”. ⁷“Jaxtám, tam jun i inik ka tomkin, ko'ol kin jila' nin táta' ani nin nána' abal ka k'wajay k'al nin tomtal. ⁸Xi jeché' cháb, jún tokot ti ne'ech ka ájin.” ⁹Jaxtám, xowa' na Dios in júnkúxliyámal, yab yejat kin k'é'áxliy an inik.

¹⁰Tayíl, tam ti k'wajatichtsik ban atá, an exóbaltsik in konoy juní na Jesús k'al jeché' tin kwenta.

¹¹Utsantsik enché' k'al na Jesús:

—Max jun i inik kin jila' nin tomtal ani ka tomkin k'al k'e'et i mímláb, u jilk'onah walbidh k'al i uxúmbe'taláb ani k'al jeché', in waltsalich nin jidhtal tomtal. ¹²Ani max jun i mímláb kin jila' nin tomkíl ani ka tomkin k'al i k'e'et inik, an mímláb u wenk'onahlich jeye tám ti junkux inik.

Na Jesús in lábt'ajál an chakamtsik

(Mt. 19:13-15; Lk. 18:15-17)

¹³Utuntsat tám na Jesús cháb óx ti chakamtsik abal kin lábt'aja', por an exóbaltsik tuje y kin k'wiya'

xin utwal an chakamtsik. ¹⁴Tam ti na Jesús in chu'u ti k'wiyax nin exóbaliltsik, chakuy ani in utsa'tsik enché':

—Ka walka' ka utey an chakamtsik xon tin k'wajat, yab ka tamk'uytsik, pos xita' in jilálsik tinbá' ka tak'yat k'al na Dios, in junwal jelti jeché' an chakamtsik. ¹⁵Tsubax tu utsálsik, ke xita' yab kin jila' tinbá' ka tak'yat k'al na Dios jelti jun i chakam, yab ne'ech kin ejto ka k'wajay tak'nél k'al a Dios.

¹⁶In muluk'na' tám an chakamtsik, in punu nin k'ubak bin éb in ók' an chakamtsik ani in lábt'aja'.

Jun i tumínladh kwitól inik káwin k'al na Jesús

(Mt. 19:16-30; Lk. 18:18-30)

¹⁷Tam ti na Jesús in óntsích an bél, utey adhik jun i inik, tudhlan tin tamét ani utsan enché':

—Alwa' Ok'tsix, ¿jant'éy yejat ku t'aja' abal ku ejto neye ku kó'oy an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal?

¹⁸Tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—¿Jant'ók'i tin bijyal tin alwa'? Jún tokot wa'ach xita' alwa', na Dios. ¹⁹A exlálích xan tin ulal nin tak'ixtal na Dios: “Yab ki junkun k'al xi yab a tomtal, yab ki chemdhaxin, yab ki kwé'lách, yab ka jantsi ti káw ni jun xita', yab ki k'ambixin ani ka k'ak'na' na táta' ani na nána'.”

²⁰Tók'on tám enché' an inik:

—Ok'tsix, ejtal jachan' an tak'ixtaláb u t'ajál asta tin chipíl.

²¹In teloloy tám na Jesús jachan' an inik, in kó'ontsi ti k'anidhaxtaláb ani in utsa' enché':

—Tokot u k'ibel jun xata' ka t'aja': ki k'ale ka nuju ejtal xowa' a ko'ol ani ka ch'ejwaliy an ch'ojontálsik an ti tumín. Anchan', ne'ech tám ka kó'oy tú' walk'il' jun xata' xi yán t'ajat in jalbíl ani wana tám ta exóbal k'al Naná'.

²²Tam ti an inik in ach'a' jeché', t'e'pin t'ajat ani k'ale, kom tumínladh t'ajat.

²³In tela' tám wililíl na Jesús ani in utsa' enché' nin exóbaliltsik:

—iT'ojláb t'ajat kin jila' tinbá' ka tak'yat k'al na Dios jun i tumínladh inik!

²⁴Labantsik t'ajat an exóbaltsik k'al xowa' in ach'a' in ulu na Jesús, por utsantsik juní enché':

—Chakamtsik, it'ojláb t'ajat kin jila' tinbá' ka tak'yattsik k'al na Dios xin kó'yalsik tin belomtal an tumín! ²⁵Más yab t'ojláb ka wat'ey jun i ko'nél xu bijyáb kameyo bin chultál jun i t'idhab ké kin walka' tinbá' jun i tumínladh inik ka tak'yat k'al na Dios.

²⁶An exóbaltsik más laban t'ajat ani u kónóxtsik enché':

—Pos max anchan' ñjita' ne'ech kin ejto ka lo'ey?

²⁷Telantsik tám k'al na Jesús ani utsantsik enché':

—Na Dios ejtal in ejtowal kin t'aja', por an iniktsik, yaba'. Tokot na Dios in ejtowal kin lo'o xita'kichk'i.

²⁸Utsan tám enché' k'al na Pedro:

—Ajátik, wawá' i jilámal ejtal xowa' i ko'ol abal ku xe'chin k'al Tatá'.

²⁹Tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—Tsubax tu utsálsik, ke xita' kin jila' in k'imá', in kidhábsik, in ixámstik, in táta', in nána', in

tomtal, in chakámiltsik o in chabálib k'al Naná'k'i tu kwenta ani k'al tin kwenta an alwa' t'ilab, ³⁰ne'ech kin bach'u ba jeché' an k'ay'lá bo' inik más in yaníl xowa' in jilámal: in k'imá'tsik, in kidhábsik, in ixámstik, in nána'tsik, in chakámiltsik ani in chabálibtsik, maske ne'ech ka at'an, por tayíl ne'ech kin bach'u an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal. ³¹Por tam na Dios kin t'aja' an lújundhaxtaláb, yán xita' xo' k'wajat más ultaláb, ne'ech ka jilk'on más tayíl ani yán xita' xo' k'wajat más tayíl, ne'ech ka k'wajat más ultaláb.

Na Jesús in ulu ti oxtal ke ne'ech ka chemdhá

(Mt. 20:17-19; Lk. 18:31-34)

³²Tam ti ne'chichtsik ti bél abal ka k'ale Jerusalén, na Jesús ok'ox ti ne'ech ani an exóbaltsik kuxlek. An exóbaltsik labnék t'ajat ani u jik'élsik. Pílmé tám juní na Jesús k'al xi lajucháb an exóbaltsik ani tujeý juní kin utsa'tsik xowa' Jajá' ne'ech kin tamu. ³³In utsa'tsik enché':

—A chu'taltsik ke u ne'chich abal Jerusalén, xon ti Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik, ne'ech kin pidhná ban ok'lek pále'tsik ani ban ok'tsixtsik xin wilál nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés. Jajá'tsik ne'ech kin ulu abal kin chemdhá ani ne'ech tám kin pidhná ban píliniktsik. ³⁴Ne'ech ti kin labídhna'tsik, ne'ech ti kin kwadha', ne'ech ti kin tubkay ani ne'ech ti kin chemdha'; por tin óxláb a k'ítsá, ne'ech kin ejech ti ít.

**Na Jakobo ani na Juan in konoytsik
jun i alwa'taláb**

(Mt. 20:20-28)

³⁵Uteytsik tám ba na Jesús,
na Jakobo ani na Juan, xu
chakámlábsik k'al na Sebedeo ani
in utsa'tsik enché':

—Ok'tsix, i lé' ti ku t'ajtsi jun i
alwa'taláb.

³⁶Konyattsik tám enché' k'al na
Jesús:

—¿Jant'éy a lé' tu t'ajtsitsik?

³⁷Jajá'tsik in ulu enché':

—Tam kin bajaw xowk'i ne'ech ta
tak'ix k'al na pulek labidh t'okát, i
lé' weye ku buxkan k'al Tatá', jún ta
eját ani jún ta k'watab.

³⁸Utsantsik tám k'al na Jesús:

—Yab a cho'óbtsik xant'éy a
konyal. ¿Ne'echxe' ka ejto ka
kuxuytsik an yajtsiktaláb xi Naná'
ne'ech ku kuxuy? ¿Ani ne'echxe' ka
ejto ka wat'na'tsik an chemlá xi jelti
Naná' ne'ech ku wat'na'?

³⁹Jajá'tsik tók'on enché':

—Ne'ech ki ejto.

Utsantsik tám k'al na Jesús:

—Ne'ech k'eje ka kuxuytsik an
yajtsiktaláb xi Naná' ne'ech ku
kuxuy ani ne'ech jeye ka ejto ka
wat'na'tsik an chemlá jelti xi ne'ech
ku wat'na'. ⁴⁰Por yab u ko'ol an
awiltaláb abal tu utsa'tsik xitam
já' ne'ech ka buxkan tu eját ani tu
k'watab; tokot ne'ech ka buxkantsik
k'al Naná' xi takudh k'al na Dios.

⁴¹Tam tin ach'a'tsik xi láju an
exóbaltsik xowa' kontsidh na Jesús,
in chakuntsitsik t'ajat xi cháb an
exóbaltsik. ⁴²Por kanyattsik ka utey
k'al na Jesús ani utsantsik enché':

—Jelt xan ta cho'óbchtsik, xin
tak'yal i bitsowtsik xi yab u
israelitatsik u chapik tak'ixtsik ani
an pulek ok'lek, in t'ajál tinbá' ti
pulek inik k'al an atiklábtsik. ⁴³Por
tatá'tsik yab ka t'aja' anchan' xan
ti jajá'tsik in t'ajál. Max jun xita' xi
tatá'tsik a kidhtal in lé' ka k'wajay
ultaláb, yejat kin t'ójontsitsik xi
más. ⁴⁴Max jun xita' xi tatá'tsik
a kidhtal in lé' ti t'ójodh, yejat
ka k'wajay ti jolib k'al ejtalk'itsik.
⁴⁵Pos nibal Naná', xin abadh abal
kin wenk'on neye tin inik, yab
in tsi'nek abal kin t'ójontsat, in
tsi'nek abal tin t'ójontsix ani abal
ku pidhna' tubá' kin chemdhá ani
anchan' yán kin ejto ka lo'eytsik.

**Na Jesús in jeldha' jun i jok'ol xin bij
ta Bartimeo**

(Mt. 20:29-34; Lk. 18:35-43)

⁴⁶Ulchichtsik tám Jerikó. Tam ti
na Jesús exomich ti kalel ba jachan'
an bitsow junax k'al nin exóbaliltsik
ani k'al yán i atiklábtsik, in ela'
buxúl wal bél jun i ch'ojontál jok'ol
xin konyal i tolmixtaláb. Jeché'
an jok'ol in bij ta Bartimeo ani u
chakámláb k'al na Timeo. ⁴⁷Tam tin
ach'a' abal exom ti wat'el na Jesús
xi Nasaret, tujeý ti dhájax ani in
ulu enché':

—iJesús, xi kuxlab k'al an pulek
tak'ix Dabid, ti kin yajnantsi neye!

⁴⁸Yán k'wiyxin abal ka chamk'an,
por jajá' más kawidh ti dhájaxin:

—iJesús xi kidhtaláb k'al an pulek
tak'ix Dabid, ti kin yajnantsi neye!

⁴⁹Kubey tám na Jesús ani in abna'
ka kanyat an jok'ol.

K'ale tám ti usnal enché' an jok'ol:

—Yab ki k'wajay ta chalpax, ki kubey, ti kanál.

⁵⁰In pet'na' tám nin wát, kubey ani k'ale xon ti k'wajat na Jesús.

⁵¹Konyat tám enché' k'al na Jesús:

—¿Jant'éy a lé' tu t'ajtsi?

An jok'ol tók'on enché':

—Ok'tsiox, u lé' neye ti kin chu'xindha'.

⁵²Utsan tám enché' k'al na Jesús:

—Awil ki k'aléch, i jeley abal i belmách.

Támk'i jachan' ti chu'xin an jok'ol ani in wéwna' na Jesús xon ti ne'ech.

Na Jesús ochich ban bitsow Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Lk. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

11 Tam ti ulichtsik juntal xi cháb an kwentsal xin bij Betfajé ani Betania k'unatich Jerusalén xi k'wajattsik tin tamét an ch'én Olibos, in okxiy na Jesús cháb nin exóbaliltsik. ²Utsantsik enché':

—Ki k'aletsik ban kwentsal xi nú' k'wajat tametláb ani tam ki ulichtsik taja' ne'ech ka ela'tsik wik'adh jun i burru xi yabél púnadh jayk'i k'al ni jun xita'. Ka wila'tsik ani ka tsi'dha' teché'.

³Max ti ki konoy xantók'i ti exom a wilál an burru, ka utsa' enché': "An Ajátikláb in yéntsai ani támeye kwa' ne'ech kin witsba'."

⁴K'aletsik tám, in ela' wik'adh an burru eléb ban bél k'unat ba jun i wi'leb ani in wila'.

⁵Utsantsik enché' k'al xi taja'tsik ti k'wajat:

—¿Jant'éy a t'ajálsik? ¿Jant'ók'i ta wilálsik an burru?

⁶Tók'ontsik jelt xan ti usnék k'al na Jesús ani walkájich tám kin júna'tsik an burru. ⁷In júntsitsik an ti burru na Jesús, in tatlabiytsik k'al nin k'udhk'úmil ani puney na Jesús. ⁸Tin nakél an bél ne'ech in nuk'álsik nin k'udhk'úmil xon ti ne'ech ka wat'éy na Jesús ani k'e'ettsik in pejál in k'we'él i te'tsik ani in kwachbál tin nakél an bél.

⁹Xi ne'echtsik ok'ox ani xi palattsik kuxlek in ulaltsik kawidh enché':

—iTi ku lo'óch xo'! iLábt'ajadh xi tál tin bij an Ok'óxláb! ¹⁰iLábt'ajadh xi tál ti tak'ix jelt xan ti tak'xinék ni weje' pakélil Dabid! iOk'óxláb tú' walk'i', ti ku lo'óch xo'!

¹¹Ochich na Jesús ban bitsow Jerusalén ani k'ale ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios. Tam tin telámaliç putál wililíl ejtal xowa' wa'ach taja', k'aléch tám Betania k'al xi lajucháb an exóbaltsik, abal wákléch.

Na Jesús in k'wiya' in akan an igo abal yab walidh

(Mt. 21:18-19)

¹²Jun tsudhelom, tam ti kaletsik Betania, k'a'ay na Jesús. ¹³In ów chu'u jun akanlek in xekedh akan i igo ani k'ale kin chu'u max walidh; por yab in eltsi ni jun in walíl, tokot in xekél, kom yabél in k'ijil ti walim. ¹⁴In utsa' tám enché' na Jesús jachan' in akan an igo:

—Yab jayk'i ne'ech ki witsiy ta walim abal ki k'aptsin an ta walíl.

Nin exóbaliltsik in ach'a' xan ti utsan in akan an igo.

Na Jesús in t'oko an pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios

(Mt. 21:12-17; Lk. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹⁵Tam ti ulichtsik Jerusalén, na Jesús k'ale ban pulek atá xon tu

k'ak'náb na Dios ani in aja' ka kale eléb ejtal an nújultsik ani an ch'a'umtsik xi taja' ti k'wajattsik. In k'et'pantsi tin mesajil xin jaltsal ti tumín an atiklábtsik ani nin nújuntal jeye an nújul kuku'. ¹⁶Ni jun xita' yab in walka' ka wat'ey ti kititíl k'al in kitálsik ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios. ¹⁷In ok'tsi an atiklábtsik ani in utsa'tsik enché':

—Na Dios in ulal ban T'okat Dhuslab: “Nu k'imá' abal i ólábki ti bijidh, ne'ech ka éyná k'al ejtalk'i an atiklábtsik”; por a wenk'ómalichtsik tin chink'ontal i kwé'.

¹⁸Tam tin ach'a'tsik anchan' an ok'lek pále'tsik ani an ok'tsixtsik xin wilál nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés, tujeysik kin aliy xan ti kin uwa' abal kin ejto kin chemdha' na Jesús. Pos in ch'ejnátsik kom ejtal an atiklábtsik labnék t'ajat k'al xowa' in ok'tsixnál na Jesús. ¹⁹Por tam ti jik'wchinich, na Jesús kale ba jachan' an bitsow.

Wayey in akan an igo

(Mt. 21:20-22)

²⁰Tam ti jun tsudhelom, wat'eytsik dhajawe xon ti k'wajat in akan an igo ani in chu'u abal waynek asta bin ibíl. ²¹In chalpána' tám na Pedro xant'éy usnék k'al na Jesús jachan' in akan an igo ani in utsa' enché' na Jesús:

—Ok'tsix, ka tela', in akan an igo xa odhbijiy, waynek xo'.

²²Tók'on tám na Jesús ani in utsa'tsik enché':

—Ka bela'tsik na Dios. ²³Tsubax tu utsátsik ke xita' kin utsa' jeché'

an ch'éen: “Ki wixk'in tachan' ani ka pet'na' tabá' ban pujal”, max tsubax lejtal tin belál na Dios ani yab kin jálk'úk'liy nin chalab, ne'ech ka t'ájan xan tin ulu. ²⁴Jaxtám tu utsátsik, ke xowa'kich ka kontsi na Dios k'al i óláb, ka bela' ke Jajá' ti pidhámalich xowa' a kontsámal ani ne'ech ka bach'utsik. ²⁵Tam ki ólantsik, max jun xita' ti t'ajtsámal jun xata' yab alwa', ka pakwlantsi; abal na Táta' xi k'wajat walk'i', ti ki pakwlantsi jeye an ta walastalábil. ²⁶Pos max yab ka pakwlantsi xi k'e'ettsik, na Táta' xi k'wajat walk'i' yab jeye ne'ech ti ki pakwlantsitsik.

An awitaláb xin ko'ol na Jesús

(Mt. 21:23-27; Lk. 20:1-8)

²⁷Witsiy tám juní na Jesús k'al nin exóbaliltsik ban bitsow Jerusalén. Tam ti xe'chich na Jesús ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios, utukná k'al nin ok'lélkiltsik an pále'tsik, k'al an ok'tsixtsik xin wilál nin tak'ixtal na Dios ani k'al nin ok'lélkil an judíotsik, ²⁸ani konyat enché':

—¿K'al jant'om awitaláb ta t'ajál jeché'? ¿Jita' ti pidhámal ti awitaláb ka t'aja'?

²⁹Tók'oyattsik enché' k'al na Jesús:

—Ne'ech neye tu konoytsik jun xata', max ti kin tók'oytsik, ne'ech tám tu utsa'tsik neye k'al jant'om awitaláb tu t'ajál xowa' u t'ajál.

³⁰Ti kin utsa'tsik, ¿Jita' k'ál ti abnék na Juan ti pujax? ¿K'al a Dios o k'al i iniktsik?

³¹Tujeysik tám ti kónóx jajá'k'itsik enché':

—¿Jant'éy ki utsa'? Max ki utsa' ke k'al a Dios ti abnék, ne'ech ti ku

tók'oy enché': "¿Jant'ók'i pé tám ti yab a beltsitsik xowa' in ulu?" ³²O ¿awxe' ki utsa' ke k'al i iniktsik ti abnék?

Por ták'ixintsik jún ani jún abal yab xata' kin utsa', pos in ch'ejnál an atiklábtsik kom ejtal in belál ke na Juan k'al a Dios ti abnék ti t'íltisix. ³³In utsa'tsik tám enché' na Jesús:

—Yab i cho'ób xita' k'al ti abnék.

Utsantsik tám k'al na Jesús:

—Pos kom yabtsik tin utsa' xita' k'al ti abnék, yab neye ne'ech tu utsa'tsik k'al jant'om awiltaláb tu t'ajál jeché'.

An junbaxtaláb k'al tin kwenta an at'ax t'ojnaltsik

(Mt. 21:33-46; Lk. 20:9-19)

12 In tuju tám ti káw na Jesús k'al i junbaxtalábki ani in ulu enché':

—Jun i inik in t'aya' yán i akanlek i uba ani in mapuy. In t'aja' jeye jun i pulek balixtaláb abal kin baliy taja' nin ja'líl an uba ani in t'aja' jeye jun i púnychéy abal kin ejto kin beletna' an t'ayablábsik.

'In matintsixna' tám an aleláb abal ka t'ójomná k'al k'e'et ani jajá' k'ale owél. ²Tam tin bajúch an k'ij xowk'i ti ne'ech ti pitnal an uba, in aba' tám jun in t'ojnálil abal kin konoy xowa' in lujyal jeye kin bach'u an dhabal aleláb. ³Por yak'wan k'al an mat aleláb, cha'wat ani mapats k'ubak ti witsiy. ⁴In aba' juní ít in t'ojnálil ani jeché' t'ujbayat k'al an mat aleláb, ch'objédhá bin ók' ani odhbijyat jeye. ⁵An dhabal aleláb in aba' juní bél jún ani xi jeché' chemdhá. Tayíl in aba' yán más

k'e'et, taltsik cha'wat ani xi taltsik chemdhá.

⁶Jilk'onék bél nin junkax chakámil xin k'anidhál t'ajat. Tin ok'ontal in aba' jeye abal in chalpay enché': "Ne'ech xóna' kin k'ak'nantsat tu chakámil." ⁷Por tam ti ulich an chakámláb, útsáxintsik enché' an mat aleláb: "Jeché' ja'ich xi ne'ech ti dhabal tayíl; wana ki chemdha' ani wawá'ich tám ne'ech ki dhabalna' an aleláb." ⁸Pos in yak'wa'tsik tám, in chemdha' ani in pet'na' eléb aleláb.

⁹Konyattsik tám enché' k'al na Jesús:

—¿Jant'éy a chalpayaltsik ne'ech kin t'aja' an dhabal aleláb? ¿Yabxe' ne'ech ka tsích kin chemdha' jachan' an mat aleláb ani kin matintsi k'e'et an ti aleláb?

¹⁰Konyattsik jeye enché':

—¿Awxe' yab jayk'i a ajyámaltsik an T'okat Dhuslab xin ulal enché'?:

An t'ujub xi pojká k'al an kúbal atátsik,
ja'ich nin bajaw ka k'wajay más ultaláb.

¹¹Jeché' in t'ajámal an Ok'óxláb ani wawá' i chu'tal jelti jun i pulek labandhaxtaláb.

¹²U le'nábwi'ik ka yak'wan na Jesús k'al taltsik xi ta' ti k'wajattsik abal in cho'ób ke k'al jajá'tsik tin kwenta ti t'íltsin jachan' an ti junbaxtaláb k'al na Jesús. Por yab xata' ti t'ajtsin na Jesús ani k'aléchtsik tokot kom in ch'ejnál an atiklábtsik.

An jalbixtaláb k'al tin kwenta xu pidhnal an lej pulek tak'ix romano

(Mt. 22:15-22; Lk. 20:20-26)

¹³Tayíl, abtsin na Jesús cháb óx ti fariseotsik junax k'al in atiklábil

na Erodes abal ka taktamiyat ani anchan' ka t'ajan kin ulu jun xata' yab alwa' abal ka walbindhá. ¹⁴Tam ti ulichtsik, utsan enché' na Jesús:

—Ok'tsiox, wawá' i cho'ób ke ejtal tsubax xowa' a ulal. Tatá' yab a ódhál ti kwenta xowa' in chalpayal an atiklábtsik, pos yab i k'wajat a eblidh telál an iniktsik xant'éy in wáyántsik in éy. A ok'tsioxná k'al i tsubaxtaláb nin tak'ixtal na Dios. ¿In tomnálxé' ki pidha' ti jalbixtaláb an pulek tak'ix romano, o yaba'? ¿Ki pidha'xe' o yaba'?

¹⁵Por kom na Jesús in cho'óbich abal u k'ambixk'itsik, in utsa'tsik enché':

—¿Jant'ók'i tin taktamiyaltsik? Ti kin tsi'dhantsi jun i pat'ál tumín abal ku tela'.

¹⁶Tsi'dhantsat tám an ti tumín, tam tin telámich na Jesús, in utsa' enché' an atiklábtsik:

—¿Jita' in wal xi jeché' k'wajat ch'ilbadh ban tumín ani jita' in bij xi jeché' dhutsadh?

Tók'ontsik enché':

—An lej pulek tak'ix romano.

¹⁷Utsantsik tám enché' k'al na Jesús:

—Pos ka pidha' an lej pulek tak'ix romano xowa' in lujyal kin bach'u ani ka pidha' na Dios xowa' Jajá' in lujyal kin bach'u.

Labantsik t'ajat abal anchan' ti tók'oyattsik.

An konoxtaláb k'al tin kwenta max u ejel ti ít an chemélomtsik

(Mt. 22:23-33; Lk. 20:27-40)

¹⁸Tsích jeye ti chu'táb na Jesús k'al cháb óx i Saduseotsik, xin ulal ke an chemélomtsik yabich u ejel ti ít ani utsan enché':

¹⁹—Ok'tsiox, na Moisés tu jiltsi dhutsadh ke max jun i tomkidh inik ka chemech ani kin jila' nin tomtal ani yab in kó'yámalsik ni jun i chakam, nin kidháb ko'ol ka tomkin k'al an chemtsidh mímláb abal kin kó'oy i chakamtsik jelti max in chakámil nin kidháb xi chemech. ²⁰Pos tá'wi'ik ti k'wajat búk i kwitólsik in kidháb'itsik. An jidhtal kwitól tomkin, por chemech ani yab in jila' ni jun i chakam. ²¹In chabtal an kwitól tomkin k'al an chemtsidh mímláb, por chemech jeye ani yab in jila' ni jun i chakam. Anchan' jeye ti támun k'al nin oxtal kidháb. ²²Ani anchan' ti támun k'al ejtal xi búk an kwitólsik. Tomkin k'al an chemtsidh mímláb ani ni jún yab in jila' in chakámil. Ok'ontaláb chemech jeye an mímláb. ²³Tam ka ejechtsik ti ít, ¿k'al jowa' an inik ti ne'ech ti tomikláb jachan' an mímláb abal ejtal xi búk an kwitólsik in tomiknámal?

²⁴Tók'oyattsik tám enché' k'al na Jesús:

—Tatá'tsik i uk'pinék t'ajat ta k'wajat, por ja'ich abal yab a exláltsik an T'okat Dhuslab nibal nin cháp na Dios. ²⁵Pos tam ka ejdhá an chemélomtsik, ne'ech ka k'wajay jelti an t'okat abatwáletsik xi k'wajat walk'i'; yabich ne'ech ti tomkinaltsik nibal ne'ech ti pidhnáb xita' abal ka tomkin. ²⁶Por k'al tin kwenta an chemélomtsik xi ne'ech ka ejech ti ít, ¿ké yab jayk'i a ajyámalsik bin dhuslábil na Moisés xan ti tawná k'al na Dios ban k'idhath te', xi k'wajat ti t'a'íl? Enché' ti utsan: “Naná' tin Diosil

na Abraham, na Isák ani na Jakob.”

²⁷Na Dios, in Diosil xi ejattsik, pos nin ejattal an cheméloomsik k'wajat ejat. Tatátsik i uk'pinék t'ajat ta k'wajat k'al tin kwenta an cheméloomsik.

An tak'ixtaláb xi más uluts

(Mt. 22:34-40)

²⁸Jun i ok'tsix xin wilál nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés utey xon ti k'wajattsik ani in ach'a' xant'éy u káwlíxnáb.

Kom in cho'óbná' ke na Jesús tók'nék alwa', in konoy enché':

—¿Jowa' já' an tak'ixtaláb xi más uluts?

²⁹Tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—An tak'ixtaláb xi más uluts ja'ich jeché': “Ka ach'a', atiklábtsik xi Israel: an Ok'óxláb ja'ich ni Diosil ani Jajá', ja'ich nu junkax Ok'óxláb. ³⁰Ka k'ak'na' an Ok'óxláb na Diosil k'al ejtal na itsích, k'al ejtal na ejattal, k'al ejtal na chalab ani k'al ejtal na cháp.” Jeché' ja'ich an tak'ixtaláb xi más uluts. ³¹Nin chabtal, in junwal jeye jelti xin jidhtal: “Ka k'anidha' xi k'e'ettsik jelt xan ta k'anidhál tabá'.” Yab wa'ach ni jun i tak'ixtaláb xi más uluts ké xi jeché'tsik.

³²Utsan tám enché' k'al an ok'tsix xin wilál nin tak'ixtal na Dios:

—Ok'tsix, alwa' t'ajat ani tsubax xowa' a ulu. Jún tokot a Dios wa'ach ani yab wa'ach más k'e'et.

³³Max i k'ak'nál na Dios k'al ejtal ni itsích, k'al ejtal ni chalab, k'al ejtal ni ejattal ani k'al ejtal ni cháp ani max i k'anidhál jeye ejtal xi k'e'ettsik jelt xan ti k'anidhál tibá', ja'ich más in jalbíl tin tamét na

Dios ké tam ki chemdhál i ko'nél abal ki pikbantsi na Dios tsikadh o tam ki pikbantsi xowa'kich.

³⁴Tam ti na Jesús in ach'a' abal tók'on k'al i t'ek'at chalab, in utsa' tám enché':

—Wé'ich t'ajat u k'ibel abal ki k'wajay tak'nél k'al na Dios.

Yabich tám xata' konyat más k'al ni jun xita'.

¿K'al jita' k'al tu chakámláb an Kristo?

(Mt. 22:41-46; Lk. 20:41-44)

³⁵Tam ti na Jesús k'wajat ti ok'tsix bin elébil an pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios, in ulu enché':

—An ok'tsixtsik xin wilál nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés, in ulaltsik ke an Kristo u chakámláb k'al an pulek tak'ix Dabid.

³⁶Pos max anchan', ¿jant'ók'i pé tám ti jajá' jeye t'ajat na Dabid ijtsiyat kin ulu enché' k'al an T'okat Ejattaláb?:

An Ok'óxláb in utsa' enché' nu

Ajátik:

“Ki buxkan tu eját,

asta ke Naná' tu átantsi ejtal xi ti at'ál.”

³⁷Pos max jajá' jeye t'ajat an pulek tak'ix Dabid in ulu ke an Kristo ja'ich nin Ajátik, ¿jant'ók'i pé tám tu ulwáb ke na Dabid, ja'ich in weje' pakélil an Kristo?

Yán i atiklábtsik ta' ti k'wajat taja' ani u och'ówixtsik k'al yantam i kulbéxnich.

Na Jesús in kawyal an ok'tsixtsik xin wilál an tak'ixtaláb

(Mt. 23:1-36; Lk. 11:37-54; 20:45-47)

³⁸Tam ti na Jesús bél k'wajat in ok'tsal an atiklábtsik in utsa'tsik enché':

—Ka kó'oytsik i kwenta k'al an ok'tsixtsik xin wilál nin tak'ixtal na Dios. Jajá'tsik in kulbetnál ka xe'chin k'al in joch'dha' xekét ani ka chapnédhátsik k'al yantam i k'ak'naxtaláb tin tamét an atiklábtsik. ³⁹Ban atátsik xon tu t'ajnal an junkuntaláb, in kulbetnátsik ka buxkan ban koytaláb xon tu buxkanaltsik xi más uluts ani tam wa'ach i k'apúxnich, in kulbetnátsik ka buxká ban koytaláb xi más alwa'. ⁴⁰Jajá'tsik in k'ántsál tin k'imá' an chemtsidh mímlábsik ani tayíl, in t'ajátsik i nakdha' óláb abal kin mak'uxna' ani abal ka utsantsik ke i lujdha' iniktsik. Xin t'ajátsik anchan', ne'ech kin bach'u jun i yajtsiktaláb más púlek.

An pikbantsixtaláb xin k'wajba' jun i ch'ojontál chemtsidh mímláb

(Lk. 21:1-4)

⁴¹Jun i k'ij, na Jesús buxúl tin tamét xon ti k'wajat nin bál an tumín xu pikbantsáb na Dios, in telál xan ti an atiklábtsik tin balyal an pikbantsixtaláb ani yán i tumínladh iniktsik in balyal yandha' i tumín. ⁴²Ulich jeye jun i ch'ojontál chemtsidh mímláb ani in baliy cháb i ts'itsik t'ipax tumín xi yab yandha' in jalbíl. ⁴³Na Jesús in kaniy tám nin exóbaliltsik ka utey ani in utsa'tsik enché':

—Tsubax tu utsátsik, an tumín xin pidhna' jeché' an ch'ojontál chemtsidh mímláb wé' t'ajat, por más ja' yán in jalbíl tin tamét na Dios ké xi ejtal an tumín xi k'e'ettsik in balyámal bin bál an pikbantsixtaláb. ⁴⁴Pos k'e'ettsik,

tokot in pidhnál xowa' yabich in yéntsál; por an mímláb, k'al in ch'ojontáltal, in pidhna' ejtal xowa' ta' tin ko'ol abal kin wat'na' k'al na k'ítsá.

Na Jesús in ulu abal ne'ech ka pakwat an pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios

(Mt. 24:1-2; Lk. 21:5-6)

13 Tam ti na Jesús exomich ti kalel bin elébil an pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios, utsan enché' k'al jún ti éb nin exóbaliltsik: —iOk'tsix, ka tela' an labidh t'ujubtsik xi k'al ti t'ajadh an pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios ani an atátsik xi jayéch jeye in adhík!

²Por tók'oyat enché' k'al na Jesús: —Xo' a chu'tal jeché' an pakdha' atá, por yab ne'ech ka jilk'on ni jun i t'ujub t'í'báx. Ejtal ne'ech ka julpá.

An exólsik xi ne'ech ka wa'chin tam ne'chich ka ulich an pakwenib

(Mt. 24:3-28; Lk. 21:7-24; 17:22-24)

³K'aletsik tám ban ch'én Olibos xi k'wajat tin tamét an pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios. Tam ti taja'ich ti buxúl na Jesús, utey tám na Pedro, na Jakobo, na Juan ani na Andrés abal kin konoytsik chinatk'i enché':

⁴—Ti ku utsa' xowk'i ne'ech ka támun ejtal xowa' a ulu ani ti ku utsa' jeye xant'om exól ne'ech ki chu'u abal ki cho'óbna' ke exomich ti k'unel xowk'i ne'ech ka támun.

⁵Tók'oyattsik enché' k'al na Jesús: —Ka beletna'tsik tabá' abal yab ki k'ambiyat k'al ni jun xita', ⁶pos ne'ech ka tsích yán kin k'ambixna' nu bij ani ne'ech kin ulutsik enché':

“Naná'ich nin Kristo”. Ani yán ne'ech ka k'ambiyat k'al jeché' an k'ambixtsik.

⁷Tam ka ach'a'tsik ke exom i péjéxtaláb túk'i túk'i ani u t'ilnal ke ítich juní ne'ech ka tujeý, yab ki k'wajay ta chalpax, pos anchan' ko'ol ka támun, por yabél ja'ich an pakwenib. ⁸Pos an pakdha' bitsow ne'ech ti péjéx k'al in at pakdha' bitsow ani an pakdha' ok'lek ne'ech ti péjéx k'al in at pakdha' ok'lek. Ne'ech ka léwék'in an chabál túk'i túk'i, ne'ech ka wa'chin i k'a'ínab ani ne'ech ti péjéx an atiklábtsik. Por ejtal jeché', ja'ich in tujtal an yajtsiktaláb, jelti an yajal xin ach'ál jun i mímláb tam ne'chich kin wa'chiy i chakam.

⁹Ka beletna'tsik tabá', pos ne'ech ki pidhná ban pakdha' t'ójodh ani ne'ech ki cha'wattsik ban atá xon tu t'ajnal an junkuntaláb. Ne'ech ki kinandhátsik ban pakdha' awiltaláb ani ban pakdha' tak'ix k'al Naná'k'i tu kwenta. Anchan', ne'ech ka ejto ti kin t'ila'tsik tin tamét jajá'tsik.

¹⁰Ani ne'ech ka t'iltsin jeché' an ti alwa' t'ilab ejtal an atiklábtsik xi teché' ti k'ay'lá ani tám ne'ech ka ulchich an pakwenib. ¹¹Tam ki yak'wantsik ani ki júnájich abal ki pidhná ban awiltalábtsik, yab ki k'wajaytsik ta chalpax k'al tin kwenta xowa' ne'ech ka ulu. Tam kin bajúch an ora xowk'i ne'ech ki káwin, ne'ech ki pidhantsik xowa' ka ulu. Pos yab tatá'tsik ne'ech ta káw, ne'ech ti káw an T'okat Ejattaláb xi k'wajat ba na itsích.

¹²Taltsik ne'ech kin pidhna' nin kidhábsik abal ka chemdhá ani an táta'lábtsik ne'ech jeye kin pidhna'

nin chakámiltsik abal ka chemdhá. An chakámlábtsik ne'ech kin tomna' nin táta' ani nin nána' ani ne'ech kin pidhna' abal ka chemdhátsik.

¹³Ne'ech ki at'antsik k'al ejtal an atiklábtsik xi yab u belom k'al Naná'k'i tu kwenta, por xita' kin kuxuy ejtal jeché', ne'ech ka lo'wat.

¹⁴Xita' kin ajay jeché', kin exbay: Tam ka chu'utsik an k'ak'adh at'axtaláb xin t'ilámál an t'iltsix Daniel k'wajatchi xon tu k'ak'náb na Dios, tám, xi k'wajattsik ban chabál xi Judea, ki k'aletsik ta chink'onál ban ch'énlom. ¹⁵Xi k'wajattsik tin éb nin k'imá', yab ka pa'aytsik abal ka ochich kin ik'i' jun xata' altá. ¹⁶Ani xi k'wajattsik bin ale, yab ka witsiy tin k'imá' abal kin ik'i' nin wát. ¹⁷Ich'ojontál in chu'bíl an mímlábtsik xi ka elan kó'odh jachan' i k'ij o u tsutsúdhom! ¹⁸Ka kontsaltsik na Dios abal yab ka támun jeché' tam in k'ijil in chamáy, ¹⁹pos wat'ats ti k'ak'adh an yajtsiktaláb xi ne'ech ka wa'chin jachan' i k'ij. Asta tin t'ajám na Dios an chabál ani an walk'i' ani asta xo', yab jayk'i wa'chinék ni jun i yajtsiktaláb jelti xi ne'ech ka wa'chin. Ani yab más jayk'i ne'ech ka wa'chin jun i yajtsiktaláb anchan'. ²⁰Max an Ok'óxláb yab kin wé'médha' jachan' an k'ij, yab xita' ne'ech ka lo'ey; por k'al tin kwentak'i in k'ánél xi Jajá' in takwyámál, ne'ech kin wé'médha' jachan' an k'ij.

²¹Tam jachan' i k'ij, max jun xita' ti ki utsa'tsik enché': “Ka tela', jé' k'wajat an Kristo”, o “ka tela', nú' k'wajat”, yab ka beltsi. ²²Pos ne'ech ka wa'chin i k'ambixtsik xi

ne'ech kin ulu ke jajá'ich nu Kristo, o ke jajá'ich xi abadh ti t'iltsix k'al na Dios. Ne'ech kin t'aja' i pakdha' exól ani i pakdha' labandhaxtaláb abal kin k'ambiy an atiklábsik ani ne'ech kin le'na' kin k'ambiytsik asta xi takudhich k'al na Dios. ²³Por yab ka uk'tsitsik ke ejtal jeché' tu ok'ox utsámalich abal ki k'wajaytsik t'ojojodh.

Xan ti ne'ech kin tsích Naná', xin abadh abal ka wenk'on neye tin inik

(Mt. 24:29-35, 42-44; Lk. 21:25-36)

²⁴Tayíl, tam ka wat'éch jachan' an yajtsiktaláb, na k'ítsá ne'ech ka jik'wchin ani na ích' yab ne'ech ka tajk'an; ²⁵ne'ech ka kwajlan na óttsik ani ejtal an pakdha' cháp'láb xi k'wajat walk'i', ne'ech ka yoywat. ²⁶Támk'i jachan', Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik, ne'ech kin chu'tat k'al ejtalk'i, pos ne'ech kin tsích ban tokow k'al ejtal nu cháp ani nu pulek labidh t'okát. ²⁷Ne'ech tám ku aba' nu t'okat abatwálejiltsik putálk'i an k'ay'lá ani putálk'i tú' walk'i' abal kin junku xu takwyámal.

²⁸Ka exbaytsik jeché' an junbaxtaláb k'al tin kwenta in akan an igo: Tam ka tujéch ti kalel nin dhálam k'we'élsik ani ka tujéch ti eblinal nin xekélsik, a cho'óbichtsik abal exomich ti k'unel an k'ak'al k'ij. ²⁹Anchan' jeye, tam ka chu'utsik exomich ti támnal ejtal xowa' tu utsámal, ka cho'óbna' abal wé'ich u k'ibel kin tsích juní.

³⁰Tsubax tu utsálsik, ke ejtal jeché' ne'ech ka támun tam yabél chemneksik xi k'wajat ejat jeché' i k'ij. ³¹Ejtal xi tú' k'wajat walk'i' ani

xi k'wajat jeye teché' ban k'ay'lá, ne'ech ka pakchun; por xowa' Naná' u ulal, yab ja' ne'ech ka wat'éy yab ka támun anchan'.

³²Por k'al tin kwenta na k'ítsá ani an ora xowk'i ti ne'ech kin tsích juní, ni jun xita' yab in cho'ób, nibal an t'okat abatwáletsik xi tú' k'wajat walk'i', nibal Naná' xin Chakámláb k'al na Dios, tokot in cho'ób nu Táta'.

³³Jaxtám tu utsálsik: Ka ko'kóm i kwenta ani ki ólantsik junini' abal yab ki elan uk'pidh, pos yab a cho'óbsik xowk'i ne'ech kin witsiy juní. ³⁴In junwal jelti jun i inik xi ne'ech owél bitsow. Tam ti yabél k'alnek, in punk'untsi nin t'ojnáiltsik abal ka beletnantsat tin k'imá'; juntsik juntsik in pidha' ti t'ojláb ani in tak'iy an belkol wi'leb kin chu'chúm alwa' abal ka japtsin an ti wi'leb tam ka witsiy. ³⁵Naná' u junwal jelti an dhabal atá xi k'ale owél bitsow. Jaxtám tu utsálsik ka ko'kóm i kwenta kom yab a cho'óbsik xowk'i ne'ech kin witsiy, max dhamk'ulom, ch'ejel akal, tam ka dhájan an pek'el o tam tsudhenekich, ³⁶abal tam kin tsích jun jik'towáale, yab tu ela' i uk'pidhtsik. ³⁷Xowa' tu utsálsik yab tatá'k'itsik tu utsál, ejtalk'i u utsálsik enché': Ka ko'kómtsik i kwenta.

U chalpayáb xan ti ka uwan abal ka yak'wan na Jesús

(Mt. 26:1-5; Lk. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

14 Tam ti jachan', u k'ibel cháb a k'ítsá abal ka ajíbná an paskwa junax k'al nin ajíb an pan xi yab jilbédhats k'al an

jilbédhaxtaláb k'oye, an ajib xin ajíbnál an israelitatsik. An ok'lek pále'tsik junax k'al an ok'tsixtsik xin wilál nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés, in ayaltsik xan ti kin uwa' abal kin yak'wa' na Jesús k'al i k'ambixtaláb ani kin chemdha'. ²Por in ulaltsik enché':

—Yab ki t'aja' tam exom an ajib abal yab ka k'wajay ti péjéx an atiklábtsik.

**Jun i mímláb in joltsi ti niwiytaláb
bin ók' na Jesús**

(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

³Tam ti na Jesús k'wajat ban bitsow xi Betania bin k'imá' na Simón xin ko'olwi'ik an k'wajat at'ax t'ít', lejat buxúl ti k'apul, ulich jun i mímláb xin tsi'dhál jun i frasko t'ajadh k'al i alabastro. An frasko ts'utsat k'al i niwiytaláb xi mapal já' in niwíy i wich xu bijyáb ti nardo ani kajbidh t'ajat in jalbíl. In pejkántsi tin núk' an frasko ani in joltsi an ti niwiytaláb bin ók' na Jesús. ⁴Taltsik xi ta' ti k'wajattsik, chakuytsik ani u útsáxtsik enché':

—¿Jant'ók'i ti odhná jeché' an niwiytaláb? ⁵Ka nujwatwi'ik k'al óx i bo' inik i denariotsik o más abal ka pidhan an ti tumín an ch'ojontátsik.

Ani ulwat abal yab t'ajat alwa' xowa' in t'aja' jachan' an mímláb.

⁶Por na Jesús in ulu enché':

—Jila' k'wajat, yab xata' ka utsa'. Jeché' xowa' tin t'ajtsi, alwa' t'ajat.

⁷Pos an ch'ojontátsik ech'ek'i ne'ech ka k'wajay k'al tatá'tsik ani ne'ech ka ejto ka tolmiytsik tam ka le'na', por Naná' yab ech'ek'i

ne'ech kin k'wajay k'al tatá'tsik.

⁸Jajá' tin t'ajtsi xowa' in ejto, tin niwbédhantsámlich an tu t'u'úl abal ka k'wajay t'ojojodhich tam kin jolyat. ⁹Tsubax tu utsátsik, ke putálk'i tin pubíl an k'ay'lá xón'tikichk'i ka t'ilan an alwa' t'ilab, ne'ech jeye ka t'ilan xowa' in t'ajámal jeché' an mímláb abal ka chalpayat.

**Na Judas in ulu abal ne'ech kin
chinat pidhna' na Jesús**

(Mt. 26:14-16; Lk. 22:3-6)

¹⁰Na Judas Iskariote, jún ti éb xi lajucháb an exóbaltsik, k'ale tám kin chu'u an ok'lek pále'tsik ani in utsa' abal jajá' ne'ech kin pidhna' na Jesús. ¹¹Tam tin ach'a'tsik, kulbétsik t'ajat ani utsan na Judas abal ne'ech ka pidhan ti tumín. Na Judas in tuju tám kin aliy xan ti kin uwa' abal kin pidhna' na Jesús.

**An t'okat k'apúxnich xin jila' ka
t'ajnal an Ajátikláb**

(Mt. 26:17-29; Lk. 22:7-23;

Jn. 13:21-30; 1 Ko. 11:23-26)

¹²Tin jidhtal k'ítsájlil an ajib tam u k'apnal an pan xi yab jilbédhats k'al an jilbédhaxtaláb k'oye ani tam u chemdháb jeye an borrego abal ka ajíbná an paskwa, konyat enché' na Jesús k'al an exóbaltsik:

—¿Jón' ta lé' ku k'ale ki t'ojojoy abal ka k'apu an wiyadh borrego k'al tin kwenta an paskwa?

¹³In aba' tám cháb xi ta' ti xe'ech k'al Jajá' ani in utsa' enché':

—Ki k'ale ban bitsow, taja', ne'ech ka ela'tsik jun i inik xin ne'dhál jun mul i ja' ani ka wéwna'. ¹⁴Ki ochichtsik xon ti jajá' ka ochich ani

ka utsa' enché' an dhabal atá: “An ok'tsix in lé' kin cho'óbna' xon ti k'wajat an altá xon ti ne'ech kin k'apu an wiyadh borrego junax k'al nin exóbaliltsik k'al tin kwenta an paskwa.” ¹⁵Ne'ech tám ti ki óltsitsik jun i pulek altá t'ojodhich alwa' ba jun i púntsíx atá. Ka lejkiytsik tám taja' an k'apné! abal wawá'.

¹⁶Kale tám an exóbaltsik ani ulich ban bitsow Jerusalén. Anchan' xan ti utsantsik, anchan' tin ela' ani in lejkičtsik tám an k'apné! abal tin kwenta an paskwa.

¹⁷Tam ti akléč, ulich na Jesús junax k'al xi lajucháb nin exóbaliltsik ¹⁸ani tam ti k'wajatichtsik ti k'apul ban mesa, utsantsik enché' k'al na Jesús:

—Tsubax tu utsá!tsik ke jún ti éb xi tatá'tsik, xi xo' k'wajat ti k'apul k'al Naná', ne'ech ti kin pidhna' abal kin chemdhá.

¹⁹T'e!pintsik tám t'ajat ani tujey ti konyáb enché' na Jesús k'al xi lajucháb juntsik ti juntsik:

—¿Awxe' naná'?

Ani jún in ulu jeye enché':

—¿Awxe' naná'?

²⁰Tók'oyattsik tám enché' k'al na Jesús:

—Jún ti éb xi tatá'tsik lajucháb, xi exom in ju'wal an pan ba jayéč an talab xon ti Naná' u ju'wal, ja'ich xi ne'ech ti kin pidhna' abal kin chemdhá. ²¹Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik, ne'ech kin chemdhá jelt xan tin ulal an T'okat Dhuslab, por ich'ojontál in chu'bíl an inik xi ne'ech ti kin pidhna'! Pos yajtsik t'ajat ti ne'ech kin jalbiy, másakwi'ik alwa' max yabak wa'chiné.

²²Lejat k'wajattsik ti k'apul, na Jesús in téyna' an pan, in pidha' ti jalbintsixtaláb na Dios ani tam tin pejámalich, in pidha' nin exóbaliltsik ani in utsa'tsik enché':

—Ka k'aputsik, jeché' ja'ich nu t'u'úl.

²³In téyna' tám jun i lejab baltsidh ti yajtsik uxnél, in pidha' ti jalbintsixtaláb na Dios, in wat'bantsi nin exóbaliltsik ani ejtal in uch'a' wetsik wetsik. ²⁴In utsa'tsik enché':

—Jeché', ja'ich nu xich'ál xi ne'ech kin jalbíl'na' an ít lejkiñtaláb xin lejkiyámál na Dios. Jeché' nu xich'ál, ja'ich xi ne'ech ku wak'la' ban peltsidh te' abal tin alwa'bíl yán i atiklábtsik. ²⁵Tsubax tu utsá!tsik ke yabich ne'ech kin witsiy ku uxsi tin ja'líl an uba asta tam ku uch'a' xi ít an uxnél xon tu tak'ix na Dios.

Utsan na Pedro abal ne'ech kin ulu ke yab in exlál na Jesús

(Mt. 26:30-35; Lk. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

²⁶Tam ti ok'ontsik kin ajtintsi na Dios, k'aletsik tám ban ch'én Olibos.

²⁷Utsantsik enché' k'al na Jesús:

—Jeché' i akal ejtal tatá'tsik ne'ech ka jila' ti kin bela' k'al tin kwenta xowa' ne'ech ku tamu, pos enché' tin ulu na Dios ban T'okat Dhuslab: “Ne'ech ku walka' ka chemdhá an belkol borregotsik ani an borregotsik ne'ech ka buk'ey.” ²⁸Por tam kin ejech ti ít, ne'ech kin k'ale ok'ox ban chabál Galilea ani tatá'tsik tayíl.

²⁹Utsan tám enché' k'al na Pedro:

—Maske ejtal xi más kin jila' ti bela', naná' yaba'.

³⁰Por utsan enché' k'al na Jesús:
—Tsubax tu utsál ke jeché' i akal,
tam yabél dhájnék an pek'el chábíl,
tatá' óxílich a ulúmal ke yab tin
exlál.

³¹Por na Pedro in wits'k'o juní ani
in ulu enché':

—Maske kin utsan ke ne'ech kin
chemdhá junax k'al Tatá', yab
ne'ech ku ulu ke yab tu exlál.

Ani ejtaltsik anchan' tin ulu.

**Na Jesús k'ale ti ól ban chakam
aleláb xin bij Jetsemaní**

(Mt. 26:36-46; Lk. 22:39-46)

³²Ulichtsik tám ba jun i chakam
aleláb xin bij Jetsemaní ani utsan
enché' an exóbaltsik k'al na Jesús:

—Ki buxkank'itsik teché', lejat
Naná' ne'ech nú' ani' tin ól.

³³In júna' na Pedro, na Jakobo
ani na Juan abal ka junikná k'ál
ani tujey kin ach'a' na Jesús jun
i t'e'pintaláb ani yajtsiktaláb.

³⁴Utsantsik enché' k'al na Jesús:

—U ach'ál tu ejattal ke ne'ech
ku chémay jeché' an t'e'pintaláb.
Ki jilk'ontsik teché' ani yab ki
wayichtsik.

³⁵K'ale tám na Jesús lej wé' tú'
ani', tudhlan kutúl asta chabál ani
in kontsi na Dios max in ejtowelak
kin t'aja' abal yab kin wat'na' an
yajtsiktaláb xi ne'ech kin tametna'
jachan' i ora. ³⁶Ba nin ólábíl in ulu
enché':

—Táta', ejtal xowa' a lé' u t'ájnal
k'al na awital ani k'al na cháp.
Naná' tu kontsal ti kin tolminsi
abal yab ku wat'na' jeché' an
yajtsiktaláb xi tin aytsím; por yab
ka t'ájan xowa' Naná' u lé', ka t'ájan
xowa' Tatá' a lé'.

³⁷Witsiy tám xon ti k'wajat xi óx
an exóbaltsik ani u wayaltsik tin
ela'. Utsan enché' na Pedro:

—Simón, ¿a belál ta wayal? ¿Yab
a ejto ka kuxuy ni jun i ora yab ki
wayich? ³⁸Yabtsik ki wayich ani ki
ólan abal yab ki átátsik k'al an lej
at'ax. Tsubax k'ejle, na ejattaltsik in
lé' ki ólan, por yab i tolmiyábtzik
k'al na t'u'úl abal yab t'ajat likat.

³⁹K'ale tám juní ani ólan. Aníl'k'i
ti ólan jelt xan tin t'ajámal tin
jidhtal. ⁴⁰Tam ti witsiy na Jesús,
u wayaltsik juní tin ela' abal u
mút'nalichtsik t'ajat nin wal k'al an
akal ani yabtsik in ela' xan ti ka
tók'on. ⁴¹K'ale juní ti ól tin oxtsíl
ani tam ti witsiy xon ti k'wajat an
exóbaltsik, in utsa'tsik enché':

—¿A óntsaltsik ta wayal ani ta
koyol? ¡Lejatich! In bajúmalich
an ora xowk'i Naná', xin abadh
abal kin wenk'on neye tin inik,
ne'ech kin pidhnájich abal kin
chemdhá k'al an walablomtsik. ⁴²Ki
ch'akáchtsik ani wanách; nú'ich tál
xi ne'ech ti kin pidhna' abal kin
chemdhá.

Yak'wan na Jesús

(Mt. 26:47-56; Lk. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴³Bél k'wajat ti káw na Jesús tam ti
ulich na Judas, jún ti éb xi lajucháb
an exóbaltsik. Ulich junax k'al yán i
yák'waltsik, in teykómtsik i machét ani
i te'. Abnéktsik k'al an ok'lek pále'tsik
ani k'al an ok'tsixtsik xin wilál nin
tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na
Moisés ani k'al nin ok'lékil an judfótsik.
⁴⁴Na Judas, xi ne'ech ti pidhnax, jayk'i
tin utsámalich an yák'waltsik xant'éy
ne'ech kin t'aja' abal kin exla'tsik
xitam já' na Jesús. Enché' tin utsa'tsik:

—An inik xi ne'ech ku ch'uch'bay, ja'ich xi tatá'tsik a ayal. Ka yak'wa' ani ka júna'tsik belkómte alwa'.

⁴⁵Tam ti ulich, utey ba na Jesús ani in utsa' enché':

—iOk'tsiox, Ok'tsiox!

Ani in ch'uch'bay. ⁴⁶Támk'i ti yak'wan na Jesús k'al an yák'waltsik.

⁴⁷Jún ti éb xi ta' ti k'wajat k'al na Jesús in jixóna' nin machétil ani in patíntsi tin xuchun nin t'ojnánil an ok'lek pále'tsik. ⁴⁸Utsantsik tám enché' k'al na Jesús xi ulich an ti yak'waxtsik:

—¿Jant'ók'i ta tsi'neksik k'al i machét ani k'al i te' abal ti kin yak'wa' jelti max ne'ech ka yak'wa'tsik jun i kwé'? ⁴⁹Tsudhey ka tsudhey in k'wajinek k'al tatá'tsik ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios tin ok'tsiox ani yab tin yak'wámal. Por jeché' xowa' exom tin t'ajtsaltsik, ja'ich abal ka t'ájan xan ti k'wajat dhutsadh ban T'okat Dhuslab.

⁵⁰Jilan tám kwetém na Jesús ani k'ale ti chink'onat an exóbaltsik.

An kwitól inik xi ájlách

⁵¹Tá' jeye ti ne'ech wewkómte na Jesús k'al jun i kwitól inik ani tokot bolilidh k'al jun i dhak k'udhk'um. Jeché an kwitól inik, yak'wan jeye k'al an yák'waltsik xi k'ál ti yak'wan na Jesús, ⁵²por in jilch'óna' an dhak k'udhk'um xi k'ál ti bolidh ani chilim ti ájlách.

Na Jesús tin tamét an Junkulom Awiltaláb

(Mt. 26:57-68; Lk. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵³Júná tám na Jesús bin k'imá' an lej ok'lek pále'tsik ani junkun taja' nin ok'lékiltsik an pále'tsik,

nin ok'lékiltsik an judíotsik ani an ok'tsioxtsik xin wilál nin tak'ixtal na Dios. ⁵⁴Na Pedro wéwnaxin ówk'i ani ulich asta bin elébil in k'imá' an lej ok'lek pále'tsik. Buxkan taja' ti dhilal bin wál an k'amal junax k'al xin beletnáltsik an pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios.

⁵⁵Nin ok'lékiltsik an pále'tsik ani an Junkulom Awiltaláb in ayal jun xata' abal kin ejto kin walbiy na Jesús ani anchan' ka pidhná abal ka chemdhá, por yab eltsin ni jun in walab. ⁵⁶K'al yán ti k'wajay ti jantsinal ti káw na Jesús, por k'e'etich k'e'etich xowa' in ulutsik. ⁵⁷Kubey tám taltsik ti ólnax jayéchk'i k'al i januts káw ani in ulutsik enché':

⁵⁸—Wawá' i ach'ám tin ulúmal enché': "Naná' ne'ech ku paku jeché' an pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios xin kubám an iniktsik ani ti óx a k'ítsá ne'ech ku kuba' juní ít xi yab kubadh k'al i iniktsik."

⁵⁹Por nibal anchan' yab in junu xowa' in ulutsik xi jidhtal.

⁶⁰Kubey tám an lej ok'lek pále'tsik junax ch'ejel xon ti k'wajat xi tá'tsik ti junkunék ani konyat enché' na Jesús:

—¿Jant'ók'i ti yab i tók'nal? ¿Tsubaxxe' xowa' i k'wajat ta usnal o yaba'?

⁶¹Por na Jesús ní wé' yab k'uchun ani nibal xata' in tók'oy. Konyat tám juní enché' k'al nin lej ok'lékil an pále'tsik:

—¿Tatá'xe' ni Kristo, xi Chakámláb k'al na Dios xu k'ak'náb?

⁶²Tók'on enché' na Jesús:

—Naná'. Ani ne'ech ti kin chu'utsik Naná', xin abadh abal

kin wenk'on neye tin inik, buxúl tin eját na Dios xi ejtal in ejtowal kin t'aja' ani tam kin tsích juní ban tokow.

⁶³An lej ok'lek pále'tsik in mich'óna' k'al in chákub nin k'udhk'úmil xin k'wajbím abal anchan' ti tók'oyat k'al na Jesús ani in ulu enché':

—Yabich más i yéntsai i ólnax. ⁶⁴A ach'a'ichtsik xan tin ch'íkat t'aja' na Dios. ¿Jant'éy xo' a ula'tsik ki t'ajtsi?

Ejtal xi ta' ti junkunék, jununúl tin ulutsik abal walbidh t'ajat na Jesús ani in tomnál ka chemdhá.

⁶⁵Tujoye tám ti tubkayáb na Jesús k'al taltsik, ti putsuntsáb tin wal, ti cha'wáb k'al i k'ubaklek ani u usnal enché':

—iKa ulu xo' xita' ti cha'aw!

Ani pik'yat jeye bin wal k'al an belkol pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios.

Na Pedro in ulu ke yab in exlál na Jesús

(Mt. 26:69-75; Lk. 22:56-62;

Jn. 18:15-18, 25-29)

⁶⁶Na Pedro k'wajat cha'at bin elébil an pulek atá ani támk'i jachan', ulich jun in tsidhan xu t'ojnal bin k'imá' an lej ok'lek pále'tsik. ⁶⁷Tam ti chu'tat na Pedro ti dhilal, teloloyat alwa' ani utsan enché':

—Tatá' junax teye ta xe'ech k'al na Jesús xi Nasaret.

⁶⁸Por na Pedro in ulu enché':

—Yab u exlál, nibal u cho'ób xant'éy a t'ilál.

Kale eléb xon tu oxnáb ani dhájan tám jun i pek'el. ⁶⁹Chab chu'tat juní

k'al an tsidhan ani tujoye kin utsa' enché' xi tá'tsik ti k'wajat:

—Jeché' an inik ja'ich jeye in kidhtal na Jesús.

⁷⁰Por jajá' in wits'k'o kin ulu ke yab ani'. Tam ti más lej jun wé', utsan enché' k'al xi tá'tsik ti k'wajat:

—Tsubax lejtal, tatá' ja'ich teye jún ti éb xi jajá'tsik, pos tatá' i Galileo ani anchan' teye i káw jelti jajá'tsik.

⁷¹Tujoye tám kin ulu na Pedro abal kin tamu xata' yab alwa' max yab tsubax xowa' in ulal ani in lej tsubax ulu enché':

—Tsubax tu utsá'tsik ke yab u exlál xitam inik xi k'wajattsik a t'ilál.

⁷²Támk'i jachan', dhájan an pek'el tin chabtsíl. In chalpána' tám na Pedro xan ti usnék k'al na Jesús: “Tam yabél dhájnék an pek'el tin chabtsíl, tatá' óxílich a ulúmal ke yab tin exlál.” Ani uk'ik'íl ti k'wajay kin chalpay xowa' usnék k'al na Jesús.

Na Jesús tin tamét na Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Lk. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

15 Tam ti tsudhey, dhajawe t'ajat ti junkun nin ok'lékiltsik an pále'tsik k'al nin ok'lékil an judíotsik, k'al an ok'tsixtsik xin wilál nin tak'ixtal na Dios ani k'al an Junkulom Awiltaláb. Tam tin chalpáchtsik alwa' xant'éy ne'ech kin t'aja', in júna'tsik tám wik'adh na Jesús ani in pidhna' ba na Pilato. ²Konyat enché' na Jesús k'al na Pilato:

—¿Tatá'xe' nin Pulek Tak'íxal an judíotsik?

Tók'on enché' na Jesús:

—Tatá' a ulal abal anchan'.

³K'al yán xata' ti walbiyat k'al nin ok'lékiltsik an pále'tsik. ⁴Konyat tám juní k'al na Pilato:

—¿Yabxe' ne'ech ki tók'on? Ka ach'a' xan ti exom ti walbiyaltsik, in ulaltsik ke yán xata' a t'ajámál.

⁵Por nibal anchan' yab tók'on na Jesús ani labandhájich tokot na Pilato.

Bijtsin na Jesús abal ne'ech ka chemdhá

(Mt. 27:15-31; Lk. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

⁶Ech'ek'i tam u ajíbnáb an paskwa, na Pilato in walkál jun i wik'nél xi ka kontsin k'al an atiklábtsik. ⁷Tam ti jachan' i k'ij, ta' ti balidh ban wik'axte' jun i inik xin bij ta Barrabás xi wik'nék junax k'al nin kidhtaltsik abal chemdhaxnéktsik tam tin péjeyám i awiltalábtsik. ⁸Junkun tám an atiklábtsik abal kin kontsi na Pilato kin walka' jun i wik'nél jelt xan ti ech'ek'i in ujnámál in t'ajál.

⁹Tók'oyattsik enché' k'al na Pilato: —¿A lé'tsikxe' tu walkantsi an tin Pulek Tak'íxal an judíotsik?

¹⁰Konyattsik anchan' k'al na Pilato kom in cho'ób alwa' ke yab u le'náb ka chu'tat na Jesús k'al nin ok'lékiltsik an pále'tsik ani jaxtám ti pidhnats na Jesús abal ka chemdhá.

¹¹Por nin ok'lékiltsik an pále'tsik, in nixokna' an atiklábtsik kin konoy ka walká na Barrabás. ¹²Konyattsik tám juní enché' k'al na Pilato:

—¿Ani jant'éy a lé' ku t'ajtsi xa bijyaltsik tin Pulek Tak'íxal an judíotsik?

¹³Jajá'tsik tók'on kawidh ani in ulutsik enché':

—iKa chemdha' pajk'idh ban peltsidh te'!

¹⁴Konyattsik tám enché' k'al na Pilato:

—¿Jant'om walastaláb in t'ajám?

Por jajá'tsik in óntsi kin ulu más kawidh enché':

—iKa chemdha' pajk'idh ban peltsidh te'!

¹⁵Kom na Pilato in lé' ka jilk'on alwa' k'al an atiklábtsik, in walka' na Barrabás. In abna' tám ka lekbayat yáníl na Jesús ani tayíl in pidhna'ich tám abal ka chemdhá pajk'idh ban peltsidh te'.

¹⁶Júná tám na Jesús k'al an soldadotsik bin kuxtálil an atá xon tu t'ajnal an lújundhaxtaláb ani kanyat ka junkun taja' ejtal xi k'e'et an soldadotsik. ¹⁷Xeketliyat tám na Jesús k'al jun i k'udhk'um xi t'unuyich t'ajat k'al in chákní' ani k'wajbantsat bin ók' ti kwetsotsól dhipadh k'ídh. ¹⁸Tujey tám ti labídhnáb enché' na Jesús:

—iKi k'wajay k'íjidh, Pulek Tak'íxal an judíotsik!

¹⁹U t'oxyáb bin ók' k'al jun i te', u tubkayáb ani u tudhéltsik tám tin tamét. ²⁰Tam ti ok'ontsik kin ubát'na' ani kin labídhna', in wék'ontsíchtsik tám an ti chak k'udhk'um, k'wajbantsat xi Jajá' nin k'udhk'úmil ani kaldhájich tám abal ka júná ka chemdhá pajk'idh ban peltsidh te'.

Pajk'iyat na Jesús ban peltsidh te'

(Mt. 27:32-44; Lk. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

²¹Taman ti bél jun i inik xin bij Simón, xu tak'nal ban chabál Sirene, nin táta' na Alejandro ani na Rufo. Jajá' u witsélich bin ale

ani tam tu wat'elich taja', t'ajtsin ti chápláb k'al an soldadotsik abal kin kitnantsi an ti peltsidh te' xin ne'dhál na Jesús.

²²Júná tám na Jesús ban chabál xu bijyáb Gólgota. Ti tének káw, Gólgota, in lé' kin ulu: "In chabálil in beklék in ók' i chemélom inik."

²³Pidhan na Jesús ti yajtsik uxnél xuk'udh k'al i ts'a'iktaláb xu bijyáb mirra, por yab in le'na' kin uch'a'. ²⁴Tam ti pajk'iyatich ban peltsidh te', wélchíxnantsat an tin k'udhk'úmil na Jesús k'al an soldadotsik, por yab anik'i, ok'ox ubát'intsik abal kin chu'u xant'éy kin lujuy kin áta' juntsik ti éb.

²⁵Beléju i dhajaw tam ti na Jesús pajk'iyat ban peltsidh te'.

²⁶K'wajbá bin ók' an peltsidh te' jun i dhuslab xin ulal xant'ók'i tin kwenta ti chemdhá. Enché' ti k'wajat dhutsadh: "Jeché' ja'ich nin Pulek Tak'íxal an judíotsik."

²⁷Pajk'iyattsik jeye ba peltsidh te' junax k'al na Jesús cháb i kwé'tsik, jún tin eját ani jún tin k'watab.

²⁸Anchan' ti támun abal ka t'ájan xan ti k'wajat dhutsadh enché' ban T'okat Dhuslab: "Ájin jeye jelti max i walablom, jelti xi chemechtsik junax k'al Jajá'."

²⁹Odhbijyat k'al xu wat'eltsik taja' tin tamét, in wíwók'liyaltsik nin ók' ani in ulaltsik enché':

—Tatá', xa ejtowal ka paku an pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios ani ne'ech ka kuba' juní ti óx a k'ítsá, ³⁰ka lo'o xo' tabá' ani ki pa'ay ban peltsidh te'.

³¹Tá' jeye ti k'wajat nin ok'lélkilsik an pále'tsik ani an ok'tsixtsik xin wilál nin tak'ixtal

na Dios ti labídhnx ani u útsáxtsik enché':

—In lo'ómal k'e'ettsik ani xo' Jajá' yab in ejtowal kin lo'o tinbá'. ³²Max ani' lejtal Jajá'ich nu Kristo, nin Pulek Tak'íxal an israelitatsik, ka pa'ay xo' ban peltsidh te' ani ne'ech tám ki bela'ich.

Xi ta' ti k'wajattsik tin wálím k'ejsik pajk'idh ban peltsidh te', u odhbijxitsik jeye.

Nin chemtal na Jesús

(Mt. 27:45-56; Lk. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

³³Tam ti ch'ejelich a k'ítsá, jik'wchin tin pubíl an k'ay'lá ani in t'ójonsi asta óx i wákal. ³⁴Tam ti óxich i wákal, na Jesús in ulu kawidh enché':

—Eloi, Eloi, ¿lama sabaktani? — jeché' an káw in lé' kin ulu: Dios tu Ajátik, Dios tu Ajátik, ¿jant'ók'i tin walba'?

³⁵Taltsik xi taja' ti k'wajat, in ach'a'tsik ani in ulu enché':

—Ka ach'a', exom in kanál na Elías, an t'ílsix xi xe'chinék ti weje'.

³⁶Jún ti éb k'ale adhik kin axdha' ban jiliy uxnél jun xata' jelti kwinim, in wik'a' bin tsúm jun i te', in utuntsi bin wi' na Jesús abal kin juch'u ani in ulu enché':

—Yabich más xata' ki t'ajtsi, wana ki chu'u max ka tsích na Elías kin pa'ba' ban peltsidh te'.

³⁷Dhájan tám kawidh na Jesús ani chemech. ³⁸Támk'i jachan', an tolow k'udhk'um xi ta' ti palat altá ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios, xílan asta t'ek'at ani asta cha'at. ³⁹An ok'lek soldado romano xi ta' ti kubúl tin tamét na Jesús, tam tin chu'u xan ti dhájan ani chemech, in ulu enché':

—Tsubax lejtal, jeché' an inik u Chakámláb k'al na Dios.

⁴⁰Tá' jeye ti k'wajat i mímlábsik ti ów telom. Jé' k'wajat taltsik nin bij: na Salomé, na María Magdalena ani na María xin ko'ol cháb in chakámil, jún in bij ta José ani xi tayíl in bij ta Jakobo. ⁴¹Jeché' an mímlábsik, juniknadh ani tolmidh k'ál na Jesús tam ti k'wajay Galilea. Ta' jeye ti k'wajat más k'e'et i mímlábsik xi juniknadh k'ál na Jesús tam ti k'ale Jerusalén.

Jolyat na Jesús

(Mt. 27:57-61; Lk. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁴²Tam ti exomich ti dhamul, tam an israelitatsik in t'ojoyal xowa' in yéntsál abal in k'ítsájil an koyóxnich, ⁴³ulich na José xu k'wajíl ban bitsow Arimatea. Jajá' ja'ich jeye jun i ultaláb kidhtaláb k'al an Junkulom Awiltaláb. Jajá' k'wajat jeye in aysím xowk'i na Dios ne'ech ka tujéch ti tak'ix ani in kuba' tinbá' ka ochich xon ti k'wajat na Pilato abal kin kontsi tin t'u'úl na Jesús kin joliy. ⁴⁴Na Pilato labandhá abal in ach'a' ke jayk'i ti chemnek na Jesús. Jaxtám tin kaniy an ok'lek soldadotsik abal kin konoy max ani' lejtal ti chemnekich. ⁴⁵Tam ti utsan k'al an ok'lek soldadotsik abal ani', utsanich tám na José k'al na Pilato abal awilich kin júna' kin joliy. ⁴⁶In ch'a'ay tám na José jun i k'udhk'um, in pa'ba' nin t'u'úl na Jesús ban peltsidh te' ani in boliy k'al an k'udhk'um. K'ale tám kin k'wajba' ba jun i jólimtaláb xi ta' ti k'wajat cholk'adh bin akan jun i t'ujub ch'én ani tolilíl tin utu jun i yejche'

t'ujub abal kin paxk'intsi k'ál tin wi'llébil an jólimtaláb. ⁴⁷Na María Magdalena ani xi jún na María, nin nána' na José, in chu'utsik xon ti k'wajbantsat tin t'u'úl na Jesús.

Ejeh ti ít na Jesús

(Mt. 28:1-10; Lk. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

16 Tam ti wat'éch nin k'ítsájil an koyóxnich, na Salomé, na María Magdalena ani xi jún na María nin nána' na Jakobo, in ch'a'aytsik i niwiytaláb abal ka k'aletsik kin mawtsi k'ál tin t'u'úl na Jesús. ²Dhajawe tin jidhtal k'ítsájil an semana, k'aletsik ban jólimtaláb ani tam ti ulich taja' jayk'i ti eblinékich na k'ítsá. ³Kónóxintsik enché':

—¿Jita' ne'ech ti ku wixk'intsi an ti t'ujub xi k'ál ti paxk'idh an jólimtaláb?

⁴Por tam ti ulchichtsik, in chu'u abal an yejche' t'ujub xi k'ál ti paxk'idh an jólimtaláb jayk'i ti wixk'intsidh. ⁵Ochichtsik tám altá ani in chu'u taja' buxúl tin ejáattsik jun xita' jelti kwitól inik. An kwitól inik xeketlidh k'al jun i dhak joch'at xeketláb ani jik'ey t'ajat an mímlábsik. ⁶Por utsan enché' an mímlábsik:

—Yab ki jik'eytsik, u cho'óbich abal a ayaltsik na Jesús xi Nasaret, xi chemdhá pajk'idh ban peltsidh te'. Jajá' ejnekich ti ít, yabich wa'ach teché'. Ka tela'ti nú' xon ti k'wajbadh. ⁷Ki k'aléchtsik ani ka utsa' nin exóbaliltsik ani na Pedro: “Na Jesús ne'ech ka okxin ka k'ale Galilea ani tatá'tsik tayíl; taja' ne'ech ka chu'utsik jelt xan ti utsámal.”

⁸Kale tám adhik an mímlábsik ban jólimtaláb abal tokot u wipípltsik ani u jik'él. Nibal xata' in utsa'tsik ni jun xita' abal u jik'éltsik t'ajat.

Na Jesús in xalk'a' tinbá' abal ka chu'tat k'al na María Magdalena

(Jn. 20:11-18)

⁹Tam ti na Jesús ejech dhajawe tin jidhtal k'ítsájl an semana, ok'ox in xalk'a' tinbá' abal ka chu'tat k'al na María Magdalena, xi káldhantsidh búk i at'ax ejattaláb. ¹⁰Na María k'ale tám ani in utsa' xi xe'chinéksik junax k'al na Jesús ke jajá' in chu'úmal na Jesús. Xi xe'chinéksik k'al na Jesús, elantsik ti uk'nal ani ti t'e'pinal k'al na María. ¹¹Tam tin ach'a' ke na Jesús ejnek ti ít ani ke na María in chu'úm, yab in bela'tsik.

Na Jesús in xalk'a' tinbá' abal ka chu'tat k'al cháb nin exóbaliltsik

(Lk. 24:13-35)

¹²Tayíl, chu'tat na Jesús k'al cháb nin exóbaliltsik tam ti ne'ech ti bél, por Jajá' in jalk'uyámal tinbá'. ¹³Tam tin exla'ichtsik abal ja'ich na Jesús, witsiytsik xon ti k'wajat xi más an exóbaltsik ani in t'íltsi ke in chu'úmaltsik na Jesús, por nibal jajá'tsik yab beltsin.

An punk'untsixtaláb xi jiltsin an abatwáletsik k'al na Jesús

(Mt. 28:16-20; Lk. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁴Más tayíl, na Jesús in xalk'a' tinbá' abal ka chu'tat k'al xi lajújún

an exóbaltsik tam ti buxutsik ti k'apul. K'wiyantsik tám k'al na Jesús abal yabtsik t'ajat u belom ani yabtsik t'ajat in exbayal, kom yab in bela'tsik xowa' t'íltsin k'al xin chu'úmaltsik ke na Jesús ejnek ti ít. ¹⁵Utsantsik tám enché' k'al na Jesús:

—Ki k'aletsik putálk'i tin pubíl an k'ay'lá ani ka t'íltsitsik an ti alwa' t'ilab ejtal an atiklábtsik. ¹⁶Xita' kin bela' ani ka pujan, ne'ech ka lo'ey; por xita' yab kin bela', ne'ech ka k'ale ban k'ibeltaláb. ¹⁷Ejtal xita' kin beltsi an tin káwintal na Dios, ne'ech kin ejto kin t'aja' jeché' an exólsik: K'al tin awital nu bij ne'ech kin ejto kin káldhantsi ti at'ax ejattalábtsik xita' k'wajat teykómté k'ál, ne'ech ti káwtsik k'al i ít káwintaláb ¹⁸ani max yab kin chu'u ani kin téyna' i chan o max kin uch'a' jun i it'lab, yab xata' ne'ech kin tamu. Ne'ech jeye kin k'wajba'tsik nin k'ubak ban ya'ultsik ani ne'ech ka jeley jachan' an ya'ultsik.

Na Jesús k'adhích walk'i'

(Lk. 24:50-53)

¹⁹Tayíl, tam ti ok'onich ti tawnábsik, júnájich tám walk'i' an Ajátikláb ani buxkan tin eját na Dios. ²⁰Tam ti kaléch an abatwáletsik, xe'chin putálk'i kin t'ila' an alwa' t'ilab ani tolmiyattsik k'al an Ajátikláb kin t'aja' i labidh labandhaxtaláb abal ka cho'óbná ke tsubax xowa' in t'ilálsik. Anchan' ka t'ajan.

An alwa' t'ilab xin dhutsám na

Lukas

Jeché' ja'ich xowa' dhutsuntsat na Teófilo

1 Yán i atiklábsik in dhutsámál k'al tin kwenta ejtal xowa' in t'aja' an Ajátikláb teché' ba ni chabálil. ²Anchan' tin dhutsámalsik jelt xan tu t'iltsinék k'al xi chú'lámadhtsik asta tam ti tujeý jeché' xowa' támnék ani tolmixnéksik abal ka t'ilan jeché' an alwa' t'ilab. ³Pulek chalpadh Teófilo, naná' u al'imay neye k'al yantam i k'ayúmtaláb ejtal xowa' támnék asta tam ti tujeýk'i ani u chalpayal abal in tomnál tu dhutsuntsi ejtal xowa' in t'aja' an Ajátikláb anchan' xan ti támun. ⁴Tu dhutsuntsal jeché' abal ka exla' alwa' an tsubaxtaláb k'al tin kwenta xowa' i ok'tsinékich.

Jun i t'okat abatwále in ólna' abal ne'ech ka wa'chin ti chakam na Juan xu pujax

⁵Tam ti na Erodes u pulek tak'ix ban chabál xi Judea, ta' ti k'wajat jun i pále' xu bijyáb ta Sakarías, jún ti éb xu kidhtaláb bin junkunélil na Abías. Nin tomtal in bij ta Elisabet

ani jajá' u kidhtaláb k'al an pále' Arón. ⁶Chablam ti éb lujattsik t'ajat tin tamét na Dios, in t'ajálsik ejtal xowa' in ulal an tak'ixtaláb ani xowa' in ulal ka t'ajan an Ok'óxláb. ⁷Por yab in ko'ol i chakamtsik kom na Elisabet yab u kó'nal, tám juní pakdha'ichtsik t'ajat.

⁸Jun i k'ij, tam ti an pále'tsik xon tu tak'nal jeye na Sakarías in lujuy ka t'ójontsik abal kin t'ójontsi na Dios, ⁹ubát'intsik abal kin cho'óbna' xita' ne'ech kin lujuy ka ochich ti ikbax ban pulek atá xon tu k'ak'náb an Ok'óxláb. Ubát'intsik ok'ox kom anchan' tin ujnámalsik in t'ajál ani na Sakarías, ja'ich in lujuy ka ochich. ¹⁰Lejat an ikob k'wajat ti t'a'íl, ejtal an atiklábsik k'wajat eléb ti ól. ¹¹Támk'i jachan', na Sakarías in chu'u jun in t'okat abatwálejil an Ok'óxláb xi xalk'an kubúl tin eját xon ti k'wajat ti t'a'íl an ikob. ¹²Tam ti na Sakarías in chu'u an t'okat abatwále, laban t'ajat ani jik'ey. ¹³Por utsan enché' k'al an t'okat abatwále:

—Sakarías, yab ki jik'ey, pos na Dios in ach'ámalich na ólábil ani na tomtal Elisabet ne'ech kin kó'oy

jun i chakam xi ne'ech ka bijiy ta Juan. ¹⁴Tatá' ne'ech t'ajat ki k'ijidhmé ani yán ne'ech ka kulbé abal wa'chin jachan' an chakam, ¹⁵pos jachan' na chakámil ne'ech ka k'wajay púlek tin tamét na Dios. Yab ne'ech kin uch'a' i yajtsik uxnél nibal i bók ani ne'ech t'ajat ka k'wajay teykónte k'al an T'okat Ejattaláb asta tam ka wa'chink'i. ¹⁶Ne'ech kin t'aja' ka witsiytsik ti ít ban Ok'óxláb nin Diosil, yán i atiklábtsik xu kidhtaláb k'al na Israel. ¹⁷Jeché' na Juan ne'ech ka okxin xon ti ne'ech ka ulich an Ajátikláb ani ne'ech kin kó'oy nin ejattal ani an chápláb jelti xin kó'oy an t'ílsix Elías. Ne'ech kin t'aja' ka pákwlántsixin an táta'lábtsik k'al nin chakámiltsik ani abal kin lujkúchtsik jeye nin chalap xi yabtsik u t'ajax ti k'ij. Anchan', ne'ech tám ka k'wajách t'ojojodh an atiklábtsik abal kin bach'u an Ajátikláb.

¹⁸Na Sakarías in konoy enché' an t'okat abatwále:

—¿Janti ne'ech ku ejto ku cho'óbná' max tsubax jeché'? Pos naná' in yejchelich ani nu tomtal púlekich jeye t'ajat.

¹⁹Tók'oyat enché' k'al an t'okat abatwále:

—Naná' u bij Gabriel ani u t'ójontsal a Dios, Jajá' tin abámal tu tawna' ani tu óltsi jeché' an ti alwa' t'ilab. ²⁰Por xo', kom yab a bela' xowa' tu utsa', ne'ech ki mó'bé ani yab ne'ech ka ejto ta káw asta ka wa'chin na chakámil. Jeché' ne'ech ka támun, tam kin bajaw an k'ij.

²¹Lejat k'wajat ti támnal jeché', an atiklábtsik k'wajat eléb in aytsal

na Sakarías, u labnalichtsik abal owéch t'ajat ani yab u kalel ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios. ²²Tam ti kale na Sakarías, yabich in ejtowal kin tawna' an atiklábtsik, tawnaxin k'al in k'ubakk'i abal mó'bédhats. An atiklábtsik in cho'óbná tám abal na Sakarías in chu'úmal jun i xalk'antsixtaláb ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios.

²³Tam ti kidhéch an k'ij ti t'ójontsix, na Sakarías k'ale tin k'imá'. ²⁴Más tayíl, nin tomtal Elisabet jilk'on kó'odh ani bó' a ích' yab kale tin k'imá'. Jajá' in ulal enché' tin itsích: ²⁵“An Ok'óxláb tin t'ajtsám jeché' abal yabich ti kin tidhebédha' an atiklábtsik.”

Jun i t'okat abatwále in ulu abal ne'ech ka wa'chin ti chakam na Jesús

²⁶Tam tin akaklábich a ích' ti k'wajat kó'odh na Elisabet, aban k'al na Dios an t'okat abatwále Gabriel ba jun i bitsow xi k'wajat Galilea xu bijyáb Nasaret ²⁷abal kin cha'biy jun i tsidhan xin bij ta María. Jeché' an tsidhan, k'wajatich konodh abal ka tomikná k'al jun i inik xin bij José. Jeché' an inik u kidhtaláb k'al an pulek tak'ix Dabid.

²⁸An t'okat abatwále ochich xon ti k'wajat na María ani in ulu enché':

—iMaría, tu chapnédhál, xi k'anidháb t'ajat k'al an Ok'óxláb! An Ok'óxláb k'wajat k'al tatá' ani ti lábt'ajámal más ké xi k'e'et an mímlábtsik.

²⁹Por tam ti na María in chu'u an t'okat abatwále, laban t'ajat k'al xowa' in ach'a' utsan ani u chalpax xant'ók'i ti chapnédhá anchan'.

³⁰ Utsan tám enché' k'al an t'okat abatwále:

—María, yab ki jik'ey, pos i chu'tat k'al na Dios ke alwa' ka bach'u nin alwa'tal. ³¹ Xo' ne'ech ki jilk'on kó'odh, ne'ech ka wa'chiy jun i chakam kwitól ani ne'ech ka bijiy ta Jesús. ³² Jajá' ne'ech ka k'wajay ultaláb t'ajat, ne'ech ka bijyat tin Chakámil a Dios xi púlek t'ajat ani ne'ech ka k'wajbá k'al na Dios ti Pulek Tak'ix jelti nin weje' pakélil Dabid, ³³ ne'ech kin tak'iy malilíl i k'ij nin kidhtaltsik na Israel ani nin tak'ixtal yab jayk'i ne'ech kin kó'oy in ok'ontal.

³⁴ Na María in konoy enché' an t'okat abatwále:

—¿Jantich tám ti ne'ech ku kó'oy i chakam ani naná' yab jayk'i in junkunék k'al ni jun i inik?

³⁵ Tók'oyat enché' k'al an t'okat abatwále:

—An T'okat Ejattaláb ne'ech ka ulich ba tatá' ani na Dios xi púlek t'ajat, ne'ech ti ki paxk'iy k'al nin cháp jelt xan tu paxk'ix jun i chalam. Jaxtám, an chakam kwitól xi ne'ech ka kó'oy t'okat Ja' t'ajat ani ne'ech ka bijyat tin Chakámil a Dios. ³⁶ Na exlowál Elisabet, maske púlekich t'ajat, ne'ech jeye kin wa'chiy jun i chakam kwitól. Xu usnal ke yab u kónal, xo' in ko'olich akak a ích' ti k'wajat kó'odh. ³⁷ Abal na Dios yab wa'ach ni jun xata' xi yab ne'ech kin ejto kin t'aja'.

³⁸ In ulu tám enché' na María:

—Naná' tin jolíbal an Ok'óxláb, ke Jajá' kin t'aja' k'al naná' jelt xan tin utsál.

Tam ti ok'onich kin ulu jeché', an t'okat abatwále k'aléch tám.

Na María k'ale kin álna' na Elisabet

³⁹ Tam ti jachan' i k'ij, na María k'ale jik'atk'i ba jun i bitsow xi k'wajat ban ch'énlom xi Judea.

⁴⁰ Tam ti ulich ba jachan' an bitsow, ochich bin k'imá' na Sakarías ani in chapnédha' na Elisabet. ⁴¹ Tam ti na Elisabet in ach'a' nin chapnédhaxtal na María, an chakam xi k'wajat in kitkóm, yoyon ani na Elisabet in bach'u nin cháp an T'okat Ejattaláb.

⁴² Ani kawidh t'ajat tin ulu enché':

—Na Dios ti lábt'ajámál más ké xi ejtal an mímlábsik ani in lábt'ajámál an chakam xa kitkóm.

⁴³ ¿Jita' u éy naná' abal ka tsích ti kin álna' nin nána' nu Ajátik? ⁴⁴ Pos tam tu ach'piyk'i na chapnédhtomtal, an chakam xi k'wajat u kitkóm, yoyon k'al i kulbéxnich. ⁴⁵ K'ijidh t'ajat abal a bela' xowa' i utsan, pos ne'ech ka t'ájan jelt xan ti utsámál an Ok'óxláb.

⁴⁶ In ulu tám enché' na María:

Naná' u k'ak'nál an Ok'óxláb

⁴⁷ ani nu ejattal u k'ijidhmél k'al na Dios nu Lo'óxil.

⁴⁸ Abal na Dios in chu'u ke naná' ja'ich jun in ch'ojontál jolíbal ani xo', ejtal an atiklábsik xi ne'ech ka wa'chin teché' ti k'ay'lá, ne'ech kin ulutsik ke naná' in lábt'ajadh.

⁴⁹ Pos na Dios xi ejtal in ejtowal kin t'aja', tin t'ajtsámál yán xowa' pakdha'. Jajá', t'okat Ja' t'ajat.

⁵⁰ Na Dios ech'ek'i ne'ech kin kó'ontsi ti yajnantsixtaláb ejtal xita' k'al tu k'ak'náb.

⁵¹ Yán xata' pakdha' in t'ajámál k'al nin cháp;

in pakwtsámál tin chalab xin
t'ek'álsik tinbá' abal yab
kin ejto kin t'aja' xowa' in
chalpayámál.

⁵² In wék'ontsámál tin awiltal an
pakdha' tak'ix
ani in t'ek'bámál xi yabtsik in
t'ek'ál tinbá'.

⁵³ Xu k'a'ílsik, in pidhámál kin
kó'oy xowa'kich xi alwa'
ani xi tumínladhtsik, in ajámál
ka k'ale mapats k'ubak.

⁵⁴ In tolmiyámál nin t'ójontsixel, xi
ja'ich an israelitatsik
ani yab in uk'tsámál kin
kó'ontsi ti yajnantsixtaláb;

⁵⁵ anchan' tin utsámál ni weje'
pakélil

Abraham ani ejtal nin
kidhtaltsik abal malilíl i k'ij.

⁵⁶ Na María k'wajay taja' k'al na
Elisabet óx a ích' xóna' ani más
tayíl witsích tám juní tin k'imá'.

Tam ti wa'chin ti chakam na Juan xu Pujax

⁵⁷ Tam tin bajúch an k'ij xowk'i
na Elisabet ti ne'ech kin wa'chiy an
chakam, in wa'chiy jun i chakam
kwitól. ⁵⁸ Nin at k'imádhtsik ani
nin ja'úbsik, kulbé t'ajat tam tin
ach'a'tsik ke na Elisabet kó'ontsidh
t'ajat ti yajnantsixtaláb k'al an
Ok'óxláb. ⁵⁹ Tam tin kidhbay waxik
a k'ítsá ti wa'chinék an chakam, in
júna'tsik abal ka k'wajbantsat ti
exól bin t'u'úl jelt xan ti usnék kin
t'aja' na Abraham. U le'nábwi'ik
ka bijyat ta Sakarías jelti nin táta',
⁶⁰ por nin nána' in ulu enché':
—Yaba'. Ko'ol ka bijyat ta Juan.

⁶¹ Tók'oyat tám enché':

—¿Jant'ók'i? Yab wa'ach ni jun
xita' a kidhtal xi anchan' in bij.

⁶² Konyat tám k'al i k'ubaklekk'i
nin táta' an chakam abal ka
cho'óbná xowa' bijláb in lé' kin
chu'u ka k'wajbantsat nin chakámil.

⁶³ Nin táta' an chakam, in konoy
jun i okcha' ani in dhutsa' taja'
enché': "Jajá' ne'ech ka bijyat ta
Juan." Ani ejtaltsik laban. ⁶⁴ Támk'i
jachan', in ejtóch tám juní ti káw na
Sakarías ani tujeý kin pubédhantsi
tin bij na Dios. ⁶⁵ Ejtal nin at
k'imádhtsik laban tam tin chu'u
jeché' ani putálk'i ba jachan' an
ch'enadh chabál xi Judea, u t'ilnal
xowa' támnek.

⁶⁶ Ejtal xin ach'álsik jeché' u
chalpaxtsik ani u kónóxtsik jún ani
jún enché':

—¿Jant'éy awil ne'ech kin t'aja'
jachan' an chakam kwitól tam ka
pubey?

Pos jeché' an chakam kwitól,
tsubax lejtal ti teykómte k'al in
cháp an Ok'óxláb.

Nin Ajatlábil na Sakarías

⁶⁷ Na Sakarías, nin táta' an
chakam, teykómte k'al nin cháp
an T'okat Ejattaláb, ijtsin kin ulu
enché':

⁶⁸ Ki k'ak'na' an Ok'óxláb, nin
Diosil na Israel, abal tsi'nek
teché' ba nin bitsówil abal ti
ku lo'o.

⁶⁹ Tu pidhámál jun i pulek Lo'óxil,
xi tál bin kidhtal na Dabid,
nin t'ójontsixel.

⁷⁰ Anchan' tin ulúmal k'al nin
t'okat t'ílsixiltsik asta ti
weje'.

- ⁷¹ In ulúmal ke ne'ech ti ku lo'o
k'al xi tu péjeyal ani k'al xi
tu at'ál,
- ⁷² ke ne'ech kin yajnantsi ni weje'
pakéiltsik
ani ke yab ne'ech kin uk'tsi nin
t'okat lej kintalábil.
- ⁷³ Jeché' ja'ich xowa' na Dios in
lej tsubax utsámal ni weje'
pakélil Abraham:
- ⁷⁴ ke ne'ech ti ku lo'o k'al xi
tu péjeyaltsik abal ki
t'ójoentsích k'al ni jun i jík'ib
- ⁷⁵ ani ku k'wajay lujat ani t'okat
tin tamét Jajá', tsudhey ka
tsudhey putál i k'ij asta xon
talat tu ejat.
- ⁷⁶ Ani tatá' teye, chakam, ne'ech
ki bijyat tin t'ílsíxil a Dios
xi púlek t'ajat, pos ne'ech ki
okxin ka t'ojointsi tin bélil
an Ajátikláb
- ⁷⁷ abal kin pidha' kin cho'óbna'
nin bitsówil ke nin
walastalábitsik ne'ech ka
pakwlintsat ani anchan'
ne'ech kin bach'úchtsik an
lo'eltaláb.
- ⁷⁸ Kom tu k'anidhál ani tu
yajnantsal ni Diosil,
ne'ech ti ku abtsi jun xita' xi tú'
walk'i' abal ti ku tolmíy.
Jajá' in junwal jelt in tajáx
jun i ít k'ij xin wék'oyal i
jik'waxtaláb.
- ⁷⁹ Jajá' ne'ech kin tajbay xi
xe'echtsik ban jik'waxtaláb,
xi ne'echtsikwi'ik ban
k'ibeltaláb tam ka chemech
ani ne'ech ti ku tajbantsi ku
beley ban bél xi k'ijidh.
- ⁸⁰ An chakam kwitól u pubel
ani nin ejattal más u chapni'bél,

k'wajay ban chabál xon ti yab
k'wajtsidh asta tam tin bajaw an k'ij
kin pidhna' tinbá' ka exlá k'al an
atiklábtsik xi Israel.

Xan ti wa'chin ti chakam na Jesús

(Mt. 1:18-25)

2 Tam ti jachan' i k'ij, an
lej pulek tak'ix xu bijyáb
ta Awgusto in ulu abal ka ajyat
putálk'i ejtal an atiklábtsik. ²Jeché'
an jidhtal ajumtaláb, t'ajan tam ti
na Sirenio k'wajat ti pulek awiltaláb
ban chabál xi Siria. ³Ejtaltsik ko'ol
ka witsiy bin bitsówil abal ka ájin
taja'. ⁴Jaxtám, na José kale Nasaret,
an bitsow xi k'wajat Galilea ani
k'ale ban chabál xi Judea ban
bitsow xu bijyáb Belén xon tu
chakam an pulek tak'ix Dabid,
kom na José u kidhtaláb k'al na
Dabid. ⁵K'ale Belén abal ka ájin taja'
junax k'al na María, xi konodhich
tin ko'ol abal ka tomkin k'al ani
k'wajatich kó'odh. ⁶Lejat k'wajattsik
Belén, in bajaw xowk'i na María
ti ne'ech kin wa'chiy an chakam.
⁷Taja' tin wa'chiy nin jidhtal
chakámil, in dhantsiy, in bolíy k'al
i k'udhk'um ani in kwachba' xon tu
mujtsinal tin k'apwál an ko'néltsik,
pos yab in ela'tsik ejtidh xon ti ka
koyóch ba jachan' an atá xon tu
koyná.

**An t'okat abatwáletsik ani
an belkol ko'néltsik**

⁸K'unat Belén, ta' ti k'wajat cháb
óx i belkol ko'néltsik xin beletnál
nin ko'wálsik tam akal. ⁹Jun
jik'towále tin chu'utsik jun in t'okat
abatwálejil an Ok'óxláb, nin labidh
t'okát an Ok'óxláb tajk'an malilíl

xon ti k'wajattsik ani jik'eytsik t'ajat. ¹⁰Por utsantsik enché' k'al an t'okat abatwále:

—Yab ki jik'eytsik, pos tu tsi'dhantsaltsik jun i alwa' t'ilab ani yán ne'ech ka kulbé k'al jeché' tin kwenta: ¹¹ke xo' wa'chinich ti chakam bin bitsówil na Dabid jun i Lo'ox abal tatá'tsik, ja'ich na Kristo an Ajátikláb. ¹²Ti exól, ne'ech ka ela'tsik an chakam dhantsidh, bolilidh k'al i k'udhk'um ani kwachat xon tu mujsinal tin k'apwál an ko'nélsik.

¹³Támk'i jachan', xalk'an tin wál an t'okat abatwále yán i t'okat abatwáletsik xi tál walk'i', in pubédhantsaltsik tin bij na Dios ani in ulaltsik enché':

¹⁴iKin kó'oy an labidh t'okattaláb na Dios tú' walk'i' ani ban chabál, kin kó'oy an k'ijidhtaláb an iniktsik xu k'anidhábsik k'al na Dios!

¹⁵Tam ti an t'okat abatwáletsik k'adhíchtsik juní walk'i', an belkol ko'nélsik tujey ti útsáx jún ani jún enché':

—Pos wana pé asta Belén abal ki chu'u jeché' xowa' támnék, xi tu óltsích an Ok'óxláb.

¹⁶K'aletsik jik'at ani in ela' na María ani na José ani an chakam xi ta' ti kwachat xon tu mujsinal tin k'apwál an ko'nélsik. ¹⁷Tam tin chu'utsik, in t'ila'tsik xant'éy usnéktsik k'al an t'okat abatwále k'al tin kwenta jeché' an chakam. ¹⁸Ejtal xi k'al ti ach'an xowa' in ulutsik, labantsik k'al xowa' in ach'a'. ¹⁹Por na María in chalpóm tokot tin itsích ejtal jeché'. ²⁰Más tayíl, an belkol

ko'nélsik k'aléchtsik tám, por in pubédhantsal ani in k'ak'nantsal tin bij na Dios k'al tin kwenta xowa' in ach'a'tsik ani in chu'utsik, abal anchan' ti támnék jelt xan ti usnéktsik.

Na Jesús júná ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios

²¹Tam ti kidhey waxik a k'ítsá ti wa'chinék an chakam, t'ajtsin ti exól bin t'u'úl jelt xan ti usnék na Abraham ani bijyat ta Jesús. Jachan' an bijláb, ja'ich xi usnék na María k'al an t'okat abatwále tam ti jajá' yabél kó'odh.

²²Tam ti kidhey an k'ij xowk'i jajá'tsik yejat kin t'oko tinbá' jelt xan tin ulal nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés, in júna'tsik an chakam ban bitsow Jerusalén abal kin utu ban Ok'óxláb.

²³In t'aja'tsik anchan' kom bin tak'ixtal an Ok'óxláb k'wajat dhutsadh enché': “Ejtal an ts'itsik kwitól xi jidhtal ka wa'chin ti chakam, yejat ka pidhná abal an Ok'óxláb.” ²⁴K'alneksik jeye abal kin pikba' cháb i bók' o cháb i ts'itsik kuku' jelt xan tin ulal nin tak'ixtal an Ok'óxláb.

²⁵Tam ti jachan' i k'ij, ta' ti k'wajat Jerusalén jun i inik xu bijyáb Simeón. Jajá' ja'ich jun i lujat inik xin k'ak'nál na Dios ani in aytsím jeye ka lo'wat an israelitatsik. Jajá' teykómte t'ajat k'al an T'okat Ejattaláb ²⁶ani usnék k'al an T'okat Ejattaláb abal yab ne'ech ka chemech max yab kin chu'u ok'ox an Kristo xi ne'ech ka aban k'al an Ok'óxláb. ²⁷Jeché' na Simeón k'ale ban pulek atá xon

tu k'ak'náb na Dios ijtsidh k'al an T'okat Ejattaláb. Tam ti na Jesús juná k'al nin táta'tsik ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios abal ka t'ajtsin xan tin ulal an tak'ixtaláb ke yejat ka t'ajtsin, ²⁸na Simeón in muluk'na' an chakam ani in pubédhantsi tin bij na Dios enché':

²⁹Ok'óxláb, awilich ti kin walka' kin chemech tsububudh u itsích

abal a t'aja'ich jelt xan ta utsámal na t'ójontsixel.

³⁰Pos xo' u chu'úch k'al naná' t'ajat u wal an Lo'ox

³¹xa k'wajbámal tin tamét ejtal an atiklábtsik.

³²Jajá' ja'ich jelti an tajaxtaláb xi ne'ech kin tajbay ejtalk'i an bitsowtsik xi yab u israelitatsik ani ne'ech kin pidha' ti labidh t'okattaláb an israelitatsik.

³³Nin táta' ani nin nána' na Jesús labantsik k'al xowa' in ach'ál in ulal na Simeón k'al tin kwenta an chakam. ³⁴Lábt'ajantsik k'al na Simeón ani utsan enché' na María nin nána' na Jesús:

—Ka ach'a', jeché' an chakam k'wajbá abal kin t'aja' ke yán i israelitatsik ka k'ale ban k'ibeltaláb o ka lo'eytsik. Jajá' ja'ich jun i exól xi ne'ech ka pojká k'al yán xita'. ³⁵Anchan' ne'ech ka cho'óbná xowa' in chalpayal jun xita' tin itsích. Por abal tatá', ejtal jeché' ne'ech kin junu jelti max exom ta t'idhbantsáb ta ejattal k'al jun i machét.

³⁶Tá' jeye ti k'wajat jun i mímláb púlekich t'ajat xu t'íltsix jeye, jajá' in bij ta Ana ani u chakámláb k'al na Fanuel, xu kidhtaláb k'al na Aser.

Jeché' an mímláb, tsidhan t'ajat ti tomkinék ani tokot búk i tamub k'wajay k'al nin tomkíl. ³⁷Jajá' ja'ich xo' jun i chemtsidh mímláb xin ko'olich che' inik k'al ché' i tamub ti kwetém. Ech'ek'i k'wajat ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios, akal i k'ij in t'ójontsal an Ok'óxláb k'al i k'ílixnich ani k'al i óláb. ³⁸Na Ana ulich jeye támk'i jachan', in tuju kin pidha' ti jalbintsixtaláb na Dios ani kin t'íltsi an atiklábtsik k'al tin kwenta jachan' an chakam xu bijyáb ta Jesús. Jachan' an atiklábtsik xu k'wajíl Jerusalén, ja'ich xin aytsím ka lo'wat abal yabich más ka kó'yattsik tak'nél k'al i k'e'et bitsow.

Tam ti witsíchtsik juní Nasaret

³⁹Tam ti na José ani na María in t'aja'ichtsik ejtal xowa' in ulal nin tak'ixtal an Ok'óxláb, witsiytsik Nasaret, an bitsow xu tak'nal ban chabál xi Galilea. ⁴⁰Tsudhé' u tajk'anal an chakam u pubel, u likel ani más u chalpadhmél. Ani ech'ek'i in bach'wal nin alwa'tal na Dios.

Xowa' in t'aja' tam ti chipíl na Jesús ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios

⁴¹Tamub ti tamub nin táta'tsik na Jesús u k'alel Jerusalén abal kin ajíbnal an paskwa, an ajib xin ajíbnál an judíotsik. ⁴²Tam ti na Jesús in kidhbay lajucháb i tamub, k'aletsik ejtal ti éb Jerusalén, jelt xan tin ujnámalichtsik in t'ajál tam kin bajaw an ajib. ⁴³Tam ti ok'onich an ajib, kaletsik tám abal ka witsích tin k'imá', por na Jesús jilk'onék Jerusalén ani nin táta'tsik yab in

cho'ób max Jajá' jilk'onék taja'.

⁴⁴Jajá'tsik in chalpay ke na Jesús ta' jeye ti tál bin yaníl an atiklábtsik ani anchan' ti beleysik putál a k'ítsá; por tam ti alyat na Jesús bin kidhtaltsik ani bin exlowátsik, yab elan. ⁴⁵Kom yab elan, witsiytsik tám Jerusalén nin táta'tsik abal kin aliy taja'.

⁴⁶Xe'chintsik kin aliy ani tin óxláb a k'ítsá in ela' ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios. Taja' ti buxúl junax k'al an ok'tsixsik xin wilál nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés. In och'ówiyal xant'éy in t'ilátsik ani in konyal ka wiltsin xowa' Jajá' in lé' kin exbay. ⁴⁷Ejtaltsik xin ach'ál u labnal abal in chu'tal chalpadh t'ajat na Jesús ani abal in tók'oyal jeye alwa' xowa' u konyáb k'al jajá'tsik. ⁴⁸Tam ti chu'tat k'al nin táta'tsik, labantsik ani utsan enché' k'al nin nána':

—Chakam, ¿jant'ók'i tu t'ajtsámal anchan'? Na táta' ani naná' neye u k'wajinekich t'ajat tu álim ani tu chalpay abal i k'ibchonék.

⁴⁹Tók'oyat tám enché' k'al na Jesús:

—¿Jant'ók'i tin ayaltsik? ¿Yabxe' a cho'óbsik ke yejat kin k'wajay teché' abal ku t'aja' xowa' in jilám ka t'ajan nu Táta'?

⁵⁰Por nin táta'tsik yab in exbay xant'ók'i ti tók'oyattsik anchan'.

⁵¹Junaxich tám ti witsiy ban bitsow Nasaret. Taja' ti k'wajay ani in t'ajál ejtal xowa' u usnal k'al jajá'tsik. Ani nin nána' ech'ek'i in chalpóm tin itsích ejtal xowa' támun. ⁵²Na Jesús ne'ech u pubel ani más u chalpadhmél, in t'ajál

ejtal xowa' alwa' tin tamét na Dios ani tin tamét an atiklábtsik.

Na Juan xu pujax u t'íltsix ban chabál xon ti yab k'wajtsidh

(Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

3 Tam ti lajubó'ich i tamub ti tak'ix an lej pulek tak'ix Tiberio, na Ponsio Pilato u pulek awiltaláb ban chabál xi Judea. Na Erodes u pulek awiltaláb ban chabál xi Galilea, nin kidháb xin bij ta Felipe, u tak'ix ban chabál xi Iturea ani xi Trakonite. Na Lisanias, u pulek awiltaláb ban chabál xi Abilinia. ²Na Anás ani na Kayfás, ja'ich nu ok'lek pále'tsik. Tam ti jachan' i k'ij, na Dios in tawna' na Juan ban chabál xon ti yab k'wajtsidh. Jeché' na Juan, ja'ich xu chakámláb k'al na Sakarías, ³wat'éy putálk'i an kwentsaltsik xi k'unat ban walja' Jordán, in utsál an atiklábtsik ke yejatich kin jila'tsik ti walablom ani ka pujanichtsik abal ka pakwlantsat an tin walastalábtsik. ⁴Jeché' támun anchan' abal ka t'ájan jelt xan tin jilámál dhutsadh an t'íltsix Isaías enché':

Ach'at in káwintal jun xita' ban chabál xon ti yab k'wajtsidh ani xu káw, in ulal kawidh enché':

“Ka t'ojojontsíchtsik tin bélil an Ajátikláb;

ka júna'lichtsik jun i xe'chintaláb alwa' abal anchan', ki k'wajáchtsik t'ojojodh tam ka tsích an Ajátikláb.

⁵An chabál xi jok'itsik ne'ech ka ts'utsiyat,

ejtal an pakdha' ch'éni an
ts'itsik ch'éni ne'ech ka
lujkuwat,
an bél xi k'uch'utsik ne'ech ka
lujkuwat
ani an bél xi jók'máx ne'ech ka
lejkiyat.

⁶ K'al ejtal an atiklábtsik xi
k'wajat ban k'ay'lá ti ne'ech
ka chu'tat an lo'el'taláb xin
pidhnál na Dios."

⁷ Tam ti an atiklábtsik u ulel abal
ka pujiyat k'al na Juan, u usnaltsik
enché' k'al na Juan:

—i'Tatá'tsik a junwal jelti chan!
Abal a lé'tsik ka jek'a' k'al i
pujaxtaláb nin chákub na Dios xi
exomich ti k'unel. ⁸ Ki k'wajáchtsik
alwa' abal ka xalk'an ke tsubax
lejtal ta jila'ichtsik ta walablom
ani yab ka chalpaytsik ta ejattal
ke ne'ech ki lo'eytsik abalk'i i
kidhtalábtsik k'al na Abraham; pos
tu utsátsik ke na Dios ne'ech kin
ejto kin káldha' in chakámiltsik
a Abraham asta ba jeché' an
t'ujubtsik. ⁹ Anchan' jelt xan ti jun i
inik in kwajlál ani in tsikál jun i te'
xi yab xata' ti alwa', anchan' jeye ti
ne'ech kin t'aja' na Dios k'unat i k'ij
k'al an iniktsik xi yab alwa'.

¹⁰ Konyat tám enché' k'al an
atiklábtsik:

—¿Jant'éy yejat ki t'aja'?

¹¹ Tók'oyattsik enché' k'al na Juan:
—Xita' in ko'ol cháb in xekét, yejat
kin pidha' jún xi yab in ko'ol ani
xita' in ko'ol i k'apné, yejat jeye kin
pidha' xi yab in ko'ol.

¹² Ulich jeye cháb óx i bach'k'ul
jalbixtaláb xin lé' ka pujiyattsik ani
konyat enché' na Juan k'al jajá'tsik:
—Ok'tsiox, ¿jant'éy yejat ki t'aja'?

¹³ Tók'oyattsik enché' k'al na Juan:
—Yab ka konoy wat'ats an
jalbixtaláb, tokotk'i xowa' in ulal an
awiltalábtsik.

¹⁴ Konyat jeye k'al cháb óx i
soldadotsik enché':

—Ani wawá', ¿jant'éy yejat ki
t'aja'?

Tók'oyattsik enché' k'al na Juan:
—Yab ka k'ántsitsik xata' ni jun
xita', nibal ka ani' ólna' ni jun xita'
xi yab in walám ani ki kulbétsik
k'al xowa' a átál.

¹⁵ Ejtal an atiklábtsik k'wajat in
aytsím an Kristo xi bijidh ne'ech
ka tsích ani in chalpayaltsik max
na Juan ja'chich an Kristo; ¹⁶ por
utsantsik ejtal enché' k'al na Juan:

—Naná' tu pujiyaltsik k'al i ja',
por ta' tál jun xita' xi más in ko'ol
i awiltaláb ké naná'; naná' nibal
ela' xata' u éy abal ku wiltsi tin
wik'áb nin pajab. Jajá' ne'ech ti ki
pujaytsik k'al an T'okat Ejattaláb
ani k'al i k'amal. ¹⁷ In teykóm an
pala abal kin jutsuy an trigo ani
abal kin wixk'intsíx an ti amúl.
Ne'ech kin junku an trigo bin
wilté'il, por an amúl ne'ech kin
tsika' ban k'amal xi yab jayk'i u
tepel.

¹⁸ Enché' ani yán más xan ti, na
Juan in tak'yal ani in t'iltsal an
ti alwa' t'ilab an atiklábtsik. ¹⁹ In
k'wiya' jeye an pulek awiltaláb
Erodes abal in t'ajámal tin tomtal
na Erodías, nin tomtal nin kidháb
Felipe ani k'al tin kwenta jeye
xowa' yab alwa' in t'ajámal. ²⁰ Por
na Erodes yab in t'aja' ti k'ij xowa'
utsan k'al an Juan, más tokot in
óntsi kin t'aja' xowa' yab alwa': in
baliy na Juan ban wik'axte'.

Tam ti puɣyat na Jesús

(Mt. 3:13-17; Mk. 1:9-11)

²¹Jun i k'ij, tam ti na Juan bél k'wajat ti pújal an ti atiklábsik, puɣyat jeye na Jesús. Lejat na Jesús k'wajat ti ól, jak'pin an walk'i', ²²pa'ay an T'okat Ejattaláb ani buxkan tin éb Jajá'. Tejwa' t'ajat ti pa'ay jelti jun i kuku' ani ach'atmé jun i káwintaláb tú' walk'i', xu káw in ulu enché':

—Tatá' tu Chakámil ani tu k'anidhál t'ajat. In kulbél t'ajat k'al Tatá'.

Nin weje' pakéiltsik na Jesukristo

(Mt. 1:1-17)

²³In ko'ol xóna' jun inik láju i tamub tam ti na Jesús in tuju nin t'ojlábil. An atiklábsik in chalpayal ke na Jesús u chakámláb k'al na José. Na José u chakámláb k'al na Elí, ²⁴na Elí u chakámláb k'al na Matat, na Matat u chakámláb k'al na Lebí, na Lebí u chakámláb k'al na Melki, na Melki u chakámláb k'al na Jana, na Jana u chakámláb k'al na José, ²⁵na José u chakámláb k'al na Matatías, na Matatías u chakámláb k'al na Amós, na Amós u chakámláb k'al na Naúm, na Naúm u chakámláb k'al na Esli, na Esli, u chakámláb k'al na Nagai, ²⁶na Nagai u chakámláb k'al na Mát, na Mát u chakámláb k'al na Matatías, na Matatías u chakámláb k'al na Semei, na Semei u chakámláb k'al na José, na José u chakámláb k'al na Judá, ²⁷na Judá u chakámláb k'al na Joana, na Joana u chakámláb k'al na Resa, na Resa u chakámláb

k'al na Sorobabel, na Sorobabel u chakámláb k'al na Salatiel, na Salatiel u chakámláb k'al na Neri, ²⁸na Neri u chakámláb k'al na Melki, na Melki u chakámláb k'al na Adi, na Adi u chakámláb k'al na Kosam, na Kosam u chakámláb k'al na Elmodam, na Elmodam u chakámláb k'al na Er, ²⁹na Er u chakámláb k'al na Josué, na Josué u chakámláb k'al na Elieser, na Elieser u chakámláb k'al na Jorim, na Jorim u chakámláb k'al na Matat, ³⁰na Matat u chakámláb k'al na Lebí, na Lebí u chakámláb k'al na Simeón, na Simeón u chakámláb k'al na Judá, na Judá u chakámláb k'al na José, na José u chakámláb k'al na Jonán, na Jonán u chakámláb k'al na Eliakim, ³¹na Eliakim u chakámláb k'al na Melea, na Melea u chakámláb k'al na Mainán, na Mainán u chakámláb k'al na Matata, na Matata u chakámláb k'al na Natán, ³²na Natán u chakámláb k'al na Dabid, na Dabid u chakámláb k'al na Isaí, na Isaí u chakámláb k'al na Obed, na Obed u chakámláb k'al na Bós, na Bós u chakámláb k'al na Salmón, na Salmón u chakámláb k'al na Násón, ³³na Násón u chakámláb k'al na Aminadab, na Aminadab u chakámláb k'al na Aram, na Aram u chakámláb k'al na Esrom, na Esrom u chakámláb k'al na Fares, na Fares u chakámláb k'al na Judá, ³⁴na Judá u chakámláb k'al na Jakob, na Jakob u chakámláb k'al na Isák, na Isák u chakámláb k'al na Abraham, na Abraham u chakámláb k'al na Taré, na Taré u chakámláb k'al na Nakor, ³⁵na Nakor u chakámláb k'al

na Serug, na Serug u chakámláb k'al na Ragaw, na Ragaw u chakámláb k'al na Peleg, na Peleg u chakámláb k'al na Eber, na Eber u chakámláb k'al na Sala, ³⁶na Sala u chakámláb k'al na Kainán, na Kainán u chakámláb k'al na Arfaksad, na Arfaksad u chakámláb k'al na Sem, na Sem u chakámláb k'al na Noé, na Noé u chakámláb k'al na Lamek, ³⁷na Lamek u chakámláb k'al na Matusalén, na Matusalén u chakámláb k'al na Enok, na Enok u chakámláb k'al na Jared, na Jared u chakámláb k'al na Málalél, na Málalél u chakámláb k'al na Kainán, ³⁸na Kainán u chakámláb k'al na Enós, na Enós u chakámláb k'al na Set, na Set u chakámláb k'al na Adán ani na Adán t'ajadh k'al na Dios.

Taktamiyat na Jesús k'al an lej at'ax
(Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)

4 Na Jesús, teykómté k'al in cháp an T'okat Ejattaláb, kale ban walja' Jordán ani júná k'al an T'okat Ejattaláb ban chabál xon ti yab k'wajtsidh. ²K'wajay taja' chab inik a k'ítsá ani taktamiyat k'al an lej at'ax. Yab k'apúch tin nakíl jachan' an k'ij ani tayíl k'a'ay. ³Utsan tám enché' k'al an lej at'ax:
—Max tsubax lejtál i Chakámláb k'al a Dios, ka utsa' jeché' an t'ujub ka wenk'on ti k'apnél.

⁴Tók'oyat enché' k'al na Jesús:
—An T'okat Dhuslab in ulal enché':
“Yab tokotk'i k'al i k'apnél ti ejat an inik, ejat jeye k'al ejtal xowa' na Dios in ulal.”

⁵Júná tám k'al an lej at'ax ba jun i t'ek'at ch'én ani xalk'antsat junwék'i

ejtal an ti chabálsik xi k'wajat tak'nél k'al an pakdha' tak'ix. ⁶Ani utsan enché' k'al an lej at'ax:

—Ne'ech tu pidha' ti awitaláb ka tak'iy ejtal jeché' an chabálsik ani abal ka dhabalna' jeye nin pubíl. Pos ejtal jeché', naná' in pidhnék ani ne'ech ku ejto ku pidha' xita' ku le'na'. ⁷Max ki tudhlan abal ti kin k'ak'na', ejtal jeché' Tatá' ne'ech ka dhabalna'.

⁸Por tók'oyat enché' k'al na Jesús:
—Lej at'ax, ki wék'on teché' tu tamét, pos an T'okat Dhuslab in ulal enché': “Ka k'ak'na' an Ok'óxláb na Diosil ani Jajá'k'i ka t'ójontsal.”

⁹Tayíl, júna' na Jesús k'al an lej at'ax ban bitsow xi Jerusalén, k'adhbá bin éb an pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios ani utsan enché':
—Max tsubax lejtál i Chakámláb k'al a Dios, ka pet'na' tabá' abal cha'at, ¹⁰pos an T'okat Dhuslab in ulal enché':

Na Dios ne'ech kin aba' nin t'okat abatwálejiltsik abal ti ki beletna'.

¹¹Ne'ech ti ki bach'u abal yab ka cha'aw na akan k'al ni jun i t'ujub.

¹²Tók'oyat enché' k'al na Jesús:
—In ulal jeye enché' an T'okat Dhuslab: “Yab ka taktamiy an Ok'óxláb na Diosil.”

¹³Tam ti an lej at'ax yabich más in ela' xan ti kin taktamiy na Jesús, in jila'ich tám wé' i k'ij.

Na Jesús in tujúch Galilea nin t'ojlábil

(Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

¹⁴Na Jesús witsiy Galilea teykómté k'al in cháp an T'okat Ejattaláb ani u t'ilnal Jajá' putálk'i ban chabál xi taja' k'unat. ¹⁵U

k'wajíl ti ok'tsìx ban atátsik xon tu t'ajnal an junkuntaláb ani k'al ejtalk'i tu k'ak'náb.

**Tam ti na Jesús k'wajat ban bitsow
xi Nasaret**

(Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6)

¹⁶K'ale tám Nasaret na Jesús, an bitsow xon ti Jajá' pubenek. Tam tin bajaw nin k'ítsájil an koyóxnich, ochich ban atá xon tu t'ajnal an junkuntaláb jelt xan tin ujnámalich in t'ajál ech'ek'i ani kubey abal kin ajay an T'okat Dhuslab. ¹⁷Pidhan tám kin ajay an dhutsadh úw xin jílám an t'ílsix Isaías, tam tin wila', in ela' xon ti k'wajat dhutsadh enché':

¹⁸Nin T'okat Ejattal an Ok'óxláb k'wajat k'al Naná',
pos tin takwyámal abal ku óltsi an ti alwa' t'ilab an ch'ojontálsik,
tin abámal abal ku k'ijidhmédha' xu t'e'pinaltsik,
abal ku t'ílsi xi k'wajat ti wik'nélsik, ke walkanichtsik,
abal ku chu'xindha' xu jok'oltsik, abal ku lo'o xu at'ax t'ajtsinaltsik

¹⁹ani abal ku t'ila' ke in bajúch xowk'i an Ok'óxláb ne'ech ti ku xalk'antsi an tin alwa'tal.

²⁰Tam ti ok'on kin ajay, in t'uliy an úw, in witsbantsi xu tolmix ba jachan' an atá ani buxkan, por in óntsal ti telnal k'al ejtal xi taja' ti k'wajattsik. ²¹In tuju tám ti káw ani in ulu enché':

—Xo' exomich ti t'ajnal ta tamétsik jelt xan tin ulal jeché' an T'okat Dhuslab.

²²K'al ejtaltsik tu t'ilnal alwa' na Jesús ani u labnaltsik k'al an labidh t'ilabtsik xi Jajá' in ulal. U kónóxtsik enché':

—¿Yabxe' ja'ich jeché' nin chakámil na José?

²³Utsantsik tám enché' k'al na Jesús:

—Naná' u cho'ób alwa' ke ne'ech ti kin utsa'tsik jeché' an t'ilab: “Ilálix, ka iláliy tabá'.” Ne'ech jeye ti kin utsa'tsik: “Xowa' i ach'ámal a t'ajám tú' Kapernaúm, ka t'aja' jeye teché' ba chabálil.”

²⁴In óntsi tám ti káw ani in ulu enché':

—Tsubax tu utsálsik ke ni jun i t'ílsix u bach'wáb alwa' bin chabálil. ²⁵Tsubax tu utsálsik ke yán i chemtsidh mímláb ta' ti k'wajat ban chabál xi Israel tam ti xe'chin an t'ílsix Elías. Tam ti yab ulich i áb óx i tamub k'al ch'ejel ani wa'chin i pulek k'a'ínab tin pubíl jachan' an chabál; ²⁶por na Elías yab aban k'al na Dios ba ni jun i chemtsidh mímlábsik xu k'wajíl Israel, tokot aban ba jun i chemtsidh mímláb xu k'wajíl Sarepta, k'unat ban bitsow xi Sidón. ²⁷Aníl jeye, yán ta' ti k'wajat Israel xu ya'ultsik k'al an k'wajat at'ax t'ít' tam ti xe'chin an t'ílsix Eliseo, por yab jeldhá ni jun xita' xi jajá'tsik, tokot jeldhá na Námán xu k'wajíl ban chabál xi Siria.

²⁸Tam tin ach'a'tsik ejtal jeché', ejtaltsik xi ta' ti k'wajat ban atá xon tu t'ajnal an junkuntaláb chakuytsik t'ajat. ²⁹Ch'akaytsik ani in káldha' na Jesús ba jachan' an bitsow ani júná tám bin éb an ch'én xon ti k'wajat jachan' an bitsow abal ka nixk'á taja'.

³⁰Por na Jesús wat'ey junax ch'ejel xon ti jajá'tsik k'wajat ani k'ale.

Jun i inik xi ochadh k'al i at'ax ejattaláb

(Mr. 1:21-28)

³¹K'ale tám na Jesús Kapernaúm, jun i bitsow xu tak'nal Galilea ani taja' ti k'wajay in ok'tsal an atiklábtsik tam in bajwal in k'ítsájl an koyóxnich.

³²Ejtal u labnalsik t'ajat xan tu ok'tsinaltsik, abal in chu'taltsik ke na Jesús u káw k'al yantam i awiltaláb.

³³Ban atá xon tu t'ajnal an junkuntaláb, ta' ti k'wajat jun i inik xi ochadh k'al jun i at'ax ejattaláb ani dhájaxin kawidh enché':

³⁴—iTi ku jila'! ¿Jant'éy a lé' k'al wawá', Jesús xi Nasaret? ¿I tsi'nek abal ti ku k'ibdha'? Naná' tu exlál ani u cho'ób ke Tatá' i T'okat Chakámláb k'al a Dios.

³⁵K'wiyán tám enché' an at'ax ejattaláb k'al na Jesús:

—iKi chamk'an ani ki kale ba jeché' an inik!

Kwajlá tám chabál an inik k'al an at'ax ejattaláb tin tamét ejtal jajá'tsik, kale ani yab xata' ti t'ajtsin jachan' an inik. ³⁶Ejtal jik'ey ani u útsáxtsik jún ani jún enché':

—¿Jant'om káwintaláb awil jeché'? iJeché' an inik in utsál an at'ax ejattalábtsik k'al yantam i awiltaláb ani i cháp'láb abal ka kale ani u kale!

³⁷Putá'lk'i jachan' an chabál ti cho'óbná xowa' in t'ajál na Jesús.

Na Jesús in jeldhantsi tin mím na Simón Pedro

(Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)

³⁸Kale tám na Jesús ban atá xon tu t'ajnal an junkuntaláb ani k'ale

bin k'imá' na Simón. Nin mím na Simón ta' ti k'wajat u ya'ul k'al i k'ak'lách ani pakabédhá na Jesús abal kin jeldha'. ³⁹Kutpan tám na Jesús xon ti k'wajat an ya'ul, in utsa' an k'ak'lách abal ka wék'on ani támk'i ti wék'on. Ch'akay tám an mímláb ani tujeý ti t'ójontsáb k'al an mímláb na Jesús ani nin juniktsik.

Na Jesús in jeldha' yán i ya'ultsik

(Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34)

⁴⁰Tam ti ochichich na k'ítsá, ejtal xin ko'ol i ya'ultsik xu ya'ul k'al xowa'kich i yaw'lách, in tsi'dha' ba na Jesús. Jajá' juntsik ti juntsik tin puntsi tin k'ubak an ya'ultsik ani anchan' tin jeldha'tsik. ⁴¹Aníl jeye, yán i ya'ultsik in káldhantsi ti at'ax ejattalábtsik; tam u kalel, u dhajnaltsik chapik ani in ulaltsik enché':

—Tatá' i Chakámláb k'al a Dios.

Por na Jesús in k'wiya' an at'ax ejattalábtsik ani yab más in walka' ti t'ilomtsik, abal cho'óbte k'al an at'ax ejattalábtsik ke Jajá'ich nu Kristo.

Na Jesús xe'chin kin t'ila' an alwa' t'ilab ban chabál xi Galilea

(Mr. 1:35-39)

⁴²Tam ti tsudhey, na Jesús kale ban bitsow ani k'ale ba jun i chabál xon ti yab k'wajtsidh. Por alyat k'al an atiklábtsik ani ulichtsik asta xon ti Jajá' k'wajat. U le'náb ka kubdhá abal yab ka k'ale, ⁴³por utsantsik enché' k'al na Jesús:

—Ko'ol jeye kin k'ale ku t'iltsitsik an ti alwa' t'ilab an atiklábtsik xu k'wajíl ba k'e'et an bitsowtsik abal

ka tak'yatichtsik k'al na Dios, pos ja'ich tin abnék.

⁴⁴Anchan' ti xe'chin na Jesús ti t'ílsix Galilea, putálk'i ban atátsik xon tu t'ajnal an junkuntaláb.

Jun i labidh labandhaxtaláb ban jixmách to'ol

(Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)

5 Jun i k'ij, tam ti na Jesús k'wajat bin wál an pujal xi Jenesaret, ulich yán i atiklábtsik, ke asta u k'ich'nalich t'ajat na Jesús, abal in lé'tsik kin ach'a' nin káwintal na Dios. ²Na Jesús in chu'u cháb i tan xi ta' ti k'wajat mapats tin wál an pujal xon ti yab owtsik. Taja' ti k'wajat kom an jixom to'oltsik pa'inek ti t'okom an tin jixáb an to'ol. ³Na Jesús balin tám ba jún an tan xin dhabal na Simón ani pakabédhá na Simón abal kin ówmédha' wé' an tan bin wál an ja'. Buxkan tám na Jesús ban tan ani tujey kin ok'tsi taja' an atiklábtsik. ⁴Tam ti ok'on ti káw, in utsal' enché' na Simón:

—Ka júna' an tan xon ti owtsik an pujal ani ka pet'na' taja' nin jixáb an to'ol abal ka jixa' an to'ol.

⁵Tók'on na Simón:

—Ok'tsich, u t'ójnékich putál i akal ani yab xata' i jixámal, por kom Tatá' a ulal, ne'ech ku pet'na' juní an jixaxtaláb.

⁶Tam tin t'aja'tsik xowa' utsan, yán i to'ol yák'wan, ke asta u mich'k'analich an jixaxtaláb k'al in álém an to'oltsik. ⁷In kaniy tám k'al in k'ubakk'i nin at jixom to'ol xi ta' ti k'wajattsik jun pak'e' tan abal ka tsích ti tolmiyáb. Utey tám xi jún an tan ani in ts'utsiysik chablam

ke asta wetsikich ka luy'chin ban pujal k'al in álém. ⁸Tam ti na Simón Pedro in chu'u jeché', tudhlan tin tamét na Jesús ani in utsal' enché': —iAjátik, ki wixk'in teché' k'al naná', pos naná' in walablom!

⁹Anchan' tin ulu na Simón, kom jajá' ani xi más nin at jixom to'ol jik'eneksik t'ajat abal yán i to'ol in jixa'tsik. ¹⁰Aní l jeye, na Jakobo ani na Juan, xu chakámlábtsik k'al na Sebedeo, xi jayéch nin juniksik na Simón, jik'eneksik jeye. Por na Jesús in utsal' enché' na Simón:

—Yab ki jik'ey, pos asta xo' ne'ech ka tujúch ka aliyan atiklábtsik xi ne'ech ti kin bela'.

¹¹Tam tin júna'lichtsik an tan bin wál an pujal, in jila'tsik ejtal ani k'aletsik k'al na Jesús.

Na Jesús in jeldha' jun i inik xu ya'ul k'al an k'wajat at'ax t'ít'

(Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

¹²Tam ti na Jesús k'wajat ba jun i bitsow, ulich jun i inik xu ya'ul k'al an k'wajat at'ax t'ít'. Tam ti chu'tat na Jesús, an inik, tudhlan kutúl asta chabál ani pakabédhá enché' na Jesús:

—Ajátik, max a lé', ne'ech ka ejto ti kin jeldha' k'al jeché' an yaw'lách xu ko'ol.

¹³Takan tám k'al na Jesús ani utsan enché':

—U lé' ani xo' i jeléch.

Támk'i ti wék'on an k'wajat at'ax t'ít' ba jachan' an inik. ¹⁴Utsan tám enché' k'al na Jesús:

—Yab xita' ka óltsi xant'éy tu t'ajtsi, tokot ki k'ale ban pále' ani ka pidhna' an pikbantsixtaláb k'al tin kwenta na t'okeltal jelt xan tin

jilám ka t'ajan na Moisés. Ka t'aja' anchan' abal ejtal kin cho'óbna' ke i jeléch k'al an yaw'lách xa ko'olwi'ik.

¹⁵Por bélk'i u cho'óbnáb putálk'i xant'éy in t'ajál na Jesús. Yandha' i atiklábsik u junkunal abal ka axtsin xowa' in ulal ani abal ka jeldhátsik k'al an yaw'lách xin ko'ol.

¹⁶Por na Jesús u k'alel xon ti yab xita' u k'wajíl ani taja' u k'wajíl ti ól.

Na Jesús in jeldha' jun i inik xi yab in ejtawal ka yoyon

(Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

¹⁷Jun i k'ij, na Jesús k'wajat ti ok'tsax ani ta' ti buxutsik taja' cháb óx i fariseotsik ani i ok'tsixtsik xin wilál nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés. Jeché'tsik, tál túk'i túk'i ban kwentsaltsik xi Galílea, xi Judea ani xi tálsik jeye ban bitsow Jerusalén. Ani nin cháp an Ok'óxláb u xalk'anal ba na Jesús abal kin jeldha' an ya'ultsik. ¹⁸Ulich tám cháb óx i iniksik xin tsi'dhál k'al i chayte' jun i inik. Jeché' an inik yab in ejtawal ka yoyon ani in exa'tsik kin ódha' ban atá xon ti k'wajat na Jesús. ¹⁹Por yab in ela'tsik xon ti kin ódha', kom yán ta' ti k'wajat an atiklábsik; k'adhiytsik tám bin éb an atá, in wék'ontsi wé' tin jujúl ani taja' tin pa'ba' an ya'ul k'al nin chayté'il junax ch'ejel an atiklábsik xon ti k'wajat na Jesús. ²⁰Tam ti na Jesús in chu'u abal u belnal k'al jajá'tsik, in utsa' enché' an ya'ul:

—Ja'úb, na walastalábil pakwlantsidhich ti k'wajat.

²¹An fariseotsik ani an ok'tsixtsik xin wilál nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés, in tujtsik tám kin chalpay enché':

—¿Jitam já' pé jeye jeché' an inik xin t'ajál tinbá' jelti max u Dios? Tokot a Dios in ejtawal kin pakwlantsi an walastalábsik.

²²Por na Jesús in cho'óbna' xant'éy k'wajat in chalpayaltsik ani in utsa'tsik enché':

—¿Jant'ók'i ta chalpayaltsik anchan'? ²³¿Jowa' más yab t'ojláb ku ulu: “Na walastalábil pakwlantsidhich ti k'wajat”, o ku ulu: “Ki ch'akay ani ki beley”?

²⁴Pos ne'ech tu xalk'antsitsik ke Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik, u ko'ol i awiltaláb teché' ti chabál abal ku pakwlantsi i walastalábsik.

In utsa' tám enché' an ya'ul xi yab in ejtawal ka yoyon:

—Tatá' tu utsál, ki ch'akay, ka dhaya' na chayté'il ani ki k'aléch ta k'imá'.

²⁵Támk'i jachan', an inik xi yab in ejtawal ka yoyon, ch'akay tin tamét ejtal xi taja' ti k'wajattsik. In dhaya' nin chayté'il xon ti kwachatwi'ik ani k'aléch tám tin k'imá' in pubédhantsal tin bij na Dios. ²⁶Ejtal labantsik, in pubédhantsal tin bij na Dios ani k'al an jík'ib in ulutsik enché':

—Xo' i chu'u yán xata' xi labidh t'ajat.

Na Jesús in kaniy na Lebí xu bijyáb jeye ta Mateo abal ka k'ale ti exóbal k'al Jajá'

(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)

²⁷Tayíl, tam ti na Jesús kaléch, in chu'u jun i inik xin bij ta Lebí xin bach'wal an jalbixtaláb abal an chabál xi Roma. Jeché' an inik buxúl xon tu ulel ti pidhnáb an

jalbixtaláb ani utsan enché' k'al na Jesús:

—Wana ta exóbal k'al Naná'.

²⁸Ch'akay tám na Lebí, in jila' ejtal ani in wéwna' na Jesús. ²⁹Más tayíl, na Lebí in t'ajtsi na Jesús jun i pulek k'apúxnich tin k'imá'; ta' jeye ti buxutsik junax k'al jajá'tsik ban mesa yán i bach'k'ul jalbixtaláb ani k'e'et jeye i atiklábtsik. ³⁰Por an fariseotsik ani an ok'tsixtsik xin wilál nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés, in tujutsik kin kawiy nin exóbaliltsik na Jesús. Enché' tin ulutsik:

—¿Jant'ók'i ta k'apulstik ani i uch'altsik k'al i bach'k'ul jalbixtaláb ani k'al i walablomtsik?

³¹Tók'oyattsik enché' k'al na Jesús:

—Xi k'wajattsik alwa' ani yab u ya'ul yab in yéntsai i ilálix, por xu ya'ulstik, in yéntsai. ³²Naná' yab in tsi'nek ku aliy xi xe'echtsik lujat, in tsi'nek ku aliy xi walbidhtsik abal kin jila'ichstik ti walablom.

Konyat na Jesús k'al tin kwenta an k'ílixnich

(Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

³³Utsan tám enché' na Jesús k'al jajá'tsik:

—Nin exóbaliltsik na Juan ani nin exóbaliltsik an fariseotsik u k'íltsik ani u óltsik t'ajat, por na exóbaliltsik ech'ek'i u k'apulstik ani u uch'altsik.

³⁴Tók'oyattsik enché' k'al na Jesús:

—¿Awxe' ne'ech kin ejtotsik ka k'flin xi kanidhtsik ba jun i tomkixtaláb tam bél k'wajat an tomkinél inik k'al jajá'tsik? ¡Yaba'!

³⁵Por ne'ech kin bajaw an k'ij tam ne'ech ka wék'ontsat an ti tomkinél inik ani ne'chich jeye tám ka k'ílintsik.

³⁶T'íltstisik jeye jeché' an ti junbaxtaláb:

—Yab xita' in kotyal jun peje' i ít xeketláb abal kin pats'k'uy k'ál i k'ej xeketláb. Max kin t'aja' anchan', in odhnál an ít xeketláb, tám juní, an ít xeketláb yab ne'ech kin tomna' an k'ej xeketláb. ³⁷Nibal u balyáb an ít yajtsik uxnél ban k'ej ót' balixtaláb; pos max ka t'ajan anchan', an ít yajtsik uxnél in mich'ál an k'ej ót' balixtaláb, ne'ech tám ka wak'lan an yajtsik uxnél ani an ót' balixtaláb u k'ibchonal.

³⁸Jaxtám ti yejat ka balyat an ít yajtsik uxnél ban ít ót' balixtaláb abal chablam yab ka k'ibchon. ³⁹Ni jun xita' xi kin uch'a' ok'ox an k'ej yajtsik uxnél, in kulbetnál jeye an ít yajtsik uxnél, pos in ulal enché': “An k'ej yajtsik uxnél, más ja' alwa'.”

An exóbaltsik in pu'wal i trigo tin k'ítsájil an koyóxnich

(Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

6 Jun i k'ij tin k'ítsájil an koyóxnich, lejat na Jesús ne'ech ti belal ban aleláb xon ti wa'ach i t'ayablábtsik, nin exóbaliltsik in belal pu'wal i trigo, in ixyal k'al in k'ubak ani in k'apaltsik. ²Konyat tám enché' k'al taltsik an fariseotsik:

—¿Jant'ók'i ta t'ajá'tsik i t'ojláb xi yab alwa' ka t'ajan tam in k'ítsájil an koyóxnich?

³Tók'oyattsik enché' k'al na Jesús: —¿Yabxe' jayk'i a ajyámaltsik xowa' in t'aja' na Dabid tam ti jajá'

ani nin juniktsik k'a'ay? ⁴Ochich ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios ani in ik'i' an pan xi pikbantsidh na Dios, in k'apu ani in pidha' jeye nin juniktsik xi ta' ti k'wajat junax k'al jajá', maske jachan' an pan, tokot bijtsidh ne'ech kin k'apu an pále'tsik.

⁵In ulu jeye enché':

—Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik, u ko'ol i awiltaláb abal ku ulu xowa' alwa' ka t'ajan tam in k'ítsájil an koyóxnich.

An inik xi teytemadh nin k'ubak

(Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

⁶Jun i k'ij, jayéchk'i tin k'ítsájil an koyóxnich, ochich na Jesús ban atá xon tu t'ajnal an junkuntaláb ani in tuju ti ok'tsix. Taja', ta' jeye ti k'wajat jun i inik xi mulkanék in eját k'ubak. ⁷An ok'tsixtsik xin wilál nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés ani an fariseotsik, ta' ti k'wajat in kwáchiyaltsik na Jesús abal in lé' kin chu'u max kin jeldha' jachan' an inik tin k'ítsájil an koyóxnich. Pos max kin t'aja' anchan', ne'ech tám kin kó'oytsik jun xata' xant'ok'ál ti kin ólna' na Jesús.

⁸Por na Jesús, kom in cho'ób alwa' xant'éy k'wajat ti chalpantásb, in utsal' enché' an inik xi mulkanék nin k'ubak:

—Ki ch'akay ani ki kubey junax ch'ejel.

Ch'akay tám an inik ani kubey tametláb. ⁹Utsan tám enché' xi k'e'ettsik k'al na Jesús:

—Ne'ech tu konoytsik jun xata':
¿Jant'éy alwa' ka t'ajan tam in

k'ítsájil an koyóxnich? ¿Xowa' alwa' o xowa' yab alwa'? ¿Ka jeldhá an ya'ultsik o ka walbá ka chemech?

¹⁰In teloloy tám na Jesús ejtal an atiklábtsik xi taja' ti k'wajat wililíl ani in utsal' enché' an inik:

—Ka lujku na k'ubak.

Anchan' tin t'aja' an inik ani jelnek ti jilk'on nin k'ubak. ¹¹Por chakuy t'ajat xi k'e'ettsik ani tujey ti kónóx jajá'k'itsik xant'éy alwa' kin t'ajtsi na Jesús.

Na Jesús in takuy xi lajucháb an abatwáletsik

(Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19)

¹²Tam ti jachan' i k'ij, na Jesús k'ale ba jun i ch'én abal ti ól taja' ani taja' tin wat'na' putál i akal ti ólantsix an ta Dios. ¹³Tam ti tsudhey, in kaniy nin exóbaliltsik ani in takuy lajucháb xi jajá'tsik, xin bijiy ti abatwáletsik. ¹⁴Jajá'tsik ja'ich na Simón, xi bijyat jeye ta Pedro; na Andrés, nin kidháb na Simón; na Santiago, na Juan, na Felipe, na Bartolomé, ¹⁵na Mateo, na Tomás, na Santiago xu chakámláb k'al na Alfeo; na Simón xu tak'nal ban junkuntaláb xu bijyáb kananista; ¹⁶na Judas, xu chakámláb k'al na Santiago ani na Judas Iskariote, xi más tayíl in pidhna' na Jesús abal ka chemdhá.

Na Jesús in ok'tsal yán i atiklábtsik

(Mt. 4:23-25)

¹⁷Pa'ay tám na Jesús ban ch'én junax k'al jajá'tsik ani kubey ba jun i cha'lam k'al nin exóbaliltsik. Junkunék taja' yán i atiklábtsik xi tál ban chabál Judea, ban bitsow Jerusalén ani xu k'wajíltsik jeye

Tiro ani Sidón tin waltsik an pujal. Ulnektsik taja' abal kin ach'a' xowa' in ulal na Jesús ani abal ka jeldhá jeye k'al xowa'kich an yaw'láchtsik xin ko'ol. ¹⁸Xin ach'álsik i yajtsiktaláb abal ochadh k'al i at'ax ejattalábsik, u jelélsik jeye. ¹⁹Jaxtám, k'al ejtaltsik tu le'náb ka takan na Jesús abal u jeldhábsik k'al an chápláb xu kalel ba Jajá'.

An k'ijidhtaláb ani an yajtsiktaláb

(Mt. 5:1-12)

²⁰In teloloy tám na Jesús nin exóbaliltsik ani in utsa'tsik enché': —K'ijidh t'ajat abal tatá'tsik xi ch'ojontál, kom a walkálsik ki tak'yat k'al na Dios.

²¹K'ijidh t'ajat abal tatá'tsik xi xo' i k'a'íl, pos ne'ech ki ajwédhátsik.

'K'ijidh t'ajat abal xi xo' i uk'naltsik, pos tayíl ne'ech ki te'en.

²²K'ijidh t'ajat abal tatá'tsik tam ki at'an k'al an atiklábtsik, tam ki ajan, tam ki odhbijyat ani tam ki pojká jelti jun xata' at'ax, k'al tu kwenta Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik.

²³Ki kulbétsik t'ajat ani ki k'ijidhmé jachan' i k'ij, pos ne'ech ka bach'utsik jun i pulek ch'ejwalixtaláb tú' walk'i'; pos anchan' jeye ti at'ax t'ajtsinék an t'ílsixtsik k'al nin weje' pakélil jachan' an atiklábtsik.

²⁴'Por ch'ojontál a chu'bíl tumínladh iniktsik abal a kó'yámalichtsik xowa' ti k'ijidhmédhámal.

²⁵'Ch'ojontál a chu'bíl xi xo' kidhat a ko'oltsik, pos tayíl ne'ech ta k'a'íl.

'Ch'ojontál a chu'bíl xi xo' i te'naltsik, pos tayíl ne'ech ki uk'intsik k'al i t'e'pintaláb.

²⁶'Ch'ojontál a chu'bíl tam ejtal an atiklábtsik ti t'ílál alwa', pos anchan' jeye tin t'ajámál nin weje' pakéliltsik k'al an k'ambix t'ílsixtsik.

Na Jesús in ok'tsixinál ke yejat ki k'anidha'tsik xi tu at'ál

(Mt. 5:38-48; 7:12)

²⁷'Por tatá'tsik xi xo' i k'wajat tin axtsal, tu utsálsik enché':

'Ka k'anidha' xi ti at'álsik, ka t'ajtsi ti alwa'taláb xi ti at'álsik, ²⁸ka lábt'aja' xi ti odhbijyaltsik ani ki kontsintsi xi ti at'ax t'ajtsaltsik.

²⁹Max jun xita' ti ki pik'iy ba jun a ch'a'úb, ka pidha' jeye ti pik'tsi xi jun pak'e'. Max jun xita' ti ki k'ántsi ta wát, ka walka' jeye kin júna' na xekét. ³⁰Ka pidha' xita'kich xowa' ti ki kontsi ani xita' ti ki k'ántsi xowa' tatá' a dhabal, yab ka kontsi ti ki witsbantsi. ³¹Ka t'ajtsi xi k'e'ettsik jelt xan ta lé' ki t'ajtsin k'al jajá'tsik.

³²'Max tokot a k'anidhátsik xita' ti k'anidhál, ¿jant'éy exom a t'ajálsik wat'ats? Pos asta an walablomtsik in t'ajál anchan'.

³³Max tokot a t'ajtsaltsik ti alwa'taláb xita' ti t'ajtsaltsik ti alwa'taláb, ¿jant'éy exom a t'ajálsik wat'ats? Pos anchan' jeye in t'ajál an walablomtsik. ³⁴Ani max tokot a matintsaltsik xa chalpayal ke ne'ech ti ki pidha' xata', ¿jant'éy ne'ech ka áta'tsik? Pos an walablomtsik u mátíntsiixtsik jeye ani in aysímsik ka witsbantsat. ³⁵'Por tatá'tsik yejat ka k'ak'na' xi ti at'álsik, ka t'aja' i alwa'talábtsik, ka matintsixna' xowa'kich, por yab ka aysím ki witsbantsat. Anchan', púlek tám an ch'ejwalixtaláb ne'ech ka

bach'u ani ne'ech ki k'wajaysik ta chakámlábsik k'al na Dios xi púlek t'ajat; pos Jajá' i alwa' inik t'ajat k'al xi yabtsik in pidhnál i jalbintsixtaláb ani k'al xi yab alwa' iniksik. ³⁶Ki yajnantsixintsik, jelti xan ti ni Táta' u yajnantsix.

Yab ka teltsi xant'éy in t'ajál

k'e'ettsik

(Mt. 7:1-5)

³⁷'Yab ka teltsi xant'éy in t'ajál xi k'e'ettsik ani na Dios yab jeye ne'ech ti ki teltsi xant'éy a t'ajálsik. Yab ka walbiy ni jun xita' ani yab teye ne'ech ki walbiyattsik k'al na Dios. Ki pakwlantsixin ani na Dios ne'ech jeye ti ki pakwlantsitsik.

³⁸Ka pidha'tsik xowa' in yéntsál xi k'e'ettsik ani na Dios ne'ech jeye ti ki pidha' xowa' tatá'tsik a yéntsál. Ne'ech ki pidhan ba na morrálil lejbadh alwa', k'ich'adh alwa' ani dhiyadh asta ke u wak'lanalich k'al in ts'utsát. Na Dios jayéchk'i ne'ech kin éyna' an lejab xi tatá'tsik ka éyna' k'al k'e'ettsik.

³⁹Utsantsik tám k'al na Jesús jeché' an ti junbaxtaláb:

—¿Awxe' jun i jok'ol ne'ech kin ejto kin lot'ok'na' in at jok'ol? ¿Yabxe' ne'ech ka kwajlan chablam ti éb ban jól? ⁴⁰Ni jun i exóbal in cho'ób más ké nin ok'tsíxal, por tam kin ok'óch an ti exóbal, ne'ech jeye tám kin bajaw jelti nin ok'tsíxal.

⁴¹¿Jant'ók'i ta teltsal an ti elits xin ko'ol na at kidháb bin wal ani yab a chu'tal an yejche' elits xa ko'ol ba na wal? ⁴²Ani max yab a ejtowal ka chu'u an yejche' elits xa ko'ol ba na wal, ¿jant'ók'i ta utsál

enché' na at kidháb: “Kidháb, ti kin walka' tu jixtsi an ti elits xa ko'ol ba na wal”? iK'ambix inik! Ka wék'oy ok'ox an yejche' elits xa ko'ol ba na wal ani anchan' ne'ech tám ka ejto ka chu'u alwa' abal ka jixtsi an ti elits xin ko'ol na at kidháb bin wal.

An te' k'al nin walílk'i tu exláb

(Mt. 7:17-20; 12:34-35)

⁴³'Yab wa'ach i alwa' te' xi ne'ech kin kó'oy in walíl yab alwa', nibal wa'ach i te' xi yab alwa' xi ne'ech kin kó'oy in walíl alwa'. ⁴⁴Pos an te'tsik k'al nin walílk'i tu exláb. Yab u pitnal i igo ban k'idhtsik, nibal u pitnal i uba ban k'idhadh te'. ⁴⁵An inik xi alwa', in ulal xowa' alwa', kom alwa' xowa' k'wajat bin itsích. An at'ax inik, in ulal xowa' yab alwa', kom yab alwa' xowa' k'wajat bin itsích. Pos xowa' k'wajat bin itsích, ja'ich in ulal.

An atá xi kubadh ban t'ujub ani xi kubadh eb chabál

(Mt. 7:24-27)

⁴⁶¿Jant'ók'i tin bijyaltsik, “Ajátik, Ajátik” ani yab a t'ajálsik xowa' tu utsál? ⁴⁷Ne'ech tu utsa'tsik xita' in junwal xu uteltsik k'al Naná', xi tin axtsal ani in t'ajál xowa' Naná' u ulal: ⁴⁸In junwal jelti jun i inik xin kuba' jun in k'imá' enché': ok'ox in chaja' alk'idh t'ajat an chabál ani in k'wajbantsi tin akan ba t'ujub. Tam ti owtsikmé an walja', ájlách chapik an ja' xon ti k'wajat an atá ani yab ejtowat ka yoywat abal nin akan kubat ba t'ujub. ⁴⁹Por xin ach'ál nu káwintal ani yab in t'ajál xowa' u ulal, in junwal jelti jun i inik xin

kuba' nin k'imá' eb chabál ani yab aknidh alwa'; tam ti owtsikmé an walja' ájlách chapik an ja' xon ti k'wajat an atá, julpá an atá ani pakudh ejtal ti jilan.

Na Jesús in jeldhantsi tin t'ojnálil jun i awitaláb romano

(Mt. 8:5-13)

7 Tam ti na Jesús in ok'óch kin tawna' an atiklábtsik, k'ale Kapernaúm. ²Taja' ta' ti k'wajat jun i romano xu ok'lek soldadotsik xin ko'ol jun in t'ojnálil xin k'anidhál t'ajat. Jeché' nin t'ojnálil u ya'ul ti k'wajat ani ne'chich t'ajat ka chemech. ³Tam ti jachan' an ok'lek soldadotsik in ach'a' u t'ilnal na Jesús, in aba' cháb óx in ok'lékil an judíotsik abal kin pakabédha' na Jesús ka k'ale ti jeldhantsáb an tin t'ojnálil. ⁴K'aletsik ba na Jesús ani in pakabédha' t'ajat enché':

—Jeché' an ok'lek soldadotsik in tomnál t'ajat ka tolmiy; ⁵pos jajá' tu k'anidhál t'ajat ani in abnámál ku kubtsin an ti atá xon ti t'ajál an junkuntaláb.

⁶K'ale tám na Jesús k'al jajá'tsik. Por tam tu k'unelichtsik ban atá, an ok'lek soldadotsik in aba' cháb óx in ja'úbsik abal ka utsan enché' na Jesús:

—Ajátik, yabich ki t'ojlin, pos yab in tomnál ki ochich bu k'imá'; ⁷jaxtám ti nibal ela' naná' in k'ale tu aliy. K'al tokot ka ulu ka jeley nu t'ojnálil, ne'ech ka jeley. ⁸Pos naná' in tak'nélk'i neye tin k'wajat k'al nu ok'lékiltsik, por u ko'ol neye i soldadotsik xi naná' u tak'yal. Tam ku utsa' jun i soldado ka k'ale, u k'alel; tam ku utsa' jeye xi k'e'et ka

tsích, u tsi'il ani tam ku utsa' nu t'ojnálil kin t'aja' jun xata', in t'ajál.

⁹Tam ti na Jesús in ach'a' jeché', laban t'ajat k'al xowa' in ach'a' in ulúmal jachan' an inik, in teloloy tám an atiklábtsik xi k'al ti wewkómte ani in ulu enché':

—Tsubax tu utsálsik, ke nibal ban israelitatsik yab u elámál jun xita' xin ko'ol in belomtal jelt xan tin ko'ol jeché' an inik xi yab u israelita.

¹⁰Tam ti witsiytsik ban atá xi abnéktsik ti kanix an ta Jesús, jelnekich tin ela' jachan' an t'ójonsix.

Na Jesús in ejdhantsi ti ít tin kwitólil jun i chemtsidh mímláb

¹¹Tam ti wat'éch ejtal jeché', na Jesús ne'ech ba jun i bitsow xu bijyáb Naín, junkímte k'al nin exóbaliltsik ani k'al yán i atiklábtsik jeye. ¹²Tam tu k'unelich ba jachan' an bitsow, in chu'u jun i chemélom xu ne'dhábich ti jolyáb. Jachan' an chemélom ja'ich in junkax chakámil jun i chemtsidh mímláb. K'al yán i atiklábtsik ti ne'ech junkímte. ¹³Tam ti chu'tat k'al an Ajátikláb jachan' an chemtsidh mímláb, kó'ontsat ti yajnantsixtaláb ani in utsa' enché':

—Yab ki uk'in.

¹⁴Utey tám na Jesús, in taka' an k'imá'láb ani kubeytsik xi ne'ech in kitám jachan' an k'imá'láb. Na Jesús in utsa' tám enché' an chemélom:

—Kwitól, Naná' tu utsál: iKi ch'akay!

¹⁵Buxkan tám xi chemnekwi'ik ti k'wajat ani tujey ti káw; na Jesús

in pidhna'ich tám ba nin nána'.

¹⁶Ejtaltsik xin chu'u jeché', jik'éy ani tujeysik kin pubédhantsi tin bij na Dios. In ulaltsik enché':

—Jun i pulek t'iltsix xalk'anék ba wawá'.

In ulaltsik jeye enché':

—Na Dios tsi'nek abal kin tolmiy nin bitsówil.

¹⁷Putál Judea ani an kwentsaltsik xi k'wajat malilíl, in cho'óbna'tsik xant'éy in t'ajámal na Jesús.

Xi abnéktsik k'al na Juan xu pujax

(Mt. 11:2-19)

¹⁸Na Juan in ach'a' jeye ejtal jeché', kom u t'iltsinal k'al nin exóbaliltsik. In kaniy tám cháb nin exóbaliltsik ¹⁹ani in aba' abal ka k'ale ti konyáb na Jesús max Jajá'ich lejtál xi bijidh ne'ech ka tsích o ko'ol ki aytsi k'e'et. ²⁰Tam ti uteysik ba na Jesús xi abnék k'al na Juan, in utsa'tsik enché':

—Na Juan xu pujax tu abámal abal tu konoy max tatá'ich kwa' xi bijidh ne'ech ka tsích o yejat ki aytsi k'e'et.

²¹Jachan' i ora tam ti ulich nin exóbaliltsik na Juan, na Jesús in jeldha' yán i ya'ultsik k'al xowa'kich an yaw'láchtsik ani an ch'uk'uxtalábsik xin ko'ol, xi ochadhtsik k'al i at'ax ejattaláb in káldhantsi ani xu jok'oltsik in chu'xindha'. ²²Tók'oyattsik tám enché' k'al na Jesús:

—Ki k'aléchtsik ani ka utsa' na Juan xowa' a chu'úmaltsik ani xowa' a ach'ámal. Ka utsa' abal an jok'oltsik u chu'xinal, an k'wech'e'tsik u belal, xin ko'oltsik an k'wajat at'ax t'ít' u jelél, an

tanchu'tsik u och'xinal, an chemélomtsik u ejdháb ti ít ani an ch'ojontátsik u t'iltsinal an ti alwa' t'ilab. ²³K'ijidh t'ajat abal xita' ti kin bela' ani yab ka kux witsiy tayíl.

²⁴Tam ti k'aléch xi abnéktsik k'al na Juan, na Jesús tujey tám kin t'iltsi an atiklábtsik k'al tin kwenta na Juan. In ulu enché':

—¿Jant'éy i k'alnek ka chu'utsik ban chabál xon ti yab k'wajtsidh? ¿Jun i pakáb xi k'wajat ti waw'yáb k'al i ik'? ²⁵Max yaba', ¿jant'éy i k'alneksik ka chu'u? ¿Jun i inik xi xeketlidh k'al i alwa' k'udhk'um? A cho'óbsik alwa' ke xu xeketlinaltsik k'al i alwa' k'udhk'um ani kidhat in ko'ol u k'wajltsik bin k'imá' i pakdha' tak'ix. ²⁶Pos tám, ¿jant'éy i k'alneksik ka chu'u? ¿Jun i t'iltsix? Ani' k'ejle ani tu utsátsik ke na Juan, más ja' púlek ké jun i t'iltsix. ²⁷Jeché' na Juan ja'ich xu t'ilnal k'al an T'okat Dhuslab enché':

Jé' u okxiyal nu abatwálejil abal ti ki t'ojontsi an ti bél.

²⁸Tsubax tu utsátsik, ke ba ejtal an atiklábtsik yab jayk'i wa'chinék jun i t'iltsix más púlek ké na Juan xu pujax; por xi más chipíl xon tu tak'ix na Dios, más ja' púlek ké na Juan.

²⁹Tam tin ach'a'tsik jeché', ejtal an atiklábtsik ani an bach'k'ul jalbixtaláb xi pujadhtsik k'al na Juan, in exla'tsik abal na Dios lujat t'ajat xowa' in t'ajál; ³⁰por an fariseotsik ani an ok'tsixtsik xin wilál nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés, xi yabtsik pujadh k'al na Juan, in pojka'tsik xowa' na Dios in le'námal kin t'aja' k'al jajá'tsik. ³¹In ulu tám enché' an Ajátikláb:

—¿Jant'ok'ál ti ne'ech ku ejto ku junbay an atiklábsik xi jeché' i k'ij? ¿Jant'éy in junwaltsik? ³²In junwal jelti ts'itsik chakam xu buxkanal ti ubát' xon tu t'ajnal an nújálach ani in dhájayaltsik nin at chakamtsik enché': "I jutsuy i chúl ani yab i bixmáchtsik; i ajatna' i t'e'pidh ajatláb ani yab i uk'intsik."

³³Pos tsích na Juan xu pujax, xi yab in k'apal i k'apnél nibal in uch'ál i yajtsik uxnél ani a ulaltsik ke jajá' ochadh k'al i at'ax ejattaláb. ³⁴Tayíl in tsích Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik, xin k'apul ani in uch'al por a ulaltsik ke in jik'lom ani ke u ja'úb i walablomtsik ani i bach'k'ul jalbixtaláb. ³⁵Por nin chalab na Dios u xalk'anal abal lujat bin xe'chintal an atiklábsik xi k'al tu belnal.

Na Jesús bin k'imá' an fariseo xu bijyáb ta Simón

³⁶Pakabédhá na Jesús k'al jun i fariseo abal ka k'ale ti k'apul bin k'imá' jeché' an fariseo, k'ale bin k'imá' jachan' an fariseo ani buxkan ban mesa. ³⁷Tám, jun i mímláb xi xe'ech yab exbadh, xu k'wajíl jeye ba jachan' an bitsow, xin ach'a' abal na Jesús k'alnek ti k'apul bin k'imá' jachan' an fariseo, ulich ani in tsi'dhál jun i frasko xi t'ajadh k'al i alabastro, ts'utsat k'al i niwiytaláb. ³⁸Utey u uk'nal ba na Jesús ani tujeý kin axdhantsi tin akan k'al in ja'mál nin wal. Tayíl exmách kin k'wi'tsi k'al nin xi'íl, in ch'uch'bantsi ani in joltsi bin akan an ti niwiytaláb. ³⁹Tam tin chu'u jeché' an fariseo xi k'al ti kanidh na Jesús, in chalpay enché':

—Max jeché' an inik tsubaxak lejtal ja'ich jun i t'iltsix, ne'ech kin exla' xita' k'al ti k'wajat ti taknal ani xitam mímláb jeye jajá'. Pos jajá', ja'ich jun i mímláb xi xe'ech yab exbadh.

⁴⁰Utsan tám enché' an fariseo k'al na Jesús:

—Simón, u ko'ol jun xata' xant'éy u lé' tu utsa'.

Tók'on enché' an fariseo:

—Ti kin utsa'ich, Ok'tsix.

⁴¹In ulu tám enché' na Jesús:

—Cháb i iniktsik in júntsal ti tumín jun i inik xin matintsixnáal i tumín. Jún in júnál bó' i bo' inik i denariotsik ani jún in júnál chab inik láju; ⁴²kom yab in ejtowlaltsik kin witsba', an matintsix tumín in pakwlantsi an tin júntsixtaltsik chablam. Ani xo' ti kin utsa', ¿k'al jowa' k'al ti ne'ech ka k'ak'ná más an matintsix tumín?

⁴³Tók'on enché' na Simón:

—Naná' u chalpayal abal k'al xi más yán nin júntsixtal pakwlantsat.

Utsan k'al na Jesús:

—Tsubax xowa' a ulu.

⁴⁴Chawk'in tám na Jesús, in tela' an mímláb ani in utsa' enché' na Simón:

—A chu'tal jeché' an mímláb.

In ochich ba na k'imá' ani yab tin pidha' ti ja' abal ku t'aka' nu akan; por jeché' an mímláb tin axdhantsámal tu akan k'al nin ja'mál nin wal ani tin wayedhantsámal k'al nin xi'íl.

⁴⁵Tatá' yab tin ch'uch'bay, por jeché' an mímláb, asta tin ochenek yab in koydhámal tin ch'uch'bantsi tu akan. ⁴⁶Yab tin joltsámal ti aséyte bu ók', por jajá' tin joltsámal ti

niwiý aséyte bu akan. ⁴⁷Jaxtám tu utsál, kom pakwlantsat ejtal nin walastalábil maske yán t'ajat, jaxtám ti k'anidhaxin t'ajat; por xita' wé' in walastalábil ka pakwlantsat, wé' jeye ti ne'ech ti k'anidhax.

⁴⁸In utsa' tám enché' an mímláb: —Na walastalábil pakwlantsidhich ti k'wajat.

⁴⁹Xi más an k'apultsik xi ta' jeye ti buxutsik k'al Jajá', tujeysik ti útsáx jajá'k'itsik enché':

—¿Jitam já' pé jeye awil jeché' an inik, ke asta i walastalábsik in ejtowal kin pakwlantsi?

⁵⁰Por na Jesús in utsa' enché' an mímláb:

—I lo'ey abal i belmách, ki k'aléch tsububudh a ejattal.

An mímlábsik xu tolmíyáb k'al na Jesús

8 Tam ti wat'éch ejtal jeché', na Jesús xe'chin ba yán i bitsowsik ani ban kwentsaltsik ti t'íltisix ani ti óltisix an ti alwa' t'ilab k'al tin kwenta xan tu tak'ix na Dios. Junkímte k'al xi lajucháb nin exóbaliltsik. ²Tá' jeye ti xe'ech ti junkil cháb óx i mímlábsik xi Jajá' in jeldhámál k'al an yaw'lách xin ko'oltsikwi'ik ani in káldhantsám ti at'ax ejattalábsik. K'al jeché' an mímlábsik ta' jeye ti xe'ech na María xu bijyáb ta Magdalena, xi káldhantsidh búk ti at'ax ejattaláb. ³Tá' jeye ti xe'ech na Juana, nin tomtal na Kusa, an inik xi ja'ichwi'ik in ok'lek t'ojnálil na Erodes. Na Susana ani yán más k'e'et i mímlábsik ta' jeye ti xe'echtsik abal kin tolmíy na Jesús k'al xowa' in ko'oltsik.

An junbaxtaláb xi k'al tin kwenta an óm inik

(Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9)

⁴Yán xi kale ban bitsowsik abal kin chu'u na Jesús. Tam ti junkunich yán i atiklábsik, na Jesús tujeý tám kin tawna'tsik k'al i junbaxtalábk'i. Enché' tin utsa'tsik:

⁵—Jun i óm k'ale ti búk'ul iyaláb. Tam ti k'wajatich ti búk'ul, taltsik an iyaláb kwajlan ban bél, k'ach'yat ani k'apat k'al an ch'ichintsik.

⁶Taltsik an iyaláb kwajlan ban t'ujublom ani tam ti jachan' an iyalábsik ixk'an, wayey kom taja', yab ách' an chabál. ⁷Taltsik an iyaláb kwajlan ban k'idhlom, ixk'an, por kom junax ti pakey k'al an k'idh, paxk'iyat. ⁸Por taltsik an iyaláb, kwajlan ban chabál xi alwa', tam ti ixk'an ani pakey, t'u'untsik t'ajat. Xi jun i iyaláb in k'ó'oy asta bo' inik i itsixlek.

Tam ti ok'onich kin ulu jeché', utsantsik kawidh enché' k'al na Jesús:

—Xita' in ko'ol in och'oxtal alwa', kin exbay xowa' u ulal.

Xant'ók'i tu ok'tsich na Jesús k'al i junbaxtalábk'i

(Mt. 13:10-17; Mr. 4:10-12)

⁹Konyat tám k'al nin exóbaliltsik xant'éy in lé' kin ulu jeché' an junbaxtaláb. ¹⁰Ani Jajá' in utsa'tsik enché':

—Tatá'tsik, ti pidhál na Dios ka cho'óbna' xowa' in ko'ol yab tejwa' k'al tin kwenta xan ti Jajá' tu tak'ix; por xi k'e'ettsik, tokot u tawnál k'al i junbaxtalábk'i. Anchan', maske in chu'taltsik, por jáyk'i max yab in

chu'tal; maske in ach'álsik, por yab in exbayal.

Na Jesús in wila' xant'éy in lé' kin ulu an junbaxtaláb xi k'al tin kwenta an óm inik

(Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20)

¹¹Jeché' ja'ich xowa' in lé' kin ulu an junbaxtaláb: An iyaláb, in junwal jelti nin káwintal na Dios; ¹²an iyaláb xi kwajlan ban bél, in junwal jelti an atiklábtsik xin ach'ál nin káwintal na Dios, por tam tál an lej at'ax u wék'ontsáb bin itsích abal yab kin bela'tsik ani yab ka lo'ey. ¹³An iyaláb xi kwajlan ban t'ujublom, in junwal jelti an atiklábtsik xin axtsal tin káwintal na Dios ani in bach'wal k'al yantam i kulbétaaláb, por eb itsích'k'i; ne'ech ka belmách wé' i k'ij, por tam ka taktamiyat, u kuxkultsik. ¹⁴An iyaláb xi kwajlan ban k'ídhlo, in junwal jelti an atiklábtsik xin ach'ál nin káwintal na Dios por yab in t'ájálsik ti k'ij. In walkál ka átátsik k'al an chalpaxtaláb, k'al an tumín ani k'al xowa'kich xin kulbetnálsik t'ajat. Anchan' yab in ejtowal kin bajaw ka xe'chin lujat. ¹⁵Por an iyaláb xi kwajlan ban alwa' chabál, in junwal jelti an atiklábtsik xin bach'wal nin káwintal na Dios k'al ejtal nin ejattal; in t'ájálsik xowa' in ach'ál ani kom in óntsal ti belomtsik, u xe'chinalichtsik tám lujat t'ajat.

An junbaxtaláb k'al tin kwenta an tajbaxtaláb

(Mt. 4:21-25)

¹⁶Ni jun xita' yab in let'k'oyal jun i tajbaxtaláb abal tayíl kin

paxk'iy k'al jun i balixtaláb o kin k'wajba' tin ál i chéy. U let'k'oyáb an tajbaxtaláb ani u k'wajbáb t'ek'at abal ka tajbayat xita' ka ochich. ¹⁷Pos yab wa'ach xata' chinat xi yab ne'ech ka xalk'an tayíl, nibal wa'ach xata' yab tejwa' xi yab ne'ech ka cho'óbná tayíl ani ka k'wajbá tejwa'.

¹⁸Anchan' pé, ka ach'a'tsik alwa', xita' in exbayal, ne'ech ka pidhan kin exbay más ani xita' yab in exbayal, ne'ech ka k'ántsín asta xowa' in chalpayal ke in exbayal.

Nin nána' ani nin kidhábtsik na Jesús

(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)

¹⁹Ulichtsik tám nin nána' ani nin kidhábtsik na Jesús, por yab in ejtotsik ka utey asta xon ti Jajá' k'wajat abal yán t'ajat ta' ti k'wajat an atiklábtsik. ²⁰Utsan tám enché' na Jesús:

—Na nána' ani na kidhábtsik nú' k'wajat eléb ani in lé'tsik ti ki chu'u.

²¹Por Jajá' in utsa'tsik enché':

—Xita' in ach'álsik nin káwintal na Dios ani in t'ájálsik xowa' in lé' na Dios, jachan', ja'ich xi k'wajattsik jelti nu nána' ani nu kidhábtsik.

Na Jesús in kubdha' ti waw'nal an ik' ani ti múlák' an ja'

(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)

²²Jun i k'ij, na Jesús balin ba jun i tan k'al nin exóbaliltsik ani in utsa'tsik enché':

—Wana jun pak'e' pujal.

Ani k'aletsik. ²³Por lejat exom ti wat'el, na Jesús wayich. Taja'tsik ti elan ban pujal k'al jun i chapik ik',

tujey ti baltsinal ti ja' an tan ani wetsikich t'ajat ka luy'chin. ²⁴K'ale tám ti bakyáb na Jesús ani utsan enché':

—iOk'tsìx! iOk'tsìx! iExomich tu lupnal!

Ch'akay tám na Jesús, in k'wiya' an ik' ani an múlák' ja'. Junwék'i ti kublan ani jilk'on chamamadh. ²⁵In utsa' tám enché' nin exóbaliltsik:

—¿Jant'éy támun k'al an belomtaláb xa ko'oltsik?

Por jajá'tsik jik'enek ani labnétsik t'ajat k'al xowa' in chu'u támun ani u kónóxtsik jún ani jún enché':

—¿Jant'om awiltaláb in ko'ol jeché' an inik xin utsál ka chamk'an an ik' ani an ja' ani u axtsinal?

Jun i inik xi Gadara xi ochadh k'al i at'ax ejattaláb

(Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)

²⁶Ulchichtsik tám ban chabál xi Gadara, xi k'wajat jun pak'e' pujal tin tamét an chabál xi Galilea.

²⁷Tam ti na Jesús pa'ách ban tan, utukná k'al jun i inik xu k'wajíl ba jachan' an bitsow. Jeché' an inik nakatich t'ajat i k'ij ti k'wajat ochadh k'al i at'ax ejattalábtsik. Yab u xeketlinal nibal u k'wajíl ba jun i atá, u k'wajíl xon tu jolyáb an chemélomtsik. ²⁸Tam ti chu'tat na Jesús, tudhlan tin tamét ani in ulu kawidh enché':

—¿Jant'ók'i ta och'om k'al naná', Jesús, xi Chakámláb k'al na Dios xi púlek t'ajat? Tu pakabédhál abal yab ti kin yajlombédha'.

²⁹In ulu jeché', kom na Jesús k'wajatich in utsál an at'ax ejattaláb abal ka kaléch ba jachan' an inik.

Owenekich t'ajat ti ochadh jachan' an inik k'al an at'ax ejattaláb. Wik'tsinék k'al an atiklábtsik tin k'ubak ani tin akan k'al i pat'ál abal ka kó'yat wik'adh, por in t'apyal ani u júnáb k'al an at'ax ejattaláb ban chabál xon ti yab k'wajtsidh.

³⁰Konyat tám enché' k'al na Jesús: —¿Jan ta bij?

Jajá' tók'on enché':

—Naná' u bij Lejión.

Anchan' tin ulu kom jajá' yán t'ajat ti éb ti k'wajat ba jachan' an inik. ³¹Jachan' an at'ax ejattalábtsik in pakabédha' na Jesús abal yab ka abnátsik ban owtsiktaláb. ³²Ba jachan' an ch'énlom ta' ti xe'ech yán i olomtsik ti k'apupúl ani pakabédhaxin an at'ax ejattalábtsik abal ka walká ka ochich ban olomtsik. Walká ka ochichtsik taja' k'al na Jesús. ³³Kale tám an at'ax ejattalábtsik ba jachan' an inik ani ochich ban olomtsik. Ejtál an olomtsik in pet'na' tinbá' ban ch'én, kwajlan ban pujal ani taja' ti lupuntsik.

³⁴Tam ti an belkol olomtsik in chu'u xant'éy támun, ájláchtsik ani k'ale kin t'ila' ban bitsow ani ban kwentsaltsik. ³⁵An atiklábtsik k'ale kin chu'u xant'éy támnék. Tam ti ulichtsik xon ti k'wajat na Jesús, elan an inik xi ochadhwi'ik k'al an at'ax ejattalábtsik, buxúlk'i xon ti k'wajat na Jesús, xeketlidhich ani juntam anik'ijich. An atiklábtsik, jik'ey. ³⁶Xi chúlámadhtsik, ja'ich k'ál ti t'iltsin an atiklábtsik xi ulich xan ti jeldhá jachan' an inik xi ochadhwi'ik k'al an at'ax ejattalábtsik. ³⁷Ejtál an atiklábtsik xu k'wajíl taja' ban

chabál xi Gadara, tujeysik kin pakabédha' na Jesús abal ka kaléch bin chabáiltsik, kom jajá'tsik u jik'éltsik t'ajat. Jaxtám na Jesús ti balin ban tan abal ka k'aléch.

³⁸Por pakabédhá na Jesús k'al an inik xin káldhantsámál an ti at'ax ejattalábsik abal ka júná jeye k'al Jajá', por utsan k'al na Jesús abal ka jilk'on taja' ani utsan jeye enché':

³⁹—Ki k'aléch ta k'imá' ani ka t'ila' xant'éy ti t'ajtsámál na Dios.

K'aléch tám an inik ani in t'ila' putál an bitsow xant'éy t'ajtsin k'al na Jesús.

Nin tsidhánil na Jairo ani an mímláb xin taktsi tin k'udhk'úmil na Jesús

(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)

⁴⁰Tam ti na Jesús wítsích jun pak'e' pujal, bach'wat k'al an atiklábtsik k'al yantam i kulbétaláb kom k'al ejtal ti k'wajat aytsímte. ⁴¹Ulich tám jun i inik xu bijyáb ta Jairo, xu ok'lek ban atá xon tu t'ajnal an junkuntaláb. Tudhlan tin tamét na Jesús ani in pakabédha' abal ka k'ale ti álnáb tin k'imá', ⁴²kom ta' tin ko'ol jun in junkax tsidhánil xin ko'olich lajucháb i tamub ani jeché' an tsidhan exomich ti chemel. K'ale tám na Jesús ani k'al yán i atiklábtsik ti wéwná, ke asta u k'ich'nalich t'ajat.

⁴³Ba nin yaníl an atiklábtsik, ta' jeye ti tál jun i mímláb xin ko'olich lajucháb i tamub ti ya'ul k'al i lakúmtaláb. In pakúmalich ejtal xowa' in ko'ol k'al i ilálixtsik ani yab u ejtowáb ka jeldhá k'al ni jun i ilálix. ⁴⁴Jeché' an mímláb utey tin kúx na Jesús, in taktsi tin wál nin k'udhk'úmil ani támk'i jachan' ti kublan ti xich'nal.

⁴⁵Konoxin tám na enché' Jesús: —¿Jita' tin taka'?

Kom ejtaltsik in ulal abal ni jun xita' k'al ti taknék, na Pedro ani nin juniktsik in ulu enché':

—Ok'tsiox, k'al yán i atiklábtsik ta k'ich'nal ani i nixk'áb tók'i tók'i, ani ¿bél a konyal xita' ti taka'?

⁴⁶Por na Jesús in ulu enché':

—Tin takám jun xita', pos u ach'a' abal kale i chápláb xu ko'ol ani jeley jun xita' k'al.

⁴⁷Tam ti an mímláb in ach'a' abal axnék, utey u wipipíl ani tudhlan tin tamét na Jesús. In ólna' tám tin tamét ejtal an atiklábtsik xant'ók'i tin kwenta ti takxinék ani xan ti jeley támk'i. ⁴⁸Utsan tám enché' k'al na Jesús:

—Mímláb, i jeley abal i belmách, awil ki k'ale tsububudh a itsích.

⁴⁹Bél k'wajat ti káw na Jesús, tam ti ulich jun xita' xi tál bin k'imá' na Jairo, an inik xu ok'lek ban atá xon tu t'ajnal an junkuntaláb ani utsan enché' na Jairo:

—Na tsidhánil chemech, yabich ki k'wajay ka ani' t'ojliy an Ok'tsiox.

⁵⁰Por tam ti na Jesús in ach'a' xowa' utsan na Jairo, in utsa' enché':

—Yab ki jik'ey, tokot ki belmách ani na tsidhánil ne'ech ka ejech.

⁵¹Tam ti ulich ban atá, yab xita' más in walka' ka ochich k'al Jajá', tokot na Pedro, na Jakobo, na Juan, nin táta' ani nin nána' an tsidhan. ⁵²Ejtal u uk'nal ti k'wajat ani u t'e'pinaltsik abal chemnek an tsidhan. Por utsantsik enché' k'al na Jesús:

—Yab ki uk'intsik, an tsidhan yab chemnek ti k'wajat, u wayalk'i.

⁵³Por labídnák'i tokot, pos jajá'tsik in cho'ób alwa' ke chemnek ti k'wajat. ⁵⁴Téyná tám bin k'ubak an tsidhan k'al na Jesús ani in ulu kawidh enché':

—Tsidhan, ki ch'akay.

⁵⁵Ejech tám ti ít an tsidhan ani támk'i ti ch'akay; na Jesús in ulu abal ka pidhan ti k'apul an tsidhan.

⁵⁶Nin táta' ani nin nána' an tsidhan labantsik t'ajat, por utsantsik k'al na Jesús abal yab xita' kin t'iltsi xant'éy támun.

Na Jesús in aba' ti t'iltsix xi lajucháb nin exóbaliltsik

(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)

9 Na Jesús in junku xi lajucháb nin exóbaliltsik, in pidha' ti chápláb, ti awiltaláb abal kin ejtotsik jeye kin káldha' xowa'kich i at'ax ejattalábitsik ani abal kin jeldha' xu ya'ultsik k'al xowa'kich i yaw'láchtsik. ²In aba'tsik abal kin t'ila' xan tu tak'ix na Dios ani abal kin jeldha' i ya'ultsik. ³In utsa'tsik enché':

—Yab xata' ka júna'tsik abal ti bél, yab ka júna' a kwayab, nibal i morrál, nibal i k'apnéł ani nibal i tumín. Tokot ka júna'tsik jún a xekét. ⁴Ba xowa'kich an atá xon ti ki ulichtsik ani ki bach'wat alwa', ki k'wajaytsik taja' asta kin bajaw xowk'i ne'ech ki kale ba jachan' an chabál. ⁵Ani xon ti yab ki le'nátsik ki bach'wat, ki kale ba jachan' an bitsow ani ka tiniy an pojodh xi palenek ba na akan jelti jun i exól abal yab i bach'wattsik alwa' k'al jajá'tsik.

⁶Kaletsik tám ani k'aletsik kwentsal ti kwentsal in t'ilál

an alwa' t'ilab ani in jeldhál an ya'ultsik.

Tam ti chemdhá na Juan xu pujax

(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)

⁷An pulek awiltaláb Erodes, in cho'óbna' ejtal xowa' in t'ajál na Jesús. Yabich in cho'ób xant'éy kin chalpay abal taltsik in ulal ke na Juan xu pujax ejnek ti ít. ⁸K'e'ettsik in ulal ke ja'ich an t'iltsix Elías xi xo' ulnekich ani k'e'ettsik in ulal ke ja'ich jun i weje' t'iltsix xi ejnek ti ít. ⁹Por na Erodes in ulu enché':

—Na Juan naná' t'ajat u abna' ka kotsin tin ók'. ¿Jita' já' pé tám jeché' an inik xu ach'ál u t'ilnal ke in t'ajál yán xata'?

Ani na Erodes in le'nál t'ajat kin chu'u na Jesús.

Na Jesús in k'apundha' bo' mil i iniktsik

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

¹⁰Tam ti witsiy an abatwáletsik, in t'iltsi na Jesús xowa' in t'ajámaltsik. Júnátsik tám pílk'i k'al na Jesús ba jun i chabál xon ti yab k'wajtsidh k'unat ban bitsow xin bij Betsayda.

¹¹Por tam ti ach'an k'al an atiklábtsik, wéwnátsik. Bach'wat an atiklábtsik k'al na Jesús, t'iltsin xan tu tak'ix na Dios ani jeldhá an ya'ultsik.

¹²Tam ti wákléch, utey xi lajucháb nin exóbaliltsik ba na Jesús ani in utsa'tsik enché':

—Ka utsa'ich an atiklábtsik ka k'aléch ti koyol ani abal kin aliy xant'éy kin k'apu ban kwentsaltsik xi wa'ach teché' k'unat, pos teché' xon tu k'wajat yab xita' u k'wajíl.

¹³Por utsantsik enché' k'al na Jesús:

—Ka pidha' tatá'tsik ti k'apul.

Jajá'tsik tók'on enché':

—Max yab ku k'ale ki ch'a'ay i k'apné! abal ejtal jeché' an atiklábtsik yab ne'ech ki ejto ki k'apundha', pos yab i ko'ol yán i k'apné!, tokot bó' i pan ani cháb i to'ol.

¹⁴Nin yaníl, bo' mil xóna' i iniktsik. Por na Jesús in utsa' enché' nin exóbaliltsik:

—Ka utsa' ka buxkantsik kwene' ti kwene', xi juntsik i kwene', chab inik láju in yaníl.

¹⁵Anchan' tin t'aja'tsik ani ejtal buxkan. ¹⁶In téyna' tám na Jesús xi bo' an pan ani xi cháb an to'ol. In tela' walk'i' ani in pidha' ti jalbintsixtaláb na Dios k'al tin kwenta jachan' an k'apné!. Tam tin pejámalich, in pidha'ich tám an exóbaltsik ani an exóbaltsik in pidha'ich tám an atiklábtsik.

¹⁷Ejtaltsik k'apúch ani ajwétsik. Más tayíl, in ts'utsiytsik lajucháb i t'oknal k'al an pejmatstaláb xi jilk'on.

Na Pedro in ulu ke na Jesús ja'ich an Kristo

(Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29)

¹⁸Jun i k'ij tam ti na Jesús k'wajat ti ól pílk'i' ani ta' jeye ti k'wajat nin exóbaliltsik taja', in konoytsik enché':

—K'al an atiklábtsik, ¿jita' pé tin usnal ke Naná' neye?

¹⁹Jajá'tsik tók'on enché':

—Taltsik in ulal ke Tatá' i Juan xu pujax, taltsik in ulal ke i Elías xi xe'chinék ti t'iltsix ti weje' ani k'e'ettsik in ulal ke Tatá' ja'ich jun i weje' t'iltsix xi ejnek ti ít.

²⁰Konyattsik tám juní enché' k'al na Jesús:

—Ani tatá'tsik, ¿jita' pé ta ulaltsik ke Naná' neye?

Utsan enché' k'al na Pedro:

—Tatá' i Kristo, xi takudh k'al na Dios abal ta tak'ix. .

Na Jesús in ulu abal ne'ech ka chemdhá

(Mt. 16:20-28; Mr. 8:30-9:1)

²¹Por punk'untsattsik t'ajat k'al na Jesús abal yab xita' kin óltsi jeché'.

²²Enché' ti utsantsik:

—Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik, ne'ech ku wat'na' yán i yajtsiktaláb, ne'ech kin pojká k'al in ok'lékil an judíotsik, k'al an ok'lek pále'tsik ani k'al an ok'tsixtsik xin wilál nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés. Ne'ech kin chemdhá por tin óxlab a k'ítsá ne'ech kin ejech ti ít.

²³Más tayíl in utsa' ejtaltsik enché':

—Max jun xita' in lé' ti kin wéwna', yejat kin uk'tsitsiy tinbá' ani ti kin wéwna' tsudhey ka tsudhey, nibal kin ajay tinbá' maske ka chemdhá. ²⁴Pos xita' yab in lé' kin uk'tsitsiy tinbá', ne'ech kin k'ibdha' nin ejattal ani xita' kin uk'tsitsiy tinbá' k'al Naná'k'i' tu kwenta, ne'ech kin lo'o. ²⁵Pos, ¿jant'ó ti alwa' max jun xita' kin bajaw kin kó'oy ejtal xowa' wa'ach ban k'ay'lá ani kin k'ibdha' nin ejattal ban k'ibeltaláb? ²⁶Max jun xita' kin tidhena' ti kin t'ila' ani kin tidhena' kin t'ila' an alwa' t'ilab, Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik, ne'ech neye

ku tidhena' jajá' tam kin tsích k'al ejtal nu labidh t'okát, k'al ejtal nin labidh t'okát nu Tatá' ani nin labidh t'okát jeye an t'okat abatwáletsik.

²⁷Tsubax tu utsálsik, ke taltsik xi teché' k'wajat yab ne'ech ka chemech asta kin chu'u ok'ox ti tak'ix na Dios.

Tam ti na Jesús in jalk'uy tinbá'

(Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)

²⁸Tam ti waxikich a k'ítsá tin ulúmal jeché', na Jesús k'adhiy ba jun i ch'éen ti ól, junkímte k'al na Pedro, na Jakobo ani na Juan.

²⁹Lejat na Jesús k'wajat ti ól, jalk'un nin wal, dhakni'bé t'ajat nin k'udhk'úmil ani ch'axk'in. ³⁰Xalk'an tám cháb i iniktsik xi k'wajat ti t'ilolól k'al Jajá'. Jachan' an iniktsik, ja'ich na Moisés ani na Elías,

³¹wililidh k'al i labidh tajaxtaláb ani k'wajat in t'ilálsik an chemlá xi ne'ech kin wat'na' Jerusalén na Jesús. ³²Maske na Pedro ani nin juniktsik in lé' t'ajat ti wayal, lamk'antsik nin wal, in chu'tsitsik tin labidh t'okát na Jesús ani in chu'utsik jeye xi cháb an iniktsik xi ta' ti k'wajat k'al Jajá'. ³³Tam ti jachan' an iniktsik ówméech ba na Jesús, utsan tám enché' na Jesús k'al na Pedro:

—Ok'tsix, ialwa' t'ajat abal teché' u k'wajat! Ne'ech ki t'aja' óx i padhel, jún abal Tatá', jún abal na Moisés ani jún abal na Elías. Por na Pedro yab in cho'ób xant'éy k'wajat in ulal.

³⁴Lejat k'wajat ti káw, cha'kan jun i tokow, dhabyattsik k'al ani jik'eytsik t'ajat tam tin chu'u dhabyattsik k'al an tokow.

³⁵Ach'atmé tám ban tokow jun i káwintaláb xin ulu enché':

—Jeché' ja'ich nu Chakámil xu k'anidhál t'ajat, ka axtsitsik xowa' in ulal.

³⁶Tam ti chamk'anich jachan' an káwintaláb, in chu'úchtsik tám abal na Jesús kwetém ti k'wajat. Yabich más xata' in ulutsik ani yab in t'iltsi xata' ni jun xita' xowa' in chu'utsik.

Na Jesús in káldhantsi ti at'ax ejattaláb jun i kwitól

(Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)

³⁷Jun tsudhelom, tam ti pa'áchtsik ban ch'éen, k'al yán i atiklábtsik ti bach'wat na Jesús.

³⁸Utsan tám enché' kawidh k'al jun i inik xi ta' jeye ti k'wajat ba jachan' an atiklábtsik:

—Ok'tsix, tu kontsal ti alwa'taláb abal ti kin chu'tsi tu chakámil, pos tokot já' tu ko'ol. ³⁹U oxnal k'al jun i at'ax ejattaláb ani u t'ajnal ka dhájan; u wipindháb ani u dhopopól in ijil bin wi'. U t'ajtsinal xan ti ka le'ná ani yab u le'náb ka walká. ⁴⁰U pakabédhámalich na exóbaliltsik abal kin káldhantsi an ti at'ax ejattaláb, por yab in ejtómaltsik.

⁴¹Tók'on tám enché' na Jesús:

—iAtiklábtsik xi jeché' i k'ij, yab lejtal t'ajat i belom ani i walablomtsik t'ajat! ¿Asta jowk'i ko'ol kin k'wajay k'al tatá'tsik? ¿Asta jowk'i ko'ol tu kuxuytsik? Ka tsi'dha' teché' na kwitólil. ⁴²Por tam ti exomich ti utwáb an kwitól, kwajlá chabál k'al an at'ax ejattaláb ani wipindhá; por na Jesús in k'wiya' an at'ax ejattaláb, in jeldha' an kwitól ani pidhanich tám an

táta'láb. ⁴³Ejtaltsik laban k'al nin pulek awital na Dios.

Na Jesús in ulu juní ke ne'ech ka chemdhá

(Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)

Lejat k'wajattsik labnék k'al xowa' in t'ajál na Jesús, utsantsik enché' an exóbaltsik k'al na Jesús:

⁴⁴—Ka ach'a'tsik alwa' jeché' ani yab ka uk'tsi: Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik, ne'ech kin pidhná abal kin chemdhá k'al an iniktsik.

⁴⁵Por an exóbaltsik yab in exbay xant'éy k'wajat ti usnaltsik, pos yabtsik u pidhnal kin exbay ani in jik'nálsik kin konoy ka wiltsin xant'éy utsantsik.

Na Jesús in ok'tsxnál xita' já' na más ultaláb

(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)

⁴⁶Tujey tám ti káwlíx an exóbaltsik abal in lé' kin cho'óbná'tsik xita' já' na más ultaláb xi jajá'tsik, ⁴⁷por na Jesús in cho'óbná' xowa' in chalpayaltsik. In yak'wána' tám jun i chakam kwitól, in k'wajba' xon ti Jajá' k'wajat ⁴⁸ani in utsa'tsik enché':

—Xita' kin bach'u jun i chakam kwitól jelti jeché' k'al Naná' tu bij, Naná' tin bach'wal; ani xita' tin bach'u Naná', in bach'walich jeye xita' tin abámal. Pos xita' xin cha'kál más tinbá' k'al tatá'tsik, ja'ich na más ultaláb.

Xita' yab tu at'ál, junax k'al wawá'

(Mr. 9:38-40)

⁴⁹Utsan tám enché' na Jesús k'al na Juan:

—Ok'tsux, i chu'úmal jun i inik ti káldhax at'ax ejattaláb k'al Tatá' a bij ani wawá' i taxk'antsi kom yab xe'ech k'al wawá'.

⁵⁰Por tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—Yab ka taxk'antsi, pos xita' yab tu at'ál, junax k'al wawá'.

Na Jesús in k'wiya' na Jakobo ani na Juan

⁵¹Tam ti exomich ti k'unel xowk'i na Jesús ti ne'ech ka k'adhích walk'i', in ulúch tám abal ne'chich Jerusalén k'al ni jun i jík'ib. ⁵²In okxiy cháb óx i iniktsik abal ka k'ale ba jun i kwentsal xu tak'nal Samaria ani kin aliy xon ti ne'ech ka koyóchtsik; ⁵³por yab le'ná ka bach'wat k'al an atiklábtsik xu k'wajíl taja' abal in ach'a'tsik ke Jerusalén ti ne'echtsik. ⁵⁴Tam ti na Jakobo ani na Juan, xi ja'ich in exóbaliltsik na Jesús, in chu'u jeché', in utsa'tsik enché' na Jesús:

—Ajátik, ¿a lé'xe' ki konoy ka pa'ay i k'amal walk'i' abal ka k'ibdhátsik, jelt xan tin t'ajámal ti weje' an t'ílsix Elías?

⁵⁵Teloloyattsik tám k'al na Jesús ani k'wiytsikiyattsik enché':

—Yab a cho'óbttsik xant'om ejattaláb ti ijtsal ka ulu jeché'.

⁵⁶Pos Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik, yab in tsi'nek abal ku k'ibdhantsi tin ejattal an iniktsik, in tsi'nek abal ku lo'tsi.

Ani k'aléchtsik tám píl kwentsal.

Xin lé'tsik kin wéwna' na Jesús

(Mt. 8:19-22)

⁵⁷Tam ti jajá'tsik ne'ech ti bél, utsan enché' na Jesús k'al jun i inik:

—Ajátik, u lé' tu junikna' putálk'i xon ti ki k'ale.

⁵⁸Tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—Na wáxtsik in ko'ol in k'imá' ani an ch'ichintsik in ko'ol in pák'w; por Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik, yab u ko'ol nibal ela' xon ti kin koyóch.

⁵⁹Na Jesús in utsa' jeye k'e'et enché':

—Wana ta exóbal k'al Naná'.

Por tók'oyat enché':

—Ajátik, ti kin aytsi ok'ox asta ka chemech nu táta' ani ku jolij, tám ne'ech tu wéwna'.

⁶⁰Tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—Jila' ka jolyat an chemélomtsik k'al xi yabtsik u belom; por tatá', ki k'aléch ka t'ila' abal na Dios in lé' kin tak'ích an atiklábtsik.

⁶¹Utsan tám juní na Jesús k'al k'e'et enché':

—Ajátik, u lé' tu junikna', por ti kin aytsi ok'ox kin k'ale ku utsa' xi tú'tsik tu k'imá' abal in ne'chich.

⁶²Por utsan enché' k'al na Jesús:

—Xita' kin téyna' nin jobáb an chabál ani in telál tin kúx, yab ne'ech kin ejto kin júna' lujat an k'adhíl. Anchan' jeye, xita' kin tuju kin t'ójontsi na Dios por yab in t'ójontsi k'al ejtal in ejattal, yab xata' ti alwa' xon tu tak'ix na Dios.

**Na Jesús in aba' ox inik
láju i atiklábtsik abal kin
t'ila' an alwa' t'ilab**

10 Más tayíl, an Ajátikláb in takuy jeye ox inik láju i iniksik abal kin aba' chabtsik ti chabtsik ka okxin ban bitsowtsik ani ban kwentsaltsik xon ti Jajá' ne'ech ka wat'ey. ²In utsa'tsik enché':

—Tsubax k'ejle, yán t'ajat wa'ach xi ne'ech ti kin bela', por wé' t'ajat wa'ach xita' tin t'ilál. Jaxtám, yejat ka pakabédha'tsik na Dios abal kin aba' xita' ti kin t'ila' ani kin aliy xita' ne'ech ti kin bela'tsik. ³Ki k'aletsik ani ka cho'óbna' abal Naná' tu abálsik jelti borrego xon ti wa'ach t'ajat i padhum. ⁴Yab ka júna'tsik i morrá, nibal in bál i tumín, nibal a pajab ani yab ki kubey ka chapnédha' ni jun xita' ti bél. ⁵Tam ki ochichtsik ba jun i atá, ki chapnédhomáchtsik ok'ox enché': “Ke an k'ijidhtaláb ka wa'chin ech'ek'i ba jeché' an atá.” ⁶Max ba jachan' an atá u k'wajíl i alwa' k'imádh, ne'ech kin bach'utsik an chapnédhomtaláb; por max yaba', an chapnédhomtaláb ne'ech juní ka witsiy ba tatá'tsik. ⁷Xon ti ki bach'wat alwa', ki koyóchtsik taja'; ka k'apu ani ka uch'a' xowa' jajá'tsik ti ki pidha', pos an t'ójontsix in tomnál kin bach'u nin jalbíl. Yab ki xe'chintsik túk'i túk'i ban atátsik. ⁸Tam ki ulichtsik ba jun i bitsow xon ti ki bach'wat alwa', ka k'aputsik xowa' ki pidhan; ⁹ka jeldha' an ya'ultsik xi ka ela' taja' ani ka utsa'tsik enché': “Na Dios in lé' kin tujúch ti ki tak'iytsik.” ¹⁰Por max ki ulich ba jun i bitsow xon ti yab ki bach'wattsik alwa', ki kale ban bélsik ani ka utsa'tsik enché': ¹¹“Asta an pojodh xi wa'ach teché' ba na bitsówiltsik xi palenek ba ni akan, i tynyal jelti jun i exól kom tatá'tsik yab tu bach'u alwa'. Por ka cho'óbna'tsik jeché', na Dios in lé' kin tujúch ti ki tak'iytsik.” ¹²Tsubax tu utsálsik ke tam kin bajaw xowk'i ne'ech an lújundhaxtaláb,

jeché' an bitsow, más ja' púlek an yajtsiktaláb ne'ech kin bach'u ké an yajtsiktaláb xi ne'ech kin bach'u an atiklábtsik xi k'wajinek Sodoma.

An atiklábtsik xi yab u t'ajax ti k'ij

(Mt. 11:20-24)

¹³iCh'ojontál in chu'bíl an atiklábtsik xi Korasín! iCh'ojontál in chu'bíl an atiklábtsik xi Betsayda! Abal max jeché' an labidh labandhaxtalábtsik xu t'ajámal ba jajá'tsik, u t'ajámalak ban bitsowtsik xi Tiro ani Sidón, an atiklábtsik xi taja' u k'wajíl, weje'ichak tin k'wajbámalsik nin kodhow k'udhk'úmil ani buxkanékichaksik ban k'wixix abal kin xalk'a' ke in jilámalichtsik ti walablom. ¹⁴Por tam kin bajaw xowk'i ne'ech an lújundhaxtaláb, más ja' púlek an yajtsiktaláb ne'ech kin bach'u an atiklábtsik xi Korasín ani xi Betsayda ké an yajtsiktaláb xi ne'ech kin bach'u an atiklábtsik xi Tiro ani Sidón. ¹⁵Ani tatá'tsik, atiklábtsik xi Kapernaúm, iza chalpayaltsikxe' ke más ne'ech ki lábt'ajan k'al na Dios? iPos tu utsálsik ke yaba!! Ne'ech ki pet'nátsik asta xon ti k'wajat an chemélomtsik.

¹⁶Xita' ti ki axtsitsik, Naná' tin axtsal, xita' ti ki pojka'tsik, Naná' tin pojkal ani xita' tin pojkal, in pojkal xi tin abámal.

Tam ti witsích xi ox inik láju

¹⁷Xi ox inik láju an atiklábtsik, u kulbélsik t'ajat ti witsiy ani enché' tin ulutsik:

—Ajátik, asta an at'ax ejattalábtsik tu exbantsal tam ki k'wiya' k'al Tatá' ta bij.

¹⁸Utsantsik tám enché' k'al na Jesús:

—Naná' u chu'u ti kwajlan an lej at'ax adhik t'ajat jelti léy, tam ti pet'ná abal cha'at. ¹⁹Naná' tu pidhámalsik ti awiltaláb abal ka k'ach'iy i chan ani i dhiniy ani yab xata' ne'ech ti ki t'ajtsitsik. Tu pidhámal jeye ti awiltaláb abal ka átantsi ejtal tin cháp an lej at'ax. ²⁰Por yab ki kulbétsik abal i axtsinal k'al an at'ax ejattalábtsik, ki kulbétsik abal na bij k'wajatch dhutsadh tú' walk'i!

Na Jesús u kulbél

(Mt. 11:25-27; 13:16-17)

²¹Támk'i jachan', na Jesús u kulbél t'ajat k'al an kulbétaláb xi pidhan k'al an T'okat Ejattaláb in ulu enché':

—Táta', tu k'ak'nál, Ok'óxláb xi tak'ix walk'i' ani chabál, abal a chintsámal jeché' xi chalpadhtsik ani xin exbayaltsik ani a xalk'antsámal xi yabtsik lej chalpadh. Táta', anchan' ta t'aja' kom anchan' ta le'na'.

²²Nu Táta' tin pidhámalich ejtal xowa' wa'ach. Yab xita' tin exlál xitam já' neye Naná', xin Chakámláb k'al a Dios, tokot an Táta'láb tin exlál. Ani yab xita' in exlál xitam já' jeye an Táta'láb, tokot Naná' u exlál ani xita' Naná', xin Chakámláb k'al na Dios u lé' ku pidha' kin exla'.

²³In teloloy tám an exóbaltsik ani in utsa' jajá'k'itsik enché':

—K'ijidh t'ajat abal xita' in chu'tal xowa' tatá'tsik exom a chu'tal, ²⁴pos tsubax tu utsálsik, ke yán i t'iltsixtsik ani i pakdha'

tak'ix in le'námal kin chu'u xowa' tatá'tsik exom a chu'tal, por yab in chu'utsik; in le'námaltsik jeye kin ach'a' xowa' tatá'tsik exom a ach'ál, por yab in ach'a'tsik.

An ok'tsixtaláb xin pidhna' jun i alwa' inik xu k'wajíl Samaria

²⁵Jun i ok'tsix xin wilál nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés, ch'akay kin tawna' enché' na Jesús abal kin taktamiy:

—Ok'tsix, ¿jant'éy yejat ku t'aja' abal ku ejto ku bach'u an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal?

²⁶Tók'oyat enché' k'al na Jesús: —¿Jant'éy k'wajat dhutsadh ban tak'ixtaláb? ¿Janti ta exbayal?

²⁷An ok'tsix xin wilál an tak'ixtaláb tók'on enché':

—“Ka k'ak'na' an Ok'óxláb na Diosil k'al ejtal a itsích, k'al ejtal a ejattal, k'al ejtal a cháp ani k'al ejtal a chalab ani ka k'ak'na' jeye na at kidhtaltsik jelt xan ta k'ak'nál tabá'.”

²⁸Utsan tám enché' k'al na Jesús: —Alwa' t'ajat xan ta tók'on. Max ka t'aja' jeché', ne'ech ka bach'u an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal.

²⁹Por an ok'tsix xin wilál an tak'ixtaláb, kom yab in lé' ka jilk'on tidhetál tin tamét na Jesús, in konoy enché':

—¿Ani jita' já' pé tám nu at kidhtal?

³⁰Tók'oyat enché' k'al na Jesús: —Jun i inik tál ti belal ban bél xi Jerusalén in ók'óm Jerikó. Yak'wan k'al i kwé'tsik, kwe'tsin ejtal xowa' in tsi'dhál ani kwe'tsin asta tin

k'udhk'úmil; cha'wat alwa', putedhá ani tám ti jilanich. ³¹Wat'ey jun i pále' ba jachan' an bél, por tam tin chu'u, yab in t'aja' ti k'ij, wat'eyk'i.

³²Wat'ey jeye taja' jun i lebita, tam tin chu'u, wat'eyk'i jeye. ³³Por jun i inik xu k'wajíl Samaria xi ta' jeye ti ne'ech ba jachan' an bél, tam tin chu'u, in kó'ontsi ti yajnantsixtaláb.

³⁴Utey tám xon ti kwachat jachan' an inik, in ilálintsi k'al i aséyte ani k'al i yajtsik uxnél xon ti cha'udh ani in boltsi k'al i k'udhk'um. In k'adhba' tám ban ko'nél xi tál in púnúm, in júna' ba jun i atá xon tu ulel i kubéltsik ani taja' tin beletna'.

³⁵Ti jun tsudhelom, tam ti an samaritano ne'chich, in jixa' cháb i t'ipax tumín, in pidha' an dhabal kubtaláb atá ani in utsa' enché': “Ti kin beletnantsi alwa' jeché' an ti inik ani max ka paku más an tumín, ne'ech tu witsbantsi tam kin witsiy.”

³⁶Konyat tám enché' an ok'tsix k'al na Jesús:

—¿K'al jowa' xi jeché' óx ta chalpayal tu k'ak'náb jeché' an inik xi cha'udh k'al an kwé'tsik?

³⁷An ok'tsix xin wilál an tak'ixtaláb in ulu enché':

—Xi k'ál ti kó'ontsat ti yajnantsixtaláb.

Utsan tám enché' k'al na Jesús:

—Ki k'aléch ani anílk'i teye ka t'aja'.

Tam ti na Jesús k'wajat bin k'imá' na Marta ani na María

³⁸Na Jesús in óntsi an bél ani ulich ba jun i kwentsal. Taja', jun i mímláb xin bij Marta in bach'u na Jesús tin k'imá'. ³⁹Na Marta in ko'ol jun in kidháb xu bijyáb María.

Jeché' na na María, buxkan k'unat bin akan na Jesús abal kin axtsi xant'éy in ulal. ⁴⁰Por na Marta in óntsal tokot ti t'ojóól abal yán t'ajat in ko'ol xant'éy kin t'aja'. Utey tám ba na Jesús ani in utsa' enché':

—Ajátik, ¿Yabxe' a chalpayal ke yejat ti kin tolmiy nu kidháab an tin t'ojóól? Ka utsa' ti kin tolmiy.

⁴¹Por tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—Marta, Marta, tatá'k'i a t'ojliyal tabá' ani i chalpayal k'al xowa'kich.

⁴²Por jún tokot wa'ach xowa' yejat. Na María in takwyámál xowa' más alwa' ani yab ne'ech ka k'ántsín.

Na Jesús u ok'tsax xan ti yejat ku ólan

(Mt. 6:9-15; 7:7-11)

11 Jun i k'ij k'wajat ti ól na Jesús, tam ti ok'onich an ti ól, utsan enché' k'al jún ti éb nin exóbaliltsik:

—Ajátik, ti ku ok'tsi weye xan ti ku ólan, jelt xan ti na Juan in ok'tsámál nin exóbaliltsik.

²Utsantsik enché' k'al na Jesús:

—Tam ki ólantsik, ka ulu enché':

Táta', xi k'wajat walk'i',

Tatá' i t'okat t'ajat.

Ti ku tak'ích weye.

Ka t'ájan teché' ban chabál

xowa' Tatá' a lé', jelt xan tu t'ájnal tú' walk'i'.

³Ti ku pidha' xo' an ti k'apnéel xi yéntsál tsudhey ka tsudhey.

⁴Ti ku pakwlantsi an ti walab, jelt xan ti wawá' i pakwlantsal xita' tu walsal. Yab ka walka' ku taktamiyat, tokot ti ku beletna' abal yab ku átá k'al an lej at'ax.

⁵Utsantsik jeye enché' k'al na Jesús:

—Max jún ti éb xi tatá'tsik in ko'ol jun in ja'úb ani ka ulich ch'éjel akal ti bakyáb ani ka utsan enché': "Ja'úb, ti kin matintsi óx i pan, ⁶pos jun u ja'úb xi tál ti belal ów, ulich tu k'imá' ani yab xata' u ko'ol ku pidha' kin k'apu." ⁷Ne'ech ka tók'oyat enché' alták'i k'al na jún: "Yabich ti kin t'ojliy; mapudhich tu ko'ol an wi'leb ani nu chakámiltsik jé' kwachatsik k'al naná' bu waytal. Yab ne'ech ku ejto kin ch'akay tu pidha'." ⁸Por ne'ech tu utsa'tsik, maske yab ka ch'akay kin pidha' xata' abal in ja'úb, ne'ech ka ch'akay kin pidha' abal yab más kin óntsi ti it'ixbédháb ani ne'ech kin pidha' ejtal xowa' in yéntsál.

⁹Jaxtám tu utsálsik enché': Ka kontsaltsik na Dios xowa' a lé' ani ne'ech ti ki pidha'tsik; ka ayaltsik ani na Dios ne'ech ti ki tolmiy abal ka ela'; ka tawnálsik na Dios ani ne'ech ti ki axtsitsik. ¹⁰Abal xita' in kontsal na Dios, in bach'wal xowa' in konyal; xita' in ayal, in elál ani xita' in t'enyál an wi'leb, u japtsinal.

¹¹¿Awxe' jun i táta'láb xi tatá'tsik a kidhtal, max ka kontsin ti pan k'al in chakámil, ne'ech kin pidha' ti t'ujub? O ¿max ka kontsin ti to'ol, ne'echxe' kin pidha' ti chan?

¹²O ¿kin pidha' jun i dhiniy max ka kontsin jun i dhaktsok'? ¹³Pos max tatá'tsik, xi yab i alwa' inik, a wit'ál ka pidha' xowa' alwa' na chakámiltsik, ian Táta'láb xi k'wajat walk'i', más Ja' in wit'ál t'ajat! Ani Jajá' ne'ech kin pidha' an ti T'okat Ejattaláb xita' k'al ti ka kontsin.

U usnal na Jesús ke in ko'ol in chápan at'ax ejattaláb

(Mt. 12:22-30; Mr. 3:19-27)

¹⁴Na Jesús k'wajat in káldhál jun i at'ax ejattaláb xi mó'bédhats k'ál jun i inik ani tam ti kale an at'ax ejattaláb, an mó' in ejtóch tám ti káw. An atiklábtsik laban t'ajat k'al jeché' xowa' in chu'u. ¹⁵Por taltsik in ulu enché':

—Jeché' an inik in káldhál an at'ax ejattalábtsik k'al tin chápan lej at'ax, nin lej ok'lékil an at'ax ejattalábtsik.

¹⁶Xi k'e'ettsik jeye, abal kin taktamiy na Jesús, in kontsal kin t'aja' jun i labidh labandhaxtaláb xi tál walk'i'. ¹⁷Por na Jesús, kom in cho'ób alwa' xant'éy k'wajat in chalpayaltsik, in utsa'tsik enché':

—Max jun i yejche' bitsow ka k'é'áxin ani ka tujey ti péjéxtsik, ne'ech ka ok'on jachan' an bitsow; ani max xu k'wajíltik ba jun i atá ka k'é'áxin, ne'ech jeye ka ok'on. ¹⁸Anchan' jeye, max an lej at'ax ka k'é'áxin k'al nin kidhtaltsik, ¿jan ti ne'ech kin ejto kin kó'oy nin awiltal? Jeché' tu utsátsik abal a ulal ke u káldhál an at'ax ejattalábtsik k'al tin chápan lej at'ax; ¹⁹pos max anchanak, ¿k'al jita' in chápan tin káldhál an at'ax ejattalábtsik na kidhtaltsik? Anchan', ti xalk'antsalichtsik ke i uk'pinéxtsik ta k'wajat. ²⁰Por Naná' u káldhál an at'ax ejattalábtsik k'al tin awiltal na Dios ani k'al jeché', u xalk'analich ke na Dios tujenekich ti tak'ix ba tatá'tsik.

²¹Tam jun i likat inik k'wajat t'ojjodh alwa' ani in belkóm nin

k'imá', yab ne'ech ka ejtowat ka kwe'tsin xowa' in ko'ol ta'padh taja'. ²²Por max tál jun xita' más likat ké jajá' ani ka átá, ne'ech tám ka k'ántsín ejtal tin éyamtal xin éynál ti belkol ani ne'ech ka wélchíxnantsat ejtal xowa' in ko'ol.

²³Xita' yab junax k'al Naná', tin at'ál. Ani xita' yab tin tolmiyal ku utu an atiklábtsik ba na Dios, jachan', ja'ich xin t'ajál abal an atiklábtsik yab ka utey ba na Dios.

An at'ax ejattaláb xu witsél xon ti kalnek

(Mt. 12:43-45)

²⁴Tam jun i at'ax ejattaláb ka kale ba jun i inik, u xe'chinal ba waynek chabátsik in ayal xon ti ka koyóch. Tam yab kin ela' xon ti ka koyóch, in chalpayal enché': "Ne'ech kin witsiy ban inik xon tin kalnek." ²⁵Tam ka witsiy, in elál jachan' an inik jelti jun i atá xi yab k'wajtsidh, k'wetodh ani lejkikidh. ²⁶Ne'ech tám juní ka k'ale ani ne'ech kin ik'i' búk i at'ax ejattalábtsik xi más at'ax ké jajá' ani ejtal ne'ech ka ochichtsik ti k'wajíl ba jachan' an inik. Jachan' an inik ne'ech tám ka jilk'on más k'ibenek ké tam ti k'wajatiwi'ik.

Xita' na tsubax lejtal k'wajat k'ijidh

²⁷Lejat na Jesús k'wajat in ulal jeché', jun i mímláb xi ta' jeye ti k'wajat ban atiklábtsik, in ulu kawidh enché':

—iK'ijidh t'ajat abal an mímláb xi ti wa'chiyámal ta chakam ani ti pubedhám!

²⁸Por na Jesús in ulu enché':

—iMás k'ijidh abal xita' xin axtsaltsik xowa' in ulal na Dios ani kin t'aja'!

**An walablom atiklábtsik in konyal
jun i labidh exól**

(Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)

²⁹An atiklábtsik in óntsal ti junkunaltsik malilíl xon ti k'wajat na Jesús. Tujeý ti káw na Jesús ani ulu enché':

—Tatá'tsik xi k'wajat jeché' i k'ij, i at'axtsik t'ajat ani tin kónsaltsik ku t'aja' jun i labidh exól; por yab más ne'ech ki pidhantsik k'e'et i exól, tokot an exól jelt xan ti támun k'al an t'ílsix Jonás. ³⁰Pos anchan' xan ti na Jonás k'wajay ti exól abal an atiklábtsik xi Nínibe, anchan' neye Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik, ne'ech kin k'wajay tin exól abal tatá'tsik xi k'wajattsik xo' jeché' i k'ij. ³¹An pulek tak'ix mímláb xi Alál, ne'ech ka ejech ti ít tam kin bajaw xowk'i ne'ech an lújundhaxtaláb, tam ki lújundhá xi k'wajattsik xo' jeché' i k'ij. Jajá' ne'ech kin xalk'a' abal tatá'tsik, xi k'wajat xo' jeché' i k'ij, i walbidhtsik. Jajá' tsích ów chabál abal kin axtsi tin chalpadhtal na Salomón ani xo', teché' in k'wajat Naná', xi ja'ich jun xita' xi más púlek ké na Salomón ani yab tin axtsaltsik. ³²Xi k'wajineksik ban bitsow xi Nínibe, ne'ech ka ejechsik ti ít tam kin bajaw xowk'i ne'ech an lújundhaxtaláb, tam ki lújundhá xi k'wajattsik xo' jeché' i k'ij. Ne'ech kin xalk'a'tsik abal tatá'tsik, xi k'wajat xo' jeché' i k'ij, i walbidhtsik. Jajá'tsik in jila' ti walablom tam ti t'ílsin an tin káwintal na Dios k'al na Jonás; ani xo', teché' in k'wajat Naná', xi ja'ich jun xita' xi más púlek ké na Jonás ani yab tin axtsaltsik.

**Ni wal k'wajat jelti nin tajbaxtal ni
t'u'úl**

(Mt. 5:15; 6:22-23)

³³Yab xita' in let'k'oyal jun i tajbaxtaláb abal kin k'wajba' xon ti chinat o abal kin paxk'iy k'al jun i kajón. In let'k'oyal abal kin k'wajba' t'ek'at ani ka tajbayat xita' ka ochich. ³⁴Na wal in junwal jelti jun in tajbaxtal na t'u'úl; max na wal alwa', na t'u'úl putál tin ko'ol an tajaxtaláb; por max yab alwa', na t'u'úl jelti max k'wajat ba jik'waxtaláb. ³⁵Ka kó'oy i kwenta k'al an tajaxtaláb xa ko'ol abal yab tá' ka wenk'on ti jik'waxtaláb. ³⁶Pos max ejtal na t'u'úl in ko'ol i tajaxtaláb ani yab in ko'ol ni wé' i jik'waxtaláb, ejtal xowa'kich, tajax ti ne'ech ka chu'u jelti tam i tajbantsáb k'al jun i tajbaxtaláb.

**Na Jesús in kawyal an fariseotsik
ani an ok'tsixtsik xin wilál an
tak'ixtaláb**

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lk. 20:45-47)

³⁷Tam ti na Jesús in kubdha' ti káw, pakabédhá k'al jun i fariseo abal ka k'ale ti k'apul tin k'imá' jeché' an fariseo. Na Jesús ochich altá ani buxkan ban mesa. ³⁸An fariseo, laban abal in chu'u ke yab in t'aka' ok'ox nin k'ubak xan ti jajá'tsik in t'ajál tam ne'ech ti k'apul. ³⁹Por utsan enché' k'al na Jesús:

—Tatá'tsik an fariseotsik, a t'aktsal tin kúx an baso ani an talab, por alk'idh yab a t'akáltsik. Anílk'i teye tatá'tsik, eblidh i t'okattsik, por ba na ejattal tokot a chalpómtsik i kwé'lách ani i at'axtaláb.

⁴⁰'iYabtsik i chalpadh! ¿Yabxe' a cho'óbtzik abal xita' in t'ajámál xi eblidh in t'ajámál jeye xi alk'idh?

⁴¹Ka pidha' an ch'ojontálsik xowa' a k'anidhálsik t'ajat; anchan', t'okatich tám ne'ech ka k'wajay na ejattal.

⁴²'iCh'ojontál a chu'bíl, fariseotsik! Xa pidhálsik na Dios xowa' in lujyal jeye kin bach'u k'al an menta, an ruda ani ejtal xi más an ch'ojólsik, por yab a t'ajálsik ti k'ij xowa' lujat nibal i k'anidhaxtsik jelt xan tu k'anidhax na Dios. Yejat ka t'aja'tsik xowa' lujat ani ki k'anidhaxintsik, por yab ka jila' ka pidha' xowa' in lujyal na Dios.

⁴³'iCh'ojontál a chu'bíl, fariseotsik! abal a kulbetnálsik ki buxkan ban alwa' k'wajtalábsik ban atá xon tu t'ajnal an junkuntaláb ani a kulbetnálsik ki chapnédhá ti bél k'al yantam i k'ak'naxtaláb.

⁴⁴'iCh'ojontál a chu'bíl, ok'tsixtsik ani fariseotsik xi k'ambix! abal a junwaltsik jelti jólimtaláb xi yab tejwa' ani tam jun xita' kin k'ach'iy maske yab in cho'ób, u jilk'onál ch'o'odh k'al an at'axtaláb. Anchan' teye tatá'tsik, yab tejwa' an at'axtaláb xa ko'oltsik ba na itsích ani xita' ti ki wéwna'tsik u ch'ó'nal k'al na walastalábiltsik.

⁴⁵Tók'on tám jún an ok'tsix xin wilál an tak'ixtaláb ani in ulu enché':

—Ok'tsix, tam a ulal jeché', tu tejsalich weye.

⁴⁶Por utsantsik enché' k'al na Jesús:

—iCh'ojontálsik teye a chu'bíl, ok'tsixtsik xa wilál an tak'ixtaláb!

abal a utsálsik k'e'et kin t'aja' xowa' in ulal an tak'ixtaláb ani tatá'tsik nibal ela' a t'ajálsik ti k'ij xowa' a ok'tsixnál.

⁴⁷'iCh'ojontál a chu'bíltsik! abal a kubtsal ti exól xon ti jolidh an t'iltsixtsik xi chemdhats k'al na weje' pakéliltsik. ⁴⁸K'al jeché', u kalel jelti max a ulalichsík ke alwa' xowa' in t'ajámál na weje' pakéliltsik; jajá'tsik in chemdha' ani tatá'tsik a kubtsal ti exól xon ti jolidh.

⁴⁹'Kom na Dios chalpadh t'ajat, jaxtám tin ulu enché': "Ne'ech ku abtsi ti t'iltsixtsik ani ti abatwáletsik, taltsik ne'ech ka chemdhá ani xi k'e'ettsik ne'ech ka at'an." ⁵⁰Atiklábtsik xi xo' jeché' i k'ij, na Dios ne'ech ti t'aja'tsik ka jalbiy nin chemtal ejtal an t'iltsixtsik asta tam ti tujenek an k'ay'lá, ⁵¹asta tam ti chemdhá na Abel asta tam ti chemdhá na Sakarías. Jeché' na Sakarías, ja'ich xi chemdhá tamch'ejelidh ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios k'al xon tu k'wajbáb an pikbaxtaláb. Jaxtám tu utsál atiklábtsik xi jeché' i k'ij, ke na Dios ne'ech ti t'aja'tsik ka jalbiy nin chemtal an t'iltsixtsik ani an abatwáletsik.

⁵²'iCh'ojontál a chu'bíl, ok'tsixtsik xa wilál an tak'ixtaláb! abal yab a óltsal an atiklábtsik xan ti kin uwa' abal ka tak'yatichsík k'al na Dios. Yab a lé'tsik ki tak'yat k'al na Dios nibal a walkál ka tak'yattsik k'al na Dios xin lé'tsik ka tak'yat.

⁵³Tam ti na Jesús in ok'oy kin ulu ejtal jeché', an ok'tsixtsik xin wilál an tak'ixtaláb ani an fariseotsik, in chakuntsitsik t'ajat na Jesús ani

tujeysik kin taktamiy k'al yán i konkomixtaláb. ⁵⁴In taktamiyal abal in lé'tsik kin ach'a' max kin ulu jun xata' yab alwa' ani anchan' kin ejtotsik kin ólna'.

Na Jesús u ok'tsux k'al tin kwenta an k'ambixtaláb

12 Tam ti jachan', junkun yán i mil i atiklábtsik, ke tokotich u níxk'áx k'al in yaníl. Na Jesús in okxiy kin utsa' enché' nin exóbaliltsik:

—Ka kó'oytsik i kwenta k'al nin ok'sixtal an fariseotsik xin junwal jelti an jilbédhaxtaláb k'oye. Jeché', ja'ich xowa' in k'ambixnálk'itsik. ²Pos yab wa'ach ni jun xata' chinat xi yab ne'ech ka xalk'an ani yab wa'ach xata' yab tejwa' xi yab ne'ech ka cho'óbná tayíl. ³Jaxtám tu utsáltsik, ejtal xowa' a ulúmal ban jik'waxtaláb, ne'ech ka ach'an tam k'ij; ani xowa' a ulúmaltsik chinat ani mapudh i wi'leb, ne'ech ka ulwat kawidh tin éb an atátsik.

Xita' yejat ka jik'na'

(Mt. 10:28-31)

⁴Ja'úbtsik, tu utsál ke yab yejat ka jik'na' ni jun xita' xin ejtowal ti chemdhax ani tayíl yab más xata' in ejtowal kin t'aja'. ⁵Por ne'ech tu utsa'tsik xita' yejat ka jik'na': ka jik'na'tsik na Dios, xi tam ti chemdhámalich, in ko'ol i awiltaláb abal ti ki pet'na' ban k'ibeltaláb. Jeché' ja'ich yejat ka jik'na'tsik.

⁶¿Yabxe' u nujwáb bó' i ts'itsik ch'ichin k'al cháb i t'ipax tumín? Por na Dios yab in uk'tsal ni jún xi jeché' an ch'ichintsik. ⁷Pos asta na xi'íl xa ko'oltsik ba na ók', ejtal

ajidh ti k'wajat juntsik ti juntsik. Yab ki jik'eytsik, pos tatá'tsik más yán a jalbíl ké yantam i ch'ichintsik.

Xita' yab in tidhenál kin t'ila' na Jesukristo tin tamét an atiklábtsik

(Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸Tu utsáltsik ejtal ta éb, xita' ti kin t'ila' tin tamét an atiklábtsik, Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik, ne'ech neye ku t'ila' tin tamét nin t'okat abatwálejiltsik na Dios; ⁹por xita' kin tidhena' ti kin t'ila' tin tamét an atiklábtsik, Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik, ne'ech neye ku tidhena' ku t'ila' tin tamét nin t'okat abatwálejiltsik na Dios.

¹⁰Xita' k'ál ti kin odhbijyat Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik, ne'ech ka pakwlintsat; por xita' kin odhbijy an T'okat Ejattaláb, yab jayk'i ne'ech ka pakwlintsat.

¹¹Tam ki júnátsik ban atá xon tu t'ajnal an junkuntaláb, tin tamét i lújundhomtsik o ban awiltalábtsik, yab ki k'wajaytsik ta chalpax xan ti ne'ech ki tók'on o xant'éy ne'ech ka ulu, ¹²pos tam kin bajúch xowk'i ne'ech ta káw, an T'okat Ejattaláb, ja'ich ne'ech ti óltsi xant'éy ne'ech ka ulu.

Ka kó'oytsik i kwenta k'al an tumínladhtaláb

¹³Utsan enché' na Jesús k'al jún ti éb xi ta' ti k'wajat ban atiklábtsik: —Ok'tsux, ka utsa' nu kidháb ti kin pidha' an ti jiltsixtaláb xi naná' neye u lujyal.

¹⁴Por utsan enché' k'al na Jesús: —Ja'úb, Naná' yab in k'wajbadh tin lújundhax ani tin wélchíxlíx.

¹⁵In ulu jeye enché':

—Ka kó'oy t'ajat i kwenta k'al an ch'e'ne'taláb, pos nin xe'chintal jun xita' yab ja'ich tu likel k'al xowa' yán xata' in ko'ol.

¹⁶T'iltintsik tám jeché' an ti junbaxtaláb:

—Tá'wi'ik ti k'wajat jun i inik xi tumínladh t'ajat, in t'aja' in ale ani labey t'ajat. ¹⁷K'wajay tám kin chalpay enché' an tumínladh inik: “¿Jant'éy xo' ne'ech ku t'aja'? Yab u ko'ol xon ti ku ta'pa' an k'apné'.” ¹⁸In chalpay tám enché': “U cho'óbich xant'éy ne'ech ku t'aja'. Ne'ech ku paku nu wilté'iltisik abal ku t'aja' ít más pakdha', ne'ech ku ta'pa' ejtal an k'apné' ani ejtal xowa' u ko'ol. ¹⁹Ne'ech tám ku ulu enché' tu ejattal: yán xata' u ko'ol ta'padh abal ku wat'na' k'ál yán i tamub; jaxtám xo', awilich kin k'wajay koyol koyolk'i, k'apul k'apul'k'i, uch'al uch'alk'i ani in kulbél.” ²⁰Por utsan enché' k'al na Dios: “Ja'úb, yab t'ajat i chalpadh, pos jeché' i akal ne'ech ki chemech ani xowa' a ko'ol ta'padh, ¿jita' ne'ech kin dhabalna'?” ²¹Anchan' in tamwal xita' in junkuwal i tumín abal jajá'k'i ani yab tumínladh abal a Dios.

Na Dios in belkóm nin chakámiltsik

(Mt. 6:25-34)

²²Tayíl, na Jesús in utsa' enché' nin exóbaliltsik:

—Tu utsálsik jeché': Yab ki k'wajaytsik ta chalpax k'al xant'éy ne'ech ka k'apu abal ki k'wajay ejat, nibal ki k'wajay ta chalpaxtsik k'al xowa' a k'udhk'úmil ne'ech ka k'wajba'. ²³Ni ejattal más in jalbíl

ké an k'apné' ani ni t'u'úl más in jalbíl ké ni k'udhk'úmil. ²⁴Ka tela' an ch'ichintsik, yab u óm, yab u k'ójol nibal in ta'pál xata' ba wilté'itsik; por u k'apundhábsik k'al na Dios. ¿Awxe' tatá'tsik más wé' a jalbíl ké an ch'ichintsik?

²⁵¿Jita' xi tatá'tsik, max ka k'wajay t'ajat ti chalpax, ne'ech kin ejto kin nakedha' tinbá' ela' ch'éjel metro más? ²⁶Max yab a ejtowaltsik ka t'aja' xowa' xi yab lej uluts, ¿jant'ók'i ta k'wajat ta chalpaxtsik k'al xowa'kich xi más?

²⁷Ka tela'tsik xan tu pakel an wich, yab u t'ojnaltsik nibal u dhutse'lix; tu utsálsik ke nibal an pulek tak'ix Salomón, k'al ejtal nin tumínladhtal, yab k'udhk'umlinék labidh jelti an wichtsik.

²⁸Pos max na Dios in labidhmédhál anchan' an ch'ojól xi xo' k'wajat ban aleláb ani kalám ne'ech ka tsikan, ¿awxe' na Dios yab ne'ech ti ki k'udhk'umliytsik más alwa'? Tatá'tsik wé' t'ajat ta belom. ²⁹Pos yab ki xe'chintsik ta chalpax ani ta álim xant'éy ka k'apu o xant'éy ka uch'a'.

³⁰An atiklábtsik xi yab u belom, ja'ich in ayal ejtal jeché'; por tatá'tsik, a ko'ol jun a Táta' xin cho'ób abal a yéntsal ejtal jeché'.

³¹Ka aliysik xan ti ki k'wajay tak'nél k'al na Dios ani ejtal jeché' ne'ech ka bach'utsik.

Xowa' yejat ki t'aja' abal ki kó'oy xata' tú' walk'i'

(Mt. 6:19-21)

³²Yab ki jik'eytsik, tatá'tsik xi tin belálích, yab t'ajat yán ta éb, por na Táta' in kulbetnámal ti pidha'tsik

an ti awitaláb abal ki tak'xin k'al Naná'.

³³Ka nujutsik xowa' a ko'ol ani ka pidha' an ti tumín an ch'ojontálsik; anchan', a junkuwalichtsik i alwa'taláb tú' walk'i' xi yab jayk'i in ko'ol in ok'ontal, xon ti an kwé' yab in ejtowal ka ochich, nibal u k'apnal k'al an takúl.

³⁴Pos xon ti k'wajat xowa' alwa' xi tatá'tsik a kulbetnál, taja' jeye ne'ech ka k'wajay na ejattal.

Ki k'wajaytsik t'ojojodh ech'ek'i

³⁵Ki k'wajaytsik ech'ek'i i t'ojojodh, xeketlidh ani let'ot'ól na tajbaxtaltsik.

³⁶Ka t'ajatsik jáyk'i jelti tam jun i t'ójontsix k'wajat in aytśim ka witsiy nin ajátik ba jun i tomkixtaláb. K'wajat t'ojojodh abal kin japtsi an ti wi'leb tam ka ulich tokot kin t'eney. ³⁷K'ijidh t'ajat abal an t'ójontsix, xi ka elan ejat tam ka ulich nin ajátik; tsubax tu utsálsik ke jachan' an t'ójontsix ne'ech ka utsan k'al nin ajátik ka buxkan ban mesa ani ne'ech ka jo'tsin an ti k'apné k'al nin ajátik. ³⁸K'ijidh t'ajat abal jachan' an t'ójontsix xi ka elan ejat k'al nin ajátik, maske ka ulich ch'ejel akal o dhajawichk'i. ³⁹Ka cho'óbna'tsik jeché', max jun i dhabal atá in cho'óbak xáy i ora ne'ech ka ulich an kwé', yab ne'ech kin walka' ka japtsin tin k'imá' abal ka kwé'yat.

⁴⁰Anchan' teye tatá'tsik, ki k'wajaytsik i t'ojojodh; pos tam yab xata' a t'ílómsik, ne'ech kin ulich Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik.

An t'ójontsix xi alwa' ani an t'ójontsix xi yab alwa'

(Mt. 24:45-51)

⁴¹Konyat tám enché' k'al na Pedro:

—Ajátik, ça t'ila' jeché' an junbaxtaláb abal wawá'k'i o abal ejtal tu éb?

⁴²In ulu enché' an Ajátikláb:

—An t'ójontsix xi lujat ani chalpadh, ja'ich xi ne'ech ka punk'untsat kin tak'iy xi más nin t'ojnálil an ajátikláb; jajá' ja'ich xi ne'ech kin ulu xowk'i ti yejat ka pidhan ti k'apul xi k'wajattsik ba jachan' an atá. ⁴³K'ijidh t'ajat abal an t'ójontsix xi ka elan k'al nin ajátik tam ka witsiy, in t'ajál xowa' jiltsidh kin t'aja'. ⁴⁴Tsubax tu utsálsik, ke ne'ech ka k'wajbá ti belkol k'al ejtal xowa' in ko'ol an ajátikláb. ⁴⁵Por max an t'ójontsix xi ka jilan punk'udh, kin chalpay ke nin ajátik yab ne'ech ka witsiy jik'at ani ka tujeý tokot ti k'apul, ti uch'al asta ka itey ani ka tujeý kin at'ax t'ajtsi xi k'e'et an pay'lomlábsik ani an mímlábsik xi taja' u t'ojnal, ⁴⁶ne'ech ka ulich nin ajátik tam jajá' yab xata' in t'ílóm, nibal in cho'ób xáy i ora; ne'ech tám ka pidhan jun i yajtsiktaláb púlek ani ne'ech ka t'ajtsin anílk'i jelt xan tin tamwaltsik xi yab alwa' inik.

⁴⁷An t'ójontsix xin cho'ób xant'éy in lé' nin ajátik, por yab t'ojon nibal kin t'aja' ti k'ij, yán t'ajat i wich'ate' ne'ech kin bach'u. ⁴⁸Por an t'ójontsix xi yab in cho'ób, maske kin t'aja' xowa' walats, wé' i wich'ate' ne'ech kin bach'u. Xita' yán ka pidhan, yán jeye ne'ech ka kontsin; ani xita' yán ka punk'untsat, más yán ne'ech ka kontsin.

U wa'chinal i k'é'áxtaláb k'al tin kwentak'i na Jesús

(Mt. 10:34-36)

⁴⁹Naná' in tsi'nek teché' ti chabál abal ku t'aja' jelt xan tin t'ajál an

k'amal, in tsikál xowa' u t'a'íl ani in t'okwal xowa' yab u t'a'íl; iani u lé'ak max exomichak ti t'a'íl!

⁵⁰Por ko'ol ku wat'na' ok'ox jun i yajtsiktaláb púlek, iani t'ojláb t'ajat ku kuxuy asta kin bajaw xowk'i ne'ech ka támun jeché'!

⁵¹'¿A chalpayaltsikxe' ke Naná' in tsi'nek abal ku tsi'dha' i k'ijidhtaláb teché' ti chabál? Tu utsálsik ke yaba', in tsi'nek abal ku t'aja' i k'éáxtaláb. ⁵²Por xo' ani tin nakíl an k'ij, bó' xi k'wajat ba jun i k'imádh, ne'ech ka k'éáxin, xi óx ne'ech kin chakuntsi xi cháb ani xi cháb ne'ech kin chakuntsi xi óx.

⁵³An táta'láb ne'ech kin chakuntsi nin kwitólil ani an kwitól ne'ech kin chakuntsi nin táta'; an nána'láb ne'ech kin chakuntsi nin tsidhánil ani an tsidhan ne'ech kin chakuntsi nin nána'; an mímláb ne'ech kin chakuntsi nin al'íb ani an al'íbe ne'ech kin chakuntsi nin mím.

An exólsik xin xalk'ál an k'ijtsik

(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)

⁵⁴Utsan jeye enché' an atiklábtsik k'al na Jesús:

—Tam tatá'tsik ka chu'u u ch'akíl an tokow xon tu ochel na k'ítsá, támk'i a ulaltsik abal ne'ech ka ulich i áb ani anchan' u támnal. ⁵⁵Ani tam u waw'nal an ik' xi alál ti tál, a ulaltsik abal ne'ech t'ajat ka yajbé an k'ak'al ani anchan' u támnal.

⁵⁶'IK'ambixtsik! A wit'álsik ka exbantsi xowk'i ne'ech ka ulich an áb ani xowk'i ne'ech ka yajbé t'ajat an k'ak'al, por yab a ejtowaltsik ka exbantsi xant'éy exom ti támnal jeché' i k'ij.

Ki lejkin k'al xita' a waltsámál

(Mt. 5:25-26)

⁵⁷'¿Jant'ók'i ti yab a ejtowaltsik ka chalpay xowa' alwa' ka t'aja'?

⁵⁸Max jun xita' ti ki utsbij abal a waltsámál ani ki éláxin ti bél k'al jajá' tam i ne'chich ban awiltaláb, ki lejkin k'al jajá' abal yabich ti ki utu tin tamét an lújundhom; pos max ti ki utu taja', an lújundhom ne'ech ti ki pidhna' ban yák'wal ani an yák'wal ne'ech ti ki baliy ban wik'axte'. ⁵⁹Tsubax tu utsál ke yab ne'ech ki kale ban wik'axte' asta ka jalbij ejtal xa júnál.

Xowa' in jalbíl tam jun xita'

kin jila'ich ti walablom

13 Támk'i jachan', ulich cháb óx i atiklábtsik ani t'iltsin na Jesús xan ti na Pilato tin chemdhámál i iniktsik xu k'wajílsik Galilea. T'iltsin abal in xuk'untsámál tin xich'ál k'al in xich'ál an ko'nélsik xin chemdhálsik abal kin pikba'.

²Utsantsik enché' k'al na Jesús:

—¿A chalpayaltsikxe' ke jachan' an iniktsik xu k'wajíl Galilea in tamu anchan' abal más ja' walbidhtsik ké xi k'e'et xu k'wajílsik táyk'i ba jachan' an bitsow? ³Tsubax tu utsálsik ke yaba'. Max yabtsik teye ka jila' ta walablom, anílk'i teye ne'ech ki chemechtsik. ⁴O ¿a chalpayaltsik ke xi lajuwaxik xi chemechtsik t'u'chidh k'al an pulek t'i'adh t'ujub xu bijyáb Siloé, más ja' walbidhtsik ké xi k'e'et xu k'wajílsik Jerusalén? ⁵Tsubax tu utsálsik ke yaba'. Max yabtsik teye ka jila' ta walablom, anílk'i teye ne'ech ki chemechtsik.

**An junbaxtaláb k'al tin kwenta
in akan an igo xi yab walidh**

⁶T'iltintsik tám k'al na Jesús
jeché' an ti junbaxtaláb:

—Jun i inik in t'ayámal jun
akanlek i igo bin ale ani k'ale kin
chu'u max walidh, por yab in eltsi
ni jun in walíl. ⁷In utsa' tám enché'
an inik xi k'ál tu belkómtsáb an
tin ale: “Oxtalich tin tsi'il tamub ti
tamub ku altsi tin walíl jeché' an
te', por yab jayk'i u eltsámal. Ka
kwajla'ich, pos yab xata' ti alwa'
ka k'wajay kubat anik'i ba nu ale.”
⁸Por an belkol aleláb tók'on enché':
“Ajátik, jila' bél kubat jeché' i tamub.
Ne'ech ku jobtsi an ti chabál xon
ti kubat ani ne'ech ku mujtsi an
ti lukuk xi alwa', ⁹yab telab max
anchan' ka walín; max yab ka
walín, ne'ech tám ku kwajla'ich.”

**Na Jesús in jeldha' tin k'ítsájl
an koyóxnich jun i mímláb xi
yab in ejtowal ka lujkun**

¹⁰Jun i k'ij, tin k'ítsájl i
koyóxnich, na Jesús k'wajat ti
ok'tsix ba jun i atá xon tu t'ajnal
an junkuntaláb. ¹¹Taja', ta' jeye
ti k'wajat jun i mímláb xin
ko'olich lajuwaxik i tamub ti ya'ul.
Kútandhats k'al jun i at'ax ejattaláb
ani jaxtám ti yab in ejtowal ni wé'
ka lujkun. ¹²Tam ti chu'tat k'al na
Jesús, kanyat ani utsan enché':

—Mímláb, i jeléch k'al an
yaw'lách xa ko'ol.

¹³In k'wajba' tám nin k'ubak ban
mímláb ani támk'i jachan' ti lujkun
an mímláb. An mímláb tujeý tám
kin pubédhantsi tin bij na Dios.

¹⁴Por an inik xu ok'lek ba jachan'

an atá xon tu t'ajnal an junkuntaláb,
chakuy abal na Jesús in jeldha' an
mímláb tin k'ítsájl i koyóxnich ani
in utsa' enché' an atiklábsik:

—Wa'ach akak a k'ítsá xowk'i ti
alwa' ku t'ójon; ki tsíchtsik jachan'
a k'ítsá abal ki jeldhátsik ani yab
tam in k'ítsájl i koyóxnich.

¹⁵Tók'on tám enché' na Jesús:

—K'ambixtsik, ýabxe' a wilálsik
na bákajil o na burrujil tam
in k'ítsájl i koyóxnich abal ka
júna'tsik ka uch'andha'?

¹⁶Jeché' an mímláb xu kidhtaláb
jeye k'al na Abraham, xu kó'yáb
k'al an lej at'ax ti ya'ul lajuwaxikich
i tamub k'al jeché' an yaw'lách,
¿awxe' yab in tomnál ka jeldhá tam
in k'ítsájl i koyóxnich?

¹⁷Tam ti na Jesús in ulu jeché',
ejtaltsik xi k'ál tu at'nal na
Jesús, tidhebétsik; por ejtal xi
más an atiklábsik u kulbél tam
tin chu'utsik an pakdha' labidh
labandhaxtaláb xin t'ajál na Jesús.

**An junbaxtaláb k'al tin kwenta in
itsích an mostasa**

(Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32)

¹⁸In ulu tám enché' na Jesús:

—¿Jant'éy in junwal xan tu tak'ix na
Dios ani jant'ok'ál ti ne'ech ku ejto ku
junbay? ¹⁹In junwal jelti jun in itsích
i mostasa xi jun i inik in t'ayál bin ale,
u pubel t'ajat asta kin bajaw jelti jun
i te'. U pubel t'ajat, ke an ch'ichintsik
xi xe'ech ti jumumúl in t'ajáltsik nin
pák'w bin k'we'éltsik jeché' an te'.

**An junbaxtaláb k'al tin kwenta an
jilbédhaxtaláb k'oye**

(Mt. 13:33)

²⁰In ulu jeye enché' na Jesús:

—¿Jant'ok'ál ti ne'ech ku ejto ku junbay xan tu tak'ix na Dios? ²¹In junwal jelti an jilbédhaxtaláb k'oye xi jun i mímláb in xuk'yal k'ál ox lejab i che'edh trigo ani in jilbédhál ejtal an xo'kadh che'edh trigo.

An wi'leb xi xuyat

(Mt. 7:13-14, 21-23)

²²Tam ti na Jesús ne'ech ti belal abal Jerusalén, u k'wajíl ti ok'tsix ban bitsowtsik ani ban kwentsaltsik xon tu wat'el. ²³Konyat enché' k'al jun xita':

—Ajátik, ¿wé'xe' t'ajat xu lo'el?

Jajá' tók'on enché':

²⁴—Ka t'aja'tsik an chápláb abal ka ejto ki k'wajaysik tak'nél k'al na Dios, jelti an chápláb xi yejat ka t'aja'tsik tam a lé' ki ochich ba jun i xuyat wi'leb. Tsubax tu utsálsik ke yán t'ajat xi ne'ech kin le'na' ka k'wajay tak'nél k'al na Dios, por yabtsik ne'ech kin ejto.

²⁵Tam ka ch'akay an dhabal atá ani kin mapuy an wi'leb, tatát'sik, xi jilk'onék eléb, ne'ech ka t'eneysik an wi'leb ani ne'ech ka ulutsik enché': "Ajátik ti ku japtsi weye." Por Jajá' ne'ech ti ki tók'oytsik enché': "Yab tu exláltsik nibal u cho'ób xon ta tál." ²⁶Ne'ech tám ki tujeytsik ka utsa' enché': "U k'wajínek pé tu k'apul ani tu uch'al junax k'al Tatá' ani Tatá' i ok'tsixnék ba ni bitsówil." ²⁷Por Jajá' ne'ech ti ki tók'oytsik enché': "Tu utsálichtsik ke yab tu exlál nibal u cho'ób xon ta tál. iKi wixk'intsik teché' k'al Naná', ejtal tatát'sik xa t'ajál xowa' yab alwa'!" ²⁸Taja' ne'ech ki uk'intsik ani ne'ech ti rech'ech'él na kamab tam ka

chu'utsik abal na Abraham, na Isák, na Jakob ani ejtal an t'íltsixtsik k'wajat xon tu tak'ix na Dios ani tatát'sik i jilan eléb. ²⁹Pos ne'ech ka tsích an atiklábtsik xi ebál ani alál, xon tu kalel na k'ítsá ani xon tu ochel jeye abal ka buxkantsik ti k'apul xon tu tak'ix na Dios.

³⁰Jachan' i k'ij, taltsik xi xo' k'wajat kuxlek, ne'ech ka k'wajay ultaláb ani taltsik xi xo' k'wajay ultaláb, ne'ech ka k'wajay kuxlek.

Na Jesús in uk'intsi an atiklábtsik xi Jerusalén

(Mt. 23:37-39)

³¹Támk'i jachan' a k'ítsá, ulich cháb óx i fariseotsik ani utsan enché' na Jesús:

—Ki k'aléch píl, pos na Erodes in lé' ti ki chemdha'.

³²Por Jajá' in tók'oytsik enché':

—Ki k'aletsik ani ka utsa' enché' jachan' an inik xin ko'ol in chalab jelti a wáx: "Ka tela', xo' ani kalám u káldhál an at'ax ejattalábtsik, u jeldhál an ya'ultsik ani chabk'i' ne'ech ku ok'oy." ³³Por xo' ko'ol ku óntsi nu bélil, kalám ani chabk'i' jeye, pos yab in tomnál ke jun i t'íltsix ka chemdhá píl bitsow ani yab Jerusalén.

³⁴In ulu jeye enché' na Jesús:

—iAtiklábtsik xi Jerusalén, xa chemdhál an t'íltsixtsik ani a t'ujbayal xi abtsinaltsik k'al na Dios abal ti ki óltsi an tin tsubaxtalábil! Yáníl u le'na' ku junku na chakámiltsik, jelt xan ti an pák'wlam kwita' in junkuwal nin ts'itsik t'ám abal kin pák'wna' tin ál nin suts'úts', por yab a le'na'tsik. ³⁵Ka ach'a'tsik xant'éy

ne'ech tu utsa', an pulek atá xon ta k'ak'náltsik na Dios, ne'ech ka walbá. Tu utsálsik abal yab más ne'ech ki witsiy ti kin chu'utsik, asta kin bajaw an k'ij tam tatá'tsik ne'ech ka ulutsik enché': "ÍLábt'ajadh ti k'wajat xi tál tin bij an Ok'óxláb!"

Na Jesús in jeldha' jun i inik xi málidh

14 Jun i k'ij, tin k'ítsájil i koyóxnich, na Jesús k'alnek ti k'apul bin k'imá' jun in ok'lékil i fariseo ani xi k'e'et an fariseotsik ta' ti k'wajat ti kwáchix. ²Tá' jeye ti k'wajat taja' tin tamét na Jesús, jun i inik xu ya'ul k'al i mál. ³Konyattsik tám enché' k'al na Jesús an ok'tsixtsik xin wilál nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés ani an fariseotsik:

—¿Awilxe' ka jeldhá jun i ya'ul tam in k'ítsájil i koyóxnich o yaba'?

⁴Por jajá'tsik yab k'uchun. Téyná tám an ya'ul bin k'ubak k'al na Jesús, jeldhá ani in utsa' tám ka k'aléch. ⁵Utsan tám enché' an fariseotsik k'al na Jesús:

—¿Jita' xi tatá'tsik a kidhtal, max nin burrujil o nin bákajil ka balk'in ba jun i mom, yab in jixál támk'i maske in k'ítsájil i koyóxnich?

⁶Ani yabtsik in ejto ka tók'on ni wé'.

Xi kanidhtsik ba jun i tomkixtaláb

⁷Tam ti na Jesús in chu'u ti tákultsik an ti ultaláb k'wajtaláb ban mesa xi kanidhtsik ba jun i tomkixtaláb, in pidha'tsik jeché' an ti tak'ixtaláb:

⁸—Tam jun xita' ti kaniy ta ajíblom ba jun i tomkixtaláb, yab ki buxkan

ban k'wajtaláb xi ultaláb, yab telab ka ulich jun xita' xi más uluts ké tatá' ⁹ani ka ulich ti ki utsa' enché' xi ti kanyámal: "Ka pidha' jachan' an ti k'wajtaláb na je' jún." Tidhetálich tám abal tatá' ki k'ale ta buxkanal ban k'wajtaláb xi más kuxlek. ¹⁰Tam ki kanyat ba jun i tomkixtaláb, más alwa' ki buxkan ban k'wajtaláb xi kuxlek; abal tam ka ulich xi ti kanyámal, ti ki utsa' enché': "Ja'úb, jé' ki wat'ey ta buxkanal ban koytaláb xi más ultaláb." Anchan' ne'ech ki k'ak'ná k'al xi ta' buxutsik ban mesa junax k'al tatá'. ¹¹Pos xita' in t'ek'ál tinbá, ne'ech ka cha'ká; ani xita' in cha'kál tinbá, ne'ech ka t'ek'bá.

¹²In utsa' jeye enché' an inik xi k'ál ti kanidh:

—Tam ka t'aja' jun i k'apúxnich, yab ka kaniy na ja'úbsik, nibal na kidhábsik, nibal na exlowálsik, nibal na at k'imádh xi tumínladh; pos tam kin t'aja'tsik jeye i k'apúxnich, ne'ech jeye ti ki kaniy ani anchan', jelti max i witsbantsábich. ¹³Tam ka taja' jun i ajib, más alwa' ka kaniy an ch'ojontálsik, an mocho'tsik, an k'wech'e'tsik ani an jok'oltsik, ¹⁴ani k'ijidh t'ajat ne'ech ki k'wajay. Pos jajá'tsik yab ne'ech kin ejto ti jalbintsi, por tatá', ne'ech ka bach'u an ch'ejwalixtaláb tam ka ejdhá ti ít an atiklábsik xi alwa' inik.

An junbaxtaláb k'al tin kwenta an pulek k'apúxnich

¹⁵Tam tin ach'a' jeché', jún ti éb xi ta' ti buxutsik ban mesa, in utsa' enché' na Jesús:

—iK'ijidh t'ajat abal xita' xi ne'ech ti k'apul xon tu tak'ix na Dios!

¹⁶Utsan tám enché' k'al na Jesús:
—Jun i inik in t'aja' jun i pulek
k'apúxnich ani in abna' ka kanyat
yán i atiklábtsik. ¹⁷Tam ti k'wajatic
t'ojojodh an k'apné, in aba' nin t'ojnálil
kin utsa' enché' xi k'wajattsik kanidh:
“Ki tsíchichtsik, t'ojojodhich ejtal.”
¹⁸Por ejtaltsik in konoy ka pakwlantsat
abal yab ne'ech kin ejtotsik ka k'ale. Xi
jidhtal in ulu enché': “Talél tu ch'a'ay
jun i chabál ani ko'ol kin k'ale ku chu'u;
tu kontsal ti alwa'taláb abal ti kin
pakwlantsi.” ¹⁹Jún in ulu jeye enché':
“U ch'a'yámal bo' kubél i bákatsik xu
kínal ani u lé' kin k'ale ku chu'u max
alwa'; tu kontsal ti alwa'taláb abal ti
kin pakwlantsi.” ²⁰Ani jún in ulu jeye
enché': “Talél tin tomkin ani jaxtám
ti yab ne'ech ku ejto kin k'ale.” ²¹Tam
ti witsiy an t'ójontsich, in utsa' ejtal
jeché' nin ajátik. Chakuy an ajátikláb
ani in utsa' enché' nin t'ójontsichil: “Ki
k'ale jik'atk'i ban pakdha' bél ani ban
ch'ikwdha' bél xi wa'ach teché' ban
bitsow ani ka kaniy ka tsích teché'
xi ch'ojontátsik, xi mocho'tsik, xu
k'wech'e'tsik ani xu jok'oltsik.” ²²Más
tayíl, in ulu enché' an t'ójontsich: “Ajátik,
u t'ajámalich xan ta ulúmal ani bél
t'ajat ejtidh altá.” ²³Utsan tám enché'
an t'ójontsich k'al an ajátikláb: “Ki k'ale
putálk'i ban pakdha' bél ani ban béltsik
xi tin waltsik an bitsow ani ka t'ajtsitsik
ti chápláb ka ochich abal ka ts'útsich
nu k'imá'. ²⁴Tu utsátsik, ke ni jún xi
jachan' xu kanyámaltsik ok'ox, yab
ne'ech ka ochich ba nu k'imá' ti k'apul.”

**An yajtsiktaláb xi ne'ech ki
ach'a' tam ki bela'ich na Kristo**

²⁵K'al yán i atiklábtsik ti
wewkómte na Jesús, chaw'k'ilách
ani in utsa'tsik enché':

²⁶—Max jun xita' ka utey k'al
Naná', por in k'anidhál más nin
táta', nin nána', nin tomtal, nin
chakámiltsik, nin kidhábitsik, nin
ixámstik ani in k'anidhál t'ajat tinbá',
yab ne'ech kin ejto ti kin wéwna'.
²⁷Aníl jeye, max jun xita' in lé' ti kin
wéwna' ani yab in lé' kin wat'na' i
yajtsiktaláb o i chemlá k'al Naná'k'i
tu kwenta, yab ne'ech kin ejto ti kin
wéwna'. ²⁸Max jun xita' xi tatá'tsik
in lé' kin kuba' jun i atá pulek,
ýabxe' ne'ech ka buxkan ok'ox kin
chalpay xat'wa' ne'ech kin paku
abal kin chu'u max ne'ech kin ejto
kin ok'oy? ²⁹Pos max yab kin t'aja'
anchan', kin k'wajbantsích tokot
ok'ox an tin akan ani yab kin ejto
kin ok'oy, ne'ech tám ka labídhná
k'al ejtal xita' k'ál ti ka chu'tat ³⁰ani
ne'ech kin ulutsik enché': “Jeché' an
inik in tuju kin t'aja' jun i atá pulek
ani yab in ejto kin ok'oy.” ³¹O max
jun i pulek tak'ix ne'ech ti péjéx k'al
k'e'et i pulek tak'ix, ýabxe' ne'ech
ka buxkan ok'ox kin chalpay max
ne'ech kin ejto kin tomna' k'al láju
mil i soldadotsik, xi tál k'al jun inik
mil i soldadotsik? ³²Max yab ne'ech
kin ejto kin tomna', ne'ech tám kin
aba' nin abatwálejiltsik abal kin
konoy i lejkinataláb tam na jún an
pulek tak'ix ów bél ti tál ani anchán'
yabich tám ka péjéxin. ³³Anchan'
jeye, max jun xita' xi tatá'tsik yab
kin jila' ejtal xowa' in ko'ol, yab
ne'ech kin ejto ka tsích ti exóbal k'al
Naná'.

Tam ka xaw'mé an at'em

(Mt. 5:13; Mr. 9:50)

³⁴An at'em alwa', por max ka
xaw'mé, yabich xata' ti ne'ech ka éyná.

³⁵Yab alwa' abal an chabál nibal abal ka xuk'uxná an ti alwa' lukuk, tokot abal ka wak'lá. Xin ko'ol in och'oxtal alwa', kin exbay xowa' u ulal.

An junbaxtaláb k'al tin kwenta an borrego xi k'ibchonék

(Mt. 18:10-14)

15 Ejtal an bach'k'ul jalbixtaláb ani an walablomtsik, u uteltsik ba na Jesús abal kin axtsi xant'éy in ulal. ²Jaxtám tu kawyáb na Jesús k'al an fariseotsik ani k'al an ok'tsixtsik xin wilál an tak'ixtaláb, in ulaltsik enché':

—Jeché' an inik u junkunal k'al an walablomtsik ani u k'apul junax k'al jajá'tsik.

³K'wajbantsattsik tám jeché' an junbaxtaláb k'al na Jesús:

⁴—¿Jita' xi tatá'tsik, max in ko'ol bo' inik i borregotsik ani kin k'ibdha' jún, yab ne'ech kin jila' xi che' inik lajubeléju ban chabál xon ti yab k'wajtsidh abal ka k'ale kin aliy na jún xi k'ibchonék asta kin ela'? ⁵Tam kin ela', kulbenek ne'ech kin okobna' ⁶ani tam ka ulich tin k'imá', ne'ech kin kaniy ejtal nin ja'úbsik, nin at k'imádhtsik ani ne'ech kin utsa'tsik enché': “Ki kulbétsik k'al naná' abal u ela' an borrego xu k'ibdhámal.”

⁷Tu utsátsik abal u wa'chinal más i kulbétaláb tú' walk'i' tam jun i walablom kin jila'ich ti walablom ké k'al xi che' inik lajubeléju i atiklábsik xi alwa' ani yabtsik yejat kin jalk'uy nin chalab.

An junbaxtaláb k'al tin kwenta an t'ipax tumín xi k'ibdhats

⁸Aníl jeye, ¿jitam mímláb xin ko'ol láju i t'ipax tumín ani kin

k'ibdha' jún, yab ne'ech kin let'k'oy jun i tajbaxtaláb ani kin k'wetoy putál an altá abal kin aliy k'al yantam i kwenta asta kin ela'?

⁹Tam kin ela', ne'ech kin kaniy ejtal nin ja'úbsik, nin at k'imádhtsik ani ne'ech kin utsa'tsik enché': “Ki kulbétsik k'al naná' abal u ela' an t'ipax tumín xu k'ibdhámal.” ¹⁰Tu utsátsik abal u kulbétsik t'ajat nin t'okat abatwálejiltsik na Dios tam jun i walablom kin jila'ich ti walablom.

An junbaxtaláb k'al tin kwenta an chakámláb xi xe'chinék ti k'ibél

¹¹In ulu jeye enché' na Jesús:

—Jun i inik in ko'ol cháb in kwitóliltsik ¹²ani an kwitól xi tayíl in utsa' enché' nin táta': “Táta', ti kin pidha'ich an ti jiltsixtaláb xi naná' neye ne'ech ku lujuy ku bach'u.” Pidhantsik tám k'al an táta'láb xowa' jajá'tsik in lujyal kin bach'u. ¹³Tam ti wat'éch cháb óx a k'ítsá, an tayíl kwitól in nuju ejtal xowa' jajá' in lujuy kin bach'u. K'al an tumín xin bach'u, k'ale ti k'wajíl píl chabál, xon ti k'wajay kin at'ax paku ejtal an tumín xin bach'úmal. ¹⁴Por tam tin pakúmalich ejtal an tumín, wa'chin jun i pulek k'a'ínab ba jachan' an chabál ani jajá' tujej jeye kin ach'a' i k'a'ínab. ¹⁵K'ale tám kin kontsi ti t'ojláb jun i inik xu k'wajíl ba jachan' an chabál ani aban ti belkol olomtsik bin ale jachan' an inik. ¹⁶Kom u k'a'flich t'ajat, in lé'akich max kin k'aptsi tin k'apwál an olomtsik, por yab u pidhnal k'al ni jun xita'. ¹⁷K'wajay tám ti chalpax enché': “iYán i t'ojnaltsik bin k'imá' nu táta' u

k'apulstik alwa' ani naná' teché' in k'wajat tin chemel k'al i k'a'ínab!
¹⁸Ne'ech kin witsiy bin k'imá' nu táta' ani ne'ech ku utsa' enché': Táta', u waltsámal na Dios ani tatá' teye; ¹⁹yabich in tomnál kin bijyat ke in chakámláb k'al tatá'; ti kin bach'u neye jelti jun a t'ojnálil."
²⁰In tuju tám an bél ani witsiy bin k'imá' nin táta'.

'Tam ti bél ów ti tál, chu'tat k'al nin táta' ani k'ó'ontsat ti yajnantsixtaláb. Ájlách abal ka k'ale ti tamwáb, muluk'ná ani ch'uch'bayat. ²¹In ulu tám enché' jachan' an kwitól: "Táta', u waltsámal na Dios ani tatá' teye, yabich in tomnál kin bijyat ke in chakámláb k'al tatá'." ²²Por an táta'láb in utsa' enché' nin t'ojnálitsik: "Ka jixa'tsik jik'at an alwa' xeketláb, ka xeketliyi ani ka pajbiy; ka k'wajbantsi jeye ti aniyo bin ts'útsbixtal. ²³Ka tsi'dha'tsik an baka xi más k'otsól ani ka chemdha'. Ne'ech tu k'apul ani ne'ech ki t'aja' i ajib. ²⁴Pos jeché' nu chakámil k'wajatiwi'ik jelti max chemnek ani xo' jelti max ejnekich ti ít; k'ibchonékiwi'ik ti k'wajat ani xo' i ela'ich." Tujeysik tám kin t'aja' i ajib.

²⁵Tam ti jachan', an ok'ox kwitól xe'ech ban aleláb; por tam tu witsélich ani exomich ti k'unel ban atá, in ach'a' an t'énlách ani an bixmách. ²⁶In kaniy tám jun ti éb an t'ojnalsik ani in konoy xant'éy exom ti t'ajnal. ²⁷Utsan enché' k'al jachan' an t'ojnal: "Exom i ajib kom na kidháb witsích; na táta' in abna' ka chemdhá an baka xi más k'otsól abal na kidháb witsiy

juntam anik'i." ²⁸Por an ok'ox kwitól chakuy ani kom yab in lé' ti ochel altá, kale ti pakabédháb k'al nin táta' abal ka ochich. ²⁹Jeché' an ok'ox kwitól in utsa' enché' nin táta': "Tatá', a cho'ób xáyich i tamub tu t'ójontsámal ani yab jayk'i tu ch'ikat t'ajtsámal ta tak'ixtal; por yab jayk'i tin ela' pidhámal jun i chakam chibo abal ku chemdha' ani ku ajíbna' k'al nu ja'útsik.

³⁰Por xo' ulich jeché' na chakámil, xi ti at'ax pakwtsámal ta tumínal k'al i junkux inik uxumtsik ani a chemdhantsal kin k'apu an baka xi más k'otsól." ³¹Utsan tám enché' k'al nin táta': "Kwitól, tatá' ech'ek'i teché' i k'wajat k'al naná' ani ejtal xowa' u ko'ol, a dhabal teye." ³²Por xo' alwa' ki t'aja' i ajib ani ku kulbé, pos na kidháb xi k'wajatiwi'ik jelti max chemnek, xo' jelti max ejnekich ti ít; k'ibchonékiwi'ik ti k'wajat ani xo' i ela'ich.

An junbaxtaláb k'al tin kwenta an t'ójontsax xi yab alwa'

16 Na Jesús in utsa' jeye enché' nin exóbalitsik:

—Tá'wi'ik ti k'wajat jun i tumínladh inik xin ko'ol jun i ok'lek t'ojnal ani k'ale ti óltsinal an tumínladh inik ke exom ti at'ax pakwtsinal tin tumínal k'al jeché' an ok'lek. ²Abná tám ti kanyáb k'al nin ajátik ani utsan enché': "¿Jant'éy in éy xowa' u ach'ál in usnal k'al tatá' ta kwenta? U lé' ti kin óltsi xo' xant'éy a t'ajám k'al nu tumínal, pos yabich más ne'ech ka óntsi ta ok'lek t'ojnal k'al naná'." ³An ok'lek t'ojnal in chalpay tám enché': "¿Jant'éy xo' ne'ech ku

t'aja' abal nu ajátik ne'ech ti kin káldha'ich an tin t'ojnal? Naná' yabich in likat ku t'aja' u ale ani tidhetál u ach'ál kin xe'chin tin konox tolmixtaláb. ⁴U chalpách xant'éy ne'ech ku t'aja' abal ku kó'oy xita' ti kin bach'u tin k'imá' tam kin káldhájich an tin ok'lek t'ojnal.” ⁵Tujeý tám kin kaniy juntsik ti juntsik xu júntsixtsik ban ajátikláb. Xi jidhtal in konoy enché': “¿Jat'wa' a júntsal nu ajátik?” ⁶Tók'oyat enché': “U júntsal bo' inik barril ti aséyte.” Utsan tám enché' k'al an ok'lek t'ojnal: “Jé' k'wajat an úw xon ti dhutsadh abal anchan' a júnál; ki buxkan jik'at ani ka t'aja' jún xin ulal abal tokot a júnál chab inik láju.” ⁷Tayíl in konoy jeye xin chabtal: “Ani tatá', ¿jat'wa' a júnál?” Jajá' tók'on enché': “Bo' inik lejab i trigo.” In utsa' jeye tám enché': “Jé' k'wajat an úw xon ti dhutsadh abal anchan' a júnál; ka t'aja' ít xon ti kin ulu abal tokot a júnál che' inik i lejab.” ⁸An ajátikláb in chu'u abal jachan' an ok'lek t'ojnal xi yab alwa', in cho'ób t'ajat xan ti kin uwa' abal yab ka xe'chin ti ch'ojontálbél tayíl. Pos an atiklábtsik xi yab u belom, más ja' in cho'óbtsik xan ti kin uwa' k'al nin kidhtaltsik ké an atiklábtsik xu belom.

⁹Naná' tu utsátsik enché': ka éyna' xowa' wa'ach teché' ban walbidh k'ay'lá abal ka kó'oy a ja'úbsik, pos tam ka taley xowa' wa'ach teché' ti k'ay'lá, ka wa'chin xita' ti ki bach'u ban atá xi yab jayk'i u pakchunal.

¹⁰Xita' in t'ajál alwa' k'al xowa' wé' in ko'ol, anchan' jeye ne'ech

kin t'aja' k'al xi yán ani xita' in t'ajál yab alwa' k'al xowa' wé' in ko'ol, anchan' jeye ne'ech kin t'aja' k'al xi yán.

¹¹Jaxtám, max yabtsik a t'ajál alwa' k'al xowa' a ko'ol teché' ban walbidh k'ay'lá, ¿awxe' ne'ech ki pidhan k'al na Dios abal ka beletna' xowa' alwa'? ¹²Ani max yab ka beletna' alwa' xowa' na Dios ti pidhál ka beletna', ¿awxe' ne'ech ti ki pidha' na Dios xowa' ti bijsámalich ke tatá' ne'ech ka dhabalna'?

¹³Ni jun i t'ójontsix yab ne'ech kin ejto kin t'ójontsi cháb i ajátikláb; pos ne'ech kin at'a' na jún ani ne'ech kin k'anidha' na jún. Ne'ech kin t'aja' xowa' ka utsan k'al na jún ani na jún yab ne'ech kin t'aja' ti k'ij. Yab ne'ech ka ejto ka t'ójontsi na Dios ani ka t'ójontsi jeye an tumínladhtaláb.

¹⁴An fariseotsik xi ch'e'ne' t'ajat k'al an tumín, k'wajat in ach'álsik ejtal jeché' ani in labídhna'tsik na Jesús. ¹⁵Utsantsik tám enché' k'al na Jesús:

—Tatá'tsik a wáynál ke i alwa' iniktsik t'ajat tin tamét an atiklábtsik, por na Dios ti exlantsal an ta ejattaltsik; pos xowa' u chu'táb k'al an iniktsik ke alwa' t'ajat, na Dios in pojkal.

An tak'ixtaláb xin jilám dhutsadh na Moisés ani xan tu tak'ix na Dios

¹⁶Asta tam ti xe'chin na Juan xu pujax u éynal an tak'ixtaláb xin jilám dhutsadh na Moisés ani in ok'tsixtal an t'ílsixtsik. Tam ti xe'chin na Juan xu pujax, tám ti tujeý ti t'ilnal an alwa' t'ilab k'al

tin kwenta xan tu tak'ix na Dios ani ejtalk'i in t'ajál an chápláb abal ka k'wajách tak'nél k'al na Dios.

¹⁷Por más yab t'ojláb ka k'ibchon an walk'i' ani an chabál ké yab ka támun ejtal jelt xan ti k'wajat dhutsadh bin tak'ixtal na Dios xin jílám dhutsadh na Moisés.

Na Jesús u ok'tsiox k'al tin kwenta an jíláxthaláb

(Mt. 9:1-12; Mr. 10:1-12)

¹⁸Max jun i inik kin jila' nin tomtal ani ka tomkin ti ít k'al k'e'et i mímláb, u walbinalich tám k'al i uxúmbe'taláb ani xita' ka tomkin k'al an jiladh mímláb, u walbinalich jeye k'al i uxúmbe'taláb.

An tumínladh inik ani na Lásaro

¹⁹Tá'wi'ik ti k'wajat jun i tumínladh inik xu xeketlinal k'al i k'udhk'um xi t'unuyich t'ajat k'al in chákní' ani in t'ajál i pakdha' ajib tsudhey ka tsudhey. ²⁰Tá' jeye ti k'wajat jun i ch'ojontál inik xu bijyáb ta Lásaro, xi t'ít'idh t'ajat ani u buxkanal chabál bin wi'lébil jachan' an tumínladh inik. ²¹Jeché' an ch'ojontál inik, in le'nál kin k'apu nin mu'mats an k'apné' xu kwajlanal tin ál nin mesajil an tumínladh inik. Jeché' na Lásaro t'ítidh t'ajat ke asta an pik'o'tsik u utel ti lek'wtsinal k'al an tin t'ít'al. ²²Jun i k'ij, an ch'ojontál inik chemech ani júná k'al an t'okat abatwáletsik abal ka k'wajay xon ti k'wajat na Abraham. Chemech jeye an tumínladh inik ani jolyat. ²³Tam ti an tumínladh inik k'wajat ti ch'ojontálbél k'al an yajal ban k'ibeltaláb, in tela' t'ek'at ani

in ów chu'u na Abraham junax k'al na Lásaro. ²⁴Dhájaxin tám kawidh enché': "Táta' Abraham, ti kin yajnantsi neye, ka aba' na Lásaro abal kin axdha' nin tsúm nin ts'útsbixtal ba ja' ani ka tsích ti kin chamambédhantsi tu lek'áb, pos yabich t'ajat u kuxyal an yajtsiktaláb ba jeché' an k'amal." ²⁵Por utsan enché' k'al na Abraham: "Chakámláb, ka chalpay abal tatá' a bach'úmalich xowa' alwa' tam ta xe'chinék ti chabál ani na Lásaro mapal yajtsiktaláb in bach'úmal. Xo', jajá' exom in bach'wal i k'ijidhtaláb teché' ani tatá' exom a bach'wal i yajtsiktaláb. ²⁶Ani tám juní, yab ne'ech kin ejto ka wat'ey xon ti tatá' i k'wajat kom wa'ach jun i owtsik jól ani yab xan ti ka wat'ey tachan'. Jaxtám, xi teché'tsik k'wajat, yab ne'ech kin ejto ka k'ale tachan' max in lé'tsik ka k'ale ani xi tachan'tsik k'wajat, yab ne'ech kin ejto ka tsích teché' max in lé'tsik ka tsích." ²⁷In ulu tám enché' an tumínladh inik: "Táta' Abraham, tu kontsal pé ti alwa'taláb abal ka aba' na Lásaro bin k'imá' nu táta', ²⁸xon ti k'wajat bó' u kidhábsik abal kin óltsitsik jeché' ani anchan', yabtsik ka tsích teché' ban yajtsiktaláb." ²⁹Por utsan enché' k'al na Abraham: "Tá' in ko'oltsik an tak'ixtaláb xin dhutsámalt na Moisés ani an t'íltsixtsik; iawil kin exbantsitsik ja'ich!" ³⁰Tók'on enché' an tumínladh inik: "Ani' k'ejle, táta' Abraham, por max jún xi chemnekich ka ejech ti ít ani ka witsiy xon ti jajá'tsik k'wajat, ne'ech tám kin jila'tsik ti walablom." ³¹Por utsan enché' k'al na Abraham:

“Max yab in lé' kin exbantsitsik xowa' in dhutsámal na Moisés ani an t'ílsixtsik, yab jeye ne'ech kin exbantsitsik maske jun i chemélom ka ejech ti ít ani ka witsiy xon ti jajá'tsik k'wajat.”

Ka kó'oytsik i kwenta abal yab ka wala'

(Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42)

17 Na Jesús in utsa' enché' nin exóbalitsik:

—Ech'ek'i wa'ach xant'ok'ál tu walbindháab an atíklábsik; por ich'ojontál in chu'bíl xita' kin walbindha' jun xita'! ²Más alwa' abal an walbindhom ka wik'tsin bin núk' jun i yejche' cha' t'ujub ani ka pet'ná ban pujal abal ka luy'chin ké kin walbindha' jún ti éb xi jeché' an chakamtsik xi tin belálichtsik. ³Ka kó'oytsik t'ajat i kwenta abal yab ka walbindha' ni jun xita'.

'Max jun a at kidháab ti waltsi, ka tawna', max kin exbay ani yabich más kin t'aja' an walastaláb, ka pakwlantsi. ⁴Maske ti waltsi búkíl ta k'ítsá ani búkíl ti ki utsa' enché': “Yabich más ne'ech kin witsiy ku t'aja'”, ka pakwlantsi.

Nin cháap an belomtaláb

⁵An exóbaltsik in utsa' enché' an Ajátíkláb:

—Ti ku tolmiy abal ku belmách más.

⁶Utsantsik tám enché' k'al an Ajátíkláb:

—Max i belomaktsik ela' wé', jelt in pubíl jun in itsích i mostasa, ne'ech ka ejtotsik ka utsa' jeché' an te' xu bijyáb sikómoro: “Ki pu'chun teché' xon ta k'wajat ani ki k'ale ta

kubél ban pujal”; ani an te' ne'ech ti ki axtsi.

Xowa' yejat kin t'aja' xu t'ójontsich

⁷'Max jun xita' xi tatá'tsik in ko'ol jun i jolib ti jóbal chabál o ti belkol ko'néltsik ban alaláb, tam ka witsích, yab in utsál enché': “Ki ochichich ani ki buxkan ta k'apul.” ⁸Yab in t'ajál anchan', tokot in utsál enché': “Ti kin lejkintsi an ti k'apnéł xowa' ne'ech ku k'apu ani ki k'wajay teché' abal ti kin bíntsi xowa' ku yéntsi, lejat in k'wajat tin k'apul ani tin uch'al. Tayíl, tám teye ki k'apúch ani ki uch'ách.” ⁹¿Awxe' ne'ech ka pidhan ti jalbintsixtaláb jeché' an t'ójontsich abal in t'aja' xowa' utsan? iYaba'! ¹⁰Anchan' teye tatá'tsik, tam ki ok'on ka t'aja' ejtal xowa' ti utsátsik na Dios, yejat ka ulutsik enché': “Wawá' u t'ójontsich por yab xata' tu alwa', pos yab más xata' i t'ajámál, tokot xowa' xi yejat ki t'aja'.”

Na Jesús in jeldha' láju i ya'ultsik xin ko'ol i k'wajat at'ax t'ít'

¹¹Tam ti na Jesús in óntsích an bél abal Jerusalén, wat'ey bin xámlíl an chabáłtsik xi Galilea ani xi Samaria. ¹²Tam ti ulich ba jun i kwentsal, k'ale ti tamwáb k'al láju i iniktsik xin ko'ol i k'wajat at'ax t'ít', por yab utukná, ¹³tokot dhájaxintsik kawidh enché':

—iJesús, Ok'tsich, ti ku yajnantsi weye!

¹⁴Tam ti chu'tattsik k'al na Jesús, utsantsik enché':

—Ki k'aletsik tin tamét an pále'tsik abal ki chu'tat k'al jajá'tsik. Lejat ne'ech ti belal, jeleytsik.

¹⁵Jún ti éb xi jajá'tsik, tam tin chu'u

abal jeley, witsiy in pubédhantsal kawidh tin bij na Dios. ¹⁶Tudhlan kutúl asta chabál tin tamét na Jesús abal kin pidha' ti jalbintsixtaláb.

Jeché' an inik, u k'wajíl Samaria.

¹⁷In ulu tám enché' na Jesús:

—¿Yabxe' pé láju an ya'ultsik xi jeley? ¿Jón' ti k'aletsik xi beléju?

¹⁸Tokot jeché' an píl inik witsiy abal kin pubédhantsi tin bij na Dios.

¹⁹Utsan tám enché' an inik k'al na Jesús:

—Ki ch'akay ani ki k'aléch, i jeley abal i belmách.

Tam na Dios kin tujúch ti tak'ix

(Mt. 24:23-28, 36-41)

²⁰Konyat na Jesús k'al an fariseotsik xowk'i ne'ech ka tujeý ti tak'ix na Dios ani Jajá' in tók'oytsik enché':

—Xan tu tak'ix na Dios, yab ne'ech kin junu jelti jun xata' xi tejwa'.

²¹Yab ne'ech ka ulwat enché': “Jé' k'wajat” o “Nú' k'wajat”; pos na Dios tujenekich ti tak'ix xon ta k'wajattsik, por tokot u xalk'anal bin itsích xita' k'ál ti ka bach'wat.

²²In utsa' tám enché' nin exóbaliltsik:

—Ne'ech kin bajaw an k'ij tam tatá'tsik ne'ech ka le'na' ti kin chu'u, Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik, maske jún tokot a k'ítsá, por yab ne'ech ka ejto ti kin chu'utsik kom yabél in bajúmal an k'ij xowk'i ti ne'ech kin witsiy.

²³Taltsik ne'ech ti ki utsa'tsik enché': “Ka tela', jé' k'wajat an Kristo” o “Ka tela', nú' k'wajat.” Por yab ki k'aletsik ti kin aliy nibal ka wéwna'tsik. ²⁴Pos jelt xan tu lamk'il an léý jun pak'e' jun pak'e'

ban walk'i', anchan' jeye ne'ech ka támun jachan' i k'ij tam kin tsích, Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik. ²⁵Por ko'ol ok'ox ku wat'na' yán i yajtsiktaláb ani ne'ech kin pojká k'al an atiklábtsik xi jeché' i k'ij. ²⁶Jelt xan ti támun tam ti xe'chinék na Noé, anchan' jeye ne'ech ka támun tam kin bajaw xowk'i ti ne'ech kin tsích, Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik. ²⁷Jeché' an atiklábtsik xi yab u belom, tokot in belátsik ti k'apul ani ti uch'al, u tomkinaltsik ani in pidhnátsik nin tsidhánil abal ka tomkin, asta tin bajaw xowk'i na Noé ti ochich ban tan atá, tsích an chapik ábal k'ij ani ejtaltsik chemech. ²⁸Anchan' jeye ti támun tam ti xe'chin na Lot. An atiklábtsik xi yab u belom, tokot in belátsik ti k'apul ani ti uch'al, u ch'a'um ani u nújultsik, u óm ani u kúbal atátsik; ²⁹por tam ti na Lot kale ba jachan' an bitsow xi Sodoma, kwajlan i k'amal ani i asufre xi tál walk'i' ani ejtal chemdhátsik. ³⁰Anchan' jeye ne'ech ka támun jachan' i k'ij tam kin xalk'an, Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik.

³¹Jachan' i k'ij, max jun xita' k'wajat bin éb nin k'imá' ani in ko'ol xata' ta'padh altá, yab ka pa'ay kin ik'i' ani max jun xita' k'wajat bin ale, yab ka witsiy tin k'imá'. ³²Ka chalpaytsik xant'éy in tamu nin tomtal na Lot. ³³Xita' kin le'na' kin lo'o nin xe'chintal, ne'ech kin k'ibdhá'; por xita' kin k'ibdhá', ne'ech kin lo'o.

³⁴Tsubax tu utsátsik ke jachan' i akal, max k'wajat cháb ti wayal junax ba jun i waytaláb, jún ne'ech

ka júná ani jún ne'ech ka jilan.

³⁵Max cháb i mímlábsik k'wajat ti che'el junax, jún ne'ech ka júná ani jún ne'ech ka jilan. ³⁶Max cháb i iniktsik k'wajat ti t'ojnal junax bin ale, jún ne'ech ka júná ani jún ne'ech ka jilan.

³⁷Tam ti an exóbaltsik in ach'a' jeché', konoxintsik enché':

—Ajátik, éjón' ti ne'ech ka támun jeché'?

Na Jesús tók'on enché':

—Xonti k'wajat an chemélom, taja' ne'ech ka junkun an t'ottsik.

An junbaxtaláb k'al ti kwenta an chemtsidh mímláb ani an lújundhom

18 Na Jesús in k'wajbantsitsik jun i junbaxtaláb abal kin ok'tsitsik ke yejat ka ólan ech'ek'i ani yab kin jila'tsik tinbá'. ²In utsa'tsik enché':

—Tá'wi'ik ti k'wajat ba jun i bitsow jun i lújundhom xi yab in jik'nál a Dios nibal in t'ajál ti k'ij ni jun xita'. ³Táyk'i ba jachan' an bitsow, ta' jeye ti k'wajat jun i chemtsidh mímláb xu k'alel kin chu'u jachan' an lújundhom abal in lé' ka kinandhantsat jun xita' xi waltsinéek k'ál. ⁴Owey ti pakabédhax an ti lújundhom, por yab u t'ajnal ti k'ij. Tayíl in chalpay enché' an lújundhom: “Maske yab u jik'nál na Dios, nibal u t'ajál ti k'ij ni jun xita', ⁵kom jeché' an chemtsidh mímláb, bélk'i ne'ech kin óntsi ti kin it'ixbédha', ne'ech ku exbantsi abal yabich más kin óntsi ti tsi'il yab tá' ti kin chakúdha'.”

⁶Ani in ulu enché' an Ajátikláb:

—Jeché' ja'ich in ulu an lújundhom xi yab alwa' inik.

⁷¿Awxe' na Dios yab ne'ech kin exbantsitsik jeye xi Jajá' in takwyámál, xi akal i k'ij u tawnáb kawidh k'ál? ¿Awxe' ne'ech kin kó'oy ti aytsixtsik? ⁸Tsubax tu utsálsik ke ne'ech ti ki exbantsitsik jik'atk'i. Por tam kin tsích, Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik, ¿bélxé' awil ne'ech ku ela' teché' ti k'ay'lá xu belomtsik?

An junbaxtaláb k'al tin kwenta an fariseo ani an bach'k'ul jalbixtaláb

⁹Na Jesús in t'ila' jeye jeché' an junbaxtaláb abal taltsik an atiklábsik xi ta' ti k'wajat, in chalpayaltsik ke alwa' iniktsik ani in pojkáł xi k'e'ettsik. Enché' tin ulu:

¹⁰—Cháb i iniktsik k'ale ti ól ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios: jún i fariseo ani jún i bach'k'ul jalbixtaláb. ¹¹An fariseo kubat ti ól enché': “Dios, tu pidhál ti jalbintsixtaláb abal yab u junwal jelti xi k'e'ettsik, xu kwé', xi yabtsik alwa' inik ani xu junkunaltsik k'al xi yab in tomtal. Nibal ela' u junwal jelti jeché' an bach'k'ul jalbixtaláb. ¹²Naná' in k'íl chábíl ti semana ani tu pidhál xowa' a lujyal ka bach'u k'al ejtal xowa' u átál.” ¹³Por an bach'k'ul jalbixtaláb, ówk'i ja' ti jilk'on ani nibal ela' in le'nál kin tela' walk'i', in pewyal tokot in tamét nin itsích ani in ulal enché': “iDios, ti kin kó'ontsi neye ti yajnantsixtaláb abal in walablom!” ¹⁴Tsubax tu utsálsik ke jeché' an bach'k'ul tumín witsiy tin k'imá' pakwlintsidh k'al na Dios, por an fariseo yaba'. Pos xita' kin t'ek'a' tinbá', ne'ech ka cha'ká ani xita' kin cha'ka' tinbá', ne'ech ka t'ek'bá.

Na Jesús in lábt'ajál an chakamtsik

(Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

¹⁵U utuntsáb jeye ti chakamtsik na Jesús abal kin puntsi tin k'ubak ani kin lábt'aja', por tam ti an exóbaltsik in chu'u jeché', tujeý kin k'wiya' an tsi'dhom chakamtsik.

¹⁶Kanyattsik k'al na Jesús ani utsan enché':

—Ka walka' ka utey an chakamtsik xon tin k'wajat, yab ka tamk'uy, pos xita' in jilál tinbá' ka tak'yat k'al na Dios, in junwal jelti chakam. ¹⁷Tsubax tu utsálsik, ke xita' yab kin jila' tinbá' ka tak'yat k'al na Dios jelti jun i chakam, yab jayk'i ne'ech kin ejto ka k'wajay tak'nél k'al na Dios.

Jun i tumínladh kwitól inik káwin k'al na Jesús

(Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

¹⁸Konyat enché' na Jesús k'al jun i ok'lek:

—Alwa' Ok'tsix, ¿jant'éy yejat ku t'aja' abal ku ejto ku kó'oy an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal?

¹⁹Tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—¿Jant'ók'i tin bijyal tin alwa'?

Jún tokot wa'ach xita' alwa', na Dios. ²⁰A exlálích an tak'ixtaláb:

“Yab ki junkun k'al xi yab a tomtal, yab ki chemdhaxin, yab ki kwé'lách, yab ka jantsi ti káw ni jun xita' ani ka k'ak'na' na táta' ani na nána'.”

²¹Utsan enché' k'al an inik:

—Ejtal jeché' u t'ajál asta tin chipíl.

²²Tam ti na Jesús in ach'a' xan ti tók'on, in utsa' enché':

—Bél u k'ibel ka t'aja' jun xata': ka nuju ejtal xowa' a ko'ol ani ka pidha'

an ti tumín an ch'ojontálsik, anchan' ne'ech tám ka kó'oy tú' walk'i' xowa' más yán in jalbíl, ki tsích tám ani ti kin wéwna'.

²³Tam ti an inik in ach'a' jeché', t'e'pin t'ajat kom wat'ats ti tumínladh. ²⁴Tam ti na Jesús in chu'u abal t'e'pin t'ajat an tumínladh inik, in ulu enché':

—iT'ojláb t'ajat abal jun i tumínladh inik kin walka' tinbá' ka tak'yat k'al na Dios! ²⁵Más yab t'ojláb ka wat'ey jun i ko'nél xin bij kameyo bin chultál jun i t'idhab ké kin walka' tinbá' jun i tumínladh inik ka tak'yat k'al na Dios.

²⁶Xin ach'a'tsik xowa' in ulu na Jesús, in ulu enché':

—Tám, ¿jita' ne'ech kin ejto ka lo'ey?

²⁷Utsantsik enché' k'al na Jesús:

—Xowa' yab in ejtawal kin t'aja' an iniktsik, na Dios in ejtawal kin t'aja'.

²⁸Utsan tám enché' k'al na Pedro:

—Wawá' i jilámál ejtal xowa' i ko'ol abal ku xe'chin k'al Tatá'.

²⁹Tók'oyattsik tám enché' k'al na Jesús:

—Tsubax tu utsálsik, ke xita' kin jila' in k'imá', in táta'tsik, in kidhábsik, in tomtal o in chakámiltsik abal kin t'ójontsi na Dios, ³⁰más yán ne'ech kin bach'u ba jeché' an k'ay'lá ani ban ít k'ay'lá xi ne'ech ka tsích tayíl, ne'ech kin bach'u an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal.

Na Jesús in ulu tin oxtal ke ne'ech ka chemdhá

(Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

³¹Na Jesús in kaniy pílk'i xi lajucháb an exóbal ani in utsa'tsik enché':

—Xo' u ne'chich Jerusalén, xon ti ne'ech ka támun ejtal xowa' in

dhutsámal an t'íltsixtsik k'al tu kwenta Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik. ³²Ne'ech kin pidhná ban píl iniktsik, ne'ech kin labídhná, ne'ech kin odhbijyat ani ne'ech kin tubkayat. ³³Ne'ech kin cha'wat ani ne'ech kin chemdhá; por tin óxláb a k'ítsá, ne'ech kin ejech ti ít.

³⁴Por jajá'tsik yab in exbay xata' jeché' xowa' utsan k'al na Jesús, nibal in cho'óbsik xant'éy nu t'ílsinal, pos jeché' xowa' utsantsik, ja'ich xowa' yabél ne'ech kin ejtsik kin exbay.

Na Jesús in jeldha' jun i jok'ol xu k'wajíl Jerikó

(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)

³⁵Tam ti na Jesús exomich ti k'unel ban bitsow xi Jerikó, in ela' jun i jok'ol buxúl wal bél ti konox tolmixtaláb. ³⁶Tam ti an jok'ol in ach'a' abal exom ti wat'el yán i atiklábtsik, in konoy xant'éy exom ti támnal. ³⁷Utsan abal exom ti wat'el taja' na Jesús xi Nasaret. ³⁸Tam tin ach'a' jeché', dhájaxin tám kawidh enché':

—iJesús, xi kidhtaláb k'al an pulek tak'ix Dabid, ti kin yajnantsi neye!

³⁹Xi ta' ti ne'echtsik ok'ox k'wiyxin abal ka chamk'an, por an jok'ol más kawidh ti dhájaxin enché':

—iTatá', xi kidhtaláb k'al an pulek tak'ix Dabid, ti kin yajnantsi neye!

⁴⁰Kubey tám na Jesús ani in abna' ka ik'tat an jok'ol. Tam ti taja'ich ti k'wajat, in konoy enché':

⁴¹—¿Jant'éy a lé' tu t'ajtsi? An jok'ol tók'on enché':

—Ajátik, u lé' neye ti kin chu'xindha'.

⁴²Utsan tám enché' k'al na Jesús: —iKi chu'xinich! I jeley abal i belmách.

⁴³Támki jachan' ti chu'xin an jok'ol, in wéwna' tám na Jesús ani in pubédhantsal tin bij na Dios. Ejtal an atiklábtsik xin chu'u jeché', in pubédhantsitsik jeye tin bij na Dios.

Na Jesús ani na Sakeo

19 Ulich tám na Jesús ban bitsow xi Jerikó ani tam ti exomich ti wat'el taja', ochich ba jeché' an bitsow. ²Ba jeché' an bitsow, ta' ti k'wajat jun i tumínladh inik xin bij Sakeo, jajá' u ok'lek k'al xin bach'waltsik an jalbixtaláb. ³Na Sakeo in lé' kin exla' na Jesús, por yab in ejto kin chu'u kom yán t'ajat an atiklábtsik ta' ti ne'ech ani tám juní, yab nakat na Sakeo. ⁴Ájlách tám abal ka okxin ani abal kin ejto kin chu'u na Jesús, k'adhiy ba jun i te' k'unat xon ti na Jesús ne'ech ka wat'ey. ⁵Tam ti na Jesús wat'ey taja', in tela' t'ek'at, in chu'u na Sakeo ani in utsa' enché':

—Sakeo, ki pa'ay jik'atk'i, pos xo' ko'ol kin koyóch ta k'imá'.

⁶Pa'ay tám jik'atk'i na Sakeo ani k'al yantam i kulbétaláb ti bach'wat na Jesús. ⁷Tam ti an atiklábtsik in chu'u jeché', ejtal in tujutsik ti kawix, in ulaltsik abal na Jesús k'alnek ti koyol bin k'imá' jun i walablom inik. ⁸Kubey tám na Sakeo ani in utsa' enché' an Ajátikláb:

—Ajátik, ne'ech ku pidha' an ch'ojontátsik junax ch'éjel xowa' u ko'ol ani max u kwé'yámal jun xita', ne'ech ku witsbantsi ché'íl in yaníl xowa' u kwe'tsámal.

⁹In ulu tám enché' na Jesús:

—Xo' lo'watichtsik xu k'wajíl bin k'imá' na Sakeo, pos jajá' u kidhtaláb jeye k'al na Abraham ani xo' belmáchich jelt xan ti belmámadh na Abraham. ¹⁰Pos Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik, in tsi'nek ku aliy ani ku lo'o an atiklábsik xi k'ibchonékichwi'ik ti k'wajat.

**An junbaxtaláb k'al tin kwenta
xi láju an tumín xi yán in jalbíl**

¹¹Kom k'unatich ka ulich Jerusalén ani kom xi ta' ti k'wajattsik in ach'ál xowa' in ulal na Jesús in chalpayal ke wé'ich u k'ibel kin tuju ti tak'ix na Dios, jaxtám na Jesús in óntsi ti káw ani in t'iltsitsik jeché' an junbaxtaláb.

¹²In utsa'tsik enché':

—Tá'wi'ik ti k'wajat jun i inik xu kidhtaláb k'al i pakdha' tak'ix. Jeché' an inik, k'ale ów ba jun i píl bitsow abal ka bijyat ti pulek tak'ix ani tayíl ka witsiy ti tak'ix. ¹³Tam ti ne'chich ka k'aléch, in kaniy láju in t'ojnáliksik, in pidha' juntsik ti éb jun i pat'ál tumín xi yán t'ajat in jalbíl ani in utsa'tsik enché':

“Ka t'ójondha'tsik jeché' an tumín asta kin witsiy.” ¹⁴Jeché' an inik u at'nal k'al an atiklábsik xi taja' bin bitsówil. Jaxtám ti aban jeye cháb óx i iniktsik tin kuxmats abal ka k'aletsik kin ulu enché': “Yab i kulbetnál jeché' an inik abal ti pulek tak'íxal.” ¹⁵Por bék'i bijyat

ti pulek tak'ix ani witsiy ba nin bitsówil. Tam ti ulich, in abna' ka kanyat an t'ojnaltsik xin jiltsámal an ti tumín abal kin cho'óbna' xat'wa' in átámal juntsik ti éb k'al jachan' an tumín. ¹⁶Ulich xi jidhtal ani in ulu enché': “Ajátik, u t'ójondha' na tumínal ani in áta' lájujíl más in yaníl.” ¹⁷Tók'oyat enché' k'al an pulek tak'ix: “Alwa' t'ajat, tatá' i alwa' t'ójontsix; kom i t'ójon alwa' k'al wé', ne'ech tu pidha' ti awiltaláb ka tak'iy láju i bitsowtsik.” ¹⁸Ulich jeye xin chabtal ani in ulu enché': “Ajátik, u t'ójondha' na tumínal ani in áta' bó'íl más in yaníl.” ¹⁹Tók'oyat jeye enché': “Tatá' ne'ech tu k'wajba' ka tak'iy bó' i bitsowtsik.” ²⁰Ulich jeye jún ani in ulu enché': “Ajátik, jé' k'wajat na tumínal. U boliy k'al jun peje' i k'udhk'um ani u ta'pa'; ²¹kom tu jik'nál abal tatá' kidhat t'ajat a kawyal. Pos tatá' a k'ániyal xowa' yab tatá' a dhabal ani i junkux xon ti yab i ómámadh.” ²²In ulu tám enché' an pulek tak'ix: “Tatá' yab i alwa' t'ójontsix, k'al xowa' a ulal, u xalk'anal abal i walbidh. Max a cho'ób abal kidhat u kawyal, abal u k'ániyal xowa' yab u dhabal ani in junkux xon ti yab in ómámadh, ²³¿jant'ók'i pé tám ti yab a k'wajba' nu tumínal xon tu t'ójondháb abal tam kin witsiy, ku bach'u nu tumínal k'álich xowa' in átámal?” ²⁴In utsa'tsik enché' xi taja' ti k'wajat: “Ka k'ántsi an ti tumín ani ka pidha' xin ko'ol láju.” ²⁵Jajá'tsik in ulu enché': “Ajátik, por in ko'olich láju an tumín xi yán in jalbíl.” ²⁶An pulek tak'ix tók'on enché': “Tu utsálsik ke

xita' in ko'olich, ne'ech ka pidhan más k'al na Dios; por xita' yab in ko'ol, ne'ech ka k'ántsín k'al na Dios asta xowa' wé' in ko'ol. ²⁷Ani an atíklábsik xi tin at'ál, xi yabtsik tin kulbetnál tin pulek tak'íxal, ka tsi'dha'tsik teché' ani ka chemdha'tsik tu tamét."

**Na Jesús ochichich ban bitsow
Jerusalén**

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)

²⁸Tam ti ok'onich kin ulu jeché', na Jesús in óntsi an bél abal Jerusalén. ²⁹Tam ti exomich ti ulel ban bitsowtsik xi Betfajé ani Betania, k'unat ban ch'én xu bijyáb Olibos, in aba' cháb nin exóbaliltsik ³⁰ani in utsa'tsik enché':

—Ki k'alettsik ban kwentsal xi nú' k'wajat k'unat, tam ki ulichtsik taja' ne'ech ka ela' wik'ats jun i burru xi yabél jayk'i púnadh. Ka wila' ani ka tsi'dha' teché'. ³¹Max ti konoy jun xita' xant'ók'i ta wilál, ka utsa'tsik abal an Ajátíkláb in yéntsál.

³²K'ale tám an exóbaltsik ani anchan' tin ela' xan ti usnéktsik k'al na Jesús. ³³Tam ti exomtsik in wilál an burru, konyat enché' k'al an dhabal:

—¿Jant'ók'i ti exom a wilál an burru?

³⁴Jajá'tsik tók'on enché':

—An Ajátíkláb in yéntsál.

³⁵In júntsitsik tám na Jesús, in tatlabiy an burru k'al jajá'tsik nin k'udhk'úmil ani in pumba' na Jesús. ³⁶Lejat na Jesús ne'ech punat, an atíklábsik in nuk'ál nin k'udhk'úmil tin nakíl an bél. ³⁷Tam ti exomich ti k'unel bin pa'bíl an ch'én xu bijyáb Olibos,

ejtal xita' k'ál ti wewkómte in tuju ti dhajnaltsik kawidh k'al i kulbéxnich ani in pubédhantsal tin bij na Dios k'al tin kwenta an labidh labandhaxtalábsik xin chu'úmaltsik. ³⁸In ulaltsik enché':

—iLábt'ajadh an Pulek Tak'ix xi tál tin bij an Ok'óxláb! iKa wa'chin i k'íjidhtaláb tú' walk'i' ani kin kó'oy na Dios an labidh t'okattaláb!

³⁹Taltsik an fariseotsik xi ta' ti k'wajat ba jachan' an atíkláb in utsa'tsik tám enché' na Jesús:

—Ok'tsík, ka utsa'tsik ka chamk'an xi ti wéwnátsik.

⁴⁰Por na Jesús in tók'oytsik enché':

—Tsubax tu utsátsik, ke max jeché' an atíklábsik ka chamk'an, an t'ujubtsik ne'ech ka dhájaxintsik kawidh.

⁴¹Tam ti ulchich k'unat Jerusalén ani in chu'u jachan' an bitsow, na Jesús uk'in k'al tin kwenta an atíklábsik xu k'wajíl taja' ⁴²ani in ulu enché':

—iMax an atíklábsik xu k'wajíl ba jeché' an bitsow in ejtowalak kin exbaytsik jeché' a k'ítsá xan ti ne'ech kin kó'oytsik an k'íjidhtaláb, alwa'ak t'aját! Por yab in exbayaltsik. ⁴³Por ne'ech kin bajaw an k'ij tam xi k'ál tu at'nal ne'ech ka mapyattsik k'ál, ne'ech ka wiliyat ani ne'ech ka péjeyattsik túk'i túk'i. ⁴⁴Ne'ech ka pakwtsin an tin bitsówil ani yab ne'ech ka jilan ni jun i t'ujub t'í'báx. Ne'ech ka pakwat ejtal ani ne'ech ka chemdhá ejtal an atíklábsik xi taja' u k'wajíl kom yab in exbaytsik an k'ij xowk'i ti tsích ti álnáb k'al na Dios abal ka lo'wattsik.

Na Jesús in t'oko an pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios

(Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22)

⁴⁵Ochich tám na Jesús ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios ani tujeý kin káldha' xi ta' ti k'wajattsik taja' ti ch'a'um ani ti nújultsik. ⁴⁶In utsa'tsik enché':

—Ban T'okat Dhuslab in ulal enché': “Nu k'imá' abal i ólábki ti bijidh ti ne'ech ka éyná”, por a wenk'ómalichtsik tin chink'ontal i kwé'.

⁴⁷Tsudhey ka tsudhey na Jesús u k'wajíl ti ok'tsix ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios; por nin ok'lékihtsik an pále'tsik, an ok'tsixtsik xin wilál nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés ani an ok'lektsik xi ba jachan' an bitsow in ayaltsik xan ti kin uwa' abal kin ejto kin chemdha' na Jesús. ⁴⁸Por yab in ela'tsik xan ti kin uwa' abal kin chemdha', pos k'al ejtal an atiklábtsik tu axtsinal xowa' in ok'tsixnál na Jesús.

An awitaláb xin ko'ol na Jesús

(Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33)

20 Jun i k'ij, tam ti na Jesús k'wajat ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios in ok'tsal an atiklábtsik ani in t'iltsal an ti alwa' t'ilab, ulichtsik nin ok'lékihtsik an pále'tsik ani an ok'tsixtsik xin wilál nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés junax k'al nin ok'lékihtsik an judíotsik ²ani utsan enché' na Jesús:

—Ti ku utsa' k'al jant'om awitaláb ta t'ajál jeché'. ¿Jita' ti pidhámal jeché' an ti awitaláb?

³Utsantsik tám enché' k'al na Jesús:

—Ne'ech neye tu konoytsik jun xata' ani ti kin tók'oytsik. ⁴¿K'al jita' ti abnék na Juan ti pújal? ¿K'al a Dios o k'al i iniktsik?

⁵Tujeý tám ti káwlíx jajá'k'itsik ani u kónóxtsik enché':

—¿Jant'éy ki utsa'? Max ki utsa' ke k'al a Dios ti abnék, ne'ech ti ku konoy enché': “¿Jant'ók'i ti yabtsik a beltsi?” ⁶Ani max ki utsa' ke k'al i iniktsik ti abnék, an atiklábtsik ne'ech ti ku chemdha' k'al i t'ujbaxtaláb, kom in cho'óbtzik alwa' ke k'al a Dios ti abnék ti t'iltsix.

⁷Jaxtám tin ulutsik ke yab in cho'ób xita' k'al ti abnék na Juan ti pújal. ⁸Utsantsik tám enché' k'al na Jesús:

—Pos yab neye ne'ech tu utsa'tsik k'al jant'om awitaláb tu t'ajál ejtal jeché'.

An junbaxtaláb k'al tin kwenta an at'ax t'ojnaltsik

(Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11)

⁹Tujeý tám na Jesús kin tawna' an atiklábtsik ani in k'wajbantsi jeché' an ti junbaxtaláb:

—Tá'wi'ik ti k'wajat jun i inik xin t'aya' yán i akanlek i uba. Tayíl in matixna' jachan' an aleláb abal ka t'ójomná k'al k'e'ettsik, an dhabal aleláb k'ale ów ti belal ani owey ti witsiy. ¹⁰Tam tin bajúch an k'ij xowk'i ne'ech ti pitnal an uba, in aba' jun in t'ojnálil abal ka kontsin jachan' an mat aleláb xowa' in lujyal jeye kin bach'u an dhabal aleláb; por an mat aleláb in cha'aw nin t'ojnálil an dhabal ani mapats

tin aba' ka k'ale. ¹¹An dhabal aleláb in aba' juní k'e'et in t'ojnálil; por odhbijyat jeye, cha'wat ani mapats jeye ti aban ka k'ale. ¹²An dhabal aleláb in abna' juní k'e'et, por an mat aleláb in ch'ojbédha' ani in kajna' ka kale eléb aleláb.

¹³Tayíl an dhabal aleláb in ulu enché': "¿Jant'éy ku t'aja'? Ne'ech ku aba' nu chakámlil xu k'anidhál t'ajat; tam ka chu'tat, ne'ech xóna' ka k'ak'ná'." ¹⁴Por tam ti an chakámláb chu'tat k'al an mat aleláb, útsáxintsik enché': "Jeché' ja'ich ne'ech kin dhabalna' tayíl an aleláb; wana ki chemdha' abal wawá' ki dhabalna' tayíl an aleláb."

¹⁵Káldhá tám an chakámláb ba jachan' an aleláb ani chemdhá.

Konoxin tám enché' na Jesús:

—¿Jant'éy a chalpayaltsik ne'ech ka t'ajtsintsik jachan' an mat aleláb k'al an dhabal aleláb? ¹⁶Ne'ech ka tsích ti chemdhábitsik jachan' an mat aleláb ani ne'ech kin matintsi k'e'et an ti aleláb.

Tam tin ach'a'tsik anchan', in ulutsik enché':

—iKe yab kin walka' na Dios ka támun anchan'!

¹⁷Por teloloyattsik k'al na Jesús ani utsantsik enché':

—¿Jant'éy pé tám in lé' kin ulu xi k'wajat dhutsadh ban T'okat Dhuslab? ¿Awxe' yab Naná' tin t'ilál tam in ulal enché':?

An t'ujub xin pojka' an kúbal atátsik,

ja'ich nin bajaw ka k'wajay ultaláb.

¹⁸Xita' ka kwajlan ba jachan' an t'ujub, mu'ax ne'ech ka k'ale ani max an t'ujub ka kwajlan ba jun xita', ne'ech ka jilan jelti i pojodh.

An jalbixtaláb k'al tin kwenta xu pidhnal an lej pulek tak'ix romano

(Mt. 21:45-46; 22:15-22; Mr. 12:12-17)

¹⁹An ok'lek pále'tsik ani an ok'tsixtsik xin wilál an tak'ixtaláb, in le'na' kin yak'wa' na Jesús támk'i jachan' abal in ach'a'tsik ke na Jesús in ulu jeché' an junbaxtaláb k'al jajá'tsik tin kwenta; por in jik'nál an atiklábtsik. ²⁰Abtsin tám na Jesús ti kwáchixtsik xin wáynál u alwa' iniktsik abal ka taktamiyat k'al i t'ilabtsik ani ka t'ajan kin ulu jun xata' yab alwa' ani anchan', ka ejtowat ka utsbiyat ban pulek awiltaláb. ²¹Jaxtám ti konyat enché':

—Ok'tsix, wawá' i cho'ób ke xowa' a ulal ani xowa' a ok'tsixnál ejtal tsubax, Tatá' yab a ódhál ti kwenta xant'éy in t'ajál o in chalpayal an atiklábtsik, Tatá' a ok'tsixnál k'al i tsubaxtaláb nin tak'ixtalábil na Dios. ²²Ti ku utsa' max alwa' ki pidha' ti jalbixtaláb an lej pulek tak'ix romano, o yaba'.

²³Por na Jesús in chu'u abal k'wajatk'i ti taktamiyáb ani in utsa'tsik enché':

—¿Jant'ók'i ta k'wajattsik tin taktamiyal? ²⁴Ti kin óltsi jún i pat'ál tumín. ¿Jita' já' in wal xi jeché' k'wajat ch'ilbadh ban tumín ani jita' in bij xi jeché' k'wajat dhutsadh?

Tók'ontsik enché':

—An lej pulek tak'ix romano.

²⁵Utsantsik tám enché':

—Pos, ka pidha' an lej pulek tak'ix romano xowa' in lujyal kin bach'u ani ka pidha' na Dios xowa' Jajá' in lujyal kin bach'u.

²⁶Ani yab ejtowat ka walbindhá k'al xowa' Jajá' in ulu tin tamét an atiklábtsik; tokot labantsik tam tin ach'a' xan ti tók'on ani chamk'antsik.

An konoxtaláb k'al tin kwenta max u ejel ti ít an chemélomtsik
(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)

²⁷Más tayíl, k'ale ti chu'táb na Jesús k'al cháb óx i saduseotsik. An saduseotsik in ulal abal an chemélomtsik yabich u ejel ti ít ani jaxtám ti utsan enché' na Jesús:

²⁸—Ok'tsiox, na Moisés tu jiltsámal dhutsadh enché': Max jun i inik ka chemech ani yab kin jila' ni jun i chakam k'al nin tomtal, nin kidháb jachan' an inik, yejat ka tomkin k'al an chemtsidh mímláb ani kin kó'oy i chakamtsik abal ka k'wajay jelti max in chakánil nin kidháb xi chemnek. ²⁹Pos alwa'ich, tá'wi'ik ti k'wajat búk i kwitóltsik in kidháb'itsik. Nin jidhtal tomkin, por chemech an yab in jila' ni jun in chakánil. ³⁰Nin chabtal tomkin k'al an chemtsidh mímláb, por chemech jeye ani yab in jila' ni jun in chakánil. ³¹Tomkin jeye nin oxtal k'al jachan' an chemtsidh mímláb por yab jeye in kó'oy in chakánil. Anchan' tin t'aja' ejtal xi búk an kwitóltsik, chemechtsik por yab in jila' ni jun in chakánil. ³²Tayíl, chemech jeye an mímláb. ³³Tam ka ejechtsik ti ít, ¿k'al jowa' an kwitól ti ne'ech ti tomikláb jachan' an mímláb abal ejtal xi búk an kwitóltsik tomkinék k'al jachan' an mímláb?

³⁴Tók'oyattsik tám enché' k'al na Jesús:

—Teché' ti k'ay'lá, an iniktsik ani an mímlábtsik u tomkinal. ³⁵Tam kin bajaw xowk'i ne'ech ka ejdhá ti ít an chemélomtsik xi takudh k'al na Dios abal ka k'wajách malilíl i k'ij tú' walk'i', yabich ne'ech ti tomkinaltsik nibal ne'ech ti pidhnáb xita' abal ka tomkin, ³⁶pos, yabich ne'ech ka chemechtsik. Jajá'tsik ne'ech ka k'wajay jelti an t'okat abatwáletsik ani u chakámlábichitsik k'al na Dios abal ejnekichtsik ti ít. ³⁷Ani k'al tin kwenta max an chemélomtsik u ejel ti ít, ¿yabxe' jayk'i a ajyámalsik bin dhuslábil na Moisés xan ti tawná k'al na Dios ban k'idhadh te' xi k'wajat ti t'a'íl, tam ti utsan enché'?:

“Naná' tin Diosil na Abraham, na Isák ani na Jakob.” ³⁸Na Dios, yab in Diosil i chemélomtsik; na Dios, in Diosil xi ejattsik; pos abal Jajá', ejtal k'wajat ejat.

³⁹Utsan tám enché' k'al taltsik an ok'tsixtsik xin wilál an tak'ixtaláb: —Ok'tsix, alwa'ich xan ta ulu.

⁴⁰Ani yabich más xita' k'wajay ti konkomix ni jun xata'.

¿K'al jita' k'al tu chakámláb an Kristo?
(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

⁴¹Utsantsik enché' k'al na Jesús: —¿Jant'ók'i tin ulal an ok'tsixtsik xin wilál nin tak'ixtal na Dios ke an Kristo u chakámláb k'al an pulek tak'ix Dabid? ⁴²Pos na Dabid in ulu jeye enché' xon ti dhutsadh nin ajatlábiltsik:

An Ok'óxláb in utsa' enché' nu Ajátik:

“Ki buxkan tu eját,

⁴³asta ke Naná' tu átantsi xi ti at'ál.”

⁴⁴Pos max na Dabid in bijiy jeye tin Ajátik, tám, yab tokotk'i in kidhtal.

Na Jesús in kawyal an ok'tsixtsik xin wilál an tak'ixtaláb

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lk. 11:37-54)

⁴⁵K'al ejtal an atiklábtsik ti k'wajat ti axnal tam ti na Jesús in utsa' enché' nin exóbaliltsik:

⁴⁶—Ka kó'oytsik i kwenta k'al xowa' in t'ajál an ok'tsixtsik xin wilál an tak'ixtaláb, yab ka t'aja'tsik xan ti jajá'tsik in t'ajál. Jajá'tsik in kulbetnál ka xe'chin k'al in joch'dha' xekét ani in kulbetnáltsik ka chapnédhá k'al yantam i k'ak'naxtaláb. In kulbetnáltsik jeye ka buxkan ban ultaláb koytalábtsik ban atá xon tu t'ajnal an junkuntaláb ani xon tu t'ajnal i k'apúch. ⁴⁷Jajá'tsik, in k'ántsál tin k'imá' an chemtsidh mímlábtsik; ani abal ka utsantsik ke jajá' i alwa' iniktsik, in t'ajál i nakdha' óláb. Jajá'tsik, ja'ich xi ne'ech kin bach'u más pakdha' an yajtsiktaláb.

An pikbantsixtaláb xin k'wajba' jun i ch'ojontál chemtsidh mímláb

(Mr. 12:41-44)

21 Na Jesús k'wajat ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios in telál xan ti an tumínladh iniktsik in balyal an tumín bin bál an pikbantsixtaláb. ²In chu'u jeye xan ti jun i ch'ojontál chemtsidh mímláb tin baliy taja' cháb i ts'itsik t'ipax tumín xi yab in lej jalbíl ³ani in ulu enché' na Jesús:

—Tsubax tu utsáltsik, ke jeché' an ch'ojontál chemtsidh mímláb, más ja' yán in pidhna' ké xi k'e'ettsik; ⁴pos xi k'e'ettsik tokot in pidhnál

xowa' yabich in yéntsál; por an mímláb k'al in ch'ojontálal, in pidhna' ejtal xowa' ta' tin ko'ol abal kin wat'na' k'al na k'ítsá.

Na Jesús in ulu abal ne'ech ka pakwat an pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios

(Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)

⁵Taltsik k'wajat in t'iláltsik an pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios, in ulaltsik abal labidh t'ajat an t'ujubtsik xi k'al ti t'ajadh ani ejtal xowa'kich xi pidhnats ti pikbaxtaláb. Tam ti na Jesús in ach'a' anchan', in ulu enché':

⁶—Ne'ech kin bajaw i k'ij, tam ejtal jeché' xowa' a chu'taltsik ne'ech ka pakwat ani yab ne'ech ka jilk'on ni jun i t'ujub t'í'báx.

An exólsik xi ne'ech ka wa'chin tam ne'chich ka ulich an pakwenib

(Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)

⁷Konyat tám na Jesús: —Ok'tsiox, ¿jowk'i ne'ech ka támun jeché'? ¿Jant'om exól ne'ech ka wa'chin tam ne'ech ka támunich jeché'?

⁸Na Jesús in ulu enché': —Ka kó'oytsik t'ajat i kwenta ani yab ka walka' ki k'ambiyattsik. Pos yán ne'ech ka tsíchtsik kin k'ambixna' nu bij ani ne'ech kin ulutsik enché': “Naná'ich nin Kristo, exomich in bajwal an pakwenib.” Por yab ka wéwna'tsik. ⁹Tam ka ach'a'tsik exom i péjéxtaláb, yab ki jik'eytsik; pos jeché' ko'ol ka támun ok'ox, por jachan' i k'ij yabél ne'ech ka ulich an pakwenib.

¹⁰In óntsi kin ulu enché': —An atiklábtsik xu k'wajíl ba jun i pulek chabál, ne'ech ti péjéx k'al an

atíklábitsik xu k'wajílsik píł chabál; ani jun i pulek tak'ix, ne'ech ti péjéx k'al k'e'et i pulek tak'ix.

¹¹Ne'ech ka léwék'in an chabál, ne'ech ka wa'chin i k'a'ínab, ne'ech ka wa'chin i yaw'láchtsik túk'i túk'i, ne'ech ka wa'chin i k'ak'adh telomtaláb walk'i' ani yán i exółtsik.

¹²Por tam yabél wat'enek jeché', ne'ech ki yak'wantsik ani ne'ech ki at'antsik. Ne'ech ki júnátsik ta lújunháab ban atá xon tu t'ajnal an junkuntaláb, ne'ech ki balyattsik ban wik'axte', ne'ech ki júnátsik tin tamét an pakdha' tak'ix ani tin tamét an pakdha' awíltaláb k'al Naná'k'i tu kwenta. ¹³Anchan', ne'ech ka ejtotsik ti kin t'íla'. ¹⁴Yab ki k'wajaytsik ta chalpay ok'ox xan ti ne'ech ki tók'on abal ka lo'otsik tabá', ¹⁵pos Naná' ne'ech tu pidha'tsik ti t'ilab ani ti chalab xan ti ki tók'on abal ni jun xita' xi ti at'áłtsik, yab kin ejto ti ki tomna'tsik. ¹⁶Por taltsik xi tatá'tsik, ne'ech ka pidhná k'al nin táta'tsik, taltsik k'al nin kidháab, taltsik k'al nin exlowál ani taltsik k'al nin ja'úb. Ne'ech ki chemdhá taltsik xi tatá'tsik ¹⁷ani ne'ech ki at'antsik k'al Naná'k'i tu kwenta k'al ejtal an atíklábitsik xi yab u belom; ¹⁸por yab ne'ech ka k'íbdha'tsik ni jun a xi'íl xa ko'ol ba na ók'. ¹⁹Max ka kuxuytsik ejtal jeché', ne'ech ka bach'utsik an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal.

²⁰Tam ka chu'utsik abal an bitsow xi Jerusalén wilidhich tu kó'yáb k'al an soldadotsik, ka cho'óbna' abal k'unatich i k'ij ne'ech ka pakwat. ²¹Jachan' i k'ij, xi k'wajattsik Judea, yejat ka

k'aletsik ti chink'onan ban ch'énlom; xi k'wajattsik ban bitsow Jerusalén, ka kaletsik taja' ani xi k'wajattsik bin ale, yab ka witsiytsik ban bitsow. ²²Abal jachan' i k'ij, mapal yajtsiktaláb ne'ech ka wa'chin, pos anchan' ne'ech ka támun jelt xan ti k'wajat dhutsadh ban T'okat Dhuslab. ²³iCh'ojontál in chu'bíl an mímlábitsik xi k'wajat kó'odh o u tsutsúdhom ti ts'itsik chakam jachan' i k'ij! Pos jachan' i k'ij, ne'ech ka wa'chin jun i pulek yajtsiktaláb teché' ti chabál ani ne'ech ka pidhan jun i pulek yajtsiktaláb an atíklábitsik xi yab u belom. ²⁴Taltsik ne'ech ka chemdhá ban péjéxtaláb ani xi k'e'ettsik ne'ech ka júná wik'ats túk'i túk'i ban píł chabál abal ka t'ajantsik ti jolib. An atíklábitsik xi yabtsik u judío ne'ech ti tak'ixtsik ban bitsow xi Jerusalén ani ne'ech kin at'ax t'ajtsi ejtal xowa'kich asta kin bajaw xowk'i ne'ech ka kubdhátsik ti tak'ix.

Xan ti ne'ech kin tsích Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik

(Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37)

²⁵Jachan' i k'ij, ne'ech ka wa'chin i exółtsik ba na k'ítsá, ba na ích' ani ba na ółtsik; teché' ti chabál an atíklábitsik ne'ech ka uk'pindhá ani ne'ech ka jik'eytsik tam kin ach'a' ti bososól an ja' ban pujał ani ti múlák'. ²⁶Ne'ech ka puteytsik k'al an jík'ib tam kin chalpay xant'éy ne'ech ka támun teché' ban k'ay'lá; pos asta an pakdha' chápláb xi k'wajat walk'i' ne'ech ka yoywat. ²⁷Ne'ech tám kin chu'tat, Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin

inik tam in tál ba jun i tokow k'al nu cháp ani k'al nu labidh t'ókát. ²⁸Tam ka tujéch ti támnal jeché' xowa' in k'wajat tu utsálsik, ka likedha'tsik tabá' ani ki kulbé, pos k'unatich i k'ij ne'ech ki lo'wattsik.

²⁹Utsantsik jeye jeché' an ti junbaxtaláb:

—Ka tela'tsik in akan an igo o k'e'et i te'. ³⁰Tam ka chu'utsik exomich ti eblinal nin xekél, a cho'óbichtsik abal exomich ti k'unel an k'ak'al k'ij. ³¹Anchan' jeye, tam ka chu'úchtsik abal exomich ti támnal xowa' in k'wajat tu utsál, ka chalpaysik abal k'unatich i k'ij ne'ech ka tujey ti tak'ix na Dios.

³²Tsubax tu utsálsik ke ejtal jeché' ne'ech ka támun ok'ox ani tám ne'ech ka chemech an atiklábtsik xi xo' k'wajat ejat jeché' i k'ij. ³³An walk'i' ani an chabál ne'ech ka wixk'á, por xowa' u ulal, anchan' ne'ech ka támun.

³⁴Ka kó'oytsik t'ajat i kwenta abal yab tokotk'i ka chalpóm ta k'apul, ta uch'al ani xowa' a kulbetnálsik t'ajat teché' ti k'ay'lá abal tam kin bajaw jachan' an k'ij yab ki yak'wantsik i uk'pidh, ³⁵jelt xan tu yak'wnal jun xita' k'al jun i paltsixtaláb, pos anchan' ti ne'ech ka ulich jachan' an k'ij ba ejtal xu k'wajílsik putálk'i teché' an k'ay'lá. ³⁶Ki k'wajaytsik ech'ek'i i t'ojojodh, ki ólantsik ech'ek'i abal ka ejto ka jek'a' ejtal jeché' an yajtsiktaláb xi ne'ech ka wat'ey ani ka ejto ki uteytsik k'al ni jun i jík'ib tu tamét tam kin tsích juní Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik.

³⁷Na Jesús u ok'tsax tam k'ij ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios

ani tam ka jik'wchinich u k'alel ban ch'én xin bij Olibos abal ka koyóch taja'. ³⁸Tsudhey ka tsudhey u uel dhajawe an atiklábtsik ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios abal kin ach'a'tsik xant'éy in ulal na Jesús.

U chalpayáb xan ti ka uwan abal ka yak'wan na Jesús

(Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11:45-53)

22 Tam ti jachan' i k'ij, exomich ti k'unel an ajib xowk'i tu t'ajnal an pan xi yab jilbédhats k'al an jilbédhaxtaláb k'oye abal ka k'apat junax k'al an borrego xu chemdháb tam exom an ajib xu bijyáb paskwa. ²Nin ok'lékiltsik an pále'tsik ani an ok'tsixtsik xin wilál an tak'ixtaláb, in ayaltsik xan ti kin uwa' abal kin chemdha' chinatk'i na Jesús kom in ch'ejnálsik an atikláb.

³Ochich tám an lej at'ax bin itsích na Judas xu bijyáb jeye Iskariote, jeché' na Judas, ja'ich jún ti éb xi lajucháb an exóbaltsik. ⁴Na Judas k'ale kin chu'u an ok'lek pále'tsik ani xu belkoltsik an ti pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios, káwin k'al jajá'tsik ani in utsa' xan ti ne'ech kin pidha'tsik an ta Jesús abal kin chemdha'. ⁵Jajá'tsik kulbétsik ani utsan na Judas abal ne'ech ka pidhan ti tumín; ⁶na Judas in tok'oy ani in tuju tám kin aliy xan ti kin uwa' abal kin pidhna' na Jesús tam yab wa'ach yán i atiklábtsik.

An t'okat k'apúxnich xin jila' ka t'ajnal an Ajátikláb

(Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13:21-30; 1 Ko. 11:23-26)

⁷In bajaw in k'ítsájlil an ajib xowk'i tu t'ajnal an pan xi yab

jilbédhats k'al an jilbédhaxtaláb k'oye abal ka k'apat junax k'al an wiyadh borrego xu chemdháb abal tin kwenta an paskwa. ⁸Na Jesús in aba' tám na Pedro ani na Juan ani in utsa'tsik enché':

—Ki k'aletsik ka t'ojoyo an k'apné abal tin kwenta an paskwa.

⁹In konoytsik enché' na Jesús:

—¿Jón' ta lé' ku k'ale ki t'ojoyo?

¹⁰Tók'oyattsik enché' k'al na Jesús:

—Tam ki ochichtsik ban bitsow, ne'ech ka ela' jun i inik xin ne'dhál jun mul i ja'. Ka wéwna'tsik asta ban atá xon ti ka ochich ¹¹ani ka utsa' enché' an dhabal atá: “An Ok'tsux in lé' kin cho'óbna' xon ti k'wajat an altá xon ti ne'ech kin k'apu an wiyadh borrego junax k'al nin exóbaliltsik k'al tin kwenta an paskwa.” ¹²Ne'ech tám ti ki óltsitsik jun i altá púlek ba jun i púntsíx atá xi k'wajat t'ojojodhich; ka t'ojoyo taja' an t'okat k'apúxnich.

¹³K'aletsik tám ani anchan' tin ela' ejtal xan ti usnéktsik k'al na Jesús ani in lejkíchtsik tám an k'apné abal tin kwenta an paskwa.

¹⁴Tam tin bajúch an ora, na Jesús ani nin abatwálejiltsik buxkan ban mesa.

¹⁵Utsantsik tám enché' k'al na Jesús:

—iU le'námal t'ajat ku k'apu k'al tatá'tsik jeché' an k'apné abal tin kwenta an paskwa tam yabél in chemdhats! ¹⁶Pos tu utsátsik ke yabich ne'ech kin witsiy ku ajíbna' más an paskwa, asta tam ka t'ájanich xan ti yejat xon tu tak'ix na Dios.

¹⁷In téyna' tám jun i lejab baltsidh ti yajtsik uxnél, in pidha'

ti jalbintsixtaláb na Dios ani in ulu enché':

—Ka bach'utsik jeché' ani ka uch'a' wetsik wetsik, ¹⁸pos tu utsátsik ke yabich ne'ech kin witsiy ku uxtsi tin ja'líl an uba asta tam u tak'ixich na Dios.

¹⁹Tayíl, in téyna' jeye an pan, in pidha' ti jalbintsixtaláb na Dios, in peja', in pidha' nin exóbaliltsik ani in utsa'tsik enché':

—Jeché' ja'ich nu t'u'úl xi ne'ech ku pidhna' ka chemdhá abal tatá'tsik ta alwa'bíl. Ka t'ajátsik jeché' abal ti kin chalpay.

²⁰Anchan' jeye tin t'aja' k'al an yajtsik uxnél tam ti ok'onichtsik ti k'apul ani in ulu enché':

—Jeché' an yajtsik uxnél, ja'ich nu xich'ál xi ne'ech ku wak'la' abal ku jalbiy k'ál na walabtsik. Ja'ich an ít lejkintaláb xi ne'ech ku t'aja' abal tatá'tsik ta alwa'bíl.

²¹'Por xo', an inik xi ne'ech ti kin pidhna' abal kin chemdhá, teché' k'wajat ti k'apul k'al Naná' ban mesa. ²²Pos Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik, ko'ol ku tamu xan tin bijsidh ke yejat ku wat'na'; por ch'ojontál in chu'bíl an inik xi ne'ech ti kin pidhna' abal kin chemdhá.

²³Tujej tám ti kónóx jajá'k'itsik enché':

—¿Jita' awil xi ne'ech an ti pidhnax?

In káwlíxnáltsik xitam já' na más ultaláb

²⁴Tayíl, an exóbaltsik k'wajay ti káwlíx abal in lé' kin cho'óbna'tsik xitam já' na más ultaláb xi jajá'tsik.

²⁵Por utsantsik enché' k'al na Jesús:

—An pakdha' tak'ix xi teché' ti k'ay'lá, chapiktsik t'ajat in tak'yal nin bitsówil ani an ok'lektsik xi taja', u bijyáb ti alwa' iniktsik. ²⁶Por tatá'tsik yab yejat ka t'aja' anchan', tokot ka t'aja'tsik enché': Xita' más uluts xi tatá'tsik, yejat ka k'wajay jelti xi más tayíl ani xu tak'ix, yejat ka k'wajay jelti xu t'ójonsix. ²⁷Pos çjita' já' xi más uluts, xu buxkanal ti k'apul ban mesa o xu t'ójonsix? çYabxe' ja'ich xu buxkanal ti k'apul ban mesa? Por Naná' in k'wajat k'al tatá'tsik jelti xu t'ójonsix.

²⁸Tatá'tsik ech'ek'i tin juniknámal ani yab i kuxkulámadhtsik tam tu wat'na' xowa'kich i yajtsiktaláb. ²⁹Jaxtám, ne'ech tu k'wajba'tsik ta tak'ix jelt xan ti nu Táta' tin k'wajbámal tin tak'ix ³⁰abal ki k'apúchtsik ani ki uch'áchtsik ba nu mesajil xon ti Naná' ne'ech tin tak'ix. Ne'ech jeye ki buxkantsik ba t'okat k'wajtaláb abal ka lújundha' nin kidhtaltsik xi lajucháb nin chakámiltsik na Israel.

Utsan na Pedro abal ne'ech kin ulu ke yab in exlál na Jesús

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38)

³¹In ulu jeye enché' an Ajátikláb: —Simón, Simón, ka ach'a', an lej at'ax in konyámal i awiltaláb abal ti ki tiniytsik jelt xan tu tinyáb an trigo; ³²por tu kontsintsámalich abal yab ka jila' ta belom. Por tam ka chalpay abal yab alwa' xowa' a t'aja' ani ki witsiy juní k'al Naná', ka tolmiiy na at kidhábsik abal ti kin bela'tsik tokotk'i Naná'.

³³Utsan tám enché' k'al na Simón: —Ajátik, in k'wajat t'ojojodh abal kin k'ale junax k'al Tatá' ban

wik'axte' ani asta abal kin chemdhá junax k'al Tatá'.

³⁴Utsan enché' k'al na Jesús:

—Pedro, tsuabax tu utsál ke xo' tam yabél dhájnék an pek'el, tatá' óxílich a ulúmal ke yab tin exlál.

U K'unelich kin bajaw an ora tam na Jesús ne'ech kin ach'a' an yajtsiktaláb

³⁵Konyattsik tám enché' k'al na Jesús:

—Tam tu aba'tsik ka t'ila' an alwa' t'ilab ani yab a júna' i morrál, nibal in bál i tumín, nibal a pajabtsik, ça yéntsixe' xata'?

Jajá'tsik tók'on enché':

—Ni jun xata'.

³⁶Utsantsik tám enché':

—Por xo' yab anchan', max jun xita' in ko'ol i morrál, kin júna' ani kin júna' jeye in bál i tumín. Xita' yab in ko'ol i machét, kin nuju nin k'ák' xekét abal kin ch'a'ay. ³⁷Pos tu utsátsik ke ko'ol ka támun k'al Naná' jelt xan ti k'wajat dhutsadh ban T'okat Dhuslab enché': "Ajyat jeye jelti max yab i alwa' inik." Pos ejtal xowa' k'wajat dhutsadh k'al Naná' tu kwenta, ko'ol ka támun anchan'.

³⁸In ulutsik tam enché':

—Ajátik, jé' k'wajat cháb i machét.

Na Jesús tók'on enché':

—Lejatic.

Na Jesús k'ale ti ól ban chakam aleláb xin bij Jetsemaní

(Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)

³⁹Kale tám na Jesús, k'ale ban ch'én xu bijyáb Olibos jelt xan tin ujnámalich in t'ajál ech'ek'i ani junikná k'al nin exóbaliltsik. ⁴⁰Tam

ti ulichtsik taja', in utsa' enché' nin exóbaliltsik:

—Ki ólan abal yab ki áta'tsik k'al an lej at'ax.

⁴¹Tayíl ówmé tám na Jesús ba nin exóbaliltsik, nin owíl ja'ich xóna' jelti xon tu kwajlanal jun i t'ujub tam ka kwi'ná k'al jun xita' ani tudhlan taja' ti ól. ⁴²Enché' tin ulu:

—Táta', max Tatá' a lé' ka chu'u yab ku wat'na' jeché' an yajtsiktaláb, ne'ech ka ejto ti kin wixk'intsi; por yab ka t'ájan xan ti Naná' u lé', ka t'ájan xan ti Tatá' a lé'.

⁴³Xalk'an tám jun i t'okat abatwále xi tál walk'i' abal ka pidhan k'ál ti cháp'láb. ⁴⁴Ani kom púlek t'ajat an yajtsiktaláb xi k'wajat in ach'ál na Jesús, más chapikich u ól ani nin chak'íb jáyk'ijich i xich' u t'uknal chabál.

⁴⁵Tam ti ch'akay xon ti k'wajat an ti ól, witsiy xon ti k'wajat an exóbaltsik ani u wayaltsik tin ela' kom yab in ejtómalsik kin kuxuy an t'e'pintaláb. ⁴⁶Utsantsik tám enché' k'al na Jesús:

—¿Jant'ók'i ta wayaltsik? Ki ch'akay ani ki ólan abal yab ki átátsik k'al an lej at'ax.

Yak'wan na Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)

⁴⁷Bél k'wajat ti káw na Jesús, tam ti ulich yán i atiklábtsik. Ok'ox ti tál xu bijyáb ta Judas xi ja'ich jún ti éb xi lajucháb an exóbaltsik ani utey ba na Jesús abal kin ch'uch'bay. ⁴⁸Utsan tám enché' k'al na Jesús:

—Judas, ¿k'al jun i ch'uch'baxtaláb ti ne'ech tin pidhna'

kin chemdhá Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik?

⁴⁹Xi ta' ti k'wajattsik k'al na Jesús, tam tin chu'u xant'éy exom ti támnal, konoxintsik enché':

—Ajátik, ¿ki tomna'xe' k'al an machét?

⁵⁰Jún ti éb xi jajá'tsik in t'ak'tsi tin t'ojnálil an ok'lek pále'tsik, in t'ak'tsi tin eját xuchun. ⁵¹Por na Jesús in ulu enché':

—Jila' k'wajat, yab ka t'aja'tsik anchan'.

In taktsi tám na Jesús tin xuchun nin t'ójontsixel an ok'lek pále'tsik ani in jeldhantsi. ⁵²Tayíl in utsa'tsik tám enché' an ok'lek pále'tsik, nin ok'léliltsik an belkol atá xon tu k'ak'náb na Dios ani nin ok'lélkil an judíotsik xi ulneksik k'ál ti yak'wnal:

—¿Jant'ók'i ta tsi'nektsik k'al i te', k'al i machét abal ti kin yak'wa', jelti max ne'ech ka yak'wa'tsik jun i kwé'? ⁵³Tsudhey ka tsudhey in k'wajinek k'al tatá'tsik ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios ani yab tin takámalsik; por xo' in bajúmalich na orajiltsik abal ka t'aja' xowa' na lé' ani xowk'i an lej at'ax, xu tak'ix ban jik'waxtaláb ne'ech ka walká kin xalk'a' nin awiltal.

Na Pedro in ulu ke yab in exlál na Jesús

(Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27)

⁵⁴Yak'wan tám na Jesús ani júná bin k'imá' in ok'lélkil an pále'tsik. Na Pedro wéwnaxin ówk'i. ⁵⁵Bin k'imá' in ok'lélkil an pále'tsik, jok'pá i k'amal ch'éjel eléb, buxkantsik

malilíl ban k'amal ani na Pedro buxkan jeye taja' k'al jajá'tsik.

⁵⁶Támk'i jachan', jun i mímláb xu t'ojnal ba jachan' an atá chu'tat k'al na Pedro buxúl bin wál an k'amal; tam ti chu'tat, teloloyat alwa' ani in ulu enché' an mímláb:

—Jeché' an inik junax jeye ti xe'ech k'al na Jesús.

⁵⁷Por na Pedro in ulu ke yab tsubax. Enché' tin ulu:

—Mímláb, yab u exlál.

⁵⁸Más tayíl, chu'tat juní k'al k'e'et ani utsan enché':

—Tatá' jayéch teye a kidhtal.

Por na Pedro in ulu enché':

—Pay'lomláb, yab u kidhtal.

⁵⁹Jun i ora xóna' más tayíl, in wits'k'o juní jun xita' kin ulu enché':

—Tsubax k'ejle, jeché' an inik ta' jeye ti k'wajat junax k'al na Jesús, pos jajá' Galilea jeye ti tál.

⁶⁰In ulu tám enché' na Pedro:

—Ja'úb, yab u cho'ób xant'éy i k'wajat a t'ilál.

Támk'i jachan', tam ti na Pedro bél k'wajat ti káw, dhájan an pek'el.

⁶¹Chawk'in tám an Ajátikláb ani teloloyat na Pedro. Na Pedro in chalpay tám xant'éy usnék k'al an Ajátikláb: “Xo', tam yabél dhájnék an pek'el, tatá' óxílich a ulúmal ke yab tin exlál.” ⁶²Kale tam na Pedro ani uk'in t'ajat.

U labídhná na Jesús

(Mt. 26:67-68; Mr. 14:65)

⁶³Na Jesús u labídhná na ani u cha'wáb k'al an iniktsik xi k'al ti belkómte. ⁶⁴U putsuntsáb tin wal, u cha'wáb ani u usnal enché':

—iTi ku utsa' xita' ti cha'aw!

⁶⁵Ani yán i odhbijixtaláb u usnal.

Na Jesús tin tamét an Junkulom Awitaláb

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

⁶⁶Tam ti tsudhey, junkun nin ok'lékiltsik an judfotsik, nin ok'lékiltsik an pále'tsik ani an ok'tsixtsik xin wilál an tak'ixtaláb. Júná na Jesús tin tamét an Junkulom Awitaláb ani taja', konyat enché':

⁶⁷—Ti ku utsa', ítatá'xe' ni Kristo, xi takudh k'al na Dios abal ta tak'ix?

Jajá' in tók'oytsik enché':

—Max tu utsa'tsik abal Naná', yab ne'ech ti kin beltsi. ⁶⁸Max tu konoytsik xata', yab ne'ech ti kin tók'oytsik nibal ne'ech ti kin walka'tsik. ⁶⁹Por asta xo', Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik ne'ech kin buxkan bin eját na Dios xi ejtal in ejtawal kin t'aja'.

⁷⁰Tayíl konoxin tám ejtaltsik enché':

—ítatá'xe' pé tám ni Chakámláb k'al na Dios?

Tók'oyattsik enché' k'al na Jesús:

—Tatá'tsik a ulal abal anchan'.

⁷¹In ulutsik tám enché':

—Yabich más i yéntsai i ólnaxtsik. Pos i ach'a'ich xan ti Jajá' tu káw.

Na Jesús tin tamét na Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

23 Ch'akaytsik tám ejtal ani in júna'tsik na Jesús tin tamét na Pilato. ²Tam ti taja'ich tin ko'oltsik, tujeý tám kin ólna'tsik enché':

—I elámál abal jeché' an inik in pidhkáwliyal an atiklábtsik xi

wawá' i kidhtal. In ulal ke yab yejat ki pidha' ti jalbixtaláb an lej pulek tak'ix romano ani in ulal jeye ke Jajá'ich nu Kristo, jun i Pulek Tak'ix, xi takudh k'al na Dios.

³Konyat tám enché' k'al na Pilato: —Tatá'xe' nin Pulek Tak'ixal an judíotsik?

Na Jesús tók'on enché':

—Tatá' a ulal abal anchan'.

⁴Na Pilato in utsa' tám enché' an ok'lek pále'tsik ani an atiklábtsik:

—Yab u eltsal ni jun i walastaláb jeché' an inik.

⁵Por jajá'tsik in óntsal kin ulu más kawidh enché':

—Exom in péjéxlindhál ejtal an atiklábtsik xi Judea. Tujey ban chabál xi Galilea ani xo' teché'ich jeye exom in t'ajál.

Na Jesús tin tamét na Erodes

⁶Tam ti na Pilato in ach'a' jeché', in konoytsik max jeché' an inik Galilea u k'wajíl. ⁷Tam tin ach'a' abal Galilea u k'wajíl, in abna' ba na Erodes, an pulek awiltaláb xi Galilea, xi ta' jeye ti k'wajat Jerusalén jachan' i k'ij.

⁸Tam ti na Erodes in chu'u na Jesús, kulbé t'ajat; pos na Erodes k'eje owenekich in le'nál kin exla', kom in ach'ál u t'ilnal ani in lé' kin chu'u tam in t'ajál jun i labidh labandhaxtaláb. ⁹Yán xata' konyat na Jesús k'al na Erodes, por yab in tók'oy ni jún. ¹⁰Tá' jeye ti k'wajattsik taja' in ok'lékil an pále'tsik ani an ok'tsixtsik xin wilál an tak'ixtaláb, xi k'ál tu ólnáb chapik na Jesús. ¹¹Tám, na Erodes ani nin soldadojiltsik yabtsik in k'ak'na' na Jesús. Ani abal kin

labídhna'tsik, in xeketliy k'al i alwa' k'udhk'um jelti xin éynál jun i pulek tak'ix. Tayíl in abna' juní ka júná na Jesús ba na Pilato. ¹²Asta tam ti jachan' i k'ij, na Pilato ani na Erodes in kó'oytsik i junaxtaláb; pos tam ti k'wajatwi'ik, u át'áxtsik.

Bijtsin na Jesús abal ne'ech ka chemdhá

(Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:39-19:16)

¹³Na Pilato in junku tám nin ok'lékiltsik an pále'tsik, an awiltalábtsik xu tak'ix ba jachan' an bitsow, an atiklábtsik ¹⁴ani in utsa'tsik enché':

—Tatá'tsik tin tsi'dhantsi jeché' an ti inik, a ulaltsik abal in pidhkáwliyal an atiklábtsik, por naná' u lújundhámálich ta taméttsik ani yab u eltsi ni jun i walastaláb xi tatá'tsik a utsál in t'ajám. ¹⁵Nibal k'al na Erodes yab eltsin, pos jé'ich juní tu witsbantsámal. A telálichtsik abal yab in t'ajámal ni jun xata' xi yejat kin jalbiy k'al i chemlá. ¹⁶Ne'ech ku ulu ka kwadhan ani tám ne'ech ku walka'.

¹⁷Tam exom an ajib, na Pilato in ujnámal kin walka' jun i wik'nél.

¹⁸Por ejtal tujeytsik ti dhajnal kawidh enché':

—iKa chemdha' jachan' an inik! iAni ka walka' na Barrabás!

¹⁹Jeché' na Barrabás, balidh ban wik'axte' abal chemdhaxnék ba jun i péjextaláb xin t'ajámal tam tin tomna' an awiltalábtsik xi ba jachan' an bitsow. ²⁰Na Pilato in lé'wi'ik kin walka' na Jesús ani in tawna' juní an atiklábtsik. ²¹Por jajá'tsik más kawidh tin ulutsik enché':

—iKa chemdha' pajk'idh ban peltsidh te'! iKa chemdha' pajk'idh ban peltsidh te'!

²²Na Pilato in wits'k'o juní tin oxtsíl kin utsal' enché' an atiklábtsik:

—¿Jant'om walastaláb in t'ajámál? Naná' yab u eltsal ni jun in walab xi yejat kin jalbiy k'al i chemlá. Ne'ech ku ulu ka kwadhan ani tám ne'ech ku walka'.

²³Por jajá'tsik in óntsi kin konoy abal ka chemdhá na Jesús pajk'idh ban peltsidh te'; kom kawidh u dhajnal an atiklábtsik ani nin ok'lélkilsik an pále'tsik, exbantsat xowa' nin konyaltsik. ²⁴In tok'oy tám na Pilato kin t'aja' xan tu kontsinal, ²⁵in pidhna' na Jesús abal ka t'ajtsin xan tin konyal an atiklábtsik ani in walka' an inik xu kontsinal. Jeché' an inik xi walká, ta' ti k'wajat ti wik'nél abal chemdhaxnék ba jun i péjextaláb.

Pajk'iyat na Jesús ban peltsidh te'

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

²⁶Tam tu ne'dhábbich na Jesús abal ka pajk'iyat ban peltsidh te', yak'wan jun i inik xu k'wajíl Sirene xu bijyáb ta Simón. Jeché na Simón u witsélich bin ale, t'ajan kin kitna' an peltsidh te' ani ka k'ale in kitám in aykóm na Jesús.

²⁷K'al yán i atiklábtsik ti wewkómte ani yán i mímlábtsik u uk'nal ani u t'e'pinaltsik k'al tin kwenta na Jesús. ²⁸Por teloloyattsik k'al na Jesús ani utsantsik enché':

—Mímlábtsik xi k'wajíl Jerusalén, yab ti kin uk'intsi, ka uk'intsi tabá' ani na chakámiltsik. ²⁹Pos ne'ech kin bajaw i k'ij tam ne'ech

ka ulwat enché': "K'ijidh t'ajat abal an mímlábtsik xi yab u kónal, xi yab jayk'i in wa'chiyámál ani nibal tsutsudhomámadhtsik." ³⁰An atiklábtsik ne'ech tám kin tuju kin ulutsik enché': u kwajlanalak an pakdha' ch'én abal ti ku t'u'chiy. Ani ne'ech jeye kin ulutsik enché': u kwajlanalak an ts'itsik ch'én abal ti ku china'. ³¹Pos max Naná', xi yab in walbidh in t'ajtsinal jeché', ¿jant'éy ne'ech ka t'ajtsin xi walbidh?

³²Tá' jeye tu ne'dhább cháb i at'ax iniktsik abal ka chemdhá junax k'al na Jesús. ³³Tam ti ulichtsik ban chabál xu bijyáb tin Beklék in ók' i chemélom inik, pajk'iyatich tám na Jesús ban peltsidh te'. Pajk'iyat jeye ba peltsidh te' chablam an at'ax iniktsik, jún tin eját na Jesús ani jún tin k'watab. ³⁴Tam ti exomich ti pajk'iyáb na Jesús ban peltsidh te', in ulu enché':

—Táta', ka pakwlantsitsik, pos yab in cho'ób xant'éy exom in t'ajálsik.

An soldadotsik, abal kin wélchíxnantsi tin k'udhk'úmil na Jesús, ubát'intsik abal kin chu'u xita' kin lujuy kin áta'. ³⁵An atiklábtsik ta' ti k'wajat taja' ti telom, asta u labídhnább na Jesús k'al an awiltalábtsik ani in ulaltsik enché':

—In lo'ómal k'e'ettsik, kin lo'o jeye xo' tinbá' max tsubax lejtál Jajá'ich nu Kristo xi takudh k'al na Dios.

³⁶U labídhnább jeye na Jesús k'al an soldadotsik, u uteltsik kin pidha' kin uch'a' ti jiliy yajtsik uxnel ³⁷ani in utsálsik enché':

—iMax Tatá'ich lejtál nin Pulek Tak'íxal an judíotsik, ka lo'o xo' tabá'!

³⁸K'wajbá bin ók' an peltsidh te' jun i dhuslab xi k'wajat dhutsadh griego, latín ani ebreo, xin ulal enché': "Jeché' ja'ich nin Pulek Tak'íxal an judíotsik."

³⁹Jún ti éb an at'ax iniktsik xi ta' ti k'wajat jeye pajk'idh ban peltsidh te', u odhbijix enché':

—iMax Tatá'ich lejtál ni Kristo, ka lo'o tabá' ani ti ku lo'o weye!

⁴⁰Por na jún in k'wiya' xi odhbijix, in utsa' enché':

—¿Yab a jik'nál a Dios, maske i k'wajat teye a tamtém jayéchk'i an yajtsiktaláb? ⁴¹Wawá' in tomnál wa' ki bach'u jeché' an yajtsiktaláb kom exom i jalbiyal an walastaláb xi t'ajámál; por jeché' an inik, yab in t'ajámál ni jun xata' walats.

⁴²In ulu tám enché' an inik xi k'wiyxin:

—Jesús, ti kin chalpay neye tam ki tujéch ta tak'ix.

⁴³Tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—Tsubax tu utsál ke xo'ich ne'ech ki k'wajay junax k'al Naná' ban k'ijidhtaláb xi walk'i'.

Nin chemtal na Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

⁴⁴Tam ti ch'ejelich xóna' a k'ítsá jik'wchin ani putál an chabál jilk'on jik'wax asta óx i wákal. ⁴⁵Na k'ítsá yab tajk'an ani xílan an tolow k'udhk'um xi ta' ti palat ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios. Chab peje' ti jilk'on. ⁴⁶In ulu tám kawidh na Jesús enché':

—Táta', ka bach'u nu ejattal.

Tam ti ok'on kin ulu jeché', chemchich tám.

⁴⁷Tam ti an ok'lek soldado romano in chu'u ejtal xant'éy

támun, in pubédhantsi tin bij na Dios enché':

—Tsubax lejtál, jeché' ja'ich jun i lujat inik.

⁴⁸Ejtal an atiklábtsik xi ta' ti k'wajat ani in chu'utsik xant'éy támun, k'aletsik tám ani in pewyaltsik nin tamét itsích k'al tin kwenta an t'e'pintaláb. ⁴⁹Por ejtal nin ja'úbtsik na Jesús ani an mímlábsik jeye xi juniknaxnéksik asta Galilea, jilk'ontsik ówk'i in telál ejtal xowa' támun.

Jolyat na Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

⁵⁰Tá' ti k'wajat jun i inik xi alwa' inik t'ajat ani lujat xu bijyáb ta José. Jeché' an inik u k'wajíl ban bitsow Arimatea, an bitsow xi k'wajat Judea. Jajá' u kidhtaláb jeye k'al nin Junkulom Awiltalábil an judíotsik. ⁵¹Jeché' na José, k'wajat jeye in aytsím xowk'i ne'ech kin tujúch ti tak'ix na Dios ani jaxtám jajá' yab in káldhál ti alwa' xowa' in t'aja' an Junkulom Awiltaláb.

⁵²K'ale kin chu'u na Pilato ani in kontsi an tin t'u'úl na Jesús. ⁵³Tam tin pa'bámich ban peltsidh te', in boliy k'al jun i dhak k'udhk'um ani in k'wajba'ich tám ban jólimtaláb xi ta' ti cholk'adh ba jun i t'ujub ch'én, xon ti yab jayk'i jolidh bél ni jun xita'. ⁵⁴Tam ti jachan', ja'ich nin k'ítsájil xowk'i tu t'ojoyyáb ejtal xowa' ne'ech ka yéntsín tin k'ítsájil an koyóxnich, pos jun tsudhelom, ja'chich nin k'ítsájil an koyóxnich.

⁵⁵An mímlábsik xi tsi'nek junax k'al na Jesús asta Galilea, k'aletsik, in chu'u an jólimtaláb ani in chu'utsik jeye xan ti ta'pantat

an tin t'u'úl na Jesús. ⁵⁶Tam ti witsiytsik tin k'imá', in lejkiytsik i niwiytaláb, i majuxtaláb ani koyóchtsik tin k'ítsájl an koyóxnich, jelt xan tin ulal an tak'ixtaláb ke yejat ka t'ajan.

Ejech ti ít na Jesús

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

24 Tin jidhtal k'ítsájl an semana, an mímlábsik xin juniknámaltsik na Jesús, k'ale juní ban jólimtaláb dhajawe ani in júna'tsik i niwiytaláb xin lejkiyámal. Juniknátsik jeye k'al k'e'et i mímlábsik. ²Tam ti ulichtsik ban jólimtaláb, in chu'u abal an t'ujub xi k'ál ti paxk'idh an jólimtaláb, wék'odh. ³Ochichtsik, por yab in ela' nin t'u'úl na Jesús. ⁴Jik'eytsik t'ajat, ke nibalich in chalpayal xant'éy kin t'aja'. Jun jik'towále tin chu'utsik cháb i iniktsik kubutsik tin wál jajá'tsik, xeketlidh k'al i ch'axixíl k'udhk'um. ⁵Kom an mímlábsik jik'ey t'ajat, kutpan asta chabál; por utsantsik enché' k'al jachan' an iniktsik:

—¿Jant'ók'i ta ayal ban chemélomtsik xi k'wajat ejat? ⁶Yab wa'ach teché', ejnekich ti ít. Ka chalpay xan ti utsa'tsik tam ti Jajá' bél k'wajat Galilea, ⁷tam tin ulu ke Jajá', xi abadh abal ka wenk'on jeye ti inik ne'ech ka pidhná ban walablom iniktsik, ne'ech ka chemdhá pajk'idh ban peltsidh te' ani tin óxláb a k'ítsá ne'ech ka ejech ti ít.

⁸An mímlábsik in chalpay tám xant'éy in ulúmá na Jesús ⁹ani tam ti witsíchtsik xon ti k'wajat xi lajujún an abatwáletsik ani ejtal

xi más, in t'ílsitsik ejtal xowa' in chu'u. ¹⁰Xita' k'ál ti óltsintsik jeché' an ti t'ilab an abatwáletsik, ja'ich na María Magdalena, na Juana, na María nin nána' na Jakobo ani xi k'e'ettsik jeye an mímlábsik. ¹¹Por an abatwáletsik yab in t'aja' ti k'ij xowa' in ulu an mímlábsik ani yab in beltsi.

¹²Por na Pedro k'ale adhik ban jólimtaláb. Tam ti ulich taja' ani in tela' altá, in chu'u abal yab wa'ach nin t'u'úl na Jesús, tokot in chu'u ta' ti k'wajat an dhak k'udhk'um xi k'ál ti boltsidh an tin t'u'úl na Jesús. Na Pedro labnék t'ajat ti witsiy tin k'imá' tam tin chu'u xant'éy támnek.

Xant'éy támun ban bél xi Emaús

(Mr. 16:12-13)

¹³Jayéchk'i jachan' a k'ítsá, cháb xu belnal k'ál na Jesús ne'ech ti bél abal ne'echtsik ban kwentsal xin bij Emaús, nin owíl, ja'ich xóna' lajujún i kilómetro abal Jerusalén.

¹⁴In t'ilálsik ti ne'ech ejtal xant'éy támun k'al tin kwenta na Jesús.

¹⁵Ani lejat ne'echtsik in t'ilál ani in káwlíxnál jeché', utuknátsik k'al na Jesús ani beley junax k'al jajá'tsik.

¹⁶Por maske in chu'taltsik, yab u pidhnal kin exla' max ja'ich na Jesús. ¹⁷Konyattsik tám enché' k'al na Jesús:

—¿Jant'éy pé a t'ilálsik? Ani ¿jant'ók'i ta t'e'pinaltsik?

¹⁸Jún ti éb xi jajá'tsik, xu bijyáb ta Cleofas, tók'on enché':

—Ejtal an atiklábsik in cho'ób xant'éy támnek Jerusalén jeché' i k'ij, ¿tokot Tatá' xi taja' teye ta k'wajat yab a cho'óbnámal?

¹⁹Utsantsik tám enché' k'al na Jesús:

—¿Jant'éy pé támnék?

Jajá'tsik tók'on enché':

—Na Jesús xi Nasaret pidhná k'al nin ok'lékil an pále'tsik ani k'al ni awitalábiltsik abal ka chemdhá pajk'idh ban peltsidh te'. ²⁰Jeché' na Jesús, ja'ich jun i t'iltsix xin ko'ol t'ajat i awitaláb k'al xowa' in t'ajál ani k'al xowa' xin ulal tin tamét na Dios ani tin tamét jeye an atiklábtsik. ²¹Wawá' i chalpayámal max Jajá'ich xi ne'ech ti ku lo'o ejtal wawá' xu israelita ani xo' wat'enekich óx a k'ítsá ti chemdhats. ²²Por taltsik i mímlábitsik xi wawá' i kidhtal tu labandhámál, pos k'alneksik dhajawe ban jólimtaláb ²³ani kom yab in eltsi an tin t'u'úl na Jesús, tam ti witsiytsik tu utsa' abal in chu'úmal i t'okat abatwáletsik xi usnéksik k'al abal na Jesús ejnek ti ít. ²⁴Tayíl k'ale jeye cháb óx ni kidhtaltsik ban jólimtaláb ani anchan' tin ela'tsik xan tin ulúmal an mímlábitsik, por yab in chu'utsik na Jesús.

²⁵Utsantsik tám enché' k'al na Jesús:

—iYabtsik t'ajat a ejtowal ka exbay ani t'ojláb t'ajat ka bela'tsik xowa' in ulúmal an t'iltsixtsik! ²⁶¿Yabxe' in ulúmal an t'iltsixtsik ke ko'ol kin wat'na' ok'ox ejtal jeché' an Kristo abal tayíl kin bach'u nin k'ak'nabíl?

²⁷Tujey tám ti wiltsinaltsik ejtal xowa' k'wajat dhutsadh ban T'okat Dhuslab xi k'al Jajá' tin kwenta, in tuju k'al nin dhutsadh úwil na Moisés ani tayíl k'al ejtal nin dhutsadh úwil an t'iltsixtsik.

²⁸Tam ti ulich ban kwentsal xon tin ulúmal ne'echtsik, na Jesús in wáyna' jelti max ne'ech kin óntsi an bél. ²⁹Por in pakabédha' abal ka jilk'on jeye k'al jajá'tsik, enché' tin utsa':

—Ki jilk'on teye k'al wawá', pos dhamúlich ani exomich ti jik'wchinal.

Ochich tám na Jesús abal ka jilk'on k'al jajá'tsik. ³⁰Tam ti k'wajatich buxutsik ban mesa, in téyna' an pan, in lábt'aja', in peja' ani pidhantsik. ³¹Támk'i jachan', pidhanichtsik tám kin exla' abal ja'ich na Jesús xi ta' ti k'wajat k'al jajá'tsik. Por Jajá' yab más chu'tat. ³²Útsáxintsik tám enché':

—¿Yabxe' tu k'ijidhmédhantsi ti itsích k'al tin kwenta tam ti tál ti bél tu t'iltsal ani tu wiltsal an ti T'okat Dhuslab?

³³Támk'i jachan' in tujutsik an bél abal ka witsiy Jerusalén. Tam ti ulichtsik, in ela' junkunék xi lajujún an abatwáletsik ani nin juniktsik.

³⁴Utsantsik enché' xi cháb:

—Tsubax lejtál, an Ajátikláb ejnek ti ít ani in xalk'ámal tinbá' abal ka chu'tat k'al na Simón.

³⁵In t'íla'tsik jeye tám xi cháb xant'éy in tamúm ti bél ani xan tin exla'tsik na Jesús tam tin peja' an pan.

Na Jesús in xalk'a' tinbá' abal ka chu'tat k'al nin exóbaliltsik

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23)

³⁶Bél k'wajat in t'ilálsik jeché', tam ti na Jesús xalk'an junax ch'ejel xon ti k'wajattsik ani chapnédhomách enché':

—Ki k'wajaytsik k'ijidh.

³⁷ Jik'eytsik t'ajat abal in chalpay max k'wajat in telátsik jun i ejattaláb. ³⁸ Por utsantsik enché' k'al na Jesús:

—¿Jant'ók'i ta jik'élsik? ¿Jant'ók'i ta chalpaxtsik t'ajat ta itsich? ³⁹ Ka tela'tsik nu k'ubak ani nu akan. Naná'. Ti kin taka'tsik ani ti kin tela', jun i ejattaláb yab in ko'ol i t'u'lek nibal i beklek jelt xan ta chu'taltsik u ko'ol.

⁴⁰ Tam ti na Jesús in ulu jeché', in ólna' nin k'ubak ani nin akan.

⁴¹ Por kom jajá'tsik yabél in belál max ejnek ti ít abal u kulbélsik ani labnéksik t'ajat, utsantsik enché' k'al na Jesús:

—¿A ko'oltsikxe' teché' i k'apné'?

⁴² Pidhan tám jun peje' ti wiyadh to'ol ani jun peje' ti t'uyik' k'al i chi'ik, ⁴³ in bach'u ani k'wajay kin k'apu tin tamét jajá'tsik. ⁴⁴ Tayíl utsantsik enché':

—Xowa' u tamu, ja'ich xowa' tu utsa' tam ti bél in k'wajat k'al tatá'tsik: ke ko'ol ka támun ejtal xan ti k'wajat dhutsadh k'al Naná' tu kwenta ba nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés, bin dhutsadh úwil an t'iltsixtsik ani ban ajatlábsik.

⁴⁵ In pidha'tsik tám ti chalab abal kin exbaytsik an T'okat Dhuslab

⁴⁶ ani enché' tin utsa'tsik:

—Anchan' ti k'wajat dhutsadh, ke an Kristo, xi ja'ich Naná'ich, ko'ol kin chemdhá ani tin óxláb a k'ítsá ne'ech kin ejech ti ít. ⁴⁷ K'wajat jeye dhutsadh, ke ko'ol ka t'iltsin an atiklábsik abal yejatich kin jila'tsik ti walablom ani ti kin bela' abal ka pakwlangsatsich tin walastalábitsik k'al na Dios. Jeché' an t'iltsixtaláb, Ne'ech ka tuje Jerusalén ani tayíl putá'k'i an k'ay'lá ne'ech ka t'ílan. ⁴⁸ Tatá'tsik yejat ka t'íla' ejtal jeché' xowa' a chu'úmaltsik. ⁴⁹ Ani Naná' ne'ech tu abtsitsik an ti T'okat Ejattaláb xin ulúmal ne'ech ti ki abtsi an Táta'láb. Por ki jilk'ontsik teché' ban bitsow xi Jerusalén asta ka bach'utsik nin chá'p an T'okat Ejattaláb xi ne'ech ka tsích walk'i'.

Na Jesús k'adhích walk'i'

(Mr. 16:19-20)

⁵⁰ Káldhátsik tám k'al na Jesús ba jachan' an bitsow ani júnátsik asta Betania, in dhaya' tám nin k'ubak t'ek'at na Jesús ani lábt'ajantsik.

⁵¹ Tam tin lábt'aja'ichtsik, ówmé k'al jajá'tsik ani júnájich tám walk'i'.

⁵² Tam ti ok'onichtsik kin k'ak'na', u kulbélsik t'ajat ti witsiytsik Jerusalén, ⁵³ ech'ek'i u k'aleltsik ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios ani in pubédhantsal tin bij na Dios. Anchan' ka t'ájan.

An Alwa' T'ilab xin dhutsám na

Juan

Nin káwintal na Dios wenk'on ti inik

1 Tam ti yabél t'ajadh an walk'i' ani an chabál, k'ejle Ja' k'wajatich jachan' xu bijyáb tin Káwintal na Dios; ani jachan' nin Káwintal na Dios, k'wajat k'al na Dios ani ja'ich na Dios. ²Pos tam ti yabél t'ajadh an walk'i' ani an chabál, Jajá' k'ejle k'wajatich k'al na Dios. ³K'al Jajá'k'i tin kwenta na Dios tin t'aja' ejtal xowa' wa'ach; yab wa'ach ni jun xata' xowa' yab t'ajadh k'al Jajá'k'i tin kwenta. ⁴K'al Jajá' ti k'wajat an ít xe'chintaláb ani jeché' an ít xe'chintaláb ja'ich an tajaxtaláb abal an atiklábtsik. ⁵Jeché' an tajaxtaláb u tajbax ban jik'waxtaláb ani an jik'waxtaláb yab in ejtómál kin tepdha'.

⁶Wa'chin jun i inik xi abadh k'al na Dios, xin bij ta Juan. ⁷Jeché' na Juan, tsích jelti jun i óltsix abal kin ólna' jachan' an tajaxtaláb abal ejtaltsik ka belmách k'al tin kwentak'i xowa' in ólnál na Juan. ⁸Na Juan yab jajá' nu tajaxtaláb; jajá' ja'ich jun i óltsix xi abnék abal kin ólna' an tajaxtaláb. ⁹An lej tajaxtaláb, xin tajbayal ejtal an

atiklábtsik, u ulelich ti k'wajat ban k'ay'lá.

¹⁰Jachan' xu bijyáb tin Káwintal na Dios k'wajatich ban k'ay'lá ani maske k'al Jajá'k'i tin kwenta ti t'ajadh an k'ay'lá, yab exlá k'al xi k'wajattsik ban k'ay'lá. ¹¹Tsích ban k'ay'lá xon ti k'wajattsik xi Jajá' in t'ajámál, por yab bach'wat k'al jajá'tsik. ¹²Por ejtaltsik xita' k'al ti bach'wat ani belan, pidhantsik ti awiltaláb ka k'wajay u chakámláb k'al a Dios. ¹³Yab in junwal jelti xu chakámlábtsik k'al i táta'láb xi teché' ti k'ay'lá, xu wa'chinaltsik ti chakam kom anchanich ti jilnéktsik o abal anchan' tin kulbetna' jun i inik; jajá'tsik u chakámláb k'al a Dios.

¹⁴Ani jachan' xu bijyáb tin Káwintal na Dios, wenk'on ti inik ani k'wajay k'al wawá', k'al yantam i alwa'taláb ani i tsubaxtaláb. I chu'tsámálích tin labidh t'ókát, xi ja'ich nin labidh t'ókát nin junkax Chakámil an Táta'láb. ¹⁵Na Juan ja'ich in t'ilál tam tin ulu enché':

—Jeché' ja'ich xi naná' tu t'iltsámaltsik, tam tu ulu ke xi ne'ech ka tsích tayíl, k'wajat más

ultaláb ké naná', kom Jajá' k'ejlejich Ja' k'wajat tam ti naná' yabél in wa'ach.

¹⁶K'al ejtal xowa' Jajá' in ko'ol, i bach'k'untsámlich yán tin lábt'ajaxtalábil k'al tin kwentak'i nin alwa'tal. ¹⁷An tak'ixtaláb pidhan na Moisés abal kin ólna', por an alwa'taláb ani an tsubaxtaláb tsích k'al tin kwentak'i na Jesukristo. ¹⁸Yab jayk'i chu'udh na Dios k'al ni jun xita'; tokot k'al nin junkax Chakámil ti chu'udh, xi k'wajat junax k'al an Táta'láb ani ja'ich Jajá' xi tu óltsámal abal ki exla' an Táta'láb.

**Na Juan xu pujax in t'ilál na
Jesukristo**

(Mt. 3:11-12; Mk. 1:7-8; Lk. 3:15-17)

¹⁹An judíotsik xi Jerusalén in aba' i pále'tsik ani i lebitatsik ba na Juan abal kin konoy xitam já' jeye jajá', ²⁰por na Juan in ulu tsubax enché':

—Yab naná' nin Kristo.

²¹Konyat tám juní:

—¿Tatá'xe' pé ni Elías, an t'iltsix?

Na Juan in ulu enché':

—Yab naná'.

Konyat tám juní enché':

—Tám, ¿tatá'ichxe' pé an t'iltsix xi bijidh ne'ech ka tsích?

Ani jajá' tók'on enché':

—Yaba'.

²²Utsan tám enché':

—¿Pos jita' pé teye? Ko'ol ki júntsi jun i tsubaxtaláb xi tu abámal.

¿Jant'éy pé ne'ech ti ku utsa' k'al tatá' ta kwenta?

²³Na Juan in tók'oytsik enché':

—Naná'ich xin t'ilámal an t'iltsix Isaías tam tin ulu enché': Ach'at in

káwintal jun xita' ban chabál xon ti yab k'wajtsidh ani xu káw, in ulal kawidh enché': “Ka júna'ichtsik jun i xe'chintaláb alwa'; abal anchan', ki k'wajáchtsik t'ojojodh tam ka tsích an Ajátikláb.”

²⁴Xi k'alneksik ti káw k'al na Juan, abnék k'al an fariseotsik.

²⁵Ani in konoytsik enché':

—Tám, max yab tatá' ni Kristo, nibal i Elías, nibal an t'iltsix xi bijidh ne'ech ka tsích, ¿jant'ók'i pé tám ta pujax?

²⁶Utsantsik tám enché' k'al na Juan:

—Naná' tu pujyaltsik k'al i ja', por k'al tatá'tsik ta' k'wajat jún xi yabtsik a exlál. ²⁷Ne'ech ka tsích tayíl, por Jajá' k'wajat más ultaláb ké naná'. Naná' yab xata' u éy nibal abal ku wiltsi tin wik'áb nin pajab.

²⁸Ejtal jeché' támun ban chabál xin bij Betábara, xu jilk'on al ejtsím kalel k'ítsá k'al an walja' Jordán, xon ti na Juan k'wajat ti pújal.

**Na Jesús ja'ich jelti an
borrego xin chemdhál an
israelitatsik abal kin pikba'**

²⁹Tam ti jun tsudhelom, na Juan in chu'u ti utel na Jesús xon ti jajá' k'wajat ani in ulu enché' na Juan:

—Ka tela'tsik, jeché' ja'ich jelti nin borregojil na Dios xi ne'ech ka pikbá abal kin wék'ontsi tin walastalábil an atiklábtsik. ³⁰Jajá' u t'ilál tin k'wajat tam tu ulu enché': “Tayíl ne'ech ka tsích jun i inik xi más ultaláb ké naná', abal k'ejle Ja' k'wajatich tam ti naná' yabél in wa'ach.” ³¹Naná' yab u exlál xitam já' jeye Jajá'; por ja'ich tin pújal k'al i ja' abal ka exlál k'al an atiklábtsik xi Israel.

³²In ulu jeye enché' na Juan:
—Naná' u chu'u an T'okat
Ejattaláb ti pa'íl walk'i' jelti jun i
kuku' ani jilk'on k'al Jajá'. ³³Naná'
yab u exlál xitam já' jeye Jajá';
por xi tin abámal tin pújal k'al
i ja', tin utsa' enché': "Tam ka
chu'u an T'okat Ejattaláb ti pa'íl
ani ka jilk'on ba jun xita', jachan'
ja'ich xi ne'ech ti pújal k'al an
T'okat Ejattaláb." ³⁴Ani xo' naná'
u chu'úmalich ani u ulal ke jeché'
ja'ich nin Chakámil na Dios.

Nin jidhtal exóbaliltsik na Jesús

³⁵Tam ti jun tsudhelom, taja' juní
ti k'wajat na Juan junax k'al cháb
in exóbaliltsik. ³⁶Ani tam tin chu'u
ta' ti xe'ech na Jesús, na Juan in
ulu enché':

—Ka tela'tsik, jeché' ja'ich jelti nin
borregoíl na Dios.

³⁷Chablam nin exóbaliltsik na
Juan in ach'a' tam tin ulu jeché' ani
in wéwna'tsik na Jesús. ³⁸In tela'
tám na Jesús tin kúx, in chu'u abal
wewkómte ani in utsa'tsik enché':

—¿Jant'éy a ayaltsik?

Jajá'tsik in utsa' enché':

—Ok'tsux, ¿jón' pé teye i k'wajíl?

³⁹Tók'oyattsik enché' k'al na
Jesús:

—Jala' ani ne'ech ka chu'utsik.

K'aletsik tám ani in chu'u xon tu
k'wajíl na Jesús. Jachan' a k'ítsá
jilk'ontsik k'al Jajá' abal tam ti
jachan' jayk'ich xóna' ché'ich i
wákal.

⁴⁰Jún ti éb an exóbaltsik xin
ach'ámaltsik xan tin ulu na Juan
ani in wéwnámal na Jesús, ja'ich
na Andrés, nin kidháb na Simón
Pedro. ⁴¹Na Andrés, k'ale ok'ox kin

aliy nin kidháb Simón ani in utsa'
enché':

—I elámal an Mesías —jeché' in lé'
kin ulu, an Kristo.

⁴²Na Andrés in júna' tám na
Simón xon ti k'wajat na Jesús ani
tam ti na Jesús in chu'u na Simón,
in utsa' enché':

—Tatá' i Simón, xi chakámláb k'al
na Jonás, por ne'ech ki bijyat ta
Sefas —jeché' in lé' kin ulu, Pedro.

Na Jesús in kaniy ti exóbal na Felipe ani na Natanael

⁴³Tam ti jun tsudhelom, na Jesús
in le'na' ka k'ale ban chabál xi
Galilea, in ela' na Felipe ani in utsa'
enché':

—Ti kin wéwna'.

⁴⁴Jeché' na Felipe u k'wajíl ban
bitsow xin bij Betsayda, xon tu
k'wajílsik jeye na Andrés ani
na Pedro. ⁴⁵Na Felipe in ela' na
Natanael ani in utsa' enché':

—I elámal an inik xu t'ilnal k'al an
t'ílsixtsik ani k'al nin tak'ixtal na
Dios xin jilám dhutsadh na Moisés.
Jeché' an inik ja'ich na Jesús, xu
chakámláb k'al na José xu k'wajíl
ban bitsow Nasaret.

⁴⁶Na Natanael in utsa' enché' na
Felipe:

—¿Awxe' ne'ech kin ejto ka
wa'chin jun xata' alwa' Nasaret?

Tók'oyat enché' k'al na Felipe:

—Jala' ani wana ka chu'u.

⁴⁷Tam ti na Jesús in chu'u ke na
Natanael exomich ti k'unel, in ulu
enché' k'al tin kwenta na Natanael:

—Jé' tál jun i inik xi tsubax lejtál
tu israelita ani yab u k'ambix.

⁴⁸Konyat tám enché' k'al na
Natanael:

—¿Jón' pé tám tin exlámál?

Tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—Naná' k'ejle tu chu'úmalich tam ti yabél i kanidh k'al na Felipe, tam ta k'wajat tin ál in akan an igo.

⁴⁹Utsan tám enché' k'al na Natanael:

—Ok'tsix, Tatá' i Chakámláb k'al a Dios; Tatá' nin Pulek Tak'íxal an israelitatsik.

⁵⁰Tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—¿Tin belál abalk'i tu utsal' ke tu chu'úmal tin ál in akan an igo? Pos ne'ech ka chu'u tayíl xant'éy más pakdha' ké jeché'.

⁵¹In ulu jeye enché' na Jesús:

—Tsubax tu utsálsik, ke ne'ech ka chu'utsik japidh an walk'i' ani ne'ech ka chu'utsik ti pa'íl ani ti k'adhíl nin t'okat abatwálejiltsik na Dios, ba Naná'ich xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik.

Jun i tomkixtaláb ban bitsow Kaná xu tak'nal ban chabál xi Galilea

2 Óx a k'ítsá tayíl, wa'chin jun i tomkixtaláb ban bitsow Kaná, xu tak'nal ban chabál xi Galilea ani taja' ti k'wajat nin nána' na Jesús.

²Na Jesús ani nin exóbaliltsik kanidhtsik jeye ba jachan' an tomkixtaláb. ³Taley an yajtsik uxnél ani utsan enché' na Jesús k'al nin nána':

—Yabich in ko'oltsik i yajtsik uxnél.

⁴Por tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—Mímláb, ¿jant'éy ko'ol ki chu'u wawá' k'al jeché'? Yabél in bajúmal xowk'i ne'ech ku xalk'a' xitam já' neye Naná'.

⁵Por utsan enché' k'al nin nána' na Jesús xi k'wajattsik ti t'ojojól:

—Ka t'aja'tsik ejtal xowa' Jajá' ti ki utsal'.

⁶Tá' tu kó'yáb taja' akak i pakdha' balixtaláb xi t'ajadh k'al i t'ujub xu baltsinal ti ja', xin éynál an judíotsik kin t'akaxna' abal kin t'oko tinbá'. Xi jun i yejche' balixtaláb in ák'nál che' inik o bo' inik litro i ja'. ⁷Na Jesús in utsal' enché' xi k'wajattsik ti t'ojojól:

—Ka ts'utsiy k'al i ja' jachan' an pakdha' balixtaláb.

In ts'utsiytsik tám alwa' ⁸ani utsantsik tám enché' k'al na Jesús:

—Ka jot'iytsik xo' wé' ani ka júntsi an t'ojom ajib.

Ani anchan' tin t'aja'tsik. ⁹An t'ojom ajib in leka' an ja' xi wenk'onékich ti yajtsik uxnél, maske yab in cho'ób xon tu tsi'dhá; tokot in cho'ób xi k'wajattsik ti t'ojojól, kom jajá'tsik in jot'yámal an ja'. An t'ojom ajib in kaniy tám an tomkinél inik ¹⁰ani in utsal' enché':

—Ejtalk'i in pidhnál ok'ox an alwa' yajtsik uxnél ani tam yánich in uch'am an ajíblomtsik, tám ne'ech kin pidhna' an yajtsik uxnél xi yab lej alwa'. Por tatá' a ta'pámal an alwa' yajtsik uxnél abal ka pidhna' tayíl.

¹¹Jeché' xowa' in t'aja' na Jesús ban bitsow Kaná xu tak'nal Galilea, ja'ich an jidhtal labidh exól xi k'ál tin xalk'a' nin labidh t'okát ani belan k'al nin exóbaliltsik.

¹²Tam ti wat'éch ejtal jeché', k'ale ban bitsow xin bij Kapernaúm, junkímte k'al nin nána', nin kidhábsik ani nin exóbaliltsik. Taja' ti k'wajay cháb óx a k'ítsá.

Na Jesús in t'oko an pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios

(Mt. 21:12-13; Mk. 11:15-18; Lk. 19:45-46)

¹³Tam ti exomich ti k'unel xowk'i an judíotsik tin ajíbnál an paskwa, na Jesús k'ale ban bitsow xin bij Jerusalén. ¹⁴In ela' taja' altá ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios, xin nujwaltsik i baka, i borrego, i kuku' ani xin jaltsal ti tumín an atiklábtsik. ¹⁵Tam tin chu'u jeché', na Jesús in t'aja' jun i wich'ate' k'al i ládhutsik ani in aja'tsik ejtal ka kale eléb xi tá' ti k'wajattsik taja' ti nújul, junax k'al nin borregoiltsik ani nin bákajiltsik. Xin jaltsal an ti tumín an atiklábtsik, in wak'lantsi an ti t'ipax tumín chabál ani in k'et'pantsi an tin mesajiltsik. ¹⁶An nújul kuku'tsik utsan enché' k'al na Jesús:

—iKa káldha'tsik eléb xi jeché'! iYab ka wenk'o nin k'imá' nu Táta' ti nújuntaláb!

¹⁷In chalpay tám nin exóbaliltsik xi k'wajat dhutsadh enché' ban T'okat Dhuslab: “U k'anidhál t'ajat na k'imá'!”

¹⁸Konyat tám enché' k'al an judíotsik:

—¿Jant'om exól ne'ech ti ku pidha' ki chu'u abal ki exla' ke ani' lejtal ta ko'ol i awiltaláb ka t'aja' jeché'?

¹⁹Tók'oyattsik enché' k'al na Jesús:

—Ka pakutsik jeché' an pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios ani Naná' ne'ech ku kuba' ti ít ti óx a k'ítsá.

²⁰Utsan tám enché' k'al an judíotsik:

—Chab inik k'al akak i tamub in júnamal abal ka kuban jeché' an

pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios; ani ¿Tatá' a ulal ke ne'ech ka kuba' ti ít ti óx a k'ítsá?

²¹Por an pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios xi k'wajat in t'ilál na Jesús ja'ich Jajá' nin t'u'úl. ²²Jaxtám, tam ti na Jesús chemdhá ani ejech ti ít, nin exóbaliltsik in chalpay jeché' xowa' in ulúmal na Jesús ani in bela'tsik an T'okat Dhuslab ani ejtal xowa' usnéktsik k'al na Jesús.

Na Jesús in exlál ejtalk'itsik

²³Tam ti na Jesús k'wajat Jerusalén, ban ajib k'al tin kwenta an paskwa, k'al yán ti belan tam tin chu'utsik an labidh exólsik xin t'ajál. ²⁴Por na Jesús yab in lej beltsaltsik, abal Jajá' in exlál ejtalk'itsik. ²⁵Yab in yéntsál ka óltsin k'al ni jun xita' xant'éy in chalpayal an atiklábtsik, pos Jajá' in cho'ób alwa' xant'éy in chalpayal tin itsích jun i inik.

Na Jesús ani na Nikodemo

3 Tá' ti k'wajat jun i Fariseo xin bij ta Nikodemo, jun i ultaláb inik ban judíotsik. ²Jeché' na Nikodemo k'ale jun i akal kin álna' na Jesús ani in utsa' enché':

—Ok'tsiox, i cho'ób abal a Dios ti abámal ta ok'tsiox, pos ni jun xita' yab ne'ech kin ejto kin xalk'a' nin awiltal k'al i labidh exólsik jelt xan ta t'ajál, max na Dios yab k'wajat k'al jajá'.

³Utsan tám enché' k'al na Jesús:

—Tsubax tu utsál, ke xita' yab ka wa'chin ti chakam ti ít, yab ne'ech kin ejto ka k'wajay tak'nél k'al na Dios.

⁴Konoxin tám enché' na Nikodemo:

—Por ¿jan ti ne'ech kin ejto jun i pulek inik ka wa'chin ti chakam ti ít? ¿Awxe' ne'ech kin ejto ka ochich juní bin nána' abal ka wa'chin ti chakam ti ít?

⁵Tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—Tsubax tu utsál, ke xita' yab ka pujan k'al i ja' ani k'al an T'okat Ejattaláb, yab ne'ech kin ejto ka k'wajay tak'nél k'al na Dios. ⁶Xu wa'chinal teché' ti k'ay'lá, in ko'ol in t'u'úl jelti nin táta' ani nin nána'; por xu wa'chinal k'al an T'okat Ejattaláb, in kó'yalich an T'okat Ejattaláb. ⁷Yab ki laban abal tu utsál: “Ejtaltsik ko'ol ka wa'chin ti chakam ti ít.” ⁸An ik' u waw'nal xon ti kin le'na'; a ach'ál u bososól, por yab a cho'ób xon ti tál nibal a cho'ób xon ti ne'ech. Anchan' jeye ejtal xu wa'chinaltsik k'al an T'okat Ejattaláb.

⁹Konyat tám juní enché' k'al na Nikodemo:

—¿Jantich tám tu t'ájnal jeché'?

¹⁰Tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—¿Tatá', xi ja'ich jun in ok'tsixel an israelitatsik, yab a cho'ób jeché'?

¹¹Tsubax tu utsál, ke wawá' tokot i t'ilál xowa' i cho'óbich ani tokot i ólnál xowa' i chu'úmal; por tatá'tsik, yab a belál xowa' tu utsálsik.

¹²Max yab tin beltsaltsik tam kin k'wajay tu t'iltsitsik xowa' wa'ach teché' ti k'ay'lá, ¿jan ti ne'ech ti kin beltsitsik max kin k'wajay tu t'iltsitsik xowa' wa'ach tú' walk'i'?

¹³Ni jun xita' yab k'adhinek walk'i', tokot xi pa'inek tú' walk'i', ja'ich Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik, xin k'wajíl tú' walk'i'. ¹⁴Ani anchan' xan ti na Moisés tin t'ek'ba' an chan tú'

ban chabál xon ti yab k'wajtsidh, anchan' neye ti ne'ech kin t'ek'bá Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik, ¹⁵abal ejtal xita' ti kin bela', yab ka k'aletsik ban k'ibeltaláb, tokot kin kó'oytsik an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal.

Nin k'anidhaxtal na Dios abal an atiklábtsik

¹⁶Na Dios in k'anidha' t'ajat xi k'wajattsik ban k'ay'lá. Jaxtám tin aba' nin junkax Chakámil ka tsích teché' ti k'ay'lá, abal ejtal xita' k'al ti ka belan, yab ka k'aletsik ban k'ibeltaláb, tokot kin kó'oytsik an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal. ¹⁷Na Dios yab in abámal nin Chakámil abal ti walbix, in abámal abal ti ló'ol.

¹⁸Xita' kin bela' nin Chakámil na Dios, yab ne'ech ka walbiyat, por xita' yab kin bela', walbidhich ti k'wajat abal yab in bela' nin junkax Chakámil na Dios. ¹⁹Xita' yab in bela', walbidhich ti k'wajat, abal tam ti tsích an tajaxtaláb ban k'ay'lá, in kulbetna'tsik más an jik'waxtaláb ké an tajaxtaláb, kom tokot in t'ajálsik xowa' yab alwa'. ²⁰Ejtal xin t'ajálsik xowa' yab alwa', in pojkálsik an tajaxtaláb ani yab u uteltsik ban tajaxtaláb abal yab ka xalk'an an walastaláb xin t'ajálsik. ²¹Por xi k'wajattsik xan tin ulal an tsubaxtaláb, u uteltsik ja' ban tajaxtaláb abal ka xalk'an ke xowa' in t'ajálsik, ja'ich xowa' in lé' na Dios.

Na Juan xu pujax in t'ila' juní na Jesús

²²Tam ti wat'éch ejtal jeché', na Jesús k'ale k'al nin exóbalitsik ban

chabál xi Judea ani k'wajaytsik wé' owat taja' ti pújal. ²³Ani na Juan k'wajat jeye ti pújal ba jun i kubtaláb xin bij Enón, k'unat Salim, kom taja' wa'ach t'ajat i ja'. U ulel taja' an atiklábtsik ani u pujoyáb. ²⁴Jeché' támun tam ti yabél balidh na Juan ban wik'axte'.

²⁵Taltsik nin exóbaliltsik na Juan in tuju tám ti káwlíx k'al an judíotsik k'al tin kwenta an t'okeltaláb. ²⁶K'aletsik tám kin utsa' enché' na Juan:

—Ok'tsiox, xi ta' ti k'wajat k'al tatát' tú' jun pak'e' walja' Jordán, xi tatát' a t'ilámal, u pújal jeye xo' ani k'al ejtaltsik ti exom ti wéwnáb.

²⁷Utsantsik tám enché' k'al na Juan:

—Ni jun xita' yab ne'ech kin ejto kin kó'oy xata' max yab ka pidhan k'al na Dios. ²⁸Tatát'sik a ach'ámal tam tu ulu tsubax ke yab naná' nin Kristo, naná' ja'ich jun i abatwále xin abnék ok'ox ké Jajá'. ²⁹Ba jun i tomkixtaláb, xita' k'al tu dhabaláb an tomkinél tsidhan, ja'ich k'al an tomkinél inik; ani nin ja'úb an tomkinél inik, xi k'wajat junax ani in ach'ál xowa' in ulal, u kulbél jeye t'ajat k'al xowa' in ach'ál in t'ilál an tomkinél inik. Anchan' jeye, xo' in kulbél neye t'ajat. ³⁰Jajá' ko'ol kin bajaw ka k'wajay más ultaláb ani naná' ko'ol kin k'wajay más tayíl.

Xi t'ek'at ti tál

³¹'Xi t'ek'at ti tál, más Ja' púlek ké ejtal wawá'. Xi k'wajat chabál, chabáلك'i ti k'wajat ani tokot in t'ilál xowa' wa'ach chabál. Por xi tál walk'i', más Ja' púlek ké ejtal wawá' ³²ani in t'ilál xowa' in chu'úmal ani

in ach'ámal; por yab xita' k'al tu beltsinal xowa' in ulal. ³³Por max jun xita' kin bela', in ulalich tám ke na Dios tsubax xowa' in ulal; ³⁴abal xita' abnék k'al a Dios, in káwintal a Dios in t'ilál, pos na Dios yán t'ajat tin pidhnál nin T'okat Ejattal. ³⁵An Táta'láb in k'anidhál nin Chakámil ani in pidhámalich ejtal xowa' wa'ach teché' ti chabál ani xowa' wa'ach walk'i'. ³⁶Xita' kin bela' nin Chakámil na Dios, in ko'olich an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal; por xita' yab in lé' kin bela' nin Chakámil na Dios, yab ne'ech kin ejto kin kó'oy jachan' an xe'chintaláb, tokot ne'ech kin bach'u an k'ak'adh yajtsiktaláb xi ne'ech ka pidhan k'al na Dios.

Na Jesús ani an mímláb xu k'wajíl ban chabál xi Samaria

4 An fariseotsik in cho'óbna' abal na Jesús u pújal más ké na Juan ani k'al yán más xita' k'al tu wéwnáb; ²maske yab k'ejele Jajá' na Jesús nu pújal, u pújal nin exóbaliltsik. ³Tam ti na Jesús in cho'óbna' jeché', kale tám Judea abal ka witsiy Galilea.

⁴An bél xin yak'wámal abal ka witsiy Galilea, ko'ol ka wat'ey ban chabál xi Samaria, ⁵jaxtám ti ulich ba jun i bitsow xin bij Sikar xu tak'nal Samaria. Jeché' an bitsow, k'wajat k'unat ban chabál xi na Jakob in pidhámal nin chakámil xin bij José. ⁶Taja' ti k'wajat an mom xu bijyáb tin momil na Jakob. Kom na Jesús u chekelich ti tál an ti belal, buxkan bin wál an mom. Tam ti jachan', wé'ich xóna' ch'ejel k'ítsá. ^{7,8}An exóbaltsik k'alnek ban

bitsow abal kin ch'a'ay xant'éy kin k'apu. Támk'i jachan', ulich ban mom jun i mímláb xu k'wajíl ba jachan' an chabál xi Samaria abal kin jot'iy i ja' ani utsan enché' k'al na Jesús:

—Ti kin pidha' neye an ti ja'.

⁹Tók'oyat tám enché' k'al an mímláb:

—¿Jant'ók'i Tatá', xa kidhtal an judíotsik, tin kontsal ti ja' maske a cho'ób alwa' ke naná' in k'wajíl ban chabál xi Samaria?

(Utsan anchan', kom an judíotsik u át'áx k'al xu k'wajílsik Samaria.)

¹⁰Tók'oyat tám enché' k'al na Jesús:

—Max a exlálak an ch'ejwalixtaláb xin pidhnál na Dios ani xita' xi exom ti kontsal an ti ja', u cho'ób alwa' abal ne'ech ti kin kontsi an ti ja' ani Naná' ne'ech tu pidha' ti ja' abal a ejattal.

¹¹Utsan tám enché' k'al an mímláb:

—Pay'lomláb, nibal ela' a ko'ol xant'ók'ál ka jot'iy an ja' ani an mom owtsik. ¿Jón' ti ne'ech ka ela' an ja' abal nu ejattal xi k'wajat a ulal ke ne'ech ti kin pidha'?

¹²Ni weje' pakélil Jakob tu jiltsámal jeché' an ti mom, xon ti jajá' in jot'yámal an ja' abal kin uch'a'. Taja' jeye tin jot'yámal an ja' nin chakámiltsik ani taja' tin uch'andhámal nin ko'néliltsik. ¿Awxe' Tatá' más i púlek ké jajá'?

¹³Tók'oyat tám enché' k'al na Jesús:

—Ejtal xin uch'áltsik jeché' an ja', ne'ech juní ka tsikey; ¹⁴por xita' kin uch'a' an ja' xi Naná' u pidhnál, yab jayk'i ne'ech ka tsikey. Pos an ja' xi Naná' ne'ech ku pidha', ne'ech ka k'wajay alk'idh ba jajá' jelti jun in

kalemтал i ja' abal ka pidhan k'ál ti xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal.

¹⁵Utsan tám enché' k'al an mímláb:

—Pay'lomláb, ti kin pidha' neye jachan' an ti ja' abal yab más jayk'i kin tsikey, nibal kin witsiy más ku jot'iy i ja' ba jeché' an mom.

¹⁶Utsan enché' k'al na Jesús:

—Ki k'ale ka kaniy na tomkíl ani ki tsích tám juní teché'.

¹⁷Tók'oyat tám enché' na Jesús k'al an mímláb:

—Yab u ko'ol u tomkíl.

Utsan tám enché' k'al na Jesús:

—Tsubax k'ejle ta ulal ke yab a ko'ol a tomkíl; ¹⁸pos a beletnámalich bó' i inik ani xi xo' i k'wajat a belkóm, yab a tomkíl. Tsubax t'ajat xowa' a ulu.

¹⁹Tam tin ach'a' jeché' an mímláb, in ulu enché':

—Pay'lomláb, naná' u ach'ál ke Tatá' ja'ich jun i t'ílsix. ²⁰Ni weje' pakéliltsik xi teché' jeye ti k'wajinek Samaria in k'ak'námalsik na Dios ba jeché' an ch'én, por tatá'tsik an judíotsik a ulal ke Jerusalén ti yejat ki k'ak'na'.

²¹Tók'oyat tám enché' k'al na Jesús:

—Mímláb, ti kin beltsi ke ne'ech kin bajaw an k'ij tam ne'ech ka k'ak'na'tsik an Táta'lláb ani yab ne'ech ka yéntsi ki tsíchtsik ba jeché' an ch'én o ki k'aletsik Jerusalén. ²²Tatá'tsik xi k'wajíl ban chabál xi Samaria, yab a cho'ób xant'éy a k'ak'nálsik; por wawá' i cho'ób wa' xant'éy i k'ak'nál; pos an lo'eltaláb tál ban judíotsik. ²³Por xo' in bajúch an ora ani ja'ich xo'ich, tam xi tsubax lejtal tin k'ak'nál

an Táta'láb ne'ech kin k'ak'na' k'al in ejattalk'i ani k'al i tsubaxtaláb. Pos an Táta'láb in lé' kin chu'u ke anchan' kin t'aja'tsik xi k'ál tu k'ak'náb. ²⁴Na Dios i Ejattaláb ani xita' k'ál ti ka k'ak'ná, yejat kin k'ak'na' k'al in ejattalk'i ani k'al i tsubaxtaláb.

²⁵Utsan enché' k'al an mímláb:

—Naná' u cho'ób abal ne'ech ka tsích an Mesías, xi ja'ich an Kristo xi bijidh ne'ech ka tsích. Ani tam Jajá' ka ulich, ne'ech ti ku wiltsi ejtal jeché'.

²⁶Utsan enché' k'al na Jesús:

—Jachan' xa bijiy, ja'ich Naná'ich, xi xo' k'wajat ti káw k'al tatá'.

²⁷Támk'i jachan', ulich nin exóbalitsik ani labantsik t'ajat abal in chu'u ti t'ilolól na Jesús k'al jun i mímláb. Por ni jun xita' yab in le'na' kin konoy xant'éy in konyal o xant'éy in t'ilál k'al an mímláb.

²⁸An mímláb in jilóna' tám an mul ani k'ale ban bitsow xon ti k'wajay kin t'iltsi enché' an atiklábtsik:

²⁹—Jala' ka chu'utsik jun i inik xi tin utsámal ejtal xant'éy u t'ajámal. ¿Awxe' yab ja'chich an Kristo?

³⁰Kaletsik tám ban bitsow ani k'aletsik xon ti k'wajat na Jesús.

³¹Lejat an exóbaltsik k'wajat in pakabédhál na Jesús enché':

—Ok'tsux, k'apulich teye.

³²Por utsantsik enché' k'al na Jesús:

—Naná' u ko'ol jun xata' xant'éy ne'ech ku k'apu, xi tatá'tsik yab a exlál.

³³Tujey tám an exóbaltsik ti kónóx jajá'k'itsik enché':

—¿Awxe' tsi'dhantsidh ti k'apné' k'al jun xita'?

³⁴Por utsantsik enché' k'al na Jesús:

—Nu k'apné'il, ja'ich ku t'aja' xowa' in lé' xi tin abámal ani ku ok'ontsi an tin t'ojlábil. ³⁵Tatá'tsik a ulal abal bél u k'ibel ché' a ích' abal ka junkuntsat tin walíl a t'ayabláb, por Naná' tu utsálsik abal nin walíl an t'ayabláb yejnekich ani alwa'ich ti k'wajat abal ka junkuwat. ³⁶Xu t'ojnal abal kin junkuntsi tin walíl an t'ayabláb, in bach'wal nin jalbíl. Ani an walíláb xin junkuwal, ja'ich xi yab jayk'i ne'ech ka k'ibey; abal xu óm ani xin junkuntsal tin walíl an t'ayabláb, ka kulbétsik junax. ³⁷Tsubax xan tin ulal enché' jun i t'ilab: “K'e'et xu óm ani k'e'et xin junkuntsal tin walíl an t'ayabláb.” ³⁸Naná' tu abámaltsik ka junkuntsi tin walíl an t'ayabláb xi yab tatá'tsik a t'ayámal; jaxtám tu utsálsik ke k'e'et xi t'ójnék ani tatá'tsik ne'ech ki labey k'al an t'ojláb xi jajá'tsik in t'ajámal.

³⁹Yán i atiklábtsik xu k'wajíl ba jachan' an bitsow xu tak'nal Samaria, in bela'tsik na Jesús k'al xowa'k'i in ach'a'tsik utsan k'al an mímláb, tam ti utsantsik enché': “Tin utsámal ejtal xant'éy u t'ajámal.” ⁴⁰Jaxtám, tam ti ulich an atiklábtsik xu k'wajíl ban chabál xi Samaria, pakabédhá na Jesús abal ka jilk'on k'al jajá'tsik. Na Jesús jilk'on k'al jajá'tsik cháb a k'ítsá, ⁴¹ani k'al yán más ti belan, tam tin ach'a'tsik xant'éy in ulal na Jesús. ⁴²Utsan tám enché' an mímláb k'al an atiklábtsik:

—Xo' i belálích, yab tokotk'i k'al xowa' tatá' tu utsámal, i belál abal wawá' weye i ach'ámalich xant'éy

in t'ilál ani i cho'óbich abal tsubax lejtal Jajá'ich nu Kristo nin Lo'óxil xi ejtal teché' ti k'ay'lá.

Na Jesús in jeldhantsi tin chakámil jun in t'ojnálil i pulek awitaláb

⁴³Cháb a k'ítsá más tayíl, na Jesús kale Samaria ani in óntsi an bél abal ban chabál xi Galilea. ⁴⁴Pos jelt xan ti na Jesús in ulu, ni jun i t'íltisx u k'ak'náb bin chabálil. ⁴⁵Tam ti na Jesús ulich Galilea, bach'wat alwa' k'al xi taja'tsik, abal xu k'wajíltisik taja', k'alneksik jeye Jerusalén kin ajíbna'tsik an paskwa ani in chu'úmaltsik ejtal xowa' in t'aja' ba jachan' an ajib.

⁴⁶Na Jesús witsiy Kaná, an bitsow xu tak'nal ban chabál xi Galilea xon tin wenk'ómal an ja' ti yajtsik uxnél. Taja', ta' ti k'wajat jun in t'ojnálil an pulek awitaláb. Jeché' an t'ójontsix, in ko'ol jun in chakámil u ya'ul ban bitsow xi Kapernaúm. ⁴⁷Tam ti jachan' an t'ójontsix in ach'a' ke na Jesús ulich Galilea, k'ale kin chu'u ani in pakabédha' abal ka k'ale bin k'imá' ani ka jeldhantsat tin chakámil xi ta' ti k'wajat tolowich t'ajat. ⁴⁸Utsan tám enché' k'al Jesús: —Max yab ka chu'utsik i exól ani i labidh labandhaxtalábsik, yab ne'ech ti kin bela'tsik.

⁴⁹Por utsan enché' k'al an t'ójontsix:

—Ajátik, ki tsích jik'at, lejat yabél u chemel nu chakámil.

⁵⁰Utsan tám enché' k'al na Jesús:

—Ki k'aléch ta k'imá', na chakámil yab ne'ech ka chemech.

An inik in bela' xowa' utsan k'al na Jesús ani k'ale. ⁵¹Tam tu witsélich tin k'imá', kale ti tamnal

k'al nin t'ojnáliltsik ani utsan enché':

—Na chakámil yab chemech.

⁵²Ani in konoy tám nin t'ojnáliltsik xáy i ora ti tujeý ti elábmél nin chakámil ani utsan enché':

—Ti we'él, jún xóna' i wákal ti wék'on an k'ak'lách.

⁵³In chalpay tám an táta'láb ke jachan' i ora, tám ti usnék enché' k'al na Jesús: “Na chakámil yab ne'ech ka chemech.” Jajá' ani ejtal nin kidhtaltsik in bela' na Jesús.

⁵⁴Jeché' ja'ich in chabtal an labidh labandhaxtaláb xin t'aja' na Jesús abal ti exól, tam ti witsiy Judea ani ulich Galilea.

Na Jesús in jeldha' Betesda jun i inik xi yab in ejto ka yoyon

5 Tam ti wat'enekich ejtal jeché', na Jesús witsiy Jerusalén xon ti an judíotsik k'wajat in t'ajál jun i ajib. ²Taja' Jerusalén, k'unat bin wi'lébil an bitsow, wa'ach jun i ch'akat ja' xi ti káwintaláb ebreo u bijyáb Betesda. Jeché' an ch'akat ja', k'wajat ban wi'leb xu bijyáb Obejatsik ani in ko'ol bó' i chalam. ³Taja' ban chalam, ta' ti kwachatsik yán i ya'ultsik, xu jok'oltsik, xu k'wech'e'tsik ani xi yabtsik in ejtowal ka yoyon. Jeché' k'wajattsik in aytsím ka lanyat an ja'. ⁴Abal owdha'k'i i k'ij u pa'íl jun i t'okat abatwále ani in lanyal an ja'. Xita' ka ochich ok'ox tam ka lanyat an ja', u jelél k'al xowa'kichk'i an yaw'lách xin ko'ol. ⁵Tá' jeye ti k'wajat taja' jun i inik xin ko'olich jun inik lajuwaxik i tamub ti ya'ul. ⁶Tam ti na Jesús in chu'u kwachál jeché' an

inik ani in cho'óbna' abal nakatic
t'ajat i k'ij ti k'wajíl anchan', in
konoy enché':

—¿A lé'xe' ki jeley?

⁷Tók'oyat enché' k'al an ya'ul:

—Ajátik, yab u ko'ol xita' ti kin
ódha' ban ch'akat ja' tam ka lanyat.
Ech'ek'i tam u lé' neye kin ochich,
ok'ox u ochel k'e'et.

⁸Utsan enché' k'al na Jesús:

—Ki ch'akay, ka dhaya' na
chayté'il ani ki beley.

⁹Támk'i jachan' ti jilk'on jelnek
an inik, in dhaya' nin chayté'il ani
beley. Por kom tam ti jachan' a
k'ítsájl in k'ítsájil an koyóxnich,

¹⁰utsan enché' k'al an judíotsik
jachan' an inik xi jeldhá:

—Xo' in k'ítsájil in koyóxnich, yab
alwa' ka kitna' na chayté'il.

¹¹An inik tók'on enché':

—Xi tin jeldha', tin utsa' enché':
“Ka dhaya' na chayté'il ani ki beley.”

¹²Konyat tám enché':

—¿Jitam já' pé jeye xi ti utsa': “Ka
dhaya' na chayté'il ani ki beley”?

¹³Por an inik yab in cho'ób
xitam já' xi k'ál ti jeldhats, kom
na Jesús pit'k'onékich bin yaníl an
atíklábsik xi taja' ti k'wajat. ¹⁴Tayíl
elan jachan' an inik k'al na Jesús
ban pulek atá xon tu k'ak'náb na
Dios ani utsan enché':

—Ka ach'a', xo' i jeléch, yabich
más ka wala' abal yab ka tamu jun
xata' más yajtsik.

¹⁵K'ale tám an inik ani in óltsi an
judíotsik ke k'al na Jesús ti jeldhats.

¹⁶Jaxtám na Jesús tu at'nal k'al an
judíotsik ani u le'náb ka chemdhá,
abal na Jesús in t'ajál jeché' tin
k'ítsájil an koyóxnich. ¹⁷Por
utsantsik enché' k'al na Jesús:

—Nu Táta' ech'ek'i u t'ojnal ani
jaxtám Naná' tin t'ojnal neye.

¹⁸Jaxtám an judíotsik másich tin
le'nál kin chemdha' na Jesús, abal
yab tokotk'i yab in pakwlantsal nin
k'ítsájil an koyóxnich, u le'náb ka
chemdhá, abal in ulal ke Jajá' jáyk'i
jeye a Dios, kom in ulal ke na Dios
ja'ich nin Táta'.

An awiltaláb xin ko'ol nin Chakámil na Dios

¹⁹Utsantsik tám enché' k'al na
Jesús:

—Tsubax tu utsálsik, ke nin
Chakámil na Dios yab ne'ech
kin ejto kin t'aja' ni jun xata' k'al
Jajá'k'i tin kwetém chalab; tokot
in t'ajál xowa' in chu'tal in t'ajál
an Táta'láb. Ejtal xowa' in t'ajál
an Táta'láb, anílk'i jeye tin t'ajál
an Chakámláb. ²⁰Pos an Táta'láb
in k'anidhál nin Chakámil ani in
xalk'antsal ejtal xowa' Jajá' in t'ajál;
ani ne'ech kin xalk'antsi xowa' más
pakdha' xi Jajá' in t'ajál, xi ne'ech
ti ki jila'tsik i labnék. ²¹Anchan'
jelt xan ti an Táta'láb in ejdhál
an chemélomtsik ani in pidhál
ti xe'chintaláb, anchan' jeye an
Chakámláb in pidhál ti xe'chintaláb
xita' Jajá' in lé' kin pidha'. ²²Pos
an Táta'láb yab in lújundhál ni
jun xita', nin Chakámil ja'ich nin
pidhám al ejtal an ti awiltaláb abal
ti lújundhax, ²³abal k'al ejtalk'i ti
ka k'ak'ná an Chakámláb jelt xan tu
k'ak'náb an Táta'láb. Xita' yab kin
k'ak'na' an Chakámláb, yabich jeye
tám u kalel in k'ak'nál an Táta'láb
xi k'ál ti abnék.

²⁴Tsubax tu utsálsik: Xita' kin
exbay xowa' Naná' u ulal ani kin

bela' xitam Já' tin abámál, ne'ech kin kó'oy an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal; ani yabich ne'ech ka jilk'on walbidh, pos jajá' in wat'na'ich an chemlá ani in kó'óch an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal. ²⁵Tsubax tu utsálsik, ke ne'ech kin bajaw an ora ani ja'ich xo'ich, tam xi k'wajattsik jelti max chemnek k'al tin kwenta an walastaláb ne'ech kin axtsitsik tin káwintal nin Chakámil na Dios; ani xita' kin axtsi, ne'ech kin kó'oy an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal. ²⁶Anchan' jelt xan ti an Táta'láb in ko'ol i awiltaláb abal kin pidhna' i xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal, anchan' jeye tin pidhámál ti awiltaláb nin Chakámil abal kin pidhna' i xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal. ²⁷In pidhámál jeye ti awiltaláb abal ti lújundhom, kom Jajá'ich xi abadh abal ka wenk'on jeye ti inik. ²⁸Yab ki labantsik k'al jeché', kom ne'ech kin bajaw an ora tam ejtal an chemélomtsik ne'ech kin axtsi tin káwintal ²⁹ani ne'ech ka kale xon ti k'wajattsik jolidh. Xita' xin t'ájámaltsik xowa' alwa', ne'ech ka ejechtsik abal yabich jayk'i ka chemechtsik; por xita' xin t'ájámaltsik xowa' yab alwa', ne'ech ka ejechtsik abal ka abnájichtsik ban k'ibetaláb.

**Xant'ok'ál tu xalk'anal
nin awital na Jesús**

³⁰Naná' yab u ejtowel ku t'aja' xata' k'al Naná'k'i tu kwetém chalab. Naná' in lújundhax xantik'i ti kin utsan ani in lújundhax in lujtalk'i, pos yab exom u t'ajál xowa'

Naná' u lé', tokot u t'ajál xowa' in lé' an Táta'láb xi tin abámál. ³¹Max Naná'k'ijak in xe'ech u t'ilál tubá', yab tsubax xowa' u ulal. ³²Wa'ach k'e'et xi tin t'ilál ani u cho'ób alwa' ke tsubax xowa' in ulal. ³³Tatá'tsik a abnámál ka konyat na Juan ani tsubax xan ti jajá' tók'nék. ³⁴Naná' yab in teykómté k'al xowa' kin ulu jun i inik k'al Naná' tu kwenta; por u ulal jeché' abal tatá'tsik ka ejto ki lo'ey. ³⁵Xowa' in ulu na Juan, in junwal jelti jun i tajbaxtaláb xi k'wajat let'ot'ól abal ti tajbax ani tatá'tsik a le'na' ki kulbé wé' i k'ij k'al nin tajaxtalábil. ³⁶Por Naná' u ko'ol jun i óltsixtaláb más alwa' ké xowa' xin ulúmal na Juan. Ejtal xowa' an Táta'láb tin pidhámál ku t'aja', ja'ich nin xalk'ál abal tsubax lejtal tin abadh k'al an Táta'láb. ³⁷Aníl jeye, an Táta'láb xi tin abámál, in pidhnál jeye i óltsixtaláb k'al Naná' tu kwenta, maske tatá'tsik yab jayk'i a axtsámál tin káwintal nibal jayk'i a chu'úmaltsik. ³⁸Por tatá'tsik yab a beltsal nin tsubaxtalábil abal yab tin belálsik Naná', xin abadh k'al an Táta'láb. ³⁹Tatá'tsik a ajyal an T'okat Dhuslab k'al yantam i kwenta, abal a lé'tsik ka chu'u max ka ela'tsik taja' an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal; por an T'okat Dhuslab Naná' tin t'ilál, ⁴⁰por tatá'tsik yab a lé' ki uteytsik k'al Naná' abal ka ejto ka kó'oytsik jachan' an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal.

⁴¹Naná' yab u lé' kin exlá ke in alwa' inik k'al an atiklábtsik. ⁴²Por Naná' tu exlátsik ke yab a k'ak'nál a Dios. ⁴³Naná' in tsi'nek abal in abnék

k'al nu Táta', por tatá'tsik yab tin bach'wal; por max tál jun xita' k'al jajá'k'i tin kwetém chalab, jachan' ne'ech ja' ka bach'utsik. ⁴⁴¿Janti ne'ech ka ejto ki belmáchtsik, max tokot a lé' ki exlommá ke i alwa' inik k'al an atiklábtsik ani yab k'al na junkax Diosil? ⁴⁵Yab ka chalpaytsik ke Naná' ne'ech tu ólna'tsik tin tamét nu Táta'; xita' ti ólnátsik, ja'ich xowa' in dhutsámál na Moisés, xon ta k'wajbámaltsik na aysixtalábil. ⁴⁶Abal max tsubaxak ta belátsik xowa' in dhutsámál na Moisés, ne'ech jeye tám ka bela'tsik xowa' Naná' u ulal, pos Naná' tin t'ilál xowa' in dhutsámál na Moisés. ⁴⁷Por max yab a belátsik xowa' in jilámál dhutsadh na Moisés, ¿jan ti ne'ech ka ejto ka bela'tsik xowa' Naná' tu utsátsik?

Na Jesús in k'apundha' bo' mil i iniktsik

(Mt. 14:13-21; Mk. 6:30-44; Lk. 9:10-17)

6 Tam ti wat'éch ejtal jeché', na Jesús k'ale jun pak'e' pujal xi k'wajat Galilea, xi jayéchk'i in kidhtal an pujal xi Tiberias. ²K'al yán i atiklábtsik ti ne'ech wewkómté kom in chu'úmalichtsik an labidh labandhaxtaláb xin t'ajál, abal in jeldhál an ya'ultsik. ³K'adhiy tám na Jesús ba jun i ch'én ani buxkan taja' k'al nin exóbaliltsik. ⁴Tam ti jachan' i k'ij, exomich ti k'unel an paskwa, an ajib xin ajíbnál an judíotsik. ⁵Tam ti na Jesús in chu'u abal k'al yán i atiklábtsik ti wéwnadh, in utsa' enché' na Felipe:

—¿Jón' ne'ech ki ch'a'ay i k'apné! abal ka k'apúch ejtal jeché' an atiklábtsik?

⁶Por na Jesús in ulu anchan' abal in lé' kin ach'a' xant'éy kin ulu na Felipe, pos Jajá' in cho'óbich alwa' xant'éy ne'ech kin t'aja'. ⁷Tók'oyat tám enché' k'al na Felipe:

—Maske ki ch'a'ay cháb bo' inik i denariotsik i pan, yab ne'ech ka kidhey abal kin ela' bach'utsik wetsik.

⁸Utsan tám enché' k'al jún ti éb nin exóbaliltsik xin bij Andrés, xi ja'ich nin kidháb na Simón Pedro:

⁹—Jé' k'wajat jun i chakam kwitól xin tsi'dhál bó' i pan xi t'ajadh k'al i sebada ani cháb i to'ol; por k'al jeché' yab ne'ech ka kidhey abal ki k'apundha' yantam i atiklábtsik.

¹⁰In ulu tám enché' na Jesús:

—Ka utsa' ejtal an atiklábtsik ka buxkan.

Taja' xon ti k'wajattsik, wa'ach t'ajat i ts'itsik ch'ojól ani buxkantsik bo' mil iniktsik xóna'. ¹¹In téyna' tám na Jesús xi bó' an pan, in pidha' ti jalbintsixtaláb na Dios ani in pidha'ich tám nin exóbaliltsik. An exóbaltsik in pidha'ichtsik tám ejtal xi tá' ti buxutsik. Anílk'i jeye tin t'aja' k'al an to'oltsik ani in pidha'tsik asta xan ti jajá'tsik in le'na'. ¹²Tam ti ajwéchtsik, na Jesús in utsa' enché' nin exóbaliltsik:

—Ka junkutsik an pejmatstalábtsik xi jilk'on abal yab xata' ka odhná.

¹³In junkutsik tám ani in ts'utsiytsik lajucháb i t'oknaltsik k'al an pejmatstaláb xi jilk'on k'al xi bó' an pan xi t'ajadh k'al i sebada.

¹⁴Tam ti an atiklábtsik in chu'u jeché' an labidh labandhaxtaláb xin taja' na Jesús, in ulutsik enché':

—Tsubax lejtál jeché' ja'ich an t'ílsix xi bijidh ne'ech ka tsích teché' ti k'ay'lá.

¹⁵Por kom na Jesús in chu'u abal u le'náb ka júná k'al i chápláb abal ka t'ajan ti pulek tak'ix, k'ale juní ban ch'én abal ka k'wajat kwetém.

Na Jesús beley bin ebtsik an ja'

(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

¹⁶Tam ti jik'wchinékich, nin exóbaliltsik na Jesús k'ale ban pujal, ¹⁷ochichtsik ban tan ani in tujúchtsik tám kin wat'na' an pujal abal ka k'aletsik Kapernaúm. Jik'wchinékich alwa' ani na Jesús yabél ulnek xon ti jajá'tsik k'wajat. ¹⁸An ja' u múlák' asta t'ek'at, kom u waw'nal jun i chapik ik'. ¹⁹Tam tin belámalichtsik bó' o akak i kilómetro, in chu'utsik na Jesús ti utel ban tan, tál belal tin éb an ja' ani jik'eytsik t'ajat. ²⁰Por utsantsik enché' k'al na Jesús:

—iNaná', yab ki jik'eytsik!

²¹Tam tin ach'a'tsik jeché', in utsa'ichtsik tám ka ochich ban tan ani junwék'i ti ulichtsik ban chabál xon tin ulúmaltzik ne'ech.

Alyat na Jesús k'al an atiklábtsik

²²Tam ti jun tsudhelom, an atiklábtsik xi jilk'onéksik jun pak'e' pujal, in chu'u abal an exóbaltsik k'alnekich k'al an junkax tan xi ta' ti k'wajat ani na Jesús yab k'alnek k'al jajá'tsik. ²³Por támk'i jachan', ulich k'e'et i tan xi tál ban bitsow xin bij Tiberias, taja' k'unat xon ti k'apúmadh an atiklábtsik tam ti an Ajátikláb in pidhnámlich i jalbintsixtaláb. ²⁴Ani jaxtám, tam ti an atiklábtsik in chu'u ke na Jesús yabich taja' ti k'wajat nibal nin exóbaliltsik, balin ban tan ani k'aletsik Kapernaúm abal kin aliy.

Na Jesús ja'ich na k'wajat jelti an k'apné' xín pidhnál an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal

²⁵Tam ti an atiklábtsik ulich jun pak'e' pujal, in ela' na Jesús ani in konoytsik enché':

—Ok'tsix, éjowk'ijich ta ulnek teché'?

²⁶Tók'oyattsik enché' k'al na Jesús:

—Tsubax tu utsál, ke tatá'tsik tin ayal abal a chu'u tu k'apundha'tsik asta ki ajwé ani yab abal a chu'úmaltzik an labidh labandhaxtaláb. ²⁷Yab ki t'ójontsik abal ka áta' an k'apné' xu talél, ki t'ójontsik abal ka áta' an k'apné' xi yab u talél xi ne'ech ti ki pidha'tsik an ti xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal. Jeché' ja'ich an k'apné' xu pidhnál Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik. Pos na Dios an Táta'láb tin takwyámal abal ku pidhna' jeché' an k'apné'.

²⁸Konyat tám enché' k'al an atiklábtsik:

—éJant'éy yejat ki t'aja' abal ki ejto ki t'aja' xowa' in lé' na Dios?

²⁹Tók'oyattsik enché' k'al na Jesús:

—Na Dios in lé' kin chu'u ke tatá'tsik ka bela' xi Jajá' in abámal.

³⁰Konyat tám juní enché' na Jesús:

—éJant'om labidh labandhaxtaláb ne'ech ka ejto ti ku xalk'antsi abal ki chu'u ani anchan' tu bela'ich? éJant'éy a ejtowal ka t'aja'? ³¹Ni weje' paké'iltsik in k'apúmal ban chabál xon ti yab k'wajtsidh an k'apné' xi tál walk'i', jelt xan tin ulal enché' an T'okat Dhuslab: “Na

Dios in pidha'tsik kin k'apu an k'apnél xi tál walk'i'."

³²Tók'oyattsik tám enché' k'al na Jesús:

—Tsubax tu utsálsik: Yab k'al a Moisés ti pidhnék na weje' pakéiltsik an ti k'apnél xi tál walk'i', k'al nu Táta' ti pidhnétsik jachan' an k'apnél xi tsubax lejtál ti tál walk'i'. ³³Pos an k'apnél xin pidhnál na Dios, ja'ich xi pa'inek walk'i' ani in pidhál an atiklábsik ti xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal.

³⁴Utsan tám enché' na Jesús k'al an atiklábsik:

—Ajátik, ti ku pidha' ech'ek'i jachan' an ti k'apnél.

³⁵Utsantsik enché' k'al na Jesús:

—Naná'ich an k'apnél xin pidhnál an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal. Xita' ka utey k'al Naná', yab jayk'i ne'ech ka k'a'ay ani xita' ti kin bela', yab jayk'i ne'ech ka tsikey. ³⁶Por anchan' jelt xan tu utsámalichtsik, tatá'tsik yab tin belál maske tin chu'úmalichtsik. ³⁷Ejtal xowa' tin pidhál an Táta'láb, u ulel k'al Naná' ani xita' ka utey k'al Naná', yab ne'ech ku pojka'. ³⁸Pos Naná' yab in pa'inek walk'i' abal ku t'aja' xowa' u lé', in pa'inek abal ku t'aja' xowa' in lé' xi tin abámal. ³⁹Xowa' in lé' nu Táta' xi tin abámal, ja'ich ke yab ku k'ibdha' ni jun xita' xi Jajá' tin pidhál, tokot ku ejdha' ti ít tam kin bajaw an pakwenib. ⁴⁰Xowa' in lé' xi tin abámal, ja'ich ke ejtal xita' kin chu'u nin Chakámil na Dios ani kin bela', kin kó'oytsik an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal ani Naná' ne'ech ku ejdha' ti ít tam kin bajaw an pakwenib.

⁴¹Tam ti an judíotsik in ach'a' jeché', tujeytsik kin kawiy na Jesús abal in ulu enché': "Naná'ich nin k'apnél xi pa'inek walk'i'." ⁴²Ani in ulutsik enché':

—¿Yabxe' ja'ich jeché' na Jesús, nin chakámil na José? Wawá' i exlantsal tin táta' ani tin nána'. ¿Jant'ók'i pé tám tin ulal ke Jajá' walk'i' ti pa'inek?

⁴³Utsantsik tám enché' k'al na Jesús:

—Ka jila'ichtsik ti kin káwna'.

⁴⁴Yab xita' ne'ech kin ejto ka utey k'al Naná' max yab ka utwat k'al an Táta'láb xi tin abámal ani ne'ech ku ejdha' ti ít tam kin bajaw an pakwenib. ⁴⁵Ba nin dhutsadh úwil an t'iltsixtsik in ulal enché': "Na Dios ne'ech kin ok'tsi ejtalk'itsik." Jaxtám, ejtal xita' kin axtsi an Táta'láb ani kin walka' ka ok'tsin k'al Jajá', u utel k'al Naná'.

⁴⁶Jeché' yab in lé' kin ulu ke jun xita' in chu'úmalich an Táta'láb; xita' k'al tokot ti chu'udh na Dios, ja'ich xi taja' ti tál ba na Dios. ⁴⁷Tsubax tu utsálsik, xita' ti kin bela' Naná', in ko'olich an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal. ⁴⁸Naná'ich an k'apnél xin pidhnál an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal. ⁴⁹Na weje' pakéiltsik in k'apúmal ban chabál xon ti yab k'wajtsidh an k'apnél xi tál walk'i' ani bélk'i chemechsik; ⁵⁰por xita' kin k'apu an k'apnél xi tál walk'i' xi Naná' u t'ilál, yab jayk'i ne'ech ka chemech. ⁵¹Naná'ich an k'apnél xi pa'inek walk'i'; xita' kin k'apu jeché' an k'apnél, ne'ech ka k'wajay ejat malilíl i k'ij. An k'apnél xi

Naná' ne'ech ku pidha', ja'ich nu t'u'úl xi ne'ech ku pidhna' abal an atiklábtsik xi teché' ti k'ay'lá kin ejto kin kó'oy an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal.

⁵²Tujoy tám ti káwlíx an judíotsik jajá'k'itsik ani u útsáxtsik enché':

—¿Janti ne'ech kin ejto jeché' ti ku pidha' ki k'aptsi tin t'u'úl?

⁵³Utsantsik enché' k'al na Jesús:

—Tsubax tu utsálsik, ke max yab ti kin k'aptsitsik an tu t'u'úl ani yab ti kin uxtsitsik an tu xich'ál, Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik, yab ne'ech ka ejto ka kó'oytsik an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal. ⁵⁴Xita' ti kin k'aptsi an tu t'u'úl ani ti kin uxtsi an tu xich'ál, ne'ech kin kó'oy an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal ani Naná' ne'ech ku ejdha' ti ít tam kin bajaw an pakwenib. ⁵⁵Pos nu t'u'úl ja'ich i lej k'apné' ani nu xich'ál ja'ich i lej uxnél. ⁵⁶Xita' ti kin k'aptsi an tu t'u'úl ani ti kin uxtsi an tu xich'ál, k'wajatich k'al Naná' ani Naná' k'al jajá'. ⁵⁷Anchan' jelt xan ti an Táta'láb xi tin abámál k'wajat ejat ani Naná' in k'wajat ejat k'al Jajá', anchan' jeye, xita' tin k'aptsi an tu t'u'úl jelti max i k'apné', ne'ech ka k'wajay ejat k'al Naná'. ⁵⁸Jeché' xowa' in k'wajat u t'ilál ja'ich an k'apné' xi pa'inek walk'i'. Jeché' an k'apné' yab in junwal jelti an k'apné' xi pa'inek walk'i' xin k'apúmal na weje' paké'ílsik ani bé'k'i chemechsik; xita' kin k'apu jeché' an k'apné' xin k'wajat u t'ilál, ne'ech ka k'wajay ejat malilí' i k'ij.

⁵⁹Na Jesús in ok'tsixna' jeché' ban atá xon tu t'ajnal an junkuntaláb ban bitsow xin bij Kapernaúm.

**An t'ilabtsik k'al tin kwenta
an xe'chintaláb xi yab
in ko'ol in ok'ontal**

⁶⁰Tam tin ach'a'tsik jeché' an ok'tsixtaláb, yán xi k'ál ti wewkómte na Jesús in ulutsik enché':

—Jeché' xowa' k'wajat in ulal t'ojláb t'ajat abal ki bela'. ¿Jita' k'ál ti ne'ech ka ejtowat ka exbantsat?

⁶¹Tam ti na Jesús in chu'u abal k'wajattsik ti t'ilom k'al jeché' tin kwenta, in konoytsik enché':

—¿Ti it'ixbédhálsik jeché'? ⁶²¿Pos jant'éy pé tám ne'ech ka támun max tin chu'utsik Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik, tin k'adhíl xon tin k'wajatwi'ik? ⁶³An ejattaláb ja'ich nin pidhnál an xe'chintaláb; ni t'u'úl yab xata' ti alwa'. Xowa' Naná' tu t'ílsámalsik ja'ich abal tin kwenta a ejattaltsik ani ja'ich k'ál ti ne'ech ki pidhan an ti xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal. ⁶⁴Por wa'ach taltsik na kidhtal xi yab in belál.

In ulu anchan' na Jesús, kom in exláltsik xita' k'ál ti yab u belnal asta ti tujenek an k'ay'lá ani xita' k'ál ti ne'ech ka pidhná abal ka chemdhá. ⁶⁵Ani in ulu enché':

—K'al jeché' tin kwenta tu utsámalsik ke yab xita' ne'ech kin ejto ka utey k'al Naná', max yab k'al an Táta'láb ti ka utwat.

⁶⁶Asta tam ti tám, yán xi k'ál ti wéwnadh na Jesús in jila'tsik ti wéwnax ani yabich más xe'chintsik k'al Jajá'. ⁶⁷Konyat tám enché' k'al na Jesús xi lajucháb an exóbaliltsik: —¿A lé'xe' teye ki k'aletsik?

⁶⁸Por tók'oyat enché' k'al na Simón Pedro:

—Ajátik, ¿Ba jita' ti ne'ech ki ejto ku k'ale? Pos tokot Tatá' tu ok'tsal xan ti ne'ech ki ejto ki kó'oy an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal. ⁶⁹Wawá' i belámalich ani i cho'óbnámalich ke Tatá'ich ni Kristo, nin Chakámil na Dios xi ejat.

⁷⁰Tók'oyattsik enché' k'al na Jesús:

—¿Yabxe' Naná' tu takwyámal tatá'tsik xi lajucháb? Por jún ti éb xi tatá'tsik ja'ich in kidhtal an lej at'ax.

⁷¹Tam tin ulu jeché', na Jesús k'wajat in t'ilál na Judas Iskariote, xu chakámláb k'al na Simón, pos na Judas ja'ich xi ne'ech kin pidhna' na Jesús abal ka chemdhá, maske jajá' ja'ich jeye jún ti éb xi lajucháb an exóbaltsik.

Yab u belnal na Jesús k'al nin kidhábsik

7 Tam ti wat'enekich ejtal jeché', na Jesús xe'chin ban chabál xi Galilea kom yab in lé' ka xe'chin Judea, abal taja' u le'náb ka chemdhá k'al an judíotsik. ²Por kom exomich ti k'unel xowk'i tu ajíbnáb an padheltsik, jun i ajib xin ajíbnál an judíotsik, ³utsan enché' na Jesús k'al nin kidhábsik:

—Yab ki k'wajayk'i teché', ki k'ale Judea abal an atiklábtsik xi ti wéwnál xu k'wajílsik taja', kin chu'u jeye xant'éy a t'ajál. ⁴Pos max jun xita' in lé' ka exlomná, yab in t'ajál xata' chinat. Kom Tatá' a t'ajál xata' jelti jeché', ka t'aja' tin tamét ejtal an atiklábtsik.

⁵Anchan' ti utsan k'al nin kidhábsik kom yab u belnal nibal k'al jajá'tsik. ⁶Utsantsik tám enché' k'al na Jesús:

—Yabél in bajúmal xowk'i ti ne'ech kin k'ale, por abal tatá'tsik, xowk'íjakichk'i alwa'. ⁷Xu k'wajílsik teché' ti k'ay'lá yab ne'ech kin ejto ti ki pojka'tsik, por Naná' tin pojkal, abal u xalk'antsal ke yab alwa' xowa' in t'ajáltsik. ⁸Ki k'aléchtsik ta' ban ajib, Naná' yabél in ne'ech kom yabél in bajúmal xowk'i ti ne'ech kin k'ale.

⁹Ani tam tin utsámalichtsik jeché', Jajá' jilk'on Galilea.

Tam ti k'wajat na Jesús bin ajíb an padheltsik

¹⁰Por tam ti k'alnekich nin kidhábsik ban ajib, na Jesús k'ale jeye, maske yab cho'óbte k'al ni jun xita', jelti max chinatk'i. ¹¹U alyáb k'al an judíotsik ban ajib ani in ulaltsik enché':

—¿Jón' awil ti k'wajat jachan' an inik?

¹²K'al yán an atiklábtsik xi taja' ti k'wajat u t'ilnal na Jesús. Taltsik in ulal enché': “Jajá' ja'ich jun i alwa' inik” ani taltsik in ulal enché': “Yab i alwa' inik, pos in k'ambiyal an atiklábtsik.”

¹³Por k'al ni jun xita' tu t'ilnal kawidh, abal u ch'ejnáb an judíotsik.

¹⁴Por tam ti ch'ejélábich an ajib, na Jesús ochich ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios ani in tuju ti ok'tsux. ¹⁵An judíotsik laban t'ajat ani in ulaltsik enché':

—¿Janti awil tin wit'ámal jeché' an inik yán xata' ani yab exóblomámadh?

¹⁶Tók'oyattsik enché' k'al na Jesús:

—An ok'tsixtaláb xu pidhnál yab Naná' u dhabal, in dhabal xi tin

abámál. ¹⁷Max jun xita' in lé' kin t'aja' xowa' in lé' na Dios, ne'ech kin exla' max nu ok'tsixtal tsubax lejtál ba Dios ti tál, o exom tin káw k'al Naná'k'i tu kwetém chalab.

¹⁸Max in káwak k'al Naná'k'i tu kwetém chalab, u kalelich tám jelti max u ayal kin k'ak'ná k'al an atiklábtsik; por yab u t'ajál anchan', tokot u ulal xowa' tin pidhámál na Dios xi tin abámál abal Jajá' kin bach'u an k'ak'naxtaláb. Naná' tokot u ulal xowa' tsubax ani yab in k'ambix.

¹⁹¿Yabxe' tsubax ke na Moisés ti jiltsámalsik dhutsadh an tin tak'ixtal na Dios? Por ni jun xita' xi tatá'tsik yab in t'ajál ti k'ij. ¿Jant'ók'i ta lé'tsik ti kin chemdha'?

²⁰Tók'oyat enché' k'al an atiklábtsik:

—I ochadh k'al i at'ax ejattaláb; ¿jita' in lé' ti ki chemdha'?

²¹Utsantsik enché' k'al na Jesús:

—K'al jun xata' xowa' u t'aja' tin k'ítsájil an koyóxnich, ejtal tatá'tsik i labnal. ²²Na Moisés ti óltsi ka t'aja'tsik an exól ba na t'u'úl, (yab abal jajá' in tujúmal kin t'aja', in tujúmal kin t'aja' na weje' pakéiltsik) ani jaxtám xo' ta t'ajtsaltsik an ti exól bin t'u'úl na chakámiltsik maske in k'ítsájil i koyóxnich. ²³Pos alwa'ich, max abal yab a lé'tsik ka ch'íkat t'aja' nin tak'ixtal na Dios xin jilámál dhutsadh na Moisés, a t'ajtsaltsik an ti exól bin t'u'úl an chakamtsik maske in k'ítsájil i koyóxnich, ¿jant'ók'i tin chakuntsal abal u jeldha' jun i inik tin k'ítsájil i koyóxnich? ²⁴Yab ti kin kawiy k'al tin kwentak'i xowa' a chu'taltsik u

t'ajál. Tam ka t'aja'tsik anchan', ka t'aja'tsik in lujtalk'i.

Na Jesús in t'ilál xon ti tál

²⁵Taltsik xu k'wajíltsik Jerusalén in ulutsik tám enché':

—¿Yabxe' ja'ich jeché' an inik xi xe'ech ti alyáb abal ka chemdhá?

²⁶Pos nú' k'wajat tejwa' ti ok'tsich ani yab xata' tu usnal k'al ni jun xita'. ¿Awxe' an awiltalábtsik in belámálich lejtál ke jeché' an inik ja'ich an Kristo? ²⁷Por wawá' i cho'ób xon ti tál jeché' an inik; por tam ka ulich an Kristo, yab xita' ne'ech kin cho'óbna' xon ti ne'ech ka tsích.

²⁸Tam tin ach'a' jeché' na Jesús, xi k'wajat ti ok'tsich ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios, in ulu kawidh enché':

—iTám, tin exláltsik ani a cho'óbtsik xon tin tál! Por yab in tsi'nek k'al Naná'k'i tu kwetém chalab, in tsi'nek abal in abnék k'al na Dios xi k'wajat ejat xi tatá'tsik yab a exlál. ²⁹Naná' u exlál kom ba Jajá' tin tál ani Jajá' tin abámál.

³⁰Le'ná tám ka júná ti wik'nél, por ni jun xita' yab utey ti yak'wax, kom yabél in bajúmal an k'ij xowk'i ti ne'ech ka chemdhá. ³¹Por k'al yán ti belan ani in ulaltsik enché':

—Tam ka tsích an Kristo, ¿awxe' ne'ech kin t'aja' más i labidh labandhaxtaláb ké jeché' an inik?

An fariseotsik in aba' i yák'waltsik abal ka yak'wan na Jesús

³²An fariseotsik in ach'a' xant'éy in t'ilál an atiklábtsik k'al tin kwenta na Jesús. Aban tám k'al an ok'lek pále'tsik ani an fariseotsik

i yák'waltsik abal ka yak'wan na Jesús. ³³Ani na Jesús in ulu enché':

—Bél ne'ech kin k'wajay wé' i k'ij k'al tatá'tsik ani ne'ech juní kin k'ale xon ti k'wajat na Dios xi tin abámal. ³⁴Ne'ech ti kin aliysik, por yab ne'ech ti kin ela', pos yab ne'ech ka ejto ki k'aletsik xon ti Naná' ne'ech kin k'wajay.

³⁵Tujey tám an judíotsik ti útsáx jajá'k'itsik enché':

—¿Jón' awil ti ne'ech ka k'ale jeché' an inik abal in ulal ke yab ne'ech ki ejto ki ela'? ¿Awxe' ne'ech ban judíotsik xi k'wajat túb'i túb'i k'al an griegotsik ani kin ok'tsi an griegotsik? ³⁶¿Jant'éy awil in le'na' kin ulu abal tu utsa' enché': “Ne'ech ti kin aliysik por yab ne'ech ti kin ela', pos yab ne'ech ka ejto ki k'aletsik xon ti Naná' ne'ech kin k'wajay”?

**Xowa' na Jesús in ulu tam
tin ok'ontalich an ajib**

³⁷Tin ok'ontalich an ajib xi ja'ich na k'ítsá xi más uluts, ch'akay na Jesús ani in ulu kawidh enché':

—Max jun xita' u tsikél, ka utey k'al Naná' ani kin uch'a' an ja'. ³⁸Pos jelt xan tin ulal an T'okat Dhuslab, tin ejattal xita' tin belál Naná', ne'ech ka kale jelti i walja'tsik xin pidhnál i xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal.

³⁹K'al jeché', na Jesús in le'na' kin ulu ke xita' k'ál ti ka belan, ne'ech kin bach'utsik an T'okat Ejattaláb. Abal tam ti jachan', yabél ulnek an T'okat Ejattaláb, pos na Jesús yabél xalk'antsidh an tin labidh t'okát.

**Yab jununúl nin chalab an
atíklábsik k'al tin kwenta na Jesús**

⁴⁰Taltsik an atíklábsik xi taja' ti k'wajat, tam tin ach'a' jeché', in ulutsik enché':

—Tsubax lejtal, jeché' an inik ja'ich an t'ílsix xi bijidh ne'ech ka tsích.

⁴¹Xi k'e'ettsik in ulal enché':

—Jeché' ja'ich an Kristo.

Por taltsik in ulal enché':

—¿Janti ne'ech ki ejto ki ulu ke Jajá' ja'chich an Kristo ani i cho'ób alwa' ke Galilea u k'wajíl? ⁴²Pos an T'okat Dhuslab in ulal ke an Kristo ko'ol ka tsích bin kidhtaltsik an pulek tak'ix Dabid ani Belén ti ne'ech ka wa'chin, ban kwentsal xon ti k'wajinek na Dabid.

⁴³Ja'ich k'al jeché' ti yab jununúl nin chalab an atíklábsik k'al tin kwenta na Jesús. ⁴⁴Taltsik in lé'wi'ik kin yak'wa', por ni jun xita' yab in t'aja' anchan'.

**Na Jesús yab u belnal
k'al an awíltalábsik**

⁴⁵Witsiy an yák'waltsik xon ti k'wajat an fariseotsik ani an ok'lek pále'tsik ani konyat enché':

—¿Jant'ók'i ti yabtsik a tsi'dha'?

⁴⁶Ani an yák'waltsik tók'on enché':

—iYab jayk'i i ach'ámal xita' ti káw jelt xan tu káw jachan' an inik!

⁴⁷Utsantsik tám enché' k'al an fariseotsik:

—¿A walkámichtsikxe' teye ki k'ambiyat? ⁴⁸¿Awxe' belnékich k'al jún ti éb ni ok'lékiltsik o k'al an fariseotsik? ⁴⁹Por jeché' an atíklábsik xi yab in exlál an

tak'ixtaláb, bijsidhichtsik abal ne'ech ban k'ibeltaláb.

⁵⁰Utsantsik tám enché' k'al na Nikodemo, xi ja'ich jún ti éb xi jajá'tsik in kidhtal xi k'alnek kin álna' jun i akal na Jesús:

⁵¹—An tak'ixtaláb xi wawá' i ko'ol, in ulal ke yab in tomnál ki walbiy jun i inik max yab ki axtsi ok'ox ani ki cho'óbna' xant'éy in t'ajámál.

⁵²Tók'oyat tám enché' na Nikodemo:

—¿I galileoxe' teye? Ka ajay an T'okat Dhuslab ani ne'ech ka chu'u ke ni jun i t'ílsix yab wa'chinék jayk'i Galilea.

An junkux inik uxum

⁵³K'aléchtsik tám k'ejsik k'ejsik tin k'imá'.

8 Por na Jesús k'ale ban ch'én Olibos. ²Tam ti jun tsudhelom, witsiy dhajawe ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios. Utukná na Jesús k'al ejtal an atiklábtsik, buxkan ani tujeý ti ok'tsiox. ³Utuntsat tám k'al an ok'tsixtsik xin wilál nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés ani k'al an fariseotsik jun i mímláb xi elnék chinat junax k'al jun i inik xi yab in tomkíl. K'wajbá junax ch'éjel xon ti k'wajat an atiklábtsik ⁴ani utsan enché' na Jesús:

—Ok'tsix, jeché' an mímláb elnék chinat junax k'al jun i inik xi yab in tomkíl. ⁵Nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés in ulal abal jelti jeché' an mímlábtsik yejat ka chemdhá t'ujbadh. ¿Tatá', jant'éy a ulal?

⁶In ulutsik anchan', abal in lé' kin ach'a'tsik xant'éy kin ulu na Jesús ani max yab ka tók'on alwa', ne'ech tám ka ejtowat ka walbiyat. Kutpan tám na Jesús ani in tuju ti dhutsum ban chabál k'al in ts'útsbixtal. ⁷Por kom in ach'ál abal in óntsal ti konyáb, lujkun tám ani in utsa'tsik enché':

—Max jun xita' xi tatá'tsik yab walbidh, awil kin tuju kin t'ujbay jeché' an mímláb.

⁸Kutpan tám juní na Jesús ani in óntsi ti dhutsum ban chabál. ⁹Por tam tin ach'a'tsik jeché', in chalpay abal walbidhtsik ani in tuju ka k'aletsik juntsik ti juntsik. Ok'ox tin tuju ka k'ale xi yejchelichtsik ani tayíl xi más. Tam ti ejtalich k'alneksik, na Jesús jilk'on kwetém k'al jachan' an mímláb, xi taja' ti jilk'onék. ¹⁰Lujkun tám na Jesús ani kom yab más in chu'u xita' wa'ach, tokot an mímláb, in utsa' enché':

—Mímláb, ¿jón' ti k'aletsik xi k'wajat ti ólnál? ¿Ni jun xita' ti walbiy?

¹¹Tók'on enché' an mímláb:

—Yaba' Ajátik, ni jun xita'.

Utsan tám enché' k'al na Jesús:

—Pos yab neye tu walbiyal; ki k'aléch ani yabich más ka wala'.

Na Jesús ja'ich jelti an tajaxtaláb abal an k'ay'lá

¹²Na Jesús in tawna' juní an atiklábtsik ani in utsa' enché':

—Naná'ich nin k'wajat jelti an tajaxtaláb abal an k'ay'lá; xita' ti kin wéwna' ne'ech kin kó'oy an tajaxtaláb xin pidhnál an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in

ok'ontal ani yab ne'ech ka xe'chin jelti max ban jik'waxtaláb.

¹³Utsan tám enché' k'al an fariseotsik:

—Tatá'k'i exom a t'ilál tabá' ani jachan' xowa' a t'ilál, yab xata' in jalbíl.

¹⁴Tók'oyattsik enché' k'al na Jesús:

—Maske Naná'k'i u t'ilál tubá', in jalbíl t'ajat xowa' u t'ilál. Pos u cho'ób xon tin tál ani xon tin ne'ech; por tatá'tsik yab a cho'ób xon tin tál nibal xon tin ne'ech. ¹⁵Tatá'tsik tin walbiyal k'al xowa'k'i a chu'tal u t'ajál. Naná' yab u walbiyal ni jun xita'. ¹⁶Ani max ku walbiy jun xita', in lujtalk'i tu t'ajál; pos yab u t'ajál Naná' kwetém, i t'ajál junax k'al an Táta'láb xi tin abámal. ¹⁷Ban tak'ixtaláb xi tatá'tsik a ko'ol, ta' k'wajat dhutsadh enché': "Tam cháb i ólnax kin ulu jayéchk'i, awil ka beltsin." ¹⁸Naná' u t'ilál tubá' ani an Táta'láb xi tin abámal tin t'ilál jeye.

¹⁹Konyat tám enché' na Jesús:

—¿Jón' ti k'wajat na Táta'?

Tók'oyattsik enché' k'al na Jesús:

—Tatá'tsik yab tin exlál, nibal a exláltsik nu Táta'; max tin exlálaktsik, a exlálaktsik jeye nu Táta'.

²⁰Ejtal jeché' in ulu na Jesús tam ti k'wajat ti ok'tsax ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios, xon ti k'wajat in bál an pikbantsixtaláb. Por k'al ni jun xita' ti yak'wan, kom yabél in bajúmal an k'ij xowk'i ti ne'ech ka chemdhá.

Xon ti Naná' in ne'ech, tatá'tsik yab ne'ech ka ejtotsik ki k'ale

²¹Wits'k'ontsattsik juní ka utsan enché' k'al na Jesús:

—Naná' ne'ech kin k'ale ani ne'ech ti kin aliysik, por ne'ech ki chemechtsik k'al na walastalábil; pos xon ti Naná' in ne'ech, tatá'tsik yab ne'ech ka ejto ki k'ale.

²²In ulutsik tám enché' an judíotsik:

—¿Awxe' ne'ech kin chemdha' tinbá' ani jaxtám tu utsál ke wawá' yab ne'ech ki ejto ku k'ale xon ti Jajá' ne'ech?

²³Utsantsik tám enché' k'al na Jesús:

—Tatá'tsik teché' i k'wajíl cha'at, por Naná' in k'wajíl tú' t'ek'at; tatá'tsik teché' i k'wajíl ban k'ay'lá, por Naná' yaba'. ²⁴Jaxtám tu utsa'tsik ke ne'ech ki chemech k'al na walastalábiltsik; pos max yab a belátsik xowa' tu utsál k'al tin kwenta xitam já' neye, ne'ech ki chemech k'al na walastalábiltsik.

²⁵Konyat tám enché' na Jesús:

—¿Jita' pé teye?

Ani tók'oyattsik enché' k'al na Jesús:

—Tu utsámalichtsik asta tam tu tujuk'i tu ok'tsitsik. ²⁶Yán t'ajat u ko'ol xant'éy tu utsa'tsik ani tu lujtsitsik, por xita' tin abámal ja'ich na Dios xi k'wajat ejat. Ani xowa' u utsálsik xi teché' ti k'ay'lá, ja'ich xowa' u ach'ámal in ulal.

²⁷Por jajá'tsik yab in exbay ke na Jesús k'wajat in t'ilál an Táta'láb.

²⁸Jaxtám ti utsantsik enché' k'al na Jesús:

—Tam tatá'tsik ti kin t'ek'ba'ich pajk'idh ban peltsidh te', Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik, tám ne'ech ti kin exla'tsik ke Naná'ich xitam já' tu utsámaltsik ani ke yab xata' u t'ilál k'al Naná'k'i

tu kwetém chalab, tokot u t'ilál xowa' in ok'tsidh k'al an Táta'láb.

²⁹Abal nu Táta' xi tin abámál, k'wajat k'al Naná' ani yab jayk'i tin jilámál kwetém, pos ech'ek'i u t'ajál tokot xowa' Jajá' in lé'.

³⁰Tam ti na Jesús in t'ila' jeché', k'al yán ti belan.

Nin chakámiltsik na Dios ani xi teykómtetsik t'ajat k'al an walastaláb

³¹Utsantsik tám enché' k'al na Jesús an judíotsik xi k'ál ti belnék:

—Max tatát'sik yab ka jila' ka bela' xowa' tu utsálsik, tsubaxich tám tu exóbaliltsik. ³²Ne'ech tám ka exla'tsik an tsubaxtaláb ani an tsubaxtaláb ne'ech ti ki walka'ichtsik.

³³Tók'ontsik tám enché':

—Wawá' i weje' pakélil na Abraham ani yab jayk'i u k'wajinek tu jolib k'al ni jun xita'. ¿Jant'ók'i pé tám ta ulal ke ne'ech tám ku walkájich?

³⁴Tók'oyattsik enché' k'al na Jesús:

—Tsubax tu utsálsik, ke ejtal xu walablomtsik, u kó'yáb jelti jolib k'al an walastaláb. ³⁵Jun i jolib yab ne'ech ka k'wajay ech'ek'i ban k'imádh xon tu t'ójontsich, por jun i chakámláb ech'ek'i ja' ne'ech ka k'wajay ba jachan' an k'imádh. ³⁶Jaxtám, max an Chakámláb ti ki walka'tsik, tsubaxich tám ta walkadhichsik. ³⁷U cho'óbich abal a weje' pakéililtsik na Abraham; por a lé'tsik ti kin chemdha', kom yab a belál xowa' tu utsálsik. ³⁸Naná' u t'ilál xowa' tin xalk'antsámál nu Táta' ani tatát'sik a t'ajál xowa' ti utsál na táta'.

³⁹Tók'oyat tám enché' k'al jajá'tsik:

—Ni táta' ja'ich na Abraham.

Por utsantsik enché' k'al na Jesús:

—Max tsubaxak lejtál ta chakámlábtzik k'al na Abraham, a t'ajálaktsik xowa' jajá' in t'ajámál. ⁴⁰Por xo', maske tu óltsámálchtsik an ti tsubaxtaláb xi tin xalk'antsámál na Dios, bélk'i a lé'tsik ti kin chemdha'. iNa Abraham yab jayk'i in t'ajámál anchan'!

⁴¹Tatát'sik a t'ajál xowa' in t'ajál na táta'.

Utsan tám enché' k'al jajá'tsik:

—Wawá' yab u chakámláb k'al k'e'etich k'e'etich i táta'láb, jún tokot i táta' i ko'ol ani ja'ich na Dios.

⁴²Utsantsik tám enché' k'al na Jesús:

—Max tsubaxak lejtál na Dios ja'ichtsik na táta', ne'ech ti kin k'ak'na'tsik, pos Naná' ba Dios tin tál. Yab in tsi'nek k'al Naná'k'i tu kwetém chalab, in tsi'nek kom na Dios tin abámál. ⁴³Tatát'sik yab a ejtowal ka exbay xowa' u ulal kom yab a lé' ka ach'a'tsik an tsubaxtaláb xi tu utsál. ⁴⁴Tatát'sik a táta' an lej at'ax ani k'ál ta dhabalábtzik; ani tokot a lé' ka t'aja'tsik xowa' jajá' in lé'. An lej at'ax ja'ich jun i chemdhax asta ti tujenek an k'ay'lá. Yab jayk'i in éynámál an tsubaxtaláb ani yab jayk'i in ulal xowa' tsubax. Tam u k'ambix, k'wajat ti káw jelt xan ti jajá' jeye; pos jajá' ja'ich jun i k'ambix ani ja'ich nu ok'lek k'al an k'ambixtaláb. ⁴⁵Por kom Naná' u ulal xowa' tsubax, yabtsik

tin beltsal. ⁴⁶¿Jita' xi tatá'tsik ne'ech kin ejto ti kin utsa' ke Naná' in walbidh? Ani max u ulal xowa' tsubax, ¿jant'ók'i ti yab tin beltsaltsik? ⁴⁷Xita' u dhabaláb k'al a Dios, in axtsal tin káwintal na Dios; por kom tatá'tsik yab i dhabaláb k'al na Dios, jaxtám ti yabtsik a lé' ka axtsi an tin káwintal.

**Na Kristo más Ja' ok'ox
ké na Abraham**

⁴⁸Utsan tám enché' na Jesús k'al an judíotsik:

—Tsubax xowa' i ulal tam ki ulu ke Tatá' i k'wajíl Samaria ani i teykómte k'al jun i at'ax ejattaláb.

⁴⁹Tók'oyattsik enché' k'al na Jesús:

—Yab in teykómte k'al ni jun i at'ax ejattaláb, tokot u k'ak'nál nu Táta', por tatá'tsik yab tin k'ak'nál.

⁵⁰Naná' yab u ayal kin k'ak'ná. Wa'ach jun xita' xin lé' kin chu'u kin k'ak'ná ani Jajá', ja'ich nu lújundhax. ⁵¹Tsubax tu utsálsik, ke xita' kin exbay xowa' u ulal, yab jayk'i ne'ech ka chemech.

⁵²Tók'oyat tám enché' k'al an judíotsik:

—Xo' ojní' i exbách ke tsubax lejtal i k'wajat teykómte k'al jun i at'ax ejattaláb. Na Abraham ani ejtal an t'ílsixtsik chemech, por Tatá' a ulal ke xita' kin exbay xowa' a ulal, yab jayk'i ne'ech ka chemech. ⁵³¿Awxe! Tatá' más i uluts ké ni táta' Abraham? Jajá' ani an t'ílsixtsik chemech. ¿Jitam já' pé ta chalpayal ke Tatá' teye?

⁵⁴Tók'oyattsik enché' k'al na Jesús:

—Max Naná'k'i u ayal kin k'ak'na', an k'ak'naxtaláb xi ku bach'u yab xata' in jalbíl. Por xita' tin k'ak'nál ja'ich nu Táta' xi tatá'tsik a ulal ke ja'ich na Diosil. ⁵⁵Tatá'tsik yab a exlál, por Naná' u exlál ani max ku ulu ke yab u exlál, in kalelich neye tám in k'ambix jelti tatá'tsik. Naná' tsubax u exlál ani u t'ajál xowa' Jajá' in ulal. ⁵⁶Na weje' pakélil Abraham, kulbé t'ajat abal jajá' ne'ech kin chu'u an k'ij xowk'i Naná' ti ne'ech kin tsích. In chu'u ani kulbé t'ajat.

⁵⁷Utsan tám enché' na Jesús k'al an judíotsik:

—Nibal bél a ko'ol chab inik láju i tamub, ani ¿a ulal ke a chu'úmal na Abraham?

⁵⁸Tók'oyattsik tám enché' k'al na Jesús:

—Tsubax tu utsálsik, ke tam ti yabél wa'ach na Abraham, Naná' k'ejlejich ta' tin k'wajat.

⁵⁹In pena'tsik tám i t'ujub abal kin t'ujbay na Jesús, por Jajá' chink'on ani kale ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios. Taja' ti wat'ey junax ch'ejel xon ti k'wajattsik ani k'ale.

**Na Jesús in jeldha' jun i inik xi
jok'ol ti wa'chinék ti chakam**

9 Tam ti na Jesús wat'ey ba jun i kwentsal, in chu'u jun i inik xi jok'ol ti wa'chinék ti chakam. ²Ani konyat enché' k'al nin exóbaliltsik:

—Ok'tsix, ¿jant'ók'i ti anchan' ti wa'chinék ti chakam jeché' an inik? ¿Awxe' in walámal nin táta'tsik, o jajá' in walámal?

³Tók'oyattsik enché' k'al na Jesús:

—Yab jajá' in walámál, nibal nin táta'tsik; jeché' támnék anchan' abal ka xalk'an ba jeché' an inik xowa' na Dios in ejtawal kin t'aja'.⁴ Lejat xo' bél tajax, yejat ku t'ajtsi an tin t'ojlábíl xi tin abámál; pos ne'ech ka jik'wchin ani yab xita' ne'ech kin ejto ti t'ojnal. ⁵Lejat in k'wajat teché' ti k'ay'lá, Naná' nin k'wajat jelti an tajaxtaláb abal an k'ay'lá.

⁶Tam ti na Jesús ok'on kin ulu jeché', in tuba' in ijil chabál, in t'aja' wé' i k'ut' k'al nin ijil ani in mawtsi k'ál tin wal an jok'ol. ⁷In utsa' tám enché':

—Ki k'ale ka midhiy na wal ban ch'akat ja' xu bijyáb Siloé (Siloé, in lé' kin ulu Abatwále).

K'ale tám an jok'ol, in midhiy taja' nin wal ani tam ti witsiy, in ejtawalich tám ti chu'ux.

⁸Jaxtám, tam ti chu'tat k'al nin at k'imádhtsik ani k'al ejtal xita' k'ál tu exláb abal jajá' u jok'ol, in ulutsik enché':

—¿Yabxe' ja'ich jeché' an inik xu buxkanal ti konox tolmixtaláb?

⁹Taltsik in ulal enché':

—Jajá'.

K'e'ettsik in ulal enché':

—Yab jajá', por in junwal t'ajat.

Por xu jok'olwi'ik in ulal enché':

—Naná'.

¹⁰Konyat tám enché':

—¿Por jan ti pé ta uwa' abal i chu'uxich xo'?

¹¹Tók'on ani in ulu enché':

—An inik xu bijyáb ta Jesús in t'aja' i k'ut', tin mawtsi k'ál tu wal ani tin utsa' enché': “Ki k'ale ban ch'akat ja' xu bijyáb Siloé ani ka midhiy taja' na wal.” Pos in k'ale

ani tam tu midhiy nu wal, in chu'xinich tám.

¹²Konyat tám enché':

—¿Jón' xo' ti k'wajat jachan' an inik?

Ani jajá' tók'on enché':

—Yab u cho'ób.

An fariseotsik in lújundha' an inik xu jok'olwi'ik

¹³Júná tám ban fariseotsik jachan' an inik xu jok'olwi'ik. ¹⁴Por kom in k'ítsájl i koyóxnich tam ti na Jesús in t'aja' an k'ut' ani in jeldha' an jok'ol, ¹⁵an fariseotsik in konoy juní jachan' an inik xan tin uwámál abal u chu'uxich xo'. Jajá' in tók'oytsik enché':

—Tin mawtsi ti k'ut' bu wal, u midhiy ani xo' in chu'uxich.

¹⁶In ulu tám enché' taltsik an fariseotsik:

—An inik xin t'aja' jeché', yab xóna' ba Dios ti tál, pos yab in pakwlintsal in k'ítsájl an koyóxnich.

Por taltsik in ulal enché':

—¿Janti ne'ech kin ejto kin t'aja' jelti jeché' i labidh labandhaxtaláb max i walablom inik?

Jaxtám ti k'e'etich k'e'etich an chalab in ko'oltsik k'al tin kwenta xowa' in t'ajám na Jesús.

¹⁷Konyat tám juní enché' an inik xu jok'olwi'ik:

—¿Ani tatá', jant'éy a ulal k'al tin kwenta jachan' an inik xi ti chu'xindha'?

Ani jajá' in ulu enché':

—Naná' u ulal ke Jajá' ja'ich jun i t'iltisx.

¹⁸Por an judótsik yab in belál ke jachan' an inik u jok'olwi'ik ani

xo' u chu'uxich, asta ti kantsin tin táta'tsik jachán' an inik xi jeldhats
¹⁹ani konyat enché' an táta'lábsik:
 —¿Ja'ichxe' jeché' na chakámil,
 xa ulaltsik ke jok'ol ti wa'chinék ti
 chakam? ¿Janti pé xo' tu chu'uxich?

²⁰An táta'lábsik tók'on enché':

—I cho'ób alwa' abal jeché' ja'ich
 ni chakámil ani i cho'ób abal
 jok'ol ti wa'chinék ti chakam;
²¹por yab i cho'ób xant'ók'i tu
 chu'uxich xo' nibal i cho'ób xita'
 k'ál ti chu'xindhats. Jajá' ka konoy,
 púlekich ani ne'ech ti ki óltsitsik
 xita' k'ál ti jeldhats.

²²Nin táta'tsik in ulu jeché' abal
 in ch'ejnál an judíotsik, pos an
 judíotsik in t'ajámalichtsik i káw
 abal yabich ne'ech kin walka' ka
 ochich ban atá xon tu t'ajnal an
 junkuntaláb xita' kin bela' ke na
 Jesús ja'ich an Kristo. ²³Jaxtám tin
 ulu enché' nin táta'tsik jachán' an
 inik: “Jajá' ka konoy, púlekich.”

²⁴Kanyat tám juní k'al an
 judíotsik jachán' an inik xi
 jok'olwi'ik ani utsan enché':

—Tin bij na Dios, ti ku utsa' xowa'
 tsubax. Wawá' i cho'ób abal jachán'
 an inik i walablom.

²⁵Jajá' in tók'oytsik tám enché':

—Naná' yab u cho'ób max i
 walablom o yaba'. Tokot u cho'ób
 ke naná' in jok'olwi'ik ani xo' in
 chu'uxich.

²⁶Ani konyat juní enché':

—¿Jant'éy ti t'ajtsi? ¿Jan tin uwa'
 abal kin ejto ti ki chu'xindha'?

²⁷Jajá' in tók'oytsik enché':

—Tu utsámalichtsik ani yab
 tin beltsal; ¿jant'ók'i ta lé' tu
 wits'k'ontsitsik? ¿A lé'tsik teye ka
 wéwna'?

²⁸Odhbijyat tám ani utsan enché':

—Tatá' a wéwnál jachán' an inik,
 por wawá' i wéwnál a Moisés.

²⁹Wawá' i cho'ób abal na Moisés
 tawnadh k'al na Dios; por jachán'
 an inik, nibal i cho'ób ela' xon ti tál.

³⁰Tók'oyattsik tám enché' k'al
 jachán' an inik xu jok'olwi'ik:

—iPos ja'ich jeché' xowa' yab
 i ejtawal ki exbay! Tatá'tsik yab
 a cho'ób xon ti tál ani naná' tin
 chu'xindha'. ³¹Wawá' i cho'ób ke na
 Dios yab in axtsal xowa' kin konoy
 jun i walablom; tokot in axtsal xita'
 k'ál tu k'ak'náb ani in t'ajál xowa' in
 lé' na Dios. ³²Yab jayk'i i ach'ámal
 ti t'ilnal jun xita' xin ejtawal kin
 chu'xindha' jun xita' xi jok'ol ti
 wa'chinék ti chakam. ³³Max jeché'
 an inik yabak ba Dios ti tál, yab
 ne'ech kin ejto kin t'aja' jun xata'
 jelti jeché'.

³⁴Utsan tám enché':

—Tatá' xi walbidh t'ajat ta
 wa'chinék ta chakam, ¿a lé' ti ku
 ok'tsi? Ani utsan abal yabich más
 ka k'ale ban atá xon tu t'ajnal an
 junkuntaláb.

Xi k'wajattsik jelti max u jok'ol

³⁵Na Jesús in cho'óbna' abal ajnék
 jachán' an inik xu jok'olwi'ik ani
 tam tin ela' in utsa' enché':

—¿A belálxe' nin Chakámil na
 Dios?

³⁶Utsan enché' k'al an inik:

—Ajátik, ti kin óltsi xitam já' abal
 ku bela'.

³⁷Tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—Pos a telálích ta k'wajat, ja'ich
 Naná'ich xi k'wajat ta t'ilom junax.

³⁸Tudhlan tám jachán' an inik tin
 tamét na Jesús ani in utsa' enché':

—U belál, Ajátik.

³⁹In ulu tám enché' na Jesús:

—Naná' in tsi'nek teché' ban k'ay'lá abal ku xalk'antsi an atiklábtsik xan ti k'wajat. In tsi'nek abal ku chu'xindha' xi k'wajattsik jelti max u jok'ol ani xu chu'uxtsik, ka jilk'on jelti max u jok'ol.

⁴⁰Tam tin acha'tsik jeché', taltsik an fariseotsik xi ta' ti k'wajat xon ti k'wajat na Jesús, konoxintsik enché':

—¿U jok'olxe' weye?

⁴¹Tók'oyattsik enché' k'al na Jesús:

—Max i jok'olaktsik, yabak i walbidh; por kom a ulal abal i chu'uxtsik, jaxtám ta walbidh.

An junbaxtaláb k'al tin kwenta xon tu mapyáb an ko'nélsik

10 ¹Tsubax tu utsálsik, xi yab u ochel bin wi'lébil in mapúl an borregotsik, xin t'ikontsalk'i an mapuxtaláb, jachan' ja'ich an kwé'. ²Por xu ochel ban wi'leb, jachan' ja'ich an belkol borregotsik. ³U japsinal k'al an belkol wi'leb abal ka ochich, in bijyal tin bij an borregotsik ani u exlantsáb tin káwintal ani in káldhál an borregotsik xon ti k'wajat mapudh. ⁴Tam in káldhámlich ejtal an borregotsik xi jajá' in dhabal, u okxinal ani u wéwnáb k'al an borregotsik kom u exlantsáb an tin káwintal. ⁵Por an borregotsik yab in wéwnál ni jun xita' xi yab k'ál tu dhabaláb, in jik'nál tokot kom yab in exlantsal an tin káwintal.

⁶Utsantsik jeché' an ti junbaxtaláb k'al na Jesús, por

yab in exbaytsik xant'éy le'ná ka utsantsik.

Na Jesús ja'ich jelti an alwa' belkol borregotsik

⁷Wits'k'ontsattsik tám juní ka utsan enché' k'al na Jesús:

—Tsubax tu utsálsik: Naná'ich nin k'wajat jelti an wi'leb xon tu ochel an borregotsik. ⁸Ejtal xi tsi'neksik ok'ox ké Naná', i kwé'tsik, por yab t'ajan ti k'ij k'al an borregotsik.

⁹Naná'ich nin k'wajat jelti an wi'leb; xita' ka ochich ba Naná' xin k'wajat jelti an wi'leb ne'ech ka lo'ey. Ne'ech kin junu jelti jun i borrego xu ochel ani u kalel ban mapuxtaláb ani in elál i tóm.

¹⁰An kwé' u tsi'il'k'i ti kwé' ani ti chemdhax; por Naná' in tsi'nek abal ka kó'oytsik an ít xe'chintaláb, an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal. ¹¹Naná'ich nin k'wajat jelti an alwa' belkol borregotsik. An alwa' belkol, yab in ódhál ti kwenta maske ka chemdhá abal kin lo'o an borregotsik. ¹²Por xu belkol abal in lé'k'i kin áta' i tumín, tam kin chu'u tál an padhum, in jilál kwetém an borregotsik ani jajá' u k'alel ti chink'onál. In t'ajál anchan' kom yab i alwa' belkol ani kom yab jajá' in dhabal an borregotsik. U yak'wnal tám taltsik an borregotsik k'al an padhum ani xi k'e'ettsik, u buk'el, kom u jik'édháb. ¹³Jeché' an inik u k'alel ti chink'onál, kom tokotk'i k'wajat ti belkol abal in lé' kin áta' i tumín ani yab in k'anidhál an borregotsik.

^{14,15}Naná'ich nin k'wajat jelti an alwa' belkol. Anchan' jelt xan ti nu Táta' tin exlál ani Naná' u

exlál Jajá', anchan' tu exlál xita' tin belálichtsik ani jajá'tsik tin exlál neye. Naná' ne'ech ku pidhna' tubá' kin chemdhá abal ku lo'otsik. ¹⁶U ko'ol jeye k'e'et xi ne'ech ti kin bela'tsik xi yabél k'wajat k'al Naná' ani ko'ol jeye ku ututsik k'al Naná'. Ne'ech ti kin axtsitsik an tu káwintal, jún tokot i kwene' ne'ech ka wa'chin ani júnk'i jeye tokot i belko.

¹⁷An Táta'láb tin k'anidhál abal u pidhnál tubá' kin chemdhá ani tayíl kin ejech ti ít. ¹⁸Yab xita' tin nixál ku pidhna' tubá' kin chemdhá, Naná'k'i u pidhna' tubá' k'al u kulbétal. U ko'ol i awiltaláb ku pidhna' tubá' kin chemdhá ani u ko'ol i awiltaláb abal kin ejech ti ít. Jeché' ja'ich xowa' tin utsámal ku t'aja' nu Táta'.

¹⁹Tam ti an judíotsik in ach'a' jeché', in kó'oytsik k'e'etich k'e'etich i chalab k'al tin kwenta xowa' in ulu na Jesús. ²⁰Yán xi jajá'tsik in ulal enché':

—¿Jant'ók'i ta exbantsaltsik? Jajá' ochadh k'al i at'ax ejattaláb ani u olmanal.

²¹Por taltsik in ulal enché':

—Ni jun xita' xi ochadh k'al i at'ax ejattaláb yab ne'ech kin ejto ti káw anchan'. ¿Awxe' jun i at'ax ejattaláb ne'ech kin ejto kin chu'xindha' jun i jok'ol?

U pojká na Jesús k'al an judíotsik

²²Tam ti jachan' i k'ij, chamay ani ban bitsow Jerusalén k'wajat ti t'ajnal i ajib k'al tin kwenta xowk'i ti t'okwat ani tujey ti éynáb an pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios.

²³Na Jesús ta' ti xe'ech ban pulek

atá xon tu k'ak'náb na Dios ban chak' xu bijyáb Salomón, ²⁴wiliyat k'al an judíotsik ani utsan enché':

—¿Asta jowk'i ne'ech tu kó'oy tu chalpax? Max Tatá'ich ni Kristo, ti ku óltsitsích.

²⁵Tók'oyattsik enché' k'al na Jesús:

—Tu óltsámalichtsik ani yab tin beltsal. Ejtal xowa' u t'ajál k'al tin awital nu Táta', in xalk'álich xitam já' neye Naná'. ²⁶Por yabtsik a belál, kom yab tin belál jelti xi utenekichtsik k'al Naná', jelt xan tu utsámalichtsik ok'ox. ²⁷Xita' tin belálichtsik, tin axtsalichtsik xowa' u ulal; u exláltsik ani jajá'tsik tin wéwnál. ²⁸U pidhámalichtsik ti xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal ani yab ne'ech ka k'aletsik ban k'ibetaláb, nibal xita' ne'ech kin ejto ti kin k'ántsi. ²⁹Nu Táta' ja'ich tin pidhámaltsik. Jajá' ja'ich xi más púlek ani xi más ultaláb ani k'al ni jun xita' ti ne'ech ka ejtowat ka k'ántsin. ³⁰Naná' ani an Táta'láb, jun tokot tu áynal.

³¹In pena' tám juní i t'ujub an judíotsik abal kin t'ujbay na Jesús.

³²Ani utsantsik enché' k'al na Jesús:

—Yánich t'ajat xata' alwa' u t'ajámal ta tamétsik k'al tin awital nu Táta', ¿k'al jowa' k'al tin kwenta ta lé' ti kin t'ujbaytsik?

³³Tók'oyat enché' k'al an judíotsik:

—Yab i le'náb ki t'ujbayat k'al ni jun xowa' alwa' a t'ajámal. I le'náb ki t'ujbayat kom púlekich t'ajat an walastaláb a t'ajál abal a t'ajálich tabá' jelti max i Dios. Pos Tatá' jayéch teye jun i inik jelti wawá'.

³⁴Utsantsik tám enché' k'al na Jesús:

—Ban tak'ixtaláb xi tatá'tsik a éynál k'wajat dhutsadh ke na Dios in ulúmal enché': "Tatá'tsik i diostsik teye." ³⁵I cho'ób ke xowa' in ulal an T'okat Dhuslab, yab ne'ech ki ejto ki ulu ke yab tsubax ani na Dios in bijiy ti diostsik an atiklábtsik xi axtsin k'al tin káwintal. ³⁶Ani max na Dios tin takwyámal ani tin abámal teché' ti k'ay'lá, yab ne'ech ka ejto ka ulutsik ke u odhbijyal na Dios abal u ulal ke Naná' in Chakámláb k'al Jajá'. ³⁷Max yab u t'ajál xowa' in t'ajál nu Táta', yab ti kin bela'tsik. ³⁸Por max u t'ajál, maske yab ti kin bela'tsik, ka bela'tsik xowa' a chu'tal u t'ajál abal ka cho'óbna'tsik ke an Táta'láb k'wajat k'al Naná' ani Naná' in k'wajat k'al an Táta'láb.

³⁹U le'nábwi'ik juní ka yak'wan, por chink'ontsattsik k'al na Jesús.

⁴⁰Witsiy tám na Jesús ban walja' Jordán ani taja' ti k'wajay xon ti na Juan k'wajinek ti pújal más ok'ox.

⁴¹K'al yán i atiklábtsik tu k'alel ti chu'táb na Jesús ani in ulaltsik enché':

—Tsubax lejtal, maske na Juan yab in t'aja' ni jun i labidh exól, ejtal xowa' in ulu k'al tin kwenta jeché' an inik, tsubax.

⁴²Ani k'al yán ti belan na Jesús tam ti taja' ti k'wajat.

Nin chemtal na Lásaro

11 Tá' ti k'wajat jun i inik u ya'ul xu bijyáb ta Lásaro. Jeché' an inik u k'wajíl ban kwentsal xin bij Betania, xon tu k'wajílsik jeye na María ani na Marta, nin ixámstik. ²Jeché' na María, nin ixám na Lásaro, an

inik xu ya'ul, ja'ich an mímláb xin mawtsi k'al i niwiytaláb tin akan an Ajátikláb ani in wayedhantsi k'al in xi'íl. ³Jeché' cháb an mímlábtsik in abna' ka utsan enché' na Jesús:

—Ajátik, na ja'úb u ya'ul.

⁴Tam ti na Jesús in ach'a', in ulu enché':

—Jeché' an yaw'lách yab ja'ich tokot abal ka chemech, ja'ich abal kin xalk'a' nin labidh t'okát na Dios ani anchan' ka xalk'an jeye nin labidh t'okát nin Chakáml na Dios.

⁵Maske na Jesús in k'anidhál t'ajat na Marta, na María ani na Lásaro jeye, ⁶tam ti utsan ke na Lásaro u ya'ul, yab k'ale jik'at kin álna', jilk'on bél cháb a k'ítsá xon ti k'wajat. ⁷Tayíl in utsa' tám enché' nin exóbaliltsik:

—Wana juní Judea.

⁸Utsan tám enché' k'al nin exóbaliltsik:

—Ok'tsiox, xo' ít, an judíotsik xi taja' u k'wajíl in le'námaltsik ti ki t'ujbay; ani ¿xo' a lé' juní ki k'ale taja'?

⁹Tók'oyattsik enché' k'al na Jesús:

—¿Yabxe' lajucháb i ora in ko'ol xi jun a k'ítsá? Pos max jun xita' xe'ech ti belal tam k'ij, yab u t'adhk'unal kom in telál an tajaxtaláb xi wa'ach ba jeché' an k'ay'lá. ¹⁰Por max jun xita' xe'ech tam jik'wax, u t'adhk'unal kom yab tajax xon ti xe'ech.

¹¹Tayíl utsantsik juní enché' k'al na Jesús:

—Ni ja'úb Lásaro wayámadhich, por ne'ech ku bakiy.

¹²Utsan tám enché' k'al an exóbaltsik:

—Ajátik, max wayámadhich, tám, ne'ech ka elábmé.

¹³Por xowa' in le'na' kin ulu na Jesús, ja'ich ke na Lásaro chemnek, por an exóbaltsik in chalpay ke na Jesús k'wajat in t'ilál i ani' wayich.

¹⁴Utsutsuyattsik tám tsubax enché' k'al na Jesús:

—Na Lásaro chemech. ¹⁵In kulbél t'ajat k'al tatá'tsik ta kwenta abal yab taja' tin k'wajat abal anchan' ki belmáchtsik. Por wana ki chu'u.

¹⁶Na Tomás, xu bijyáb ti Kwaya', in utsa' tám enché' nin at exóbaltsik:

—Wana weye abal ku chemech junax k'al Jajá'.

**Na Jesús ja'ich xu ejdhax ti ít
ani xin pidhnál an xe'chintaláb
xi yab in ko'ol in ok'ontal**

¹⁷Tam ti na Jesús ulich Betania, utsan abal in ko'olich ché' a k'ítsá ti jolidh na Lásaro. ¹⁸An kwentsal xi Betania, k'wajat k'unat ban bitsow Jerusalén, cháb k'al ch'ejel xóna' i kilómetro in owíl; ¹⁹ani k'al yán i judíotsik ti k'alnek ti álnáb na Marta ani na María abal ka k'ijidhmédha'tsik kom chemnek nin kidháb Lásaro. ²⁰Tam ti na Marta in ach'a' abal tá'ich tu ulel na Jesús, kale kin tamu; por na María jilk'on ban atá xon tu k'wajíłtsik. ²¹Ani utsan enché' na Jesús k'al na Marta:

—Ajátik, max teché'ak ta k'wajat, yabak chemnek nu kidháb. ²²Por u cho'ób alwa' ke ne'ech ti ki pidha' na Dios xowa' ka kontsi.

²³Utsan enché' k'al na Jesús:

—Na kidháb ne'ech ka ejech ti ít.

²⁴Tók'oyat enché' k'al na Marta:

—Ani' k'ejle, u cho'óbich abal ne'ech ka ejech ti ít tam ka ejdhá

an chemélomtsik tam kin bajaw an pakwenib.

²⁵Utsan tám enché' k'al na Jesús:

—Naná'ich nin ejdhax ti ít ani xu pidhnál an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal. Xita' ti kin belá', maske ka chemech, bélk'i ne'ech ka k'wajay ejat; ²⁶ani ejtal xi xo' k'wajat ejat ani tin belál Naná', yab ne'ech ka k'wajay chemnek malilíl i k'ij. ¿A belálxe' jeché'?

²⁷Na Marta tók'on enché':

—U belál, Ajátik. U belál abal Tatá'ich ni Kristo, nin Chakámil na Dios xi bijidh ne'ech ka tsích teché' ti k'ay'lá.

**Na Jesús uk'in xon ti
jolidh na Lásaro**

²⁸Tam ti ok'on kin ulu jeché', na Marta k'ale kin kaniy nin kidháb María ani in utsa' enché' chinatk'i:

—Ulnék an Ok'tsix ani tin abámal tu kaniy.

²⁹Tokot tin ach'a' jeché' na María, ch'akay ani k'ale kin chu'u na Jesús. ³⁰Na Jesús yabél ochenek ban kwentsal, taja' bél ti k'wajat xon ti k'wajinek ti t'ilolól k'al na Marta. ³¹Tam ti chu'tat abal ch'akay na María ani kale jik'atk'i t'ajat, an judíotsik xi taja' ti k'wajat ti k'ijítnax, wéwnaxintsik. In chalpaytsik max na María ne'ech ti uk'nal xon ti jolidh na Lásaro.

³²Tam ti na María ulich xon ti k'wajat na Jesús, tudhlan tin tamét ani in utsa' enché':

—Ajátik, max teché'ak ta k'wajat, yabak chemnek nu kidháb.

³³Tam ti na Jesús in chu'u ti uk'naltsik na María ani an judíotsik

xi wéwnaxnék, t'e'pin t'ajat asta tin ejattal ³⁴ani in konoytsik enché':

—¿Jón' ta jolyámal?

Tók'oyat enché':

—Ajátik, jala' ka chu'u.

³⁵Uk'in tám jeye na Jesús. ³⁶In ulu tám enché' an judíotsik:

—Ka tela'tsik, in k'anidhál t'ajat.

³⁷Por taltsik an judíotsik in ulu enché':

—Jeché' an inik, xin chu'xindha' an jok'ol, ¿awxe' yabwi'ik ne'ech kin ejto kin jeldha' na Lásaro abal yab ka chemech?

Ejdhá ti ít na Lásaro

³⁸Na Jesús, k'al yantam i yajnantsixtaláb, utey xon ti jolidh na Lásaro. Xon ti k'wajat jolidh, ja'ich jun i cholax ch'éen ani paxk'idh k'al jun i t'ujub. ³⁹In ulu tám enché' na Jesús:

—Ka wék'oytsik an t'ujub.

Utsan enché' k'al na Marta, nin ixám an chemélom:

—Ajátik, kaxiyich xóna' nin t'u'úl, kom ch'éich a k'ítsá in ko'ol ti chemnek.

⁴⁰Por utsan enché' k'al na Jesús:

—¿Yabxe' tu utsámich ke max i belom, ne'ech ka chu'tsi tin labidh t'okát na Dios?

⁴¹Wék'oyat tám an t'ujub xi k'ál ti paxk'idh an jólimtaláb, in tela' walk'i' na Jesús ani in ulu enché':

—Táta', tu pidhál ti jalbintsixtaláb abal tin axtsámal. ⁴²U cho'ób alwa' abal Tatá' ech'ek'i tin axtsal, por jeché' tu ulal abal tin alwa'bíl ejtal jeché' an atiklábtsik xi jé' k'wajat abal kin bela'tsik ke Tatá' tin abámal.

⁴³Tam ti ok'on kin ulu jeché', in ulu kawidh enché':

—iLásaro, ki kale!

⁴⁴Ejech tám xi chemnek ani kale, malidh nin k'ubak ani nin akan k'al i bolixtaláb ani nin ók' bolidh jeye k'al i k'udhk'um. Utsantsik tám enché' k'al na Jesús:

—Ka wila' ani ka walka'ich ka k'ale.

U chalpayáb xan ti ka uwan abal ka yak'wan na Jesús

(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lk. 22:1-2)

⁴⁵K'al tin kwentak'i xowa' in chu'utsik in t'aja' na Jesús, yán an judíotsik xi k'alnek ti junkil an ta María, in bela' na Jesús. ⁴⁶Por taltsik an judíotsik k'ale kin chu'u an fariseotsik ani in t'íltsi xowa' in t'ajámal na Jesús. ⁴⁷Tam ti an fariseotsik ani an ok'lek pále'tsik in ach'a' jeché', junkun k'al an Junkulom Awiltaláb ani in ulutsik enché':

—¿Jant'éy ne'ech ki t'aja'? Jeché' an inik exom t'ajat in t'ajál yán i labidh exólsik. ⁴⁸Max ki walka' kin óntsi anchan', k'al ejtal ti ne'ech ka belan. Ne'ech tám ka tsích an awiltalábtsik xi Roma, ne'ech ti ku pakwtsi an ti pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios ani ne'ech ti ku chemdha'.

⁴⁹Por jun ti éb xi jajá'tsik xu bijyáb ta Kayfás, xi ja'ich nin ok'lékil an pále'tsik tam ti jachan' i tamub, in ulu enché':

—Tatá'tsik yab a cho'ób xata',

⁵⁰nibal a chalpayaltsik ke más alwa' abal wawá', ka chemech jún tokot i inik abal tin kwenta an atiklábtsik ani yab ku chemdhá ejtal.

⁵¹Por na Kayfás yab in ulu jeché' k'al jajá'k'i tin kwetém chalab;

kom jajá' k'wajat ti ok'lek pále'tsik jachan' i tamub, jaxtám ti ijsin kin ulu k'al na Dios ke na Jesús ne'ech ka chemdhá abal ka lo'ey an judíotsik; ⁵²ani yab tokot ják'i, abal kin junku jeye nin chakámiltsik na Dios xi k'wajat túk'i túk'i.

⁵³Jaxtám, asta tam ti jachan' i k'ij, an awiltalábsik xi Judea in ayaltsik xan ti kin uwa' abal kin ejto kin chemdha' na Jesús.

⁵⁴Na Jesús yabich tám in lej xalk'ál tinbá' ka chu'tat k'al an judíotsik, kale ba jachan' an chabál xi Judea ani k'ale ba jun i chabál k'unat ban chabál xon ti yab k'wajtsidh, ba jun i bitsow xin bij Efrain. Taja' ti k'wajay k'al nin exóbaliltsik.

⁵⁵Tam ti jachan' i k'ij, u k'unelich xowk'i tin ajíbnál an paskwa an judíotsik ani yán i atiklábsik xu k'wajíl ban kwentsaltsik k'alnek Jerusalén abal kin t'okotsik tinbá' tam yabél wat'enek an paskwa. ⁵⁶In ayaltsik na Jesús ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios ani u kónóxtsik jún ani jún enché':

—¿Jant'éy a chalpayaltsik? ¿Awxe' ne'ech ka tsích an ti ajíblom o yaba'?

⁵⁷An fariseotsik ani an ok'lek pále'tsik in ulúmal ke max jun xita' in cho'ób xon ti k'wajat na Jesús, kin ólna' abal ka k'ale ti yak'wnal.

**Jun i mímláb in joltsi ti niwiytaláb
bin ók' na Jesús**

(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

12 Bél u k'ibel akak a k'ítsá abal ka wat'ey an paskwa, na Jesús k'ale Betania xon tu k'wajíl na Lásaro, xi chemnek ani ejdhá ti

ít k'al na Jesús. ²T'ajan taja' jun i k'apúch abal tin k'ak'nabíl na Jesús; na Marta u jót'il ani na Lásaro ja'ich jún ti éb xi buxúl ti k'apul ban mesa k'al na Jesús. ³In uldha' tám na María ch'éjel litro xóna' i niwiytaláb xi t'ajadh k'al i wich xin bij nardo. Jeché' an niwiytaláb, kajbidh t'ajat in jalbíl. Na María in mawtsi k'al tin akan na Jesús ani in wayedhantsi k'al nin xi'íl. Putál an altá niwbé k'al jachan' an niwiytaláb. ⁴Na Judas Iskariote, xi ja'ich jeye jún ti éb xi lajucháb nin exóbaliltsik na Jesús, xi k'al ti ne'ech ka pidhná na Jesús abal ka chemdhá, in ulu tám enché':

⁵—¿Jant'ók'i ti yab nujwat jeché' an niwiytaláb k'al óx i bo' inik i denariotsik abal ka pidhan an ti tumín an ch'ojontálsik?

⁶Por na Judas yab in ulu jeché' abal tsubax lejtál tin k'anidhál an ch'ojontálsik, in ulu anchan', kom jajá' ja'ich jun i kwé', ani kom jajá' in xe'chindhál nin bál an tumín, in kwé'yal xowa' u balyáb taja'.

⁷Utsan tám enché' k'al na Jesús:

—Jila' k'wajat, yab xata' ka utsa'; pos jajá' in ta'pámal jeché' abal ti kin mawtsi an tu t'u'úl abal ka k'wajách t'ojodh tam kin bajaw xowk'i ne'ech kin jolyat. ⁸An ch'ojontálsik ech'ek'i ne'ech ka k'wajay k'al tatá'tsik, por Naná', yab ech'ek'i ne'ech kin k'wajay k'al tatá'tsik.

**U t'ajnal i káw abal ka
chemdhá na Lásaro**

⁹K'al yán i judíotsik ti cho'óbná ke na Jesús ta' ti k'wajat Betania ani k'aletsik taja', yab tokotk'i abal

kin chu'utsik na Jesús, aníl jeye abal kin chu'utsik na Lásaro, xi ejdhats ti ít k'al na Jesús. ¹⁰Nin ok'lékil an pále'tsik in t'aja'tsik i káw abal kin chemdha' jeye na Lásaro, ¹¹pos k'al tin kwentak'i na Lásaro, yán i judíotsik in pílmédháltsik tinbá' ani in belálichtsik na Jesús.

**Na Jesús ochich ban bitsow
Jerusalén**

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lk. 19:28-40)

¹²Yán i atiklábtsik k'alnek Jerusalén abal kin ajíbna'tsik an paskwa. Tam ti jun tsudhelom in ach'a'tsik abal na Jesús exomich ti ulel ba jachan' an bitsow, ¹³in peja'tsik i apach', kale kin bach'u ani in ulaltsik kawidh enché':

—iTí ku lo'óch xo'! iLábt'ajadh xi tál tin bij an Ok'óxláb! iLábt'ajadh nin Pulek Tak'íxal an israelitatsik!

¹⁴Na Jesús in ela' jun i chakam burru ani puney taja', jelt xan tin ulal an T'okat Dhuslab enché':

¹⁵Yab ki jik'ey, atiklábtsik xi k'wajíl Sión;
ka tela'tsik, ná'ich tál na Pulek Tak'íxal
punat ba jun i chakam burru.

¹⁶Tam ti jachan' i k'ij, nin exóbaliltsik yab in exbay ejtal jeché', por más tayíl, tam ti na Jesús xalk'antsatich tin labidh t'okát, in chalpaytsik tám abal ejtal jeché' k'wajat dhutsadh ban T'okat Dhuslab k'al tin kwenta na Jesús ani anchanich ti támnék.

¹⁷An atiklábtsik xi ta' ti k'wajat tam ti na Jesús in ejdha' ti ít na Lásaro ani in utsa' ka kale ban jólimtaláb, in t'iláltsik xowa' in

chu'úmal. ¹⁸Jaxtám an atiklábtsik ti kale kin bach'u na Jesús, abal in cho'óbnámalichtsik an labidh exól xin t'ajámál. ¹⁹Por an fariseotsik in ulu jajá'k'itsik enché':

—A chu'talichtsik xo', yab ne'ech ki ejto ki t'aja' ni jun xata'. Ka tela', k'al ejtal an atiklábtsik ti exom ti wéwnáb.

**U alyáb na Jesús k'al
cháb óx i griegotsik**

²⁰K'al an atiklábtsik xi k'alnek Jerusalén abal ti ól tam exom an ajib, ta' jeye ti k'wajattsik cháb óx i griego. ²¹Jeché' an griegotsik utey ba na Felipe. Na Felipe, ja'ich xu k'wajíl Betsayda, an chabál xu tak'nal Galilea. Tam ti utukná k'al an griegotsik, pakabédhá k'ál enché':

—Ja'úb, i lé' weye ki chu'u na Jesús.

²²Na Felipe k'ale kin utsa' na Andrés ani chablam ti éb ti k'ale kin óltsi na Jesús. ²³Utsantsik tám enché' k'al na Jesús:

—In bajúch an k'ij xowk'i Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik, ne'ech kin xalk'antsat an tu labidh t'okát. ²⁴Tsubax tu utsálsik, ke max jun i iyaláb yab ka t'ayan ani yab ka k'ibchon nin t'u'úl, yab jayk'i ne'ech ka yaney. Por max ka t'ayan ani ka k'ibchon nin t'u'úl, ne'ech ka ixk'an, ne'ech ka pubey ani ne'ech kin kó'oy yán in walíl. ²⁵Xita' in k'anidhál nin ejattal ne'ech kin k'ibdha'; por xita' xi yab in k'anidhál nin ejattal teché' ti k'ay'lá, in ko'olich t'ojojodh nin ejattal abal kin bach'u an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in

ok'ontal. ²⁶Max jun xita' in lé' ti kin t'ójonsi, ti kin wéwna' ani xon ti Naná' ne'ech kin k'wajay, taja' jeye ne'ech ka k'wajay xita' tin t'ójonsal. Max jun xita' ti kin t'ójonsi, ne'ech ka k'ak'ná k'al nu Táta'.

**Na Jesús in ulu abal
ne'ech ka chemdhá**

²⁷Xo' in chalpax t'ajat tin k'wajat; por yab ne'ech ku utsa' nu Táta' ti kin lo'o k'al xowa' ne'ech ku tamu, pos ja'ich tin tsi'nek abal ku tamu anchan'. ²⁸Táta', ka xalk'a'ich na labidh t'okát.

Ach'atmé tám jun i káwintaláb tú' walk'i' ani xu káw in ulu enché':

—U xalk'ámalich ani ne'ech juní ku xalk'a' ti ít.

²⁹An atiklábtsik xi taja' ti k'wajat ani in ach'a' jachan' an káwintaláb, in ulutsik abal i junkil áb u jululúl ani xi k'e'ettsik in ulal:

—Tawná k'al jun i t'okat abatwáale.

³⁰Utsantsik tám enché' k'al na Jesús:

—Yab abal Naná' tu kwenta ti ach'atmé jeché' an káwintaláb, ach'atmé abal tatá'tsik ta kwenta.

³¹Xo' in bajúch an k'ij xowk'i ne'ech ti lújundháb an atiklábtsik xi teché' ban k'ay'lá ani ne'ech ka pet'nájich ban k'ibeltaláb an lej at'ax xi k'wajat ti tak'ix ba jeché' an k'ay'lá.

³²Ani tam Naná' kin t'ek'bájich pajk'idh ban peltsidh te', ne'ech ku ututsik ejtal k'al Naná'.

³³K'al jeché' k'wajatic in ólnál xan ti ne'ech ka chemdhá.

³⁴Tók'oyat enché' k'al an atiklábtsik:

—Wawá' i ach'ámal ti ajoyáb bin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh

na Moisés ke an Kristo yab jayk'i ne'ech ka chemech. ¿Jant'ók'i pé tám ta ulal ke nin Chakámil na Dios ne'ech ka t'ek'bá pajk'idh ba peltsidh te'? ¿Jita' pé jeye jachan' xa utsál ke Jajá'ich xi abadh abal ka wenk'on jeye ti inik?

³⁵Utsantsik tám enché' k'al na Jesús:

—Bél ne'ech kin k'wajay wé' i k'ij k'al tatá'tsik, Naná' xin k'wajat jelti an tajaxtaláb, por yabich ne'ech kin lej owey. Ki uteytsik k'al Naná' lejat xo' bél in k'wajat k'al tatá'tsik abal yab ki yak'wantsik uk'pidh k'al an jik'waxtaláb; pos xi xe'echtsik ban jik'waxtaláb yab in cho'ób xon ti ne'ech. ³⁶Ti kin bela'tsik lejat xo' bél in k'wajat k'al tatá'tsik, Naná' in k'wajat jelti an tajaxtaláb abal ki k'wajaysik jelti an atiklábtsik xi k'wajat ban tajaxtaláb.

Tam ti ok'on kin ulu jeché', na Jesús k'ale ani in chink'ontsitsik.

**Xant'ók'i ti yab u belnal na
Jesús k'al an judíotsik**

³⁷Maske na Jesús in t'ajámalich t'ajat yán i labidh exóltsik tin tamét an judíotsik, bélk'i yab u belnal.

³⁸Jeché' támun anchan' abal ka t'ájan jelt xan tin jilámal dhutsadh an t'ílsix Isaías enché':

Ok'óxláb, ¿jita' in belámal xowa' i ólnámal?

¿Jita' xalk'antsidh tin cháp an Ok'óxláb?

³⁹Jaxtám ti yab u belnal na Jesús, pos na Isaías in dhutsámal jeye enché':

⁴⁰Jok'olbédhatstsik k'al na Dios ani chapikmédhantsidhtsik tin itsích,

abal yab ka chu'xintsik k'al nin wal,
nibal kin exbaytsik k'al nin itsích,
ani nibal ka uteytsik k'al Naná' abal ku jeldha'.

⁴¹Na Isaías in t'ilámal jeché' abal in chu'tsámalich tin labidh t'okát na Jesús ani Jajá' k'wajat in t'ilál tam tin ulu jeché'.

⁴²Por bélk'i, k'al yán i judíotsik ti belan na Jesús, belan asta k'al taltsik i awiltalábsik; por yabtsik in xalk'ál, kom in ch'ejnál an fariseotsik ani in ch'ejnál yabich ka walkan ka ochichtsik ban atá xon tu t'ajnal an junkuntaláb. ⁴³Pos jajá'tsik más in kulbetnál ka k'ak'ná k'al an atiklábtsik ké k'al na Dios.

**K'al xowa' in ulal na Jesús,
k'ál ti ne'ech ka xalk'an xan
ti k'wajat an atiklábtsik**

⁴⁴Na Jesús in ulu kawidh enché':
—Xita' ti kin bela' Naná', yab Naná' tin belál, in belál an Táta'láb xi tin abámal. ⁴⁵Ani xita' tin chu'tal Naná', in chu'talich xita' tin abámal. ⁴⁶Naná', xin k'wajat jelti an tajaxtaláb, in tsi'nek ban k'ay'lá abal xita' ti kin bela' yab ka jilk'ontsik ban jik'waxtaláb. ⁴⁷Por max jun xita' kin ach'a' xowa' u ulal ani yab kin t'aja' ti k'ij, yab Naná' exom u walbiyal; pos yab in tsi'nek ku walbiy an atiklábtsik xi k'wajat ban k'ay'lá, in tsi'nek abal ku lo'o. ⁴⁸Xita' tin pojkal ani yab in t'ajál ti k'ij xowa' u ulal, in ko'olich xita' k'ál ti ne'ech ka walbiyat: xowa' Naná' u ulúmal, ja'ich k'ál ti ne'ech ka walbiyat tam kin bajaw an pakwenib. ⁴⁹Xowa' Naná' u

ulúmal, yab u ulúmal k'al Naná'k'i tu kwetém chalab; an Táta'láb xi tin abámal, ja'ich tin utsámal xowa' ne'ech ku ulu ani xowa' ne'ech ku ok'tsixa'. ⁵⁰Ani u cho'ób alwa' ke xowa' tin utsámal ku ulu nu Táta', ja'ich abal ka ejtotsik ka kó'oy an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal. Jaxtám, xowa' u ulal, u ulal xantik'i tin utsámal ku ulu an Táta'láb.

**Na Jesús in t'aktsi tin
akan nin exóbaliltsik**

13 Wé'ich u k'ibel abal ka ajíbná an paskwa. Na Jesús in cho'óbich abal in bajúmich an k'ij xowk'i ne'ech kin jila'ich an k'ay'lá abal ka k'aléch ban Táta'láb. Kom ech'ek'i in k'anidhál an atiklábtsik xi k'ál tu belnal, xo' k'wajat in xalk'antsal ke tsubax lejtal tin k'anidháltsik t'ajat.

²⁻⁴Na Judas Iskariote, xu chakámláb k'al na Simón, ódhantsidhich bin itsích k'al an lej at'ax abal kin pidhna' na Jesús ka chemdhá. Na Jesús in cho'ób alwa' abal ba Dios ti tál ani abal ne'ech juní ka witsích táyk'i ani in cho'ób jeye abal pidhnékich ejtal an ti awiltaláb k'al an Táta'láb. Jaxtám, tam ti k'wajattsik an ti k'apul, ch'akay na Jesús ban mesa, in k'ot'iy nin eblidh k'udhk'umil ani in wik'a' jun i k'udhk'um bin tsukul. ⁵In jolo tám i ja' ba jun i balixtaláb ani k'wajay kin t'aktsi tin akan nin exóbaliltsik ani kin wayedhantsi k'al an k'udhk'um xin wík'ím bin tsukul.

⁶Tam ti ne'chich jeye ti t'aktsinal tin akan na Simón Pedro, na Simón Pedro in ulu enché':

—Ajátik, ¿Tatá' ne'ech ti kin t'aktsi tu akan?

⁷Tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—Xo' yab ne'ech ka ejto ka exbay xowa' exom u t'ajál, por tayíl ne'ech ka exbay.

⁸Por utsan enché' k'al na Pedro:

—Naná' yab jayk'i ne'ech tu walka' ti kin t'aktsi an tu akan.

Utsan tám enché' k'al na Jesús:

—Max yab tu t'aktsi an ta akan, yabich ne'ech ka ejto ki k'wajay k'al Naná'.

⁹Utsan enché' k'al na Simón Pedro:

—Ajátik, tám, yab tokotk'i ti kin t'aktsi tu akan, ti kin t'aktsi jeye tu k'ubak ani ti kin pak'wtsi tu ók'.

¹⁰Por utsan enché' k'al na Jesús:

—Xi tám ti ok'nék ti atsim, yab yejat xowa' más kin t'aka', tokot nin akan; pos ejtal k'wajat t'okat nin t'u'úl. Tatá'tsik i t'okat ta k'wajat, maske yab k'ejle ejtal ta éb.

¹¹Na Jesús in ulu: “Yab ejtal ta éb i k'wajattsik t'okat”, kom in cho'óbich xita' k'ál ti ne'ech ka pidhná abal ka chemdhá.

¹²Tam ti ok'onich kin t'aktsi tin akan nin exóbaliltsik, na Jesús in k'wajba' juní nin eblidh k'udhk'úmil, buxkan juní ban mesa ani in utsa'tsik enché':

—¿A exbayaltsikxe' xowa' tu t'ajtsi? ¹³Tatá'tsik tin bijyal tin Ok'tsix ani tin Ajátikláb ani tsubax xowa' a ulaltsik, kom ani' k'ejle.

¹⁴Pos max Naná', xin Ok'tsix ani in Ajátikláb, tu t'aktsitsik an ta akan, aníl'k'i teye ti yejat ki t'áksixintsik an ta akan jún ani jún. ¹⁵Naná' tu pidha'ichtsik jun i ok'tsixtaláb abal ka t'aja'tsik teye aníl'k'i jelt xan ti

Naná' u t'aja'. ¹⁶Tsubax tu utsálsik, ke ni jun i t'ójonsix k'wajat más púlek ké nin ajátik ani ni jun i abatwále k'wajat más púlek ké xi k'ál ti abadh. ¹⁷Max a exbayaltsik ejtal jeché' ani ka t'aja'tsik anchan', k'ijidh t'ajat ne'ech ki k'wajaysik.

¹⁸Yab abal ejtal ta éb tin k'wajat tu utsálsik jeché'; Naná' u cho'ób xita' nu takwyámaltsik. Por ko'ol ka támun jelt xan tin ulal an T'okat Dhuslab enché': “Xi k'wajat ti k'apul junax k'al Naná', tin at'álich xo'.”

¹⁹Tu okxintsaltsik tu óltsi jeché' abal tam ka támun, ka bela'tsik ke Naná'ich xitam já' tu utsámaltsik u éy. ²⁰Tsubax tu utsálsik, ke xita' kin bach'u xita' Naná' u abámal, Naná' tin bach'wal ani xita' ti kin bach'u Naná', in bach'walich xita' tin abámal.

Na Jesús in ulal ke ne'ech ka pidhná k'al na Judas abal ka chemdhá

(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lk. 22:21-23)

²¹Tam ti ok'on kin ulu jeché', na Jesús in ach'a' jun i pulek yajtsiktaláb tin ejattal ani in ulu enché':

—Tsubax tu utsálsik, ke jún ti éb xi tatá'tsik a kidhtal ne'ech ti kin pidhna' abal kin chemdhá.

²²Tujey tám an exóbaltsik ti téláx jún ani jún, maske yab in cho'óbsik xitam já' na k'wajat ti usnal. ²³Jún ti éb an exóbaltsik, xu k'anidháb t'ajat k'al na Jesús, k'wajat jeye ti k'apul jedhél bin okób na Jesús.

²⁴Na Simón Pedro in utsa' jeché' an exóbal k'al in k'ubakk'i abal kin konoy xitam já' na k'wajat in t'ilál. ²⁵Utkakan tám más jeché' an exóbal ba na Jesús ani in konoy enché':

—Ajátik, źjitam já' xi k'wajat a t'ilál?

²⁶Tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—Ne'ech ku ju'u jun peje' i pan ani xita' ku pidha', ja'ich xi ne'ech ti kin pidhna' abal kin chemdhá.

In ju'u tám jun peje' an pan ani in pidha' na Judas Iskariote, xu chakámláb k'al na Simón, ²⁷támk'i tam ti na Judas in bach'u an pan, ochich an lej at'ax bin itsích na Judas. Utsan tám enché' k'al na Jesús:

—Xowa' ne'ech ka t'aja', ka t'aja' jik'at.

²⁸Por ni jun xita' xi ta' ti k'wajat ban mesa ti k'apul, yab in exbay xant'ók'i ti utsan anchan' na Judas. ²⁹Kom na Judas ja'ich nin xe'chindhál nin bál an tumín, taltsik in chalpay ke na Jesús k'wajat in utsál na Judas ke yejat kin ch'a'ay xata' xowa' ne'ech kin yéntsi abal an ajib, o kin pidha' wé' ti tolmixtaláb an ch'ojontálsik. ³⁰Tam ti na Judas in k'apúmalich an pan, k'ale. Tam ti jachan', jik'waxich.

An ít tak'ixtaláb

³¹Tam ti k'alnekich na Judas, na Jesús in ulu enché':

—Xo' exomich ti xalk'anal nu labidh t'ókát Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik ani nin labidh t'ókát na Dios u xalk'analich jeye ba Naná'. ³²Ani max Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik, u xalk'antsal tin labidh t'ókát na Dios, Jajá' ne'ech jeye ti kin xalk'antsi tu labidh t'ókát k'unatich i k'ij. ³³Ts'itsik chakam, yabich ne'ech kin k'wajay nakat

i k'ij k'al tatá'tsik. Ne'ech ti kin aliysik, por xowa' u utsámal an judíotsik, xo' jayéchk'i teye ne'ech tu utsa'tsik: Yab ne'ech ka ejto ki k'aletsik xon ti Naná' in ne'ech.

³⁴Ne'ech tu pidha'tsik jun i ít tak'ixtaláb: ki k'ánídháxintsik jún ani jún; ki k'ánídháxintsik jelt xan ti Naná' tu k'anidhámalsik. ³⁵Max ki k'ánídháxintsik jún ani jún, ejtal an atiklábtsik ne'ech kin chu'u ke Naná' lejtal tu exóbaliltsik.

Utsan na Pedro abal ne'ech kin ulu ke yab in exlál na Jesús

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lk. 22:31-34)

³⁶Konyat enché' na Jesús k'al na Simón Pedro:

—Ajátik, źjón' ta ne'ech?

Ani tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—Xonti Naná' in ne'ech, yab xo' ne'ech ka ejto ti kin wéwna'; por tayíl i ne'ech teye xon ti Naná' in ne'ech.

³⁷Utsan tám enché' k'al na Pedro:

—Ajátik, źjant'ók'i ti yab ne'ech ku ejto tu wéwna' xo'ich? Naná' yab u ajyal tubá' maske kin chemdhá k'al Tatá' ta kwenta.

³⁸Tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—ǃTsubax lejtal yab a ajyal tabá' maske ki chemdhá k'al Naná' tu kwenta? Tsubax tu utsál, ke tam yabél dhájnek an pek'el, tatá' óxílich a ulúmal ke yab tin exlál.

Na Jesús ja'ich na k'wajat jelti an bél abal ki ejto ku ulich ban Táta'láb

14 'Yab ki k'wajaytsik ta chalpay. Ka bela' na Dios ani ti kin bela' neye. ²Ba nin k'imá' nu Táta', yán t'ajat wa'ach xon ti ki k'wajaytsik; max yabak anchan', tu

utsámalichaktsik. Jaxtám, ne'ech kin okxin abal tu t'ojojontsi xon ti ne'ech ki k'wajaytsik. ³Ani tam in k'alnekich ku t'ojojoy xon ti ne'ech ki k'wajaytsik, ne'ech kin witsiy tu ik'i'tsik ani tu júna'tsik k'al Naná' abal ki k'wajaytsik teye xon ti Naná' ne'ech kin k'wajay. ⁴A cho'óbichtsik xon ti Naná' in ne'ech ani a cho'óbichtsik jeye an bél.

⁵Utsan enché' k'al na Tomás:

—Ajátik, yab i cho'ób xon ta ne'ech; ¿jan ti ne'ech ki ejto ki cho'óbna' an bél?

⁶Tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—Naná'ich nin k'wajat jelti an bél, Naná'ich nin tsubaxtaláb ani Naná'ich nu pidhnál an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal. Yab xita' ne'ech kin ejto ka ulich ban Táta'láb max yab ti kin bela' Naná'. ⁷Max tatá'tsik ti kin exla'tsik alwa', ne'ech jeye ka exla'tsik nu Tatá'; ani xo' a exlálchtsik, pos a óntsámalichtsik ka chu'u.

⁸Utsan tám enché' k'al na Felipe:

—Ajátik, ti ku xalk'antsi an ti Táta'láb ani lejat k'ál.

⁹Tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—Felipe, owenekich t'ajat tin k'wajl k'al tatá'tsik, ani ¿yabél tin exlál? Xita' tin chu'tal Naná', in chu'talich jeye an Táta'láb; tám, ¿jant'ók'i bél tin kontsal tu xalk'antsitsik an ti Táta'láb? ¹⁰¿Yabxe' a belál ke Naná' in k'wajat k'al an Táta'láb ani an Táta'láb k'wajat k'al Naná'? Ejtal xowa' tu utsálsik, yab u ulal k'al Naná'k'i tu kwetém chalab. An Táta'láb xi k'wajat k'al Naná', ja'ich nin t'ajál nin t'ojlábil. ¹¹Ti kin beltsitsik ke Naná' in k'wajat k'al

an Táta'láb ani an Táta'láb k'wajat k'al Naná'; max yab a belálsik ke anchan', ka bela'tsik k'al xowa' a chu'tal u t'ajál. ¹²Tsubax tu utsálsik, ke xita' ti kin bela', ne'ech jeye kin ejto kin t'aja' xowa' Naná' u t'ajál ani ne'ech kin ejto kin t'aja' xowa' más pakdha', pos Naná' in ne'ech xon ti k'wajat an Táta'láb. ¹³Ejtal xowa' ka konoytsik k'al Naná' tu bij, ne'ech ku t'aja', abal Naná', xin Chakámláb k'al na Dios, ku xalk'antsi tin labidh t'okát nu Táta'. ¹⁴Ne'ech ku t'aja' xowa'kichk'i ka konoy k'al Naná' tu bij.

Na Jesús in ulal abal ne'ech kin abna' an T'okat Ejattaláb

¹⁵Max tin k'anidháltsik, ka t'aja'tsik xowa' tu utsál. ¹⁶Ani Naná' ne'ech ku pakabédha' an Táta'láb ti ki abtsitsik an ti T'okat Ejattaláb abal ka k'wajay ech'ek'i k'al tatá'tsik. An T'okat Ejattaláb ja'ich ne'ech ti ki tolmiytsik ani ti ki pubédantsitsik an ta ejattal. ¹⁷Jeché' an T'okat Ejattaláb xi tsubax, yab ne'ech kin ejto kin bach'u xi yabtsik u belom kom yabtsik in chu'tal nibal in exlál; por tatá'tsik a exlál, kom Jajá' k'wajat k'al tatá'tsik ani ne'ech ka k'wajay ech'ek'i k'al tatá'tsik. ¹⁸Yab ne'ech tu jila'tsik kwetém, ne'ech kin witsiy abal kin k'wajay k'al tatá'tsik. ¹⁹K'unat i k'ij, yabich ne'ech kin chu'tat k'al an atiklábtsik, por tatá'tsik ne'ech ti kin chu'u; pos ne'ech ki k'wajaytsik ejat kom Naná' in k'wajat ejat. ²⁰Jachan' i k'ij, ne'ech tám ka exbáchtsik ke Naná' in k'wajat k'al nu Táta', tatá'tsik i k'wajat k'al Naná' ani Naná' k'al tatá'tsik. ²¹Xin

exlálích ani in t'ajálích xowa' u ulal, in xalk'álích ke tsubax lejtál tin k'anidhál. Xita' tin k'anidhál, ne'ech jeye ka k'anidhá k'al nu Táta', Naná' ne'ech neye ku k'anidha' ani ne'ech kin xalk'an ba jajá'.

²²Utsan tám enché' k'al na Judas (yab k'al na Judas Iskariote):

—Ajátik, ¿jant'ók'i ti ne'ech ka xalk'a' tabá' ba wawá' ani yab ja' ban atiklábtsik xi yab u belom?

²³Tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—Xita' tin k'anidhál, in t'ajál xowa' Naná' u ulal. Ne'ech ka k'anidhá k'al nu Táta' ani nu Táta' ani Naná', ne'ech ku tsích abal ku k'wajay k'al jajá'. ²⁴Xita' yab tin k'anidhál, yab in t'ajál xowa' Naná' u ulal. Xowa' a ach'áltsik u ulal, yab u ulal k'al Naná'k'i tu kwetém chalab, tál bin chalab an Táta'láb xi tin abámál.

²⁵In k'wajat tu utsálsik ejtal jeché' lejat xo' bél in k'wajat k'al tatá'tsik; ²⁶por an T'okat Ejattaláb, xi ne'ech ti ki abtsitsik an Táta'láb abal ti ki tolmíysik ani ti ki pubédhantsitsik an ta ejattal, ja'ich ne'ech ti ki óltsitsik ejtal ani ti ki chalpantsitsik xowa' tu utsámál.

²⁷Tu jilálchtsik k'al yantam i k'ijidhtaláb. Tu pidhátsik ti k'ijidhtaláb xu ko'ol, por yab tu pidhátsik an ti k'ijidhtaláb jelt xan tin pidhnál an atiklábtsik. Yab ki k'wajaysik ta chalpax nibal ki jik'ey. ²⁸A ach'ámálchtsik tam tu ulu ke Naná' ne'ech kin k'ale ani ke ne'ech juní kin witsiy abal kin k'wajay k'al tatá'tsik. Max tin k'anidhálchtsik, ne'ech ki kulbétsik t'ajat tam ta ach'a' ke Naná' in ne'ech ban Táta'láb; pos nu Táta', más Ja' púlek ké Naná'. ²⁹Tu

óltsalichtsik ok'ox jeché', abal tam ka támun, ka bela'tsik.

³⁰Yabich ne'ech tin káw yáníl k'al tatá'tsik, pos ne'ech ka ulchich an lej at'ax xu tak'ix teché' ti k'ay'lá. Maske jajá' u tak'ix teché' ti k'ay'lá, yab in ko'ol ni jun i awíltaláb abal ti kin tak'iy. ³¹Anchan' ko'ol ka támun abal kin cho'óbna' an atiklábtsik xi teché' ti k'ay'lá, ke Naná' u k'anidhál an Táta'láb ani tokot u t'ajál xowa' Jajá' tin utsámál ku t'aja'. Ki ch'akáchtsik ani wanách.

Nin akan an uba ani nin k'we'éltsik

15 'Naná'ich nin k'wajat jelti nin akan an uba ani nu Táta' jelti xu belkol. ²Ejtal an k'we'lek xi yab u walim, in wék'oyal; por in kaxwal ani in ak'yal an k'we'lek xu walim abal ka walin más. ³Tatá'tsik i k'wajat jelti max i ak'idhich k'al an ok'tsixelaláb xi tu pidhámalsik. ⁴Ki k'wajaysik ech'ek'i k'al Naná', jelt xan ti Naná' in k'wajat k'al tatá'tsik. Jun i k'we'lek yab ne'ech kin ejto ti walim max yab palat ban akanlek; anchan' teye tatá'tsik, yab ne'ech ka ejto ka t'aja'tsik xata' alwa', max yab i k'wajattsik k'al Naná'.

⁵Naná'ich nin k'wajat jelti nin akan an uba ani tatá'tsik jelti nin k'we'él. Xita' k'wajat k'al Naná' ani Naná' k'al jajá', ne'ech t'ajat kin t'aja' xowa' alwa'. Tatá'tsik yab xata' ne'ech ka ejto ka t'aja' xowa' alwa', max yab i k'wajat k'al Naná'. ⁶Xita' yab ka k'wajay k'al Naná', ne'ech ka pet'ná jelti an k'we'lek xi yab u walim, ne'ech ka wayey ani ne'ech ka tsikan.

⁷Max ki k'wajaytsik ech'ek'i k'al Naná' ani yab ka uk'tsitsik xowa' tu ok'tsámalsik, ka konoytsik xowa' ka le'na' ani ne'ech ki pidhantsik.

⁸Nu Táta' in bach'walich i k'ak'naxtaláb tam tatá'tsik a t'ajálich t'ajat xowa' alwa' ani anchan' u xalk'analich ke tsubax lejtál tu exóbaliltsik. ⁹Naná' tu k'anidháltsik jelt xan ti an Táta'láb tin k'anidhál; pos ka óntsitsik ki k'wajay i k'án k'al Naná'. ¹⁰Max ka t'ajáltsik xowa' tu ok'tsámál, ne'ech ka óntsi ki k'wajaytsik i k'án k'al Naná', jelt xan ti Naná' in k'wajat k'án k'al nu Táta' abal u t'ajál xowa' tin utsál.

¹¹Tu t'iltsaltsik jeché' abal ka kó'oytsik an k'ijidhtaláb jelti xi Naná' u ko'ol ani anchan' ki k'wajaytsik más i kulbél. ¹²An tak'ixtaláb xi Naná' tu pidháltsik, ja'ich jeché': ki k'ánidhaxintsik jún ani jún jelt xan ti Naná' tu k'anidháltsik. ¹³An k'anidhaxtaláb más púlek xi jun xita' yejat kin kó'oy ja'ich jeché': kin pidhna' tinbá' ka chemdhá abal kin lo'o nin ja'úbsik. ¹⁴Tatá'tsik tu ja'úb, max ka t'aja'tsik xowa' Naná' tu utsál. ¹⁵Yabich ne'ech tu bijiy tu t'ójontsixeltsik, pos jun i t'ójontsix, yab in cho'ób xant'éy in t'ajál nin ajátik. Tu bijyaltsik tu ja'úb, kom tu pidhámalichtsik ka cho'óbna' ejtal xowa' tin utsámál nu Táta'. ¹⁶Yab tatá'tsik tin takwyámál Naná', Naná' tu takwyámál tatá'tsik. Tu takwyámalsik abal ka t'aja'tsik t'ajat xowa' alwa' ani ke jachán' xowa' alwa' ka t'aja' ka k'wajay ech'ek'i. Anchan', ejtal xowa' ka kontsi an Táta'láb k'al Naná' tu bij,

ne'ech ti pidha'tsik. ¹⁷Jeché' ja'ich xowa' tu punk'untsaltsik ka t'aja': ki k'ánidhaxintsik jún ani jún.

Na Jesús ani xi k'al tu belnal u at'naltsik k'al xi yabtsik u belom

¹⁸Max ti pojkátsik xi yabtsik u belom, ka cho'óbna'tsik ke Naná' ok'ox tin pojkad. ¹⁹Max yabak i belomtsik, an atiklábtsik xi yab u belom, ne'ech ti ki k'anidha'tsik jelt xan tin k'anidhál nin kidhtaltsik. Por Naná' tu takwyámalsik tam ta k'wajati'ik k'al jajá'tsik ani jaxtám xo' ti pojkátsik, kom yabich a kidhtaltsik. ²⁰Ka chalpáy xant'éy tu utsámalsik: "Ni jun i t'ójontsix k'wajat más púlek ké nin ajátik." Max Naná' in at'nék, ne'ech teye ki at'antsik ani max in exbantsidh an tu ok'tsixel, ne'ech teye ki exbantsattsik. ²¹Ejtal jeché' ne'ech ki t'ajtsintsik k'al Naná'k'i tu kwenta, kom yab in exláltsik xita' tin abámál.

²²Jajá'tsik yabak walbidh, max yabak in tsi'nek tu tawna'tsik. Por xo', yab ne'ech kin ejtotsik kin ulu ke yab walbidh; ²³pos xita' tin pojkal Naná', in pojkalichtsik jeye nu Táta'. ²⁴Yabak walbidhtsik max Naná' yabak u t'ajámál xata' ba jajá'tsik xowa' yab jayk'i t'ajadh k'al ni jun xita'; por xo', in chu'úmalichtsik ejtal xowa' u t'ajámál ani bélk'i tin pojkal ani in pojkal jeye nu Táta'. ²⁵Por jeché' exom ti t'ájnal anchan' abal ka támun jelt xan ti k'wajat dhutsadh bin tak'ixtalábiltsik: "Tin pojka'tsik maske yab xata' tu walsámalsik."

²⁶Por tam ka ulich an T'okat Ejattaláb xi tsubax, xi Naná' ne'ech

ku abna', xi ne'ech ti tolmiy ani ti ki likedhantsitsik an ta ejattal, ja'ich ne'ech ti kin t'ila' Naná'. Jeché' an T'okat Ejattaláb, tál ban Táta'láb. ²⁷Tatá'tsik ne'ech teye ti kin t'ila'tsik, kom i k'wajineksik k'al Naná' asta tu tuju tin ok'tsix.

16 'Ejtal jeché' tu t'iltsaltsik abal yab ka jila' ti kin bela'. ²Yabich ne'ech ki walkan ki ochichtsik ban atá xon tu t'ajnal an junkuntaláb, asta ne'ech kin bajaw i k'ij, tam jun xita' ti ki chemdha' ne'ech kin chalpay ke exom in t'ajál jun xata' alwa' abal a Dios. ³Ne'ech kin t'aja'tsik anchan', kom yab jayk'i in exlámalsik an Táta'láb nibal tin exlámalsik Naná'. ⁴Tu okxintsalichtsik tu utsa' jeché', abal tam kin bajaw an k'ij, ka chalpaytsik ke tu ok'ox utsámalichtsik.

Xowa' in t'ajál an T'okat Ejattaláb

'Jeché' yab tu utsámalsik ok'ox, kom Naná' bél in k'wajat k'al tatá'tsik. ⁵Por xo' ne'ech kin k'aléch abal kin k'wajay k'al xi tin abámal ani yab xita' tin konyal xon tin ne'ech. ⁶I t'e'pinichtsik tokot abal tu utsálsik jeché'. ⁷Por tsubax tu utsálsik ke más alwa' abal tatá'tsik kin k'ale. Pos max yab kin k'ale, yab ne'ech ka tsích abal ka k'wajay k'al tatá'tsik an T'okat Ejattaláb xi ne'ech ti ki tolmiytsik ani ti likedhantsitsik an ta ejattal; por max kin k'ale, Naná' ne'ech ku aba' ka tsích. ⁸Tam Jajá' ka tsích, ne'ech kin xalk'antsi an atiklábtsik xi teché' ti k'ay'lá ke walbidhtsik, ke wa'ach jun i lujattaláb ani ke ne'ech ka lújundhá an atiklábtsik

k'al na Dios. ⁹Ne'ech kin exbaytsik abal walbidh, kom yabtsik tin bela'.

¹⁰Ne'ech kin exbaytsik ke wa'ach jun i lujattaláb, kom Naná' in ne'ech xon ti k'wajat an Táta'láb ani yabich más ne'ech ti kin chu'utsik.

¹¹Ani ne'ech kin exbaytsik ke ne'ech ka lújundhátsik k'al na Dios, kom an lej at'ax, xu tak'ix teché' ban k'ay'lá, bijtsidhich abal ne'ech ban k'ibeltaláb.

¹²U ko'ol yán xant'éy ne'ech tu utsa'tsik, por yab ne'ech ka ejto ka exbaytsik xo'. ¹³Por tam ka tsích an T'okat Ejattaláb xi tsubax, Jajá' ne'ech ti ki óltsitsik ejtal xowa' tsubax; pos yab ne'ech ti káw k'al Jajá'k'i tin kwetém chalab, tokot ne'ech kin ulu xowa' ka utsan k'al na Dios ani ne'ech ti ki óltsitsik ejtal xowa' ne'ech ka támun tayíl.

¹⁴Jajá' ne'ech ti kin xalk'antsi an tu labidh t'okát, pos ejtal xowa' u ko'ol ani xitam já' neye Naná', ja'ich ne'ech ti ki óltsitsik. ¹⁵Ejtal xowa' in ko'ol an Táta'láb u dhabal neye; jaxtám tu ulu ke an T'okat Ejattaláb ja'ich ne'ech ti ki óltsitsik xitam já' neye Naná' ani ejtal xowa' u ko'ol.

An t'e'pintaláb ne'ech ka wenk'on ti kulbétaláb

¹⁶K'unat i k'ij yabich ne'ech ti kin chu'utsik; por más lej wé' tayíl, ne'ech juní ti kin chu'utsik, kom Naná' in ne'ech xon ti k'wajat an Táta'láb.

¹⁷Taltsik nin exóbaliltsik kónóxin tám jajá'k'itsik enché':

—¿Jant'éy in lé' kin ulu jeché'? Abal tu utsál ke k'unat i k'ij yabich ne'ech ki chu'u ani ke más tayíl ne'ech juní ki chu'u ani ke ja'ich

abal Jajá' ne'ech xon ti k'wajat an Táta'láb. ¹⁸¿Jant'éy in lé' kin ulu k'al: "K'unat i k'ij?" Yab i exbayal xant'éy k'wajat in ulal.

¹⁹Na Jesús in chu'u abal u le'náb ka konyat jun xata' k'al nin exóbaliltsik, jaxtám tin utsa'tsik enché':

—Naná' tu utsa'tsik abal k'unat i k'ij yabich ne'ech ti kin chu'utsik ani más lej wé' tayl ne'ech juní ti kin chu'utsik. ¿Ja'ich k'al jeché' tin kwenta ta k'wajat ta kónóxtsik? ²⁰Tsubax tu utsálsik, ke ne'ech ki uk'intsik ani ne'ech ki t'e'pintsik, por an atiklábtsik xi yab tin belál, ne'ech ka kulbétsik. Por maske tatá'tsik i k'wajat i t'e'pinal, an t'e'pinaláb ne'ech ka wenk'on ti kulbétaaláb. ²¹Tam jun i mímláb ne'ech kin wa'chíy i chakam, u t'e'pinal abal in bajúch an ora xowk'i ne'ech kin ach'a' an yajal; por tam kin wa'chích an chakam, in uk'tsal an yajal k'al an kulbétaaláb xin ach'al abal in wa'chích jun i chakam teché' ti k'ay'lá. ²²Anchan' jeye xo', tatá'tsik i t'e'pinal, por ne'ech juní tu chu'utsik. Tam tu chu'utsik, ne'ech tám juní ki kulbétsik t'ajat k'al jun i kulbétaaláb xi yab xita' ne'ech kin ejto ti ki wék'ontsi.

²³Jachan' i k'ij, yabich tám ne'ech ti kin konoytsik ni jun xata'. Tsubax tu utsálsik, ke ejtal xowa' ka kontsi an Táta'láb k'al Naná' tu bij, ne'ech ti ki pidha'. ²⁴Asta xo', yab xata' a konyámaltsik k'al Naná' tu bij; ka konoytsik ani ne'ech ki pidhan abal ki kulbétsik ech'ek'i.

Na Jesukristo in átámalich xowa' yab alwa' xi wa'ach ban k'ay'lá

²⁵Ejtal jeché' tu t'iltsaltsik k'al i junbaxtaalábk'i; por ne'ech kin bajaw an k'ij tam yabich ne'ech tu t'iltsitsik xata' k'al i junbaxtaalábk'i. Tam kin bajaw jachan' an k'ij, ne'ech tám tu xalk'antsíchtsik tejwa' ejtal k'al tin kwenta an Táta'láb. ²⁶Tam jachan' i k'ij, ne'ech ka kontsitsik xata' an Táta'láb k'al Naná' tu bij ani yab exom u ulal ke Naná' ne'ech ku pakabédha' an Táta'láb k'al tatá'tsik ta kwenta, ²⁷pos an Táta'láb ti k'anidhátsik. Ti k'anidhátsik, kom tatá'tsik tin k'anidhál ani a belámalichtsik abal ba Dios tin tál. ²⁸In kale xon ti k'wajat an Táta'láb ani in tsích ba jeché' an k'ay'lá, por xo', ne'ech ku jila'ich juní an k'ay'lá ani ne'ech kin witsích xon ti k'wajat an Táta'láb.

²⁹Utsan tám enché' k'al nin exóbaliltsik:

—Xo' tajaxich exom ta káw ani yabich a éynál i junbaxtaaláb.

³⁰Xo' i exbách abal a cho'ób ejtal xowa'kich ani yab yejat ki konoy xata' ni jun xita'. Jaxtám ti belál ke ba Dios ta tál.

³¹Tók'oyattsik tám enché' k'al na Jesús:

—¿Tám, tin belálichtsik xo'? ³²Pos, ne'ech kin bajaw an k'ij ani ja'ich xo'ich, tam ne'ech ki buk'eytsik túk'i túk'i xontik'i ka chalpaytsik ki k'ale ani ne'ech ti kin jila'tsik kwetém. Por yab kwetém tin k'wajat, kom an Táta'láb k'wajat k'al Naná'. ³³Tu utsálsik jeché' abal ki k'wajaytsik k'ijidh k'al tin kwenta abal i k'wajattsik k'al Naná'. Ne'ech

t'ajat ka wat'na'tsik i yajtsiktaláb teché' ti k'ay'lá; por yab ka jila'tsik tabá', pos Naná' u átámalich xowa' yab alwa' xi wa'ach ban k'ay'lá.

**Na Jesús in kontsintsal
nin exóbaliltsik**

17 Tam ti na Jesús ok'on kin ulu ejtal jeché', in teloloy walk'i' ani in ulu enché':

—Táta', in bajúch an k'ij. Ti kin xalk'antsích an tu labidh t'okát, abal Naná', xin Chakámálb k'al Tatá', tu xalk'antsích teye an ta labidh t'okát. ²Pos, Tatá' tin pidhámal ti awiltaláb abal ku tak'iy an atiklábtsik ani abal ku pidha'tsik jeye ti xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal, ejtaltsik xi Tatá' tin pidhámal. ³Ne'ech kin bach'utsik an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal max ti ki exla'ich Tatá' xi junkax Dios xi tsubax ani Naná', xi Tatá' tin abámal.

⁴Naná' tu xalk'antsámlich an ta labidh t'okát teché' ti k'ay'lá ani u ok'yámlich ku t'aja' xowa' tin abámal ku t'aja'. ⁵Táta', ti kin xalk'antsích xo' ta tamét an tu labidh t'okát, k'al jayéchk'i an labidh t'okattaláb xu ko'ol k'al Tatá' asta tam ti yabél t'ajadh an walk'i' ani an chabál.

⁶Xi Tatá' a takwyámalsik ti k'ay'lá abal ti kin pidha', u xalk'antsámlich xitam já' teye Tatá'. Tatá' a dhabaltsik ani tin pidha' ani in exbayámalichtsik na káwintal. ⁷Xo' in cho'óbichtsik abal ejtal xowa' tin pidhámal, ba Tatá' ti tál; ⁸pos u utsámalichtsik xowa' Tatá' tin utsámal ani in exbayámalichtsik. In

cho'óbnámalichtsik ke tsubax lejtal ba Tatá' tin tál ani in belámalichtsik ke Tatá' tin abámal.

⁹Tu pakabédhál abal ka pidha'tsik ta alwa'tal, yab tu pakabédhál abal tin alwa'bíl xi yabtsik u belom, tu pakabédhál abal tin alwa'bíl xi Tatá' tin pidhámalsik, kom Tatá' a dhabaltsik. ¹⁰Ejtal xowa' Naná' u dhabal, a dhabal teye ani xowa' Tatá' a dhabal u dhabal neye ani nu labidh t'okát u xalk'anal ba jajá'tsik.

¹¹Naná' yabich más ne'ech kin k'wajay ban k'ay'lá, por jajá'tsik ne'ech ka jilk'on ban k'ay'lá, Naná' ne'ech kin k'aléch abal kin k'wajay k'al Tatá'. T'okat Táta', ka beletna'tsik k'al na awiltal xita' tin pidhámal abal ka k'wajaytsik junini', jelti Tatá' k'al Naná'. ¹²Tam tin k'wajat k'al jajá'tsik ban k'ay'lá, u beletnámal k'al na awiltal, ejtaltsik xi Tatá' tin pidhámal. Xita' Tatá' tin pidhámal, ni jun xita' yab k'ibchonék, tokot xi k'ejele k'ibchonékich ti k'wajat, abal ka támun jelt xan ti k'wajat dhutsadh ban T'okat Dhuslab.

¹³Xo' in ne'chich xon ti Tatá' i k'wajat; por u ulal jeché', lejat bél in k'wajat ban k'ay'lá abal ka kulbétsik ech'ek'i jelt xan ti Naná' in kulbél. ¹⁴U óltsámalichtsik an ta káwintal, por at'antsik k'al an atiklábtsik xi yab u belom, kom yabich teché' u tak'naltsik ban k'ay'lá, jelt xan ti Naná' yab teché' in tak'nal ban k'ay'lá. ¹⁵Yab tu kontsal abal ka wék'oytsik ban k'ay'lá, tu kontsal abal yab ka walka' ka átátsik k'al an lej at'ax. ¹⁶Anchan' jelti Naná' yab in tak'nal

ban k'ay'lá, jajá'tsik yab jeye u tak'nal ban k'ay'lá. ¹⁷Ka t'okotsik k'al na tsubaxtalábil; na káwintal, ja'ich an tsubaxtaláb. ¹⁸Jelt xan ti Tatá' tin aba' ban atiklábtsik xi yab u belom, anchan' neye xo' tu abálsik ban atiklábtsik xi yab u belom. ¹⁹Ani k'al jajá'k'itsik tin kwenta ti ne'ech ku pidhna' tubá' kin chemdhá abal jajá'tsik, kin pidhna' jeye tinbá' kin t'ila' an tsubaxtaláb.

²⁰Por yab exom tu pakabédhál abal jajá'k'itsik ka pidha' an ta alwa'tal, tu pakabédhál jeye k'al tin kwenta xi ne'echsik ti kin bela' tayíl, tam kin ach'a'tsik an tsubaxtaláb xi ne'ech ka t'ílsintsik. ²¹Tu kontsal abal ka k'wajaysik ech'ek'i junini'. Táta', ka k'wajaysik junini' k'al wawá', anchan' jelti Tatá' i k'wajat k'al Naná' ani Naná' in k'wajat k'al Tatá'. Ka k'wajaysik ech'ek'i junini' abal an atiklábtsik xi yab u belom, kin bela'tsik ke Tatá' tin abámal. ²²U pidhámalichtsik an ti labidh t'okattaláb xi Tatá' tin pidhámal abal ka k'wajaysik junini', anchan' jelti Tatá' ani Naná' u k'wajat junini'. ²³Naná' kin k'wajay junini' k'al jajá'tsik ani Tatá' k'al Naná' abal ka k'wajaysik in tsubtalk'i lejtal junini'. Anchan', ne'ech tám kin exbay an atiklábtsik xi yab u belom, ke Tatá' tin abámal ani ke a k'anidháltsik t'ajat jelt xan ti Naná' tin k'anidhál.

²⁴Táta', xita' tin pidhámaltsik, u lé' ka k'wajay xon ti Naná' ne'ech kin k'wajay abal kin chu'utsik an labidh t'okattaláb xi Tatá' tin pidhámal; pos k'ejle tin k'anidhál asta tam ti yabél t'ajadh an walk'i'

ani an chabál. ²⁵Táta', xa t'ajál tokot xowa' lujat; xi yabtsik u belom, yab ti exlál, por Naná' tu exlál ani jeché'tsik xita' tin pidhámal, in cho'óbichtsik ke Tatá' tin abámal. ²⁶U óltsámalichtsik xitam já' teye Tatá' ani ne'ech ku óntsi ku ólna' abal an k'anidhaxtaláb xi Tatá' tin kó'ontsal, kin kó'oytsik jeye ani Naná' kin k'wajay ech'ek'i k'al jajá'tsik.

Yak'wan na Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lk. 22:47-53)

18 Tam ti ok'onich kin ulu ejtal jeché', kale na Jesús k'al nin exóbaliltsik abal ka k'ale jun jek'at jól xu bijyáb Sedrón. Taja', ta' ti k'wajat jun i aleláb ani ochich taja' na Jesús k'al nin exóbaliltsik. ²Na Judas, xi k'ál ti ne'ech ka pidhná na Jesús abal ka chemdhá, in exlál jeye alwa' jachan' an aleláb, pos yáníl t'ajat junkunék taja' na Jesús k'al nin exóbaliltsik. ³Na Judas ulich taja' k'al yán i soldadotsik ani k'al xu belkoltsik an ti pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios. Jeché' an belkoltsik, u tak'nal k'al an ok'lek pále'tsik ani k'al an fariseotsik. In júnámaltsik i machét ani i tajbaxtaláb. ⁴Por kom na Jesús in cho'óbich xant'éy ne'ech kin tamu, utey xon ti k'wajattsik ani in konoy enché':

—¿Jita' a ayaltsik?

⁵Tók'oyat enché':

—A Jesús xi Nasaret.

Utsantsik enché' k'al na Jesús:

—Naná'ich xita' na ayaltsik.

Na Judas, xi k'ál ti exom ti pidhnáb na Jesús abal ka chemdhá, ta' jeye ti k'wajat k'al

an yák'waltsik. ⁶Tam ti utsantsik k'al na Jesús: "Naná'ich xita' na ayaltsik", kuxkuláchtsik ani kwajlan. ⁷Konyattsik juní enché' k'al na Jesús:

—¿Jita' a ayaltsik?

Tók'ontsik enché':

—A Jesús xi Nasaret.

⁸Utsantsik tám enché' k'al na Jesús:

—Tu utsámalichtsik ke Naná'ich xita' na ayal. Max Naná' tin ayaltsik, ka walka' ka k'ale xi jeché'tsik k'wajat k'al Naná'.

⁹Jeché' támun anchan' abal ka t'ájan jelt xan tin ulúmal na Jesús enché': "Xita' Tatá' tin pidha', yab k'ibchon ni jún." ¹⁰Támk'i jachan', na Simón Pedro xi ta' tin ko'ol jun i machét, in jixóna' ani in patíntsi tin eját xuchun jún ti éb an yák'wal xin bij ta Malko. Jeché' na Malko, ja'ich jún ti éb nin t'ójnállil an ok'lek pále'tsik. ¹¹Por na Jesús in utsa' enché' na Pedro:

—Ka ta'pa' an machét. Max an Táta'láb in lé' kin chu'u ku wat'na' jeché' an yajtsiktaláb, ¿awxe' yab yejat ku wat'na'?

Na Jesús tin tamét an ok'lek pále'tsik

(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lk. 22:54)

¹²An soldadotsik k'al nin ok'lélkil ani an yák'waltsik xu tak'nal k'al an judíotsik, in yak'wa' na Jesús ani in wik'a'. ¹³Júná tám ok'ox na Jesús bin k'imá' na Anás. Jeché' na Anás ja'ich nin pay'lóm na Kayfás, xi k'wajat ti ok'lek pále' jachan' i tamub. ¹⁴Na Kayfás, ja'ich xin utsámal an judíotsik ke más alwa' abal jajá'tsik, ke jún tokot i inik

ka chemech abal tin alwa'bíl an atiklábtsik.

Na Pedro in ulu ke yab in exlál na Jesús

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lk. 22:55-57)

¹⁵Na Simón Pedro ani jún jeye an exóbal in wéwna'tsik na Jesús. Na jún an exóbal, in exlowál an ok'lek pále', jaxtám tin ejto ka ochich junax k'al na Jesús bin elébil nin k'imá' an ok'lek pále'.

¹⁶Por na Pedro, jilk'on eléb ban wi'leb. Jaxtám, kale an exóbal xin exlowál an ok'lek pále', káwin k'al an mímláb xu belkol wi'leb ani in ódha' jeye na Pedro. ¹⁷Konyat tám enché' na Pedro k'al an mímláb xu belkol wi'leb:

—¿Yabxe' ja'ich teye jún ti éb nin exóbaliltsik na Jesús?

Tók'on enché' na Pedro:

—Yaba'.

¹⁸Kom chamay tam ti jachan' i k'ij, an t'ójontsixtsik ani an yák'waltsik in jok'pámal i k'amal ani taja' ti kubutsik ti dhilal. Na Pedro taja' jeye ti k'wajat k'al jajá'tsik ti dhilal bin wál an k'amal.

An ok'lek pále'tsik in lújundha' na Jesús

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lk. 22:66-71)

¹⁹Konyat na Jesús k'al a ok'lek pále'tsik xant'éy in ok'tsixinál ani xitam já' nin exóbaliltsik.

²⁰Tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—Naná' ech'ek'i in k'wajinek tin káw tin tamét an atiklábtsik. Ech'ek'i in k'wajinek tin ok'tsix ban pulek atá xon tu t'ajnal an junkuntaláb ani ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios, xon tu junkunal ejtal an judíotsik

ani yab u ulúmal ni jun xata' chinat.
²¹¿Jant'ók'i tin konyal Naná'? Ka konoytsik xant'éy u ok'tsámal xita' tin ach'ámal tin ok'tsix, jajá'tsik in cho'ób xant'éy u ok'tsámal.

²²Tam ti na Jesús in ulu jeché', cha'wat bin wal k'al jún ti éb an yák'waltsik xi taja' jeye ti k'wajat ani utsan enché':

—¿Anchan' ta tók'oyat an ok'lek pále'tsik?

²³Tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—Max u ulu jun xata' yab alwa', ka ulu xowa' yab alwa' u ulu; por max alwa' xowa' u ulu, ¿jant'ók'i tin cha'wal?

²⁴Na Anás in abna' tám wik'ats na Jesús ba na Kayfás, nin ok'lékil an pále'tsik.

Na Pedro in ulu juní tin chabtal ke yab in exlál na Jesús

(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lk. 22:58-62)

²⁵Tam ti jachan', na Pedro ta' ti kubat ti dhilal ani utsan enché':

—¿Yabxe' ja'ich teye jún ti éb nin exóbaliltsik na Jesús?

Na Pedro in ulu enché':

—Yaba'.

²⁶Konyat tám enché' k'al jún ti éb nin t'ojnállil an ok'lek pále'tsik, nin exlowál an inik xi kotsidh tin xuchun k'al na Pedro:

—¿Yabxe' tatá' xita' xu chu'úmal ba jachan' an chakam aleláb junax k'al Jajá'?

²⁷Na Pedro in ulu juní ke yab ani' ani támk'i jachan', dhájan an pek'el.

Na Jesús tin tamét na Pilato

(Mt. 27:1-2, 11:14; Mr. 15:1-5; Lk. 23:1-5)

²⁸Káldhá tám na Jesús bin k'imá' na Kayfás ani júná ban atá xon tu

lújundhom an pulek awiltaláb. Tam ti jachan', exomich ti tsudhél ani an judíotsik yab ochich ba jachan' an atá abal yab ka walbintsik, pos max ka walbintsik, yab tám ne'ech kin ejto kin k'aputsik an k'apné' k'al tin kwenta an paskwa. ²⁹Jaxtám ti kale na Pilato ani in utsa'tsik enché':

—¿Jant'om walastaláb in t'ajámal jeché' an inik abal a utsiyaltsik?

³⁰Jajá'tsik tók'on enché':

—Max Jajá' yabak ja'ich jun i walablom, yab ne'ech ki tsi'dha' teché' ta tamét.

³¹Utsantsik tám enché' k'al na Pilato:

—Ka júna'ichtsik ani ka lújundha'ich xan tin ulal an tak'ixtaláb xi tatá'tsik a exlál.

Tók'oyat enché' k'al an judíotsik:

—Wawá' yab i ko'ol i awiltaláb abal ki chemdha' ni jun xita'.

³²Anchan' ti támun abal ka t'ájan jelt xan tin ulúmal na Jesús, tam ti k'wajat in t'ilál xan ti ne'ech ka chemdhá. ³³Ochich tám juní na Pilato ban atá xon tu lújundhom, in kaniy na Jesús ani in konoy enché':

—¿Tatá'xe' nin Pulek Tak'íxal an judíotsik?

³⁴Tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—¿Tin konyal jeché' k'al Tatá'k'i ta kwetém chalab o abal i t'iltsinékk'i k'al k'e'ettsik?

³⁵Tók'oyat enché' k'al na Pilato:

—¿A chu'talxe' ke naná' in judío neye? Na kidhtaltsik ani an ok'lek pále'tsik, ja'ich ti tsi'dhámaltsik teché' tu tamét. ¿Jant'éy a t'ajámal?

³⁶Tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—Naná' yab teché' in tak'ix ban k'ay'lá. Pos max anchanak,

an atiklábtsik xi tin wéwnál,
péjéxnékak abal yab kin pidhná
ban judíotsik. Por Naná' yab teché'
in tak'ix ban k'ay'lá.

³⁷Konyat tám enché' k'al na
Pilato:

—Tám, ¿Tatá' i Pulek Tak'ix?

Tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—Naná' in Pulek Tak'ix, jelt xan ti
tatá' a ulal. Naná' in wa'chinék ani
in tsi'nek ban k'ay'lá abal ku t'ila'
xowa' tsubax. Ejtál xita' kin exbay
an tsubaxtaláb, in ach'álsik xowa'
u ulal.

³⁸Konyat enché' k'al na Pilato:
—¿Ani jant'éy in éy an
tsubaxtaláb?

Bijtsin na Jesús abal ne'ech ka chemdhá

(Mt. 27:15-31 : Mr. 15:6-20; Lk. 23:13-25)

Tam ti na Pilato in ulu jeché', kale
juní ti káw k'al an judíotsik ani in
utsa'tsik enché':

—Naná' yab u eltsal ni jún tin
walab jeché' an inik. ³⁹Por tatá'tsik
a ujnámálich ke naná' ku walka'
jun i wik'nél tam u ajíbnáb an
paskwa; ¿a lé'xe' ka chu'utsik
ku walka' nin Pulek Tak'íxal an
judíotsik?

⁴⁰Tujeytsik tám juní kin ulutsik
kawidh enché':

—iJachan' yaba'! iKa walka' na
Barrabás!

Jeché' na Barrabás, ja'ich jun i
kwé'.

19 Na Pilato in abna' tám ka
lekbayat na Jesús. ²An
soldadotsik in t'aja' jun i kwetsotsól
dhipadh k'ídh, in k'wajbantsi bin ók'
na Jesús ani in xeketliy k'al jun i
k'udhk'um xi t'unuyich t'ajat k'al in

chákní'. ³U uteltsik tám ba na Jesús
ani in utsálsik enché':

—iKi k'wajay k'íjidh, Pulek
Tak'íxal an judíotsik!

Ani in cha'waltsik bin wal.

⁴Kale tám juní na Pilato ani in
utsa' enché' an atiklábtsik:

—Ka tela'tsik, u káldhál abal ka
chu'utsik ke yab u eltsal ni jun i
walastaláb.

⁵Kale tám na Jesús in kojám
an kwetsotsól dhipadh k'ídh ani
xeketlidh k'al an chak k'udhk'um.
Utsantsik tám enché' k'al na Pilato:

—iJé' k'wajat an inik!

⁶Tam ti chu'tat na Jesús k'al
an ok'lek pále'tsik ani k'al xu
belkoltsik an ti pulek atá xon tu
k'ak'náb na Dios, in ulutsik kawidh
enché':

—iKa chemdha' pajk'idh ban
peltsidh te'! iKa chemdha' pajk'idh
ban peltsidh te'!

Utsantsik tám enché' k'al na
Pilato:

—Ka júna'ichtsik ani ka
chemdha'ich pajk'idh ban peltsidh
te', naná' yab u eltsal ni jun in
walab.

⁷Tók'oyat enché' k'al an judíotsik:
—Wawá' i ko'ol jun i tak'ixtaláb
ani jeché' an tak'ixtaláb in ulal ke
yejat ka chemdhá, abal in ulal ke u
Chakámláb k'al a Dios.

⁸Tam ti na Pilato in ach'a' jeché',
más jik'éch. ⁹Ochich tám juní ban
atá xon tu lújundhom ani in konoy
enché' na Jesús:

—¿Jón' pé teye ta tál?

Por yab tók'oyat k'al na Jesús.

¹⁰Utsan tám enché' k'al na Pilato:
—¿Yab ne'ech ti kin tók'oy?
¿Yabxe' a cho'ób ke naná' u ko'ol

i awiltaláb ku ulu ki chemdhá pajk'idh ban peltsidh te' o ku ulu ki walká?

¹¹Tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—Yab ne'ech ka ejto ka kó'oy ni jun i awiltaláb k'al Naná', max na Dios yabak ti pidhámá; jaxtám, xita' tin pidhna' k'al tatá', más ja' walbidh ké tatá'.

¹²Asta tam ti tám, na Pilato in ayal xan ti kin uwa' abal kin ejto kin walka' na Jesús; por utsan kawidh enché' k'al an judíotsik:

—iMax ka walka', yab a ja'úb an lej pulek tak'ix romano! iEjtal xita' ka wenk'on ti pulek tak'ix, in tomnálich an lej pulek tak'ix romano!

¹³Tam ti na Pilato in ach'a' jeché', in ulu abal ka káldhá na Jesús ani buxkan xon tu lújundhom. An koytaláb xon ti buxkan, ti káwintaláb ebreo, u bijyáb Gabata; jeché' in lé' kin ulu, T'ujbidh. ¹⁴Tam ti jachan', júnich a k'ítsá u k'ibel abal kin bajaw an ajib xu bijyáb paskwa ani ch'ejel k'ítsájich xóna'. Na Pilato in utsa' tám enché' an judíotsik:

—iJé' k'wajat na Pulek Tak'íxaltsik!

¹⁵Por jajá'tsik in ulu kawidh enché':

—iKa chemdha! iKa chemdha! iKa chemdha' pajk'idh ban peltsidh te'!

Konyattsik enché' k'al na Pilato:

—¿Ku chemdha' pajk'idh ban peltsidh te' na Pulek Tak'íxaltsik?

Tók'oyat enché' k'al an ok'lek pále'tsik:

—Wawá' yab i ko'ol más i pulek tak'íxal, tokot an lej pulek tak'ix romano.

¹⁶Pidhanichtsik tám an ta Jesús k'al na Pilato abal kin júna'tsik kin chemdha' pajk'idh ban peltsidh te'. In bach'utsik tám na Jesús ani in júna'.

Pajk'iyat na Jesús ban peltsidh te'

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lk. 23:26-43)

¹⁷Káldhájich tám na Jesús in okbám an peltsidh te' abal ka k'ale ban chabál xu bijyáb “In beklék in ók' i chemélom inik”, (ti káwintaláb ebreo, in lé' kin ulu Gólgota). ¹⁸Tam ti ulich ban chabál xin bij Gólgota, pajk'iyat ban peltsidh te'. Junax k'al Jajá', pajk'iyat jeye cháb i iniktsik, jún tin eját ani jún tin k'watab.

¹⁹Na Pilato in abna' ka k'wajbá bin ók' an peltsidh te', jun i dhuslab xon ti k'wajat dhutsadh enché': “Na Jesús xi Nasaret, nin Pulek Tak'íxal an judíotsik.” ²⁰Yán i judíotsik in ajay jachan' an dhuslab kom an chabál xon ti pajk'iyat na Jesús ban peltsidh te', k'unat ti k'wajat ban bitsow. An dhuslab k'wajat dhutsadh ebreo, griego ani latín.

²¹Jaxtám ti utsan enché' na Pilato k'al nin ok'lek pále'il an judíotsik:

—Yab ka dhutsa': “nin Pulek Tak'íxal an judíotsik”, más alwa' ka dhutsa' enché': “Xin ulal ke Jajá' in Pulek Tak'íxal an judíotsik.”

²²Por tók'oyattsik enché' k'al na Pilato:

—Xowa' u dhutsa', anchanich ne'ech ka jilk'on.

²³Tam ti an soldadotsik in pajk'iyámálich na Jesús ban peltsidh te', in pentsi an tin k'udhk'úmíl na Jesús ani in mu'u ti ché' i peje', juntsik peje' abal jun i soldado. In pentsi jeye an tin

eblidh k'udhk'umil ani kom yab ja' tsukudhk'i, junt'ak'i ja' tin pubíl ti k'wajat, ²⁴útsáxin an soldadotsik jún ani jún enché':

—Yab ki mu'u, wana ku ubát'in abal ki chu'u xita' kin lujuy kin dhabalna'.

Anchan' ti támun jelt xan tin ulal an T'okat Dhuslab enché': "In wélchíxna'tsik nu k'udhk'umil ani ubát'intsik abal kin chu'u xita' kin lujuy kin dhabalna' nu eblidh k'udhk'umil." Jeché' ja'ich xowa' in t'aja' an soldadotsik.

²⁵K'unat ban peltsidh te' xon ti k'wajat pajk'idh na Jesús, ta' ti k'wajat nin nána' ani nin kidháb nin nána'; na María, nin tomtal na Kleofas ani na María Magdalena. ²⁶Tam ti na Jesús in chu'u nin nána' ani kubúl jeye tin wál an exóbal xu k'anidháb t'ajat k'al na Jesús, in utsa' enché' nin nána':

—Mímláb, jachan' k'wajat na chakámil.

²⁷Tayíl in utsa' jeye enché' an exóbal:

—Jachan' k'wajat na nána'.

Ani asta tam ti jachan' i k'ij, nin nána' na Jesús, bach'wat abal ka k'wajách bin k'imá' an exóbal.

Nin chemtal na Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lk. 23:44-49)

²⁸Más tayíl, kom na Jesús in cho'ób abal támunich ejtal xowa' bijidh ne'ech ka támun, in ulu enché' abal ka t'ajan jelt xan tin ulal an T'okat Dhuslab:

—In tsikél.

²⁹Tá' ti k'wajat taja' jun i balixtaláb ts'utsat k'al i jiliy yajtsik uxnél. Axdhá wé' i kwinim ba

jachan' an jiliy yajtsik uxnél, wik'an bin tsúm jun i te' xu bijyáb ti isopo ani utuntsat bin wi' na Jesús.

³⁰Tam ti na Jesús in uch'ámich an jiliy yajtsik uxnél, in ulu enché':

—Ejtalich támun jelt xan ti bijidh ne'ech ka t'ajan.

Kutpan tám ani chemech.

Jun i soldado in cholk'antsi tin chóyíl na Jesús k'al jun i ch'upidh pat'ál

³¹Júnich a k'ítsá u k'ibel abal kin bajaw an paskwa ani an judíotsik yab in lé' kin chu'u ka jilk'on nin t'u'úl an chemélomtsik ban peltsidh te' tin k'ítsájin an koyóxnich, pos jachan' a k'ítsá ja'ich xi uluts t'ajat. Jaxtám ti pakabédhá na Pilato abal kin abna' ka pejtsin tin ch'ejettsik xi ta' ti k'wajattsik pajk'idh ban peltsidh te' ani ka wék'oyatichitsik tám ban peltsidh te' junax k'al na Jesús. ³²K'ale tám an soldadotsik ani in pejtsi tin ch'ejet xi ta' jeye ti k'wajattsik pajk'idh ban peltsidh te'. ³³Por tam ti uteytsik xon ti k'wajat na Jesús, in chu'u abal chemnekich. Jaxtám ti yabich Ja' pejtsin an tin ch'ejet.

³⁴Por jún ti éb an soldadotsik, in cholk'antsi tin chóyíl k'al jun i ch'upidh pat'ál ani támk'i ti kale i xich' ani i ja'. ³⁵Xita' k'wajat in t'ilál jeché', ja'ich jun xita' xin chu'úmal ani tsubax xowa' in ulal; jajá' in cho'ób alwa' ke tsubax xowa' in ulal abal ka bela'tsik teye. ³⁶Pos ejtal jeché' támun abal ka t'ajan jelt xan tin ulal an T'okat Dhuslab enché': "Yab ne'ech ka pejtsin ni jun in beklék." ³⁷Ani ta' jeye k'wajat dhutsadh ban T'okat Dhuslab xon

tin ulal enché': "Ne'ech ka chu'utsik xi ch'ojbédhats."

Jolyat na Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lk. 23:50-56)

³⁸Tam ti wat'éch ejtal jeché', na José, xu k'wajíl ban bitsow xin bij Arimatea, in pakabédha' na Pilato abal ka walkan kin júna' nin t'u'úl na Jesús. Na José ja'ich jun i inik xin belál na Jesús, maske chinatk'i, kom in ch'ejnál an judíotsik. Pidhan an ti awiltaláb k'al na Pilato, k'ale tám na José ani in júna'ich tám nin t'u'úl na Jesús. ³⁹Ulich jeye na Nikodemo, xi k'alnek jun i akal ti káw k'al na Jesús ani in tsi'dhál jun inik láju i kilo i ilál xi t'ajadh k'al i mirra xuk'udh k'al i áloe. ⁴⁰Na José ani na Nikodemo in bach'utsik tám nin t'u'úl na Jesús ani in boliy k'al i k'udhk'um xi umtsidh jachan' an ti niwiý ilál; anchan' xan tin t'ajál an judíotsik tam in jolyal i chemélomtsik. ⁴¹Xon ti chemdhá na Jesús pajk'idh ban peltsidh te', ta' ti k'wajat jun i chakam aleláb; taja', ta' ti cholk'adh i ch'én xon ti ne'ech ka jolyat i chemélom, bél t'ajat ít ani yab jayk'i jolidh bél ni jun xita'. ⁴²Taja' ti k'wajbantsat tin t'u'úl na Jesús, kom k'unat ti k'wajat jachan' an jólimtaláb ani abal tam ti jachan', támich tin t'ojjoyal an judíotsik xowa' in yéntsál abal an paskwa.

Ejech ti ít na Jesús

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lk. 24:1-12)

20 Tin jidhtal k'ítsájil an semana, na María Magdalena k'ale dhajawe ban jólimtaláb, bél t'ajat jik'wax. Tam ti

ulich ban jólimtaláb, in chu'u abal wék'odh an t'ujub xi k'ál ti paxk'idh jachan' an jólimtaláb. ²K'ale tám adhik xon ti k'wajat na Simón Pedro ani xi jún jeye an exóbal xu k'anidháb t'ajat ani in utsa'tsik enché':

—iAn Ajátikláb wék'odh ban jólimtaláb ani yab i cho'ób xon ti k'wajbadh!

³Na Pedro ani na jún an exóbal kaletsik ani k'ale ban jólimtaláb. ⁴Chablam ti éb ti k'ale ti ádhiltsik; por na jún más adhik ti k'ale ké na Pedro ani ok'ox ti ulich ban jólimtaláb. ⁵Kutpan kin tela' ani in chu'u an k'udhk'um xi k'ál ti boltsidh tin t'u'úl na Jesús, por yab ochich. ⁶Tin kuxmats ulich jeye na Simón Pedro ani ochich ja' ban jólimtaláb. In chu'u jeye an k'udhk'umtsik xi k'ál ti boltsidh tin t'u'úl na Jesús. ⁷In chu'u jeye abal an k'udhk'um xi k'ál ti boltsidh tin ók' na Jesús yab junax ti k'wajat k'al xi más an k'udhk'umtsik, pílk'i ti k'wajat mululudh. ⁸Ochich jeye tám na jún an exóbal xi ok'ox ti ulnek ban jólimtaláb, in chu'u xant'éy támnék ani in bela'. ⁹Pos yabél in exbayámaltsik xowa' in ulal an T'okat Dhuslab, ke na Jesús ko'ol ka ejech ti ít. ¹⁰Tayíl, jeché' an exóbaltsik witsiy tin k'imá'.

Na Jesús in xalk'a' tinbá' abal ka chu'tat k'al na María Magdalena

(Mr. 16:9-11)

¹¹Na María jilk'on eléb ban jólimtaláb ti uk'nal. Lejat k'wajat ti uk'nal, kutpan kin tela' alk'idh ban jólimtaláb, ¹²ani in chu'u cháb i t'okat abatwáletsik xeketlidh k'al

i dhak k'udhk'um buxutsik xon ti k'wajbantsidh tin t'u'úl na Jesús, jún tin ók' ani jún tin akan. ¹³Konyat enché' k'al an t'okat abatwáletsik:

—Mímláb, ¿jant'ók'i ta uk'nal?

Jajá' tók'on enché':

—In uk'nal abal in júntsidi an tu Ajátik ani yab u cho'ób xon ti k'wajbadh.

¹⁴Tam tin ulúmalich jeché', chaw'k'in ani in chu'u na Jesús, por yab in cho'ób max ja'ich na Jesús.

¹⁵Konyat tám enché' k'al na Jesús:

—Mímláb, ¿jant'ók'i ta uk'nal?

¿Jita' a ayal?

Na María, kom in chalpay max ja'ich xu belkol an ti chakam aleláb, in utsa' enché':

—Pay'lomláb, max tatá' a júnámal, ti kin ólti xon ta k'wajbámal abal kin k'ale ku ik'i'.

¹⁶Utsan tám enché' k'al na Jesús:

—iMaría!

Na María chaw'k'in ani in utsa' enché' k'al i káwintaláb xi ebreo:

—iRaboni! —jeché' in lé' kin ulu, Ok'tsix.

¹⁷Utsan tám enché' k'al na Jesús:

—Ti kin walka', yabich más ti kin taka', pos yabél in k'alnek xon ti k'wajat nu Táta'. Por ki k'ale ani ka t'ilti an kidháblábsik ke Naná' in ne'chich xon ti k'wajat nu Táta' ani a Táta'tsik teye, nu Diosil ani a Diosiltsik teye.

¹⁸K'ale tám na María Magdalena ani in ólti an exóbaltsik ke in chu'úmal an Ajátikláb ani in óltsitsik jeye xant'éy usnék k'al na Jesús.

Na Jesús in xalk'a' tinbá' abal ka chu'tat k'al nin exóbaliltsik

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lk. 24:36-49)

¹⁹Tam ti jik'wchinich jayéchk'i jachan' na k'ítsá, nin jidhtal k'ítsájl

an semana, junkunék an exóbaltsik ba jun i atá mapupudh an wi'leb abal in jik'nál an judíotsik. Ochich na Jesús, kubey junax ch'ejel xon ti k'wajat an exóbaltsik ani chapnédhaxin enché':

—iKi k'wajaytsik k'ijidh!

²⁰Tam tin ulu jeché', na Jesús in ólna' nin k'ubak ani nin chóyíl. Ani an exóbaltsik kulbé t'ajat abal in chu'utsik an Ajátikláb. ²¹Utsantsik juní enché' k'al na Jesús:

—iKi k'wajaytsik k'ijidh! Anchan' jelt xan tin abámal an Táta'láb, anchan' neye xo' tu abálsik.

²²Jutsutsuyattsik tám k'al na Jesús ani utsantsik enché':

—Ka bach'utsik an T'okat Ejattaláb.

²³Xita' ka pakwłantsitsik, ne'ech ka pakwłantsat; xita' yab ka pakwłantsitsik, yab ne'ech ka pakwłantsat.

Na Tomás in chu'u an Ajátikláb abal ejnek ti ít

²⁴Na Tomás, xu bijyáb ti Kwaya', xi ja'ich jeye jún ti éb xi lajucháb an exóbaltsik, yab ja' wa'ach k'al xi más an exóbaltsik tam ti ulich na Jesús. ²⁵Tayíl óltsin enché' k'al xi k'e'et an exóbaltsik:

—I chu'úmal an Ajátikláb.

Por tók'oyattsik enché' k'al na Tomás:

—Max yab ku chu'u bin k'ubak xon ti ochenek an pajk'ixtaláb ani ku xapa' nu ts'útsbixtal xon ti ochenek an pajk'ixtaláb ani ku xapa' jeye nu k'ubak bin chóyíl, yab ne'ech ku bela'.

²⁶Waxik a k'ítsá más tayíl, an exóbaltsik junkunék juní ba jun i atá ani tam ti jachan' i k'ij, ta'

jeye ti k'wajat na Tomás k'al jajá'tsik. Mapudhtsik tin ko'ol an w'il'eb, por ochich na Jesús, kubey junax ch'ejel xon ti k'wajattsik ani chapnéd'homách enché':

—iKi k'wajaytsik k'ijidh!

²⁷Utsan tám enché' na Tomás k'al na Jesús:

—Ka xapa' teché' na ts'útsbixtal ani ka tela' nu k'ubaktsik; ka tsi'dha' na k'ubak ani ka xapa' ba nu chóyíl. Yab ka jálk'úk'liyal na chalab, tokot ka óntsi ti kin bela'.

²⁸In ulu tám enché' na Tomás:

—iTatá' tu Ajátik ani tu Diosil!

²⁹Utsan tám enché' k'al na Jesús:

—¿I belmách abalk'i tin chu'u?

iK'ijidhtsik t'ajat abal xita' tin belá'tsik maske yab tin chu'úmal!

Xant'ók'i ti t'ajadh jeché' an dhutsadh úw

³⁰Na Jesús in t'ajám yán más i labidh exó'ltsik tin tamét nin exóbaliltsik, xi yab k'wajat dhutsadh ba jeché' an dhutsadh úw.

³¹Por xowa' k'wajat dhutsadh, ja'ich abal ka bela'tsik ke na Jesús ja'ich an Kristo, nin Chakámil na Dios ani max ka bela', ne'ech ka kó'oy an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal.

Na Jesús in xalk'a' tinbá' abal ka chu'tat k'al búk in exóbaliltsik

21 Tam ti wat'enekich ejtal jeché', na Jesús in xalk'a' juní tinbá' abal ka chu'tat k'al nin exóbaliltsik. Jeché' támun bin wál an pujal xi Tiberias, enché' ti támun: ²Jun i k'ij, k'wajattsik junini' na Simón Pedro, na Tomás, xu bijyáb ti Kwaya' ani na Natanael,

xu k'wajíl Kaná, an bitsow xu tak'nal Galilea. Tá' jeye ti k'wajat nin chakámiltsik na Sebedeo ani cháb más in exóbaliltsik na Jesús. ³Tam ti taja'tsik ti k'wajat junini', utsantsik enché' k'al na Simón Pedro:

—Ne'ech tin jixom to'ol.

Jajá'tsik tók'on enché':

—U ne'ech weye k'al tatá'.

K'adhiytsik tám ba jun i tan ani k'ale; por jachan' i akal yab xata' in ejtotsik kin jixa'. ⁴Tam ti exomich ti tsudhél, na Jesús in xalk'a' tinbá' tin wál an pujal, por an exóbaltsik yab in cho'ób max ja'ich na Jesús. ⁵Konyattsik tám enché' k'al na Jesús:

—Chakamtsik, ýabxe' xata' a ko'ol ki k'apu?

Tók'ontsik enché':

—Yaba'.

⁶Utsantsik tám enché' k'al na Jesús:

—Ka pet'na'tsik nin jixáb an to'ol tin eját an tan ani ne'ech ka jixa'tsik an to'ol.

Anchan' tin t'aja'tsik ani junwék'i nibalich in ejtowaltsik kin káldha' ban ja' nin jixáb an to'ol k'al in álém, kom yán i to'ol yák'wnék. ⁷Utsan tám enché' na Pedro k'al an exóbal xu k'anidháb t'ajat k'al na Jesús:

—iJa'ich an Ajátikláb!

Tam ti na Simón Pedro in ach'a' abal ja'ich an Ajátikláb, xeketlin kom chilim ti k'wajat ani in pet'na' tinbá' ban ja'. ⁸Xi k'e'et an exóbaltsik, ulich k'al an tan bin wál an pujal xon ti yab owtsik, in bodhkóm in jixáb an to'ol ts'utsat k'al an to'oltsik; pos nin owíl xon

ti k'wajattsik abal bin wál an ja', in ko'ol xóna' bo' inik i metro. ⁹Tam ti ulichtsik ban chabál, in ela'tsik jok'padh i k'amal. Ban k'amal ta' ti exom ti tek'el jun i to'ol ani i pan jeye. ¹⁰Utsantsik tám enché' k'al na Jesús:

—Ka tsi'dha'tsik cháb óx i to'ol xi talél ta jixámaltsik.

¹¹Na Simón Pedro k'adhiy ban tan ani in bodhoy in jixáb an to'ol ts'utsat k'al an pakdha' to'ol asta tin wál an ja' xon ti yab lej owtsik. Nin yaníl an to'ol, jun i bo' inik k'al chab inik lajuóx ani maske yán t'ajat an to'ol, nin jixáb yab mich'k'an. ¹²Utsantsik tám enché' k'al na Jesús:

—Jala' ta k'apulstsik.

Ni jún an exóbaltsik yab in lé' kin konoy xitam já' jeye, kom in cho'óbichtsik ke ja'ich an Ajátikláb. ¹³Tayíl utey na Jesús, in téyna' an pan ani in pidha' an exóbaltsik; anílk'i jeye tin t'aja' k'al an to'ol.

¹⁴Jeché' ja'ich tin oxtalich ke na Jesús in xalk'ál tinbá' abal ka chu'tat k'al nin exóbaliltsik tam ti ejnekich ti ít.

Na Jesús káwin k'al na Simón Pedro

¹⁵Tam ti ok'onich ti k'apulstsik, na Jesús in konoy enché' na Simón Pedro:

—Simón, xi chakámláb k'al na Jonás, ¿tin k'anidhálxe' más ke xi jeché'tsik?

Tók'on enché' na Pedro:

—Tu k'anidhál Ajátik, Tatá' a cho'ób alwa' abal tu k'anidhál.

Utsan enché' k'al na Jesús:

—Pos ti kin beletnantsi xita' tin belátsik.

¹⁶Konyat juní tin chabtal:

—Simón, xi chakámláb k'al na Jonás, ¿tin k'anidhálxe'?

Tók'oyat enché' k'al na Pedro:

—Tu k'anidhál Ajátik, Tatá' a cho'ób alwa' abal tu k'anidhál.

Utsan enché' k'al na Jesús:

—Ti kin beletnantsi xita' tin belátsik.

¹⁷Konyat juní tin oxtal:

—Simón, xi chakámláb k'al na Jonás, ¿tin k'anidhálxe'?

Na Pedro t'e'pin abal óxílich ti konyáb max in k'anidhál na Jesús ani tók'on enché':

—Ajátik, Tatá' ejtal a cho'ób; a cho'ób abal tu k'anidhál.

Utsan tám juní enché' k'al na Jesús:

—Ti kin beletnantsi xita' tin belátsik. ¹⁸Tsubax tu utsál, ke tam ti más i kwitóle, i xeketlinal ani i k'alel xon ti tatá' ka le'na'; por tam ki yejchelméech, ne'ech ka dhaya' na okób ani k'e'et ne'ech ti ki xeketliy ani ne'ech ti ki júna' xon ti yab a lé' ki k'ale.

¹⁹Tam ti na Jesús in ulu jeché', k'wajat in t'ilál xan ti ne'ech ka chemech na Pedro ani anchan', kin xalk'antsi tin labidh t'okát na Dios. Tayíl utsan enché' na Pedro:

—iTi kin wéwna'!

**An exóbal xu k'anidháb
t'ajat k'al na Jesús**

²⁰Tam ti chaw'k'in na Pedro, in chu'u abal ta' jeye ti tál tin kúx an exóbal xu k'anidháb t'ajat k'al na Jesús. Jeché' an exóbal, ja'ich xi jedhkakanék bin okób na Jesús tam ti k'wajattsik ti k'apul ani in konyámal enché': "Ajátik, ¿jita'

já' xi ne'ech ti ki pidhna' abal ki chemdhá?" ²¹Tam ti na Pedro in chu'u jeché' an exóbal, in konoy enché' na Jesús:

—Ajátik, ¿jant'éy jeye ne'ech kin tamu jeché' an exóbal?

²²Tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—Max u lé' ka k'wajay ejat asta tam Naná' kin witsiy, ¿jant'ó ne'ech ka éyna'? Tatá' ti kin wéwna'ich tokot.

²³Jaxtám ti t'ílan ban kidháblábtisik, ke jeché' an exóbal yab ne'ech ka chemech. Por xowa' in ulúmal na Jesús ja'ich jeché':

“Max u lé' ka k'wajay ejat asta tam Naná' kin witsiy, ¿jant'ó ne'ech ka éyna'?”

²⁴Jeché' an exóbal xu k'anidháb t'ajat k'al na Jesús, ja'ich xi k'wajat in t'ilál ejtal jeché' ani jajá' in dhutsámal. Ani i cho'ób ke tsubax xowa' in ulal.

²⁵Wa'ach jeye yán más k'e'et xowa' in t'ajámal na Jesús. Yán t'ajat, ke max ka dhutsan juntsik ti juntsik, u chalpayal ke nibal tin putálíl an k'ay'lá yab ne'ech ka exey an dhutsadh úwtsik xi ka t'ajan. Anchan' ka t'ájan.

Xowa' in t'aja'

an abatwáletsik

In ulu na Dios abal ne'ech kin abtsi an ti T'okat Ejattaláb an belomtsik

1 Pulek Teófilo, ban jidhtal úw xi tu dhutsuntsi, u dhutsa' ejtal xowa' na Jesús in t'aja' ani in ok'tsixna' tam ti tujeyk'i ejtal jeché' ²ani asta tam tin bajaw na k'ítsá xowk'i ti k'adhích walk'i'. Tam ti yabél k'adhinek walk'i', in tak'iy nin abatwálejiltsik xin takwyám tin cháp an T'okat Ejattaláb abal kin cho'óbna'tsik xant'éy ne'ech kin t'aja'. ³Tam ti chemdhá na Jesús ani ejnekich ti ít, in xalk'a' tinbá' abal ka chu'tat k'al nin abatwálejiltsik. Tin nakíl chab inik a k'ítsá, in óntsi kin xalk'a' tinbá' abal ka chu'tat k'al jajá'tsik ke tsubax lejtal ti ejnek ti ít. U t'ílsinaltsik k'al na Jesús xan tu tak'ix na Dios.

⁴Tam ti bél k'wajat junax k'al an abatwáletsik, utsantsik k'al na Jesús abal yab ka kaletsik ban bitsow Jerusalén. Enché' ti utsantsik:

—Ka aytsitsik an T'okat Ejattaláb xin ulúmal nu Táta' ke ne'ech ka tsích, jelt xan ti Naná' tu utsámaltsik. ⁵Tsubax k'ejle, na Juan pújlách k'al i ja', por té' cháb óx a

k'ítsá ne'ech ka bach'utsik an T'okat Ejattaláb.

Na Jesús k'adhích walk'i'

⁶Konyat tám enché' na Jesús k'al xi ta' ti junkunéksik:

—Ajátik, íxo'ichxe' ti ne'ech ka t'aja' abal yabich ku k'wajay tak'nél k'al i píl inik wawá' xu israelita?

⁷Tók'oyattsik enché' k'al na Jesús:

—Yab tatá'tsik a lujyal ka cho'óbna' xowk'i o xowa' ne'ech kin t'aja' an Táta'láb xi tokot Jajá'k'i in ko'ol i awiltaláb kin t'aja'; ⁸por tam ka bach'utsik an T'okat Ejattaláb, ne'ech ka bach'utsik i chápláb. Ne'ech ti ki likedha' abal ki k'aletsik ti kin t'ila' putál Jerusalén, putál ban chabál xi Judea, xi Samaria ani asta ban owdha' bitsowtsik xi wa'ach teché' ti k'ay'lá.

⁹Tam ti ok'onich kin ulu jeché', lejat jajá'tsik k'wajat in telál, na Jesús dhayan ani júnájich walk'i'; mak'wchiyat k'al jun i tokow ani yabich más chu'tat. ¹⁰Lejat k'wajat in telátsik walk'i' tam ti exom ti k'adhíl na Jesús, xalk'an jun jik'towál xon ti k'wajattsik, cháb i iniktsik xeketlidh k'al dhakni' ¹¹ani

utsantsik enché' k'al jachan' an iniktsik:

—Pay'lomlábsik xi Galilea, ĵant'ók'i ta k'wajattsik a telál walk'i'? Jayéchk'i jeché' na Jesús xa chu'utsik ti k'adhíl walk'i', ne'ech ka witsiy juní anílk'i jelt xan ta chu'utsik ti k'ale.

**Takwyat na Matías abal
kin kuxuy na Judas**

¹²In jila'ichtsik tám an ch'én xu bijyáb Olibos ani witsiytsik Jerusalén. An bél abal ban ch'én Olibos asta Jerusalén, yab lej nakat; ja'ich tokot xowa' in ulal an tak'ixtaláb ka belná tam in k'ítsájil an koyóxnich. ¹³Tam ti ulichtsik ban bitsow, k'adhiy ban atá xon tu k'wajílsik. Jajá'tsik, ja'ich na Pedro, na Jakobo, na Juan, na Andrés, na Felipe, na Tomás, na Bartolomé, na Mateo, na Jakobo xu chakámláb k'al na Alfeo, na Simón xu tak'nal ban junkuntaláb xu bijyáb kananista ani na Judas, nin kidháb na Jakobo. ¹⁴Ejtal jajá'tsik u junkunal ech'ek'i abal ka ólantsik junax k'al nin kidhábtsik na Jesús, k'al na María nin nána' na Jesús ani k'al xi más an mímlábsik.

¹⁵Tam ti jachan' i k'ij, kubey na Pedro junax ch'ejel xon ti k'wajat an kidháblábsik, (nin yaníl an kidháblábsik ja'ich jún i bo' inik k'al jun inik i atiklábsik) ani in utsa'tsik enché':

¹⁶—Kidháblábsik, ko'ol ka t'ájan xowa' an T'okat Ejattaláb in ulúmal ban T'okat Dhuslab, xi káwnék tin wi' na Dabid, k'al tin kwenta xowa' ne'ech ka támun k'al na Judas. Jeché' na Judas, ja'ich xi éyan

ti ólnax k'al an iniktsik xi k'al ti yak'wan na Jesús. ¹⁷Pos na Judas ja'ich jún ti éb xi wawá' i kidhtal ani in ko'ol jeyewi'ik xowa' yejat kin t'aja' k'al jeché' an t'ojláb. ¹⁸Por k'ale ani in ch'a'ay jun i chabál k'al an tumín xin áta' k'al nin walab; tayíl kwajlan ch'epat, pewen ani t'áxin ejtal nin t'idhídh. ¹⁹Ejtal an k'wajílsik xi Jerusalén, in cho'óbna' ani in bijiytsik jachan' an chabál, Aséldama, ke jajá' tin káwintaltsik in lé' kin ulu, Xich' Chabál. ²⁰Abal ban dhutsadh úw, an ajatlábsik in ulal enché':

Ka jilk'on walbadh nin altájil
ani yab ka k'wajay ni jun xita'
taja'.

Ani in ulal jeye enché':

Ani ka kuxyat k'al k'e'et.

²¹Wa'ach teché' k'al wawá' i pay'lomlábsik xi tu juniknámal ech'ek'i tam ti teché' ti k'wajat k'al wawá' ni Ajátik Jesús, ²²asta tam ti pujiyat k'al na Juan asta tam ti k'adhích walk'i'. Yejat pé, ke jún ti éb xi jajá'tsik ka junkun k'al wawá' abal kin t'ila' jeye ke na Jesús ejech ti ít tam ti chemdhá.

²³Bijyat tám cháb xi jajá'tsik: na José, xu bijyáb Barsabás ani u bijyáb jeye ta Justo ani na Matías.

²⁴Ólantsik tám enché':

—Ajátik, Tatá' xa a exlál ejtal an ejattalábsik, ti ku óltsi xita' xi jeché' cháb a takwyámal ²⁵abal kin t'aja' nin t'ojlábil jun i abatwále xi na Judas in jila' k'al nin walab, pos jajá' k'ale xon tin lujyal ka k'ale.

²⁶Ubát'intsik tám abal kin chu'u xitam já' kin lujuy ka jilk'on tin kuxúl na Judas, ani na Matías, ja'ich in lujuy ka jilk'on. Asta ti tám,

na Matías junkunich k'al xi lajújún an abatwáletsik.

Tam ti tsích an T'okat Ejattaláb

2 Tam tin bajúch nin k'ítsájil an ajib Pentekostés, ejtal an belomtsik junkunék junini'. ²Jun jik'towále ti ach'atmé jun xata' xi tál walk'i', jelti tam u waw'nal jun i chapik ik' ani ach'atmé putálk'i an altá xon ti buxutsik. ³Xalk'an tám ba jajá'tsik in éb jun i k'amal jomomól. ⁴Ejtal in bach'utsik an T'okat Ejattaláb ani in tujutsik ti káw k'e'etich k'e'etich, xantik'i ti t'ajan ka káwin k'al an T'okat Ejattaláb.

⁵Tam ti jachan' i k'ij, ta' ti k'wajat ti k'wajílsik Jerusalén i judíotsik xin t'ajál t'ajat xan tin ulal nin belomtaltsik, xi tálsik tók'i tók'i tin putálíl an k'ay'lá. ⁶Tam ti ach'atmé jachan', junkun jeché' an atiklábtsik ani nibalich in cho'óbsik xant'éy kin chalpay abal in ach'álsik ti káw an belomtsik k'e'etich k'e'etich jelt xan ti jajá'tsik u káw. ⁷Labnéksik t'ajat ani u útsáxtsik jún ani jún enché':

—¿Yabxe! ja'ich xu k'wajílsik Galilea xi jeché' k'wajat ti t'ilomtsik? ⁸¿Jant'ók'i pé tám ti ach'álsik ti káw jelt xan ti wawá' u káw asta tu ts'itsik? ⁹Pos teché' k'wajat i atiklábtsik xi tál Partos, xi Medos, xi Elám, xi Mesopotamia, xi Judea, xi Kapadosia, xi Ponto ani xi tálsik ban chabál xi Asia. ¹⁰Teché' jeye k'wajat xi tálsik Frijia, xi Panfilia, xi Ejipto ani xi ban chabálsik xi Afrika xi k'wajattsik más ów ké Sirene. Teché' jeye k'wajat i romanotsik

xu k'wajílsik teché'; taltsik xi jajá'tsik u judío ani taltsik yaba', por in wéwnantsámalichtsik tin belomtal an judíotsik. ¹¹Teché' jeye k'wajat i atiklábtsik xi tál Kreta ani xi Arabia. Ani ejtal i ach'álsik ti káw k'al wawá' i káwintal, tam ti k'wajattsik in t'ilál an pakdha' labidhtaláb xin t'ajám na Dios.

¹²Ejtal labnéksik t'ajat, yabich in cho'óbsik xant'éy kin chalpay ani u kónóx jajá'k'itsik enché':

—¿Jant'éy in lé' kin ulu ejtal jeché'?

¹³Por taltsik u labídhnx ani in ulaltsik enché':

—U itelk'itsik ti k'wajat.

Xant'éy utsan an atiklábtsik k'al na Pedro

¹⁴Kubey tám na Pedro junax k'al xi lajújún an abatwáletsik ani in utsa' kawidh enché' an atiklábtsik:

—At judíotsik xi ulnek teché' Jerusalén ani ejtal xi k'wajílsik teché', ka cho'óbna'tsik jeché' ani ka ach'a'tsik alwa' xant'éy ne'ech tu utsa'. ¹⁵Jeché' an atiklábtsik yab u itel jelt xan ta chalpayaltsik, pos xowéy beléju i dhajaw. ¹⁶Yab u iteltsik, jeché' ja'ich xowa' xin ulúmal an t'iltsix Joel, tam tin ulu enché' ijtsidh k'al na Dios:

¹⁷Na Dios in ulu abal enché'

ne'ech ka támun tam u k'unelich an pakwenib, ne'ech ku abtsi an tu T'okat Ejattal ejtalk'i an atiklábtsik; an chakámlábtsik ne'ech ti t'iltsix, xi yabélsik lej pakdha', ne'ech kin chu'u i xalk'antsixtaláb

ani an yejcheltsik ne'ech kin
kó'oy i watsib.
¹⁸ Jachan' i k'ij ne'ech ku pidha'
t'ajat tu T'okat Ejattal an
pay'lomlábsik ani an
mímlábsik xi tin t'ójontsal
ani ne'ech ti t'iltsixtsik.
¹⁹ Ban walk'i' ne'ech ku xalk'a'
xowa'kich i labidh exólsik
ani ban chabál ne'ech ku xalk'a'
i exólsik:
i xich', i k'amal ani i paw xi jelti
tokow.
²⁰ Na k'ítsá ne'ech ka jik'wchin
ani na ích' ne'ech ka wenk'on
jelti xich',
tam yabél in bajúmal an k'ij
xowk'i ti ne'ech ka tsích an
Ajátikláb,
xi ja'ich na k'ítsá xi púlek ani
labidh.
²¹ Ani ejtal xita' kin konoy ka
lo'wat k'al an Ajátikláb,
ne'ech ka lo'ey.
²² At judíotsik, ka ach'a' xant'éy
ne'ech tu utsa'tsik: Na Jesús xi
Nasaret, ja'ich jun i inik xi takudh
k'al a Dios ta tamét tatá'tsik abal kin
t'aja' i pakdha' labidhtaláb, i labidh
labandhaxtalábsik ani i exólsik
xin t'aja' na Dios ba tatá'tsik k'al na
Jesúsk'i, jelt xan ta cho'óbichsik
alwa'. ²³ Por bélk'i, tam ta pidhantsik
an ta Jesús, jelt xan ti na Dios in
ko'olich k'éjle chalpadh, a júna'tsik
ti wik'nél ani a pidhna' ban at'ax
iniksik abal ka chemdhá pajk'idh
ban peltsidh te'. ²⁴ Por na Dios in
ejdha' ti ít ani in átantsi tin awiltal
an chemlá. Pos na Jesús yab ne'ech
ka ejtowat ka átá k'al an chemlá. ²⁵ A
Jesús u t'ilnal k'al an pulek tak'ix
Dabid tam tin ulu ti weje' enché':

Ech'ek'i u chu'tal an Ok'óxláb tu
tamét;
Jajá' k'wajat tu eját abal yab ku
jik'na' ni jun xata'.
²⁶ Jaxtám ti kulbé t'ajat nu
itsích ani jaxtám tu t'ila' i
t'ilabtsik xi k'ijidh.
Ani jaxtám jeye ti ne'ech kin
koyóch u aytsím ke Jajá' ti
kin ejdha' ti ít;
²⁷ pos Tatá', tin T'okat Chakámil,
yab ne'ech ka jila' nu ejattal
bin tak'ixtal an chemlá,
nibal ne'ech ka walka' ka
k'achey nu t'u'úl.
²⁸ Tin óltsámalich an ti bél abal ku
ela' an xe'chintaláb xi yab
in ko'ol in ok'ontal
ani ne'ech t'ajat ti kin
k'ijidhmédha' tam kin
k'wajách xon ta k'wajat.
²⁹ At kidhábsik, tsubax k'éjle ke
ni weje' pakélil Dabid chemech
ani jolyat, pos an jólimtaláb xon ti
jolidh, teché' bél k'wajat k'al wawá'.
³⁰ Por na Dabid ja'ich jun i t'iltsix
ani in cho'ób abal usnék tsubax
t'ajat k'al na Dios, ke jún ti éb nin
kidhtaltsik ja'ich ne'ech an ti Kristo
xi ne'ech ka buxkan ti tak'ix bin
t'okat k'wajtalábil. ³¹ Jaxtám na
Dabid, kom in cho'óbich xant'éy
usnék k'al na Dios, in ulu abal an
Kristo ne'ech ka ejech ti ít ani in
ulu jeye abal nin ejattal yab ne'ech
ka jilk'on bin tak'ixtal an chemlá
nibal ne'ech ka odhey nin t'u'úl.
³² Pos na Dios in ejdha' ti ít jeché'
na Jesús ani ejtal jeché' i chu'úmal
ani i ulal abal tsubax lejtal. ³³ Pos
Jajá' dhayan k'al in cháp nin eját
k'ubak na Dios an Táta'láb ani
pidhan k'al an ti T'okat Ejattaláb

xi usnék ne'ech ku abtsin. Ejtal jeché' xowa' a chu'úmaltsik ani a ach'ámál, tál ban T'okat Ejattaláb.

³⁴Pos na Dabid yab jajá' na k'adhiy walk'i', por jajá' in ulu enché':

An Ok'óxláb in utsa' enché' nu Ajátik:

"Ki buxkan tu eját,

³⁵ asta tu átantsi an ti atiklábtsik xi ti tomnál."

³⁶Ka cho'óbna'tsik alwa', atiklábtsik xi Israel, ke jeché' na Jesús xi tatá'tsik a chemdha' pajk'idh ban peltsidh te', na Dios in k'wajba' abal ti Ajátikláb ani ti Kristo.

³⁷Tam tin ach'a'tsik jeché', t'e'pintsik t'ajat asta tin itsích ani konyat enché' na Pedro ani xi más an abatwáletsik jeye:

—Kidháblátsik, éjant'éy yejat ki t'aja'?

³⁸Tók'oyattsik enché' k'al na Pedro:

—Ka jila'ichtsik ta walablom ani ka t'aja'ichtsik xowa' in lé' na Dios. Ki pujanichtsik tin bij na Jesukristo abal ki pakwłantsatich an ta walastalábiltsik ani anchan', na Dios ne'ech tám ti pidha'ichtsik an ti T'okat Ejattaláb. ³⁹Jeché' xowa' na Dios in pidhnál, ja'ich abal tatá'tsik, abal na chakámiltsik ani abal ejtalk'i jeye xi k'wajattsik owdha'; ja'ich abal ejtalk'itsik xita' ka kanyat k'al an Ok'óxláb ni Diosil.

⁴⁰K'al jeché' an t'ilabtsik ani cháb óx más, na Pedro in tawna' ani in tak'iytsik enché':

—Ka bach'úchtsik an lo'eltaláb ani yabich ki k'wajaytsik yab alwa' jelti xi k'e'et an atiklábtsik.

⁴¹Anchan' pé, xin bela'tsik jeché' xowa' utsan, pujoyattsik. Jachan'

a k'ítsá, belmách ox mil xóna' i atiklábtsik más. ⁴²Ejtal in óntsi kin bela' xowa' já' u ok'tsinaltsik k'al an abatwáletsik, k'wajajadhtsik alwa' jún ani jún, u óltsik ani u junkunaltsik abal kin k'apu an pan.

Xan ti k'wajinek an jidhtal belomtsik

⁴³Ejtal u labnaltsik t'ajat, k'al tin kwenta xi yán an labidh labandhaxtaláb ani an exólsik xin t'ajál an abatwáletsik. ⁴⁴Ejtal xi belmámadhichtsik, u junkunal t'ajat ani u ch'éjwálíx xata'kich jún ani jún. ⁴⁵In nujwaltsik nin chabálil ani ejtal xowa' in ko'oltsik ani in wélchíxnátsik an tumín ejtalk'i ti éb xantik'i tin ko'oltsik an yejetaláb. ⁴⁶Tsudhey ka tsudhey u junkunaltsik ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios ani ban atátsik abal kin péjtsíxna' an pan; in k'apaltsik k'al yantam i kulbétaláb ani k'al jun in cha'at ejattaltsik.

⁴⁷In ajtintsaltsik na Dios ani u k'ak'nábtsik k'al ejtal an atiklábtsik. Ani an Ajátikláb in yanedhál an belomtsik tsudhey ka tsudhey xu utelichtsik abal ka lo'éch.

Jeldhá jun i k'wech'e'

3 Jun i k'ij, tam ti óxich i wákal, na Pedro ani na Juan k'ale junax ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios. Jeché' i ora támich tin ujnámalttsik ka k'alel ti ól. ²Tsudhey ka tsudhey u k'wajíl taja' jun i inik xu k'wech'e'; jeché' an inik, u k'wech'e' ti wa'chinék. U júnáb ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios ani u k'wajbáb ban wi'leb xu bijyáb ti Labidh abal kin kontsi ti tolmixtaláb xu ocheltsik taja'. ³Tam

ti chu'tat na Pedro ani na Juan k'al an k'wech'e' ke exomichtsik ti ochel ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios, pakabédhaxin an k'wech'e' abal ka pidhan ti tolmixtaláb.

⁴Teloloyat tám k'al na Pedro ani na Juan ani utsan enché' k'al na Pedro: —Ti ku tela'.

⁵Telxin tám an inik abal in chalpay max ne'ech ka pidhan ti tolmixtaláb. ⁶Por utsan enché' k'al na Pedro:

—Yab u ko'ol i plata nibal i oro, por ne'ech tu pidha' xowa' u ko'ol. Tin bij na Jesukristo xi Nasaret, tu utsál ki kubey ani ki beley.

⁷In téyna' tám na Pedro an inik bin eját k'ubak ani in dhaya'; támk'i ti likey nin akantsik ani nin mulík' nin akantsik jachan' an inik. ⁸T'ikcholách tám an k'wech'e', kubey ani in tujúch tám ti belal. Ochich tám junax k'al jajá'tsik ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios, u belal, u t'ikwnal ani in pubédhantsal tin bij na Dios. ⁹K'al ejtal an atiklábtsik ti chu'tat ti belal ani ti pubédhantsix tin bij na Dios. ¹⁰Labnéktsik t'ajat ejtal ani u jik'é! abal anchan' in chu'utsik támun, pos u exláb ke jachan' an inik, ja'ich xu buxkanal ti konox tolmixtaláb bin wi'lébil an pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios, xu bijyáb ti Labidh.

**An t'ilabtsik xin ulu na Pedro
ban chak' xin bij Salomón**

¹¹Yab u jilch'owáb na Pedro ani na Juan k'al an inik xi jeldhá; ejtal an atiklábtsik labnék t'ajat ani adhiksik ti k'ale bin chak'líl an pulek atá xon tu k'ak'náb na

Dios. Jeché' an chak', ja'ich xu bijyáb Salomón. Taja' ti k'wajattsik na Pedro, na Juan ani an inik xi jeldhats. ¹²Tam ti na Pedro in chu'u jeché', in utsa' enché' an atiklábtsik:

—Pay'lomlábtsik xi k'wajíl Israel, ¿jant'ók'i ta labnéktsik t'ajat? ¿Jant'ók'i ta k'wajattsik tu telál jelti max k'al wawá' i cháp o i t'okattal ti jeley ani ti beley jeché' an inik? ¹³Yab anchan', nin Diosil na Abraham, na Isák, na Jakob ani ni weje' pakéiltsik in pidhámal tin pulek awiltal nin Chakámil Jesús. Jachan' an inik, ja'ich xi tatát'sik a pidhna' ban t'ójodhtsik. Tam ti na Pilato in le'na' kin walka', tatát'sik yab a le'na'. ¹⁴Tam ti yejat ka konoy abal ka walká jachan' an inik xi t'okat ani lujat, tatát'sik, tokot a konoy ki walkantsat jun i chemdhax inik. ¹⁵Anchan' ta chemdha'tsik jachan' an inik xin pidhnál i xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal. Por na Dios in ejdha' ti ít ani ejtal jeché', wawá' i chu'úmal. ¹⁶Ja'ich k'al tin bij jeché' na Jesús, o ja'ich ki ulu, an belomtaláb k'al Jajá' tin bij, ja'ich k'ál ti pidhan an ti chápláb jeché' an inik xa chu'taltsik ani a exlál. Jeché' an belomtaláb k'al na Jesús, ja'ich k'ál ti jeldhá, anchan' xan ti xo' i k'wajat a chu'taltsik.

¹⁷Kidháblátsik, u cho'ób alwa', ke tam ti tatát'sik ani na ok'lékiltsik a chemdha' na Jesús, a t'aja'tsik anchan' abal yab a cho'óbsik xant'éy i k'wajat a t'ajál. ¹⁸Por na Dios in t'aja' anchan' jelt xan tin ulúmich k'ejle más ok'ox k'al nin t'ílsíxiltsik, ke an Kristo ko'ol kin wat'na' i yajtsiktaláb ani ka

chemdhá. ¹⁹Jaxtám xo', ka jila'ich ta walablomtsik ani ka bela'ichtsik na Dios abal ki pakwlantsattsik an ta walastalábil. An Ok'óxláb ne'ech tám kin abna' i k'ij xi alwa', ²⁰ne'ech kin aba' na Jesukristo, xi takudhich ti weje' abal tatá'tsik ki lo'ey. ²¹Por xo', yejat k'ejele ke na Jesukristo ka k'wajay ban walk'i' asta tam na Dios kin lejkích ejtal, jelt xan tin ulúmal k'al nin t'okat t'ílsixiltsik xi k'wajineksik ti weje'. ²²Anchan' pé, na Moisés in utsa' enché' ni weje' pakéiltsik: “Na Dios an Ok'óxláb ne'ech kin takuy jun ti éb xi tatá'tsik abal ti t'ílsix jelt xan ti naná' tin takwyámal. Ka exbantsitsik ejtal xowa' Jajá' ti ki utsa'. ²³Pos ejtal xi yab kin t'aja' ti k'ij jachan' an t'ílsix, ne'ech ka k'ibdhátsik ani ne'ech ka wék'oyat ban atiklábtsik xin takwyámal na Dios.”

²⁴Ejtal an t'ílsixtsik, asta tam ti xe'chin na Samuel ani xi más tayíltsik, in t'ilámal jeché' an k'ijtsik. ²⁵Xowa' na Dios in ulúmal k'al nin t'ílsixiltsik, ja'ich abal tatá'tsik. Ja'ich jeye abal tatá'tsik ta alwa'bíl tin t'ajámal na Dios jun i lejkintaláb k'al ni weje' pakéiltsik, tam tin utsa' na Abraham enché': “Ejtal xi ka wa'chintsik teché' ti k'ay'lá, ne'ech ka lábt'ájan k'al tatá'k'i na kidhtaltsik.” ²⁶Tam ti na Dios in ejdha' ti ít nin Chakámil, tu abtsi ok'ox wawá' abal ti ku lábt'aja' ani ki jila'ich tu walablom.

Na Pedro ani na Juan tin tamét an t'ójodhtsik

4 Tam ti na Pedro ani na Juan bél k'wajat in tawnál an

atiklábtsik, ulich an pále'tsik junax k'al nin ok'lékil an belkol pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios ani k'al an saduseotsik. ²Jajá'tsik u chakúl t'ajat abal na Pedro ani na Juan in ok'tsal an atiklábtsik ani in ulal abal an chemélomtsik u ejel ti ít jelt xan ti na Jesús ejech ti ít. ³Júnátsik tám ani balyat ban wik'axte' asta jun tsudhelom, pos tam ti jachan' a k'ítsá, wákalich. ⁴Por yán i atiklábtsik belmách xin ach'a' xowa' in ulu na Pedro. Nin yaníl an atiklábtsik xi belmách, tokot ják'i ajidh an iniktsik, in bajaw xóna' wé'ich bo' mil.

⁵Tam ti jun tsudhelom, junkuntsik Jerusalén an pakdha' awiltalábtsik, nin ok'lékiltsik an judíotsik ani an ok'tsixtsik xin wilál nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés. ⁶Tá' jeye ti k'wajattsik na Anás, xi ja'ich in ok'lékil an pále'tsik, na Kayfás, na Juan, na Alejandro ani ejtal in kidhtaltsik an ok'lek pále'tsik. ⁷Abná tám ka ik'tat na Pedro ani na Juan, k'wajbátsik junax ch'ejel ani konyattsik enché':

—¿K'al jant'om awiltaláb, o k'al jita' in bij ta t'ajámaltsik ejtal jeché'?

⁸Na Pedro, teykómte k'al nin cháp an T'okat Ejattaláb in utsa'tsik tám enché':

—Ok'lek atiklábtsik ani ok'lek judíotsik, ⁹kom tatá'tsik tu konyal k'al tin kwenta an alwa'taláb xi t'ájan ba jun i ya'ul inik abal a lé' ka cho'óbna'tsik xan ti jeldhá, ¹⁰ne'ech ki ulu ta tamétsik abal kin cho'óbna' ejtal an atiklábtsik xi Israel, ke jeché' an inik xi jé'

k'wajat, jelnek tin bij na Jesukristo xi Nasaret. Jeché' na Jesukristo, ja'ich xi tatá'tsik a chemdha' pajk'idh ban peltsidh te' ani xi na Dios in ejdha' ti ít. ¹¹Jelti jun i kúbal atá xin k'wajba' píl jun i t'ujub abal yab in lé' kin éyna', anchan' ta t'aja'tsik k'al na Jesús, por Jajá' in bajaw ka k'wajay jelti an t'ujub xi ultaláb. ¹²Ba ni jun xita' más ti ne'ech ki ela' i lo'eltaláb; pos na Dios yab xita' más tu bijtsámal teché' ti k'ay'lá, xi ne'ech kin ejto ti ku lo'o.

¹³Tam ti an ok'lektsik in chu'u ti káw na Pedro ani na Juan k'al ni jun i jík'ib ani in cho'óbitsik ke jajá'tsik yab exóblomámadh, nibal in cho'óbitsik xan tu wilnal nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés, labantsik t'ajat ani in ulutsik tám, ke jeché'tsik ja'ich xi xe'chinék k'al na Jesús. ¹⁴An inik xi jeldhats ta' jeye ti kubat junax k'al jajá'tsik, jaxtám an ok'lektsik ti yab in ejto kin ulu ke yab tsubax. ¹⁵Utsantsik tám abal ka kaléch taja' xon ti k'wajat an junkuntaláb ani jajá'tsik jilk'on ti káwlíx. ¹⁶Ani in ulaltsik enché':

—¿Jant'éy ne'ech ki taja' k'al jeché' an iniksik? Pos ejtal xu k'wajíltsik Jerusalén in cho'ób abal in t'ajámal jeché' an labidh labandhaxtaláb ani yab ne'ech ki ejto ki ulu ke yab ani'. ¹⁷Por abal yabich más ka cho'óbná k'al an atiklábtsik jeché' xowa' támun, wana ki utsa'tsik abal ne'ech ki at'ax t'ajtsitsik abal yabich más xita' kin t'iltsitsik an ta Jesús.

¹⁸Kanyattsik tám ani utsantsik abal yabich ka káwin nibal ka ok'tsixin tin bij na Jesús. ¹⁹Por

tók'oyattsik enché' k'al na Pedro ani na Juan:

—Ka chalpaytsik max alwa' más tin tamét na Dios ki t'aja' xowa' tatá'tsik a lé', o ki t'aja' xowa' in lé' na Dios. ²⁰Pos wawá' yab ne'ech ki ejto ki jila' ki t'ila' xowa' i chu'úmal ani i ach'ámal.

²¹Utsantsik tám más k'al an ok'lektsik abal ne'ech ka at'ax t'ajtsintsik, por walkátsik. Yab in ela' xant'ok'ál ti kin walbindha'tsik, pos ejtal an atiklábtsik in pubédhantsal tin bij na Dios k'al tin kwenta xowa' támun. ²²An inik xi jeldhá k'al tin awiltal na Dios, in ko'olich chab inik wat'ats i tamub.

**An belomtsik in konyal ka
tolmiyat ka belmách más ani
ka pubédhantsat tin ejattal**

²³Tam ti walkadhichitsik, na Pedro ani na Juan, k'aletsik xon ti k'wajat nin kidhtaltsik ani in óltsi ejtal xowa' utsantsik k'al nin ok'lékiłtsik an pále'tsik ani k'al nin ok'lékił an judíotsik. ²⁴Tam tin ach'a'tsik, ejtal jununúl ti ólan ani in utsa'tsik enché' na Dios:

—Ok'óxláb, Tatá' ni Dios xa t'ajámal an walk'i', an chabál, an pujal ani ejtal xowa' wa'ach. ²⁵Tatá', k'al na T'okat Ejattal ani k'al nin wi' na t'ójontsixil Dabid, a ulu ti weje' enché':

¿Jant'ók'i tu péjéx an pakdha'
bitsow

ani an atiklábtsik in chalpayal
xowa' xi yab xata' in jalbíl?

²⁶An pakdha' tak'ix ani an ok'lektsik xi teché' ti chabál, junkuntsik abal ti kin péjey ani abal kin péjey jeye an Kristo xu takwyám.

²⁷Tsubax k'ejle, na Erodes ani na Ponsio Pilato, junkuntsik ba jeché' an bitsow k'al an píl iniktsik ani k'al an israelitatsik abal kin péjey na t'okat Chakámil Jesús, xi Tatá' a takwyámal. ²⁸K'al jeché', jajá'tsik in t'aja' ejtal xowa' Tatá' a ulúmal ke anchan' ne'ech ka támun. ²⁹Ani xo', Ok'óxláb, ka ach'a' xan tu utsan ke ne'ech ku at'ax t'ajtsin, por ti ku pidha' ti chápláb abal wawá' xi ja'ich na t'ojnáiltsik, ki óntsi ki t'ila' na káwintal k'al ni jun i jík'ib. ³⁰K'al na awiltal ki jeldha' i ya'ultsik, ki t'aja' i exóltsik ani i labidh labandhaxtalábsik tin bij na t'okat Chakámil Jesús.

³¹Tam ti ok'onichtsik an ti ól, an chabál xon ti k'wajattsik, yoyon; likedhantsattsik tin itsích k'al an T'okat Ejattaláb ani in óntsi kin t'ila'tsik nin káwintal na Dios k'al ni jun i jík'ib.

**Ejtal ti éb tin dhabal
xowa' xin ko'oltsik**

³²Ejtal xi belmámadhichitsik, jununútsik ani' tin ko'ol nin chalab ani jununútsik nin ejattal. Ni jun xita' yab in ulal ke xowa' in ko'ol kwetém tin dhabal, tokot in ulal abal ejtalk'i tin dhabaltsik. ³³An abatwáletsik in óntsal kin t'ila' k'al yantam i awiltaláb, ke na Jesús ejnek ti ít ani u lábt'ajnaltsik t'ajat k'al na Dios ejtalk'itsik. ³⁴Yab wa'ach k'al jajá'tsik ni jun xita' xi wat'atsich t'ajat tin yéntsals jun xata'; pos ejtal xin ko'ol i chabátsik o i atátsik, in nujwaltsik, in tsi'dhál an tumín ³⁵ani in pidhál an abatwáletsik. An abatwáletsik in wélchíxliyal xantik'i jún tin yéntsals.

³⁶Anchan' jeye tin t'aja' na José, jun i lebita xi Chipre tu chakam, an chabál xi k'wajat ban ja'; bijyat k'al an abatwáletsik ta Bernabé, jeché' an bijláb in lé' kin ulu Xu k'ijidhmédhom. ³⁷Jeché' an inik in nuju jun i chabál xin ko'ol ani in tsi'dha' an tumín abal kin pidha' an abatwáletsik.

**An walastaláb xin t'aja'tsik
na Ananías ani na Safira**

5 Por jun i inik jeye xu bijyáb ta Ananías ani nin tomtal xin bij ta Safira, in nujutsik jeye jun i chabál. ²Jeché' an inik, yab in pidhna' ejtal an tumín, in jila' wé' ani xi más, in pidha' an abatwáletsik. Por jajá' in pidhna' jachan' an tumín jelti max ejtal xin bach'u ani nin tomtal in cho'ób alwa' ejtal jeché'.

³Utsan tám enché' k'al na Pedro:

—Ananías, ¿jant'ók'i ta walka' ti ki átantsi ta itsích an lej at'ax abal ti t'aja' ka k'ambiy an T'okat Ejattaláb ani yab ka pidhna' ejtal in jalbíl an chabál xa nujúmal? ⁴¿Yabxe' tatá' a dhabal jachan' an chabál? Ani tam ta nujúch, ¿yabxe' tatá' a dhabal an tumín xa bach'u? ¿Jant'ók'i ta chalpay ka t'aja' anchan'? Yab a k'ambiyámal i iniktsik, xita' a le'námal ka k'ambiy, a Dios.

⁵Tam tin ach'a' jeché', na Ananías kwajlan ani chemech. Ejtal xin cho'óbna'tsik jeché', jik'eytsik t'ajat. ⁶Ulich tám cháb óx i kwitól iniktsik, in boliy an chemélom ani in júna'tsik kin joliy.

⁷Óx i ora más tayíl, ochich nin tomtal na Ananías ani jajá' yab in cho'ób xant'éy támnék. ⁸Konyat enché' k'al na Pedro:

—Ti kin utsa', étsubaxxe' lejtál anchan' ta nujúmaltsik an chabál jelt xan ta ulúmaltsik?

An mímláb tók'on enché':

—Anchan'.

⁹Utsan tám enché' k'al na Pedro:

—éJant'ók'i ta t'aja'tsik i káw abal a le'na' ka k'ambintsi tin T'okat Ejattal an Ok'óxláb? Jachan' tál eléb xi k'aletsik kin jolij na tomkíl ani xo', tatá' teye ne'ech ti ki júna'.

¹⁰Támk'i jachan', kwajlan jeye chabál na Safira ani chemech. Tam ti ochich an kwitól iniktsik, chemnekich tin ela'; in káldha'ichtsik tám ani in júna' kin jolij tin wál xon ti jolidh nin tomkíl.

¹¹Ejtal an atiklábtsik xu belomich ani ejtal jeye xin cho'óbna'tsik jeché', jik'eytsik t'ajat.

Yán i labidh labandhaxtaláb ani i exóltsik

¹²Yán i exóltsik ani i labidh labandhaxtalábtsik in t'ajál an abatwáletsik ban atikláb k'al tin awiltal an Ajátikláb; ejtal an belomtsik u junkunal ban chak' xu bijyáb Salomón ani junini'tsik nin chalab. ¹³Yab u junkunal k'al jajá'tsik ni jun xita' xi yab u belom, por u k'ak'nábtsik t'ajat k'al an atiklábtsik. ¹⁴Tsudhey ka tsudhey más u yanel an atiklábtsik xin belálich an Ajátikláb, i pay'lomlábtsik ani i mímlábtsik. ¹⁵U káldháb an ya'ultsik ban béltsik, u k'wajbáb ban chéytsik ani ban chayte'tsik abal ka bajwattsik k'al nin chalám na Pedro tam ka wat'ey taja'. ¹⁶U ulel jeye i atiklábtsik Jerusalén xu k'wajíl ban kwentsaltsik xi taja' k'unat.

In tsi'dhál an ya'ultsik ani xi k'wajattsik jeye ochadh k'al i at'ax ejattaláb ani ejtal u jeldhábitsik.

Na Pedro ani na Juan u at'naltsik

¹⁷An ok'lek pále'tsik ani nin kidhtal an saduseotsik, xi ta' ti k'wajattsik k'al jajá', chakuytsik t'ajat abal in at'ál xowa' in t'ajál an abatwáletsik ¹⁸ani in júna' abal kin baliy ban wik'axte' xon tu balyáb ejtalk'itsik. ¹⁹Por tam ti akal, jun in t'okat abatwálejil an Ajátikláb in japiy in wi'lébil an wik'axte' ani in káldha'tsik. Tam ti exomich ti kalel, utsantsik enché':

²⁰—Ki k'aléchtsik ani tam i k'wajattsik ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios, ka t'ilti an atiklábtsik ejtal k'al tin kwenta jeché' an ít xe'chintaláb.

²¹Tam tin ach'a'tsik jeché', jun tsudhelom dhajawe ti ochichtsik ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios ani in tujutsik ti ok'tsik.

Tam ti jachan', ulich an ok'lek pále'tsik junax k'al xi ta' ti k'wajattsik k'al jajá', in kaniytsik xu tak'ix ban Junkulom Awiltaláb ani ejtal jeye nin ok'lékil an israelitatsik. In abna' tám ka ik'tat ban wik'axte' an abatwáletsik.

²²Por tam ti ulich ban wik'axte' an belkoltsik, yab in ela'tsik; ani tam ti witsiytsik, ²³in ulu enché':

—Mapupudh alwa' ti ela' an wik'axte' ani an soldadotsik ta' ti k'wajat eléb ti belkol ban wi'lebsik; por tam tin japiy an wi'lebsik, yab i ela' ni jun xita' altá.

²⁴Tam tin ach'a'tsik jeché' nin ok'lékil an pále'tsik, nin ok'lékil xu belkoltsik an ti pulek atá xon

tu k'ak'náb na Dios ani an ultaláb pále'tsik, u kónóxtsik xan ti ne'ech ka k'ale ti ok'nal jeché'. ²⁵Támk'i jachan', ulich jun i inik ani utsantsik k'al enché':

—An iniktsik xa balyámalsik ban wik'axte', ta' k'wajattsik in ok'tsal an atiklábtsik ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios.

²⁶K'ale tám nin ok'lékil xu belkolsik an ti pulek atá, k'al an yák'waltsik ani in tsi'dha'tsik, por yab xata' tin t'ajtsitsik abal in ch'ejnál ka t'ujbayat k'al an atiklábtsik. ²⁷Tam ti uldhátsik, k'wajbá tin tamét an Junkulom Awitaláb ani utsantsik enché' k'al nin ok'lékil an pále'tsik:

²⁸—Wawá' i ulu alwa' abal yabich i lé' ki chu'u ki ok'tsixintsik tin bij na Jesukristo. ¿Ani jant'éy a t'aja'tsik? Ejtal an atiklábtsik xi Jerusalén a ok'tsámalichtsik k'al jachan' an ok'tsixtaláb ani a lé'tsik ti ku walbindha' k'al nin chemtal jachan' an inik.

²⁹Tók'on tám na Pedro ani xi más an abatwáletsik enché':

—Wawá' i cho'ób alwa' ke yejat ki t'aja' xowa' in ulal nin tsubaxtalábil na Dios ani yab, xowa' in ulal an iniktsik. ³⁰Nin Diosil ni weje' pakélil in ejdha' ti ít na Jesús, xi tatá'tsik a chemdha' pajk'idh ban peltsidh te'. ³¹Na Dios in dhaya' t'ek'at, in k'wajba' tin eját ani in k'wajba' ti Ok'pidh Ok'lek ani ti Lo'ox. In t'aja' anchan' abal kin pidha' bél ti k'ij an atiklábtsik xi Israel abal kin jila'tsik ti walablom ani ka pakwlantsat tin walastalábilsik. ³²Ejtal jeché' i chu'úmal weye ani an T'okat

Ejattaláb jeye. Jeché' an T'okat Ejattaláb, ja'ich xi na Dios in pidhámalich xu axtsinal k'al tin tsubaxtalábil.

³³Tam tin ach'a'tsik jeché', chakuytsik t'ajat ani in le'na'tsik kin chemdha' an abatwáletsik.

³⁴Por taja' ban awitalábtsik, ta' ti k'wajat jun i fariseo xu bijyáb ta Gamaliel, ja'ich jún ti éb an ok'tsixtsik xin wilál nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés ani u k'ak'náb t'ajat k'al an atiklábtsik. Kubey ani in ulu abal ka káldhá junwé' an abatwáletsik. ³⁵In utsa' tám enché' an awitalábtsik:

—Atiklábtsik xi Israel, ka kó'oytsik t'ajat i kwenta k'al xant'éy a lé' ka t'ajtsi jeché' an iniktsik. ³⁶Ka chalpaytsik ke ti we'él chabk'i' xe'chin na Tewdas, xin péjey an lej pulek tak'ix ani in ulu ke jajá' ja'ich jun i pulek inik, wéwná k'al ché' i bo' inik i iniktsik. Por chemdhá ani ejtal xi k'al ti wéwnadh, buk'lantsik ani anchan' ti ok'on.

³⁷Más tayíl, tam ti t'ajan an ajumtaláb, xe'chin jeye na Judas xu k'wajíl Galilea ani k'al yán jeye ti wéwná; por chemdhá jeye ani ejtal xi wéwnaxnék, buk'lan. ³⁸Jaxtám tu utsálsik, jila' k'wajat jeché' an iniktsik ani yab xata' ka utsa'tsik. Pos max jeché' xowa' in t'ajálsik, in chalab i iniktsik, ne'ech ka ok'on; ³⁹por max a Dios in chalab, yab ne'ech ka ejto ka tamk'uysik. Ka kó'oytsik t'ajat i kwenta; pos yab a cho'óbsik max exom ta péjéx k'al i iniktsik o k'al a Dios.

⁴⁰Ejtal in exbaytsik xowa' utsan k'al na Gamaliel. Kanyat tám

an abatwáletsik, kwadhan ani utsantsik abal yabich más ka xe'chintsik ti káw tin bij na Jesús ani walkájichtsik tám. ⁴¹Kaléch tám an abatwáletsik xon ti k'wajat an awiltalábitsik ani u kulbélsik t'ajat abal pidhan ti chápláb k'al a Dios kin wat'na' i tidhetaláb k'al tin kwentak'i in bij na Jesús. ⁴²Tsudhey ka tsudhey yab in jilálsik kin ok'tsixa' an alwa' t'ilab ani kin t'ila' ke na Jesús ja'ich na takudh k'al na Dios. U ok'tsixsik ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios ani ban atátsik jeye.

Bijyat búk i tolmix belomtsik

6 Tam ti jachan' i k'ij, kom an belomtsik yanéch, an judíotsik xu káw griego tujey ti it'ixbélsik k'al an judíotsik xu káw ebreo. In ulaltsik xu káw griego ke an chemtsidh mímlábitsik xi jajá' in kidhtal, yab u lej t'ajtsinaltsik ti k'ij tam u pidhnáb an k'apné! tsudhey ka tsudhey. ²Junkuwat tám ejtal an belomtsik k'al xi lajucháb an abatwáletsik ani utsantsik enché': —Yab in tomnál ki jila' ki t'ila' nin káwintal na Dios k'al tin kwentak'i abal ku k'wajay tu pidhnom k'apné! ³Jaxtám kidháblábitsik, ka aliy búk i pay'lomlábitsik xi tatá'tsik a kidhtal, xi alwa' iniktsik, xi chalpadhtsik, xi teykómte t'ajat k'al in cháp an T'okat Ejattaláb ani ja'ich ka punk'untsitsik jeché' an ti t'ojláb. ⁴Wawá' ne'ech ki óntsi tu ól ani ki ok'tsixa' nin káwintal na Dios.

⁵Ejtaltsik in tok'oy jeché' ani takwyat na Esteban, jun i inik xu belom t'ajat ani teykómte t'ajat

k'al in cháp an T'okat Ejattaláb. Takwyat jeye na Felipe, na Prókoro, na Nikanor, na Timón, na Parmenas ani na Nikolás, jun i inik xu k'wajíl Antiokía xin belámal jeyewi'ik nin belomtal an judíotsik. ⁶Tsi'dhátsik tám xon ti k'wajat an abatwáletsik, ólan an abatwáletsik ani in k'wajba'tsik nin k'ubak bin éb xi takwyattsik.

⁷Nin káwintal na Dios jik'at t'ajat ti buk'ey ani an belomtsik jik'at t'ajat ti yaney Jerusalén, asta yán in pále'iltsik an judíotsik belmách.

Júná ti wik'nél na Esteban

⁸Na Esteban, jun i inik xin bach'úmal t'ajat nin alwa'tal ani nin cháp na Dios, in t'ajál i labidh labandhaxtalábitsik ani i exólsik ban atiklábitsik. ⁹Tám, taltsik i atiklábitsik xu tak'nal ban atá xon tu t'ajnal an junkuntaláb xu bijyábitsik ti jolib xi walkadhich, junax k'al i atiklábitsik xi Sirene, xi Alejandría, xi Silisia ani xu k'wajílsik ban chabál xi Asia, in tujutsik ti káwlíx k'al na Esteban; ¹⁰por yab u ejtowáb ka tomná na Esteban abal jajá' u káw k'al yantam i chalpadhtaláb xu pidhnal k'al an T'okat Ejattaláb.

¹¹Jalbiyat tám k'al jeché'tsik taltsik i iniktsik abal kin ulu ke in ach'ámal ti odhbíjl ta Moisés ani ta Dios. ¹²Anchan' ti chakúdhá an atiklábitsik, nin ok'lékil an judíotsik ani an ok'tsixsik xin wilál nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés; péjeyat k'al na Esteban, yak'wan ani júná tin tamét an Junkulom Awiltaláb. ¹³Alyat jeye i jánum káwtsik, xin ulutsik enché':

—Jeché' an inik yab u koyol ti odhbíjil an ti pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios ani an tin tak'ixtal na Dios xin jílám dhutsadh na Moisés. ¹⁴I ach'ámal jeye tin ulu ke na Jesús xi Nasaret ne'ech kin paku an pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios ani ne'ech kin jalk'uy ejtal xowa' in jílámál ka t'ajan na Moisés.

¹⁵Tam ti an awiltalábitsik ani ejtal xi ta' ti buxutsik in tela' na Esteban, in chu'utsik ke nin wal na Esteban in junwal jelt in wal jun i t'okat abatwále.

In lo'wal tinbá' na Esteban

7 Konyat tám enché' na Esteban k'al nin ok'lékil an pále'tsik:

—¿Tsubaxxe' jeché' xowa' i usnal?

²Ani na Esteban tók'on enché':

—At kidhtaltsik ani táta'lábitsik, ka ach'a' xant'éy ne'ech tu utsa'tsik: Ni labidh t'okat Diosil, in xalk'a' tinbá' abal ka chu'tat k'al ni weje' pakélil Abraham tam ti k'wajat ban chabál xi Mesopotamia, tam ti yabél k'alnek ti k'wajíl Arán ³ani utsan enché': "Ka jila' na chabálil ani ejtal na exlowátsik ani ki k'ale ban chabál xi ne'ech tu óltsi." ⁴Kale tám na Abraham bin chabálil an kaldeotsik ani k'ale ti k'wajíl Arán. Tayíl chemech nin táta' ani na Dios in tsi'dha' na Abraham ti k'wajíl teché' xon ti tatá'tsik xo' i k'wajat. ⁵Por yab pidhan k'al na Dios teché' ni jun peje' ti chabál abal kin dhabalna', nibal jun peje' ela' xon ti kin kuba' jun in akan; por utsan abal ne'ech ka pidhan ani ke tayíl, tam jajá' ka chemchich, nin chakámiltsik ja'ich ne'ech kin dhabalna'; maske tam

ti jachan' i k'ij, na Abraham yabél in ko'ol ni jun in chakámil. ⁶Ani utsan jeye enché' k'al na Dios: "Na kidhtaltsik ne'ech ka k'wajay jelti píl iniktsik ba jun i chabál xi yab jajá'tsik in dhabal, ne'ech ka t'ajan ti jolibtsik ani ne'ech ka t'ajtsin xan ti ka le'ná, tin nakíl ché' i bo' inik i tamub." ⁷Por utsan jeye enché':

"Naná' ne'ech ku lújundha' an yejche' bitsow xi kin t'aja' ti jolib na kidhtaltsik ani tayíl, na kidhtaltsik ne'ech ka kale taja' ani ne'ech ti kin t'ójontsitsik ba jeché' an chabál."

⁸Na Dios in t'aja' jun i lejkintaláb k'al na Abraham ani utsan kin t'ajtsal jun i exól bin t'u'úl an kwitól chakamtsik abal kin kó'oy ti exól k'al tin kwenta an lejkintaláb. Jaxtám, tam ti wa'chin ti chakam na Isák, na Abraham in t'ajtsi jun i exól bin t'u'úl tam tin kidhbách waxik a k'ítsá ti wa'chinék ti chakam. Anílk'i jeye tin t'aja' na Isák k'al nin chakámil Jakob ani na Jakob anílk'i jeye tin t'aja' k'al xi lajucháb nin chakámiltsik. Jeché'tsik, ja'ich ni weje' pakélil.

⁹Jeché' ni weje' pakéliltsik, in at'a' nin kidháb xin bij José ani in nujutsik abal ka júná ban chabál xi Ejipto. Por na Dios taja' ti k'wajat junax k'al na José ¹⁰ani in tolmiy k'al ejtal an yajtsiktaláb xin tametna'. In pidha' ti chalab ani in tolmiy abal kin bajaw ka k'anidhá k'al an Faraón. Jeché' an Faraón, ja'ich an pulek tak'ix xi Ejipto, xi k'al ti bijyat na José ti pulek awiltaláb abal ka tak'xin Ejipto ani abal ka tak'xin jeye bin k'imá' jeché' an pulek tak'ix.

¹¹Wa'chin tám i k'a'ínab ani jun i yajtsiktaláb púlek, ban chabál

xi Ejipto. Anchan' jeye ti támun Kanán ani ni weje' pakéliltsik yabich in elál xant'éy kin k'apu.

¹²Por tam ti na Jakob in ach'a' abal wa'ach i trigo Ejipto, in aba' taja' nin chakámiltsik, xi ja'ich ni weje' pakéliltsik. Jeché' ja'ich an jidhtal bél xin t'aja'tsik. ¹³Tam ti k'aletsik juní tin chabtal, na José in xalk'a' tinbá' abal ka exlá k'al nin kidhábsik. Anchan' tin cho'óbnan' an pulek tak'ix xi Ejipto xita' k'ál tu kidhtaláb jeye na José. ¹⁴In abna' tám na José ka ik'tat nin táta' Jakob ani ejtal nin kidhtaltsik, jajá'tsik ox inik lajubó' ti éb.

¹⁵Anchan' ti támun, na Jakob k'ale ti k'wajíl Ejipto xon ti chemech más tayíl ani xon ti chemechsik jeye ni weje' pakéliltsik. ¹⁶Más tayíl, júntsintsik an tin beklék Sikém ani joltsin ban jólimtaláb xi na Abraham in ch'ay'tsámal nin chakámiltsik na Amor ban chabál xi Sikém.

¹⁷Tam ti k'unatich an k'ij xowk'i ti ne'ech ka támun xowa' na Dios in lej tsubax utsámal na Abraham, an atiklábtsik xi Israel yanenekich taja' Ejipto. ¹⁸Tujey tám ti tak'ix taja' Ejipto jun i pulek tak'ix xi yab u exlá k'ál na José. ¹⁹Jeché' an pulek tak'ix, in k'ambiy ni kidhtaltsik ani t'ajtsintsik xan ti ka le'ná ni weje' pakéliltsik. In t'aja' jeye abal kin walba' ka chemech nin chakámiltsik xi ts'itsik. ²⁰Jachan' i k'ij, tám jeye ti wa'chin na Moisés. Jeché' an chakam, kulbetná t'ajat k'al na Dios ani tokot beletná óx a ích' bin k'imá' nin táta'tsik. ²¹Por tam ti an táta'lábtsik in jila', nin tsidhánil an pulek tak'ix

in pena' ani in pubedha' jelti max jajá' in chakámil. ²²Jaxtám, na Moisés ok'tsin ejtal xowa' in cho'ób an atiklábtsik xi Ejipto in chabálil ani in kó'oy t'ajat i awiltaláb k'al xowa' in t'ajál ani k'al xowa' in ulal.

²³Tam tin ko'olich chab inik i tamub, na Moisés in le'na' ka k'ale kin álna' nin at kidhtaltsik, xi ja'ich an israelitatsik. ²⁴Ani in chu'u taja' ke jun i inik xi Ejipto in chabálil exom in at'ax t'ajtsal jun i israelita. Abal kin lo'o ani abal kin t'ajtsi jayéchk'i xowa' exom in t'ajál, na Moisés in chemdha' jachan' an inik xi Ejipto in chabálil. ²⁵Pos na Moisés in chalpayal ke ni at kidhtal, xi ja'ich an israelitatsik, ne'ech kin exbaytsik ke jajá' takudh k'al na Dios abal kin walka' nin at kidhtal; por yab in exbaytsik. ²⁶Tam ti jun tsudhelom, na Moisés in ela' cháb i at kidhtal ti péjéx ani kom in lé' kin chu'u yabich ka péjéxintsik, in utsa'tsik enché': "Tatá'tsik a kidhábk'itsik tabá'; ¿jant'ók'i ta at'ax t'ajtsíxitsik jún ani jún?"

²⁷Tám, xi k'wajat in cha'wal nin at kidhtal nixík'lá k'ál na Moisés ani utsan enché': "¿Jita' ti k'wajbámal ta ok'lek ani ta lújundhom k'al wawá'?" ²⁸¿A lé'xe' neye ti kin chemdha', jelt xan ta chemdha' ti we'él an inik xi teché' Ejipto in chabálil?" ²⁹Tam tin ach'a' jeché' na Moisés, ájlách ani k'ale ban chabál xi Madián. Taja' ti k'wajay jelti jun i píl inik ani in kó'oy cháb in chakámiltsik.

³⁰Chab inik i tamub más tayíl, tam ti k'wajat ban chabál xon ti yab k'wajtsidh k'unat ban ch'én xu bijyáb Sinaí, in chu'u jun i t'okat

abatwále bin k'amálil jun i k'idhadh te' xi k'wajat ti t'a'íl. ³¹Na Moisés laban t'ajat tam tin chu'u jeché' an xalk'antsixtaláb ani tam ti utey abal kin chu'u más alwa', in axtsi tin káwintal an Ok'óxláb. Enché' tin ulu an Ok'óxláb: ³²"Naná' tin Diosil na weje' pakéiltsik, nin Diosil na Abraham, na Isák ani na Jakob." Tujeý tám na Moisés ti wipipíl k'al i jík'ib ani yab in lé' kin tela'. ³³Utsan tám enché' k'al an Ok'óxláb: "Ka k'ot'iy na pajab, pos an chabál xon ta kubat, ja'ich jun i chabál xi t'okat. ³⁴Naná' u chu'úmalich an yajtsiktaláb xi exom in ach'ál Ejipto an atiklábtsik xu takwyám, xi ja'ich na kidhtal, u ach'ámich ti ejlétsik ani in pa'inek abal ku káldha'ichtsik taja'. Pos xo', ja'ach, ne'ech tu aba' Ejipto."

³⁵Jeché' na Moisés xi pojká ani utsan enché' k'al an israelitatsik: "¿Jita' ti bijiy ta ok'lek ani ta lújundhax?", ja'ich aban k'al na Dios jelti jun i pulek awiltaláb ani i walkax, k'al an t'okat abatwálek'i xin chu'u ta' ti k'wajat bin k'amálil an k'idhadh te' xi k'wajat ti t'a'íl. ³⁶Jeché' na Moisés, ja'ich xin káldha' Ejipto ni weje' pakéiltsik ani xin t'aja' i labidh labandhaxtalábtsik ani i exólsik tin nakíl chab inik i tamub ba jachan' an chabál, ban Chak Pujal ani ban chabál xon ti yab k'wajtsidh. ³⁷Jeché' na Moisés ja'ich xin utsa' enché' an israelitatsik: "Na Dios ne'ech kin takuy jun i t'ílsix xi wawá' i kidhtal, jelt xan ti naná' tin takwyám, ka exbantsitsik xowa' jajá' ti ki utsa'tsik." ³⁸Na Moisés k'wajay k'al an atiklábtsik ban

chabál xon ti yab k'wajtsidh, tam ti junkuntsik ban ch'én xu bijyáb Sinaí. Taja', utsan na Moisés k'al an t'okat abatwále k'al tin kwenta an xe'chintaláb ani na Moisés, in wat'bantsi ni weje' pakéiltsik jeché' xowa' utsan.

³⁹Por ni weje' pakéiltsik yab in le'na' kin exbay, in pojka'tsik tokot ani in lé'tsikwi'ik ka witsiy Ejipto, ⁴⁰tam ti k'wajat in utsálsik enché' na Arón: "I lé' ti ku t'ajtsi ti diostsik xi ka okxin, pos yab i cho'ób xant'éy in tamu na Moisés xi tu káldha' ban chabál xi Ejipto." ⁴¹In t'aja'tsik tám jun in ch'ilábil i beserro k'al i oro, in chemdhantsi ti ko'néltsik abal kin pikbantsi ani kulbétsik t'ajat k'al xowa' in t'ajámalsik k'al in k'ubak. ⁴²Wék'on tám na Dios k'al jajá'tsik ani walkátsik kin k'ak'na' a ótsik xi wa'ach walk'i'. Pos anchan' ti k'wajat dhutsadh bin dhutsadh úwil an t'ílsixtsik ke enché' ti utsan ni weje' pakéiltsik k'al na Dios:

¿Awxe' tatá'tsik, atiklábtsik
xi Israel, a chemdhámal
i ko'néltsik abal ti kin
pikbantsi

tin nakíl xi chab inik i tamub
ban chabál xon ti yab
k'wajtsidh? ¡Yaba'!

⁴³Tatá'tsik tokot a
xe'chindhantsitsik tin ót'
padhéil na dios Molok
ani nin ótil na dios Renfán,
i ch'ilabtsik xa t'ajámalsik abal
ka k'ak'na'.

Jaxtám Naná', ne'ech tu
káldha'tsik ba na chabáilil
ani ne'ech tu abna'tsik más
tuwa' ké Babilonia.

⁴⁴In óntsi ti káw na Esteban ani in ulu enché':

—Taja' ban chabál xon ti yab k'wajtsidh, ni weje' pakéiltsik ta' tin ko'ol an ót' padhel xon tin ta'pál an t'ujubtsik xon ti k'wajat dhutsadh nin tak'ixtal na Dios. Jeché' t'ajnék anchan' xan ti na Dios tin utsa' na Moisés, tam ti utsan kin t'aja' jelt xan ti óltsin. ⁴⁵Ni weje' pakéiltsik in bach'u jeché' an ót' padhel jelti jun i jiltsixtaláb ani xi tsíchtsik k'al na Josué, in tsi'dha' k'al jajá'tsik tam tin k'ántsitsik an ti chabál an k'e'et atiklábsik, ja'ich xin káldha'tsik na Dios abal kin pidha' an ti chabál ni weje' pakéiltsik. Anchan' ti t'ájan asta tam tin bajaw na Dabid. ⁴⁶Na Dios kulbé k'al an pulek tak'ix Dabid ani na Dabid in le'na' kin t'ajtsi jun i atá xon ti ka k'wajay nin Diosil na Jakob; ⁴⁷por na Salomón ja'ich nin kubtsi tin k'imá' na Dios. ⁴⁸Por na Dios xi púlek t'ajat, yab u k'wajíl ba atá xi t'ajadh k'al i iniktsik. Jelt xan tin ulu an t'ílsix enché':

⁴⁹An walk'i' ja'ich nu t'okat k'wajtal
ani an chabál, ja'ich xon tu kubál nu akan.
In ulu enché' an Ok'óxláb:
¿Janti uwats an atá xi ne'ech kin t'ajtsin?
O ¿jón' ti ne'ech ku ejto kin koyóch?

⁵⁰¿Yabxe' Naná' u t'ajámal k'al u k'ubak ejtal jeché'?

⁵¹In óntsi ti káw na Esteban ani in ulu enché':

—Por tatá'tsik ech'ek'i t'ajat chapik na itsích ani a ko'oltsik na och'oxtal

ani na itsích jelti xi yab in exláltsik na Dios. Ech'ek'i a tomnáltsik an T'okat Ejattaláb. A junwaltsik jelti na weje' pakéiltsik. ⁵²¿Jowa' t'ílsix yab at'nék k'al na weje' pakéiltsik? In chemdha'tsik xi tsi'nek más ok'ox kin t'ila' abal ne'ech ka tsích jachan' xi lujat t'ajat ani xo' tam ti ulich, a chinat pidhna'tsik ani a chemdha'. ⁵³Tatá'tsik xa bach'u an tak'ixtaláb k'al an t'okat abatwálek'i, yab a t'ajátsik ti k'ij.

Tam ti chemdhá na Esteban

⁵⁴Tam ti jajá'tsik in ach'a' ejtal jeché', in chakuntsitsik t'ajat na Esteban ke asta u rech'ech'éltsik nin kamab k'al i chákub. ⁵⁵Por na Esteban, teykómte k'al nin cháp an T'okat Ejattaláb, in teloloy walk'i', in chu'tsi tin labidh t'okát na Dios ani in chu'u jeye na Jesús tin eját na Dios. ⁵⁶In ulu tám enché':

—iKa tela'tsik! U chu'tal jebél an walk'i' ani u chu'tal na Jesús xi aban abal ka wenk'on jeye ti inik k'wajat tin eját na Dios.

⁵⁷Por jajá'tsik in ts'uts'k'iy nin xuchun ani u dhajnaltsik kawidh, tujeysik tám kin nixk'a' na Esteban.

⁵⁸Káldhá ban bitsow ani exmách ti t'ujbayáb. An ólnaxtsik xin t'aja' jeché', in jila' nin xekét ka beletnantsat k'al jun i kwitól inik xin bij ta Sawlo. ⁵⁹Lejat k'wajat ti t'ujbayáb, na Esteban ólan ani in ulu enché':

—Ajátik Jesús, ka bach'u nu ejattal.

⁶⁰Tayíl tudhlan ani in ulu kawidh enché':

—Ajátik, ka pakwlintsitsik an tin walastalábil xi exom in t'ajál.

Tam ti ok'onich kin ulu jeché', chemech.

Na Sawlo in at'ál an belomtsik

8 Na Sawlo in ulu jeye abal alwa' ka chemdhá na Esteban. Támk'i jachan' a k'ítsá, tujeý t'ajat ti at'nal an belomtsik xi Jerusalén. Ejtalk'i an belomtsik at'an, jaxtám ti buk'eytsik ban chabál xi Judea ani xi Samaria. Tokot an abatwáletsik yab at'an, jaxtám ti jilk'ontsik ja' Jerusalén. ²Taltsik an iniktsik xin wéwnálsik t'ajat xan tin ulal nin tak'ixtal na Dios, in júna' kin joliy na Esteban ani in uk'intsitsik t'ajat abal chemdhá. ³Tam ti jachan', na Sawlo in áynál an belomtsik, u ochel ban atátsik abal kin káldha' bodhodhól an pay'lomlábsik ani an mímlábsik ani in júnál kin baliy al wik'axte'.

T'ilan an alwa' t'ilab ban chabál xi Samaria

⁴Por xi kaletsik ban bitsow Jerusalén, in t'ilálsik an alwa' t'ilab xontik'i ti xe'echtsik. ⁵Jún ti éb xi jajá'tsik, xin bij ta Felipe, k'ale ba jun i bitsow xu tak'nal Samaria ani in tuju kin t'iltsitsik an ta Kristo. ⁶An atiklábsik u junkunal ani ejtal in ach'álsik k'al yantam i kwenta xowa' in ulal na Felipe ani in chu'taltsik jeye an labidh labandhaxtalábsik xin t'ajál jeché' na Felipe. ⁷Pos yán i atiklábsik xi ochadh k'al i at'ax ejattalábsik, u jeldháb ani an at'ax ejattalábsik u dhajnal u kalel ba jajá'tsik ani yán xi yab in ejtowal ka yoyon ani xu k'wech'e'tsik, u jeldháb. ⁸Ejtal an atiklábsik xu k'wajíl ba jachan' an

bitsow u kulbélsik t'ajat k'al jeché' xowa' in chu'tal.

⁹Por ta' ti k'wajat ba jachan' an bitsow jun i inik xu bijyáb ta Simón. Jeché' an inik, ja'ich jun i dhiman ani in k'ambiyal an atiklábsik xi taja' Samaria. In ulal ke jajá' ja'ich jun i chalpadh inik. ¹⁰K'al ejtaltsik tu axtsinal xowa' jajá' in ulal, k'al xi ts'itsik ani asta k'al xi pakdha'tsik ani in ulaltsik enché': —Jeché' an inik, ja'ich nin pulek cháp na Dios.

¹¹U beltsinal t'ajat xowa' in ulal ani in t'ajál, pos k'al nin dhimantal, nakatich t'ajat i k'ij tin kó'yámal k'ambidhtsik. ¹²Tam ti na Felipe xe'ech in t'ilál na Jesukristo ani an alwa' t'ilab k'al tin kwenta xan tu tak'ix na Dios, yán i pay'lomlábsik ani i mímlábsik belmách ani pujantsik. ¹³Na Simón xu dhimanwi'ik, belmách jeye ani pujan ani xe'chin k'al na Felipe. Tam in chu'tal an pakdha' labidh labandhaxtaláb ani an exólsik xu t'ájnal, u labnal t'ajat.

¹⁴Tam ti an abatwáletsik xi k'wajat Jerusalén in cho'óbna' ke xu k'wajílsik Samaria in bach'úmalichtsik nin káwintal na Dios, aban taja' na Pedro ani na Juan. ¹⁵Tam ti na Pedro ani na Juan ulichtsik taja', ólantsik k'al tin kwenta an belomtsik xi Samaria abal kin bach'utsik an T'okat Ejattaláb. ¹⁶Pos an belomtsik xi Samaria, yabél in bach'úmaltsik an T'okat Ejattaláb, tokot pujadhtsik tin bij an Ajátikláb Jesús. ¹⁷Na Pedro ani na Juan in k'wajba'tsik nin k'ubak bin éb an belomtsik ani in bach'u tám an T'okat Ejattaláb an belomtsik.

¹⁸Tam ti na Simón in chu'u ke an belomtsik in bach'u an T'okat Ejattaláb tam ti an abatwáletsik in k'wajba' nin k'ubak bin éb an belomtsik, in le'na' kin ch'a'ay jeché' an awitaláb, ¹⁹in ulu enché':

—Ti kin pidha' neye jachan' an ti awitaláb abal tam ku k'wajbantsi an tu k'ubak bin éb jun xita', kin bach'u jeye an T'okat Ejattaláb.

²⁰Utsan tám enché' k'al na Pedro:

—Ka k'ibchon na tumínal junax k'al tatá' abal a chalpayal ke xowa' in pidhnál na Dios, ne'ech ka ejto ka ch'a'ay k'al i tumín. ²¹Tatá' yab a ko'ol ni jun xata' xant'éy ka chu'u k'al jeché', pos na ejattal yab k'wajat lujat tin tamét na Dios. ²²Ka jila'ich jeché' an walastaláb xa ko'ol ani ka pakabédha' na Dios abal ka chu'u max anchan' ti ki pakwlintsi k'al xowa' a chalpay ta ejattal.

²³Pos u chu'tal ke yab t'ajat alwa' na chalab a ko'ol ani i teykómte t'ajat ta k'wajat k'al an walastaláb.

²⁴Tók'on tám enché' na Simón:

—Ti kin kontsintsi neye ban Ok'óxláb abal yab ku tamu ni jun xata' xowa' i k'wajat tin utsál.

²⁵Tam ti ok'onichtsik kin ólna' ani kin t'ila' nin káwintal na Dios, an abatwáletsik k'ale jeye kin t'ila' an alwa' t'ilab ba yán i kwentsaltsik xi Samaria ani tayíl witsíchtsik tám juní Jerusalén.

Na Felipe ani an inik xu k'wajíl Etiopía

²⁶Más tayíl, utsan enché' na Felipe k'al jun in t'okat abatwálejil an Ajátikláb:

—Ki ch'akay ani ki k'ale alál, ka yak'wa' an bél xi tál Jerusalén ani ne'ech Gasa.

Jeché' an bél, ja'ich xu wat'el ban chabál xon ti yab k'wajtsidh.

²⁷Ch'akay tám na Felipe ani k'ale; ti bél, in ela' jun i inik xu k'wajíl Etiopía. Jajá' ja'ich jun i inik xu ewnuko. Jeché' ja'ich jun i pulek t'ójodh, pos jajá' in belkómtsál tin tumínal na Kandase, an pulek tak'ix mímláb xi Etiopía, jajá' k'alnek Jerusalén abal kin k'ak'na' na Dios.

²⁸Jeché' an inik u witsélich bin pulek bitsówil, punat bin karretajil ani k'wajat in ajyal nin dhutsadh úwil an t'iltsix Isaías. ²⁹Utsan tam enché' na Felipe k'al an T'okat Ejattaláb:

—Ki utey ban karreta ani ki beley junax k'al jeché' an inik.

³⁰Tam ti utey na Felipe, in ach'a' ke jachan' an inik k'wajat in ajyal nin dhutsadh úwil an t'iltsix Isaías ani in konoy enché':

—¿A exbayalxe' xowa' i k'wajat a ajyal?

³¹Tók'oyat enché' k'al an inik:

—¿Janti ne'ech ku ejto ku exbay max yab wa'ach ni jun xita' ti kin wiltsi?

Ani pakabédhá na Felipe k'al an inik abal ka k'adhiy ani ka buxkan junax k'al jajá'.

³²An T'okat Dhuslab xi k'wajat in ajyal, ja'ich jeché':

Júná abal ka chemdhá jelti jun i borrego.

Anchan' jelti an borrego yab u k'uxnal tin tamét an inik xi k'ál ti k'wajat ti kaxwáb, anchan' jeye Jajá' yab k'uchun ní wé' abal kin ulu xata'.

³³T'ajan jelti max yab xata' in éy ani yab lújundhá jelt xan tin ulal an tak'ixtaláb.

Kom chemdhá ani yab in jila'
ni jun in kuxúl, òjita' k'ál ti
ne'ech ka ejtowat ka t'ilan?
Abal nin xe'chintal wék'oyat
teché' ti k'ay'lá.

³⁴Konyat tám na Felipe enché'
k'al jachan' an t'ójodh inik:
—Tu kontsal ti alwa'taláb abal ti
kin utsa', òjita' k'wajat in t'ilál jeché'
an t'ílsix, jajá' in t'ilál tinbá' o
k'e'et in t'ilál?

³⁵In tuju tám na Felipe kin
wiltsi xon ti k'wajat in ajyal ban
T'okat Dhuslab ani in t'ílsi an
ti alwa' t'ilab k'al tin kwenta na
Jesús. ³⁶Tam ti ne'echtsik ti belal,
ulichtsik xon ti wa'ach i ja' ani an
t'ójodh inik in ulu enché':

—Teché' wa'ach i ja', áwxe' yab
awil kin pujiyat neye?

³⁷Utsan enché' k'al na Felipe:
—Max a belál lejtal k'al ejtal na
ejattal na Jesukristo, awil ki pujan.

An inik tók'on enché':

—U belál abal na Jesukristo ja'ich
nu Chakámláb k'al na Dios.

³⁸In ulu tám ka kubdhá an karreta,
pa'ay chablam ti éb ban ja' ani pujiyat
k'al na Felipe. ³⁹Tam ti kaletsik ban
ja', júnájich tám na Felipe k'al nin
T'okat Ejattal an Ajátikláb ani yab
más witsiy ka chu'tat k'al jachan' an
t'ójodh inik; por u kulbél t'ajat an
t'ójodh inik tam tin óntsích nin bélil.

⁴⁰Tayíl, jun jik'towál tin chu'u na
Felipe abal Asotojich ti k'wajat ani
wat'ey bitsow ti bitsow ti t'ílsix an ti
alwa' t'ilab, asta ti ulich Sesarea.

Xan ti tujei ti belom na Sawlo

(Hch. 22:6-16; 26:12-18)

9 Tam ti jachan', na Sawlo in
óntsal kin ulu abal ne'ech

kin chemdha' xin belálichtsik an
Ajátikláb. Jaxtám ti k'ale kin chu'u
nin ok'lékil an pále'tsik, ²abal kin
kontsi ti awitaláb ka pidhan ka
k'ale ban atátsik xon tu t'ajnal an
junkuntaláb xi Damasko abal kin
aliy xin belálichtsik an alwa' t'ilab
ani kin tsí'dha' ti wik'nél Jerusalén;
i pay'lomlábitsik ani i mímlábitsik.

³Por tam ti ne'ech ti bél ani u
k'unelich ban bitsow xi Damasko,
jun jik'towál ti wiliyat k'al jun
i ch'axixíl k'amal xi tál walk'i'.

⁴Kwajlan tám na Sawlo chabál ani
in ach'a' jun i káwintaláb, xu káw
in ulu enché':

—Sawlo, Sawlo, òjant'ók'i tin at'ál?

⁵Konoxin jeje tám na Sawlo
enché':

—Òjita' pé teje, ja'úb?

Ani tók'oyat enché' k'al xi k'wajat
ti káw:

—Naná' in Jesús, xi tatá' a at'ál.
Exom a yajlombédhál tatá'k'i tabá',
jelt xan tin t'ajál an ko'nél tam in
chochbiyal an ch'upidh pat'ál.

⁶In ulu tám enché' na Sawlo u
wipipíl k'al i jík'ib:

—Ajátik, òjant'éy a lé' ku t'aja'?

Utsan enché' k'al an Ajátikláb:

—Ki ch'akách ani ki ulchich ban
bitsow ani taja' ne'ech ki utsan
xant'éy yejat ka t'aja'.

⁷An iniksik xi junax ti ne'ech k'al
na Sawlo, labnéktsik t'ajat abal in
ach'álsik an káwintaláb por yab in
chu'taltsik xita'. ⁸Ch'akay tám na
Sawlo ban chabál xon ti kwachat,
por tam tin lama' nin wal, yab
in chu'tal ni jun xata'. Jaxtám ti
lot'ok'ná ani júná Damasko. ⁹K'wajay
taja' óx a k'ítsá yab u chu'ux, yab u
k'apul nibal xata' in uch'ál.

¹⁰Taja' Damasko, ta' ti k'wajat jun i inik xu belom t'ajat xu bijyáb ta Ananías, xi utsan enché' k'al an Ajátikláb ba jun i xalk'antsixtaláb:

—iAnanías!

Ani jajá' tók'on enché':

—Je'tám in k'wajat, Ajátik.

¹¹Utsan tám enché' k'al an Ajátikláb:

—Ki ch'akay, ki k'ale ban bél xu bijyáb Eját ani ka konoy bin k'imá' na Judas max ta' k'wajat taja' jun i inik xu bijyáb ta Sawlo xu k'wajíl Tarso. Tá' k'wajat ti ól ¹²ani ba jun i xalk'antsixtaláb, in chu'úmal ke jun i inik xin bij Ananías ne'ech ka ochich xon ti jajá' k'wajat ani ne'ech kin k'wajba' nin k'ubak bin éb jajá' abal ka chu'xindhá juní.

¹³Tam tin ach'a' jeché' na Ananías, in ulu enché':

—Ajátik, k'al yánich tin t'iltsidh xant'éy in t'ajál jachan' an inik ani in t'iltsidhich jeye ejtal an at'axtaláb xin t'ajtsal xi ti belálchtsik xu k'wajíl Jerusalén. ¹⁴Xo' tsi'nek teché' Damasko ani in kotsám ti awiltaláb an ok'lek pále'tsik abal kin yak'wa' ejtal xi ti belálchtsik.

¹⁵Por utsan enché' k'al an Ajátikláb:

—Ki k'ale, pos Naná' u takwyámal jachan' an inik abal ti kin t'ila' ban atiklábtsik xi yab u judío, ban pulek tak'ixtsik ani ban israelitatsik jeye.

¹⁶Naná' ne'ech ku óltsi ejtal an ti yajtsiktaláb xi yejat kin wat'na' k'al Naná' tu kwenta.

¹⁷K'ale tám na Ananías ban atá xon ti k'wajat na Sawlo. Tam ti ochich, in k'wajba' nin k'ubak bin éb na Sawlo ani in utsa' enché':

—Kidhábláb Sawlo, an Ajátikláb Jesús, xin xalk'a' tinbá' ti bél xon ta tál abal ka chu'u, tin abámal abal tu chu'xindha' juní ani abal ka bach'u jeye nin cháp an T'okat Ejattaláb.

¹⁸Támk'i jachan' ti kwajlan jun xata' xi pit'k'an bin wal jelt in ot'ól i to'ol ani chu'xinich tám juní. Ch'akách tám na Sawlo ani pujoyatich jeye tám. ¹⁹Tayíl k'apúch ani likey tám juní ani k'wajay cháb óx a k'ítsá taja' k'al an belomtsik xu k'wajíl taja' Damasko.

Na Sawlo ok'tsixin Damasko

²⁰Más tayíl, in tujúch tám na Sawlo ti ok'tsixin ban atátsik xon tu t'ajnal an junkuntaláb, in ulal ke na Jesús ja'ich nu Chakámláb k'al na Dios. ²¹Ejtaltsik xi k'ál tu axnal, u labnaltsik t'ajat ani in ulaltsik enché':

—¿Yabxe' ja'ich jeché' an inik xi xe'chinék Jerusalén in at'ax t'ajtsal xin beláltsik na Jesús? ¿Yabxe' jaxtám ti tsi'nek jeye teché' abal kin yak'wa' an belomtsik ani kin júna' abal kin pidhna' ban ok'lek pále'tsik?

²²Por na Sawlo u ok'tsixin k'al yán más i awiltaláb ani in ólnál ke na Jesús ja'ich xi takudh k'al na Dios abal ti lo'ox, asta in uk'pindhál an judíotsik xu k'wajíl taja' Damasko.

Na Sawlo in chink'ontsi an judíotsik

²³Tam ti wat'enekich yán a k'ítsá, an judíotsik in t'aja' i káw abal kin chemdha' na Sawlo; ²⁴por na Sawlo in cho'óbná' xant'éy tu le'náb ka t'ajtsin. Akal i k'ij an judíotsik u k'wajíl kin aytisi na Sawlo bin

wi'lébiltsik an bitsow abal kin chemdha'; ²⁵por an belomtsik, in baliy na Sawlo ba jun i t'oknal púlek ani in káldha' recheché bin kúx in mapúl an bitsow tam ti jik'wax. Anchan' ti káldhá na Sawlo ba jachan' an bitsow.

Tam ti na Sawlo ulich Jerusalén

²⁶Tam ti na Sawlo ulich Jerusalén, in le'na' ka junkun k'al an belomtsik; por k'al ejtalsik tu jik'náb abal yab u belnal max jajá' u belomich jeye. ²⁷Por júná k'al na Bernabé abal ka utwat ban abatwáletsik. Na Bernabé in t'ílsitsik xan ti na Sawlo tin chu'úmal an Ajátikláb ti bél, xan ti jeye ti tawná k'al an Ajátikláb ani xan ti na Sawlo ti ok'tsixnék Damasko k'al yantam i awiltaláb k'al tin bij na Jesús. ²⁸K'wajay tám Jerusalén na Sawlo ani xe'chin junax k'al jajá'tsik. ²⁹U káw k'al yantam i awiltaláb tin bij an Ajátikláb, u t'ilólól ani u káwlíx k'al an judíotsik xu t'ilom griego; por u le'náb ka chemdhá k'al jeché'tsik. ³⁰Tam ti an kidháblábitsik in cho'óbna' jeché', júná Sesarea na Sawlo ani tam ti taja'ich ti k'wajat, aban Tarso.

³¹Tam ti jachan', ejtal an belomtsik xi ban chabál xi Judea, xi Galílea ani xi Samaria, k'ijidhtsik t'ajat ti k'wajat ani u likeltsik. In ko'oltsik nin belomtal ban Ajátikláb ani k'al tin cháp an T'okat Ejattaláb, tsudhey ka tsudhey u wa'chinal más xin belálich an Ajátikláb.

Jeldhá na Eneas

³²Tam ti na Pedro xe'chin ti álnax an ti kidháblábitsik, k'ale jeye kin álna' an kidháblábitsik xu k'wajál

Lida. ³³In ela' taja' jun i inik xin bij ta Eneas, xin ko'olich waxik i tamub ti kwachíl, kom yab in ejtowal ti belal. ³⁴Ani utsan enché' k'al na Pedro:

—Eneas, na Jesukristo ne'ech ti ki jeldha'. Ki ch'akay ani ka dhaya' na waytal.

Na Eneas támk'i ti ch'akay ³⁵ani chu'tat k'al ejtalsik xu k'wajál Lida ani Sarón, in jila'ichtsik tám nin weje' belomtalábitsik ani in belal'ich an Ajátikláb.

Ejdhá na Dorkas

³⁶Tam ti jachan' i k'ij, ta' ti k'wajat ban bitsow xu bijyáb Jope jun i mímláb xu belom t'ajat xu bijyáb Tabita, ke ti káwintaláb griego, u ulwáb Dorkas. Jeché' an mímláb ech'ek'i in t'ajál xowa' alwa' ani in tolmiyal an ch'ojontálsik.

³⁷Tam ti jachan' i k'ij, yaw'lách ani chemech. Tam ti ok'onich ti t'aknal, k'wajbá ba jun i altá xi k'wajat t'ek'at ba jun i púntsíx atá. ³⁸An bitsow xi Jope, k'unat ti k'wajat Lida, xon ti k'wajat na Pedro tam ti jachan' i k'ij. Kom an belomtsik in cho'óbna' abal taja' ti k'wajat na Pedro, in abna' ka pakabédhá enché' k'al cháb i iniktsik:

—Ki tsích dhubat ban bitsow xi Jope.

³⁹K'ale tám na Pedro junax k'al jajá'tsik. Tam ti ulchich, júná ban altá xon ti k'wajat an chemélom ani k'al ejtal an chemtsidh mímlábitsik ti wiliyat, u uk'naltsik ani in ólnátsik nin lakab ani nin xekéttsik xi t'ajtsidh k'al na Dorkas tam ti ejat. ⁴⁰Utsantsik tám k'al na Pedro abal ka kaletsik ejtal, tudhlan tám

ani ólan ani in teltóm an mímláb xi chemnek, in ulu enché':

—Tabita, ki ch'akay.

In lama' tám nin wal an mímláb ani tam ti chu'tat na Pedro, buxkan an mímláb. ⁴¹In téyna' tám bin k'ubak ani in dhaya'. In kaniy tám an kidháblábsik ani an chemtsidh mímlábsik ani chu'tatich tám abal ejnek ti ít jachan' an mímláb. ⁴²Ejtal jeché', cho'óbná putál ban bitsow xi Jope ani k'al yán ti belan an Ajátikláb. ⁴³Na Pedro k'wajay yán a k'ítsá ba jachan' an bitsow, bin k'imá' jun i inik xin lejkiyal i ót', jeché' an inik, u bijyáb ta Simón.

Na Pedro ani na Kornelio

10 Tá' ti k'wajat ban bitsow Sesarea jun i inik xin bij ta Kornelio, jajá' ja'ich jun i ok'lek xin tak'yál bo' inik i soldadotsik, jeché' an kwene' u bijyáb Italiano. ²Jajá' ani ejtal nin kidhtaltsik in k'ak'nál na Dios ani in jik'nál abal in cho'óbsik ke na Dios ejtal in ejtowal kin t'aja'. In pidhnál jeye yandha' i tumín abal kin tolmiy an judíotsik ani ech'ek'i in ólantsal a Dios. ³Jun i k'ij, tam ti óxich xóna' i wákal, in chu'u jun i xalk'antsixtaláb. Ba jeché' an xalk'antsixtaláb, in chu'u ke jun in t'okat abatwálejil a Dios ochich xon ti jajá' k'wajat ani utsan enché':
—iKornelio!

⁴Na Kornelio jilk'on in telál an t'okat abatwále k'al yantam i jík'ib ani in konoy enché':

—¿Jant'éy, Ajátik?

Utsan tám enché' k'al an t'okat abatwále:

—Na Dios in ach'ámalich an ólábsik ani in chu'úmich xowa' a t'ajál jeye abal ka tolmiy an ch'ojontálsik. ⁵Pos ka aba' xo' i iniktsik ban bitsow xi Jope abal kin kaniy na Simón, xu bijyáb jeye ta Pedro. ⁶Jajá' ta' k'wajat bin k'imá' jun i inik xu bijyáb jeye ta Simón, an inik xu lejkix ót' ani in ko'ol nin k'imá' bin wál i pujal. Na Simón Pedro ne'ech ti ki utsa' xant'éy yejat ka t'aja'.

⁷Tam ti k'aléch an t'okat abatwále xi k'ál ti tawná, na Kornelio in kaniy cháb nin t'ojnáiltsik ani in kaniy jeye jun i soldado, jeché' ja'ich jun i inik xin belál jeye t'ajat na Dios jelti na Kornelio ani alwa' inik t'ajat. ⁸In t'ílsitsik ejtal xowa' in chu'úmal ani in aba'tsik Jope.

⁹Tam ti jun tsudhelom, lejat jajá'tsik ne'ech ti bél ani exomich ti k'unel Jope, na Pedro k'adhiy bin éb an atá tam ti ch'ejelich xóna' a k'ítsá abal ti ól. ¹⁰K'a'ay t'ajat ani in le'na' ti k'apul, por lejat k'wajat ti lejkintsáb xant'éy kin k'apu, in chu'u jun i xalk'antsixtaláb. ¹¹In chu'u jak'pin an walk'i' ani in chu'u ti pa'íl jun xata' xin junwal jelti jun i k'udhk'um púlek xi wik'ats tamatk'i. ¹²Ban k'udhk'um, ta' ti k'wajat yán i ko'néltsik xi che'tsik in akan, i chantsik ani i ch'ichintsik. ¹³In ach'a' jun i káwintaláb xi utsan k'ál enché':

—Pedro, ki ch'akay, ka chemdha' ani ka k'apu.

¹⁴Por na Pedro tók'on enché':

—Yaba', Ajátik; naná' yab jayk'i u k'apúmal ni jun xata' xowa' Tatá' a ulúmal ke yab yejat ka k'apat.

¹⁵Tawná tám juní k'al jachan' an káwintaláb ani utsan enché':

—Xowa' Naná' u t'okómal, yab yejat ka bijiy at'ax.

¹⁶Óxíl t'ájan jeché' ani tayíl k'adhbájich tám juní walk'i' an k'udhk'um. ¹⁷Lejat na Pedro k'wajat ti chalpax xant'éy in lé' kin ulu jachan' an xalk'antsixtaláb, ulich ban wi'leb nin t'ojnáiltsik na Kornelio, xi táltsik in konówiyal xon ti k'wajat nin k'imá' na Simón.

¹⁸Tam ti ulichtsik, in konoytsik kawidh max ta' ti k'wajat ba jachan' an atá jun i inik xin bij Simón ani u bijyáb jeye ta Pedro. ¹⁹Kom na Pedro bél k'wajat ti chalpax k'al tin kwenta an xalk'antsixtaláb, utsan enché' k'al an T'okat Ejattaláb:

—Ná' k'wajat ti ayal óx i iniktsik.

²⁰Ki pa'ay, ki k'ale k'al jajá'tsik ani yab ki k'wajay ta chalpax, pos Naná' u abámaltsik.

²¹Pa'ay tám na Pedro xon ti k'wajat an iniktsik xi abnék k'al na Kornelio ani in utsa'tsik enché':

—Naná'ich xita' i xe'echtsik a ayal. ¿Jant'éy a lé' ta tsi'neksik?

²²Tók'ontsik enché':

—U tsi'nek abal u abnék k'al an ok'lek soldadotsik xu bijyáb ta Kornelio. Jajá' ja'ich jun i lujat inik xin belál a Dios, xu k'ak'náb ani u k'anidháb t'ajat k'al ejtal na at kidhtaltsik. Usnék k'al jun in t'okat abatwálejil na Dios abal yejat ti kaniy ki k'ale tin k'imá' ani kin ach'a' xowa' ne'ech ka utsa'.

²³Utsantsik tám k'al na Pedro abal ka ochichtsik ani taja' ti jilk'ontsik k'al jajá' jachan' i akal. Tam ti tsudhey, na Pedro k'aléch tám k'al jajá'tsik ani junikná k'al

cháb óx i kidháblábsik xu k'wajíl Joep.

²⁴Tam ti jun tsudhelom, ulichtsik Sesarea, xon ti k'wajat aytsímte k'al na Kornelio junax k'al jun kwene' in exlowátsik ani nin ja'úbsik xin kanyámal na Kornelio. ²⁵Tam ti na Pedro ulich ban atá, kale ti bach'wáb k'al na Kornelio, tudhlan tin tamét na Pedro ani in k'ak'na'. ²⁶Por dhayan k'al na Pedro ani utsan enché':

—Ki ch'akay, pos jayéchk'i neye jun i inik jelti tatá'.

²⁷Lejat u t'ilolótsik, ochich altá ani in ela' taja' yán i atiklábsik xi junkunék. ²⁸Utsantsik tám enché' k'al na Pedro:

—Tatá'tsik a cho'ób ke nin belomtal an judíotsik in ulal ke yab alwa' ka junkun jun i judío k'al jun i píl inik o ka ochich bin k'imá' an píl inik. Por na Dios tin óltsámálich ke yab in tomnál ku bijiy at'ax o yab alwa' ni jun xita'.

²⁹Jaxtám, tokot tin kanyat, in tsích ani yab in k'wajay tin chalpax. Pos xo' u lé' ku cho'óbna' xant'ók'i tin kanyámaltsik.

³⁰Tók'on tám enché' na Kornelio:

—In ko'olich ché' a k'ítsá, enché' xóna' i ora, in k'wajat tin k'íl teché' tu k'imá' ani tin ól xin kwenta an wákal ani in xalk'antsat abal ku chu'u jun i inik xi xeketlidh k'al jun i ch'axixíl k'udhk'um. ³¹Ani tin utsa' enché': “Kornelio, na Dios in ach'ámálich na ólábil ani in chu'úmalich xowa' a t'ajál abal ka tolmíy an ch'ojontátsik. ³²Pos ka aba' xo' na t'ojnáiltsik ban bitsow xin bij Joep abal kin kaniy na Simón, xu bijyáb jeye ta Pedro. Tá'

k'wajat bin k'imá' na Simón, an inik xu lejkix ót', jajá' u k'wajíl bin wál an pujal. Tam ka ulich teché', ne'ech ti káw k'al tatá'." ³³Jaxtám tu abna' jik'atk'i ki k'ale ta alyáb ani alwa' t'ajat abal i tsích. Xo' ejtal teché' u k'wajat tin tamét na Dios ani i lé' ki ach'a' ejtal xowa' an Ajátikláb ti abámal ti ku utsa'.

**Xowa' in ulu na Pedro bin
k'imá' na Kornelio**

³⁴In tuju tám na Pedro ti káw ani in ulu enché':

—Xo' ojní' u exbách abal na Dios yab u takukúl an ti atiklábtsik.

³⁵Na Dios in bach'wal xita'kichk'i, tokot ka exlá ke Jajá' ejtal in ejtowal kin t'aja' ani kin t'aja'tsik xowa' in lé' na Dios. ³⁶Na Dios in abtsi nin kidhtaltsik na Israel an ti tsubaxtaláb. Jeché' an tsubaxtaláb, ja'ich an alwa' t'ilab xin pidhnál an k'ijidhtaláb k'al tin kwentak'i na Jesukristo ani jeché' na Jesukristo, ja'ich nu Ajátikláb k'al ejtalk'itsik.

³⁷A cho'óbsik alwa' xant'éy t'ílan bin chabánil an judíotsik, tujeý Galilea, tin kuxmats na Juan tam ti xe'chin ti t'ílsix ani ti pújal. ³⁸A cho'óbsik alwa' xan ti na Dios tin pidha' na Jesús xi Nasaret tin cháp an T'okat Ejattaláb. Xan ti na Jesús ti xe'chin jeye in t'ajál xowa' alwa' ani in jeldhál ejtal xi k'wajat teykómtetsik k'al in cháp an lej at'ax. Ejtal jeché' in t'ajál abal na Dios ta' ti k'wajat k'al Jajá'.

³⁹Wawá' i chu'úmal ejtal jeché' xowa' in t'ajámal na Jesús, ban chabálsik xi Judea ani ban bitsow Jerusalén. Tayíl chemdhá pajk'idh ban peltsidh te'. ⁴⁰Por ejdhá ti ít

k'al na Dios tin óxláb a k'ítsá ani tu xalk'antsi an ta Jesús abal ki chu'u ke Jajá' ejnek ti ít. ⁴¹Yab xalk'antsat ejtal an atiklábtsik, tokot wawá'k'i, xi na Dios in takwyámalich k'eje ok'ox abal ku xe'chin tu óltsix. Wawá' u k'apúch ani u uch'ách k'al Jajá' tam ti ejdhatsich. ⁴²Ani tu aba' ki t'íltsi an atiklábtsik ani ki óltsitsik jeye ke jeché' na Jesukristo bijidhich k'al na Dios abal kin lújundha' xi ejattsik ani xi chemneksik.

⁴³Ejtal an t'ílsixtsik xi ti weje', in t'ilámalsik na Jesús, ke ejtal xita' k'al ti ka belan, ne'ech ka pakwllantsat tin walastalábtsik.

**In bach'utsik an T'okat Ejattaláb
xi yabtsik u judíotsik**

⁴⁴Lejat na Pedro k'wajat ti káw, ulich an T'okat Ejattaláb ba ejtal xi k'wajat in ach'álsik nin tsubaxtalábil na Dios. ⁴⁵Ani an judíotsik xu belomich, xi tsi'neksik junax k'al na Pedro, labantsik t'ajat abal in chu'u pidhantsik jeye an ti T'okat Ejattaláb xi yabtsik u judío. ⁴⁶Abal in ach'a'tsik ti káw k'al i k'e'et káwintalábtsik ani ti k'ak'naxtsik an tin bij na Dios. ⁴⁷In ulu tám enché' na Pedro:

—¿Awxe' wa'ach jun xita' xi ne'ech kin ejto kin tamk'uy abal yab ka puýat jeché' an atiklábtsik, kom in bach'úmichtsik jeye xo' an T'okat Ejattaláb jelti wawá'?

⁴⁸In ulu abal ka puýatichtsik tin bij na Jesukristo ani pakabédhá na Pedro abal ka k'wajay cháb óx a k'ítsá k'al jajá'tsik.

**Xowa' óltsin k'al na Pedro an
belomtsik xi Jerusalén**

11 An abatwáletsik ani an belomtsik xi k'wajat Judea, in ach'a' abal in bach'úmaltsik jeye nin káwintal na Dios xi yabtsik u judío. ²Tam ti na Pedro ulich Jerusalén, kawyat k'al taltsik an judíotsik xu belomich xin ulal ke yejat jeye ka t'ajtsintsik an ti exól bin t'u'úl xin belálightsik na Jesukristo. ³Konyat enché':

—¿Jant'ók'i ta k'alnek ka álna' xi yab in ko'oltsik an exól bin t'u'úl ani i k'apúmadh k'al jajá'tsik?

⁴T'iltintsik tám k'al na Pedro asta tin tujtal ejtal xowa' támnék, enché' ti utsantsik:

⁵—Tam tin k'wajat ban bitsow xi Jope ani in k'wajat tin ól, u chu'u jun i xalk'antsixtaláb. Ban xalk'antsixtaláb, u chu'u jun xata' jelti jun i k'udhk'um púlek xi tál ti pa'íl walk'i' wik'ats tamatk'i ani ulich asta xon tin k'wajat.

⁶Tam tu tela' alwa' abal ku chu'u xant'éy ta' ti k'wajat alk'idh, u chu'u i ko'néltsik xi che'tsik in akan, i padhumtsik, i chantsik ani i ch'ichintsik. ⁷Ani u ach'a' jun i káwintaláb xi tin utsa' enché': "Pedro ki ch'akay, ka chemdha' ani ka k'apu." ⁸Por u ulu enché': "Yaba, Ajátik, pos yab jayk'i u k'apúmal jun xata' xowa' Tatá' a ulúmal ke yab yejat ka k'apat." ⁹Tin tawna' tám juní jachan' an káwintaláb xi tál walk'i' ani tin utsa' enché': "Xowa' Naná' u t'okómal, yab yejat ka bijiy at'ax." ¹⁰Óxíl t'ájan jeché' ani tayíl k'aléch tám juní walk'i'. ¹¹Támk'i jachan', ulich óx i iniktsik

ban atá xon tin k'wajat. Jeché' an iniktsik, tál Sesarea ani tsi'nek abal ti kin aliytsik. ¹²An T'okat Ejattaláb tin utsa' abal kin k'ale k'al jajá'tsik ani yab kin k'wajay xata' ku chalpay. K'aletsik jeye k'al naná' jeché' akak an kidháblábitsik ani ejtal tu éb tu ochich bin k'imá' jun i inik xin bij ta Kornelio. ¹³Jeché' an inik, tu t'íltsi xan tin chu'úmal kubúl jun i t'okat abatwále taja' tin k'imá' ani utsan k'ál enché': "Ka aba' i iniktsik ban bitsow xi Jope abal kin kaniy na Simón, xu bijyáb jeye ta Pedro, ¹⁴jajá' ne'ech ti ki utsa' xan ti ne'ech ka ejto ki lo'ey, tatá' ani ejtal na kidhtaltsik." ¹⁵Tam ti naná' u tuju ku tawna'tsik, in bach'utsik an T'okat Ejattaláb, jelt xan ti wawá' i bach'úmal más ok'ox. ¹⁶U chalpay tám xan tin ulúmal an Ajátikláb: "Tsubax k'ejle ke na Juan pujxin k'al i ja', por tatá'tsik ne'ech ka bach'u an T'okat Ejattaláb." ¹⁷Pos max na Dios in pidha'tsik jeye jayéchk'i xowa' wawá' tu pidhámal xi belámalich ni Ajátik Jesukristo, ¿jant'éy u éy naná' abal kin k'wajay ku tamk'uy na Dios k'al xowa' in lé' kin t'aja'?

¹⁸Tam ti an kidháblábitsik xi Jerusalén in ach'a' ejtal jeché', chamk'antsik ani k'wajay kin k'ak'na'tsik na Dios. Enché' tin ulutsik: —iTám, in pidhámaltsik jeye na Dios xi yabtsik u judío an ti chalab abal kin jila'ichtsik ti walablom ani anchan' kin ejtóchtsik jeye kin kó'oy an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal!

An belomtsik xi Antiokía

¹⁹Tam ti chemdhájich na Esteban, tujey jeye ti at'nal xi k'e'et an

belomtsik ani taltsik k'ale asta Fenisia, Chipre ani Antiokía. Taja', in t'íltsitsik an ti alwa' t'ilab an judíok'itsik ani xi k'e'et an atiklábtsik, yaba'. ²⁰Por taltsik an belomtsik xi tál Chipre ani Sirene, ulichtsik ban bitsow xi Antiokía ani in t'íltsitsik jeye xi yabtsik u judío an ti alwa' t'ilab k'al tin kwenta an Ajátikláb Jesús. ²¹Nin cháp an Ajátikláb k'wajat k'al jajá'tsik, pos yán xin jila' nin weje' belomtaltsik ani in bela'ichtsik an Ajátikláb.

²²Tam ti an belomtsik xi Jerusalén in ach'a' jeché', in aba' na Bernabé asta Antiokía. ²³Tam ti na Bernabé ulich Antiokía, in chu'u xan ti na Dios tin lábt'ajámal an belomtsik xi taja' ani kulbé t'ajat. In tak'iytsik ejtal abal kin óntsi kin bela'tsik an Ajátikláb k'al jun in ejattal lujat. ²⁴Pos jeché' na Bernabé, ja'ich jun i alwa' inik, teykómte k'al in cháp an T'okat Ejattaláb ani u belom t'ajat. Ani anchan', yán i atiklábtsik in t'aja' abal kin bela' an Ajátikláb.

²⁵Tayíl, na Bernabé k'ale Tarso abal kin aliy na Sawlo. Tam tin ela', in júna' Antiokía. ²⁶Taja' ti k'wajaytsik k'al an belomtsik jun i tamub ani yán i atiklábtsik in ok'tsi. Taja' Antiokía ti tujey jidhtal t'ajat ti bijyáb an belomtsik, kristianotsik.

²⁷Tam ti jachan' i k'ij, kale Jerusalén cháb óx i t'ílsixtsik ani k'aletsik Antiokía. ²⁸Jún ti éb xi jeché' an t'ílsixtsik, xu bijyáb ta Agabo, kubey junax ch'ejel xon ti k'wajat an kidháblábtzik ani tin ijtsixtal an T'okat Ejattaláb, in ulu abal ne'ech ka wat'ey jun i pulek k'a'ínab putálk'i an chabál.

Anchan' lejtal ti támun, tam ti an lej pulek tak'ix Klawdio k'wajat ti tak'ix Roma. ²⁹Tám, an belomtsik xi Antiokía in ulu abal ne'ech kin abtsitsik jun i tolmixtaláb an kidháblábtzik xu k'wajíl Judea, xantik'i kin ejtotsik kin pidhna' juntsik ti éb. ³⁰Anchan' tin t'aja'tsik, in abtsitsik jun i tolmixtaláb an tak'ix belomtsik xi Judea. Jeché' an tolmixtaláb pidhan kin júna' na Bernabé ani na Sawlo.

**Nin chemtal na Jakobo ani
tam ti wik'an na Pedro**

12 Tam ti jachan' i k'ij, an pulek tak'ix Herodes in tuju kin at'a' taltsik an belomtsik. ²In ulu ka chemdhá k'al i machét na Jakobo, nin kidháb na Juan ³ani kom in chu'u ke jeché' in kulbetna' t'ajat an judíotsik xi yab u belom, in abna' jeye ka yak'wan na Pedro. Jeché' támun tam ti exom an ajib xowk'i tu k'apnal an pan xi yab jilbédhats k'al an jilbédhaxtaláb k'oye. ⁴Tam ti yak'wan na Pedro, abná ka balyat al wik'axte' k'al na Herodes, xon ti k'wajay belkómte k'al ché' i kwene' i soldadotsik, xi juntsik kwene', che'tsik i soldado. In chalpayal kin káldha' tin tamét an atiklábtsik tam wat'enekich an ajib. ⁵Na Pedro u kó'yáb balidh ban wik'axte' belkómte t'ajat alwa', por an belomtsik in óntsalsik kin kóntsintsi na Pedro k'al yantam i chápláb.

**Na Dios in káldha' na
Pedro ban wik'axte'**

⁶Jachan' an akal, tam ti ne'ech ka tsudhéch xowk'i na Herodes ti

ne'ech kin káldha' na Pedro tin tamét an atiklábsik, na Pedro k'wajat ti wayal junax ch'ejélidh k'al cháb i soldado ani wik'ats k'al cháb i pat'ál ani belkómte nin wi'llébil an wik'axte' k'al cháb óx i soldadotsik. ⁷Jun jik'towále ti ulich jun in t'okat abatwálejil an Ajátikláb ani tajk'an jun i k'amal ba jachan' an wik'axte'. Takan na Pedro bin chóyíl k'al jachan' an t'okat abatwále, bakyat ani utsan enché':

—Ki ch'akay jik'atk'i.

Wilk'an tám an pat'álsik xi k'ál ti k'wajat wik'adh nin k'ubaksik na Pedro ⁸ani utsan enché' k'al an t'okat abatwále:

—Ka wik'a' na tsukul k'al an ót' ani ka k'wajba' na pajab.

Tam ti na Pedro ok'on kin t'aja' jeché', utsan enché' k'al an t'okat abatwále:

—Ka wátna' na wát ani ti kin wéwna'.

⁹Kale tám na Pedro in wewkóm an t'okat abatwále, maske yab in cho'ób max tsubax o yaba' xowa' k'wajat in t'ajál an t'okat abatwále. Jajá' in chalpayal ke k'wajat in chu'tal jun i xalk'antsixtaláb. ¹⁰Por wat'eytsik ban jidhtal belkol ani bin chabtal jeye; tam ti ulichtsik ban pat'ál wi'lléb abal ka kaléch ban bél xu k'alel ban bitsow, an wi'lléb kwetémтал ti jak'pin. Kaletsik tám, ani tam tin belámalichtsik jun peje' an bél, jilanich tám kwetém k'al an t'okat abatwále. ¹¹In exbách tám na Pedro ani in ulu enché':

—Xo' ojni' u exbách ke Jajá' an Ajátikláb in abámал nin t'okat abatwálejil abal ti kin lo'o k'al na

Erodes ani k'al ejtal xowa' nu at kidhtaltsik xi yab u belom in lé' ti kin t'ajtsi.

¹²In chalpóm jeché', na Pedro k'ale bin k'imá' na María, nin nána' na Juan, xu bijyáb jeye ta Markos; taja', ta' ti k'wajat yán i atiklábsik, jeché' junkunéksik abal ti ól. ¹³Tam tin t'eney an wi'lléb xi kuxtál, jun i tsidhan xu bijyáb Rode kale kin chu'u xitam já' nin t'enyal an wi'lléb. ¹⁴Por tam tin exbay abal a Pedro na k'wajat ti tawnax, yab in japiy an wi'lléb, ájlách altá k'al i kulbéxnich abal kin ólna' ke na Pedro ta' ti k'wajat ban wi'lléb ti tawnax. ¹⁵Utsan tám enché': —iTatá' i olmanal!

Por an tsidhan in ulal abal tsubax. Jajá'tsik in ulal enché':

—Yab jajá', i t'okat abatwále xi k'ál tu beletnáb.

¹⁶Por na Pedro in óntsal kin t'eney an wi'lléb, ani tam tin japiytsik an wi'lléb ani in chu'u, labantsik t'ajat. ¹⁷Por jajá' in utsa'tsik k'al in k'ubakk'i abal yab ka k'uchuntsik ani in t'iltsitsik xan ti káldhá ban wik'axte' k'al an Ajátikláb ani utsantsik jeye enché':

—Ka t'iltsitsik jeché' na Jakobo ani an kidháblábsik.

Kale tám ani k'ale píl.

¹⁸Tam ti tsudhey, laban t'ajat an soldadotsik abal yab in cho'óbsik xant'éy támnék k'al na Pedro. ¹⁹Na Erodes in abna' ka alyat ani kom yab ejtowat ka elan na Pedro, ejtal an belkol wik'axte' lújundhá ani abná ka chemdhátsik. Tayíl, na Erodes kale Judea ani k'ale ti k'wajíl Sesarea.

Nin chemtal na Erodes

²⁰Na Erodes in chakuntsal an atiklábsik xi Tiro ani Sidón, por

jeché' an atiklábtsik in t'aja' i káw abal ka k'aletsik tin tamét na Erodes. In ejtotsik kin átantsi tin alwa'tal na Blasto, jun in awiltalábil an pulek tak'ix Erodes ani k'al jachan'k'i, an pulek awiltaláb in konoytsik i lej kintaláb abal xi jeché'tsik táyk'i jeye tu tsi'dhantsábsik an ti k'apné! ban chabál xin tak'yal an pulek tak'ix. ²¹Bijsin jun i k'ij k'al na Erodes abal ka k'aletsik. Jachan' a k'ítsá, na Erodes in k'wajba' nin alwa' k'udhk'úmil, buxkan xon tu lújundhom ani káwin. ²²Tujey tám an atiklábtsik kin ulu kawidh enché'!

—iXita' jeché' k'wajat ti káw yab i inik, i dios!

²³Támk'i jachan', jun in t'okat abatwálejil an Ok'óxláb in ya'undha' na Erodes abal in walka' ka k'ak'ná jelti max u Dios ani taja' ti chemech k'apudh k'al i dhúm.

²⁴Por nin káwintal na Dios dhubatk'i ti buk'ey putálk'i ani túk'i túk'i tu ok'tsixnáb.

²⁵Tam ti na Bernabé ani na Sawlo in pidhnámich an tolmixtaláb, witsiytsik Antiokía ani in júna' k'al jajá'tsik na Juan, xu bijyáb jeye ta Markos.

Na Bernabé ani na Sawlo in tujúchtsik ti k'alel owdha' ti t'ílsix

13 Ban belomtsik xi k'wajat Antiokía ta' ti k'wajat i t'ílsixtsik ani i ok'tsixtsik. Ja'ich na Bernabé, na Simón (xu bijyáb jeye T'unuy), na Lusio xi Sirene, na Manaén (xi junax ti pubenek k'al na Erodes, an pulek tak'ix xi Galilea) ani na Sawlo. ²Jun i k'ij, tam ti

k'wajat in k'ak'nálsik an Ajátikláb ani ti k'ílsik, an T'okat Ejattaláb in ulu enché'!

—Ti kin pílmehantsi an ta Bernabé k'al na Sawlo abal kin t'aja'tsik an t'ojláb xowa' u utsámaltsik kin t'aja'!

³Tam ti ok'onichtsik ti ól ani ti k'íl, in k'wajba' nin k'ubaksik bin éb na Bernabé ani na Sawlo ani in utsa'ichtsik tám ka k'aléch.

An abatwáletsik u ok'tsix ban chabál xin bij Chipre

⁴Más tayíl, na Bernabé ani na Sawlo k'aletsik Selewsia abal abantsik k'al an T'okat Ejattaláb. Taja', balintsik ban tan abal ka k'ale ban chabál xin bij Chipre xi k'wajat ban pujal. ⁵Tam ti ulichtsik ban kubtaláb xi Salamina, in tujutsik kin t'ila' nin káwintal na Dios ban atátsik xon ti an judíotsik in t'ajál an junkuntaláb. Na Juan ta' jeye ti xe'ech k'al jajá'tsik abal ti tolmix. ⁶Xe'chintsik putálk'i ba jachan' an chabál ani ulichtsik Pafos. In ela'tsik taja' jun i judío xin bij ta Barjesús ani jeché' an inik, u dhiman. U k'ambix t'ajat, pos in ulal ke jajá' ja'ich jun i t'ílsix. ⁷Jeché' an dhiman, k'wajat junax k'al an pulek awiltaláb xin bij Serjio Pawlo. Na Serjio Pawlo, ja'ich jun i inik xi chalpadh t'ajat. In abna' ka kanyat na Bernabé ani na Sawlo abal in lé' jeye t'ajat kin ach'a' nin káwintal na Dios. ⁸Por jachan' an dhiman xin bij Barjesús ani u bijyáb jeye ta Elimas, yab in walkál na Sawlo ani na Bernabé kin ok'tsi an pulek awiltaláb, pos jajá' yab in lé' kin chu'u ka belmách an pulek

awiltaláb. ⁹Na Sawlo, xu bijyáb jeye ta Pablo, teykómte k'al in chápan T'okat Ejattaláb, in teloloy t'ajat ¹⁰ani in utsa' enché':

—iK'ambix, at'ax inik, xi chakámláb k'al an lej at'ax ani xi yab a kulbetnál ejtal xowa' lujat! ĲJant'ók'i ti yab a lé' ka jila' ta oĳtsix tin lujat bélil an Ajátikláb? ¹¹Pos xo', an Ajátikláb ne'ech ti ki pidha' ti yajtsiktaláb; ne'ech ki jok'olbé ani yab ne'ech ka ejto ka chu'tsi tin tajáx na k'ítsá wé' i k'ij.

Támk'i tin chu'u jik'wchin ani yab chu'xin; ani in ayal tám jun xita' abal ka lot'ok'ná k'ál kom jajá' yab u chu'ux. ¹²Tam ti an pulek awiltaláb in chu'u jeché', belmách, kom u labnal t'ajat k'al an ok'tsixtaláb xin ach'ál k'al tin kwenta an Ajátikláb.

**Na Pablo ani na Bernabé
ulichtsik Antiokía xi Pisidia**

¹³Na Pablo ani nin juniktsik balin ban tan ban chabál xi Pafos ani k'aletsik Perje ban chabál xi Panfilia; por jilantsik k'al na Juan ani witsiy Jerusalén. ¹⁴Tayíl, na Pablo ani na Bernabé, kale Perje abal ka k'aletsik ban bitsow Antiokía xi k'wajat ban chabál xi Pisidia. Tam ti taja'ich ti k'wajattsik ani in bajaw nin k'ítsájl an koyóxnich, ochichtsik ban atá xon tu t'ajnal an junkuntaláb ani buxkantsik. ¹⁵Tam ti ok'onich ti ajyáb nin tak'ixtal an Dios xin jilámal dhutsadh na Moisés ani nin dhutsadh úwil jeye an t'ílsixtsik, an ok'lektsik xi ba jachan' an atá in abna' ka utsantsik enché' na Pablo ani na Bernabé:

—Kidháblábitsik, max a tsi'dhál jun i tak'ixtaláb abal an atiklábitsik, awil ka ulu.

¹⁶Ch'akay tám na Pablo, in kontsi an atiklábitsik k'al in k'ubakk'i abal ka chamk'an ani in ulu enché':

—Ka ach'a' pay'lomlábitsik xi Israel ani tatá'tsik teye xa exlál ke na Dios ejtal in ejtowal kin t'aja': ¹⁷Ni Diosil xi wawá' xu Israel, in takuy ni weje' pakéilitsik ani in t'aja' abal ka wenk'on ti yejche' bitsow tam ti bél k'wajattsik jelti píl iniktsik ban chabál xi Ejipto. Tayíl, in káldha'tsik ba jachan' an chabál k'al nin awiltal.

¹⁸'Na Dios in kuxuy chab inik i tamub ejtal xowa' jajá'tsik in t'aja' ban chabál xon ti yab k'wajtsidh ¹⁹ani in k'ibdha' búk i pakdha' bitsow ban chabál xi Kanán abal ka pidhantsik an ti chabál ni weje' pakéilitsik. ²⁰Más tayíl, ché' i bo' inik xóna' i tamub k'al chab inik láju, in kó'oytsik tak'nél k'al i lújundhaxtsik, asta tam tin bajaw xowk'i ti k'wajay an t'ílsix Samuel. ²¹In konoytsik tám abal in lé' ka k'wajay tak'nél k'al jun i pulek tak'ix ani pidhantsik k'al na Dios an ta Saúl abal ti pulek tak'ix chab inik xóna' i tamub. Jeché' na Saúl, u chakámláb k'al na Sis, jun i inik xi tál bin kidhtal na Benjamín. ²²Más tayíl, na Dios in wék'oy ti pulek tak'ix na Saúl ani in k'wajba' na Dabid abal ja'ich ka k'wajay tin pulek tak'íxal an israelitatsik. Na Dios in ulu enché' k'al tin kwenta na Dabid: “U elámal na Dabid, nin chakámil na Isaí, jun i inik xu kulbetnál t'ajat ani ne'ech kin t'aja' ejtal xowa' Naná' u lé'.” ²³Jún ti

éb xin kidhtaltsik jeché' na Dabid, ja'ich na Jesús. Jeché' na Jesús, ja'ich xi aban k'al na Dios abal kin lo'o an israelitatsik jelt xan ti Jajá' tin ulúmal. ²⁴Tam ti yabél tsi'nek na Jesús, na Juan xe'chin kin t'iltsi ejtal an atiklábtsik xi Israel, in utsál abal kin jila'ichtsik ti walablom ani ka pujanichtsik. ²⁵Tam tu k'unelich an k'ij xowk'i ti ne'ech ka chemdhá na Juan, in ulu enché': "Yab naná' xi tatá'tsik a chalpayal ke naná' u éy; por tu kuxmats ta' tál jún xi más púlek ké naná'. Púlek t'ajat ke yab xata' u éy abal kin kutpan ku wiltsi tin wik'áb nin pajab."

²⁶Kidháblábsik, xi chakámláb k'al nin kidhtaltsik na Abraham ani tatá'tsik teye xa exlál abal na Dios ejtal in ejtowal kin t'aja': k'al tatá'tsik ta kwenta tu ulal jeché' an tsubaxtaláb xi k'al tin kwenta an lo'eltaláb. ²⁷Pos xu k'wajltsik Jerusalén ani nin ok'lékiltsik, yab in exla' xitam já' jeye na Jesús, nibal in exbantsi tin káwintal an t'iltsixtsik xu ajyáb ban atátsik xon tu t'ajnal an junkuntaláb tam in k'ítsájil an koyóxnich. Jaxtám, tam ti jajá'tsik in pidhna' na Jesús abal ka chemdhá, in t'aja'ichtsik abal ka támun jelt xan tin ulúmal an t'iltsixtsik. ²⁸Ani maske na Jesús yab eltsin ni jun in walab xant'ók'i ti ka chemdhá, in kontsitsik na Pilato abal kin abna' ka chemdhá. ²⁹Tam ti ok'onich ti t'ajtsinal ejtal xowa' k'wajat dhutsadh ban T'okat Dhuslab k'al Jajá' tin kwenta, pa'bájich tám ban peltsidh te' ani jolyat. ³⁰Por ejdhá ti ít k'al na Dios. ³¹Tam ti jachan' i k'ij, yáníl in xalk'a' tinbá' na Jesús abal

ka chu'tat k'al xi juniknadhtsik k'al tam ti kale Galilea ani k'ale Jerusalén. Xo' ja'ich jajá'tsik xi xe'ech in t'iltsal an atiklábtsik k'al tin kwenta na Jesús.

³²Jaxtám xo', wawá' exom tu óltsaltsik an ti alwa' t'ilab xi na Dios in utsámal ni weje' pakéiltsik. ³³Pos wawá', xu kidhtaláb k'al jajá'tsik, na Dios tu t'ajtsích xan tin ulúmal abal in ejdha' ti ít na Jesús jelt xan ti k'wajat dhutsadh bin chabtsíl an ajatlábtsik: "Tatá' tu Chakámil ani Naná' tu pidhámal xo' ti xe'chintaláb." ³⁴Na Dios in ulúmal abal ne'ech kin ejdha' ti ít abal yab ka k'achey nin t'u'úl. Na Dios in ulu enché' ban T'okat Dhuslab: "Ne'ech tu pidha'tsik an ti lábt'ajaxtaláb xu utsámal ne'ech ku pidha' na Dabid." ³⁵Jaxtám tin ulu jeye enché' ba jun i ajatláb: "Yab ne'ech ka walka' ka k'achey nu t'u'úl." ³⁶Tsubax k'ejle, na Dabid in t'ójontsi nin kidhtaltsik xi jachan' i k'ij xan ti utsan k'al na Dios, tayíl chemech, jolyat xon ti jolidh nin táta'tsik ani nin t'u'úl k'achey. ³⁷Por nin t'u'úl na Jesús, xi na Dios in ejdha' ti ít, yab ja' k'achey. ³⁸Kidháblábsik, yejat ka cho'óbna', ke an pakwlintsixelaláb k'al tin kwenta ni walastalábil, ne'ech ki bach'u k'al tin kwentak'i na Jesús. ³⁹Yejat jeye ka cho'óbna'tsik ke xita' kin bela'ich na Jesús, ne'ech ka k'wajbájich alwa' k'al na Dios, pos tokot na Jesús in ejtowal kin t'aja' jeché'. Nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés yab in ejtowal. ⁴⁰Ka kó'oytsik i kwenta abal yab ka tamu xowa' in jilámal dhutsadh an t'iltsixtsik, tam tin ulutsik enché':

⁴¹ Ka kó'oytsik i kwenta, tatá'tsik
 xa pojkal an tsubaxtaláb,
 ki labantsik ani ki
 k'ibchontsik;
 pos Naná', xin Dios, ne'ech
 ku t'aja' ba na k'ítsájiltsik
 i pakdha' labidh
 labandhaxtaláb;
 jeché' xowa' ne'ech ku t'aja',
 max ti ki t'íltsi jun xita' yab
 ne'ech ka bela'tsik.

⁴² Tam ti na Pablo ani nin
 juniktsik kaléch ban atá xon ti an
 judíotsik in t'ajál an junkuntaláb,
 pakabédhá k'al xi yabtsik u judío
 abal ka t'íltsintsik jeye jeché' tam
 kin bajaw juní nin k'ítsájil an
 koyóxnich. ⁴³ Tam ti buk'lanichtsik
 xi ta' ti junkunék ba jachan' an
 atá xon tu t'ajnal an junkuntaláb,
 wéwná na Pablo ani na Bernabé k'al
 yán i judíotsik ani xin belálichtsik
 jeye nin belomtal an judíotsik k'al
 yantam i tsubaxtaláb. Na Pablo ani
 na Bernabé in tak'iytsik t'ajat abal
 yejat kin óntsi ka k'wajaytsik bin
 alwa'tal na Dios.

⁴⁴ Tam tin bajaw juní nin k'ítsájil
 an koyóxnich, junkun juní wé'ich
 xóna' ejtal an atiklábtsik xu k'wajíl
 ba jachan' an bitsow abal kin axtsi
 tin káwintal na Dios. ⁴⁵ Por tam
 ti an judíotsik xi yab u belom in
 chu'u yán an atiklábtsik, tujey ti
 it'ixbéltsik ani tujey ti tomnáb na
 Pablo ani ti odhbijyáb. ⁴⁶ Na Pablo
 ani na Bernabé, káwintsik tám k'al
 yantam i awiltaláb ani in utsa'tsik
 enché':

—Tsubax k'eje ke yejat ki óltsi
 ok'ox an tin káwintal na Dios
 an judíotsik xi jelti tatá'tsik; por
 kom yab a lé' ka bach'utsik, a

xalk'álich abal yab a lé' ka bach'u
 an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in
 ok'ontal. Jaxtám xo', u ne'chich
 abal ki t'íltsi xi yabtsik u judío.

⁴⁷ Pos anchan' tu utsan k'al an
 Ajátikláb tam tin ulu enché':

Tatá' tu k'wajbámal jelti jun i
 tajbaxtaláb abal ejtal an
 atiklábtsik xi yabtsik u judío
 ani abal ka óltsi xan ti ne'ech
 kin ejto ka lo'ey ejtal an
 atiklábtsik xu k'wajíl teché'
 ti k'ay'lá.

⁴⁸ Tam tin ach'a'tsik jeché', xi
 yabtsik u judío kulbé t'ajat ani in
 tujutsik kin ulu ke nin káwintal na
 Dios alwa' t'ajat. Ejtal belmách xi
 k'wajat takudhtsik abal kin bach'u
 an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in
 ok'ontal. ⁴⁹ Anchan' ti xe'chin ti t'ilnal
 nin káwintal na Dios putál jachan' an
 chabál xi Pisidia. ⁵⁰ Por an judíotsik
 xi yab u belom, in pidhkáwliy taltsik i
 mímlábsik xin t'ajál t'ajat xan tin ulal
 nin belomtal ani u k'ak'nábsik t'ajat.
 Káwin jeye k'al an ultaláb iniktsik xi
 ba jachan' an bitsow ani in utsa'tsik
 abal alwa' kin kajna' na Pablo ani
 na Bernabé, asta kin káldha'tsik ba
 jachan' an chabál. ⁵¹ Na Pablo ani
 na Bernabé, in tiniy tám an pojodh
 xi palenek ba nin akan abal kin
 cho'óbna' xi taja'tsik ke yab alwa' tin
 t'aja' abal in pojkantisi tin káwintal
 na Dios ani k'aletsik ban bitsow xin
 bij Ikonio. ⁵² Por an belomtsik k'wajat
 k'ijidh ani teykómtetsik k'al nin cháp
 an T'okat Ejattaláb.

**Tam ti na Pablo ani na Bernabé
 k'wajattsik ban bitsow xi Ikonio**

14 Taja' ban bitsow xi Ikonio,
 na Pablo ani na Bernabé,

ochichtsik ban atá xon ti an judíotsik in t'ajál an junkuntaláb, t'iltsixintsik lujat t'ajat, jaxtám ti yán belmáchtsik, xu judíotsik ani xi yabtsik u judío. ²Por an judíotsik xi yab u belom in ojtisi tin chalab xi yabtsik u judío ani in t'aja' abal kin chalpay xowa' yab alwa' k'al jachan' an kikháblábsik. ³Por bélk'i k'wajaysik taja' nakat i k'ij na Pablo ani na Bernabé ani káwintsik k'al yantam i awiltaláb abal in cho'ób ke an Ajátikláb k'wajat k'al jajá'tsik. An Ajátikláb in xalk'ál xowa' jajá'tsik in ulal k'al tin kwenta nin alwa'tal na Dios ani u pidhnałtsik ti awiltaláb abal kin t'aja' i exółtsik ani i labidh labandhaxtalábsik. ⁴Por an atiklábtsik xi ba jachan' an bitsow, k'é'áxnéłtsik, taltsik in tołmintsal an judíotsik xi yab u belom ani taltsik in tołmintsal an abatwáletsik. ⁵An judíotsik ani xi yabtsik u judío, in t'aja'tsik tám i káw k'al an awiltalábsik abal kin odhbijiy ani kin t'ujbay an abatwáletsik. ⁶Por na Pablo ani na Bernabé, tam tin cho'óbna'tsik, chinat k'aletsik Litra ani Derbe, an bitsowtsik xi k'wajat Likaonia ani putálk'i an kwentsaltsik xi taja' wililíl, ⁷xon ti xe'chintsik jeye kin t'ila' an alwa' t'ilab.

T'ujbayat na Pablo ban bitsow xin bij Litra

⁸Ban bitsow xi Litra, ta' ti k'wajat jun i inik xi yab in ejtowal ti belal. Jeché' an inik k'wajat buxúl ani yab jayk'i belnek kom k'ejle anchan' ti wa'chinék ti chakam. ⁹K'wajat in ach'ál xowa'

na Pablo exom in ulal, na Pablo in teloloy jachan' an inik ani in chu'u abal in belál t'ajat ke ne'ech ka jeldhá. ¹⁰Utsan tám kawidh enché' k'al na Pablo:

—Ki kubey.

T'ikcholách tám an inik, kubey ani in tujúch tám ti belal. ¹¹Tam ti chu'tat xowa' in t'aja' na Pablo, an atiklábtsik in tuju kin ulu kawidh enché' k'al i káwintaláb xi Likaonia: —ił diostsik xi jáyk'i i inik pa'inek asta teché' xon tu k'wajat!

¹²In ulaltsik ke na Bernabé, ja'ich an dios Jupiter ani ke na Pablo, ja'ich an dios Merkurio abal jajá' nu káw. ¹³Nin pále'il na Jupiter, xin ko'ol nin oláb atájil bin wi'lébil an bitsow, in tsi'dha' i torotsik ani i t'idhats wich tin tamét an wi'lebsik. An pále', junax k'al an atiklábtsik in lé' kin chemdha' an torotsik abal kin pikbantsi na Bernabé ani na Pablo. ¹⁴Por tam ti na Bernabé ani na Pablo, xi ja'ich an abatwáletsik in ach'a' jeché', in mich'óna'tsik nin k'udhk'úmil, ochich xon ti k'wajat an atiklábtsik ani in ulutsik kawidh enché':

¹⁵—iPay'łomlábtsik! ¿Jant'ók'i ta t'ajáłtsik jeché'? Wawá' u iniktsik weye jelti tatá'tsik ani u tsi'nek abal tu ółtsitsik ke yejatich ka jila' ejtal jeché' xi yab xata' ti alwa'. Ka bela'ichtsik na Dios xi ejat, xin t'ajámal an walk'i, an chabál, an pujal ani ejtal xowa' wa'ach taja'. ¹⁶Ti weje'ich, na Dios in jilámal k'ejle an atiklábtsik ka xe'chin xan ti jajá'k'itsik kin le'na'. ¹⁷Por bélk'i in xalk'ál tinbá' na Dios xitam já' jeye, k'al an alwa'taláb xowa' u t'ajtsinaltsik. Jajá' tu uldhantsal an

ti áb, tu labedhantsal an ti k'apné, tu pidhál xowa' i yéntsál abal ki k'apu ani abal ku k'wajay k'ijidh.

¹⁸Por maske in ulutsik ejtal jeché', bélk'i yab in ejto kin kubdha' abal yab ka chemdhantsat an ti torotsik abal ka pikbantsat.

¹⁹Ulich tám cháb óx i judíotsik xi tál Antiokía ani Ikonio. In pidhkáwliy an atiklábsik abal ka t'ujbaxintsik ani t'ujbayat na Pablo. Tam tin chalpaytsik in chemdhámalich, in káldha'tsik bodhodhól ba jachan' an bitsow. ²⁰Por tam ti an belomtsik junkun wililíl xon ti k'wajat na Pablo, jajá' ch'akay ani ochich juní ba jachan' an bitsow. Tam ti jun tsudhelom, k'aléch tám junax k'al na Bernabé ban bitsow xi Derbe.

²¹Tam ti ok'onich kin t'ila' an alwa' t'ilab ba jachan' an bitsow xi Derbe, xon ti belmách yán i atiklábsik, witsiytsik juní Lистра, Ikonio ani Antiokía. ²²Ba jachan' an chabálsik, in pakabédha' t'ajat an belomtsik ani in utsa' abal kin óntsitsik an belomtaláb. In utsálsik jeye, ke abal kin ejto jun xita' ka k'wajay tak'nél k'al na Dios, yejat kin wat'na' yán i yajtsiktaláb.

²³Bijyat jeye putálk'i ban bitsowtsik xon ti wa'ach i belomtsik, i tak'ixtsik xi ne'ech ti belkol an ti belomtsik. Tam ti ok'onichtsik ti ól ani ti k'íl, in kawintsitsik abal ka beletná k'al an Ajátikláb xu belomichtsik.

Na Pablo ani na Bernabé witsiytsik Antiokía, an bitsow xi k'wajat Siria

²⁴Tayíl, wat'eytsik ban chabál xi Pisidia ani ulichtsik ban chabál xi

Panfilia. ²⁵In t'ila'tsik jeye an alwa' t'ilab ban bitsow xi Perje ani tayíl k'aletsik ban bitsow xin bij Atalia. ²⁶Taja' Atalia, balintsik ban tan ani k'ale Antiokía, an bitsow xon ti kontsintsidhtsik an tin alwa'tal na Dios abal kin ejto kin t'aja'tsik an t'ojláb xi xo' in ok'óch. ²⁷Tam ti ulichtsik Antiokía, in junku an belomtsik ani in t'iltsi ejtal xan ti éynéksik k'al na Dios abal kin t'aja' an t'ojláb xi punk'untsidh ani xan ti tolmiyat jeye k'al na Dios xi yabtsik u judío abal ka belmáchtsik. ²⁸Na Pablo ani na Bernabé, k'wajaytsik taja' nakat i k'ij k'al jajá'tsik.

An junkuntaláb xi t'ajan Jerusalén

15 Tam ti na Pablo ani na Bernabé k'wajattsik Antiokía, ulich taltsik i iniktsik xi tál Judea. Jeché' an iniktsik, in tuju kin ok'tsi an kidháblábsik ke abal kin ejto ka lo'eytsik, ko'ol kin t'aja'tsik an exól ba nin t'u'úl jelt xan tin ulal nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés. ²Na Pablo ani na Bernabé in tujutsik jun i káwlíxtaláb k'al jeché' an iniktsik ani káwlíxintsik t'ajat. Jaxtám ti utsan na Pablo ani na Bernabé ani taltsik an kidháblábsik xi taja' abal ka k'aletsik Jerusalén kin lejkiy jeché' k'al an abatwáletsik ani an tak'ixtsik xin beletnál an belomtsik. ³Xi aban k'al an belomtsik, wat'ey ban chabál xi Fenisia ani xi Samaria. Taja', in t'ilálsik xan ti belmáchtsik jeye an atiklábsik xi yabtsik u judío ani ejtal an kidháblábsik u kulbél t'ajat k'al jeché' xowa' in ach'ál u t'iltsinaltsik.

⁴Tam ti ulichtsik Jerusalén, bach'wat k'al an belomtsik, k'al

an abatwáletsik ani k'al an tak'ix belomtsik. In t'iltsitsik xan ti éynéksik k'al na Dios k'al an t'ojláb xi punk'untsidh. ⁵Por taltsik an fariseotsik xi belmámadhich jeye, kubeytsik ani in ulu enché':

—An belomtsik xi yabtsik u judío, yejat ka t'ajtsin an ti exól ba nin t'u'úl ani kin wéwna'tsik nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés.

⁶Junkun tám an abatwáletsik ani an tak'ix belomtsik abal kin chalpay xan ti ne'ech kin ejto kin lejkiy jeché'. ⁷Tam ti ok'onichtsik yáníl ti káwlíx, ch'akay na Pedro ani in utsa'tsik enché':

—Kidháblábsik, a cho'óbichtsik abal na Dios tin takwyámál, xi ja'ich jún ti éb xi tatá'tsik a kidhtal abal ku óltsitsik an ti alwa' t'ilab xi yabtsik u judío ani ka belmáchtsik jeye. ⁸Ani na Dios, xin exlantsal tin ejattal ejtalk'itsik, in xalk'a' abal in bach'u xi yabtsik u judío, tam tin pidha'ichtsik an ti T'okat Ejattaláb aníl'k'i jelt xan ti wawá' tu pidhámál.

⁹Na Dios yab in píł káldha' jajá'tsik k'al wawá', nibal wawá' yab tu píł káldha' k'al jajá'tsik, pos in t'okedhantsitsik jeye an tin ejattal k'al tin kwenta abal belmáchtsik.

¹⁰Ani xo', éjant'ók'i ti yab a belálsik xowa' na Dios in t'ajámál ani a lé' ka chu'utsik kin t'aja' jeché' an belomtsik xowa' wawá' nibal ni weje' pakéilitsik in ejtómál kin t'aja'?

¹¹Yab yejat ki t'aja' anchan', tokot yejat ki chalpóm abal u lo'odhich anik'i k'al nin alwa'talábil ni Ajátik Jesús jelt xan ti jajá'tsik lo'odh.

¹²Chamk'antsik tám ejtal ani in ach'a'tsik xan ti exmách ti

t'iltsinaltsik k'al na Bernabé ani na Pablo an exólsik ani an labidh labandhaxtalábsik xin t'ajámál na Dios k'al jajá'tsik ban atiklábtsik xi yabtsik u judío. ¹³Tam ti ok'onichtsik ti káw na Pablo ani na Bernabé, na Jakobo in ulu enché':

—Kidháblábsik, ti kin axtsitsik:

¹⁴Na Simón Pedro tu t'iltsámálích xan ti na Dios tin tuju kin bach'u jeye xi yabtsik u judío abal kin dhabalna'ich. ¹⁵Jeché' támun anchan' abal ka t'ájan jelt xan tin dhutsámál an t'iltsixtsik ban T'okat Dhuslab enché':

¹⁶Tayíl ne'ech kin witsiy juní ku k'wajba' jun i Pulek Tak'ix xin kidhtal na Dabid.

Jeché' an Pulek Tak'ix ne'ech kin t'aja' abal kin k'ak'ná jelt tam ti ejat na Dabid.

¹⁷Anchan' ne'ech ku t'aja' abal ejtal an atiklábtsik xi bijidh Naná' u dhabal ti kin aliysik

ani xi yabtsik u israelita jeye, xi k'wajattsik putálk'i an k'ay'lá, ti kin exla'tsik abal Naná'ich tin Ok'óxlábil.

¹⁸Anchan' tin ulu an Ok'óxláb, xin pidhnámál ka cho'óbná ejtal jeché' asta ti weje'.

¹⁹Jaxtám, naná' u ulal ke yab yejat ki it'ixbédh'a' xi yabtsik u judío xin belálichtsik na Dios.

²⁰Lejat k'al ki dhutsuntsi abal ki utsa'tsik ke yabich kin k'apu i k'apnéł xi pikbantsidh an ch'ilabtsik, ke yabich ka junkun k'al xi yab in tomtal ani yabich kin k'apu i ko'néłtsik xi k'uch'édhatsk'i o putedhatsk'i nibal kin k'aputsik i xich'. ²¹Pos asta ti weje' wa'ach jun

xita' ban bitsowtsik xin ok'tsixinál nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés. Jeché' ja'ich xu ajoyáb ech'ek'i ban atátsik xon tu t'ajnal an junkuntaláb tam in k'ítsájl an koyóxnich.

²²An abatwáletsik ani an tak'ix belomtsik, junax k'al ejtal an belomtsik, in ulu tám abal alwa' kin takuy cháb óx xi jajá'tsik in kidhtal abal kin aba'tsik Antiokía junax k'al na Pablo ani na Bernabé. Takwyat na Judas xu bijyáb jeye Barsabás ani na Silas. Jeché' an pay'lomlábsik, ja'ich xi k'wajat ultaláb t'ajat k'al an kidháblábsik ²³ani k'al jajá'tsik, abná jeché' an dhutsadh úw, xin ulal enché':

“Wawá' xu k'wajat tu abatwále junax k'al an tak'ix belomtsik ani ejtal an kidháblábsik, i abnál i chapnédhomtaláb abal ejtal an kidháblábsik xi yabtsik u judío xu k'wajíl Antiokía ani xu k'wajílsik ban chabál xi Siria ani Silisia. ²⁴I cho'óbnámlich ke taltsik i atiklábsik xu k'wajíl teché', k'alneksik tachan', por yab wawá' i abámal. Jajá'tsik ti it'ixbédhámlichtsik k'al nin ok'tsixtal ani ti uk'pindhámlichtsik abal ti utsálsik ke yejat ka t'aja' an exól ba na t'u'úl ani ka wéwna'tsik nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés. ²⁵Jaxtám wawá', i chalpay ejtal tu éb ki takuy taltsik i kidháblábsik xi wawá' i kidhtal abal ka k'ale ti ki álna'tsik junax k'al na Bernabé ani na Pablo, an kidháblábsik xi wawá' i k'anidhál t'ajat. ²⁶Jeché' na Bernabé ani na Pablo, ja'ich an kidháblábsik xi yab t'ajat in

ajyaltsik tinbá' maske ka chemdhá k'al tin kwentak'i ni Ajátik Jesukristo. ²⁷Jaxtám, jé' i abál na Judas ani na Silas xi takwyámal, jajá'tsik ne'ech ti káw k'al tatá'tsik abal ti ki wiltsitsik ejtal jeché'.

²⁸Pos an T'okat Ejattaláb ani wawá' weye, i chu'u abal alwa', ke yab más xowa' tu utsa'tsik ka t'aja', tokot jeché' xi más yejat: ²⁹ke yab ka k'aputsik xowa' pikbantsidhich an ch'ilabtsik, yab jeye ka k'aputsik i xich', nibal nin t'u'úl an ko'nélsik xi k'uch'édhatsk'i ani yab ki junkuntsik k'al xi yab a tomtal. Max yabich ka t'aja'tsik jeché', a t'ajálchtsik xowa' alwa'. Ki k'wajaytsik alwa'.”

³⁰Anchan' pé, tam ti abanichtsik, k'aletsik Antiokía. In junku taja' an kidháblábsik ani in pidha' an ti dhutsadh úw. ³¹Tam tin ajay jeché' an dhutsadh úw an kidháblábsik, kulbétsik t'ajat k'al jachan' an tak'ixtaláb. ³²Kom na Judas ani na Silas i t'iltsixtsik jeye, in tak'iy ani in pakabédha' an kidháblábsik k'al yán i t'ilabtsik xin ulu. ³³Tayíl, tam ti k'wajách na Judas ani na Silas cháb óx a k'ítsá Antiokía, chapnédhájichtsik tám k'al i k'ijidhtaláb k'al an kidháblábsik abal ka witsích xon ti k'wajattsik xi k'al ti abnétsik. ³⁴Por na Silas in ulu abal ne'ech ja' ka jilk'on taja'. ³⁵Na Pablo ani na Bernabé jilk'on taja' Antiokía ani k'al yán más xi k'e'ettsik, in óntsi ti ok'tsixtsik ani ti t'iltsixtsik an ti alwa' t'ilab.

**Na Pablo in tujúch tin chabtsíl
ti k'alel owdha' ti t'iltsix**

³⁶Tam ti más tayílich, na Pablo in utsa' enché' na Bernabé:

—Wana juní ki álna' ti ít an kidháblábsik xi k'wajat putálk'i an bitsowtsik xon ti t'ilámalich nin káwintal na Dios abal ki chu'u xan ti k'wajattsik.

³⁷Na Bernabé in lé' kin júna' na Juan k'al jajá'tsik, xu bijyáb jeye ta Markos; ³⁸por na Pablo in chalpayal abal yab alwa' max kin júna', pos más ok'ox, jilnéksik Panfilia ani yab in óntsi an t'ojláb k'al jajá'tsik. ³⁹Káwlíxin k'al jeché' tin kwenta ani yabtsik in kó'oy i lejintaláb, jaxtám ti k'ejsik ti k'ale. Na Bernabé in júna' na Markos. Balintsik ban tan ani k'ale ban chabál xin bij Chipre xi k'wajat ban pujal. ⁴⁰Na Pablo in takuy na Silas abal ka junikná k'ál. Tam ti ok'onich ti kontsintsábsik an tin alwa'talábil na Dios k'al an kidháblábsik, k'aléchtsik tám. ⁴¹Xe'chintsik Siria ani Silisia in punk'untsal an kidháblábsik abal kin óntsalsik an ti belom.

Junikná na Pablo ani na Silas k'al na Timoteo

16 Na Pablo ani na Silas ulich ban bitsowtsik xin bij Derbe ani Listra, taja', in ela' jun i belom xin bij ta Timoteo. Jeché' na Timoteo u chakámláb k'al jun i mímláb judío xu belom, por nin táta' i griego. ²An kidháblábsik xu k'wajíl Listra ani Ikonio in t'ilál abal jeché' na Timoteo, ja'ich jun i alwa' inik. ³Na Pablo in le'na' ka junikná k'al na Timoteo, jaxtám tin t'ajtsi an ti exól bin t'u'úl, abal yab kin it'ixbédha' an judíotsik xu k'wajíl ba jachan' an bitsowtsik. Pos k'al ejtal ti cho'óbte ke nin táta'

na Timoteo i griego. ⁴Ba ejtal an bitsowtsik xon tu wat'el, in óltsal an kidháblábsik an ti tak'ixtaláb xin pidhnámal an abatwáletsik ani an tak'ix belomtsik xi k'wajat Jerusalén abal anchan' ti yejat ka t'ajan xan tin ulaltsik. ⁵Anchan', an belomtsik u likedhantsáb tin itsích ani in óntsalsik ti belom. Tsudhél u tajk'anal u yanel más an belomtsik.

Na Pablo in chu'u jun i xalk'antsixtaláb xon tin chu'u jun i inik xi Masedonia

⁶Yab walká k'al an T'okat Ejattaláb kin t'ila'tsik an alwa' t'ilab ban chabál xi Asia. Jaxtám, wat'eytsik ban chabál xi Frijia ani Galasia ⁷ani ulichtsik bin wál an chabál xi Misia. Tam ti taja' ti k'wajattsik, in chalpay ka ochichtsik ban chabál xi Bitinia, por yab walká kin t'aja'tsik anchan' k'al nin Ejattal na Jesús. ⁸Wat'eytsik in lujtalk'i ani yab ochich ban chabál xi Misia, k'aletsik ban bitsow xi Troas. ⁹Tam ti taja' ti k'wajattsik, jun i akal, na Pablo in chu'u jun i xalk'antsixtaláb. Ban xalk'antsixtaláb, in chu'u kubúl jun i inik xu k'wajíl Masedonia ani u pakabédháb k'ál enché': "Ki wat'ey Masedonia ani ti ku tolmíy." ¹⁰Tam ti na Pablo in chu'u jachan' an xalk'antsixtaláb, u t'ojojon abal ku k'ale Masedonia kom i cho'ób alwa' ke na Dios ja'ich xi k'wajat tu utsál ku k'ale taja' ki t'iltsitsik jeye an ti alwa' t'ilab.

Tam ti k'wajat na Pablo ani na Silas ban bitsow xi Filipos

¹¹Taja' Troas, u balin ban tan ani u k'ale in lujtal Samotrasia, an

chabál xi k'wajat ban ja'. Tam ti jun tsudhelom, u ulich ban bitsow xin bij Neápolis. ¹²Tam tu k'wajatic Neápolis, u k'ale Filipos. Jeché' an bitsow Filipos, k'wajat Masedonia, an bitsow xi más ultaláb ani Roma tu tak'nal. U k'wajay taja' cháb óx a k'ítsá. ¹³Jun i k'ij, tam ti ja'ich in k'ítsájl an koyóxnich, u kale ban bitsow ani u k'ale xon ti k'wajat jun i walja', jun i kubtaláb xon tu k'alel t'ajat yán ti ól. U buxkan taja' ani u k'wajay ki t'íltsitsik an ti alwa' t'ilab an mímlábsik xi junkunék taja'. ¹⁴Jún ti éb an mímlábsik xin bij Lidia xu k'wajíl ban bitsow Tiatira, xin nujwal i k'udhk'umtsik xi t'unuyich t'ajat k'al in chákní', ta' ti k'wajat ti och'ówix. Jeché' an mímláb, in k'ak'nál t'ajat na Dios ani palmédhantsat tin ejattal k'al an Ajátikláb abal kin bela' xowa' k'wajat in ulal na Pablo. ¹⁵Pujyat tám, k'ál ejtal nin kidhtaltsik ani tayíl tu pakabédha' enché':

—Max tatá'tsik a chalpayal ke naná' tsubax lejtal tu belálich an Ajátikláb, ki k'aletsik tu k'imá' abal ki koyóch taja'.

Ani tu t'ajtsi ti chápláb abal ku koyóch bin k'imá'.

¹⁶Jun i k'ij, tam tu ne'ech ban kubtaláb xon tu k'alel tu ól, i ela' jun i tsidhan xin ko'ol jun i ejattaláb xin wit'ál kin exla' xowa'kich. Jeché' an tsidhan in átál t'ajat yán i tumín abal nin ajátiktsik kom in wit'ál kin exla' xowa'kich. ¹⁷Wawá' ani na Pablo u wéwná k'al an tsidhan ani kawidh in ulal enché':

—Jeché' an pay'lomlábsik, in t'ojnáíl a Dios xi púlek t'ajat ani ti óltsaltsik xan ti ne'ech ki lo'ey.

¹⁸Yán a k'ítsá in t'aja' anchan', asta ke jun i k'ij na Pablo, it'ixbédhájich, chaw'k'ilách ani in utsa' enché' an ejattaláb xi ta' ti k'wajat ba jachan' an tsidhan:

—Tin bij na Jesukristo tu utsál abal ki kale ba jachan' an tsidhan.

Ani támk'i ti kale jachan' an ejattaláb ban tsidhan.

¹⁹Por tam ti nin ajátiktsik jachan' an tsidhan in chu'u abal yabich más ne'ech kin ejto kin átlomna', in yak'wa'tsik na Pablo ani na Silas ani in júna' ch'ejel bitsow xon ti k'wajat an awitalábsik.

²⁰Utwattsik ban awitalábsik ani in ulutsik enché' xi yak'wxiné:

—Jeché' an iniktsik, xi ja'ich i judiotsik, exom in péjéxlindhál an atiklábsik xi teché' ba ni bitsówil ²¹ani exom in ok'tsixinál xowa' jajá'tsik in ujnámal in t'ajál, por wawá' yab alwa' ki bach'u nibal ki t'aja', kom u romano.

²²An atiklábsik chakuy ani in adhík ti utey ba na Pablo ani na Silas. An awitalábsik in abna' ka k'o'tsin tin k'udhk'úmil na Pablo ani na Silas ani ka kwadhantsik k'al i wich'ate'. ²³Tam ti ok'on ti kwadhnaltsik yáníl, balyat ban wik'axte' ani utsan an belkol wik'axte' abal kin beletna'tsik t'ajat alwa'. ²⁴Tam ti an belkol wik'axte' in ach'a' utsan jeché', in baliy asta tin ok'ontalich in altájil an wik'axte' ani in jila' mach'bintsidhtsik tin akan k'al i te'.

²⁵Por tam ti ch'ejelich i akal, na Pablo ani na Silas k'wajattsik ti ól ani in ajatnáłtsik i ajatláb abal a Dios. Xi k'e'et an wik'néltsik k'wajat in ach'áltsik. ²⁶Jun jik'towál ti

léwék'in chapik t'ajat an chabál ani in dhiya' nin akanlábil an wik'axte'. Támk'i jachan', jak'pin ejtal an wil'lechtsik ani wilk'an an pat'álsik xi k'ál ti k'wajat wik'adh an wik'nélsik. ²⁷Ejech an belkol wik'axte' ani tam tin chu'u abal ejtal nin wil'léblchtsik an wik'axte' jak'pinék, in jixóna' nin machétil abal kin chemdha' tinbá' kom in chalpayal ke ájlámadh ejtal an wik'nélsik. ²⁸Por tawná kawidh enché' k'al na Pablo:

—Yab xata' ka t'ajtsi tabá', pos ejtal teché' u k'wajat.

²⁹In konoy tám jun i tajbaxtaláb an belkol wik'axte', ochich adhik altá ani u wipipíl k'al i jík'ib tudhlan tin tamét na Pablo ani na Silas. ³⁰Káldhátsik tám eléb k'al an belkol wik'axte' ani konyattsik enché':

—Ja'úchtsik, ¿jant'éy yejat ku t'aja' abal kin lo'ey neye?

³¹Jajá'tsik in tók'oy enché':

—Ka bela' an Ajátikláb Jesukristo ani ne'ech ki lo'ey tatá' ani ejtal na kidhtaltsik.

³²T'iltsin tin káwintal an Ajátikláb ani ejtal nin kidhtaltsik jachan' an belkol wik'axte', t'ílsintsik jeye. ³³Jachan' i ora bél akal, an belkol wik'axte' in júna' na Pablo ani na Silas abal kin t'aktsi xon ti ch'objédhats k'al an wich'ate'. Tayíl, pujan an belkol wik'axte' ani ejtal nin kidhtaltsik. ³⁴Más tayíl, an belkol wik'axte' in júna'tsik tin k'imá' ani in k'apundha'. An belkol wik'axte' ani ejtal nin kidhtaltsik, u kulbél t'ajat abal in bela'ichtsik na Dios.

³⁵Tam ti tsudhey, an awitaláchtsik in aba' dhajawe i yák'waltsik abal

ka utsan an belkol wik'axte' kin walka'ichtsik. ³⁶Utsan tám enché' na Pablo k'al an belkol wik'axte':

—An awitaláchtsik in ulal abal tu walka'ichtsik; jaxtám, awil ki k'aléchtsik ani yab ki k'wajaysik ta chalpax.

³⁷Por na Pablo in ulu enché':

—Wawá' xu romano, tu kwadha' tin tamét an atikláchtsik maske yab in exbayámalsik ok'ox xant'éy i walámal, tu baliy ban wik'axte'; ani éxo' tu walkál chinatk'i? iPos yaba'! Ka tsíchtsik xo' jajá'tsik ti ku káldha'.

³⁸An yák'waltsik in t'íltsi jeché' an awitaláchtsik ani an awitaláchtsik jik'éy tam tin cho'óbna'tsik abal na Pablo ani na Silas u romano. ³⁹Pos k'ale tám an awitaláchtsik abal kin kontsi ti pakwlantsixtaláb na Pablo ani na Silas. Káldhájichtsik tám ani kontsin ti alwa'taláb abal ka kaléchtsik ba jachan' an bitsow.

⁴⁰Tam ti kaléchtsik ban wik'axte', k'ale bin k'imá' na Lidia. Tam tin álna'ich an kidhábláchtsik ani in utsa'ich abal yab kin jila'tsik ti belom, k'aléchtsik tám.

An péjéxataláb xi Tesalónika

17 Tam ti k'aléchtsik, na Pablo ani na Silas wat'éy ban bitsowtsik xi Anfípolis, xi Apolonia ani ulichtsik ban bitsow xi Tesalónika. Taja', ta' ti k'wajat jun i atá xon ti an judíotsik in t'ajál an junkuntaláb. ²Na Pablo, k'ale ban atá xon tu t'ajnal an junkuntaláb jelt xan tin ujnámalich in t'ajál ani óx i semana káwin k'al jajá'tsik tam in k'ítsájil an koyóxnich. ³Anílk'i

xan tin ulal an T'okat Dhuslab, anchan' tin wiltsaltsik ke an Kristo ko'ol kin wat'na' i yajtsiktaláb, ko'ol ka chemdhá ani ka ejech ti ít. In ulal enché':

—Jeché' na Jesús xin k'wajat tu t'ílsaltsik, ja'ich an Kristo.

⁴Belmách tám taltsik an judíotsik ani junkuntsik k'al na Pablo ani na Silas. Belmách jeye yán i griego xin k'ak'náltsik t'ajat na Dios ani yán i mímláb xi exlómtetsik t'ajat. ⁵Por k'al jeché' tin kwenta, an judíotsik xi yab belmámadh, tujeytsik ti it'ixbél ani in junku cháb óx i iniktsik xi at'ax xi xe'echk'itsik ti bél yab xata' in t'ojnál. In tujutsik ti péjex ani in it'ixbédha' an atiklábtsik xi ba jachan' an bitsow. K'aletsik ti péjex bin k'imá' na Jasón, in ayaltsik na Pablo ani na Silas abal kin káldha'tsik ani kin pidhna' ban atiklábtsik. ⁶Por kom yab elantsik taja' na Pablo ani na Silas, in júna'tsik bodhodhól na Jasón ani taltsik i kidháblábsik tin tamét an awiltalábsik xi ba jachan' an bitsow ani in ulutsik kawidh enché':

—Jeché' an iniktsik, xi xe'ech in ojtsal tin chalab an atiklábtsik putál an k'ay'lá, tsi'nekich jeye xo' teché'. ⁷Jeché' na Jasón in koydhámal tin k'imá'. Ejtal jajá'tsik in ch'ikat t'ajtsal tin tak'ixtalábil an lej pulek tak'ix romano abal in ulaltsik ke wa'ach ít i Pulek Tak'ix xu bijyáb ta Jesús.

⁸Tam tin ach'a'tsik ejtal jeché', an atiklábtsik ani an awiltalábsik tujey ti it'ixbél. ⁹Por na Jasón ani xi k'e'ettsik jeye, in pidhna'tsik i jalbixtaláb abal ka walkátsik.

Tam ti k'wajattsik na Pablo ani na Silas ban bitsow Berea

¹⁰Jik'atk'i ti utsantsik na Pablo ani na Silas k'al an kidháblábsik abal ka kale akal ani ka k'aléchtsik Berea. Tam ti ulichtsik taja', k'aletsik ban atá xon ti an judíotsik in t'ajál an junkuntaláb. ¹¹Jeché' an judíotsik, alwa' iniktsik ja' ani yab jelti xi Tesalónika. In bach'utsik an alwa' t'ilab k'al yantam i kulbétaláb ani tsudhey ka tsudhey in ajyaltsik ban T'okat Dhuslab abal kin chu'u max tsubax lejtal xowa' u óltsinaltsik k'al na Pablo ani na Silas. ¹²Jaxtám, yán belmách xi jajá'tsik ani an griegotsik jeye. Belmách jeye i mímlábsik ani i iniktsik xi exlómtetsik t'ajat. ¹³Por tam ti an judíotsik xi Tesalónika in cho'óbna' abal na Pablo k'wajat in t'ilál jeye nin káwintal na Dios ba jachan' an bitsow xi Berea, k'aletsik jeye taja' ani in péjéxlintha' an atiklábtsik. ¹⁴Por an kidháblábsik in aba' jik'atk'i na Pablo abal ka k'ale bin waltsik an pujal. Na Silas ani na Timoteo, jilk'ontsik Berea. ¹⁵Júná na Pablo k'al nin juniktsik asta ban bitsow xin bij Atenas. Tam ti ulichtsik taja', an junkiltsik witsiy, por utsantsik k'al na Pablo abal ka witsiy Berea ani kin utsa' na Silas ani na Timoteo abal ka k'aletsik dhubat xon ti k'wajat na Pablo.

Tam ti k'wajat na Pablo ban bitsow xi Atenas

¹⁶Lejat na Pablo k'wajat Atenas in aytsím na Silas ani na Timoteo, u chalpax t'ajat abal in chu'tal an atiklábtsik xi ba jachan' an bitsow

in k'ak'nálsik t'ajat i ch'ilabtsik.
¹⁷Jaxtám na Pablo, u k'alel kin t'íla' nin káwintal na Dios ban atá xon tu t'ajnal an junkuntaláb. U k'wajíl jeye ti káw k'al taltsik xin k'ak'nál a Dios ani tsudhey ka tsudhey in t'ílsal tin káwintal na Dios junax ch'ejel bitsow xita'k'i kin ela'. ¹⁸Taltsik an iniktsik xin wewkómtsal tin ok'tsixtalábil xu bijyáb ti epikúreos ani taltsik jeye xin wewkómtsal tin ok'tsixtalábil an estoikos, in tujutsik ti t'ilólól k'al na Pablo. Taltsik in ulal enché':

—¿Jant'éy awil tu utsál jeché' an inik xu káw t'ajat?

Ani taltsik in ulal jeye:

—In junwal jelti max xe'ech in ólnál i k'e'et diostsik.

Jeché' tin ulaltsik, ja'ich abal in ach'álsik ke na Pablo in t'ilál an alwa' t'ilab k'al tin kwenta na Jesús ani abal ne'ech ka ejdhá ti ít an chemélomtsik k'al na Dios. ¹⁹Júná tám ba jun i kubtaláb xu bijyáb ti Areópago, xon tin ujnámal u junkunal an tak'ixtsik ani konyat enché':

—¿Alwa'xe' ki cho'óbna' weye jeché' an ít ok'tsixtaláb xi tatá' a tsi'dhál? ²⁰Pos wawá' i ach'ál a t'ilál xowa' yab i exbayal ani i lé' weye ki exbay xant'éy in lé' kin ulu ejtal jeché'.

²¹Pos ejtal xu k'wajílsik Atenas ani an píl iniktsik jeye xu k'wajílsik taja', yabtsik más xowa' in chalpayal, tokot kin ach'a' ani kin t'íla' an ít t'ilabtsik xu t'ilnal taja'.

²²Kubey tám na Pablo junax ch'ejel xon ti jajá'tsik k'wajat ban Areópago ani in ulu enché':

—Pay'lomlábsik xi k'wajíl Atenas, naná' u chu'tal ke tatá'tsik a k'ak'nál t'ajat a diosiltsik. ²³Abal tam tin xe'chin tin telólól xon ta t'ajálsik an k'ak'naxtaláb, u ela' ba jún xon ta k'wajbálsik an pikbaxtaláb i dhuslab xin ulal enché': “Abal na Dios xi yab i exlál.” Pos jeché' na Dios xi tatá'tsik a k'ak'nál maske yab a exlál, ja'ich na Dios xi naná' tu t'ílsaltsik.

²⁴Jeché' na Dios, ja'ich xin t'ajámal an k'ay'lá ani ejtal xowa' wa'ach; Jajá' in dhabal an walk'i' ani an k'ay'lá. Yab u k'wajíl ban pulek atá xon ti Jajá' u k'ak'náb xi t'ajadh k'al i iniktsik, ²⁵nibal in kó'yal i yejetaláb xi ne'ech ka ejtowat ka t'ajtsin k'al i atiklábtsik. Pos Jajá' tu pidhál an ti xe'chintaláb, Jajá' tu t'ajál ku dhútsumlách ani Jajá' tu pidhál ejtal xowa' i yéntsál.

²⁶K'al jún tokot i inik tin t'ajámal ejtal an atiklábtsik abal ka k'wajaytsik ba putál an chabál. In ok'ox bijtsámalich an ti k'ij ani an ti chabál xon ti yejat ka k'wajaytsik, ²⁷abal kin aliysik na Dios, jelti max baludhk'i ne'ech kin ejto kin ela'tsik, maske tsubax k'ejle na Dios yab ów ti k'wajat k'al wawá'. ²⁸Pos k'al tin awiltal na Dios tu xe'ech, tu yoy'nal ani tu ejat; jun i chalpadh inik xi tatá'tsik a kidhtal in ulu enché': “Wawá' u kidhtaláb k'al a Dios.” ²⁹Max wawá' u kidhtaláb k'al a Dios, yab yejat ki chalpay ke na Dios in junwal jelti jun i ch'ilab xi t'ajadh k'al i oro, o k'al i plata, o k'al i t'ujub, xi t'ajnék k'al i iniktsik xantik'i jajá'tsik kin chalpay. ³⁰Na Dios in kuxuy xowa' in t'aja' an atiklábtsik xi ti we'él chabk'i' abal

yab in cho'ób xant'éy in t'ajátsik. Por xo', in utsál ejtal an atiklábsik xi putálk'i abal kin jila'ichtsik ti walablom. ³¹Pos na Dios in bijyámalich jun i k'ij xowk'i ne'ech kin lújundha' ejtal an atiklábsik xi teché' ti k'ay'lá k'al i lujattaláb. Ne'ech ka lújundhátsik k'al jun i inik xi Jajá' in takwyámal ani jeché', ejtalich in pidhámal kin cho'óbna' xita' Já' tam ti Jajá' in ejdha' ti ít.

³²Tam tin ach'a'tsik abal an chemélomtsik ne'ech ka ejdhá ti ít, taltsik labídhnxin ani taltsik in ulu enché':

—Tayíl juní ne'ech ki óntsi ki ach'a' jeché' xowa' a t'ilál.

³³Jilanichtsik tám k'al na Pablo. ³⁴Por wéwná k'al taltsik i atiklábsik ani belmáchtsik. Jún ti éb xi jajá'tsik, ja'ich na Dionisio, xu kidhtaláb jeye k'al xu junkunaltsik ban Areópago. Belmách jeye jun i mímláb xu bijyáb Dámaris ani yán más xita'.

Tam ti k'wajat na Pablo ban bitsow xi Korinto

18 Tam ti más tayíl, na Pablo kale Atenas ani k'ale ban bitsow xin bij Korinto. ²Taja', in ela' jun i judío xin bij Akila, xu chakam ban chabál xi Ponto. Na Akila ani nin tomtal Prisila tám t'ajat ít ti ulneksik Korinto. Jajá'tsik tál ban chabál xin bij Italia, kaletsik ban bitsow xi Roma abal an pulek tak'ix Klawdio in ulu ke yejat ka kale Roma ejtal an judíotsik. Na Pablo k'ale kin álna' na Akila ani na Prisila ³ani kom na Pablo in wit'ál jeye kin t'aja' xowa' jajá'tsik in t'ajál, ke ja'ich an t'ojmách k'udhk'um atá,

k'wajay k'al jajá'tsik abal ka t'ójon junax. ⁴Ech'ek'i tam in k'ítsájil an koyóxnich, na Pablo u k'alel ban atá xon tu t'ajnal an junkuntaláb, u k'wajíl kin t'íla' taja' an alwa' t'ilab, in pakabédhál an judíotsik ani xi yabtsik u judío jeye.

⁵Tam ti ulich na Silas ani na Timoteo xi tátsik Masedonia, na Pablo in óntsich tám kin t'íla' an alwa' t'ilab abal kin lej tsubk'antsi an judíotsik, ke na Jesús, ja'ich an Kristo xi jajá'tsik k'wajat in aytsím.

⁶Por an judíotsik tujeý ti it'ixbél ani ti odhbijixtsik. In tiniy tám nin k'udhk'úmil na Pablo jelti jun i exól abal kin xalk'antsitsik ke yab alwa' xan tin t'ajál ani in utsa'tsik enché':

—Tatá'tsik ta walab max ka k'íbdha' na ejattal, naná' yabich u kwenta. Xo' in ne'chich abal ku t'íltsi an ti alwa' t'ilab xi yabtsik u judío.

⁷Kale tám ban atá xon tu t'ajnal an junkuntaláb ani k'ale bin k'imá' jun i inik xin bij Justo. Jeché' an inik, in k'ak'nál jeye na Dios ani u k'wajíl tin wál an atá xon tu t'ajnal an junkuntaláb. ⁸Na Krispo, xu ok'lek ban atá xon tu t'ajnal an junkuntaláb k'al ejtal nin kidhtaltsik, in bela'tsik an Ajátikláb. Belmách jeye yán i atiklábsik xi taja' Korinto tam tin ach'a'tsik jeché' an alwa' t'ilab ani pujantsik. ⁹Jun i akal, na Pablo in chu'u jun i xalk'antsixtaláb xon ti utsan enché' k'al an Ajátikláb:

—Yab ki jik'ey, ka óntsi ka t'íla' nu káwintal ani yab ki chamk'an.

¹⁰Naná' in k'wajat k'al tatá' ani yab xita' ne'ech kin ejto ti ki t'ajtsi jun xata' yab alwa', pos u ko'ol yán i

atiklábsik ba jeché' an bitsow xi ne'echtsik ti kin bela'.

¹¹Anchan', na Pablo k'wajay taja' Korinto jun i tamub k'al ch'ejel, in ok'tsal an atiklábsik an tin káwintal na Dios.

¹²Por jachan' i k'ij, tam ti na Galión k'wajat ti pulek awiltaláb Akaya, an judíotsik junkun abal kin péjey na Pablo. Júná xon tu t'ajnal an lújundhaxtaláb ¹³ani utsan enché' an pulek awiltaláb:

—Jeché' an inik xe'ech in utsál an atiklábsik ke yejat kin k'ak'na' na Dios k'al jun i k'ak'naxtaláb xi yab in junwal jelt xan tin ulal nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés.

¹⁴Ne'chich jeye t'ajat ka káwin na Pablo, tam ti na Galión in utsa' enché' an judíotsik:

—Judíotsik, max ja'ichak jun i walastaláb o jun i at'axtaláb xowa' in t'ajámál jeché' an inik, ne'ech tu exbantsitsik xowa' ka ulu; ¹⁵por kom i t'ilabk'i ani i bijlábki'sik xowa' a káwlíxnál ani k'al tin kwenta jeye na tak'ixtalábiltsik, awil ka lejkiy tatá'k'itsik, naná' yab u lé' tin lújundhom k'al jeché' xowa' tatá'tsik a káwlíxnál.

¹⁶Ani in utsa' tám ka kaléchtsik eléb ejtal ti éb. ¹⁷Na Sóstenes, an inik xu ok'lek ban atá xon tu t'ajnal an junkuntaláb yak'wan k'al xi tá' ti k'wajattsik ani cha'wat taja' tin tamét an pulek awiltaláb. Por na Galión yab in t'aja' ti k'ij ejtal jeché'.

**Na Pablo witsiy Antiokía
ani in tujúch tin oxtsíl ti
k'alel owdha' ti t'iltsix**

¹⁸Na Pablo k'wajay bél owat Korinto. Más tayíl, in utsa'ich tám

an kidháblábsik abal ne'chich ani balinich tám ban tan abal ka k'ale ban chabál xi Siria junax k'al na Prisila ani na Akila. Ban bitsow xi Senkrea, tam ti yabél balnék ban tan, na Pablo olilin abal kin t'aja' jun xata' xowa' in ulúmal ne'ech kin t'aja'. ¹⁹Tam ti ulichtsik ban bitsow xi Efeso, na Pablo in jila' na Prisila ani na Akila. K'ale ban atá xon tu t'ajnal an junkuntaláb ani káwin k'al an judíotsik xi taja' u junkunal. ²⁰Pakabédhá k'al an judíotsik xi taja' abal ka k'wajay nakat i k'ij k'al jajá'tsik, por na Pablo yab in le'na'. ²¹Chapnédhomách tokot na Pablo abal ne'chich ani in utsa'tsik enché':

—Ko'ol kin k'ale Jerusalén abal ku ajíbna' an ajib xi exomich ti k'unel; por ne'ech juní kin witsiy abal tu álna'tsik ti ít, max na Dios anchan' tin lé'.

Tayíl, na Pablo balin ban tan ani kale Efeso. ²²Tam ti ulich Sesarea, na Pablo pa'ay ban tan ani k'ale Jerusalén abal kin chapnédha' an belomtsik. Tayíl k'ale jeye Antiokía. ²³Tam ti k'wajách wé' i k'ij Antiokía, kale juní ani xe'chin kin loniy juntsik ti juntsik an bitsowtsik xu tak'nal Galasia ani xi Frijia, in punk'untsaltsik abal yab kin jila' ti belom.

Na Apolos xe'chin Efeso ti t'iltsix

²⁴Tam ti jachan' i k'ij, ulich Efeso jun i judío xu bijyáb ta Apolos, xu chakam ban bitsow xi Alejandría. Jeché' na Apolos, ja'ich jun i alwa' t'iltsix tin káwintal na Dios ani in exlál t'ajat alwa' an T'okat

Dhuslab. ²⁵Jajá' ok'tsidh t'ajat alwa' tin tsubaxtalábil an Ajátikláb, u t'iltsix k'al yantam i kulbétaaláb ani u ok'tsix k'al yantam i tajaxtaláb k'al tin kwenta na Jesús, maske jajá' tokot in exlál nin pujaxtalábil na Juan. ²⁶Na Apolos k'wajay ti t'iltsix ban atá xon tu t'ajnal an junkuntaláb k'al ni jun i jík'ib; por tam ti ach'an k'al na Prisila ani na Akila, júná pílk'i ani wiltsin más tajax tin tsubaxtalábil na Dios. ²⁷Tayíl, tam ti na Apolos in ulu abal ne'ech ban chabál xi Akaya, tolmiyat k'al an kidháblábitsik ani in abtsitsik jun i dhutsadh úw abal an belomtsik xi taja', xon tin utsál abal kin bach'utsik alwa' na Apolos tam ka ulich. Tam ti ulich Akaya, in tolmiy t'ajat xi belmámadhichtsik k'al tin kwenta nin alwa'tal na Dios. ²⁸Na Apolos in xalk'ál tin tamét an atiklábtsik abal uk'pinék ti k'wajat an judíotsik k'al tin kwenta na Jesús. In xalk'antsal k'al jun i tsubaxtaláb xi yab xita' ne'ech kin ejto kin ulu ke yab ani' ani in óltsaltsik ban T'okat Dhuslab, ke na Jesús ja'ich an Kristo xi k'wajattsik in aytším.

Tam ti na Pablo ulich Efeso

19 Lejat na Apolos k'wajat Korinto, na Pablo wat'ey ban kwentsaltsik xi k'wajat ban ch'énlom ani ulich Efeso, xon tin ela' cháb óx i belomtsik.

²Konyattsik enché' k'al na Pablo:

—¿A bach'utsikxe' an T'okat Ejattaláb tam ta belmách?

Tók'ontsik enché':

—Nibal i ach'ámal ela' max wa'ach i T'okat Ejattaláb.

³Konyattsik tám juní enché' k'al na Pablo:

—Pos, ¿jant'om pujaxtaláb a bach'úmaltsik?

Jajá'tsik tók'on enché':

—Wawá' u pujan jelt xan tin ulu na Juan.

⁴Utsantsik tám enché' k'al na Pablo:

—Ani' k'ejle, na Juan in pujoyámal xin jilálchtsik ti walablom, por in utsálsik abal yejat kin bela' xi ne'ech ka tsích más tayíl ké jajá'. Jeché' xi k'wajat in t'ilál, ja'ich na Jesús, an Kristo.

⁵Tam tin ach'a'ichtsik jeché', pujoyattsik tin bij an Ajátikláb Jesús. ⁶In k'wajba' tám nin k'ubak na Pablo bin éb jajá'tsik ani ulich an T'okat Ejattaláb ba jajá'tsik. Káwintsik k'al i k'e'et káwintaláb ani in t'iláltsik i t'ilab xu pidhnal kin ulu k'al a Dios. ⁷Lajucháb xóna' an iniktsik xin exbay xowa' utsan k'al na Pablo.

⁸Tin nakíl óx a ích', na Pablo in óntsi ka k'ale ban atá xon tu t'ajnal an junkuntaláb. Taja' in wilál ani in t'ilál nin káwintal na Dios k'al ni jun i jík'ib. In pakabédhál an atiklábtsik abal kin exbay xan tu tak'ix na Dios. ⁹Por taltsik in chapikmédhá' nin itsích ani yab in le'na'tsik ti belom, tokot in at'ax t'iláltsik an ít ok'tsixtaláb tin tamét an atiklábtsik. Pílmé tám na Pablo k'al jajá'tsik ani in júna' an belomtsik ba jun i atá xon tu t'ajnal i exóblách. Jeché' an atá, in dhabal jun in inik xin bij Tirano ani taja' ti ok'tsixin na Pablo tsudhey ka tsudhey. ¹⁰Anchan' tin óntsi kin t'aja' na Pablo tin nakíl cháb i tamub, jaxtám ti ejtal an

atíklábsik xu k'wajíl ban chabál xi Asia, i judíotsik ani i griegotsik, in ach'a' nin tsubaxtalábil an Ajátíkláb Jesús. ¹¹Na Dios in pidhál ti awitaláb na Pablo abal kin t'aja' i pakdha' labandhaxtaláb. ¹²Wat'ats t'ajat, ke asta i panyuelotsik o i k'udhk'umtsik xin takámal o in wetnámal na Pablo, u júntsinal an ya'ultsik. Tam kin taka' an ya'ultsik, u jelél k'al an yaw'lách xin ko'oltsik ani an at'ax ejattalábsik u kalel jeye.

¹³Por taltsik i judíotsik xi xe'ech ti káldhax at'ax ejattaláb ban atíklábsik, in le'na' kin éntsi tin bij an Ajátíkláb Jesús abal kin káldhaxna'. In utsál enché' an at'ax ejattalábsik:

—Tin bij na Jesús xi xe'ech in t'ilál na Pablo, tu utsál ki kaletsik.

¹⁴Jeché' ja'ich in t'ajál xi búk an iníksik xu chakámlábsik k'al na Eseba, jun i judío xi ja'ich jún ti éb in ok'lékil an pále'tsik. ¹⁵Por tam tin utsa'tsik anchan', tók'oyat enché' k'al an at'ax ejattaláb:

—Na Jesús u exlál ani u exlál jeye xitam já' na Pablo; por tatát'sik, çjita'tsik teye?

¹⁶Támk'i jachan', an inik xon ti k'wajat an at'ax ejattaláb, t'íkchon xon ti jajá'tsik k'wajat ani kom líkat t'ajat, átátsik ejtal ti éb. Cha'wattsik t'ajat, ch'objédhá ani chilim ti kaletsik ti ádhil ba jachan' an atá. ¹⁷Ejtal an judíotsik ani an griegotsik xu k'wajíl taja' Efeso, in cho'óbna' jeché'; jaxtám ti jik'éytsik t'ajat ani in pubédhantsaltsik tin bij an Ajátíkláb Jesús.

¹⁸Aníl jeye, yán xi belmámadhichtsik, u ulel kin ólna' an walastaláb xin

t'ajámalsik ti we'él chabk'i'. ¹⁹Xu dhimantsikwi'ik, in tsí'dhál nin dhutsadh úwiltsik ani in tsikál tin tamét an atíklábsik. Tam ti káldhantsat xat'wa' in jalbíl jachan' an dhutsadh úwtsik, in bajaw nin jalbíl, chab inik láju mil i tumín xi t'ajadh k'al i plata. ²⁰Ani anchan', nin tsubaxtalábil an Ajátíkláb ne'ech u buk'el u buk'el ani u xalk'anal nin awital.

²¹Tam ti más tayíl, na Pablo in ulu abal ne'ech kin álna' an belomtsik xu k'wajíl ban chabál xi Masedonia ani xi Akaya ani kin óntsi an bél asta Jerusalén. In ulu jeye ke tam kin álna'ich Jerusalén, ko'ol ka k'ale jeye Roma.

²²In aba' tám Masedonia cháb nin tolmiwálsik, na Timoteo ani na Erasto, lejat jajá' jilk'on bél wé' i k'ij Asia.

An péjéxthaláb xi Efeso

²³Tam ti jachan' i k'ij, wa'chin jun i káwlíxthaláb púlek k'al tin kwenta an ít ok'tsixelaláb. ²⁴Jachan' an káwlíxthaláb, in t'aja' jun i inik xin bij Demetrio xin t'ajál i ch'ilabtsik k'al i plata. Jeché' an inik in t'ajál i ts'itsik ch'ilab xin junwal jelti an atá xon tu k'ak'náb an ajátíkláb xu bijyáb Diana ani yandha' t'ajat in átál xu t'ojnaltsik k'al jajá'. ²⁵Pos in junku nin t'ojnáiltsik k'ál xi k'e'ettsik xi jayéchk'i jeye in t'ojlábil ani in utsa'tsik enché':

—Ja'úbtsik, a cho'óbichtsik ke k'al jeché' an t'ojláb i átál t'ajat an tumín; ²⁶por xo', a chu'taltsik ani a ach'átsik, ke jeché' na Pablo xe'ech in ulal ke an ch'ilabtsik xin t'ajál an iníksik, yab i dios. Yánich

i atiklábtsik in t'ajámál kin bela' anchan', yab tokot teché'k'i Efeso, aníl jeye putá'lk'i ban chabál xi Asia. ²⁷Jeché' yab t'ajat alwa' abal ne'ech ti ku ojsi jeché' an ti t'ojláb xi ko'ol. Yab tokot jeché'k'i, an atá xon tu k'ak'náb an ajátikláb xu bijyáb Diana, yabich jeye ne'ech ka t'ajan ti k'ij tayíl. Anchan', ne'ech tám ka pojksantsatich tin pubíl jeché' an ajátikláb xu k'ak'náb k'al ejtal wawá' xu k'wajíl ban chabál xi Asia ani k'al xu k'wajíltsik jeye putá'lk'i an k'ay'lá.

²⁸Tam tin ach'a'tsik jeché', chakuytsik t'ajat ani kawidh tin ulutsik enché':

—iPúlek an ajátikláb Diana, xu k'ak'náb k'al wawá' xu k'wajíl teché' Efeso!

²⁹Wa'chin tám i péjéxaláb ba jachan' an bitsow. Yak'wan na Gayo ani na Aristarko, cháb i iniktsik xu k'wajíl Masedonia xi junkímté k'al na Pablo ani bodhodhól ti júnátsik asta xon tin kó'yal an junkuntaláb an atiklábtsik. ³⁰Na Pablo in lé'wi'ik ka ochich taja' abal ka káwin k'al an atiklábtsik, por yab walká k'al an belomtsik. ³¹Aníl jeye, taltsik nin ja'úb na Pablo xu awiltalábtsik Asia, in abna' ka pakabédhá na Pablo abal yab ka ochich taja'. ³²Lejat ba jachan' an junkuntaláb, an atiklábtsik k'e'etich k'e'etich xant'éy in ulaltsik kawidh abal u chakú'ltik ani yán an atiklábtsik xi yab in cho'ób xant'ók'i ti junkunék. ³³Por taltsik xi ta' ti k'wajat taja' in óltsi na Alejandro xant'ók'i tin kwenta tin t'ajáltsik anchan'. Jeché' na Alejandro, ja'ich xi nixk'á ka ochich tin tamét an

atiklábtsik k'al an judíotsik. Na Alejandro in utsa' an atiklábtsik k'al in k'ubakk'i abal ka chamk'an kom jajá' in lé' ti káw ani kin ulu ke yab jajá' an judíotsik in tujúm jeché'. ³⁴Por tam ti chu'tat abal jajá' u judío jeye, k'wajaytsik ti dhajnal enché' cháb xóna' i ora:

—iPúlek an ajátikláb Diana xu k'ak'náb k'al wawá' xu k'wajíl teché' Efeso!

³⁵Tam ti an dhutsum xi ba jachan' an bitsow in ejtóch kin chamk'a' an atiklábtsik, in ulu enché':

—Pay'lomlábtsik xi k'wajíl Efeso, putál an k'ay'lá in cho'ób ke jeché' an bitsow xi Efeso k'wajat punk'udh abal kin beletna' an atá xon tu k'ak'náb an ajátikláb xu bijyáb Diana ani ka beletnantsat jeye an tin ch'ilábil xi tál ba na Jupiter. ³⁶Kom yab xita' ne'ech kin ejto kin ulu ke jeché' yab ani', ki chamk'antsik ani yab xata' ka t'aja'tsik max yab a chalpayámalsik ok'ox alwa'. ³⁷Pos jeché' an iniktsik xi tatá'tsik a tsi'dhámál, yab in odhbijyámál nibal in at'ax t'ilámál ni ajátik Diana. ³⁸Max na Demetrio ani nin t'ojnáiltsik waltsidh k'al jun xita', jaxtámich ti wa'ach i lújundhomtsik ban atá xon tu t'ajnal i lújundhaxtaláb; awil kin utsbij taja' ani ka lejkinsik alwa' jelt xan tin ulal an tak'ixtaláb. ³⁹Ani max a ko'ol bél k'e'et xant'éy ka lejkiytsik, yejat ka lejkiytsik ba jun i junkuntaláb; ⁴⁰yab tá' ku utsan ke wawá' i t'ajál ka péjéxin an atiklábtsik k'al xowa' támun xo'. Pos yab wa'ach ni jun i tsubaxtaláb xi ne'ech ki ejto ki ulu max ku konyat xant'ók'i tin kwenta ti t'ajan jeché'.

⁴¹Tam ti ok'on kin ulu jeché', in utsa' tám an atiklábitsik abal ka k'aléch.

An belách xin t'aja' na Pablo ban chabál xi Masedonia ani xi Gresia

20 Tam ti ok'onich an péjéxtaláb, na Pablo in kaniy an belomtsik abal kin pidha' cháb óx ti tak'ixtaláb. Tayíl, tam ti ok'onich kin pidhna' jeché' an tak'ixtaláb, in chapnédha'ichtsik tám k'al jun i muluk'naxtaláb ani k'aléch tám Masedonia. ²In álna' putálk'i an kwentsaltsik xi ba jachan' an chabál, in pakabédhál t'ajat an kidháblábitsik k'al nin káwintal ani más tayíl ulich Gresia. ³K'wajay taja' óx a ích'. Tam ti ne'chich t'ajat ka balin ban tan abal ka k'ale Siria, na Pablo in cho'óbnal xant'éy tu le'náb ka t'ajtsin k'al an judíotsik abal u at'nal. Jaxtám tin chalpay abal más alwa' ka witsiy belal ani wat'éy juní Masedonia. ⁴Junikná k'al na Sópater xu k'wajíl Berea xu chakámláb k'al na Pirro, na Aristarko ani na Segundo xu k'wajíltsik Tesalónika, na Gayo xu k'wajíl Derbe, na Timoteo, na Tíkiko ani na Trófimo xu k'wajíltsik ban chabál xi Asia. ⁵Jeché' an kidháblábitsik okxin ani tu aytsitsik ban bitsow xi Troas. ⁶Tam ti ok'onich an ajib xowk'i tu k'apnal an pan xi yab jilbédhats k'al an jilbédhaxtaláb k'oye, u kale Filipos k'al i tan ani tin bó'láb a k'ítsá, i bajawtsik ban bitsow xi Troas. U k'wajay taja' búk a k'ítsá.

Na Pablo in álna' an bitsow xi Troas

⁷Tin jidhtal k'ítsájil an semana, u junkun abal ki péjchíxna' an pan

ani na Pablo in ok'tsal an belomtsik. Kom tam jun tsudhelom ne'ech ka k'aléch, in óntsi ti káw asta ti ch'éjlan an akal. ⁸Xon tu junkunék, ja'ich ba jun i altá xi k'wajat ba jun i púntsíx atá xon ti k'wajat let'ot'ól yán i tajbaxtalábitsik ⁹ani jun i kwitól inik xu bijyáb ta Ewtiko, buxúl ban bentana. Kom na Pablo owéch t'ajat ti ok'tsax, an kwitól in le'na' t'ajat ti wayal, wayich uk'pidhk'i ani kwajlan ban púntsíx atá. Nin t'ek'íl, ja'ich in oxtal in puntsíl jachan' an atá ani chemnek ti dhayan. ¹⁰Pa'ay tám na Pablo, kwachiy xon ti k'wajat an kwitól, in muluk'na' ani in utsa' enché' an kidháblábitsik:

—Yab ki jik'eytsik, yab chemnek.

¹¹K'adhiy tám juní na Pablo, in peja' an pan, in k'aputsik ani in óntsi ti ok'tsax asta ti tsudhey. Tayíl k'aléch tám. ¹²An kwitól ejat ti júná ani ejtal u kulbélsik ti jilk'on.

An belách xin t'aja' na Pablo ban bitsow xi Troas asta Mileto

¹³Wawá' u okxin ani u k'ale k'al i tan asta Asón abal ki ik'i' na Pablo abal anchan' tin ulúmal kom jajá' belal tin le'na' ka k'ale. ¹⁴Tam tu éláxin Asón k'al jajá', balin jeye ban tan k'al wawá' ani u k'ale Mítilene. ¹⁵U kale taja' ani tam ti jun tsudhelom, u wat'éy tin tamét an chabál xin bij Kío. Tam ti jun tsudhelom juní, u ulich Samos, xon tu kubélsik an tan. U koyóch Trojilio ani tam ti jun tsudhelom tam tu beléch putál a k'ítsá, u ulich Mileto. ¹⁶Anchan' ti t'aja' abal na Pablo yab ka k'wajay nakat i k'ij Asia. Yab in le'na' ka k'ale

Efeso, pos jajá' in lé' ka ulich jik'at Jerusalén ani max in ejtowalak ka ulich jik'at, in lé' ka k'wajay taja' tam kin bajaw in k'ítsájil an Pentekostés.

**An t'ilabtsik xin t'íltsi na Pablo
an ok'lek belomtsik xi Efeso**

¹⁷Tam ti na Pablo k'wajat Mileto, in abna' ka kanyat an ok'lek belomtsik xi Efeso ¹⁸ani tam ti ulichtsik, in utsa' enché':

—Tatá'tsik a cho'ób alwa' xan tin k'wajay asta tin ulichk'i teché' Asia. ¹⁹Ech'ek'i in k'wajay k'al tatá'tsik u t'ójontsal an Ajátikláb k'al yantam i cha'attaláb, k'al yantam i uk'il ani k'al yantam i taktamixtaláb xin t'ajtsin k'al an judíotsik abal in lé' ti kin t'ajtsitsik xowa' yab alwa'. ²⁰Por yab u jila' tu t'íltsitsik ni jun xata' xowa' alwa' abal tatá'tsik, tu ok'tsitsik yaníl ta éb ani ta k'imá'k'i jeye. ²¹Xu judíotsik ani xi yabtsik u judío, u utsámalichtsik ke yejatich kin jila' ti walablom, kin alích na Dios ani kin bela'ichtsik ni Ajátik Jesukristo. ²²Pos xo', in ne'ech Jerusalén kom anchan' tin usnal k'al an T'okat Ejattaláb ani yab u cho'ób xant'éy ne'ech ku tamu taja'. ²³Xowa' tokot u cho'ób, ja'ich ke putá'lk'i an bitsowtsik xon ti kin k'ale, an T'okat Ejattaláb tin utsál abal in aysínte k'al i wik'axte' ani k'al yantam i yajtsiktaláb. ²⁴Por naná' yab in k'wajat tin chalpay k'al jeché' nibal u ajyal tubá' max kin chemdhá. Tokot u lé' ku ejto ku ok'oy k'al yantam i kulbétaláb, an t'ojláb xi tin punk'untsámal an Ajátikláb Jesús, xi ja'ich abal ku t'íla' an alwa' t'ílab k'al tin kwenta nin k'anidhaxtal na Dios.

²⁵Xo' in k'wajat u chalpayal ke ni jun xita' xi tatá'tsik, xi tu t'íltsámalichtsik xan tu tak'ix na Dios, yab ne'ech ki witsiy ti kin chu'utsik. ²⁶Jaxtám, tu utsálsik xo', ke yabich u kwenta max jun xita' xi tatá'tsik yab in bela', ²⁷pos tu t'íltsámalichtsik ejtal xowa' in lé' na Dios kin chu'u ka cho'óbna'tsik ani yab tu chintsámaltsik ni jun xata'. ²⁸Jaxtám tu utsálsik ka beletna' tabá'. Ka beletna'tsik jeye ejtal an belomtsik xon ta k'wajbadh ta ok'lektsik k'al an T'okat Ejattaláb abal ka beletna' an kidháblábsik xin belálich an Ajátikláb, xi Jajá' in ch'a'yámalich k'al nin xich'ál. ²⁹Naná' u cho'ób alwa', ke tam kin k'aléich, ne'ech ka tsích k'e'ettsik xi ne'ech kin le'na' kin ojtsi tin chalab an belomtsik. Jeché'tsik, in junwal jelti an padhumtsik xin k'apal an borrego. ³⁰Ani ba tatá'tsik a kidhtal, ne'ech ka kale taltsik xi ne'ech kin ok'tsixa' i k'ambixtaláb abal jajá'tsik in lé' ka wéwná k'al an belomtsik. ³¹Ka kó'oytsik t'ajat i kwenta, ka chalpay abal tin nakíl óx i tamub, akal i k'ij, yab u jilámal tu tak'iytsik juntsik ta éb. Juntsikíl asta k'al i uk'il in k'wajíl tu tak'iytsik.

³²Ani xo' kidháblábsik, tu k'wajbátsik bin k'ubak na Dios ani bin tsubaxtalábil nin alwa'tal. Na Dios in ko'ol in cháp abal ti ki likedha'tsik ani abal ti ki pidha'tsik teye xowa' in ulúmal ne'ech kin pidha' xu dhabalábichtsik k'al Jajá'. ³³Yab u lét'endhantsámal tin tumínal nibal tin k'udhk'úmil jun xita', yab u t'ajámal anchan'. ³⁴Tatá'tsik a cho'ób alwa' ke

naná' in t'ójnék neye k'al u k'ubak abal ku kó'oy xowa' u yéntsai ani abal ku ejto jeye ku tolmiytsik xi k'wajat k'al naná'. ³⁵Ech'ek'i tu ok'tsámalsik ke anchan' ti yejat ku t'ójon abal ki ejto ki tolmi an ch'ojontálsik. Ka chalpómtsik nin káwintal ni Ajátik Jesús, tam tin ulu enché': "Más t'ajat k'ijidh ki pidhna', ke ki bach'u."

³⁶Tam ti ok'onich kin ulu jeché', na Pablo tudhlan ani ólan k'al ejtal jajá'tsik. ³⁷K'al ejtal ti uk'intsat t'ajat na Pablo, muluk'ná ani ch'uch'bayat. ³⁸T'e'pintsik t'ajat abal in ach'a' utsan ke yabich más ne'ech ka witsiytsik kin chu'u. Tayíl, juniknájich tám asta xon ti k'wajat an tan.

Tam ti na Pablo k'aléch Jerusalén

21 Tam ti jila'ich an kidháblábsik, u balin ban tan ani u k'ale in lujtal Kos. Tam ti jun tsudhelom, u k'ale Rodas ani tam ti taja'ich tu k'wajat, u k'ale Pátara. ²Taja' Pátara, i ela' jun i tan xi ne'ech Fenisia, u balin ba jachan' an tan ani u k'ale. ³Tam tu wat'elich, i chu'u an chabál xin bij Chipre xi k'wajat ban ja'; u chaw'k'in ti eját ani i óntsi an belách asta Siria. Kom an tan ne'ech kin akiy i kitáláb ban bitsow xin bij Tiro, u ochich taja'. ⁴Taja' Tiro, i ela' an belomtsik ani u k'wajay búk a k'ítsá k'al jajá'tsik. Jajá'tsik, ijsidh k'al an T'okat Ejattaláb, in utsa'tsik na Pablo abal yab alwa' ka k'ale Jerusalén. ⁵Por tam ti kidhéch jachan' xi búk a k'ítsá, u kale. Ejtal an belomtsik, k'al nin tomtaltsik

ani nin chakámiltsik, tu junikna' asta tu kale ban bitsow. Taja' tin wál an pujal, u tudhlan ani u ólan. ⁶U chápnédháxin tám k'al i muluk'naxtaláb, u k'adhích ban tan ani jajá'tsik, witsíchtsik jeye tin k'imá'.

⁷U ulich Tolemayda xon ti ok'óch an belách ban ja' xi tuju Tiro. Taja' Tolemayda, i chapnédha' an kidháblábsik ani u k'wajay k'al jajá'tsik jun a k'ítsá. ⁸Tam ti jun tsudhelom, na Pablo ani xi ta' tu k'wajat k'al jajá', u kale ani u k'ale ban bitsow xin bij Sesarea. Tam ti taja'ich tu k'wajat, u k'ale bin k'imá' na Felipe. Jeché' na Felipe, ja'ich an t'ílsix alwa' t'ilab ani jajá', ja'ich jeye jún ti éb xi búk an tolmix belomtsik. Taja' tu koyóch tin k'imá'. ⁹Na Felipe in ko'ol ché' in tsidhániltsik yab tomkidh, jachan' an tsidhantsik in t'ilál i tsubaxtalábsik xu ijsinal k'al a Dios. ¹⁰Tam tu k'wajinekich taja' cháb óx a k'ítsá, ulich jun i t'ílsix xi tál Judea xu bijyáb ta Agabo. ¹¹Jeché' an t'ílsix, tsi'nek abal ti ku álna'. In téyna' an ót' xi k'ál tin wik'ál nin tsukul na Pablo, in wik'a' nin akan ani nin k'ubak jeye k'al jachan' an ót' ani in ulu enché':

—An T'okat Ejattaláb in ulal abal enché' ti ne'ech ka wik'an k'al an judíotsik tuwa' Jerusalén xin dhabal jeché' an ót' ani ne'ech ka pidhná ban píl iniktsik.

¹²Tam ti ach'a' jeché', wawá' ani xu k'wajílsik Sesarea, i pakabédha' na Pablo abal yab ka k'ale Jerusalén. ¹³Por na Pablo tók'on enché':

—¿Jant'ók'i ta uk'naltsik ani tin t'e'pindhálsik? Pos naná' u

pidhnál tubá' yab tokotk'i abal kin wik'an, asta abal kin chemdhá jeye Jerusalén k'al tin kwenta an Ajátikláb Jesús.

¹⁴Kom yab i ejto ki tamk'uy, yabich más xata' ti utsa'. Tokot i utsa' enché':

—Ka t'ájan xan tin lé' an Ajátikláb.

¹⁵Tam ti wat'éch cháb óx a k'ítsá, u t'ojon an i k'aléch tám Jerusalén. ¹⁶U junikná k'al cháb óx i belomtsik xu k'wajíl Sesarea ani k'al jajá'tsik, ta' jeye ti ne'ech jun i inik xi Chipre tu chakam xu bijyáb Mnasón. Jeché' an inik, owenekich ti belmámadh ani taja' ti ne'ech ku koyóch bin k'imá'.

Na Pablo in álna' na Jakobo

¹⁷Tam tu ulich Jerusalén, an kidháblábitsik tu bach'u k'al yantam i kulbétaláb. ¹⁸Tam ti jun tsudhelom, na Pablo junax k'al wawá', u k'ale ki álna' na Jakobo ani ta' jeye ti k'wajat taja' ejtal an ok'lek belomtsik. ¹⁹Chapnédhátsik k'al na Pablo ani t'ílsintsik ejtal xowa' in t'ajámal na Dios k'al jajá' ban atiklábtsik xi yabtsik u judío. ²⁰Tam tin ach'a'tsik, in pubédhantsi tin bij na Dios ani utsan enché' na Pablo:

—Alwa'ich at kidháb, a chu'tal ke wa'chich yán i mil i judíotsik xu belomich, por ejtal jajá'tsik in óntsal kin ulu ke yejat ka óntsin ka wéwná nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés. ²¹Usnékichtsik ke tatá', a ok'tsal an judíotsik xu k'wajíl ban pí bitsowtsik, ke yabich yejat kin wéwna' nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés. Ke a

utsálsik jeye ke yabich yejat kin exóliy nin chakámiltsik nibal kin wéwna' xowa' in ujnámal in t'ajál nin weje' pakéliltsik. ²²¿Jant'éy a ulal k'al jeché'? Pos an atiklábtsik ne'ech ka junkun tam kin ach'a' abal teché' i ulnek. ²³Wawá' i chalpayal abal más xo' alwa' ka t'aja' enché': Wa'ach teché' k'al wawá' ché' i iniktsik xin lej tsubax utsámal a Dios ke ne'ech kin t'aja' xowa' in ulúmalttsik. ²⁴Ka júna'tsik k'al tatá', ka t'okedha' tabá' junax k'al jajá'tsik ani tatá' ka jalbiy xowa' jajá'tsik ne'ech kin paku. Tayíl awil ka olilintsik. Anchan', ejtal ne'ech kin cho'óbna' ke yab tsubax xowa' usnéktsik k'al tatá' ta kwenta. Ne'ech kin chu'utsik abal a óntsal teye ka wéwna' nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés. ²⁵Por k'al tin kwenta xi yabtsik u judío xi belmámadhich jeye, i dhutsuntsámalich ke yab yejat ka k'wajaytsik ti chalpax k'al jeché'. Tokot yab kin k'aputsik in t'u'úl i ko'néltsik xi pikbantsidh an ch'ilabtsik, yab kin k'aputsik i xich', yab kin k'aputsik in t'u'úl an ko'néltsik xi k'uch'édhatsk'i ani yab xita' ka junkun k'al xi yab in tomtal.

Yak'wan na Pablo ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios

²⁶In júna' tám na Pablo xi ché' an iniktsik ani ti jun tsudhelom, in t'oko tinbá' junax k'al jajá'tsik. Tayíl ochich ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios abal kin ulu xowk'i ti ne'ech ka ok'on an t'okeltaláb. Jeché', ja'ich xowk'i ti ne'ech kin k'wajba'tsik an pikbantsixtaláb juntsik ti éb.

²⁷Por tam ti wé'ich u k'ibel ka kidhey xi búk a k'ítsá, chu'tat na Pablo ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios k'al cháb óx i judíotsik xu k'wajíl Asia ani in péjéxlindha' an atiklábtsik. Yak'wan na Pablo ²⁸ani in ulutsik kawidh enché':

—iPay'lomlábtsik xi Israel, ti ku tolmíy! Jeché' an inik, ja'ich xi xe'ech putálk'i in ok'tsal an atiklábtsik abal kin pojka' ni at kidhtal, nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés ani jeché' an pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios. Aníl jeye, in ódhámalich ba jeché' an pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios cháb óx i griego ani anchan', in ch'o'yalich jeché' an t'okat altá.

²⁹Jeché' tin ulutsik anchan', kom chu'udh na Pablo más ok'ox ban bitsow junax k'al na Trófimo, xu k'wajíl Efeso ani in chalpayaltsik ke na Pablo in ódhámal ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios.

³⁰Ejtal an atiklábtsik xu k'wajíl ba jachan' an bitsow, ch'akay ani jik'atk'i ti tsichtsik. Yak'wan na Pablo, bodhyat ka kale bin elébil an pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios ani jik'atk'i ti mapyat an wi'lebsik.

³¹U le'nábich t'ajat ka chemdhá, tam tin cho'óbna' an pulek ok'lek soldadotsik abal ejtal an atiklábtsik xi ba jachan' an bitsow xi Jerusalén, u chakúl ti k'wajattsik. ³²Tam ti an pulek ok'lek soldadotsik in cho'óbna' abal u chakúl an atiklábtsik, in junku an soldadotsik ani an ok'lek soldadotsik jeye ani adhik ti k'aletsik xon ti k'wajat an atiklábtsik. Tam ti chu'tat an pulek ok'lek soldadotsik ani an

soldadotsik jeye, in kubdha'tsik ti pewex an ta Pablo. ³³Utey tám an pulek ok'lek soldadotsik, in yak'wa' na Pablo ani in ulu ka wik'an k'al cháb i pat'ál. Tayíl konyatich tám xitam já' jeye ani xant'éy in t'ajámal. ³⁴Por an atiklábtsik k'e'etich k'e'etich xant'éy in ulaltsik kawidh, jaxtám an pulek ok'lek soldadotsik yab xata' in ejtowal kin exbay abal u xakwakwál t'ajat an atiklábtsik ani in abna' ka júná na Pablo ban atá xon tu k'wajíl an soldadotsik. ³⁵Tam ti ulich bin k'oyóbil jachan' an atá, kitná na Pablo k'al an soldadotsik abal an atiklábtsik u cha'uxichtsik t'ajat; ³⁶kom an atiklábtsik ejtal wéwnaxnék ani kawidh in ulaltsik enché':

—iKa chemdhá!

Na Pablo in lo'wal tinbá' tin tamét an atiklábtsik

³⁷Tam ti ne'chich ka ódhá na Pablo ban atá xon tu k'wajíl an soldadotsik, in utsa' enché' an pulek ok'lek soldadotsik:

—¿Awilxe' tu utsa' jun xata'?

Tók'oyat enché' k'al an pulek ok'lek soldadotsik:

—¿A ejtowalxe' ta káw griego?

³⁸Tám, ýyabxe' pé tatá' an inik xi Ejipto in chabálil, xi jun i k'ij in tuju jun i péjéxtaláb ani in júna' ban chabál xon ti yab k'wajtsidh che' mil i chemdhax iniktsik?

³⁹In ulu tám enché' na Pablo:

—Naná' in judío ani in chakam ban yejche' bitsow xin bij Tarso. Jeché' an bitsow u tak'nal ban chabál xi Silisia. Por tu kontsal ti alwa'taláb abal ti kin walka' ku tawna' an atiklábtsik.

⁴⁰Walká tám ti káw k'al an pulek ok'lek soldadotsik, kubey na Pablo ban k'oyob ani in utsa' k'al in k'ubakk'i abal ka chamk'an an atiklábtsik. Tam ti chamk'antsik, in tawna'tsik tám k'al i káwintaláb xi ebreo ani in utsa'tsik enché':

22 —At kidhtaltsik ani táta'lábtsik, ka ach'a' xowa' ne'ech ku ulu abal ku lo'o tubá'.

²Tam tin ach'a'tsik abal k'wajat ti tawnáb ebreo, chamk'antsik más ani utsantsik enché' k'al na Pablo:

³—Naná' in judío. In chakam ban bitsow xin bij Tarso xu tak'nal ban chabál xi Silisia, por teché' tin pubenek Jerusalén ani tam tin exóblomách, tin ok'tsi na Gamaliel. U exóbna' anchan' jelt xan tin ulal nin tak'ixtal ni weje' pakéiltsik. Ech'ek'i u t'ajál an chápláb k'al ejtal nu ejattal abal ku t'ójontsi na Dios jelt xan ti tatá'tsik a t'ajál xo'. ⁴Ti we'él chabk'i, u at'álwi'ik xin belátsik an ít tsubaxtaláb, u yak'wál an pay'lomlábsik ani an mímlábsik abal ku baliy ban wik'axte' ani taltsik asta u chemdhál. ⁵Nin ok'lékil an pále'tsik ani ejtal nin ok'lékil an judíotsik in cho'ób jeché'. Pos jajá'tsik tin pidhámal jun i dhutsadh úw abal ku pidha' an awiltalábsik xi Damasko ani anchan', ku ejto ku yak'wa' an belomtsik, ku tsi'dha'tsik teché' Jerusalén ani ki baliytsik ban wik'axte'.

Na Pablo in t'ila' xan ti tujeý ti belom

(Hch. 9:1-19; 26:12-18)

⁶Por tam tin ne'ech ti bél ani k'unatich kin ulich Damasko, ch'ejel

k'ítsá xóna', jun jik'towál tin wiliyat k'al jun i tajaxtaláb xi tál walk'i' ⁷ani in kwajlan chabál. U ach'a' tám jun i káwintaláb xi tin utsál enché': "Sawlo, Sawlo, ¿jant'ók'i tin at'ál?" ⁸U konoy tám enché': "¿Jita' pé teye, Ja'úb?" Ani Jajá' tin utsa' enché': "Naná' in Jesús xi Nasaret, xi tatá' a at'ál." ⁹Xi ta' ti k'wajattsik k'al naná', in chu'u jeye an tajaxtaláb ani jik'eytsik, por yab in ach'a' an káwintaláb xi k'wajat tin tawnál. ¹⁰Naná' u utsa' tám enché': "¿Jant'éy yejat ku t'aja' Ajátik?" Ani an Ajátikláb tin utsa' enché': "Ki ch'akay, ka óntsi an bél abal ki ulich Damasko ani taja', ne'ech ki utsan ejtal xowa' yejat ka t'aja'." ¹¹Kom tin jok'olbédhámal an tajaxtaláb, nu juniktsik tin lot'ok'na' asta tin ulich Damasko.

¹²Taja' Damasko, ta' ti k'wajat jun i inik xin bij ta Ananías. Jeché' an inik, in t'ajál t'ajat xan tin ulal nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés ani exlómte t'ajat abal i alwa' inik k'al ejtal an judíotsik xu k'wajl taja'. ¹³Na Ananías, ulich ti kin álna' ani tam ti ulich, tin utsa' enché': "Kídhábláb Sawlo, ki chu'xinich juní." Támk'i jachan' tin chu'xin juní ani u ejto ku chu'u jajá'. ¹⁴Tin utsa' tám enché': "Nin Diosil ni weje' pakéiltsik, ti takwyámal abal ti ki pidha' ka cho'óbna' xant'éy in lé', abal ka chu'u an Ajátikláb ani abal ka axtsi tin káwintal. ¹⁵Pos tatá' ne'ech ka t'ila' Jajá' tin tamét ejtal an atiklábtsik ani ne'ech ka t'íltsitsik ejtal xowa' a chu'úmal ani a ach'ámal. ¹⁶Ani xo', ¿jant'éy bél a aysal? Ki ch'akách, ki pujanich ani ka kontsi na Jesús abal ti ki pakwlantsi an ta walastalábil."

**Na Pablo in t'ila' xan ti aban
kin álna' xi yabtsik u judío**

¹⁷Tam tin witsiy Jerusalén, in k'ale tin ól ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios ani lejat in k'wajat tin ól, u chu'u jun i xalk'antsixtaláb.

¹⁸Ban xalk'antsixtaláb u chu'u an Ajátikláb ani tin utsa' enché': "Ki kale jik'atk'i Jerusalén, pos yab ne'ech ki beltsin teché' xowa' ka t'ila' k'al Naná' tu kwenta." ¹⁹U utsa' neye tám enché': "Ajátik, jajá'tsik in cho'ób abal naná' in k'alel ba ejtal an atátsik xon tu t'ajnal an junkuntaláb, u júnálsik ti wik'nél xi ti belál ani u cha'waltsik.

²⁰Tam ti chemdhá jeye na Esteban, na t'ójontsixel xi ti t'ilál, ta' neye tin kubat taja' k'unat ani u ulu abal alwa' ka chemdhá. Asta u beletnantsámal tin k'udhk'úmil an iniktsik xi chemdhaxin." ²¹Por an Ajátikláb tin utsa' enché': "Ki k'aléch, pos Naná' ne'ech tu aba' ów xon tu k'wajíl xi yabtsik u judío abal ka t'iltsi an ti alwa' t'ilab."

**Tam ti k'wajat na Pablo tin k'ubak
an pulek ok'lek soldadotsik**

²²Ejtal jeché', ja'ich tokot axtsin ani in tujutsik juní ti dhajnal kawidh enché':

—iKa chemdhá jachan' an inik!
iYab in tomnál ka k'wajay ejat!

²³Kom in óntsal ti dhajnaltsik, ti pet'nax tin k'udhk'úmil ani ti k'úpul pojodh, ²⁴an pulek ok'lek soldadotsik in ulu ka ódhá na Pablo ban atá xon tu k'wajíl an soldadotsik ani in abna' ka kwadhan abal kin ólna' xant'ók'i tu at'nal anchan' k'al an atiklábtsik.

²⁵Por tam ti wik'adhich tu kó'yáb abal ne'ech ti kwadhna, na Pablo in utsa' enché' an ok'lek soldadotsik xi ta' ti k'wajat taja':

—¿A ko'oltsikxe' i awitaláb ka kwadha' jun i romano tam yabél a lújundhámal?

²⁶Tam tin ach'a' jeché' an ok'lek soldadotsik, k'ale kin utsa' enché' an pulek ok'lek soldadotsik:

—¿Jant'éy ne'ech ka t'aja'? Pos jeché' an inik ja'ich jun romano.

²⁷Utey tám an pulek ok'lek soldadotsik ba na Pablo ani in konoy enché':

—¿Tsubaxxe' kwa' lejtál ke tatá' i romano?

Tók'oyat enché' k'al na Pablo:

—Tsubax.

²⁸Utsan tám enché' k'al an pulek ok'lek soldadotsik:

—Naná' yán t'ajat i tumín u pakúmal abal kin ájin neye tin romano.

Ani na Pablo in ulu enché':

—Pos naná' in romano na' asta tin chakam.

²⁹Tam tin ach'a' jeché' xi ne'echtsik ti kwadhax an ta Pablo, ówmétsik; asta an pulek ok'lek soldadotsik jeye. Tam tin exbáchtsik abal na Pablo i romano, jik'eytsik abal in wik'ámal k'al i pat'ál.

**Na Pablo tin tamét in Junkulom
Awitalábil an judíotsik**

³⁰Tam ti jun tsudhelom, an pulek ok'lek soldadotsik, kom in lé' kin exbay xant'ók'i tu at'nal na Pablo k'al an judíotsik, in wixk'intsi an ti pat'álsik ani in abna' ka junkuwat nin ok'lélkilsik an pále'tsik ani ejtal an Junkulom Awitaláb. In káldha'

tám na Pablo ani in k'wajba' tin tamét jajá'tsik.

23 Na Pablo in teloloy an Junkulom Awitaláb ani in utsa'tsik enché':

—At kidhtaltsik, naná' in k'wajinek asta xo' tsububudh u itsích tin tamét na Dios.

²Na Ananías, xi ja'ich nin ok'lélkil an pále'tsik, in utsa'tsik tám xi ta' ti k'wajat k'unat ba na Pablo abal kin cha'aw bin wi'. ³Por tók'oyat enché' k'al na Pablo:

—iK'ambix inik, na Dios ne'ech ti ki cha'aw tatá'! I buxúl tachan' abal ti kin lújundha' jelt xan tin ulal an tsubaxtaláb. Max anchan', ñjant'ók'i pé tám ta ch'ikat t'ajál an tak'ixtaláb abal a ulal kin cha'wat?

⁴Utsan enché' na Pablo k'al xi ta' ti k'wajattsik taja':

—ñJant'ók'i ta odhbijyal anchan' nin ok'lek pále'il na Dios?

⁵Na Pablo in ulu enché':

—At kidhtaltsik, naná' yab u cho'ób max jajá' i ok'lek pále'tsik; pos ban T'okat Dhuslab in ulal enché': “Yab yejat ka at'ax kawintsi jun xita' xu tak'ix ba na bitsówil.”

⁶Tam ti na Pablo in chu'u abal taltsik xi k'wajat ban Junkulom Awitaláb, ja'ich in kidhtal an saduseotsik ani taltsik, in kidhtal i fariseotsik, in ulu kawidh enché':

—At kidhtaltsik, naná' in fariseo neye, in kidhtaláb k'al i fariseotsik ani exomtsik tin lújundhál abal u belál ke an chemélomtsik ne'ech ka ejdhá ti ít.

⁷Tam ti ok'on kin ulu jeché', an fariseotsik ani an saduseotsik in tuju ti káwlíx ani k'é'áxin xi ta' ti junkunék. ⁸Pos an saduseotsik in

ulal ke an chemélomtsik yabich u ejel ti ít, nibal wa'ach i t'okat abatwáletsik nibal i ejattalábtzik; por an fariseotsik, in belál ja' abal wa'ach ejtal jeché'. ⁹Tujey ti dhajnaltsik kawidh. Ch'akay tám cháb óx i ok'tsixtsik xin wilál nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés xu tolmintsáb k'al an fariseotsik ani in ulutsik enché':

—Jeché' an inik yab in t'ajámál ni jun xata' walats ani max tawnadh k'al jun i ejattaláb o k'al jun i t'okat abatwále, yab yejat ki tomna' na Dios.

¹⁰Kom an káwlíxthaláb más chapikméch, an pulek ok'lek soldadotsik in chalpay max ka at'ax t'ajtsin na Pablo. Jaxtám tin aba' i soldadotsik abal kin káldha' na Pablo xon ti k'wajat ani kin júna' juní ban atá xon tu k'wajíl an soldadotsik.

¹¹Jun tsudhelom, tam ti jik'wchinich, an Ajátikláb in xalk'a' tinbá' abal ka chu'tat k'al na Pablo ani utsan enché' na Pablo:

—Pablo, ka pubédha' na ejattal, pos anchan' jelt xan ta t'íltsi an atiklábtsik xi teché' Jerusalén k'al Naná' tu kwenta, anchan' jeye yejat ka t'aja' Roma.

T'ajan i káw abal ka chalpayat xan ti ka chemdhá na Pablo

¹²Tam ti tsudhey, taltsik an judíotsik in t'aja' i káw xan ti kin uwa' abal kin chemdha' na Pablo. In lej tsubax ulutsik k'al i at'axtaláb abal yab ne'ech kin k'aputsik nibal kin uch'a' xata' asta kin chemdha' ok'ox. ¹³Wat'ats xóna' chab inik i iniktsik xin ulu anchan'. ¹⁴Pos

jeché'tsik k'ale ban ok'lek pále'tsik ani bin ok'lékil an judíotsik ani in utsa'tsik enché':

—Wawá' i lej tsubax ulúmal k'al i at'axtaláb, ke yab ne'ech ki k'apu ni jun xata' asta ki chemdha' ok'ox na Pablo. ¹⁵Ani xo' tatát'sik, junax k'al an Junkulom Awiltaláb, ka kotsitsik an pulek ok'lek soldadotsik abal kalám kin tsi'dha' na Pablo ta tamét tatát'sik. Ka utsa'tsik abal a lé' ka lújundha' k'al más i kwenta ani wawá' ne'ech ku k'wajay t'ojodh abal ki chemdha' ti bél tam u tsi'dhábich.

¹⁶Por nin chakámil nin ixám na Pablo in cho'óbna' jeché' ani k'ale kin ólti na Pablo ban atá xon tu k'wajl an soldadotsik. ¹⁷In tawna' tám na Pablo jún ti éb an ok'lek soldadotsik ani in utsa' enché':

—Ka júna' jeché' an kwitól ban pulek ok'lek soldadotsik, pos jajá' in tsi'dhál jun xata' xant'éy in lé' kin utsa'.

¹⁸An ok'lek soldadotsik in júna' tám an kwitól ban pulek ok'lek soldadotsik ani in utsa' enché':

—An wik'nél xin bij Pablo, tin tawna' ani tin pakabédha' abal tu tsi'dhantsi jeché' an ti kwitól, pos an kwitól in ko'ol jun xata' xant'éy in lé' ti ki utsa'.

¹⁹Lot'ok'ná tám an kwitól k'al an pulek ok'lek soldadotsik, júná pílk'i ani konyat enché':

—¿Jant'éy a lé' ti kin utsa'?

²⁰Utsan tám enché' k'al an kwitól:

—An judíotsik in t'ajámál i káw abal ki pakabédhá ka júna' kalám na Pablo ban Junkulom Awiltaláb. In ulaltsik abal ne'ech ti ki utsa' ke in lé' kin lújundha' k'al más i

kwenta. ²¹Por yab ka beltsitsik, pos wat'ats xóna' chab inik i iniktsik xi jajá'tsik in kidhtal ne'ech ka k'wajay ti aysix chinat. Jajá'tsik in lej tsubax ulúmal k'al i at'axtaláb abal yab ne'ech kin k'aputsik nibal kin uch'a'tsik xata' asta kin chemdha' ok'ox na Pablo. Ani xo', tokot k'wajat in aytsímtsik xant'éy ka ulu.

²²Tam tin ach'a'ich jeché', an pulek ok'lek soldadotsik, in aba'ich tám ka k'ale an kwitól; por in utsa' abal yab kin t'íltsi ni jun xita' max an pulek ok'lek soldadotsik óltsidh jeché'.

Abná na Pablo tin tamét an pulek awiltaláb xin bij ta Félix

²³An pulek ok'lek soldadotsik in kaniy tám cháb i ok'lek soldadotsik jeye ani in utsa'tsik abal kin t'ojoyoy cháb i bo' inik i soldadotsik xi k'al in akank'i, ox inik láju xi k'al i bitsim ani cháb i bo' inik xi k'al i ch'upidh pat'álsik abal ka k'aletsik Sesarea tam jayk'ich beléju i akal.

²⁴In ulu jeye abal ka t'ojoyoyat i bitsim xi ne'ech kin púna' na Pablo. In ulu abal ka beletná alwa' ani ka uldhá alwa' asta ban pulek awiltaláb Félix. ²⁵Ani in abna' jeché' an dhutsadh úw k'al jajá'tsik xin ulal enché':

²⁶“Naná', xu bij Klawdio Lisias, tu abtsal ti chapnédhomtaláb. Tu abtsal jeché' an ti dhutsadh úw, pulek awiltaláb Félix. ²⁷An judíotsik in yak'wámál jeché' an inik ani ne'echwi'ik kin chemdha', por tam ti naná' u cho'óbna' abal jajá' i romano, in k'ale k'al nu soldadojiltsik ani u lo'o. ²⁸Kom u le'na' ku cho'óbna' xant'ók'i

tu at'nal, u júna' bin Junkulom Awitalábil an judíotsik. ²⁹Taja' u ach'a' ke u at'nal abal in ch'ikat t'ajál nin tak'ixtalábil an judíotsik, por yab in t'ajámál ni jun xata' xin tomnál kin jalbiy k'al i chemlá, nibal abal ka k'wajay balidh ban wik'axte'. ³⁰Por kom u cho'óbna' abal an judíotsik in ko'ol chalpadh kin chemdha', jé' tu abtsal ani u kotsámál jeye xi k'ál tu at'nal abal ka k'ale tachan' kin lejkiytsik xant'éy in ko'ol k'al jajá'."

³¹Tam ti an soldadotsik in ach'a'ich xan ti utsan, in káldha' na Pablo ani jik'wax tin júna'tsik asta Antípatris. ³²Tam ti jun tsudhelom, an soldadotsik xi belal, witsiy ban atá xon tu t'ajnal an lújundhaxtaláb ani xi punattsik k'al an bitsim, in óntsi an bél junax k'al na Pablo. ³³Tam ti ulichtsik Sesarea, in pidha'tsik an ti dhutsadh úw an pulek awitaláb ani in pidha' jeye an ta Pablo. ³⁴Tam ti an pulek awitaláb ok'on kin ajay an dhutsadh úw, in konoy xon tu k'wajíl na Pablo. Tam tin cho'óbna'ich abal Silisia u k'wajíl, ³⁵in utsa' enché':

—Ne'ech tu lújundha' asta tam ka tsích xi ti utsbiyaltsik.

An pulek awitaláb, in ulu tám abal ka beletná na Pablo ban atá xon tu lújundhom na Erodes.

In lo'wal tinbá' na Pablo tin tamét an pulek awitaláb Félix

24 Bó' a k'ítsá más tayíl, ulich Sesarea na Ananías, nin ok'lékil an pále'tsik. Ulich jeye k'al jajá' cháb óx in ok'lékil an judíotsik ani jun i kawintsix xin bij Tértulo.

Jeché'tsik, k'ale tin tamét an pulek awitaláb abal kin utsbiy na Pablo. ²Tam ti uldhá na Pablo, na Tértulo, tujeý kin ólna' ban pulek awitaláb. Enché' tin utsa' na Félix:

—Juntam jalbintsích t'ajat pulek awitaláb abal u k'wajat k'ijidh ani yab u k'wajat tu péjéx. Ejtal k'wajat belkómte alwa' k'al tatá' na chalpadhtal. ³Pulek awitaláb Félix, ejtal jeché' ech'ek'i i bach'wal putálk'i k'al yantam i jalbintsixtaláb. ⁴Por abal yab más tu lej t'ojliý owat, tu kotsal ti alwa'taláb abal ti ku exbantsi junwé' xowa' ne'ech ki ulu. ⁵Pos wawá' i chu'úmalich abal jeché' an inik, exom in ojtsal tin chalab an atiklábtsik. Putálk'i teché' an chabál exom in t'ajál ka k'é'áxin an judíotsik ani jajá', u ok'lek k'al an junkunélsik xu bijyáb ti nasareno. ⁶Asta in le'námál kin ch'ikat t'aja' an pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios. Jaxtám ti yak'wa' ani i le'na' ki lújundha' jelt xan tin ulal ni tak'ixtalábil; ⁷por ochich an pulek ok'lek soldadotsik xin bij Lisias ani tu k'ántsi k'al yantam i chápláb. ⁸In ulu abal an utsbixtsik yejat ka tsích teché' k'al tatá'. Tatá' ne'ech ka ejto ka lújundha' ani ka cho'óbna' xant'ók'i tin kwenta ti utsbiyal.

⁹An judíotsik xi ta' jeye ti k'wajat, in ulal abal ejtal jeché' tsubax.

¹⁰An pulek awitaláb in utsa' tám na Pablo k'al in k'ubakk'i abal ka káwin ani na Pablo in ulu enché':

—K'al yantam i kulbétaláb ne'ech kin káwin ta tamét abal ku lo'o tubá', pos u cho'ób abal yánich i tamub ta lújundhom ba jeché' an chabál. ¹¹Pos jelt xan ti ne'ech

ka ach'a', in ko'olich lajucháb a k'ítsá, in k'ale Jerusalén abal ku k'ak'na' na Dios. ¹²Yab in elnék tin káwlíx k'al ni jun xita', nibal u péjéxlindhámal an atiklábtsik ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios, nibal ban atátsik xon tu t'ajnal an junkuntaláb, nibal ba jachan' an bitsow. ¹³Yab jeye ne'ech kin ejto kin ulutsik ke tsubax xowa' tin utsálsik u t'ajámál. ¹⁴Por xowa' ne'ech tu utsa' ja'ich jeché': Naná' u t'ójontsal nin Diosil nu weje' pakélil jelt xan tin ulal an ít tsubaxtaláb xi jajá'tsik in utsál ke yab tsubax. Pos naná', u belál ejtal xowa' k'wajat dhutsadh ban tak'ixtaláb ani xowa' in dhutsámál jeye an t'iltsixtsik. ¹⁵Naná' jayéchk'i neye u belál xowa' jajá'tsik in belál, ke na Dios ne'ech kin ejdha' ti ít an chemélomtsik, xi alwa' iniktsik ani xi yab alwa' iniktsik. ¹⁶Jaxtám tu lé' ku kó'oy tsububudh nu itsích ech'ek'i tin tamét na Dios ani tin tamét an iniktsik.

¹⁷Tam tin xe'chinich cháb óx i tamub píl chabál, in witsiy ba nu chabálil abal ku pidhna' i tolmixtaláb ani i pikbantsixtaláb. ¹⁸Ja'ich in k'wajat u t'ajál jeché', tam tin elan ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios k'al cháb óx i judíotsik xi tál Asia. Jeché'tsik, tin ela' tam tin ok'nékich ku t'aja' an t'okeltaláb jelt xan ti yejat ka t'ajan. Por yab k'al yán i atiklábtsik nibal k'al i péjéxtaláb. ¹⁹Ja'ich jachan' xi yejat ka tsíchtsik ani ka utey kin ulu max ani' lejtál tu waltsámaltsik. ²⁰Ani max yaba', ke xi jeché' k'wajattsik kin ulu max in eltsin tu walab tam tin lújundhá tin

tamét nin Junkulom Awiltalábil an judíotsik. ²¹Naná' tokot u ulúmal kawidh enché': "Tatá'tsik exom tin lújundhál abal u belál ke an chemélomtsik ne'ech ka ejdhá ti ít."

²²Tam tin ach'a'ich na Félix ejtal jeché', kom óltsidhich alwa' xan ti k'wajat jeché' an ít tsubaxtaláb, in jila' jeché' abal kin lejkiy tayíl ani in utsa'tsik enché':

—Tam ka tsích na Lisias, nin pulek ok'lékil an soldadotsik, tám ne'ech ku ok'oy tu lejkintsitsik an ti utsbixtaláb xa tsi'dhál.

²³Utsan tám an ok'lek soldadotsik k'al na Félix abal yab kin walka' na Pablo ani kin belkóm, por kin walka' ka álná ani ka tolmiyat k'al nin ja'úbsik.

²⁴Tam ti wat'enekich cháb óx a k'ítsá, ulich juní na Félix, junax k'al na Drusila, nin tomtal. Jeché' na Drusila, i judío jeye. Na Félix in abna' ka kanyat na Pablo abal ka t'iltsin an ti belomtaláb k'al tin kwenta na Jesukristo. ²⁵Por tam ti na Pablo in t'iltsi abal yejattsik kin t'ajál ech'ek'i xowa' alwa', kin kuxyal xowa' in le'nál nin t'u'úl ani k'al tin kwenta jeye an lújundhaxtaláb xi ne'ech ka wa'chin tin ok'ontal an k'ij, jik'ey t'ajat na Félix ani in utsa' enché' na Pablo:

—Xo' ki k'aléch. Tam kin jolk'an, tám juní ne'ech ku abna' ki kanyat.

²⁶Na Félix yáníl t'ajat in abna' ka kanyat na Pablo ani u káw k'al jajá' abal in lé' kin chu'u max ka pidhan ti tumín k'al na Pablo ani anchan', ka walká na Pablo. ²⁷Cháb i tamub más tayíl, kale ti pulek awiltaláb na Félix ani ochich na Porsio Festo. Kom na Félix in lé' ka jilk'on alwa'

k'al an judíotsik, yab in walka' na Pablo.

Na Pablo tin tamét na Festo

25 Ulich tám na Festo ban chabál xi Sesarea abal ka ochichich an ti pulek awiltaláb ani óx a k'ítsá más tayíl, kale Sesarea abal ka k'ale Jerusalén.

²Taja' Jerusalén, an ok'lek pále'tsik ani an judíotsik xi más ultaláb, k'aletsik ba na Festo kin k'wajba' jun i utsbixtaláb abal na Pablo.

³Pakabédhá na Festo abal kin abna' ka ik'tat na Pablo ani ka tsí'dhá Jerusalén. Por xowa' jajá'tsik in ko'ol chalpadh, ja'ich ke in lé' kin abna' ka chemdhá ti bél na Pablo.

⁴Na Festo in tók'oytsik abal na Pablo k'wajat ti wik'nél Sesarea ani ke jajá' ne'ech ka k'ale taja' k'unat i k'ij. ⁵In utsa'tsik jeye enché':

—An awiltalábsik xi tatát'sik a kidhtal, awil ka k'ale Sesarea k'al naná' xita' kin ejto ani max jachan' an inik in walám, awiltsik ka utsbiy taja'.

⁶Na Festo k'wajay Jerusalén waxik o láju xóna' a k'ítsá ani tayíl, witsiy Sesarea. Tam ti jun tsudhelom ti ulnek Sesarea, buxkan ban k'wajtaláb xon tu buxkanal an lújundhom ani in abna' ka ik'tat na Pablo. ⁷Tam ti ochich na Pablo, utey an judíotsik xi tál Jerusalén ani in ulutsik abal na Pablo yán i pakdha' walastaláb in t'ajámál. Por ni jun xata' xowa' k'wajattsik in ulal, yab in ejto kin xalk'a' max tsubax. ⁸Na Pablo in ulu tám enché' abal kin lo'o tinbá':

—Naná' yab u t'ajámál ni jun xata' walats ban pulek atá xon

tu k'ak'náb na Dios. Yab u ch'ikat t'ajámál nin tak'ixtalábil an judíotsik, nibal nin tak'ixtal an lej pulek tak'ix romano.

⁹Por kom na Festo in lé' ka jilk'on alwa' k'al an judíotsik, in konoy enché' na Pablo:

—¿A lé'xe' ki k'ale Jerusalén abal tu lújundha' taja'?

¹⁰Na Pablo tók'on enché':

—In k'wajatic tin tamét an awiltaláb xu tak'nal k'al an lej pulek tak'ix romano xon ti yejat kin lújundhá. Pos jelt xan ta a cho'óbich alwa', naná' yab u waltsámál ni jun xata' nu at kidhtaltsik. ¹¹Max u t'ajámálak jun i walastaláb xi yejat ku jalbiy k'al i chemlá, awil kin chemdhá; por xo', kom yab tsubax xowa' k'wajat tin usnal, ni jun xita' yab in ko'ol i awiltaláb ti kin pidhna' k'al jajá'tsik. Naná' u lé' ke jajá' t'ajat an lej pulek tak'ix romano ti kin lújundha'.

¹²Na Festo in konoy tám ok'ox nin tolmiwáaltsik xant'éy kin t'aja'. Tam ti ok'on ti t'ilolóltsik, in utsa' enché' na Pablo:

—Kom a konyal abal a lé' ki lújundhá k'al jajá' t'ajat an lej pulek tak'ix romano, pos taja' ne'ech tu aba'.

Na Pablo tin tamét an pulek tak'ix Agripa

¹³Cháb óx a k'ítsá más tayíl, an pulek tak'ix Agripa ani na Berenise, ulichtsik Sesarea abal kin chapnédha' na Festo. ¹⁴Kom k'wajaytsik taja' yán a k'ítsá, na Festo in t'iltsi an pulek tak'ix romano xowa' wa'ach k'al tin kwenta na Pablo. Enché' tin utsa':

—Teché' k'wajat jun i inik ti wik'nél xi jiladh al wik'axte' k'al na Félix. ¹⁵Tam tin k'ale Jerusalén, an ok'lek pále'tsik ani nin ok'lékil an judíotsik tin k'wajbantsitsik jun i utsbixtaláb k'al tin kwenta jeché' an inik, tin utsálsik abal ku ulu ka chemdhá. ¹⁶Naná' u tók'oytsik ke an awiltaláb xi Roma yab in ujnámal kin pidhna' ka chemdhá ni jun xita', max yab ka walká ok'ox kin lo'o tinbá' tin tamét an utsbixtsik k'al tin kwenta xant'ok'ál tu utsbiyáb. ¹⁷Jaxtám, tam ti jajá'tsik tsích teché', yab in k'wajay owat tin chalpax. Támk'i jun tsudhelom tin buxkan ban k'wajtaláb xon tu t'ajnal an lújundhaxtaláb ani u abna' ka ik'tat jachan' an inik. ¹⁸Por xi ulichtsik ti utsbix, yab in ulu ni jun xata' xi k'alpidhich t'ajat ti walats jelt xan ti naná' u chalpayámal. ¹⁹Xowa' tokot in ulaltsik, ja'ich k'al tin kwenta in belomtaltsik ani in t'iláltsik jun i inik xin bij ta Jesús xi chemnekich, por na Pablo in ulal abal ta' k'wajat ejat. ²⁰Kom yab u cho'ób xant'éy ku t'aja' k'al jun xata' jelti jeché', u konoy na Pablo max in lé' ka k'ale Jerusalén abal ka lújundhá taja' k'al jeché' tin kwenta. ²¹Por kom na Pablo in konoy abal in lé' ka lújundhá k'al an lej pulek tak'ix romano Awgusto, u ulu abal ka kó'yat ban wik'axte' asta ku abna' taja'.

²²Utsan tám enché' na Festo k'al na Agripa:

—U lé' neye ku ach'a' xant'éy in ulal jachan' an inik.

Tók'oyat enché' k'al na Festo:

—Kalám ne'ech ka ach'a'.

²³Tam ti jun tsudhelom, na Agripa ani na Berenise ulichtsik t'ojodh ani ochich ban altá junax k'al nin ok'lékiltsik an soldadotsik ani k'al an ultaláb iniktsik xu k'wajíl ba jachan' an bitsow. Na Festo in abna' ka ik'tat na Pablo ²⁴ani in ulu tám enché':

—Pulek tak'ix Agripa ani pay'lomlábsik xi junkunék teché' k'al wawá', jé' k'wajat jeché' an inik. Yán an judíotsik tin utsál ke jajá' yab i alwa' inik. Anchan' in ulal an judíotsik xu k'wajíl Jerusalén ani xi teché'tsik Sesarea. Yab in kubdhálsik kin ulu ke yejat ka chemdhá jeché' an inik. ²⁵Por naná' yab u eltsal ni jun i walastaláb púlek xi yejat kin jalbiy k'al i chemlá. Kom tin kotsámal abal in lé' ka lújundhá k'al na Awgusto, an lej pulek tak'ix romano, u ulúmalich abal ne'ech ku abna' taja'. ²⁶Ani kom yab u ko'ol chalpadh xant'éy ku dhutsuntsi nu ajátik an lej pulek tak'ix romano k'al tin kwenta na Pablo, u tsi'dhámal ta tamétsik. Tatá', pulek tak'ix Agripa, awil ka lújundha' abal ku chu'u max anchan' ku ela' jun xata' xant'éy ku dhutsuntsi an lej pulek tak'ix romano. ²⁷Pos yab u ach'ál alwa' ku abna' jun i wik'nél, max yab ku dhutsa' xant'om walastaláb in t'ajámal.

Na Pablo in óltsi an pulek tak'ix
Agripa xantok'ál tu walbiyáb

26 Utsan tám enché' na Pablo k'al na Agripa:

—Awil ki káwin abal ka lo'o tabá'.

In dhaya' tám nin k'ubak na Pablo ani in tuju ti káw enché' abal kin lo'o tinbá':

²—In kulbél t'ajat abal ne'ech ku ejto tin káw ta tamét pulek tak'ix Agripa abal ku ejto ku lo'o tubá' k'al ejtal xowa' in usnal k'al nu at kidhtaltsik. ³Pos tatá' a exlál ejtal xowa' in ujnámal kin t'aja' an judíotsik ani k'al tin kwenta jeye xowa' u k'wajat xo' i káwlíxnál. Jaxtám tu kontsal abal ti kin axtsi k'al i k'ayúmtaláb.

**Xowa' in t'ajámal na Pablo
tam ti yabél u belom**

⁴Ejtal an judíotsik, xi ja'ich nu kidhtaltsik, in cho'ób xan tin xe'chinék ba nu chabálil ani Jerusalén tam tin kwitóle. ⁵In cho'óbsik jeye jeché' ani ne'ech kin ejto kin ulu abal tsubax, max in lé'. Ke naná' in fariseo neye asta tin kwitóle ani in kidhtalábwi'ik k'al an junkunél xi más lujattsik tin beldhál an belomtaláb. ⁶Xo' in tsi'dhats teché' abal kin lújundhá k'al tin kwenta abal u belál ke na Dios ne'ech kin ejdha' ti ít an chemélomtsik, jelt xan tin utsámal ni weje' pakéiltsik. ⁷Xi lajucháb an kidhtaláb xi Israel xi wawá' i kidhtal, in aytsím kin t'aja' na Dios xan tin ulúmal. Jaxtám tin k'ak'náaltsik na Dios ani in t'ójontsal akal i k'ij. Ja'ich k'al jeché' an aytsixtaláb, pulek tak'ix Agripa, tin utsbiyaltsik xo' nu at kidhtaltsik. ⁸¿Awxe' tatá'tsik yab a belál ke na Dios in ejdhál ti ít an chemélomtsik?

**Xan ti na Pablo ti xe'chinék
in at'ál an belomtsik**

⁹Naná' u chalpayalwi'ik ke yejat ku t'aja' yán xata' abal ku tamk'uy

xin belálchtsik na Jesús xi Nasaret. ¹⁰Jeché' u t'aja' jeye anchan' ban bitsow Jerusalén. K'al tin tak'ixtal an ok'lek pále'tsik, yán i belom u baliy al wik'axte'. Tam u chemdháb an belomtsik, u ulal neye abal alwa'. ¹¹Yáníl u at'ax t'ajtsámaltsik abal u lé' ku t'aja' kin odhbijiy na Jesús. Jeché' u t'ajámal putálk'i ban atátsik xon tu t'ajnal an junkuntaláb ani u at'áaltsik t'ajat ke asta in k'alel ku aliy píl bitsow abal ku at'ax t'ajtsitsik.

**Na Pablo in t'íla' juní xan ti tujeý ti
belom**

(Hch. 9:1-19; 22:6-16)

¹²K'al jeché' tin kwenta tin ne'ech ban bitsow xi Damasko, in abnék ani in pidhnék ti awiltaláb k'al nin ok'lékiltsik an pále'tsik. ¹³Por ti bél, pulek tak'ix Agripa, tam ti ch'ejelich xóna' a k'ítsá, u chu'u jun i tajaxtaláb xi tál walk'i'. Jeché' an tajaxtaláb más tajax ke nin tajáx na k'ítsá ani tu wiliy k'al nin tajáx. ¹⁴Ejtal tu éb u kwajlan chabál ani u ach'a' tin tawnáb enché' k'al jun i káwintaláb xi ebreo: “Sawlo, Sawlo, ¿jant'ók'i tin at'ál? Exom a yajlombédhál tatá'k'i tabá', jelt xan tin t'ajál an ko'nél tam in chochbiyal an ch'upidh pat'ál.” ¹⁵U ulu tám enché': “¿Jita' pé teye, Ja'úb?” An Ajátikláb tin utsa' enché': “Naná' nin Jesús, xi tatá' a at'ál. ¹⁶Por ki ch'akách ani ki kubey, pos Naná' u xalk'ám tubá' ti kin chu'u abal tu utsa' ti kin t'ójontsi ani ka t'íla' xowa' exom a chu'tal xo' ani xowa' ne'ech jeye ka chu'u ku t'aja' más tayíl. ¹⁷Xo' ne'ech tu aba' ka t'íltsi xi yabtsik u

judío an ti tsubaxtaláb xi k'al Naná' tu kwenta. Ne'ech tu beletna' abal yab xata' ki t'ajtsin k'al an judíotsik ani k'al xi yabtsik u judío jeye. ¹⁸Tu abál taja' abal ka lamtsitsik an tin wal ani yabich más ka xe'chintsik ban jik'waxtaláb. Ka xe'chinichtsik jeye ban tajaxtaláb abal kin bela'ichtsik na Dios ani yabich ka k'wajaytsik teykónte k'al nin cháp an lej at'ax. Ti kin bela'ichtsik abal ka pakwlantsatich tin walastalábil ani kin bach'utsik jeye xowa' ne'ech ka pidhan k'al na Dios junax k'al xu dhabalábich k'al Jajá'."

Na Pablo in t'aja' xowa' utsan k'al an Ajátikláb ban xalk'antsixtaláb

¹⁹Jaxtám, pulek tak'ix Agripa, yab u ch'ikat t'aja' xowa' in utsan k'al an Ajátikláb ban xalk'antsixtaláb xi tsích walk'i'. ²⁰Ok'ox tu t'ílsitsik an ti alwa' t'ilab an atiklábtsik xu k'wajíl Damasko. Tayíl u t'ílsitsik xi Jerusalén, xi putálk'i ban chabál xi Judea ani xi yabtsik u judío jeye. U utsálsik abal kin jila'ichtsik ti walablom ani kin bela'ich na Dios, kin t'aja'ichtsik xowa' alwa' abal kin xalk'a' ke in jilámalichtsik ti walablom. ²¹Ja'ich k'al jeché' tin kwenta nu at kidhtaltsik tin yak'wámal ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios ani in lé'tsik ti kin chemdha'. ²²Por k'al tin tolminsixtal na Dios u óntsal ku t'íla' jeché' asta xo'. Ejtalk'itsik u t'ílsal an ti alwa' t'ilab, ts'itsik ani pakdha'. Yab u jalk'untsal ni jun xata' xowa' an t'ílsixtsik ani na Moisés in ulúmaltsik ke ne'ech ka támun. ²³Jajá'tsik ja'ich nin ulúmal

ke an Kristo ne'ech ka chemdhá ani ke ja'ich xi ne'ech ka okxin ka ejech ti ít abal kin t'íltsi xan ti ne'ech ka lo'ey ni kidhtaltsik ani xi k'e'et jeye an atiklábtsik.

Na Pablo in utsál an pulek tak'ix Agripa abal ka belmáchich jeye

²⁴Tam ti na Pablo in ulu ejtal jeché' abal kin lo'o tinbá', na Festo kawidh tin ulu enché':

—iPablo, Tatá' i olmanal! A óntsámalich t'ajat ta exóbal, jaxtám ta olmanékich.

²⁵Por na Pablo tók'on enché':

—Yab in olmanal, pulek awiltaláb Festo; lujat ani tsubax xowa' in k'wajat u ulal. ²⁶Jé' k'wajat an pulek tak'ix Agripa, xin exlál alwa' ejtal jeché'. Jaxtám tin k'wajat tin káw tin tamét jajá' k'al ni jun i jík'ib. U cho'ób alwa' ke jajá' in cho'ób alwa' ejtal jeché', pos yab chinat ti támnék. ²⁷Pulek tak'ix Agripa, ¿a belálxe' jeché' xowa' in ulúmal an t'ílsixtsik? Naná' u cho'ób alwa' abal a belál.

²⁸Utsan tám enché' k'al na Agripa:

—Wé'ichwi'ik t'ajat ti kin t'aja' ku bela' neye na Kristo.

²⁹In ulu tám enché' na Pablo:

—Pos max wé'ich o yaba', u lé'ak max na Dios kin le'na' ke yab tatá'k'i, ejtal xi k'wajat in ach'ál xowa' u ulal, ka belmáchaktsik jeye jelti naná' maske yabtsik ja' wik'adh k'al jelti jeché' an pat'álsik.

³⁰Tam ti na Pablo in ok'oy kin ulu jeché', ch'akay an pulek tak'ix ani an pulek awiltaláb jeye. Ch'akay jeye na Berenise ani ejtal xi tá' ti buxutsik, ³¹k'ale píl abal kin

t'ila'tsik jeché'. Ani u útsáxtsik enché' jajá'k'itsik:

—Jeché' an inik yab in t'ajámál ni jun xata' xi yejat kin jalbiy k'al i chemlá, nibal ela' yejat ka kó'yat balidh ban wik'axte'.

³²Ani na Agripa in utsa' enché' na Festo:

—Awilichakwi'ik ka walká jeché' an inik max yabak in konyámál ka lújundhá k'al an lej pulek tak'ix romano.

Na Pablo abnájich Roma

27 Tam ti ulwatich abal ne'ech ku abná Italia, na Pablo ani xi k'e'et jeye an wik'nélsik, pidhná ba jun i ok'lek soldadotsik xu bijyáb ta Julio, xin tak'yal jun kwene' i soldadotsik. Jeché' jun kwene' an soldadotsik, u bijyáb Awgusto. ²Pos u balin ba jun i tan xi tál ban bitsow xu bijyáb Adramitio, xi ne'ech ban bitsowtsik xi Asia. Tá' jeye ti k'wajat na Aristarko k'al wawá', jajá' u k'wajíl Tesalónika, an bitsow xu tak'nal Masedonia. ³Tam ti jun tsudhelom, u ulich ban bitsow xi Sidón. Taja', kó'yat na Pablo k'al na Julio k'al yantam i k'ak'naxtaláb, pos walká ka k'ale kin álna' nin ja'úbsik abal ka tolmiyat k'al jajá'tsik. ⁴Tam tu kaléch Sidón, i jila' ti k'watab an chabál xi Chipre kom an ik', ti tamét tu waw'nal. ⁵I wat'na' an puja' tin tamét in waltsik an ja' xi Silisia ani xi Panfilia ani u ulich ban bitsow xin bij Mira, jun i bitsow xu tak'nal Lisia.

⁶An ok'lek soldadotsik in ela' taja' jun i tan xi tál Alejandría ani ne'ech Italia. Taja' tu utsa' ku balin

abal ki óntsi an bél. ⁷Yán a k'ítsá tu belal k'ayúm'k'i ani k'al yantam i t'ojláb tu ulich tin tamét an bitsow xi Gnido. Kom bél ti tamét tu waw'nal an ik', u wat'ey tin tamét Salmón ani i malintsi an chabál xi Kreta. ⁸I óntsi tu belal k'al i chápláb tin waltsik an ja', u ulich ba jun i kubtaláb xin bij Buenos Puertos, k'unat ban bitsow xi Lasea.

⁹Kom i k'ibdhámalich t'ajat yán i k'ij ani k'ak'adhich t'ajat ku beley ban puja' abal exomich ti k'unel nin chamáy, jaxtám na Pablo in tak'iytsik ¹⁰ani in utsa'tsik enché':

—Ja'úbsik, naná' u chu'tal abal jeché' an belách ne'ech t'ajat ka k'ak'adhmé, ne'ech ki k'ibdha' an tan ani an kitálábsik. Yab tokot já'k'i, asta tá' weye ku chemech.

¹¹Por an ok'lek soldadotsik más in exbantsi an dhabal tan ani an belldhom ké xowa' in ulu na Pablo. ¹²Kom ba jachan' an kubtaláb yab alwa' abal kin wat'na' taja' nin chamáy, yán an atiklábsik xin chalpay abal más alwa' ku kale taja' ani ki chu'u max ki ejto ku ulich Fenise, jun i kubtaláb xi Kreta xi k'wajat in lujtal xon tu kalel na k'ítsá ani ki wat'na' taja' nin chamáy.

An ik'ladh áb xi ulich ban puja'

¹³Kom tuje' yám ti waw'nal k'ayúm an ik' xi tál alál, in chalpaytsik abal alwa' ki óntsi an belách. Pos u kale ani i óntsi tu belal tin waltsik an ja' xi Kreta. ¹⁴Por lej wé' más tayíl, tuje' ti waw'yáb an tan k'al jun i chapik ik' xu bijyáb Ewroklidón, xi tál ebál. ¹⁵Jeché' an ik', tuje' kin júna' an

tan. Kom yab i ejtawal ku beley abal tu tamk'uyal an ik', i walka' ti ku júna'. ¹⁶U wat'ey tin kúx jun i chakam chabál xu bijyáb Klawda, taja' yab lej k'alpidh chapik ti wa'udh an ik' ani k'al yán i t'ojláb ti ejto ki k'adhba' an chakam tan xu tál i kinkóm. ¹⁷Tam tu ok'onich ki k'adhba' an chakam tan, malyat an tan abal ka likey ani yab ka pakchun. Kom i ch'ejnál ka xak'pan an tan ban kidhiblom xu bijyáb Sirte, pa'bantsat an ti k'udhk'um xi k'ál tu beldháb an tan ani in walka'tsik ka júná k'al an ik'. ¹⁸Tam ti jun tsudhelom, kom bél t'ajat chapik an ik'ladh áb, in tujutsik kin pet'na' ban pujal an kitáláb xin ne'dhál an tan. ¹⁹Tin óxláb a k'ítsá, i pet'na' jeye k'al i k'ubak ejtal xowa' u éynáb ban tan. ²⁰Owéch t'ajat yab u xalk'anal na k'ítsá nibal na óttsik ani kom in óntsal an ik'ladh áb, yabich i chalpayal max ne'ech ki ejto ku lo'ey.

²¹Kom nakatich i k'ij yab xata' i k'apúmal, kubey na Pablo junax ch'ejel xon ti jajá'tsik k'wajat ani in ulu enché':

—Ja'úbitsik, másakwi'ik alwa' max tin exbantsámalaktsik ani u jilk'onékek Kreta. Anchan' yabak i tamúmal ejtal jeché', nibalak i k'ibdhámal an kitáláb. ²²Por xo', tu utsátsik abal yab ka jila' tabá', pos ni jun xita' xi tatá'tsik yab ne'ech ka chemech, tokot ne'ech ka k'ibchon an tan. ²³Pos jeché' i akal, u chu'u jun in t'okat abatwálejil na Dios. Jeché' na Dios, ja'ich xi naná' u k'ak'nál ani u t'ójonsal. ²⁴An t'okat abatwále tin utsa' enché': “Pablo, yab ki jik'ey, pos tatá' ko'ol

ki utey ban lej pulek tak'ix romano ani k'al tatá'k'i ta kwenta, na Dios yab ne'ech kin walka' ka chemech ni jun xita' xi k'wajat junax k'al tatá' ban tan.” ²⁵Ja'úbitsik, jaxtám tu utsátsik abal yab ka jila' tabá', pos naná' u beltsal xowa' in ulal na Dios ani u cho'ób alwa' abal anchan' ne'ech ka támun jelt xan tin utsa' an t'okat abatwále. ²⁶Ko'ol ki ela' jun i chakam chabál teché' ban pujal.

²⁷Jun i akal, tam tin cháblábich i semana tu belal, u k'wajat ban pujal xu bijyáb Adriático ani u júnáb túk'i túk'i k'al an ik'. Tam ti ch'ejelich i akal, an iniktsik xu t'ojnal taja' ban tan in chu'utsik abal exomich tu ulel ba jun i chabál. ²⁸In lejbantsitsik nin ówtsík an ja' ani in chu'u abal jun inik lajuakak i metro in ko'ol. Más tayíl in lejbantsitsik juní ani in chu'u abal jun inik búkich tám i metro in ko'ol. ²⁹Kom in ch'ejnátsik kin tamu an pakdha' t'ujub, in baliy ban ja' tin kúx an tan, ché' i pat'átsik xin kubdhál k'ál an tan ani kom u jik'élsik, in lé'ich t'ajat kin chu'utsik ka tsudhey. ³⁰Por an iniktsik xi taja' u t'ojnal ban tan, in chalpayaltsik ka ájlách, jaxtám tin tujutsik kin pa'ba' an chakam tan ban ja', in wáynátsik jelti max exom in balyal an pat'átsik xi ok'ox xi k'ál tin kubdhál an tan. ³¹Por na Pablo in óltsi an ok'lek soldadotsik ani an soldadotsik jeye. Enché' tin utsa'tsik:

—Max jeché'tsik ka k'ale, yab ne'ech ka ejto ki lo'eytsik.

³²An soldadotsik in kotsi tám tin wik'áb an chakam tan ani in walka' ka kwajlan ban ja'.

³³Tam ti exomich ti tsudhél, na Pablo in utsa'tsik ejtal abal ka k'apúch. Enché' tin ulu:

—In ko'olich cháb i semana ke tatá'tsik yab i wayal nibal a k'apúmaltzik xata'. ³⁴Jaxtám, tu kontsaltsik ti alwa'taláb abal ka k'apu ela' wetsik i k'apné' abal tatá'tsik ta alwa'bíl. Pos ni jun xita' yab ne'ech kin k'ibdhá' ni jun in xi'l' xín ko'ol bin ók'.

³⁵Tam ti na Pablo in ulu jeché', in téyna' an pan ani in pidha' ti jalbintsixtaláb na Dios tin tamét ejtal xi ta' ti k'wajattsik. In peja'ich tám ani in tuju kin k'apu. ³⁶Ejtal in pubédha'tsik nin ejattal ani k'apúchtsik jeye. ³⁷Nin yaníl xi taja' tu k'wajat ba jachan' an tan, cháb i bo' inik k'al ox inik lajuakak i atiklábtsik. ³⁸Tam ti ajwéchtsik, in pet'na'tsik an trigo ban pujal abal ka ik'owmé an tan.

Ju'chun an tan ban ja'

³⁹Tam ti tsudhey, an iniktsik xu t'ojnal ban tan, yab in exla'tsik an chabál xín chu'tal. Por in chu'utsik jun i kubtaláb ba jachan' an ja' xon ti yab lej owtsik ani in ulu abal ne'ech kin chu'utsik max kin ejto kin utu taja' an tan. ⁴⁰In kotsi tám tin wik'áb an pat'ál xín kubdhál k'al an tan ani taja' tin jila'tsik alk'idh ban ja'. In polk'antsi an ti xaltsixtaláb xu éynal abal ka beldhá k'al an tan. In paltsi jeye t'ek'at an tan an ti k'udhk'um xi ok'ox abal ka waw'yat k'al an ik' ani in tujúch tám ka utey an tan xon ti yab owtsik an ja'. ⁴¹Por ulich asta xon tu támúx an ja' xu ádhil ani taja' ti xak'pan ban kidhiblom. Nin ók'

an tan jilk'on xapat ban kidhiblom, nibal ela' u ejtowáb ka yoywat ani nin kúx, tujéch ti pakwáb k'al in cháp an múlák' ja'. ⁴²An soldadotsik in le'na' tám kin chemdhá' an wik'néltzik abal yab ka ájláchtsik kowal. ⁴³Por an ok'lek soldadotsik, kom in lé' kin lo'o na Pablo, yab in walka' kin t'aja'tsik anchan', tokot in ulu ke xín wit'áltzik ti kowal, ka okxintsik kin pet'na' tinbá' ban ja' abal ka ulich kowal asta ban chabál. ⁴⁴Ani xi yab in wit'áltzik ti kowal, in utsa' ka puneytsik ba okcha' o bin pej mats an tan. Anchan' ti ulichtsik ejtal juntam anik'i ban chabál.

Na Pablo ban chabál xi Malta

28 Tam tu lo'enekich ejtal tu éb, i cho'óbná' ke jachan' an chabál in bij Malta. ²An k'wajíltzik xi taja', tu bach'utsik t'ajat alwa'; pos in jok'pa'tsik i k'amal abal exom an áb ani chamay ani tu kaniy ejtal tu éb ku utey tu dhilal. ³In pena' tám na Pablo wé' i waynek dhi' ani k'wajat in umtsal an k'amal, por jun jik'towál ti kale jun i chan k'al in k'ák'íl an k'amal ani palk'an bin k'ubak na Pablo. ⁴Tam ti an atiklábtsik xu k'wajíl taja' in chu'u palat an chan bin k'ubak na Pablo, útsáxintsik enché': —Jeché' an inik i chemdhax inik xóna', pos maske in jek'a' an chemlá ban pujal, bélk'i ne'ech ka chemech abal ch'ik'an k'al an chan.

⁵Por in tinína' an chan ban k'amal ani na Pablo yab xata' in tamu. ⁶Ejtaltsik k'wajat in aytsím kin chu'u ka málin o jun jik'towál ka kwajlan chemnek; por tam ti

owéch ti aytsextsik ani in chu'u abal yab xata' in tamu, in jalk'uytsik nin chalab ani in tuju kin ulutsik ke na Pablo ja'ich jun i dios.

⁷K'unat ba jachan' an kubtaláb xon tu k'wajat, ta' ti k'wajat nin chabálil na Publio, an ultaláb inik xi ba jachan' an chabál xi Malta. Jajá' tu bach'u ani tu koydha' óx a k'ítsá tin k'imá'. ⁸Tam ti jachan' i k'ij, nin táta' na Publio ta' ti kwachat abal u k'ak'él ani in ko'ol i kotox tsukúl. K'ale ti álnáb k'al na Pablo; tam ti na Pablo ok'on kin kotsintsi, in k'wajba' nin k'ubak bin éb an ya'ul ani in jeldha'. ⁹Tam ti an atiklábtsik in ach'a' jeché', ulich jeye ba na Pablo an ya'ultsik xu k'wajíl ba jachan' an chabál ani jeldhátsik. ¹⁰Yán xowa' alwa' u t'ajtsin k'al jachan' an atiklábtsik. Más tayíl, tam tu balinich juní ban tan, u pidhan kidhat xowa' ne'ech ki yéntsi abal an belách.

Na Pablo ulich Roma

¹¹Tam tu k'wajách óx a ích' ba jachan' an chabál, u balin ba jun i tan xin wat'námal taja' nin chamáy; jachan' an tan, ja'ich jun i tan xi Alejandría ti tál ani in ko'ol ch'ilbadh an diostsik xu bijyáb Kástor ani Pólux. ¹²Tam tu ulich ban bitsow xi Sirakusa, u k'wajay taja' óx a k'ítsá. ¹³Tam tu kale Sirakusa, i óntsi an belách tin waltsik an ja' asta tu ulich Rejio. Tam ti jun tsudhelom, wa'un an ik' xi tál alál ani tin chábláb a k'ítsá u ulich Puteoli. ¹⁴Taja', i ela' cháb óx i kidháblábsik xi tu pakabédha' abal ku k'wajay k'al jajá'tsik jun i semana; más tayíl, u k'aléch

tám Roma. ¹⁵An kidháblábsik xi Roma, in ach'ámalichtsik abal ne'ech ku ulich; jaxtám ti kaletsik abal ti ku tamu ban bitsow xin bij Foro de Apio ani ban kubtaláb jeye xu bijyáb Tres Tabernas. Tam ti na Pablo in chu'utsik, in pidha' ti jalbintsixtaláb na Dios ani in ach'a' abal likedhantsat t'ajat tin ejattal. ¹⁶Tam tu ulich Roma, an ok'lek soldadotsik in pidhna' an wik'nélsik bin ok'lékil xu belkoltsik an ti wik'axte', por na Pablo walká ja' ka k'wajay píl, belkómte k'al jun i soldado.

Na Pablo in t'ila' Roma an alwa' t'ilab

¹⁷Tam tin óxlábich a k'ítsá ti ulnek na Pablo, in abna' ka kanyat an judíotsik xi más ultaláb xi taja' Roma ani tam ti junkuntsik, in utsa' enché':

—At kidhtaltsik, naná' yab xata' tu waltsámal an judíotsik nibal u ch'ikat t'ajtsámal tin tak'ixtal ni weje' pakéilitsik, por in pidhná Jerusalén abal kin wik'an k'al an romanotsik. ¹⁸Tam ti ok'on ti kin lújundha'tsik, in lé'wi'ik ti kin walka' abal yab tin eltsitsik ni jun i walastaláb xi yejat ku jalbiy k'al i chemlá. ¹⁹Por an judíotsik yab in le'na'. Jaxtám tu konoy abal kin lújundhá k'al an lej pulek tak'ix romano, por yab abal u ko'ol jun xata' xant'ok'ál ti ku utsbay nu kidhtaltsik. ²⁰Ja'ich k'al jeché' tin kwenta tu kanyámaltsik. Abal tu chu'utsik ani abal ku t'ilololách. Pos teché' in k'wajat wik'adh k'al i pat'ál k'al tin kwentak'i an aytsextaláb xi ko'ol, wawá' xu israelita.

²¹ Utsan tám enché':

—Wawá' yab i bach'úmal ni jun i dhutsadh úw xi tál Judea abal ku óltsin xant'éy wa'ach k'al tatá' ta kwenta, nibal tsi'nek ni jun i judío xi tuwa' abal ti ku t'íltsi max tatá' i utsbidh. ²² Por i lé' ki ach'a' xant'éy a chalpayal k'al tin kwenta jeché' an ít junkuntaláb, pos i ach'ámalich abal putálk'i tu at'nal.

²³ Anchan' pé, bijtsin jun i k'ij xowk'i ti ne'ech ka t'íltsin xowa' nin lé' kin cho'óbna'tsik ani junkun yán i a atiklábtsik xon ti k'wajat na Pablo. Dhajaw tin tuju ti t'ílsix k'al tin kwenta xan tu tak'ix na Dios asta dhamuy. In t'ílsaltsik an ta Jesús ani in óltsaltsik xan tu t'ilnal bin tak'ixtal na Dios xin jílám dhutsadh na Moisés ani bin dhuslábil an t'ílsixtsik. ²⁴ Taltsik in belál xowa' in ulal na Pablo ani taltsik, yaba'. ²⁵ Ani kom yabtsik jununúl nin chalab, in tuju ti k'aleltsik. Utsantsik tám enché' k'al na Pablo:

—Tsubax t'ajat ti utsan k'al an T'okat Ejattaláb ni weje' pakéiltsik, tam ti utsantsik enché' k'al an t'ílsix Isaías:

²⁶ Ki k'ale ani ka utsa' enché' nú' na at kidhtaltsik:

Ne'ech ka ach'a'tsik, por yab ne'ech ka exbay;
ne'ech ka chu'utsik, por jelti max yab a chu'tal.

²⁷ Abal nin itsích jeché' an atiklábtsik, in chapikmédhámal t'ajat, wetsik t'ajat tin ach'álsik k'al nin och'oxtal.

Mut'utsik tin ko'ol nin wal; abal yab ka chu'xintsik k'al nin wal,
nibal ka och'xintsik k'al nin och'oxtal.

Yab kin exbaytsik k'al in itsích, nibal ka uteytsik k'al Naná' abal ku jeldha'.

²⁸ Ka cho'óbna'tsik pé, ke xo', jeché' nin lo'oxtalábil na Dios ne'ech ka t'íltsin xi yabtsik u judío ani ne'ech ja' kin exbaytsik.

²⁹ Tam ti na Pablo in ok'oy kin ulu jeché', k'ale an judíotsik ani u káwlíxtsik t'ajat jajá'k'itsik.

³⁰ K'wajay na Pablo ba jachan' an matidh atá, cháb i tamub ani in bach'wal ejtaltsik xu ulel ti álnax.

³¹ K'al ni jun i jík'ib tin óltsal an atiklábtsik xan tu tak'ix na Dios, in ok'tsaltsik k'al tin kwenta an Ajátikláb Jesukristo ani yab u tamk'uyáb k'al ni jun xita'.

An dhutsadh úw xi abtsin k'al na Pablo an belomtsik xi

Roma

Na Pablo in dhutsuntsal an belomtsik xi Roma

1 Naná', xu bij Pablo, in k'wajat u t'ójontsal na Jesukristo. Na Dios tin kanyámal ani tin pílmédhámál abal ti kin k'wajba' tin abatwálejil. In t'aja' anchan' abal ku t'ila' nin alwa' t'ilábil.

²Na Dios in pidhnámál ka cho'óbná jeché' an tsubaxtaláb asta ti weje'. Jeché' in pidhna' ka cho'óbná ban T'okat Dhuslab k'al nin t'iltsíxiltsik. ³Jeché' an alwa' t'ilab, ja'ich k'al tu t'ilnal ni Ajátik Jesukristo, nin Chakámil na Dios. Jajá' na Jesukristo in kó'oy jeye in t'u'úl jelti wawá', u kidhtaláb k'al an pulek tak'ix Dabid. ⁴K'al tin kwenta nin t'okattal ani tam ti ejdhá ti ít, támich ti xalk'á abal tsubax lejtál u Chakámláb k'al na Dios ani pidhan ti chápláb. ⁵K'al tin kwentak'i na Jesukristo, i bach'u an alwa'taláb ani u pidhan k'al na Dios ku k'wajay tu abatwále. U pidhan ku k'wajay tu abatwále abal ki ok'tsi an atiklábtsik xi putál an k'ay'lá abal kin bela' na Jesukristo ani yab kin ch'ikat

t'aja' na Dios. ^{6,7}K'al jeché' an atiklábtsik, ta' teye ta k'wajat, tatá'tsik xi k'wajíl Roma. Na Dios ti k'anidháltsik, ti kanyámaltsik abal ki k'wajách k'al na Jesukristo ani abal ki k'wajáchtsik i t'okat. Ka bach'waltsik an alwa'taláb ani an k'ijidhtaláb xi tál ba ni Táta' Dios ani ni ba ni Ajátik Jesukristo.

Na Pablo in lé' ka k'ale Roma ti álnax

⁸Ok'ox, u lé' tu utsa'tsik abal u pidhál ti jalbintsixtaláb nu Diosil k'al tin kwenta na Jesukristo. Jeché' an jalbintsixtaláb u pidhnál k'al tatá'tsik ta kwenta abal putálk'i tu t'ilnal xan ta belátsik na Jesukristo. ⁹Na Dios, xi naná' in k'wajat u t'ójontsal k'al ejtal nu ejattal abal ku t'ila' an alwa' t'ilab k'al tin kwenta nin Chakámil, in cho'ób alwa' abal tu kontsintsaltsik t'ajat tam in ól. ¹⁰Ech'ek'i u pakabédhál na Dios abal ku ejto kin k'ale tu álna'tsik, max Jajá' anchan' tin lé'. ¹¹Pos naná' u lé' tu chu'utsik ani tu tolmiytsik ka bach'u xowa' in lé' ti pidha' an T'okat Ejattaláb ani anchan' ki belmáchtsik más ¹²abal ku líkédhántsixin ti itsích jún ani jún k'al an belomtaláb xi ko'ol.

¹³Kidháblábsik, u lé' ka cho'óbnatsik abal yánílich t'ajat u le'námál kin k'ale tu álna'tsik, por asta xo' yab u ejtómál kin k'ale. U le'nál kin k'ale tachan' abal kin t'ójon ani ka wa'chin más i belom k'al tatát'sik, jelt xan ti támnék k'al an atiklábsik xi yab u judío xi k'wajattsik píl bitsow. ¹⁴Pos naná' ko'ol ku t'íltsi an ti alwa' t'ilab an griegotsik ani xi yab u griegotsik, xi chalpadhtsik ani xi yab chalpadhtsik. ¹⁵Jaxtám, naná' u le'nál t'ajat kin k'ale tu t'ílsitsik an ti alwa' t'ilab, tatát'sik xi k'wajíl Roma.

Nin cháp an alwa' t'ilab

¹⁶Yab u tidhenál ku t'ila' an alwa' t'ilab, pos an alwa' t'ilab, in cháp na Dios. Jeché' an alwa' t'ilab, k'ál tu t'ilnal na Jesukristo; ani xita' kin bela' na Jesukristo, ne'ech ka lo'ey. Jeché' an alwa' t'ilab ok'ox ti t'iltsin an judíotsik ani tayíl xi yabtsik u judío. ¹⁷Pos ban alwa' t'ilab, na Dios tu xalk'antsalich xan tu k'wajbál alwa' k'al Jajá' k'al an belomtaláb ani tokot k'al an belomtalábk'i. Pos an T'okat Dhuslab in ulal enché': "Max jun xita' ka k'wajbájich alwa' k'al na Dios abalk'i u belom, yabich jayk'i ne'ech ka chemech."

¹⁸Nin k'ak'adh yajtsiktalábil na Dios tál walk'i' abal ejtalk'i xin t'ajál xowa' yab alwa'. K'al nin at'axtal, jeché' an atiklábsik yab in walkál ka exlá an tsubaxtaláb. ¹⁹In exlálichtsik alwa' xowa' u exlantsáb na Dios, kom xalk'antsidhichtsik k'al na Dios. ²⁰Na Dios yab tejwa', por in xalk'ál xan ti jeye Jajá' k'al

xowa' in t'ajámál. Tam tin t'aja' an walk'i' ani an chabál, in xalk'a' ke Jajá' tsubax lejtál u Dios ani in ko'ol in cháp xi yab jayk'i in ko'ol in ok'ontal. Jaxtám, an atiklábsik xin t'ajál xowa' yab alwa', yab ne'ech kin ejto kin ulu ke yab in exlál.

²¹Maske in exláltsik na Dios, yab in k'ak'námaltsik xan tu k'ak'náb na Dios, nibal in pidhámaltsik ti jalbintsixtaláb. In óntsal tokot kin chalpaytsik xowa' yab xata' in jalbíl ani nin itsích xi yab t'ajat xata' in lé' kin exbay, jilk'onék jelti max ban jik'waxtaláb. ²²Jilk'ontsik yab xata' in exbayal abal in chalpay ke jajá'tsik chalpadh t'ajat. ²³In jalúmaltsik nin labidh t'okát na Dios xi yab jayk'i u chemel, k'al in ch'ilábil i iniktsik xu chemel, k'al in ch'ilábil i ch'ichintsik, i chantsik ani k'al i ko'nélsik xi ché' in akan.

²⁴Jaxtám na Dios tin walkámalichtsik kin óntsi kin t'aja' xowa' at'ax, xowa' in kulbetnálsik tin itsích ani anchan', in t'ajtsalich nin t'u'úl xowa' yab alwa' jajá'k'itsik tinbá'. ²⁵In jalúmaltsik nin tsubaxtalábil na Dios k'al i k'ambixtaláb, in k'ak'námaltsik ani in ólantsámaltsik xowa' na Dios in t'ajámál. Na Dios ja'ich nin tomnál ka k'ak'ná malilíl i k'ij. Anchan' ka t'ájan.

²⁶Ja'ich k'al jeché' tin kwenta ti walkátsik k'al na Dios kin t'aja' xowa' tidhetál; pos asta an mímlábsik in jalk'uy nin chalab, yabich u k'wajíl xan ti yejat ka k'wajay, u junkunal i mímláb k'al in at mímláb. ²⁷Aníl jeye an iniktsik, in jila' ti k'wajílsik k'al i mímláb; in jalk'uysik nin chalab ani in t'aja'

xowa' tidhetál. Junkun i inik k'al in at inik ani anchan' in bach'waltsik i yajtsiktaláb bin t'u'úl k'al tin kwenta xowa' in t'ajálsik.

²⁸Kom yabich in le'na' kin exbantsitsik na Dios, jaxtám ti walkátsik k'al na Dios kin kó'oy i chalab xi yab alwa' abal kin t'aja'tsik xowa' yab yejat kin t'aja'. ²⁹In t'ajálsik t'ajat xowa' yab lujat, u junkunaltsik k'al xi yab in tomtal, in t'ajálsik xowa' at'ax ani ch'e'ne'tsik t'ajat. In chakuntsaltsik xita'kichk'i k'al tin kwenta xowa' in chu'tal in ko'ol, u chemdhaxtsik, u péjextsik ani u k'ambixtsik. ³⁰In t'ilál yab alwa' xi k'e'ettsik, in janwaltsik i káw, in at'álsik na Dios, u odhbijixtsik ani in t'ek'álsik tinbá'. In káldhálsik i chalab xi yab alwa', in ch'ikat t'ajálsik nin táta' ani nin nána'. ³¹Yabtsik jeye in lé' kin exbay xata', yabtsik in t'ajál xowa' lujat, yabtsik xita' in k'anidhál ani yabtsik in ko'ol i yajnantsixtaláb. ³²Jajá'tsik, maske in cho'óbich abal ne'ech ti lújundhábsik k'al na Dios ani in cho'óbsik jeye ke xita' nin t'ajálsik ejtal jeché' in tomnál ka chemdhá, bélk'i in óntsal kin t'aja'tsik ani asta alwa' in ach'ál tam kin chu'u ke jun xita' in t'ajál jeye anchan'.

Na Dios u lújundhax k'al i lujattaláb

2 Jaxtám tatá', xa teltsal xant'éy in t'ajál xi k'e'ettsik, yab a ko'ol i pakwlantsixtaláb, yab ne'ech ka ódhá ti kwenta xitam já' teye. Pos tam i k'wajat a teltsal xant'éy in t'ajál jun xita', a walbindhál tabá', pos tatá' xi k'wajat a teltsal xant'éy in t'ajál xi k'e'et, jayéch

teye a t'ajál. ²Por i cho'ób abal na Dios u lújundhax k'al i lujattaláb tam in ulal ke walbidhtsik xin t'ajálsik jeché'. ³Ani tatá', xi k'wajat a teltsal xant'éy in t'ajál xi k'e'ettsik ani jayéchk'i teye a t'ajál, ça chalpayaixe' ke ne'ech ka ejto ka chink'ontsi nin lújundhaxtal na Dios? ⁴O ça pojkansal nin pulek alwa'tal ani nin cha'attalábil na Dios ani yab a chu'tal abal ja'ich nin alwa'talábil xi exom ti t'ajál ka jila' ta walablom? ⁵Por tatá', kom wat'ats ti chapik na itsích ani yab a lé' ka jila' ta walablom, jaxtám ti exom a yanedhál abal ka bach'u más yán i yajtsiktaláb tam kin bajaw xowk'i ti ne'ech ka chakuy na Dios. Jachan' i k'ij, tám ne'ech ka xalk'an ke na Dios u lújundhom in lujtalk'i. ⁶Tám jeye ti ne'ech ka pidhan an atiklábsik xowa' in lujyal kin bach'u k'al tin kwenta xowa' in t'ajámalsik. ⁷Ne'ech kin pidha'tsik ti xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal xita' in t'ajámal xowa' alwa' abal kin bach'u an labidh t'okattaláb, an k'ak'naxtaláb ani ejtal xowa' yab in ko'ol in ok'ontal. ⁸Por ne'ech kin pidha'tsik ti k'ak'adh yajtsiktaláb xita' in t'ajálsik i péjéxtaláb ani yab in t'ajálsik ti k'ij an tsubaxtaláb, tokot in t'ajálsik xowa' yab lujat. ⁹Ne'ech ka pidhantsik k'al na Dios ti k'ak'adh yajtsiktaláb ejtalk'i xin t'ajálsik xowa' yab alwa', ok'ox abal an judíotsik ani tayíl abal xi yabtsik u judío. ¹⁰Por xita' in t'ajálsik xowa' alwa', ne'ech ka pidhan k'al na Dios ti labidh t'okattaláb, ti k'ak'naxtaláb ani ti k'ijidhtaláb, ok'ox abal an judíotsik ani tayíl, abal xi yabtsik u judío.

¹¹Pos na Dios yab in ódhál ti kwenta xitam já' kin wala' o kin t'aja' xowa' alwa'. ¹²Ejtal xu walbinaltsik maske yab in exlál nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés, ne'ech ka k'ibey maske yabtsik in exlál jachan' an tak'ixtaláb. Ani xu walbinaltsik maske in exlál jeché' an tak'ixtaláb, ne'ech ka lújundhá anchan' xan ti k'wajat dhutsadh ba jeché' an tak'ixtaláb. ¹³Pos yabtsik k'wajat alwa' k'al na Dios xin ach'álk'itsik nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés, tokot k'wajattsik alwa' k'al na Dios, xin t'ajálsik xan tin ulal jeché' an tak'ixtaláb. ¹⁴Tam xi yabtsik u judío, xi yabtsik in exlál nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés, kin t'aja' jajá'k'i tin chalab xowa' in ulal jeché' an tak'ixtaláb, u kalelich jelti max in exlál. ¹⁵K'al xowa' in t'ajálsik, in xalk'ál ke in ko'oltsik an tak'ixtaláb tin itsích. K'al xowa' in chalpayaal, k'al tu xalk'anal jeché'. Ani k'al xowa' in ach'ál tin ejattal, k'al ti ne'ech ka walbiyat o ka lo'wat. ¹⁶Tam kin bajaw an k'ij, na Dios ne'ech kin lújundha' k'al tin kwentak'i na Jesukristo xowa' in chinat chalpayaal tin ejattal an atiklábsik. Anchan' ne'ech ka támun jelt xan tu utsámalsik in ulal an alwa' t'ilab.

An judíotsik ani nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés

¹⁷Tatá' a ulal abal i judío, a éynál nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés ani a t'ek'ál tabá' abal a ulal i exlómte k'al a Dios. ¹⁸A exlál xowa' in lé' na Dios

ani jeché' an tak'ixtaláb, ti ok'tsal ka takuy xowa' más alwa'. ¹⁹A chalpayaal t'ajat abal ne'ech ka ejto ka ok'tsi xi k'e'et, xi k'wajattsik jelti max u jok'ol ani a chalpayaal ke a tajbayaal xi k'wajat ban jik'waxtaláb jelti max tatá' i tajaxtaláb. ²⁰A chalpayaal ke a cho'ób xan ti ne'ech ka tak'iy xi yab u wit'omtsik ani xan ti ne'ech ka ok'tsi xi yabtsik bél in lej exlámal nin káwintal na Dios. A t'ajál anchan' abal a ko'ol ban tak'ixtaláb an chalpadhataláb ani an tsubaxtaláb xan tin ulal nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés. ²¹Pos max tatá' a ok'tsal xi k'e'ettsik, ¿jant'ók'i ti yab a ok'tsal tabá'? Max a ulal ke yab yejat xita' ka kwé'lách, ¿jant'ók'i ta kwé'? ²²Max a ulal ke yab xita' yejat ka junkun k'al xi yab in tomtal, ¿jant'ók'i ta junkunal k'al xi yab a tomtal? Max a at'ál t'ajat an ch'ilabtsik, ¿jant'ók'i ta kwé'yal xowa' u pikbantsáb ban atá xon tu k'ak'náb jeché' an ch'ilabtsik? ²³A t'ek'ál tabá' abal a ulal a exlál nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés, por a ch'ikat t'ajál na Dios abal yab a t'ajál xowa' in ulal jeché' an tak'ixtaláb. ²⁴Jaxtám tin ulal enché' an T'okat Dhuslab: “U odhbijyáb na Dios k'al xi yabtsik u judío k'al tatá'k'itsik ta walab.”

²⁵Tsubax k'ejle ke an exól xin t'ajál an israelitatsik bin t'u'úl, alwa', max kin t'aja' xan tin ulal nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés; por max yab kin t'aja' ti k'ij jachan' an tak'ixtaláb, jáyk'i max yab in ko'ol jachan' an exól bin t'u'úl. ²⁶Por xi yab in ko'ol an exól bin t'u'úl ani in t'ajál xan tin

ulal nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés, u kalelich tám jelti max jajá' in ko'ol jachan' an exól. ²⁷Xi yab in ko'ol an exól bin t'u'úl, por in t'ajál xowa' in ulal an tak'ixtaláb, ne'ech kin chu'u ke yab alwa' xowa' in t'ajál an israelitatsik. An israelitatsik in ko'ol an exól bin t'u'úl ani in exlál an tak'ixtaláb, por yab in t'ajál xowa' in ulal jeché' an tak'ixtaláb. ²⁸Jun i judío yab ja'ich ti exlómte k'al na Dios abalk'i u judío, nibal abal in ko'ol an exól bin t'u'úl. ²⁹Exlómte k'al na Dios, xita' tsubax lejtál tin t'ajál xowa' in lé' na Dios ani exólidhich k'al an T'okat Ejattaláb bin itsích, yab xan tin ulalk'i an tak'ixtaláb. An k'ak'naxtaláb xi ne'ech kin bach'u xi k'wajattsik anchan', yab tál ban iniktsik, tál ba Dios.

3 ¿Jant'ó ti alwa' max jún u judío o jant'ó tu éynal max in ko'ol an exól bin t'u'úl? ²K'al yán xowa' tu éynal. Jidhtal, pidhan an judíotsik k'al na Dios an ti tak'ixtaláb. ³¿Ani jant'ó jeye max taltsik xi jajá'tsik yab u belom? Abal yab u belom, ¿ne'echxe' kin t'aja' ka k'wajay yab lujat na Dios? ¡Yaba! ⁴Na Dios ech'ek'i in t'ajál xowa' lujat ani ejtal an iniktsik u k'ambix; pos an T'okat Dhuslab in ulal enché':

Abal ki xalk'á i lujat k'al xowa' a ulal
ani ka áta' tam ki lújundhá.

⁵Ani max k'al xowa' yab alwa' i t'ajál, i xalk'ál ke na Dios lujat, ¿jant'éy ne'ech ki chalpay? ¿Ke na Dios yab lujat xowa' in t'ajál tam in pidhnál an yajtsiktaláb? (Exom tin káw jelt xan tu káw jun i ani' inik.)

⁶Pos max na Dios yabak lujat, ¿jan ti ne'ech kin ejto kin lújundha' xi k'wajattsik ban k'ay'lá?

⁷Por max nu k'ambixtal alwa' abal kin xalk'a' más nin tsubaxtalábil na Dios ani anchan' kin kó'oy más nin labidh t'ókát, ¿jant'ók'i pé tám na Dios tin chu'tal ke in walablom tam kin k'ambixin?

⁸Max anchanak, ¿jant'ók'i ti yab i t'ajál xowa' yab alwa' abal ki bach'u xowa' alwa'? Jeché' ja'ich xowa' taltsik in ulal, ke naná' u ok'tsixinál abal ti kin walbindha'. Jachan' an atiklábtsik in tomnál ka k'wajbá abal ka k'aletsik ban k'ibeltaláb.

Ejtal u walbidh tu k'wajat

⁹¿Awxe' ki ulu ke wawá' xu judío más wa' u alwa' ké xi yabtsik u judío? ¡Yaba! Pos i cho'óbnámálich ke maske i judío o yab i judío, walbidhtsik. ¹⁰Pos an T'okat Dhuslab in ulal enché':

Yab wa'ach ni jun xita' lujat,
nibal ela' jún;

¹¹yab wa'ach ni jun xita' xin
exbayal,

yab wa'ach ni jun xita' xin ayal
a Dios.

¹²Ejtaltsik in yak'wa' i bél xi yab
alwa', ejtaltsik in t'aja' xowa'
at'ax.

Yab wa'ach ni jun xita' xin t'ajál
xowa' alwa', yab wa'ach
nibal ela' jún.

¹³At'ax t'ajat xowa' in ulal, in junwal
jelt in kaxíy i chemélom;
u k'ambixtsik t'ajat.

At'ax ejtal xowa' in ulaltsik, in
junwal jelt in it'lábil i chan.

¹⁴U odhbijixtsik t'ajat ani in
ulaltsik t'ajat i káw xi at'ax.

¹⁵ U ádhiltsik abal ka k'ale kin chemdha' in at inik;
¹⁶ in t'ájálsik i chemlá ani in wa'chindhálsik i ch'ojontáltaláb xon ti xe'echtsik
¹⁷ ani yabtsik in exlál an k'ijidhtaláb.
¹⁸ Nibal in chalapayal kin jik'na'tsik na Dios.
¹⁹ I cho'ób ke ejtal xowa' in ulal nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés, in ulal abal xi k'wajattsik tak'nél k'al jeché' an tak'ixtaláb. Jeché' tin ulal, ja'ich abal ejtal ka chamk'antsik ani ejtal an atiklábtsik xi k'wajat ban k'ay'lá ka lújundhátsik k'al na Dios. ²⁰ Ni jun xita' yab ne'ech ka k'wajbá alwa' k'al na Dios abal in t'ájámalk'i xowa' in ulal an tak'ixtaláb, pos an tak'ixtaláb tokot alwa' abal ti ku xalk'antsi ke wawá' u walablom.

An lo'eltaláb ne'ech ki bach'u k'al ni belomtalk'i

²¹ Por xo', maske i t'ájálich xan tin ulal nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés, na Dios tu xalk'antsi xan ti ne'ech ku k'wajay alwa' k'al Jajá'. Jeché' ólná k'al an tak'ixtaláb ani k'al an t'ílsixtsik.
²² Na Dios tu k'wajbálich alwa' k'al Jajá', k'al tin kwenta abal i belálich na Jesukristo; pos na Dios yab k'wajat ti takukúl xita' ne'ech kin k'wajba' alwa' k'al Jajá'. ²³ Kom ejtal walbidh, yabtsik k'wajat k'al nin labidh t'ókát na Dios. ²⁴ Na Dios u k'wajbax alwa' k'al Jajá' anik'i, k'al nin alwa'talk'i, k'al tin kwenta an chemlá xin wat'na' na Kristo. ²⁵ Na Dios in t'aja' ke nin

xich'ál na Kristo, xin wak'la' tam ti chemdhá, ka k'wajay jelti jun i jalbixtaláb abal ku pakwlantsat. Jeché' an pakwlantsixtaláb ne'ech ki bach'u max ku belmách ani in xalk'ál ke na Dios lujat. Ani max in pakwlantsi xita' in walámaltsik ti weje', ²⁶ ja'ich abal Jajá' yab jik'padh. In xalk'ál jeye ke na Dios lujat xo' ani ech'ek'i lujat, abal in pakwlantsámalich xin belálichtsik na Jesús.

²⁷ ¿Jón' ti jilk'on xin éynál an atiklábtsik abal kin t'ek'a' tinbá'? Wixk'iyat. ¿K'al jowa' tak'ixtaláb? ¿K'al nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés? ¡Yaba! Wixk'iyat k'al an belomtaláb xin ko'ol k'al na Kristo. ²⁸ Pos tám, i chu'úch ke na Dios in k'wajbál alwa' k'al Jajá' xita' xu belomich ani yab in ódhál ti kwenta max in t'ájámál o yaba' xowa' in ulal an tak'ixtaláb.

²⁹ ¿Awxe' na Dios tokotk'i u Dios abal an judíotsik ani yab abal xi yabtsik u judío? ¡Yaba! U Dios jeye abal xi yabtsik u judío. ³⁰ Jún tokot a Dios wa'ach; ani jeché' na Dios, ja'ich xin k'wajbálich alwa' k'al Jajá' xita' kin bela' na Kristo, yab in ódhál ti kwenta max in ko'ol an exól bin t'u'úl o yaba'. ³¹ Tám, ¿exomxe' i éynál an belomtaláb abal ki jila' yab xata' in jalbíl an tak'ixtaláb? ¡Yaba! Exom i xalk'ál abal an tak'ixtaláb in jalbíl t'ajat.

An ok'tsixtaláb xin jila' na Abraham k'al nin xe'chintal

4 ¿Jant'éy ne'ech ki ulu k'al tin kwenta na Abraham, ni weje' pakélil? ² Max na Abraham k'wajbadhak alwa' k'al na Dios

k'al tin kwentak'i xowa' in t'aja',
ne'ech kin ejto kin t'ek'a' tinbá',
por yab tin tamét na Dios. ³Pos
an T'okat Dhuslab in ulal enché':
"Na Abraham in bela' na Dios ani
k'al nin belomtalk'i, bach'wat k'al
na Dios ti lujat inik." ⁴Por max
jun xita' kin t'aja' jun i t'ojláb, an
jalbixtaláb yab u pidhnal jelti jun i
ch'ejwalixtaláb, u pidhnal jelti jun
xata' xu júntsinal. ⁵Por max jun
xita', maske yab xata' in t'ajámál,
kin bela' abal na Dios in k'wajbál
alwa' k'al Jajá' an walablomtsik, u
k'wajbábich alwa' k'al na Dios k'al
nin belomtalk'i. ⁶Na Dabid in t'ila'
an k'ijidhtaláb xin bach'wal jun
xita' tam ka k'wajbájich alwa' k'al
na Dios, maske yab xata' in t'ajámál
abal ka k'wajbá alwa' k'al na Dios.
⁷Enché' tin ulu:

K'ijidh abal xita' xu
pakwlintsáb tin walab k'al
na Dios.

⁸K'ijidh abal xita' xi yab u
ódhantsáb ti kwenta
k'al an Ok'óxláb xant'om
walastaláb in t'ajámál.

⁹¿Awxe' jeché' an k'ijidhtaláb
tokot ne'ech kin ejto kin bach'utsik
xin ko'ol an exól bin t'u'úl, o ne'ech
jeye kin bach'utsik xi yab in ko'ol
jeché' an exól? Pos i ulal abal na
Dios in bach'úmal na Abraham
ti lujat inik k'al nin belomtalk'i.

¹⁰¿Chu'tatxe' na Abraham ti lujat
inik k'al na Dios tam ti t'ajtsidhich
an ti exól bin t'u'úl, o tam ti
yabél t'ajtsidh? ¡Yaba'! Chu'tat ti
lujat inik, tam ti yabél t'ajtsidh
an ti exól. ¹¹T'ajtsin na Abraham
an ti exól bin t'u'úl, jelti jun i
ch'o'maxtaláb; jelti jun i exól abal

bach'udhich k'al na Dios ti lujat
inik kom belmách tam ti yabél in
ko'ol an exól. Anchan', na Abraham
jilk'onich tám jelti táta'láb k'al ejtal
xu belomich maske yab in ko'oltsik
an exól bin t'u'úl; abal anchan', ka
k'wajbájichsik jeye alwa' k'al na
Dios k'al tin kwentak'i nin belomtal.
¹²Na Abraham u táta'láb jeye k'al
xin ko'oltsik an exól bin t'u'úl ani
u belomtsik. U belomtsik jelt xan ti
belmách ni weje' pakéilil Abraham
tam ti yabél t'ajtsidh an exól bin
t'u'úl.

**Ne'ech ki bach'u xowa' na
Dios in ulúmal ne'ech tu
pidha' k'al ni belomtalk'i**

¹³Pos na Dios in utsámál na
Abraham ani nin kidhtaltsik ke
ne'ech kin bach'utsik an chabál
ti jiltsixtaláb; por jeché' xowa'
utsan na Abraham, utsan abal in
bela' na Dios ani bach'wat k'al
na Dios ti lujat inik, yab abal yab
in ch'ikat t'aja' an tak'ixtaláb.
¹⁴Pos max xin t'ajáltsik xowa' in
ulal an tak'ixtaláb, ja'ichk'ijak
in bach'waltsik xowa' na Dios in
ulúmal ne'ech kin pidhna', tám, an
belomtaláb yab xata' ti ne'ech ka
éyan ani xowa' in ulúmal na Dios,
yab xata' ne'ech kin jalbílna'. ¹⁵An
tak'ixtaláb, in t'ajál i chákub; por
xon ti yab wa'ach i tak'ixtaláb, yab
u xalk'anal an walastaláb.

¹⁶Jaxtám, kom i belál na Dios
ani k'al tin kwenta nin alwa'tal, tu
pidhál xowa' in ulúmal ke ne'ech
ti ku pidha'. I bach'wal, max i
belál na Dios jelt xan ti belmách
na Abraham ani nin kidhtaltsik.
Jeché' xowa' in ulúmal na Dios

ne'ech kin pidhna', yab tokotk'i
 ne'ech kin bach'u xin t'ajálsik xan
 tin ulal an tak'ixtaláb, ne'ech jeye
 kin bach'utsik xu belom jelt xan ti
 belmách na Abraham. Na Abraham
 u táta'láb k'al ejtal wawá', ¹⁷jelt xan
 tin ulal an T'okat Dhuslab enché':
 "Tu t'ajámal ki k'wajay ta táta'láb
 k'al yán i atiklábsik." K'wajbá na
 Abraham k'al na Dios jelti táta'láb,
 abal belmách. Jeché' na Dios, ja'ich
 nin ejdhál an chemélomtsik ani in
 bijyal xowa' yab wa'ach jelti max
 wa'chich.

¹⁸Na Abraham in bela' na Dios ani
 in kó'oy i aytsixtaláb maske yabich
 wa'ach ni jun i aytsixtaláb. Anchan'
 tin bajaw ka k'wajay jelti "táta'láb
 k'al yán i atiklábsik", jelt xan ti
 usnék enché': "Yán ne'ech ka kó'oy
 a kidhtaltsik." ¹⁹Maske na Abraham
 in ko'olich k'unat bo' inik i tamub
 ani k'wajat jelti max chemnekich,
 ani na Sara uxkwe'ich ani yab u
 kónal, na Abraham yab in jila' kin
 bela' xowa' utsan k'al na Dios. ²⁰Na
 Abraham yab k'wajay ti chalpax,
 tokot in bela' xowa' utsan k'al na
 Dios, in likedha' nin ejattal k'al
 nin belomtal ani in pubédhantsi
 tin bij na Dios. ²¹Anchan' tin t'aja'
 abal in cho'ób alwa' ke na Dios
 in ko'ol i awiltaláb kin t'aja' ejtal
 xowa' in ulúmal. ²²Jaxtám, k'al nin
 belomtalk'i, bach'wat k'al na Dios ti
 lujat inik.

²³Jeché' xowa' dhutsan k'al
 tin kwenta na Abraham, ke jajá'
 bach'wat k'al na Dios ti lujat inik,
 yab dhutsan k'al jajá'k'i tin kwenta;
²⁴dhutsan jeye k'al wawá' ti
 kwenta. Pos k'al tin kwentak'i abal
 i belálích na Dios, tu bach'walich

weye tu lujat inik. Jeché' na Dios,
 ja'ich xin ejdha' ni Ajátik Jesús
 tam ti chemdhá. ²⁵Na Jesús ja'ich
 xi pidhná ka chemdhá k'al tin
 kwentak'i ni walab ani ejdhá abal
 ku k'wajbájich alwa' k'al na Dios.

Tam ku k'wajách alwa' k'al na Dios

5 Kom na Dios tu k'wajbámich
 alwa' k'al Jajá', k'al tin
 kwentak'i ni belomtal, u k'wajatich
 k'ijidh k'al Jajá' k'al tin kwentak'i
 ni Ajátik Jesukristo. ²K'al tin
 kwentak'i na Kristo ani abal u
 belomich, i ejtowalich ku utey ba
 na Dios ani u k'wajatich junini' bin
 alwa'tal. U kulbél abal i ko'ol an
 aytsixtaláb ke ne'ech ku k'wajay
 bin labidh t'okát na Dios. ³Ani yab
 tokot k'al jeché'k'i, u kulbél jeye
 k'al an yajtsiktaláb xi bach'wal;
 pos i cho'ób ke an yajtsiktaláb, tu
 tolmiyal ki kó'oy i cha'attaláb. ⁴An
 cha'attaláb in xalk'ál abal likat ni
 ejattal ani max likat ni ejattal, i
 ko'ol an aytsixtaláb ke ne'ech ku
 k'wajay xan ti k'wajat na Dios. ⁵Ani
 jeché' an aytsixtaláb xi ko'ol, yab
 anik'i, pos i cho'ób abal ne'ech ku
 k'wajay k'al na Dios, kom Jajá' yab
 u k'ambix. Pos na Dios in xalk'ál
 abal tu k'anidhál t'ajat k'al an
 T'okat Ejattaláb xi tu pidhámal.

⁶Kom wawá' yab ne'ech ki ejto ki
 lo'o tibá', tam tin bajaw an k'ij, na
 Kristo in pidhna' tinbá' ka chemdhá
 k'al tin kwenta an walablomtsik.
⁷Yab junwé'k'i ne'ech kin le'na' ka
 chemdhá jun xita' abal kin lo'o
 k'e'et, nibal abal kin lo'o jun xita'
 xi lujat t'ajat; por abal kin lo'o jun
 xita' xin t'ajál t'ajat xowa' alwa', tá'
 xóna' k'e'jle k'wajat xi ne'ech kin

pidhna' tinbá' ka chemdhá. ⁸Por na Dios in xalk'ál abal tu k'anidhál, pos na Kristo chemech k'al wawá' ti kwenta maske tam ti jachan' i k'ij, wawá' bél u walablom. ⁹Ani xo', kom u k'wajbadhich alwa' k'al na Dios k'al tin kwenta an chemlá xin wat'na' na Kristo, más xo' ne'ech ku lo'watich k'al na Kristo tam ka tsích an k'ak'adh yajtsiktaláb, tam kin bajaw an pakwenib. ¹⁰Tam ti wawá' yab u k'wajat alwa' k'al na Dios, tu k'wajba' alwa' k'al Jajá', k'al tin kwentak'i nin chemtal nin Chakámil. Max in t'aja' anchan', xo' kom u k'wajatich alwa' k'al Jajá', más ne'ech ku lo'watich kom na Kristo ejech ti ít. ¹¹Ani yab tokot jeché'k'i, u kulbél jeye k'al na Dios k'al tin kwentak'i ni Ajátik Jesukristo; pos k'al tin kwentak'i na Jesukristo, u k'wajatich alwa' k'al na Dios.

Na Adán ani na Kristo

¹²K'al júnk'i i inik ti tujey an walastaláb teché' ban k'ay'lá ani k'al tin kwenta an walastaláb, wa'chin an chemlá. Kom ejtal walbin, jaxtám xo' ti ejtal u chemel. ¹³Tam ti yabél wa'ach nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés, k'ejle wa'chich an walastaláb ban k'ay'lá; por xon ti yab wa'ach an tak'ixtaláb, yab u walbiyáb ni jun xita' maske walbidh. ¹⁴Por an chemlá k'ejle wa'ach asta tam ti xe'chin na Adán, asta ti wa'chin na Moisés. U chemel xita'kichk'i ka walbin jelt xan ti walbin na Adán. Anchan' xan ti na Adán in wala' ani wa'chin an chemlá, anchan' jeye ti tsích

na Kristo abal kin pidhna' an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal.

¹⁵Nin ch'ejwalixtal na Dios yab in junwal jelti nin walab na Adán. Pos max k'al nin walab jachan' jún an inik, yán chemech, nin alwa'tal ani nin ch'ejwalixtal na Dios yaney t'ajat ani yán xita' nin bach'u k'al nin alwa'talk'i jun i inik, na Jesukristo. ¹⁶Nin walab xi jeché' jún an inik, yab in junwal nin ch'ejwalixtal na Dios. Pos k'al jun an walastaláb, wa'chin an k'ibeltaláb; por nin ch'ejwalixtal na Dios, k'al tu ejtowábich ka k'wajbá alwa' an inik k'al na Dios, maske in t'ajámal yán i walastaláb. ¹⁷Pos max k'al nin walab jachan' jún an inik wa'chin an chemlá, más t'ajat ne'ech ka k'wajay ejat k'al tin kwentak'i na Jesukristo xita' xin bach'waltsik t'ajat an alwa'taláb ani an ch'ejwalixtaláb abal ka k'wajách alwa' k'al na Dios.

¹⁸Pos anchan', k'al tin kwentak'i nin walab jun i inik, jilk'on walbidh ejtal an atiklábtsik, anchan' jeye k'al tin kwentak'i xowa' lujat in t'aja' na Jesukristo, t'ajan ke ejtal an atiklábtsik kin ejtóch ka k'wajay alwa' k'al na Dios ani kin kó'óch an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal. ¹⁹Anchan', k'al tin jek'omtalk'i jun i inik, ejtal an atiklábtsik xalk'an u walablom tin tamét na Dios; anchan' jeye, k'al tin kwentak'i abal na Jesukristo in t'aja' xowa' in lé' na Dios, ejtal an atiklábtsik k'wajbájich alwa' k'al na Dios.

²⁰Nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés, k'wajbá abal

ka xalk'an ke wa'ach t'ajat an walastaláb; por tam ti xalk'an ke wa'ach t'ajat an walastaláb, más t'ajat wa'chin nin alwa'tal na Dios. ²¹Pos anchan' xan ti an walastaláb in t'ajál abal ka chemech an atiklábtsik, anchan' jeye nin alwa'tal na Dios tu k'wajbálích alwa' k'al na Dios abal ki kó'óh an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal. Jeché' u támnal k'al tin kwentak'i ni Ajátik Jesukristo.

**Jelt max u chemnek tu
k'wajat abal an walastaláb
por u ejat abal na Kristo**

6 Tám, ¿jant'éy ne'ech ki ulu? ¿Ne'echxe' ki óntsi ki wala' abal na Dios ti ku xalk'antsi más tin alwa'tal? ¡Yaba! ²Pos xu k'wajatic jelti max chemnek abal an walastaláb, ¿jant'ók'i ti ko'ol ku k'wajay bél i walál? ³¿Yabxe' a cho'óbsik ke tam ti bach'u na Kristo Jesús, in junwal jelti max u chemech junax k'al Jajá' tam tu pujan? ⁴Tam tu pujan, i junwal jelti max u chemech ani u jolyat junax k'al na Kristo. Pos anchan' xan ti na Kristo ejech ti ít abal kin xalk'antsi tin labidh t'okát an Táta'láb, anchan' weye wawá' yejat ku xe'chinich lujat ani yabich ki t'ajál i walastaláb.

⁵Kom jelti max u chemech junax k'al na Kristo, anchan' jeye ti ne'ech ku ejech ti ít jelt xan ti Jajá' ejech. ⁶I cho'óbich ke an weje' chalab xi ko'olwi'ik, jelti max pajk'iyat jeye junax k'al na Kristo. Anchan' ti támun abal ka wixk'iyat an walastaláb, xi k'wajat jelti max i ajátikláb. Anchan' yabich

yejat ki wala' jelti max exom i t'ójonsal bél jeché' an ajátikláb. ⁷Pos xi chemnekich, yabich ne'ech ka ejtowat ka kó'yat tak'nél k'al an walastaláb. ⁸Kom jelti max u chemech junax k'al na Kristo, i cho'ób jeye ke ne'ech ku k'wajay ejat k'al Jajá'. ⁹I cho'óbich ke tam ti na Kristo ejdháich ti ít, yabich jayk'i ne'ech ka chemech; an chemlá yabich in ko'ol i awiltaláb k'al Jajá'. ¹⁰Pos tam ti chemech na Kristo, chemech k'al tin kwenta an walastaláb júnílk'i abal ech'ek'ijich; por tam ti ejdhá ti ít, ejdhá abal ka k'wajay ejat abal a Dios. ¹¹Anchan' teye tatá'tsik, ki k'wajaytsik jelti max i chemnek abal an walastaláb, por i ejattsik abal na Dios k'al tin kwentak'i ni Ajátik Jesukristo.

¹²Jaxtám, yabich ka walka'tsik kin kó'oy i awiltaláb an walastaláb ba na t'u'úl xu chemel. Yabich ka t'ajál xowa' in kulbetnál na t'u'úl. ¹³Yab ka pidhna'tsik tabá' ki éynátsik k'al an walastaláb abal ka t'aja'tsik xowa' yab alwa'. Yab ka t'aja'tsik anchan', ka pidhna'tsik tabá' ba na Dios, jelti jun xita' xi chemnekich ani ejdhatsich ti ít. Ka pidhna'tsik tabá' ba na Dios abal ki éynátsik ka t'aja' xowa' lujat. ¹⁴Yabich ki k'wajaytsik tak'nél k'al an walastaláb, pos yabich i k'wajattsik tak'nél k'al nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés, i k'wajattsik bin alwa'tal na Dios.

**Jun i ok'tsixtaláb xi
káldhats ban jolib**

¹⁵¿Jant'éy ki t'aja'? ¿Ki óntsi ki wala' abal u k'wajatich bin

alwa'tal na Dios ani yabich u k'wajat tak'nél k'al nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés? ¡Yaba! ¹⁶A cho'óbsik alwa' ke max ka pidhna' tabá' abal ki k'wajay ta jolib ba jun i ajátikláb, ko'ol ka t'aja' xowa' kin ulu jachan' an ajátikláb. Ani anchan', max i k'wajat a t'ójontsal an walastaláb jelti jun i ajátikláb, jeché' ne'ech ti ki júna' ban k'ibeltaláb; por max a t'ójontsal na Dios, ne'ech ki k'wajay lujat. ¹⁷Por u pidhál ti jalbintsixtaláb na Dios k'al tatá'tsik ta kwenta, xi k'wajattsikwi'ik jelti max i jolib k'al an walastaláb ani xo' a exbayámalichtsik k'al yantam a itsích an alwa' t'ilab xi ok'tsidhichtsik. ¹⁸Tam ta káldhájichtsik ta jolib ban an walastaláb, i k'wajbájichtsik abal ka t'ajál xowa' lujat. ¹⁹(Exom tin káw jelt xan tu káw jun i inik xi teché' ti k'ay'lá, kom tatá'tsik yab a lej ejtowal ka exbaytsik alwa' jeché'.) Anchan' jelt xan ta pidhnámaltsik tabá' ki éyná k'al an at'axtaláb ani k'al xowa' yab alwa', anchan' jeye xo' ti ka pidhna'tsik tabá' abal ki t'okedhájichtsik ani anchan' ka t'ajálichtsik xowa' lujat.

²⁰Tam ta kó'yábsik ta jolib k'al an walastaláb, yab a t'ajálsik xowa' lujat; ²¹por ¿jant'om alwa'taláb a kó'yámaltsik k'al jachan' xowa' yab alwa' a t'ajámaltsik ani xo' bél ti tidhebédháltsik? Pos tokot u júnax ban k'ibeltaláb. ²²Por xo', kom i káldhatsichtsik ta jolib ban walastaláb ani i k'wajbadhichtsik abal ka t'ójontsi na Dios, a ko'olichtsik an t'okattaláb ani anchan', a ko'olichtsik jeye

an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal. ²³Xita' in t'ajál i walastaláb, tayíl ne'ech ban k'ibeltaláb; por nin ch'ejwalixtal na Dios, ja'ich an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal k'al tin kwentak'i ni Ajátik Jesukristo.

Jun i ok'tsixtaláb xi káldhats ban tomkidhtaláb

7 Ne'ech tin káw k'al xin exlálsik an tak'ixtaláb. Kidháblábsik, ¿yabxe' a cho'óbsik ke an tak'ixtaláb in ko'ol i awiltaláb ba jun i inik tam jachan' an inik bél k'wajat ejat? ²An mímláb xi tomkidh, jáyk'i max wik'adh tu kó'yáb k'al an tak'ixtaláb bin tomkíl, lejat nin tomkíl k'wajat ejat; por max ka chemech nin tomkíl, an mímláb u jilk'onalich walkadh k'al an tak'ixtaláb xi k'al tu kó'yáb jelti max wik'adh bin tomkíl. ³Jaxtám, max an mímláb ka junkun k'al i k'e'et inik tam bél ejat nin tomkíl, u wenk'onalich tám ti junkux inik; por max ka chemech nin tomkíl, an mímláb u jilk'onalich tám walkadh k'al jeché' an tak'ixtaláb. Ani max ka tomkin k'al k'e'et i inik, yabich u kalel i junkux inik.

⁴Kidháblábsik, anchan' teye tatá'tsik, tam ta bach'u na Kristo, jelti max i chemechtsik abal nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés. Anchan' yabich i k'wajat tak'nél k'al jeché' an tak'ixtaláb, i k'wajatich tak'nél k'al na Kristo xi chemdhá ani ejech ti ít abal ka t'ajálich xowa' in lé' na Dios. ⁵Tam tu k'wajawwi'ik tokot i t'ajál xowa' in kulbetnál ni t'u'úl, i t'ajál xowa' yab alwa'. Jeché' an at'ax chalab u

ejdhantsat k'al nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés. Ejtal jeché' an at'ax chalab xi t'ajál k'al ni t'u'úl, nu júnál ban k'ibeltaláb. ⁶Por xo', yabich u k'wajat tak'nél k'al nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés, kom u k'wajatich jelti max chemnek abal jeché' an tak'ixtaláb xi tu tak'yalwi'ik. Jaxtám, kom yabich xo' u k'wajat tak'nél k'al jeché' an tak'ixtaláb, ki t'ójontsích an T'okat Ejattaláb xi xo' u tak'ix ani yabich ki t'ójontsi an weje' tak'ixtaláb xi tu tak'yalwi'ik.

An walastaláb xu ko'kóm tin k'wajat

⁷Tám, ¿jant'éy ne'ech ki ulu? ¿Ke nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés, i walastaláb? iYaba! Por max yabak wa'chinék jeché' an tak'ixtaláb, yabak u exlámal an walastaláb. Yabak u exlámal max walats ku lét'endha' xowa' in ko'ol k'e'et, max an tak'ixtaláb yabak in ulúmal enché': "Yab ne'ech ka lét'endha' xowa' in ko'ol k'e'et." ⁸Por an walastaláb in éyna' an tak'ixtaláb abal ti kin k'wajbantsi bu chalab an ti lét'endhaxtaláb. Pos max yabak wa'ach an tak'ixtaláb, yabak jeye wa'ach an walastaláb. ⁹Tam ti yab u exlál an tak'ixtaláb, u chalpay abal ne'ech kin k'wajay ejat k'al na Dios; por tam tu exla' an tak'ixtaláb, u chu'u abal in walbidh ani u cho'óbna' abal yab ne'ech ku ejto kin k'wajay k'al na Dios. ¹⁰U cho'óbna' ke an tak'ixtaláb xin pidhnál i xe'chintaláb, tin xalk'antsi abal in ne'ech ban k'ibeltaláb. ¹¹Por an walastaláb in éyna' an

tak'ixtaláb abal ti kin k'ambiy ani u cho'óbna' abal ne'ech kin k'ale ban k'ibeltaláb.

¹²Tsubax k'ejle ke nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés, t'okat; ani xowa' in ulal ka t'ajan, t'okat, lujat ani alwa'. ¹³Tám, ¿jeché' an tak'ixtaláb xin ulal ka t'ajan xowa' alwa', ne'ech ti kin júna' ban k'ibeltaláb? iYaba! An walastaláb, abal ka xalk'an ke yab alwa', tin xalk'antsi abal in ne'ech ban k'ibeltaláb k'al xowa' alwa' in ulal ka t'ajan jeché' an tak'ixtaláb. Anchan', an tak'ixtaláb in xalk'a' ke an walastaláb yab t'ajat alwa'.

¹⁴I cho'ób ke an tak'ixtaláb a Dios tu pidhám, por yab u ejto ku t'aja' xowa' in ulal jeché' an tak'ixtaláb kom in k'wajat tak'nél k'al an walastaláb. ¹⁵Yab u cho'ób xant'éy u tamwal, pos yab u ejto ku t'aja' xowa' u lé' ku t'aja', tokot u t'ajál xowa' u pojkal. ¹⁶Ani max tokot u t'ajál xowa' yab u lé' ku t'aja', u ulalich tám ke nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés, alwa'. ¹⁷Anchan', yabich naná' nu t'ajál an walastaláb; xita' nin t'ajál, ja'ich an walastaláb xu ko'kóm tin k'wajat. ¹⁸U cho'ób ke ba naná', yab wa'ach xata' alwa'; pos u lé' ku t'aja' xowa' alwa', por yab u ejtowal ku t'aja'. ¹⁹Pos yab u t'ajál xowa' alwa' xu lé' ku t'aja', tokot u t'ajál xowa' yab alwa' xi yab u lé' ku t'aja'. ²⁰Ani max u t'ajál xowa' yab u lé', yabich naná' u t'ajál; in t'ajál an walastaláb xu ko'kóm.

²¹Anchan' pé, tam u lé' ku t'aja' xowa' alwa', tokot u t'ajál xowa' yab alwa' xu ko'kóm. ²²Tu ejattal, u kulbetnál ku t'aja' xowa' in ulal nin

tak'ixtal na Dios. ²³U lé' ku t'aja' xowa' in ulal ka t'ajan nin tak'ixtal na Dios, por wa'ach bu t'u'úl nin cháp an walastaláb xi tin tamk'uyal. Jeché' nin cháp an walastaláb xi k'wajat bu t'u'úl, ja'ich tin t'ajál ku wala'.

²⁴iCh'ojontál u chu'bíl! ¿Jita' ne'ech ti kin wixk'intsi an ti walastaláb xu t'ajál bu t'u'úl xi tin ne'dhál ban k'ibeltaláb? ²⁵U pidhál ti jalbintsixtaláb na Dios, ke tokot ni Ajátik Jesukristo ne'ech kin ejto tin wixk'intsi an ti walastaláb. Jaxtám, k'al nu chalab u t'ajál xowa' in ulal nin tak'ixtal na Dios, por k'al nu t'u'úl, u t'ajál an walastaláb.

**An xe'chintaláb xi yejat
ki kó'oy tam i ko'olich an
T'okat Ejattaláb ti ejattal**

8 Pos xo', yabich wa'ach ni jun i walbixtaláb abal xi k'wajatichtsik k'al na Kristo Jesús, yabich wa'ach ni jun i walbixtaláb, k'al xi k'wajatichtsik xan tin lé' an T'okat Ejattaláb ani yab xan tin kulbetnál nin t'u'úl. ²Pos nin tak'ixtal an T'okat Ejattaláb xin pidhnál an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal k'al tin kwentak'i na Kristo Jesús, tin káldhámalich bin tak'ixtal an walastaláb ani ban k'ibeltaláb. ³Nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés, yab in ejto kin wék'oy an walastaláb xi t'ajál k'al ni t'u'úl, kom yab in ko'ol in cháp. Jaxtám na Dios tin aba' nin Chakámil jelti jun i inik xu walablom k'al tin kwentak'i an walastaláb abal ti ku wék'ontsi an ti walastaláb xi t'ajál k'al ni t'u'úl. ⁴Jeché' in t'aja' abal ka xalk'an jelti

max i t'ajálich xowa' in ulal nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés, pos wawá' yabich u k'wajat jelt xan tin kulbetnál ni t'u'úl, u k'wajat jelt xan tin lé' an T'okat Ejattaláb.

⁵Xin t'ajálsik tokotk'i xowa' in kulbetnál nin t'u'úl, tokot in chalpómtsik xowa' in kulbetnál nin t'u'úl; por xin t'ajálsik xowa' in lé' an T'okat Ejattaláb, tokot in chalpómtsik xowa' in lé' an T'okat Ejattaláb. ⁶Max ki chalpóm tokot ki t'ajál xowa' in kulbetnál ni t'u'úl, ne'ech ku k'ale ban k'ibeltaláb; por max ki t'ajál tokot xowa' in lé' an T'okat Ejattaláb, ne'ech ki kó'oy an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal ani an k'ijidhtaláb. ⁷Xin chalpómtsik tokot kin t'aja' xowa' in kulbetnál nin t'u'úl, u kalelich in pojkal na Dios; pos yabtsik in lé' nibal in ejtowal kin t'aja' xan tin ulal nin tak'ixtal na Dios. ⁸Jaxtám, xi k'wajattsik tokot in t'ajál xowa' in kulbetnálk'i nin t'u'úl, yab ne'ech kin ejto kin t'aja'tsik xowa' in lé' na Dios.

⁹Por tatát'sik yabich i k'wajat xan tin kulbetnál na t'u'úl, i k'wajatichtsik xan tin lé' an T'okat Ejattaláb, max nin T'okat Ejattal na Dios k'wajatichtsik k'al tatát'sik. Xita' yab in ko'ol nin T'okat Ejattal na Kristo, yab u dhabaláb k'al na Kristo. ¹⁰Por max na Kristo k'wajatichtsik k'al tatát'sik, ni ejattal in ko'olich an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal abal u k'wajbadhich alwa' k'al na Dios; por ni t'u'úl k'wajat jelti max chemnek k'al tin kwenta an walastaláb. ¹¹Ani max nin T'okat Ejattal na Dios, xin

ejdha' ti ít na Jesús, k'wajat k'al tatát'sik, jayéchk'i jeché' na Dios ne'ech kin pidha' ti xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal na t'u'úl xu chemel, k'al tin kwentak'i abal nin T'okat Ejattal k'wajat k'al tatát'sik.

¹²Anchan' pé, kidháblábt'sik, ko'ol ku k'wajay jelt xan tin lé' na Dios ani yab jelt xan tin kulbetnál ni t'u'úl. ¹³Pos max tatát'sik tokot i k'wajílt'sik jelt xan tin kulbetnál na t'u'úl, ne'ech ki k'aletsik ban k'ibetaláb, por max k'al tin kwentak'i an T'okat Ejattaláb, ka jila't'sik ka t'aja' xowa' in kulbetnál na t'u'úl, ne'ech ka kó'oytsik an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal.

¹⁴Ejtal xi k'wajattsik tak'nél k'al nin T'okat Ejattal na Dios, u chakámláb k'al na Dios. ¹⁵Pos an T'okat Ejattaláb xa bach'úmal, xi xo' k'wajat a t'ójonsaltsik, yab ja'ich abal ki k'wajaytsik juní i jik'é. Jeché' an T'okat Ejattaláb ti t'ájál ki k'wajách ta chakámláb k'al na Dios. Jaxtám ti ne'ech ki ejto ki kawidh ulu enché' k'al ni jun i jík'ib: "Tatá' tu Táta'." ¹⁶Jeché' an T'okat Ejattaláb in xalk'antsal ni ejattal ke wawá' u chakámláb k'al na Dios. ¹⁷Max u chakámlábich k'al na Dios, ne'ech ki bach'u xowa' u bijtsidh ne'ech ku pidhan. Ne'ech ki bach'u xowa' in ulúmal na Dios ne'ech ti ku pidha' ani ne'ech ki kó'oy xowa' na Kristo in ko'ol. Anchan' ne'ech ka támun, max ki wat'na' an yajtsiktaláb jelti xin wat'na' na Kristo ani max ki wat'na' jeché' an yajtsiktaláb, ne'ech ki kó'oy an labidh t'okattaláb jelti xin ko'ol na Kristo.

¹⁸Naná' u cho'ób ke an yajtsiktaláb xi xo' i ach'ál, yab ne'ech kin junu jelti an labidh t'okattaláb xi ne'ech ku tejwa'médhantsat tayíl.

¹⁹Ejtal xowa' in t'ájámal na Dios xi k'wajat walk'i' ani chabál, in aytsím t'ajat kin bajaw xowk'i ne'ech ka tejwa'médhantsat an ti labidh t'okattaláb nin chakámiltsik na Dios.

²⁰Ejtal xowa' na Dios in t'aja', jilk'on jelti max yab xata' ti alwa', por yab abal xowa' xi t'ajadh, anchan' tin le'na'. Anchan' ti t'ájan kom na Dios anchan' tin le'na' ani kom in cho'ób ke tayíl ne'ech juní kin lejkiy. ²¹Ejtal xowa' t'ajadh k'al na Dios, ne'ech ka káldhá abal yabich ka k'wajay xon ti yab alwa' ani abal kin bach'u jeye an labidh t'okattaláb tam ka tejwa'médhantsat tin labidh t'okát nin chakámiltsik na Dios. ²²I cho'ób alwa' ke xowa' na Dios in t'ájám, asta xo' jelti max u ej'él jelti tam jun i mímláb in ach'ál i ch'uk'uxtaláb tam ne'chich kin wa'chiy jun i chakam. ²³Aníl weye wawá', xi ko'olich an T'okat Ejattaláb jelti jun i okxintsixtaláb k'al tin kwenta xowa' ne'ech ki bach'u más tayíl, u ej'él weye ti itsích. U k'wajat i aytsím xowk'i na Dios ne'ech tu k'wajba' tu ok'odh chakámláb k'al Jajá' ani anchan', tu káldha'ich bin tak'ixtal an walastaláb. ²⁴Tam ti na Dios tu lo'o, i tuju ki aytsi xowa' in ulúmal ne'ech ti ku pidha'. Max ki chu'úch xowa' i aytsal ki chu'u, ¿jant'ó bél ku k'wajay ki aytsím ki chu'u? ²⁵Por max u k'wajat i aytsím xowa' yabél i chu'tal, i aytsím k'al i k'ayúmtaláb.

²⁶An T'okat Ejattaláb ja'ich xi tu tolmitsal an ti ejattal tam u ól. Tam yab i cho'ób xan ti ku

ólan, an T'okat Ejattaláb ja'ich xi tu kotsintsal xowa' i yéntsál k'al jun i káwintaláb xi tokotk'i na Dios in exbayal. ²⁷Por na Dios, xi tu exlantsal an ti itsích, in cho'ób xant'éy in ulal an T'okat Ejattaláb. Pos an T'okat Ejattaláb in kotsintsal xu dhabalábichsik k'al na Dios, xantik'i tin kulbetná na Dios.

I átámálich

²⁸I cho'ób ke xita' in k'ak'nálich na Dios, ejtal xowa' in tamwal, u tolmiyáb k'al abal ka likey más nin itsích. Anchan' u támnal k'al xita' kanidhtsik xantik'i tin le'námál na Dios. ²⁹Xita' in ok'ox takuy, in ok'ox bijtsi abal ka k'wajay jelti nin Chakámil Jesukristo. In t'aja' anchan', abal jeché' na Jesukristo, ka k'wajay ti jidhtal Chakámláb. ³⁰Xita' nin takuy, ja'ich nin ok'ox bijtsi abal ka k'wajách jelti nin Chakámil ani xita' nin takuy, in k'wajba' abal ka k'wajách alwa' k'al Jajá'. Ani xita' in k'wajba' abal ka k'wajách alwa' k'al Jajá', in pidha' ti awiltaláb abal kin bach'utsik an labidh t'okattaláb.

³¹¿Pos jant'éy ne'ech ki ulu k'al jeché' tin kwenta? Max na Dios k'wajat k'al wawá', ¿jita' ne'ech kin ejto ti ku t'ajtsi xowa' yab alwa'?

³²Max na Dios yab in k'anidha' kin pidhna' nin Chakámil abal ka chemdhá k'al wawá' ti kwenta, ¿awxe' yab ne'ech ti ku pidha' k'al tin kwentak'i na Kristo ejtal xowa' i yéntsál? ³³¿Jita' k'al ti ne'ech ka walbiyat xi takudhtsik k'al na Dios? Na Dios ja'ich nin ulal abal yab walbidhtsik; ³⁴¿jita' ne'ech

ti walbix? Na Kristo ja'ich na chemech ani ejech ti ít. Ja'ich xi k'wajat tin eját na Dios ani ja'ich jeye xi k'wajat tu kawintsal. ³⁵¿Pos jita' ne'ech kin ejto kin t'aja' ke yab ku k'wajay k'án k'al na Kristo? ¿Awxe' ne'ech kin ejto kin t'aja' ke yab ku k'wajay k'án k'al na Kristo an yajtsiktaláb, an t'e'pintaláb, an odhbijixtaláb, an k'a'ínab, an ch'ojontáltaláb, an k'ak'adhtaláb, o an chemlá? ³⁶An T'okat Dhuslab in ulal enché':

K'al tatá'k'i ta kwenta u aytsímte k'al an chemlá putál a k'ítsá;

u t'ajtsinal jelt xan tu t'ajtsinal an borregotsik tam u júnáb xon tu chemdháb.

³⁷Por k'al ejtal jeché', i átámálich tu k'wajat k'al tin kwentak'i na Kristo xi tu k'anidhámal t'ajat. ³⁸Jaxtám, naná' u cho'ób alwa' ke yab wa'ach ni jun xata' xi ne'ech kin ejto kin t'aja' ke yab ku k'wajay k'án k'al na Dios. Nibal an chemlá, nibal an xe'chintaláb, nibal an t'okat abatwáletsik, nibal an ajátiklábtsik xin ko'ol i awiltaláb k'al xowa'kichk'i, nibal an cháplábtsik, nibal xi xo', nibal xi tayíl, ³⁹nibal xi t'ek'at, nibal xi owtsik. Ni jun xata' xowa' t'ajadh k'al a Dios ne'ech kin ejto kin t'aja' ke yab ku k'wajay k'án k'al na Dios k'al tin kwentak'i ni Ajátik Jesukristo.

Na Dios in takwyámal an atiklábtsik xi Israel

9 Tsubax in káw kom u belálich na Kristo ani yab in k'ambix; pos nu chalab, kom teykómte k'al in cháp an T'okat Ejattaláb, tin

óltsal abal tsubax xowa' ne'ech ku ulu. ²In t'e'pinal t'ajat tin k'wajat ani ech'ek'i u ach'al i yajal tu itsích k'al tin kwenta nu at kidhtal. ³Pos asta naná' u lé'ak max in bijsidh kin k'ale ban k'ibeltaláb ani yabak ku bela' na Kristo, max jeché' alwa'ak abal nu at kidhtaltsik. ⁴An israelitatsik, xi ja'ich nu at kidhtaltsik, ja'ich xi k'wajattsik ti chakámláb k'al na Dios. Ja'ich jeye xi ne'ech kin bach'utsik an labidh t'okattaláb, an lejkintaláb ani nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés. An israelitatsik ja'ich punk'untsidh kin t'ójontsi na Dios ban atá xon ti Jajá' u k'ak'náb ani ja'ich jeye xi usnéksik ke ne'ech kin bach'u xowa' na Dios in ulúmal ne'ech kin pidhna'. ⁵An ok'ox táta'lábitsik, u kidhtaláb jeye k'al an israelitatsik ani na Kristo, xi wa'chin jelt xan tu wa'chinal jun xita' teché' ti chabál, u kidhtaláb jeye k'al an ok'ox táta'lábitsik. Jeché' na Kristo, ja'ich na Dios xin tak'yal ejtal xowa' wa'ach, lábt'ajadh ti k'wajat malilíl i k'ij. Anchan' ka t'ájan.

⁶Yab ne'ech ki ejto ki ulu ke nin káwintal na Dios yab t'ájan xan tin ulal, pos yab ejtal xu wa'chinal ban israelitatsik u israelita. ⁷Yab ejtal nin kidhtaltsik na Abraham u chakámlábitsik k'al jajá'; pos usnék k'al na Dios enché': "K'al na Isák, yán t'ajat ne'ech ka kó'oy a kidhtaltsik." ⁸Jeché' tu tolmiyal ki exbay ke ni jun xita' yab u chakámláb k'al a Dios k'al tin kwentak'i an kidhtaláb xon tu wa'chinal; u chakámlábitsik k'al na Dios xita' nu wa'chinal xantik'i na

Dios tin ulúmal. ⁹Pos xowa' utsan na Abraham k'al na Dios ja'ich jeché': "Tam kin bajaw an k'ij, ne'ech kin tsích ani na Sara, ne'ech kin wa'chiy jun i chakam."

¹⁰Ani yab tokot ják'i jeché'. Chablam nin chakáml na Rebeka, u chakámlábitsik k'al júnk'i tokot i inik xi ja'ich ni weje' pakélil Isák. ¹¹⁻¹³Tam ti xi jeché' cháb an chakamtsik yabél wa'chinék ti chakam ani nibal bél in t'ajáltsik xowa' alwa' o xowa' yab alwa', utsan enché' na Rebeka k'al na Dios: "Xi ok'ox ne'ech kin t'ójontsi xi tayíl." Jeché' aníl k'i jeye tu kalel xan tin ulal an T'okat Dhuslab enché': "U k'anidha' na Jakob, por u pojka' na Esaú." Anchan', xalk'anich abal na Dios in ko'ol i awiltaláb kin takuy xita' Jajá' in kulbetnál; xita' Jajá' in lé' kin kaniy ani yab in ódhál ti kwenta xant'éy in t'ajámaltsik.

¹⁴¿Pos jant'éy ne'ech ki ulu?

¿Ke na Dios yab lujat? ¡Yaba'!

¹⁵Pos utsan enché' na Moisés k'al na Dios: "Ne'ech ku kó'ontsi ti yajnantsixtaláb xita' Naná' u lé' ku kó'ontsi ani ne'ech ku kó'ontsi ti k'ak'naxtaláb xita' Naná' u lé' ku kó'ontsi." ¹⁶Anchan' pé, yab ja'ich abal wawá'k'i ki le'na' o ki t'aja' i chápláb, tokot na Dios xu kó'ontsix ti yajnantsixtaláb, ja'ich nin cho'ób. ¹⁷Pos ban T'okat Dhuslab, na Dios in utsa' enché' an pulek tak'ix xi Ejipto: "Tu k'wajbámal ta pulek tak'ix abal ku xalk'a' ba tatá' nu cháp ani abal kin exlommá putálk'i an chabál."

¹⁸Jaxtám tu xalk'analich ke na Dios in kó'ontsal ti yajnantsixtaláb

xita' Jajá' in lé' kin kó'ontsi ani in chapikmédhantsal tin itsích xita' in lé' kin chapikmédhantsi.

¹⁹Por tám ne'ech ti kin utsa' enché': "Max anchan', ¿jant'ók'i pé tám na Dios tin walbiyal an iniksik? Pos, ¿jita' ne'ech kin ejto kin tomna' na Dios?" ²⁰iPor pay'lomláb! ¿Jant'éy teye a éy abal ki k'wajay ta káwlíx k'al a Dios? ¿Awxe' an pats ne'ech kin ejto kin utsa' enché' xi k'ál ti t'ajadh?: "¿Jant'ók'i tin t'ajámál anchan'?"

²¹Pos an t'ojom in ko'ol i awiltaláb kin t'aja' k'al an k'ut' xan ti jajá' kin le'na'; ne'ech kin ejto kin t'aja' k'al jachan' an k'ut' jun i pats xi exbadhk'i ti ne'ech ti éynal ani jún, xi ne'ech ti éynal ech'ek'i.

²²¿Ani jant'ó max na Dios, abal kin xalk'a' wé' an yajtsiktaláb xi ne'ech kin pidhna' ani kin xalk'a' nin cháp, in kuxuy k'al yantam i cha'attaláb xowa' in t'ajál xin tomnálsik kin bach'u an yajtsiktaláb ani ka k'ibdhátsik?

²³Pos in t'aja' anchan' abal kin pidhna' ka exlantsat tin pubíl nin labidh t'ókát, jelt xan ti támun k'al wawá'. Jajá' tu kó'ontsi ti yajnantsixtaláb ani tu t'ojojoy abal ki ejto weye ki bach'u jachan' an labidh t'ókattaláb. ²⁴Jeché' xita' na Dios in takwyámál, ja'ich wawá'ich, yab i judíok'itsik, in takwyámál jeye xi yabtsik u judío. ²⁵Pos na Dios in ulal enché' ban T'okat Dhuslab xin dhutsám na Oséas:

An atiklábtsik xi yabwi'ik u dhabal, ne'ech ku ulu ke u dhabal;
ani xi yabwi'ik u k'anidhál,
ne'ech ku ulu ke u k'anidhál.

²⁶Ani táyk'i xon ti utsantsik enché': "Tatá'tsik yab i dhabaláb k'al Naná'",
taja' ne'ech ki bijyattsik ta chakámláb k'al na Dios xi ejat.

²⁷Por k'al tin kwenta an israelitatsik, na Isaías in ulu enché': "Maske nin kidhtal an israelitatsik yán t'ajat jelti an kidhib xi wa'ach ban pujal, tokot ne'ech ka jilk'on jun kwene' xi ne'ech ka lo'wat, ²⁸pos an Ok'óxláb ne'ech kin t'aja' teché' ban chabál xan tin ulúmal, ne'ech kin t'aja' kidhat ani jik'at."

²⁹Jelt xan tin ulúmal más ok'ox na Isaías enché':

Max an Ok'óxláb yabak tu jiltsámál ti kidhtaltsik,
i tamúmalak weye jelt xan ti ok'odh k'ibdhá an atiklábtsik xi Sodoma ani xi Gomorra.

An judíotsik ani an alwa' t'ilab

³⁰¿Jant'éy ne'ech ki ulu? I ulal ke xi yabtsik u judío, xi yab in ayaltsik ka k'wajbájichtsik alwa' k'al na Dios, in bajawtsik ka k'wajbá alwa' k'al na Dios k'al tin kwentak'i nin belomtal. ³¹Por an israelitatsik, xin wéwnámalsik jun i tak'ixtaláb xin chalpayaltsik ke k'ál ti ne'ech ka k'wajbátsik alwa' k'al na Dios, yab in bajawtsik ka k'wajbá alwa' k'al na Dios. ³²¿Jant'ók'i ti yab in bajawtsik ka k'wajbá alwa' k'al na Dios? Abal in ayaltsik ka k'wajbá alwa' k'al na Dios k'al xowa' in t'ajál ani yab abal u belom. In junwal jelti max t'adhk'un k'al jun i t'ujub; jeché' xin junwal jelti an t'ujub, ja'ich na Kristo. ³³Ban T'okat Dhuslab k'wajat dhutsadh enché':

Ne'ech ku k'wajba' Sión jun xita'
xin junwal jelti jun i t'ujub
xu t'adhk'undhax ani u
kwajlax;

xita' k'ál ti ka belan Jajá', yab
ne'ech ka tidhebédhá.

10 Kidháblábtzik, xowa' u
lé' tu itsích ani xowa' u
kontsal na Dios k'al tin kwenta an
israelitatsik, ja'ich ke ka lo'eytsik
jeye. ²Naná' u ulal ke jajá'tsik in lé'
kin t'aja' xan tin ulal na Dios, por
yabtsik in t'ajál xan ti yejat. ³Kom
yabtsik in cho'ób xan ti na Dios
tu k'wajbax alwa' k'al Jajá' ani
kom yabtsik in t'ajál xan ti na Dios
tin ulal, jaxtám ti tokot in ayal
jajá'k'itsik xan ti ka k'wajbájich
alwa' k'al na Dios. ⁴Ejtal xita' kin
bela' na Kristo, u k'wajbábich alwa'
k'al na Dios ani yabich yejat kin
t'aja' xowa' in ulal nin tak'ixtal na
Dios xin jilám dhutsadh na Moisés.

⁵Por k'al tin kwenta abal jun
xita' ka k'wajbájich alwa' k'al
a Dios k'al an tak'ixtalábk'i, na
Moisés in dhutsa' enché': "Xita' kin
ejto kin t'aja' ejtal xowa' in ulal
an tak'ixtaláb, ne'ech ka k'wajay
alwa'." ⁶Por k'al tin kwenta abal
jun xita' ka k'wajbájich alwa' k'al
na Dios k'al tin kwentak'i abal u
belom, in ulal enché': "Yab ka ulu
enché' ta ejattal", ejita' ne'ech ka
k'adhiy walk'i' abal kin utsa' ka
pa'ay na Kristo? ⁷O ejita' ne'ech ka
pa'ay asta cha'at xon ti k'wajat an
chemélomtsik abal kin utsa' ka kale
na Kristo? ⁸Pos, ejant'éy pé tám
nin ulal? "An alwa' t'ilab k'unat ti
k'wajat, k'unat ti k'wajat ba na wi'
ani ba na itsích." Jeché' an alwa'
t'ilab, ja'ich ni t'ilál abal ka belan.

⁹Max ka ulu k'al na wi' ke na Jesús
ja'ich an Ajátikláb ani ka bela' ta
itsích ke na Dios in ejdhámal ti ít
tam ti chemdhá, ne'ech ki lo'ey.

¹⁰Pos k'al ni itsích ti yejat ku
belmách abal ku k'wajbájich alwa'
k'al na Dios ani k'al ni wi' ti yejat ki
ulu ke na Jesús ja'ich an Ajátikláb
abal ku lo'éch.

¹¹An T'okat Dhuslab in ulal enché':
"Ni jun xita' xi k'ál ti ka belan yab
ne'ech ka tidhebédhá." ¹²Pos na Dios
yab in ódhál ti kwenta max i judío
o yaba'; pos Jajá' xu Ajátikláb k'al
ejtalk'i, alwa' t'ajat k'al xita'kichk'i
ti ka tawná. ¹³"Ejtal xita' k'ál ti ka
tawná an Ajátikláb ne'ech ka lo'ey."
¹⁴Por, ejan ti ne'ech kin tawna'tsik
an Ajátikláb max yab in belámal?
¿Jan ti ne'ech kin bela' max yab
t'iltsidhtsik? ¿Jan ti ne'ech kin
ach'a'tsik an alwa' t'ilab max yab
wa'ach xita' k'ál ti ka t'iltsintsik?
¹⁵¿Ani jan ti ne'ech ka k'ale jun xita'
kin t'ila' an alwa' t'ilab max yab
ka aban? An T'okat Dhuslab in ulal
enché': "iK'ijidh t'ajat tam ka ulich
jun xita' xin tsi'dhál an alwa' t'ilab
k'al tin kwenta an k'ijidhtaláb!"

¹⁶Por yab ejtalk'i in bach'wal an
alwa' t'ilab abal kin t'aja' xan tin
ulal, pos na Isaías in ulal enché':
"Ok'óxláb, ejita' in belám xowa' i
ólnámal?" ¹⁷Pos anchan', xowa' i
belál ja'ich xowa' i ach'ál, xowa' i
ach'ál ja'ich in káwintal a Dios.

¹⁸Por naná' u konyal: ¿Awxe' yab
in ach'ámaltsik an tsubaxtaláb? iIn
ach'ámaltsik! An T'okat Dhuslab in
ulal enché':

Nin káwintal an t'iltsixtsik
ach'atmenek putál an
chabál

ani nin t'ilábiltsik, in bajúmal
putálk'i xon ti k'wajtsidh an
chabál.

¹⁹Por u konyal juní: ¿Awxe' an
israelitatsik yabél in exbayámal?
Por na Moisés in ulal enché' tin
jidhtal:

Ne'ech ku t'aja' ki it'ixbétsik k'al
tin kwenta i atiklábtsik xi
yab u takwyámal;
ne'ech ku t'aja' ki chakuysik
k'al tin kwenta an
atiklábtsik xi yab in exlál
nu káwintal.

²⁰Ani más tayíl, na Isaías in t'aja'
jeye kin ulu enché':

Xi yab tin ayaltsik, tin ela';
ani u xalk'a' tubá' abal kin
chu'tat k'al xi yab xe'ech tin
konówiyaltsik.

²¹Por k'al tin kwenta an
israelitatsik, in ulu enché': "Putál
a k'ítsá in k'wajay tin tawnax an ti
atiklábtsik xi yab u t'ajax ti k'ij ani
u tomnax."

An Israelitatsik xi lo'odhichtsik

11 Pos xo' u ulal enché':
¿Awxe' na Dios in ok'odh
pojkámalich an israelitatsik, an
atiklábtsik xi Jajá' in takwyámal?
iYaba! Pos naná' in israelita
neye, u kidhtal na Abraham ani
in kidhtaláb k'al nin kidhtaltsik
na Benjamín. ²Na Dios yab in
ok'odh pojka'nal an israelitatsik.
Jeché' an israelitatsik, ja'ich xi
Jajá' in ok'ox takwyámal. ¿Yabxe'
a cho'óbitsik xant'éy in ulal an
T'okat Dhuslab k'al tin kwenta an
t'iltsix Elías, tam ti jajá' in ólna'
ba na Dios, an israelitatsik? Enché'
tin utsa' na Dios: ³"Ok'óxláb, an

israelitatsik in chemdhámal na
t'iltsixiltsik ani in pakúmal xon ta
k'wajbantsáb an ti pikbantsixtaláb;
tokotich naná' in jilk'onan ani in
le'náb neye kin chemdhá." ⁴Por
tók'oyat enché' k'al na Dios: "U
pílmédhámalich abal Naná' buk
mil i iniktsik xi yab tudhenektsik
abal kin k'ak'na' nin ch'ilábil
an dios Baal." ⁵Anílk'i jeye xo'
jeché' i k'ij jilk'onék jun kwene'
an israelitatsik xin takwyámal
na Dios k'al nin alwa'tal. ⁶Ani
max takudh k'al tin kwentak'i nin
alwa'tal na Dios, yabich ja'ich tin
kwenta k'al xowa' jún in t'ajál;
pos max anchanak, nin alwa'tal
na Dios, yabich tám u kalel i
alwa'taláb.

⁷¿Pos jant'éy ne'ech ki ulu? Yab
ejtal an israelitatsik in bajaw ka
k'wajay alwa' k'al na Dios, tokot
in bajawtsik ka k'wajat alwa' k'al
na Dios, xi takudh. Xi k'e'ettsik
chapikmédhantsattsik tin itsích,
⁸jelt xan tin ulal an T'okat Dhuslab
enché': "Pidhantsik k'al na Dios
tin ejattal xi yab t'ajat xata' in
exbayal, tin wal xi jelti max yab u
chu'ux ani tin xuchun xi jelti max
yab u och'ox. Asta xo', anchan' ti
k'wajattsik." ⁹Na Dabid in ulal
enché':

Ke nin ajíbaltsik ka wenk'on
jelti paltsixtaláb,
ani jelti max ka t'adhk'untsik
k'al ani taja' kin bach'uitsik
nin jalbíl nin walab.

¹⁰Ka k'wajaytsik jelti max
jok'olbédhats abal yab ka
chu'xin
ani ka kútandha'tsik abal
ech'ek'ijich.

**An lo'eltaláb xin bach'wal
xi yabtsik u judío**

¹¹Pos xo' u ulal enché': ¿Awxe' tam ti an israelitatsik in ch'ikat t'aja' na Dios, ok'odh pojkátsik k'al na Dios? ¡Yaba! Por k'al tin kwentak'i nin walab, lo'wat xi yabtsik u judío abal an israelitatsik kin le'na' jeye ka lo'wat. ¹²K'al tin kwentak'i nin walab an judíotsik, lo'wat an atiklábtsik xi putál an k'ay'lá. Ani tam ti pojká an judíotsik k'al na Dios, lo'wat xi yabtsik u judío. Jaxtám, tam ka bach'wat juní an judíotsik k'al na Dios, más púlek an lábt'ajaxtaláb ne'ech kin bach'u an atiklábtsik.

¹³Ne'ech tu utsa'tsik jun xata' tatá'tsik xi yabtsik i judío: Naná' in k'wajat tin abatwále abal xi yabtsik u judío ani in t'ojnal chapik abal ku t'aja' jeché' an t'ojláb. ¹⁴Anchan' tu t'ajál abal nu at kidhtaltsik kin le'na' jeye ka lo'wattsik, jelt xan ti tatá'tsik i lo'odh. ¹⁵Pos max tam ti pojká an judíotsik k'al na Dios, k'wajbájich alwa' k'al na Dios an atiklábtsik xi putál an k'ay'lá, ¿jant'éy ne'ech ka támun tam an judíotsik ka bach'wattsik juní? Ne'ech ka pidhantsik ti xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal xi k'wajattsik jelti max chemnek. ¹⁶Max an jidhtal pan xu t'ajnal ja'ich abal a Dios, ejtal an xo'kadhdh che'edh trigo, ja'ich jeye abal Jajá'. Ani max an iblab ja'ich abal a Dios, ejtal an k'we'lek, ja'ich jeye abal Jajá'.

¹⁷An judíotsik, in junwal jelti nin k'we'él an lej olibo ani xi yabtsik u judío, in junwal jelti nin k'we'él an

dhimalón olibo. Taltsik an judíotsik xin junwal jelti nin k'we'él an lej olibo, wék'oyat ani tatá', xa junwal jelti nin k'we'él an dhimalón olibo, i ch'at'an xon ti jajá'tsik wék'oyat. Anchan', a bajawtsik ki k'wajay teykónte k'al nin ibíl ani nin xich'ál an lej olibo. ¹⁸Yab ka ulu ke tatá'tsik más i alwa' ke an judíotsik xin junwal jelti nin k'we'él an lej olibo. Yab ka ulutsik anchan', pos yab tatá'tsik a teykóm nin ibíl jachan' an lej olibo, tatá'tsik ni teykónte k'ál.

¹⁹Ne'ech xóna' ka ulu enché': "Ani' k'ejle, por an k'we'labtsik t'ak'yat abal kin ch'at'an naná' ba jachan' an lej olibo." ²⁰Ani' k'ejle; por an judíotsik xin junwal jelti nin k'we'él an lej olibo, wék'oyattsik abal yab u belom ani tatá'tsik, i ch'at'an xon ti jajá'tsik wék'oyat k'al tin kwentak'i abal i belom. Yab ka t'ek'a'tsik tabá' abal anchan', tokot ka kó'oytsik i kwenta. ²¹Pos max na Dios yab in pakwlintsi an judíotsik xin junwal jelti nin k'we'él an lej olibo, yab teye ne'ech ti ki pakwlintsitsik. ²²Na Dios i alwa' inik t'ajat, por chapik jeye t'ajat u tawnax. Chapik t'ajat in tawnál an judíotsik xin jila' ti belom; por k'al tatá'tsik, alwa' inik t'ajat max ka óntsi ki k'wajay bin alwa'tal, max yab ka óntsi ki k'wajay bin alwa'tal, ne'ech teye ki wék'oyat. ²³Max ka belmáchtsik juní an judíotsik, ne'echtsik juní ka ch'at'an xon ti wék'odh; pos na Dios in ko'ol i awitaláb abal kin ch'at'a'tsik juní xon ti wék'odh. ²⁴Tatá'tsik xi yab i judío, xa junwal jelti nin k'we'él an dhimalón olibo, na Dios ti ch'at'a' ban lej olibo

maske yab in tomnál. Max na Dios in t'aja' anchan' k'al tatá'tsik, an judíotsik xin junwal jelti nin k'we'él an lej olibo, más ja' in tomnál ka ch'at'an ban lej olibo.

**Tam ka ok'odh lo'watich
an israelitatsik**

²⁵Kidháblábtzik, u lé' ka cho'óbna'tsik xowa' na Dios in ko'olwi'ik yab tejwa' abal yab ka ulu ke tatá'tsik i chalpadh t'ajat: na Dios in chapikmédhantsi tin itsích taltsik an israelitatsik, por yab abal ech'ek'i, tokot asta tam ka lo'éch xi yab u israelitatsik xi k'wajat takudh abal ka lo'ey. ²⁶Tayíl, tam ka lo'éch xi yab u israelitatsik xi k'wajat takudh abal ka lo'ey, ejtal an israelitatsik ne'ech ka lo'wat; pos an T'okat Dhuslab in ulal enché':

Ban bitsow Sión ti ne'ech ka tsích an Lo'ox.

Ne'ech kin wék'ontsi ejtal an ti walastaláb nin kidhtaltsik na Jakob.

²⁷Ani jeché' ja'ich an lejkintaláb xi ne'ech ku kó'oy k'al jajá'tsik, tam Naná' ku wék'ontsi an tin walastalábiltsik.

²⁸An israelitatsik in pojkal an alwa' t'ilab ani anchan' in pojkalich na Dios k'al tatá'tsik ta kwenta. Por u k'anidhábtzik k'al na Dios k'al tin kwentak'i nin weje' pakéililtsik xi takudh k'al na Dios abal ka dhabalnátsik k'al Jajá'. ²⁹Pos xowa' na Dios in pidhnál, yab in k'ániyal ani yab in jalk'uyal nin chalab tam kin takuy jun xita' abal kin dhabalna'ich. ³⁰Ti we'él chabk'i' a ch'ikat t'ajálsik na Dios, por xo', i

kó'ontsidhichtsik ti yajnantsixtaláb k'al tin kwenta abal an israelitatsik in ch'ikat t'aja' na Dios. ³¹Anchan' jeye xo', an israelitatsik in ch'ikat t'ajámal na Dios abal k'al tin kwentak'i an yajnantsixtaláb xi kó'ontsattsik, ka kó'ontsattsik jeye. ³²Pos na Dios in walka' ke ejtal ka ch'ikat t'ajxin abal kin kó'ontsi ti yajnantsixtaláb ejtalk'itsik.

³³iYán t'ajat nin alwa'tal na Dios ani nin chalpadhtal! Na Dios xowa'kichk'i in exbayal. Yab i ejtowal ki wila' xowa' Jajá' in ulal, nibal i ejtowal ki exbantsi xowa' in t'ajál. ³⁴Pos, “¿jita' in exbantsámal xowa' in chalpayal an Ok'óxláb? O ¿jita' k'ál ti tak'idh?

³⁵¿Jita' in pidhámal ok'ox jun xata' an Ok'óxláb abal tayíl ka pidhan jun xata' jelti jun i jalbintsixtaláb?”

³⁶Pos ejtal xowa'kich ba Dios ti tál, k'al Jajá' ti t'ajadh ani abal Jajá'. iKe an labidh t'okattaláb kin kó'oy na Dios malilíl i k'ij! Anchan' ka t'ájan.

An ít xe'chintaláb

12 Kidháblábtzik, tu pakabédhál k'al tin yajnantsixtal na Dios abal ka pidhna'tsik tabá' jelti jun i pikbantsixtaláb xi ejat ani t'okat, xan tin kulbetnál na Dios. Jeché' ja'ich an tsubax k'ak'naxtaláb. ²Yabich ki k'wajaysik jelt xan tu k'wajíl xi yab u belom; ka jalk'úchtsik na xe'chintal k'al tin kwentak'i abal i ítmédhantsidhich an ta chalab. Anchan' ne'ech tám ka bajawtsik ka chu'u alwa' xowa' já' in lé' na Dios, xowa' in kulbetnál ani xowa' lujat.

³K'al an punk'untsixtaláb xi tin pidhámal na Dios k'al nin alwa'tal, tu utsáltsik ke ni jun xita' yab yejat kin t'ek'a' tinbá', tokot ka k'wajay xan ti yejat. Más alwa' ke juntsik ta éb ka éyna'tsik an alwa' chalab, xantik'i ta pidhnéksik ki belmách k'al na Dios. ⁴Pos anchan' jelti ni t'u'úl yán i peje'tsik in ko'ol ani k'e'etich k'e'etich xant'éy in t'ajál, ⁵anchan' weye wawá', maske yán tu éb, jun tokot tu áynal jelti nin putálíl nin t'u'úl na Kristo. Juntsik tu éb i junwal jelti jun peje' nin t'u'úl na Kristo.

⁶Na Dios tu pidhámal ti awitaláb juntsik tu éb, xantik'i Jajá' tin le'námal k'al nin alwa'tal, por yejat ki éyna' alwa' xowa' tu pidhámal. Xita' pidhnék ti awitaláb k'al na Dios ti t'ílsix, kin t'aja' jeché' an t'ojláb xantik'i ti pidhnék kin bela'. ⁷Xita' pidhnék ti awitaláb ti t'ójontsix, ka t'ójontsixin alwa'; xita' pidhnék ti awitaláb ti ok'tsix, ka ok'tsixin alwa'. ⁸Xita' pidhnék ti awitaláb ti tak'ix, ka tak'xin xan ti yejat; xita' in pidhnál xata', kin t'aja' k'al yantam i kulbétaaláb. Xita' pidhnék ti awitaláb ti ok'lek belomtsik, yejat kin t'aja' k'al yantam i kwenta ani xita' pidhnék ti awitaláb kin tolmiy an ch'ojontálsik, kin t'aja' k'al yantam i kulbétaaláb.

**Xowa' yejat kin t'aja' tam
jún u belomich**

⁹Yab ki k'ánídháxintsik eb itsíchki. Yab ka t'ajálsik xowa' yab alwa', tokot ka t'ajálsik xowa' alwa'. ¹⁰Ki k'ánídháxintsik jún ani jún jelt xan ti yejat ka k'ánídháxin

xin belálichtsik na Kristo. K'al tin kwenta an k'ák'náxtaláb, ki k'ák'náxintsik jún ani jún xan ti yejat.

¹¹Ka t'ajálsik xowa' yejat ka t'aja', yab ka óbetna'. Ka t'ójontsaltsik an Ajátikláb k'al yantam a ejattal.

¹²Ki k'wajaysik k'ijidh k'al tin kwenta an aysixtaláb xa ko'oltsik; ka kuxyal k'al i cha'attaláb xowa'kichk'i an yajtsiktaláb ka tamu ani ki ólantsik ech'ek'i.

¹³Ka tolmiyal an belomtsik k'al xowa' in yéntsál; ka bach'waltsik alwa' xita' u ulel ti ki álna'.

¹⁴Ka lábt'ajálsik xi ti at'ál. Ki lábt'ajxintsik ani yab ki odhbixintsik.

¹⁵Ki kulbétsik teye k'al xu kulbétsik ani ki uk'intsik teye k'al xu uk'naltsik.

¹⁶Ka k'óoytsik junini' na chalab jún ani jún. Yab ka t'ek'álsik tabá', ki junkuntsik k'al xi ch'ojontálsik. Yab ka wáyana' ke i chalpadhtsik t'ajat.

¹⁷Max jun xita' ti ki t'ajtsi xowa' yab alwa', yab ka witsbantsi. Ka t'ajtsal ech'ek'i xowa' alwa' an atiklábtsik. ¹⁸Ka t'ajálsik an chápláb asta xon ti ka ejto abal ki k'wajay k'ijidh k'al ejtalk'itsik.

¹⁹Kidháblábsik xi tu k'anidhálsik t'ajat, max jun xita' ti ki t'ajtsi xowa' yab alwa', yab ka witsbantsi, ka jila' abal ka pidhan an ti k'ak'adh yajtsiktaláb k'al na Dios; pos an T'okat Dhuslab in ulal enché': "Naná' u lujyal tin lújundhax, Naná' ne'ech ku pidha' xowa' in lujyal kin bach'u. Anchan' in ulal an Ok'óxláb." ²⁰Ani in ulal jeye enché': "Max xi ti at'ál, ka k'a'ay, ka

k'apundha'; ani max ka tsikey, ka pidha' ti ja' kin uch'a'. Pos max ka t'aja' anchan', ne'ech ka tidhebédha' t'ajat." ²¹Yab ka walka' ki átá k'al xowa' yab alwa', ka áta' xi yab alwa' k'al xowa' alwa'.

13 Ni jun xita' yab yejat kin ch'ikat t'ajál an awitalábsik. Pos yab wa'ach ni jun i awitaláb xi yab k'al a Dios ti k'wajbadh; ejtal an awitalábsik xi wa'ach, k'al a Dios ti k'wajbadh. ²Jaxtám, xita' kin tomna' an awitaláb, u kalelich in tomnál na Dios. Ani xu tomnaxtsik, jajá'ich in ayal xan ti kin walbindha' tinbá'. ³Xita' in t'ajál xowa' alwa', yab in ch'ejnál an awitalábsik; por xita' in t'ajál xowa' yab alwa', in ch'ejnál an awitalábsik. Max yab a lé' ka ch'ejna' an awitalábsik, ka t'ajál xowa' alwa'. Anchan', ne'ech tám ki chu'tat k'al an awitalábsik ke i alwa' inik. ⁴Pos an awitalábsik k'wajat in t'ójontsal na Dios abal tatá'tsik ta alwa'bíl. Por max a t'ajál xowa' yab alwa', ka ch'ejna'; pos yab anik'i tin ko'ol an awitaláb abal ti ki yajlombédha'. Pos jajá'tsik k'wajat in t'ójontsal a Dios abal kin lújundha' ani kin yajlombédha' xin walátsik. ⁵Jaxtám, yejat ki exbantsal xowa' kin ulu an awitalábsik, yab abal yabk'i ku yajlombédhá, ki t'aja' anchan' abal yab ki ach'a' ke u walbidh. ⁶Ja'ich jeye k'al jeché' tin kwenta ta pidhnátsik an jalbixtalábsik, pos an awitalábsik k'wajat in t'ójontsal a Dios ani ja'ich jeché' nin t'ójlábltsik.

⁷Ka pidha' an awitalábsik xowa' in lujyal kin bach'u. Ka pidhál ti

jalbixtaláb an awitalábsik, xin lujyal kin bach'u i jalbixtaláb; ka k'ak'nál jeye an awitalábsik xan ti yejat ka k'ak'ná. ⁸Yab ki k'wajay a júntsal ni jun xita', tokot yejat ki k'wajay i k'ánidhách jún ani jún; pos xita' in k'anidhál xi k'e'et, in t'ajálich xan tin ulal an tak'ixtaláb. ⁹Jeché' an tak'ixtaláb in ulal enché': "Yab ki junkun k'al xi yab a tomtal, yab ki chemdhaxin, yab ki kwé'lách, yab ka jantsi ti káw ni jun xita', nibal ka lét'endha' xowa' a chu'tal in ko'ol k'e'et"; pos jeché' ani xi k'e'et jeye an tak'ixtaláb, tokot enché'k'i tu exbayáb: "Ka k'anidha' xi k'e'ettsik jelt xan ta k'anidhál tabá'." ¹⁰Xita' in k'anidhál xi k'e'et, yab in t'ajtsal xowa' yab alwa'; jaxtám, xita' in k'anidhál xi k'e'et, in t'ajálich xan tin ulal an tak'ixtaláb.

¹¹Ka t'aja'tsik ejtal jeché' a chalpóm ke u k'unelich xowk'i ti ne'ech ka tsích na Kristo. Yabich ki k'wajaysik jelti max i wayal, pos más xo' k'unatich ti k'wajat an lo'eltaláb ké tam tu belmách. ¹²Xo' exomich t'ajat ti k'unel an k'ij jelti max akalich t'ajat tu k'wajat ani jelti max ne'chich ka tsudhéch, kom ne'chich ka tsích na Kristo. Jaxtám ti yejatich ki jila' ki t'aja' xowa' yab alwa' ani ki t'aja'ich xowa' alwa'. ¹³Ku xe'chin alwa', xan ti yejat ku xe'chin. Yab ki bela' tu ajíblom nibal tu uch'ál. Yab ku junkun k'al xi yab i tomtal nibal ki t'aja' xowa'k'i i kulbetnál. Yab ku k'wajay tu péjéx nibal tu át'áx. ¹⁴Tokot, ku k'wajay u mák'úmte k'al ni Ajátik Jesukristo jelti max Jajá' u xeketláb ani yab ki chalpóm ki t'aja' xowa'k'i in kulbetnál ni t'u'úl.

**Yab ka lábna' xowa' in
t'ajál na at kidhábsik**

14 Max jun xita' yabél u lej belom, ka bach'utsik ani yab ki k'wajay ka káwlíxna'tsik xata'. ²Wa'ach taltsik xin chalpayal ke alwa' ka k'apat kidhat; por wa'ach taltsik xi yabtsik u lej belom, xi tokot in k'apal i ak'wál. ³Xita' in k'apal kidhat, yab yejat kin pojka' xi yab in k'apal kidhat ani xi yab in k'apal kidhat, yab jeye yejat kin lábna' xin k'apal kidhat, pos na Dios in bach'úmalich chablamk'i. ⁴¿Pos tatá' jant'éy a éy abal ki k'wajay ka lábna' xi k'wajat in t'ójontsal jun xita'? Max kin t'aja' xowa' alwa' o xowa' yab alwa', yab tatá' a kwenta, in kwenta xi k'wajat in t'ójontsal. Por yab ne'ech kin t'aja' xowa' yab alwa', pos an Ajátikláb in ko'ol i awiltaláb abal kin tolmiy kin t'aja' xowa' alwa'.

⁵Wa'ach taltsik xin ulal ke wa'ach taltsik a k'ítsá más uluts ke xi k'e'et ani wa'ach jeye taltsik xin ulal ke jayéchk'i ejtal na k'ítsátsik. Juntsik tu éb yejat ki cho'óbna' alwa' max alwa'ich xan ti chalpayal. ⁶Xin pakwlantsal taltsik a k'ítsá, in t'ajál abal tin k'ak'nabíl an Ajátikláb ani xin ulal ke jayéchk'i ejtal na k'ítsátsik, in t'ajál jeye abal tin k'ak'nabíl an Ajátikláb. Xita' u k'apul, in t'ajál abal tin k'ak'nabíl an Ajátikláb, pos in pidhál ti jalbintsixtaláb na Dios ani xita' yab u k'apul, in t'ajál jeye abal tin k'ak'nabíl an Ajátikláb, pos in pidhál jeye ti jalbintsixtaláb an Ajátikláb.

⁷Ni jun xita' xi wawá' yab k'wajat ejat abal jajá'k'i in lé' ka k'wajay

ejat ani ni jun xita' yab u chemel, abal jajá'k'i in lé' ka chemech. ⁸Pos max u k'wajat ejat, u ejat abal an Ajátikláb ani max ku chemech, u chemel abal an Ajátikláb. Anchan' pé, max u k'wajat ejat o u chemnek, u dhabaláb k'al an Ajátikláb. ⁹Na Kristo chemech ani ejech juní abal ka k'wajay ti Ajátikláb k'al xi chemneksik ani k'al xi ejattsik.

¹⁰Por tatá', ¿jant'ók'i ta lábnál na at kidháb? O ¿jant'ók'i ta pojkal? Pos ejtal ne'ech ku utey xon ti na Kristo ne'ech ti lújundhom. ¹¹Pos an T'okat Dhuslab in ulal enchél:

Anchan' jelt xan ti Naná' in
k'wajat ejat abal ech'ek'i,
tsubax u ulal ke ejtal
an atiklábtsik ne'ech ka
tudhlan tu tamét

ani ejtal ne'ech kin ulutsik ke
Naná'ich nin Dios.

¹²Anchan' pé, juntsik tu éb ne'ech ki óltsi na Dios xant'éy i t'ajámál.

Yab ki t'aja' ka walbin ni at kidháb

¹³Jaxtám, yabich yejat ku lábnáxin jún ani jún. Tokot, ki aliy xan ti ki uwa' abal yab ki t'aja' ka walbin ni at kidháb. ¹⁴Naná' u cho'ób alwa' tin bij an Ajátikláb Jesús, ke yab wa'ach ni jun xata' at'ax. Xita' xin chalpayal ke at'ax jun xata', at'ax abal jajá'. ¹⁵Por max k'al tin kwenta xowa' a k'apal, a t'e'pindhál na at kidháb, tám, u kalelich jelti max yab a k'anidhál. Yab ka t'aja' ke k'al tin kwentak'i xowa' a k'apal, kin jila' ti belom jun xita' xi lo'odhich tam ti chemech na Kristo. ¹⁶Yab pé ki t'aja' ka t'ílan yab alwa' an walkadhtaláb xi ko'ol abal i belálich na Kristo. ¹⁷Pos xon

tu tak'ix na Dios, yab u ódháb ti kwenta xant'éy u k'apnal o xant'éy u uxnal. Xon tu tak'ix na Dios tokot u ódháb ti kwenta an lujattaláb, an k'ijidhtaláb ani an kulbétaláb xi ko'ol k'al tin kwenta an T'okat Ejattaláb. ¹⁸Xita' in t'ójontsal anchan' na Kristo, in t'ajálich xowa' in lé' na Dios ani u káldháb ti alwa' k'al an atiklábtsik.

¹⁹Anchan' pé, ki óntsi ki t'aja' xowa' tu tolmiyal abal ku k'wajay k'ijidh ani anchan', ku tólmíxin jún ani jún abal ku belmách más. ²⁰Yab ki odhiy xowa' in t'ajál na Dios k'al tin kwentak'i xowa' i k'apal. Tsubax k'eje ke ejtal an k'apné, t'okat; por xowa' yab alwa', ja'ich tam ki k'apu jun xata' ani ki t'aja' k'ál kin jila' ti belom xi k'e'ettsik. ²¹Más alwa' yab ki k'apu i t'u'lek, nibal ki uch'a' i yajtsik uxnél, abal yab ki it'ixbédha' k'ál, nibal ki t'aja' kin we'ka' ti belom o kin jila' ti belom ni at kidháb. ²²Max a belál ke alwa' xowa' a t'ajál, anchan' ti ka bela' tin tamét na Dios. iK'ijidh t'ajat abal jun xita' xi yab in walbindhál tinbá' k'al tin kwenta xowa' in t'ajál! ²³Por xita' xin k'apal jun xata' ani u jilk'onat ti chalpax, jajá'k'i in walbindhál tinbá' abal yab tsububudh in itsích tin k'apal. Ejtal xowa' ki t'aja' yab tsububudh i itsích, walats.

**Ka t'ajál xowa' in kulbetnál
na at kidháb, yab tokotk'i
xowa' tatá' a kulbetnál**

15 Max u belomich lejtal t'ajat, yejat ki tolmiy an kidháblábtzik xi yab u lej belom ani yab ki t'ajál xowa' wawá'k'i i

kulbetnál. ²Juntsik tu éb xi wawá', yejat ki t'ajál xowa' in kulbetnál ni at kidháb ani anchan', ki tolmiy ka belmách más. ³Pos nibal na Kristo yab in t'aja' xowa' Jajá'k'i in lé'; yab in t'aja' anchan', tokot in tamu jelt xan tin ulal an T'okat Dhuslab enché': "Nin odhbijixtal xi ti odhbijyaltsik, Naná' u bach'u." ⁴Pos ejtal xowa' dhutsadh más ok'ox ban T'okat Dhuslab, dhutsan abal ki cho'óbna'. Ani k'al tin kwenta an cha'attaláb ani an k'ijidhtaláb xi elál ban T'okat Dhuslab, ki kó'oy i aytsixtaláb. ⁵Ke na Dios, xin pidhnál an cha'attaláb ani an k'ijidhtaláb, ti ki tolmiytsik abal ki k'wajay alwa' jún ani jún jelt xan tin lé' na Kristo Jesús. ⁶Ani anchan', ejtal junini', k'al júnk'i tokot i káwintaláb ka ajtintsitsik na Dios nin Táta' ni Ajátik Jesukristo.

**T'iltsin jeye an ti alwa' t'ilab
xi yabtsik u judío**

⁷Anchan' pé, ku bách'úxin jún ani jún, jelt xan ti na Kristo tu bach'úmal, max ki t'aja' anchan', ne'ech tám ka pubédhantsat tin bij na Dios. ⁸Pos xowa' naná' u ulal, ja'ich ke na Kristo tsích abal kin t'ójontsi an judíotsik ani ka t'ájan xan ti usnék ni weje' pakéliltsik ani abal ka xalk'an jeye ke na Dios tsubax xowa' in ulal. ⁹Tsi'nek jeye abal kin t'aja' ke xi yab i judíotsik kin pubédhantsi tin bij na Dios k'al tin kwentak'i nin yajnantsixtalábil, pos an T'okat Dhuslab in ulal enché':

Ne'ech tu t'ila' ban atiklábtsik
xi yabtsik u judío
ani ne'ech ku ajatna' i
ajatlábtzik abal tatá' ta
alwa'bíl.

¹⁰Ani píł in ulal jeye enché':

Ki kulbé atiklábtsik xi yab i
judío, k'al xu dhabalábtsik
k'al na Dios.

¹¹Ani píł in ulal juní enché':

Ka k'ak'ná an Ok'óxláb k'al ejtal
xi yabtsik u judío
ani ka pubédhantsat tin bij k'al
ejtal an atiklábtsik.

¹²Na Isaías in dhutsámál jeye enché'
ban T'okat Dhuslab:

Ne'ech ka wa'chin jun xita' xu
kidhtaláb k'al na Isaí,
ne'ech ka k'wajay ti Pulek
Tak'ix k'al an atiklábtsik xi
yabtsik u judío;
jajá'tsik ne'ech kin kó'oy an
aytsixtaláb kom ne'ech ka
lo'wattsik k'al Jajá'.

¹³Na Dios, xi tu t'ajál ki kó'oy an
aytsixtaláb abal ki bach'u xowa'
in ulúmal ne'ech ti ku pidha', ti
ki pidha'tsik t'ajat ti kulbétaláb
ani ti k'ijidhtaláb abal i belomich.
Anchan' ne'ech ka kó'oytsik más i
aytsixtaláb k'al tin cháp an T'okat
Ejattaláb.

¹⁴Kidháblábsik, u cho'ób
alwa' ke i alwa' inikichtsik
t'ajat, i chalpadhichtsik t'ajat ani
ne'ech ka ejtóch ki ták'íxin jún
ani jún. ¹⁵Ba jeché' an úw xi tu
dhutsuntsaltsik, tu dhutsuntsámál
taltsik an tak'ixtalábtsik k'al
yantam i tsubaxtaláb ani yab tu
chintsámaltsik ni jun xata'. U t'aja'
anchan' abal yab ka uk'tsitsik xowa'
tu ok'tsámál. Jeché' u t'ajál k'al tin
kwenta nin punk'untsixtal na Dios
xi tin pidhámál k'al nin alwa'tal
¹⁶abal ku t'ójonsi na Jesukristo ban
atiklábtsik xi yabtsik u judío. An
t'ojláb xu t'ajál, ja'ich ku t'iltsi an

tin alwa' t'ilábil na Dios xi yabtsik u
judío. Jeché' u t'ajál abal ku ututsik
ba na Dios xi yabtsik u judío jelti
jun i pikbantsixtaláb xi Jajá' kin
kulbetna', xi t'okodh k'al an T'okat
Ejattaláb.

¹⁷Abal u belálich na Kristo Jesús
u ko'ol t'ajat xant'ok'ál ti kin kulbé
abal in k'wajat u t'ójonsal na Dios,
¹⁸pos tokot u lé' ku t'ila' xan ti na
Kristo tin éynámál abal kin t'aja'
jeye xowa' in lé' na Dios xi yabtsik
u judío. Jeché' t'ájan k'al xowa' u
ulúmal ani xowa' u t'ajámál, ¹⁹k'al
an pakdha' exól ani an labidh
labandhaxtalábtsik xu t'aja' k'al
tin kwentak'i nin cháp an T'okat
Ejattaláb. Anchan' tu t'ila' putálk'i
nin alwa' t'ilábil na Kristo, u tuju
Jerusalén ani u bajaw asta ban
chabál xi Ilíriko. ²⁰Anchan' tin
xe'chin ku t'ila' an alwa' t'ilab xon
ti yabél jayk'i t'iladh na Kristo abal
yab kin xe'chin tin ok'tsax xon ti
ok'tsaxnékich k'elet. ²¹Yab u t'aja'
anchan', u t'aja' jelt xan tin ulal an
T'okat Dhuslab enché':

Ne'ech ka chu'tat k'al xi yab
jayk'i usnéksik xata' k'al tin
kwenta na Kristo;
ani ne'ech ka exlá k'al xi yab
jayk'i in ach'ámál ti t'ilnal.

Na Pablo in chalpayal ka k'ale Roma

²²Ja'ich k'al jeché' tin kwenta ti yab
u ejtómál kin k'ale tu álna'tsik, maske
yánflich t'ajat u le'námál kin k'ale.
²³Por xo', kom u ok'óch nu t'ojlábil ba
jeché' an chabálsik ani kom yánich
t'ajat i tamub tin ex'él kin k'ale tu
álna'tsik, ²⁴ne'ech ku chu'u max ku
ejto kin wat'ey tu álna'tsik tam kin
k'ale Espanya. Ani tam tu chu'úchtsik,

u lé'ak max ti kin tolmiytsik abal kin k'ale na Espanya. ²⁵Por xo' in ne'ech Jerusalén, u ne'dháł wé' i tolmixtaláb abal an kidháblábsik xi taja'. ²⁶Pos an kidháblábsik xi Masedonia ani Akaya, in chalpayámaltsik kin junku i tolmixtaláb abal kin abtsi an kidháblábsik xi ch'ojontál xu k'wajíłtsik Jerusalén. ²⁷Jajá'tsik in chalpayámal abal alwa' kin t'aja'tsik jeché'; ani alwa' t'ajat, pos in tomnál xóna' k'e'jle kin tolmiy k'al xowa' in yéntsalsik jelt xan ti jajá'tsik xi yabtsik u judío, tolmiyat ka belmách. ²⁸Jaxtám, tam ku pidhna'ich jeché' an tolmixtaláb xin punk'untsidh ku akiy, ne'ech ku óntsi an bél abal Espanya, por ok'ox ne'ech kin wat'ey tu álna'tsik. ²⁹Naná' u cho'ób alwa' ke tam kin ulich tachan', ne'ech t'ajat ki bach'u an lábt'ajaxtaláb k'al tin kwenta nin alwa' t'ilábil na Kristo.

³⁰Kidháblábsik, tu pakabédháłtsik tin bij an Ajátikláb Jesukristo ani k'al tin k'anidhaxtal an T'okat Ejattaláb, ki ólantsik teye k'al naná' abal ki kontsi na Dios ti kin tolmiy. ³¹Ka kotsitsik na Dios abal ti kin lo'ó k'al an atiklábsik xi yab u belom xu k'wajíłtsik Judea. Ani ke jeché' an tolmixtaláb xu ne'dhantsal an kidháblábsik xi Jerusalén, ka bach'wat alwa'. ³²Max na Dios anchan' tin lé', ne'ech kin ulich k'ijidh ani ne'ech kin koyóch tachan' k'al tatá'tsik.

³³Ke na Dios xin pidhnál an k'ijidhtaláb ka k'wajay ech'ek'i k'al tatá'tsik. Anchan' ka t'ajan.

**An chapnédhomtaláb abal
an kidháblábsik**

16

Tu punk'untsalsik ka bach'u ani ka tolmiy an

kidhábláb xin bij Febe. Jeché' an mímláb, k'wajat in t'ójontsal an belomtsik xu k'wajíl ban bitsow xin bij Senkrea. ²Ka bach'utsik tin bij an Ajátikláb, jelt xan ti yejat ka bach'wat k'al xu dhabalábichtsik k'al na Dios. Ka tolmiytsik k'al xowa'kich kin yéntsi, pos jajá' yánich t'ajat xita' in tolmiyámal, asta naná' neye tin tolmiyámal.

³Ka chapnédha'tsik na Prisila ani na Akila, xi tin tolmiyaltsik ku t'ójontsi na Kristo Jesús. ⁴Jajá'tsik yab in ajyámal tinbá' abal ti kin tolmiy; jaxtám tu pidháłtsik ti jalbintsixtaláb. Yab tokot naná'k'i, u pidhnal jeye ti jalbintsixtaláb k'al ejtal an kidháblábsik xi yabtsik u judío. ⁵Ka chapnédha'tsik jeye an kidháblábsik xu junkunal bin k'imá' na Prisila ani na Akila. Ti kin chapnédhantsi an ta Epeneto, an kidhábláb xu k'anidhál t'ajat. Jeché' an kidhábláb u k'wajíl ban bitsow xin bij Akaya ani ja'ich xin jidhtal t'ajat in bela' na Kristo. ⁶Ka chapnédha' na María, xi t'ójnékich t'ajat k'al tatá'tsik. ⁷Ka chapnédha'tsik nu at kidhtaltsik xin bij ta Andróniko ani ta Junias, xu k'wajinek junax ban wik'axte'. Jajá'tsik u k'anidhábsik t'ajat, u abatwáletsik ani ok'ox tin belámalsik na Kristo ké naná'.

⁸Ka chapnédha' na Amplias, an kidhábláb xu k'anidhál t'ajat abal in belálich an Ajátikláb.

⁹Ka chapnédha' na Urbano, an kidhábláb xi tu tolmiyal ki t'ójontsi na Kristo Jesús ani na Estakis jeye, an kidhábláb xu k'anidhál t'ajat.

¹⁰Ka chapnédha' na Apeles, xi tsubax lejtal tin belál na Kristo. Ka

chapnédha'tsik jeye nin kidhtaltsik na Aristóbulo. ¹¹Ka chapnédha' nu at kidhtal xin bij ta Erodión. Ka chapnédha'tsik jeye nin kidhtaltsik na Narsiso xin belálichtsik an Ajátikláb. ¹²Ka chapnédha'tsik na Trifena ani na Trifosa, xi k'wajat in t'ójontsaltsik chapik an Ajátikláb. Ka chapnédha' an kidhábláb Pérsida, an mímláb xin t'ójontsámlich t'ajat an Ajátikláb. ¹³Ka chapnédha' na Rufo, an kidhábláb xi takudh abal kin bela' an Ajátikláb. Ka chapnédha' jeye nin nána', xi k'wajat jelti max u nána' neye. ¹⁴Ka chapnédha'tsik na Asínkrito, na Flegonte, na Ermas, na Patrobas, na Ermes ani an kidháblábsik xi k'wajat k'al jajá'tsik. ¹⁵Ka chapnédha'tsik na Filólogo, na Julia, na Nereo ani nin ixám; ka chapnédha' jeye na Olimpas ani ejtal xu dhabalábichtsik k'al na Dios xi k'wajat k'al jajá'tsik.

¹⁶Ki chápnédháxintsik jún ani jún k'al jun i t'okat chapnédhomtaláb. Ejtal xin belálichtsik na Kristo, ti abtsaltsik ti chapnédhomtaláb.

¹⁷Kidháblábsik, tu pakabédhál abal ka chu'utsik xitam já' nin t'ajáltsik i k'é'áxtaláb ani in t'ajál ke taltsik kin jila' kin bela' an tsubaxtaláb xi tatá'tsik i ok'tsidh. Yab ki junkun k'al xin t'ajáltsik anchan', ¹⁸pos jeché' an atiklábtsik yab k'wajat in t'ójontsal ni Ajátik Jesukristo. Jajá'tsik tokot in t'ajál xowa' jajá'k'i in kulbetnáltsik ani in k'ambiyaltsik k'al i labidh t'ilab an atiklábtsik xi yab u lej belom. ¹⁹K'al ejtal ti cho'ólte ke a t'ajáltsik xan tin ulal nin káwintal na Dios;

jaxtám tin kulbél ani u lé' ku chu'u ka wit'a'tsik más ka t'aja' xowa' alwa' ani yab, xowa' yab alwa'.

²⁰Na Dios ne'ech ti ki tolmiytsik abal ka ok'odh áta' an lej at'ax. Jeché' na Dios, ja'ich nin pidhnál an k'ijidhtaláb. Ka bach'utsik ech'ek'i nin alwa'tal ni Ajátik Jesukristo.

²¹Ti abtsal ti chapnédhomtaláb na Timoteo, an kidhábláb xi tin tolmiyal k'al jeché' an t'ojláb. Ti chapnédhátsik jeye nu at kidhtal xin bij ta Lusio, na Jasón ani na Sosípater.

²²Naná', xu bij Tersio, xin k'wajbadh ku dhutsa' jeché' an úw, tu abtsal neye ti chapnédhomtaláb tin bij an Ajátikláb.

²³Ti abtsal jeye ti chapnédhomtaláb an kidhábláb xin bij Gayo. Jeché' na Gayo, ja'ich xi tin matintsámal jun i altá xon ti kin koyóch ani ja'ich jeye xin matintsal ti altá an kidháblábsik tam u junkunal. Ti chapnédhátsik jeye na Erasto, xin ko'ol an punk'untsixtaláb ti ta'pax tumín ba jeché' an bitsow. Ti chapnédhátsik jeye an kidhábláb xin bij Kwarto.

²⁴Ka bach'waltsik ech'ek'i nin alwa'tal ni Ajátik Jesukristo. Anchan' ka t'ajan.

An k'ak'naxtaláb abal na Dios

²⁵Ani xo', ki pubédhantsi tin bij na Dios, xin ejtowal ti ki likedhantsitsik ta itsích abal yab ka jila'tsik ta belom, jelt xan tin ulal an alwa' t'ilab xi naná' u ólnál ani an t'ílsixtaláb k'al tin kwenta na Jesukristo. Jeché' an alwa' t'ilab, ja'ich xi na Dios in ko'olwi'ik chinat asta ti weje'. ²⁶Por xo' in

pidhnámálich ka cho'óbná k'al an
T'okat Dhuslab xin dhutsámal an
t'ílsixtsik xantik'i ti utsan k'al na
Dios xi k'wajat ejat malilíl i k'ij.
Jeché' xowa' na Dios in ko'olwi'ik
chinat, pidhnatsich xo' ka cho'óbná
abal ejtalk'i an atiklábtsik kin bela'

ani kin t'aja' xan tin ulal jeché' an
alwa' t'ilab.

²⁷iKe na Dios, xi junkax ani
chalpadh, kin kó'oy an labidh
t'okattaláb malilíl i k'ij k'al tin
kwentak'i na Jesukristo! Anchan'
ka t'ájan.

An jidhtal dhutsadh úw xi abtsin k'al na Pablo an belomtsik xi

Korinto

Na Pablo in dhutsuntsal an belomtsik xi Korinto

1 Naná', xu bij Pablo, in takudh abal kin k'wajay tin abatwále k'al na Jesukristo. Tin takuy na Dios kom Jajá' anchan' tin le'na'.²Naná' ani an kidhábláb Sóstenes, i dhutsuntsal jeché' an ti úw xu k'wajílsik Korinto xin belálich na Dios. Jeché'tsik u dhabalábich k'al na Dios abal k'wajatichtsik k'al na Kristo Jesús. Takudhichitsik k'al na Dios abal ka k'wajách t'okat junax k'al ejtal xi k'wajattsik túk'i túk'i xin tawnálsik ni Ajátik Jesukristo. Jeché' na Jesukristo ja'ich ni Ajátik ani in Ajátiktsik jeye. ³Ka bach'waltsik an alwa'taláb ani an k'ijidhtaláb xi tál ba ni Táta' Dios ani ba ni Ajátik Jesukristo.

Na Pablo in pidhál ti jalbintsixtaláb na Dios

⁴Ech'ek'i u pidhál ti jalbintsixtaláb na Dios k'al tatá'tsik ta kwenta ani k'al tin kwenta jeye an lábt'ajaxtaláb xi ti pidhálsik. Jeché' an lábt'ajaxtaláb, ti pidhálsik na

Dios k'al tin kwentak'i na Kristo Jesús. ⁵Pos abal i k'wajatichtsik k'al na Kristo Jesús, na Dios ti pidhámalichitsik xowa'kichk'i ti alwa'taláb. Na Dios ti pidhámaltsik ti awiltaláb abal ka ejtotsik ka exbantsi alwa' an tin káwintal ani abal ka ejtotsik ka wila'. ⁶Anchan' pé, xowa' u t'ilnal k'al tin kwenta na Kristo, xalk'anékich ba tatá'tsik abal tsubax. ⁷Jaxtám ti ejtal a ejtowaltsik ka t'aja' xowa' in lé' na Dios. Ja'ich ka t'ajálsik lejat i k'wajat a aytsím kin bajaw xowk'i ti ne'ech ka tsích juní ni Ajátik Jesukristo. ⁸Jajá' ja'ich xi ne'ech ti ki kó'ontsitsik junini' an ta chalab asta tin ok'ontal an k'ij abal yab xita' ti ki walbindha' k'al ni jun xata' tam ka tsích juní ni Ajátik Jesukristo. ⁹Na Dios ech'ek'i in t'ajál xowa' kin ulu. Jajá' ja'ich xi ti kanyámaltsik abal ki k'wajách junax k'al nin Chakámil Jesukristo, xi ja'ich ni Ajátik.

An k'é'áxthaláb xu wa'chinal ban belomtsik

¹⁰Kidháblábitsik, tu pakabédhálsik tin bij ni Ajátik

Jesukristo abal ka kó'oytsik junini' na chalab ani yab ki k'wajay ta k'éáxtsik. Yab ka t'aja'tsik anchan', tokot ka kó'oytsik junini'k'i na chalab. ¹¹Kidháblábsik, u ulal jeché' kom tin t'iltsámal xu k'wajítsik bin k'imá' na Kloé ke a kó'yaltsik t'ajat i k'éáxतालáb. ¹²K'al jeché' u lé' ku ulu, ke juntsik ta éb k'e'etich k'e'etich xowa' a ulaltsik; taltsik in ulal enché': "Naná' u wéwnál a Pablo"; taltsik in ulal: "Naná' u wéwnál a Apolos"; xi k'e'ettsik in ulal: "Naná' u wéwnál a Pedro"; ani xi k'e'ettsik in ulal: "Naná' u wéwnál a Kristo." ¹³¿Awxe' peje' ti peje' ti k'wajat na Kristo? ¿Awxe' pajk'iyat na Pablo ban peltsidh te' abal tatá'tsik ta alwa'bíl? O ¿i pujadhtsikxe' tin bij na Pablo? ¹⁴U pidhál ti jalbintsixतालáb na Dios, ke naná' yab u pujoyámal ni jun xita' xi tatá'tsik, tokot u pujoyámal na Krispo ani na Gayo; ¹⁵pos anchan', yab xita' ne'ech kin ejto kin ulu ke pujadh k'al naná' tu bij. ¹⁶U pujoyámaltsik jeye nin kidhtaltsik na Estéfanos, por yab u chalpayal max u pujoyámal jun xita' más. ¹⁷Pos na Kristo yab tin abámal tin pújal. Tin abámal abal ku t'ila' an alwa' t'ilab, por yab k'al i chalab xi teché'k'i ti k'ay'lá abal yab ka kale yab xata' in jalbíl an chemlá xin wat'na' na Kristo ban peltsidh te'.

**Na Kristo, ja'ich nin cháp ani
nin chalpadhtal na Dios**

¹⁸An atiklábsik xi ne'ech ban k'ibeltaláb, in ach'álsik jelti max i tóntotaláb an tsubaxतालáb k'al tin kwenta nin chemtal na Kristo

ban peltsidh te'; por abal wawá' xu lo'enekich, i cho'óbich ke jeché' an tsubaxतालáb, in cháp a Dios. ¹⁹Pos an T'okat Dhuslab in ulal enché':

Ne'ech ku k'ibdhantsi tin
chalpadhtal an chalpadhtsik,
ani ne'ech ku taxk'antsi tin
wit'omtal an wit'omtsik.

²⁰¿Jón' xo' ti k'wajat an chalpadhtsik? ¿Jón' xo' ti k'wajat xin wilálsik nin tak'ixताल na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés? ¿Jón' xo' ti k'wajat xin wit'álsik kin káwlíxna' xowa'kichk'i xi teché' ti k'ay'lá? ¿Yabxe' ojsidh k'al na Dios tin chalab an chalpadhtsik xi teché' ti k'ay'lá? ²¹Na Dios, xin cho'ób xant'éy in t'ajál, yab in walka' ka exlá k'al xi teché'tsik ti k'ay'lá k'al jajá'k'itsik tin kwetém chalab. Xowa' Jajá' in le'na', ja'ich kin lo'o an belomtsik k'al tin kwentak'i nin chemtal na Kristo, maske jeché' xowa' in t'aja' na Dios, u chu'táb jelti jun i tóntotaláb.

²²An judíotsik in lé' kin chu'u i labidh exólsik ani an griegotsik in ayal i chalpadhtaláb; ²³por wawá' i t'ilál a Kristo, xi chemdhá pajk'idh ban peltsidh te'. Abal an judíotsik, jeché' ja'ich jelti jun i tamk'untaláb abal yab ka lo'eytsik ani abal an griegotsik, in ach'ál jelti jun i tóntotaláb. ²⁴Por abal xi takudhtsik k'al na Dios, i judíotsik o i griegotsik, na Kristo ja'ich nin cháp ani nin chalpadhtal na Dios. ²⁵Pos xowa' an iniktsik in chu'tal jelti in tonto chalábil a Dios, más ja' t'ek'at an chalab ké in chalab an iniktsik; ani xowa' in chu'taltsik yab likat, más ja' likat ké nin cháp an iniktsik. ²⁶Kidháblábsik, yejat ka exbaytsik

ke na Dios ti takwyámaltsik maske wé' t'ajat xi chalpadhtsik, jelt xan tin ulal xi yabtsik u belom. Wé' jeye xin ko'oltsik i awiltaláb o u kidhtalábsik k'al i ultaláb kidhtaláb. ²⁷ Por na Dios in takwyámal xu chu'tábsik yab chalpadh k'al an atiklábtsik xi teché' ti k'ay'lá abal kin tidhebédha' xi chalpadhtsik; ani in takwyámal xu chu'tábsik yab likdha' k'al an atiklábtsik xi teché' ti k'ay'lá abal kin tidhebédha' xi likdha'tsik. ²⁸ Na Dios in takwyámal xu chu'táb k'al xi teché'tsik ti k'ay'lá ke yab xata' in jalbíl ani pojkantálsik. Na Dios in takwyámal jeché'tsik abal kin k'wajbantsi tin ok'ontal xu usnal ke ultalábsik. ²⁹ Anchan', yab xita' ne'ech kin ejto kin t'ek'a' tinbá' tin tamét na Dios. ³⁰ Por Jajá' t'ajat na Dios ti t'ajámaltsik ki k'wajay k'al na Kristo Jesús. In t'ajámal jeye ke na Kristo ka k'wajay jelti ni chalpadhtal ani ke k'al tin kwentak'i na Kristo, ku k'wajbájich alwa' k'al na Dios. Ku k'wajách junini'k'i abal na Dios ani lo'enekich. ³¹ Anchan' pé, kom anchanich tu k'wajat k'al an Ajátikláb, ki t'ajálich jelt xan tin ulal an T'okat Dhuslab enché': "Max jun xita' in lé' kin t'ek'a' tinbá', kin t'ek'a' tinbá' k'al tin kwenta an Ajátikláb."

**An alwa' t'ilab k'al tin
kwenta na Kristo xi chemdhá
pajk'idh ban peltsidh te'**

2 Kidháblábsik, por tam ti naná' in k'ale abal tu t'iltsitsik tin tsubaxtalábil na Dios, yab in káwin jelt xan tu káw jun i

chalpadh inik, nibal k'al i t'ek'dha' t'ilabtsik. ² Pos tam tin k'wajay k'al tatá'tsik, yab xata' u le'na' más ku cho'óbna', tokot na Jesukristo, xi chemdhá pajk'idh ban peltsidh te'. ³ Tam tin ulich k'al tatá'tsik abal tu t'iltsitsik an ti alwa' t'ilab, yab in likat ani in wipipíl k'al i jík'ib. ⁴ Ani tam tu tawna'tsik ani tu t'iltsitsik an ti alwa' t'ilab, yab u le'na' tu átantsitsik ta ejattal k'al i káwintaláb jelt xan tu káw i chalpadh iniktsik abal ki belmách. Yab u t'aja' anchan', tu átantsitsik an ta ejattal k'al an T'okat Ejattaláb ani k'al nin cháp a Dios. ⁵ Anchan' tu t'aja' abal na belomtal ka k'wajay teykónte k'al in cháp na Dios ani yab k'al in chalab i iniktsik.

**Na Dios in xalk'ál tinbá' k'al
nin T'okat Ejattalk'i**

⁶ Por k'al an atiklábtsik xu belomich t'ajat, i éynál ja' i káwintaláb jelt xan tu káw i chalpadh iniktsik. Por jeché' an chalpadhtaláb, yab já' xi teché' ti k'ay'lá, nibal in chalab i tak'ixtsik xi teché' ti k'ay'lá xu k'ibchonal. ⁷ Xowa' wawá' i t'ilál, ja'ich chalpadhtal na Dios xi yab tejwa', xin ko'ol chalpadh tam ti yabél in t'ajámal an k'ay'lá abal ki bach'u an labidh t'okattaláb. ⁸ Ni jun i tak'ix xi teché' ti k'ay'lá yab in ejtómál kin exbay jeché'; pos max in exbayámalak, yabak in chemdhámaltsik pajk'idh ban peltsidh te' an labidh t'okat Ajátikláb. ⁹ Por támun jelt xan tin ulal an T'okat Dhuslab enché':

Na Dios in t'ojjoyámal yán xata' abal xi k'álsik tu k'ak'náb.

Jeché' xowa' in t'ojjoyámal,
yab xita' in chu'úmal, yab
xita' in ach'ámal, nibal ela'
in chalpáyámal.

¹⁰Jeché' ja'ich xowa' na Dios tu
pidhámal ki cho'óbna' k'al nin
T'okat Ejattalk'i, pos an T'okat
Ejattaláb, ejtal in ejtowal kin chu'u,
asta xowa' na Dios in ko'ol más
chinat.

¹¹Ni jun xita' yab ne'ech kin
ejto kin cho'óbna' xant'éy wa'ach
bin itsích jun i inik, tokot an
ejattaláb xi k'waját ba jachan' an
inik. Anchan' jeye, ni jun xita' yab
in cho'ób xowa' in ko'ol chinat na
Dios, tokot nin T'okat Ejattal na
Dios. ¹²Ani wawá' yab i bach'úmal
an ejattaláb xi teché' ti k'ay'lá, i
bach'úmal an T'okat Ejattaláb xi
tál ba na Dios abal ki cho'óbna'
xant'éy tu pidhámal na Dios k'al nin
alwa'tal. ¹³Wawá' i t'ilál ejtal jeché'
k'al an t'ilabtsik xi tu ok'tsámal an
T'okat Ejattaláb, yab k'al i t'ilabtsik
xi wit'ámal k'al wawá'k'i ti kwetém
chalab. Anchan' ti wiltsaltsik xowa'
yab tejwa' xin ko'olichtsik an T'okat
Ejattaláb tin itsích.

¹⁴Xita' yab in ko'ol an T'okat
Ejattaláb tin itsích, yab in ejtowal
kin bach'u xowa' tál bin T'okat
Ejattal na Dios, pos jajá' in
chalpayal ke i tóntotaláb. Yab in
ejtowal kin exbay, pos jeché' tokot
in exbayal xita' in ko'olich an T'okat
Ejattaláb tin itsích. ¹⁵Por xita' in
ko'ol an T'okat Ejattaláb tin itsích,
in ejtowal kin exbay xowa'kich. Ani
yab xita' k'ál ti ne'ech ka ejtowat ka
utsan ke yab alwa' xowa' in t'ajál.
¹⁶Pos an T'okat Dhuslab in ulal
enché': "¿Jita' in exbayámal xowa'

in chalpaya an Ok'óxláb? ¿Jita'
ne'ech kin ejto kin ok'tsi?" Por
wawá' i ko'ol nin chalab na Kristo.

Nu at t'ojnaltsik xi k'waját in t'ójontsal a Dios

3 Kidháblábsik, yab u ejto
tu tawna'tsik jelt xita' xin
ko'olich an T'okat Ejattaláb tin
itsích, tokot tu tawna'tsik jelt xita'
yab in ko'ol an T'okat Ejattaláb
tin itsích. Tu t'iltsitsik an ta Kristo
jelt xan tin tomnál ka t'iltsin i
chakamtsik. ²Tu ok'tsitsik k'al tin
kwenta na Kristo xowa' xi yab lej
t'ojláb, jelt xan ti jun i chakam u
tsutsúdhábk'i ani yab u pidhnal ti
k'apnéł xin k'apal xi pakdha'ichtsik.
Abal tam ti jachan', yab ne'ech ka
ejtotsik ka exbay xowa' xi t'ojláb
k'al tin kwenta na Kristo, jelt xan
ti jun i chakam yab jeye ne'ech
kin ejto kin k'apu i k'apnéł xin
k'apal xi pakdha'ich. Ani asta xo',
yab a ejtotsik, ³kom yabtsik bél
a walkál ki tak'yat k'al an T'okat
Ejattaláb. Max bél wa'ach k'al
tatát'sik i át'áxtaláb, i péjéxtaláb
ani i k'é'áxtaláb, ja'ich abal yabtsik
a walkál ki tak'yat k'al an T'okat
Ejattaláb ani bél i k'wajattsik jelt
xan tu k'wajíl an atiklábtsik xi
yab u belom. ⁴Abal tam jun xita'
kin ulu enché': "Naná' u wéwnál
na Pablo" ani jún kin ulu: "Naná'
u wéwnál na Apolos", ýabxe'
exomich a t'ajáłtsik jelti xi yabtsik
in ko'ol an T'okat Ejattaláb tin
itsích?

⁵Pos, ¿jant'éy u éy naná' ani
jant'éy in éy na Apolos? Wawá' i
t'ójontsalk'i na Dios, ani k'al wawá'
ta t'iltsintsik an ti tsubaxtaláb abal

ki belmách. Ani juntsik tu éb, i t'aja' an t'ojláb xantik'i tu pidha' ti awiltaláb an Ajátikláb. ⁶Naná' tu t'iltsitsik an ti tsubaxtaláb jelt xan ti jun i óm in t'ayál an iyaláb, na Apolos ti tolmiytsik abal ka exbay jelt xan ti jun xita' xin wak'tsal an t'ayabláb; por na Dios ja'ich ti t'aja'tsik ki belmách más, jelt xan tin pakedhál an t'ayabláb. ⁷Jaxtám, nibal xu óm, nibal xu wak'tsix, yab xata' in éy; pos na Dios ja'ich nin t'ajál ejtal, Jajá' nin pubedhál an t'ayabláb. ⁸Xu óm ani xu wak'tsix, u t'ojnalk'itsik, maske juntsik ti éb ne'ech kin bach'u tayíl xowa' in lujyal k'al tin kwenta an t'ojláb xowa' in t'ajámál. ⁹Pos wawá' i t'ójontsalk'i na Dios ani tatát'sik, a junwal jelti an chabál xon ti na Dios exom ti t'ojnal.

A junwaltsik jeye jelti jun i yejche' atá xi exom in kubál na Dios.

¹⁰Naná'ich nin k'wajat jelti an kúbal atá xi na Dios k'al nin alwa'tal, tin walka' ku kubtsi tin akan jeché' an atá, ani k'e'et exom in t'ek'bál. Por juntsik tu éb yejat ki chu'u xan ti exom i t'ek'bál jeché' an atá. ¹¹Ni jun xita' yab ne'ech kin ejto kin k'wajbantsi k'e'et tin akan ké xi k'wajbantsidhich. Jeché' xi k'wajat jelti nin akan an atá, ja'ich na Jesukristo. ¹²Por ne'ech ka ejtowat ka t'ek'bá jeché' an atá k'al i oro, k'al i plata, k'al i labidh t'ujubtsik, o k'al i te', k'al i k'udhey ani k'al i waynek ch'ojól. ¹³An t'ojláb xi jun xita' kin t'aja', ne'ech ka chu'tat max alwa'; pos tam kin bajaw xowk'i ne'ech an lújundhaxtaláb, k'al i k'amal ti ne'ech ka chu'tat max alwa'. Xowa'kich an t'ojláb xi

jun xita' in t'ajámál, k'al i k'amal ti ne'ech ka chu'tat max alwa'. ¹⁴Max yab ka t'a'ay an t'ojláb xi jun xita' in t'ajámál, ne'ech kin bach'u xowa' in lujyal. ¹⁵Por max ka t'a'ay xowa' in t'ajámál, ne'ech kin k'ibdhá' xowa' in t'ajámál, maske jajá' ka lo'ey, jelti jun xita' xu kalel adhik abal yab ka t'a'ay.

¹⁶¿Yabxe' a cho'óbsik ke a junwal jelti an pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios ani ke nin T'okat Ejattal na Dios, k'wajat ba tatát'sik? ¹⁷Max jun xita' kin paku an pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios, jeché' xita' kin t'aja' anchan', ne'ech ka k'ibdhá k'al na Dios; pos an pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios, t'okat ani jachan' an pulek atá, ja'ich tatát'ichsik.

¹⁸Yab xita' kin k'ambiy tinbá'. Max jun xita' in chalpayal ke chalpadh k'al an chalpadhtaláb xi teché' ti k'ay'lá, kin t'aja' jelti max yab xata' in cho'ób ani anchan', ne'ech tám kin bajaw kin kó'oy an chalpadhtaláb xi tsubax. ¹⁹An chalpadhtaláb xi teché' ti k'ay'lá, i tóntotaláb abal na Dios, pos an T'okat Dhuslab in ulal enché': "Na Dios in t'ajál ke an chalpadhtsik ka kwajlá k'al nin chalpadhtal." ²⁰In ulal jeye: "An Ok'óxláb in cho'ób abal nin chalab an chalpadhtsik, yab xata' in jalbíl." ²¹Jaxtám, yab xita' yejat kin t'ek'a' tinbá' k'al tin kwenta xita' in wéwnál; pos ejtal xowa' wa'ach, tatát'sik a dhabal. ²²Naná', na Apolos ani na Pedro, u dhabaláb k'al tatát'sik. An k'ay'lá, an xe'chintaláb, an chemlá, xi xo', xi tayíl, ejtal tatát'sik a dhabal. ²³Ani tatát'sik, k'al na Kristo ta dhabalábsik ani na Kristo, k'al a Dios tu dhabaláb.

Nin t'ojlábil an abatwáletsik

4 Jaxtám, an atiklábtsik yejat kin chalpay ke wawá' i t'ójontsal na Kristo ani u punk'untsidh abal ki t'ila' xowa' in ko'olwi'ik yab tejwa' na Dios. ²Pos alwa'ich, xin ko'ol jun i punk'untsixtaláb, yejat kin xalk'a' ke ne'ech lejtál kin t'aja' xowa' u punk'untsáb. ³Naná' yab u ódhál ti kwenta xant'éy ti kin chalpantsitsik, nibal xowa' ti kin utsa' jun i awiltaláb xi teché' ti k'ay'lá. Nibal in k'wajat u telál tubá'. ⁴Maske in k'wajat tsububudh u itsích, jeché' yab in lé' kin ulu ke in lujatich t'ajat. An Ajátikláb ja'ich nin cho'ób xan tin k'wajat. ⁵Jaxtám, yab ti kin ok'ox chalpantsitsik max in alwa' t'ojnal o yaba', ka aysitsik asta ka tsích an Ajátikláb. Jajá', ja'ich xi ne'ech kin xalk'a' xowa' k'wajat chinat ban jik'waxtaláb ani kin xalk'a' xant'éy i chalpayal ti itsích. Jachan' i k'ij, na Dios ne'ech tám kin ulúch max alwa' o yab alwa' xowa' i t'ajámál.

⁶Kidháblábltsik, tu t'iltsaltsik jeché' abal tatá'tsik ta alwa'bíl, u k'wajbál jelti óltsixtaláb na Apolos ani naná' neye. U ulal jeché' abal k'al ni ok'tsixtalk'i, ka cho'óbna'tsik ke yab más yejat xowa' ka t'aja', tokot xowa' k'wajat dhutsadh ani abal ni jun xita' yab kin t'ek'a' tinbá' k'al tin kwentak'i xita' in wéwnál ani kin pojka' k'e'et. ⁷Pos, ¿jita' ti t'ajál ki k'wajay más alwa' ké xi k'e'ettsik? ¿Jant'éy a ko'ol ke yab k'al a Dios ta pidhnék? Ani max Jajá' ti pidhámál, ¿jant'ók'i ta t'ek'ál tabá' jelti max xowa' a ko'ol tatá'k'i

a bajúmal ka kó'oy ta kwetém chalab?

⁸Xo' i k'wajatichtsik t'ajat alwa' jelti max a ko'oltsik kidhat. A ach'álsik jelti max i pakdha' tak'ixich ani wawá' yabich tu t'ajál ti k'ij. iI lé'ak lejtál max i pakdha' tak'ixich abal ku tak'xin weye junax k'al tatá'tsik! ⁹Pos u chu'tal ke wawá' xu k'wajat tu abatwále, na Dios tu t'ajámál jelti max yab u lej uluts. I junwal jelt xita' xi bijsidhich ke ne'ech ti chemdháb; i bajúmalich ku k'wajay jelti jun xata' labidh xu telnal k'al an atiklábtsik xi teché' ti k'ay'lá. Anchan' tu chu'táb k'al an atiklábtsik ani k'al an t'okat abatwáletsik. ¹⁰U usnal ke wawá' yab u chalpadh abal u k'wajatich k'al na Kristo ani ke tatá'tsik a exbayal xowa'kichk'i xi k'al tin kwenta na Kristo. U usnal ke yab u likat ani ke tatá'tsik, i likat t'ajat; wawá' u at'nal k'al an atiklábtsik ani tatá'tsik i k'ak'náb t'ajat. ¹¹Asta xo' i wat'nál i k'a'ínab ani i tsikénib; i yéntsál i k'udhk'úmil, u at'ax t'ajtsinal, yab i ko'ol i k'imá' ¹²ani u chekel tu t'ojnal k'al ni k'ubak. U odhbijyáb k'al an atiklábtsik, por wawá' i lábt'ajálsik. U at'nal, por i kuxyal. ¹³U jantsinal ti káw, por wawá' yab u tók'nal k'al i chákub. Asta xo', u t'ajnal jelti max u amúl ani jelti max u jilk'omastaláb.

¹⁴Yab tu dhutsuntsaltsik anchan' abal tu tidhebédha'tsik, tu dhutsuntsaltsik abal tu pidha'tsik jun i tak'ixtaláb jelt u chakámiltsik xu k'anidhál t'ajat. ¹⁵Maske tatá'tsik ka kó'oy láju i mil i ok'tsixtsik xi ti ok'tsitsik k'al tin kwenta na

Kristo, yab yán a táta'tsik a ko'ol. Kom naná' tu t'ílsitsik an ti alwa' t'ilab k'al tin kwenta an lo'eltaláb, jáyk'i max tin táta'tsik k'al tin kwenta an belomtaláb xa ko'oltsik ba na Kristo Jesús. ¹⁶Anchan' pé, tu pakabédháltsik abal ti kin wéwnantsi an tu ok'tsital.

¹⁷Ja'ich k'al jeché' tin kwenta tu abtsaltsik an ta Timoteo, xu k'anidhál t'ajat ani u chu'tal jelti jun u chakámil k'al tin kwenta abal i belálích an Ajátikláb. Jajá', ne'ech ti ki chalpantsitsik xan tin k'wajíl neye abal u belálích na Kristo, anchan' xan tin ok'tsix putálk'i xon ti wa'ach i belomtsik. ¹⁸Taltsik xi tatá'tsik a kidhtal, in t'ek'álsik t'ajat tinbá' abal in chalpayal ke yabich ne'ech kin k'ale tu álna'tsik. ¹⁹Por u chalpayal kin k'ale jik'at tu álna'tsik, max an Ajátikláb anchan' tin lé'. Ne'ech tám ku chu'u xant'éy in ejtowa'tsik kin t'aja' jachan' xin t'ek'álsik t'ajat tinbá' ani yab tokotk'i xowa' in ulaltsik. ²⁰Pos xan tu tak'ix na Dios, yab k'al i t'ilabk'i; u tak'ix k'al in cháp. ²¹¿Jant'éy a kulbetná'tsik más? ¿Kin k'ale tu álna' abal tu k'wiya'tsik, o kin k'ale tu álna' abal tu tawna'tsik k'al i k'anidhaxtaláb ani i cha'attaláb?

U lejkiyáb jun i walastaláb

5 U t'ilnal ke jún ti éb xi tatá'tsik, in ko'ol tin tomtal nin chab nána'. Jeché' ja'ich jun i walastaláb púlek ke nibal ela' tomnál ka t'ajan k'al xi yabtsik in exlál na Dios. ²iMaske anchan' ta k'wajattsik, bélk'i t'ajat a t'ek'álsik tabá! ¿Yabxe' más in tomnál ki k'wajaytsik i t'e'pinal

jelti max chemnek jun xita'? An inik xin t'ajámál jeché', yabich yejat ka walka'tsik ka junkun k'al tatá'tsik. ³Maske yab in k'wajat naná' t'ajat k'al tatá'tsik, in k'wajat k'al u ejattalk'i; ani u ulúmalich abal walats xowa' in t'ajál jachan' an inik, jelti max ta' tin k'wajat k'al tatá'tsik. ⁴Tin bij ni Ajátik Jesukristo, ki junkun tatá'k'itsik ani naná' ne'ech neye kin k'wajay k'al tatá'tsik k'al nu ejattalk'i. K'al tin cháp an Ajátikláb Jesukristo, ⁵ka pidhna'tsik jachan' an inik ban lej at'ax abal ka yajlombédhantsat tin t'u'úl ani yabich kin t'aja' xowa' in kulbetnál nin t'u'úl. Max kin jila' kin t'aja' jeché' an walastaláb, ne'ech tám ka lo'wat tam ka tsích an Ajátikláb Jesús.

⁶Yab in tomnál ka t'ek'a'tsik tabá' abal a chalpayaltsik ke i t'okat. ¿Yabxe' a cho'óbsik ke wé' i jilbédhaxtaláb k'oye in jilbédhál yán i k'oye max ka xuk'yat? ⁷Ka aja'tsik pé jachan' an inik xin junwal jelti an jilbédhaxtaláb k'oye abal ki k'wajaytsik i t'okat jelti an ít k'oye. Tatá'tsik a junwal jelti an pan xi yab u jilbédháb xu k'apnal tam u ajíbnáb an paskwa. Na Kristo chemdhá abal ka pikbá k'al wawá' ti kwenta. Jajá' in junwal jelti an borrego xin chemdhál an israelitatsik tam in ajíbnál an paskwa. ⁸Jaxtám ti yejatich ki ajíbna' an paskwa k'al i lujattaláb ani i tsubaxtaláb, xin junwal jelti an pan xi yab jilbédhats; yab ki ajíbna' k'al i at'axtaláb nibal k'al xowa' yab alwa', xin junwal jelti an weje' jilbédhaxtaláb k'oye.

⁹Ban jidhtal dhutsadh úw xi tu abtsitsik, tu utsa' abal yab ki

junkun k'al xu junkunaltsik k'al xi yab in tomtal. ¹⁰Yab exom tu utsálsik ke yabich ki junkun k'al an atiklábtsik xi yab u belom xi k'wajattsik teché' ti k'ay'lá, xu junkunaltsik k'al xi yab in tomtal, xi ch'e'ne'tsik, xu kwé'tsik, o xin k'ak'nálsik i ch'ilab. Yab ja'ich exom tu utsálsik, pos abal yabich t'ajat ki junkun k'al jajá'tsik, ko'ol ki wék'ontsik teché' ti k'ay'lá. ¹¹Xowa' tu utsálsik, ja'ich ke yab ki junkun k'al xin ulal ke u kidhábáb ani u junkunal k'al xi yab in tomtal, ch'e'ne', in k'ak'nál i ch'ilab, t'ilma', u uch'al ani u kwé'. K'al xi anchan' ti k'wajat, yab yejat nibal ki k'apúch k'al jajá'. ^{12,13}Pos yab naná' u lujyal ku chu'u xant'éy in t'ajál xi yabtsik u belom, k'al na Dios ti ne'ech ka lújundhátsik. Por tatá'tsik, ko'ol ka chu'u xant'éy in t'ajál xu belomtsik. Jaxtám, ka aja' jachan' an walablom xi k'wajat k'al tatá'tsik.

An útsbixtaláb tin tamét an awitalábsik xi yab u belom

6 Tam jun xita' xi tatá'tsik ka waltsin ani ko'ol ka k'ale ti utsbix, éjant'ók'i tu k'alel ti utsbix ba jun i awitaláb xi yab u belom? Éjant'ók'i ti yab in konyal ka t'ajtsin ti lejkintaláb k'al xu dhabalábichtsik k'al na Dios? ²ÉYabxe' a cho'óbsik ke xu dhabalábichtsik k'al na Dios, ja'ich ne'ech kin lújundha' an atiklábtsik xi yab u belom? Ani max an atiklábtsik xi yab u belom, tatá'tsik ne'ech ka lújundha', éyabxe' ne'ech ka ejtotsik ka lejkiy xowa' yab lej k'alpidh t'ojláb?

³ÉYabxe' a cho'óbsik ke wawá' xu dhabalábich k'al na Dios, ne'ech ki lújundha' an t'okat abatwáletsik? iPos max anchan', ne'ech ki ejto ki lejkiy xowa'kichk'i xi teché' ti k'ay'lá! ⁴Pos max a péjéxnálsik jun xata' teché' ti k'ay'lá, éjant'ók'i ta k'wajbálsik kin lejkiy xi yabtsik u belom? ⁵Jeché' u ulal abal ki tidhebétsik. ÉAwxe' yab wa'ach ni jun xita' xi tatá'tsik a kidhtal xi ne'ech kin ejto kin lejkiy jun xata' k'al nin at kidhábtsik? ⁶ÉAwxe' in tomnál ke jun i kidhábáb ka k'ale kin utsbix in at kidháb ba jun i awitaláb xi yab u belom?

⁷Pos max i péjéxtsik k'al na at kidháb, walatsich xowa' a t'ajálsik. ÉYabxe' más alwa' ka kuxuy max i at'ax t'ajtsinaltsik? ÉYabxe' más alwa' ka kuxuy max i kwé'yábsik? ⁸Por tatá'tsik yab anchan' ta t'ajál, tokot a t'ajtsaltsik xowa' yab alwa' ani a kwé'yalsik na at kidháb.

^{9,10}ÉYabxe' a cho'óbsik ke xin t'ajál xowa' yab alwa', yab ne'ech kin ejto ka k'wajay tak'nél k'al na Dios? Yab ka walka' ki k'ambiyattsik, pos yab ne'ech kin ejto ka k'wajay tak'nél k'al na Dios, xu xe'chinaltsik yab exbadh, xin k'ak'nálsik i ch'ilab, xu junkunaltsik k'al xi yab in tomtal, i iniktsik xu junkunal k'al in at inik ani i uxumtsik xu junkunal k'al in at uxum. Yab jeye ne'ech kin ejto ka k'wajay tak'nél k'al na Dios, an kwé'tsik, an ch'e'ne'tsik, an uch'álsik, an odhbijixtsik ani an k'ambixtsik. ¹¹Anchan'wi'lik ti k'wajat taltsik xi tatá'tsik; por xo', i pakwlantsidhichtsik ani i t'okodhichtsik. I k'wajbadhichtsik

alwa' k'al na Dios tin bij an
Ajátikláb Jesús ani k'al nin T'okat
Ejattal ni Diosil.

**T'okat nin t'u'úl xita' in
belálích na Kristo**

¹²Ne'ech ku ejto ku t'aja' xowa' ku le'na', por yab ejtal alwa'. Ne'ech ku ejto ku t'aja' xowa' ku le'na', por yab ne'ech ku walka' ti kin áta' xowa' u t'ajál. ¹³An k'apné! ja'ich abal ni tsukul ani ni tsukul abal an k'apné!; por chablam jeché', ne'ech kin wixk'a' na Dios. Na Dios tu pidhámal an ti t'u'úl, por yab abal ku k'wajay yab exbadh. Tu pidhámal an ti t'u'úl abal ki ejto ki t'ójontsi k'ál an Ajátikláb; ani an Ajátikláb, ja'ich tu belkómstsal an ti t'u'úl. ¹⁴Ani anchan' xan ti na Dios tin ejdha' ti ít an Ajátikláb, anchan' weye ti ne'ech ti ku ejdha' ti ít k'al nin cháp.

¹⁵¿Yabxe' a cho'óbsik ke ni t'u'úl k'wajat jelti nin putálil nin t'u'úl na Kristo? ¿Awxe' alwa' ku éntsi jun peje' tin t'u'úl na Kristo abal ku ch'at'biy k'al in t'u'úl jun i junkux inik uxum? ¡Yaba! ¹⁶O ¿yab a cho'óbsik ke tam jun i inik ka junkun k'al jun i junkux inik uxum, jeché' chablam júnk'ijich in t'u'úl tu áynal? Pos an T'okat Dhuslab in ulal enché': "Xi jeché' cháb, jún tokot ti ne'ech ka ájin." ¹⁷Por xita' k'wajatch k'al an Ajátikláb, xi jeché' cháb, júnk'ijich in ejattal tu áynal.

¹⁸Yabtsik pé ki junkun k'al xi yab a tomtal. Xowa'kichk'i i walastaláb xi kin t'aja' jun xita', yab in waltsal nin t'u'úl; por xita' xu junkunal k'al xi yab in tomtal, in waltsal nin

t'u'úl. ¹⁹¿Yabxe' a cho'óbsik ke ni t'u'úl yab wawá' i dhabal? Jeché' ni t'u'úl k'wajat jelti an pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios xon tu k'wajíl jeye an T'okat Ejattaláb. Jeché' an T'okat Ejattaláb xi k'wajat ba ni itsích, a Dios tu pidhámal. ²⁰Pos kajbidh tu ch'a'idh k'al na Dios. Jaxtám, yejat ki k'ak'na' na Dios k'al ni t'u'úl ani k'al ni ejattal abal chablam jeché', k'al a Dios tu dhabaláb.

**An tak'ixtaláb abal xi
k'wajat tomkidhichtsik**

7 K'al tin kwenta an konoxtaláb xi tin t'ajtsitsik tam tin abtsi an dhutsadh úw, ne'ech tu utsa'tsik. Alwa' t'ajat max jun i inik yab ka tomkin; ²por kom wa'ach t'ajat xin kulbetnátsik ka xe'chin yab exbadh, jaxtám ti más alwa' ka tomkin an iniktsik ani an mímlábsik. ³An inik xi tomkidh, yejat ka k'wajay alwa' k'al nin tomtal. Ani an mímláb xi tomkidh, yejat ka k'wajay alwa' k'al nin tomkíl. ⁴An mímláb xi tomkidh, yabich jajá' in dhabal nin t'u'úl, u dhabaláb k'al nin tomkíl. Aníl jeye, an inik xi tomkidh, yabich jeye jajá' in dhabal nin t'u'úl, u dhabaláb k'al nin tomtal. ⁵Yab ki k'ejsikmétsik k'al na tomtal. Ki k'ejsikmétsik, max ka t'aja'tsik i káw ke yab ne'ech ki junkun wé' i k'ij abal jachan' an k'ij, ka éyna'tsik abal ka óntsi ta ól. Tayíl ki junkuntsik juní abal tá' yab ka kuxuytsik ani ti ki walbindha'tsik an lej at'ax.

⁶Jeché' an tak'ixtaláb tu pidhátsik k'al naná'k'i tu kwetém chalab, yab in tak'ixtal an Ajátikláb. ⁷Naná' u lé'ak max ejtal ka

k'wajaytsik jelti naná'; por na Dios k'e'etich k'e'etich tin pidhámalsik an ti awiltaláb, taltsik in pidhámal ti awiltaláb ka tomkin ani taltsik, in pidhámal ti awiltaláb abal kin ejto ka k'wajay kwetém.

⁸An kwetém iniktsik ani an chemtsidh mímlábsik, u utsálsik abal alwa' t'ajat max yab ka tomkintsik. ⁹Por max yabtsik in ach'ál ne'ech kin ejto ka k'wajay kwetém, awil ka tomkin; pos más alwa' ka tomkin ké ka k'wajay in kuxyalk'i.

¹⁰An mímlábsik xi tomkidh, u utsálsik abal yab kin jila' nin tomkíl. Jeché' an tak'ixtaláb, yab naná'k'i u káldhámal tu kwetém chalab, in ulal an Ajátikláb. ¹¹Por max jun i mímláb xi tomkidh kin jila' nin tomkíl, yab yejat ka tomkin ti ít ani max yab in lé' ka k'wajay kwetém, ka pákwlántsixin ani ka junkuntsik juní. Anchan' jeye, an inik xi tomkidh, yab jeye yejat kin jila' nin tomtal.

¹²Xi k'e'ettsik u utsálsik jeché' k'al naná'k'i tu kwetém chalab, yab k'al tin tak'ixtal an Ajátikláb. Max jun i inik xu belom in ko'ol in tomtal yab u belom, por k'wajat alwa' k'al jajá', yab yejat kin jila'.

¹³Ani max jun i mímláb xu belom in ko'ol in tomkíl yab u belom, por k'wajat alwa' k'al jajá', yab yejat kin jila'. ¹⁴Pos an inik xi yab u belom, ne'ech ka tolmiyat ka belmách k'al nin tomtal; ani an mímláb xi yab u belom, ne'ech ka tolmiyat ka belmách k'al nin tomkíl. Max yabak anchan', nin chakámiltsik ne'ech kin junu jelti xi yabtsik u belom; por xo', k'wajattsik t'okodh k'al na

Dios. ¹⁵Por max in lé' ti jilax xi yab u belom, awil ka jilxin. Pos yab yejat ka k'wajay junax k'al i cháppláb an mímláb o an inik xu belom, pos na Dios tu kanyámal abal ku k'wajay k'ijidh. ¹⁶Pos mímláb xi belom, ¿a cho'óbxe' max ne'ech ka ejto ka tolmiy ka lo'ey na tomkíl? O inik xi belom, ¿a cho'óbxe' max ne'ech ka ejto ka tolmiy ka lo'ey na tomtal?

¹⁷Juntsik ta éb yejat ki k'wajay xantik'i ti pidhámal ki k'wajay an Ajátikláb ani anchan' xan ta k'wajatiwi'ik tam ti na Dios ti kaniy. Jeché' ja'ich u tak'ixnál putálk'i xon ti wa'ach i belomtsik. ¹⁸Max na Dios kin kaniy jun xita' xin ko'ol an exól bin t'u'úl, yejat ka k'wajay anchan' ani max kin kaniy jun xita' xi yab in ko'ol an exól bin t'u'úl, yab yejat kin t'aja' an exól bin t'u'úl. ¹⁹Yab xata' tu éynal max in ko'ol an exól bin t'u'úl o yaba'; xowa' na yejat, kin t'ajál xowa' in ulal nin tak'ixtal na Dios.

²⁰Juntsik ta éb, yejat ki k'wajay anchan' xan ta k'wajattsikwi'ik tam ti na Dios ti kaniy. ²¹Max i jolib ta k'wajat, yab ki k'wajay ta chalpax; por max ka ela' xan ti ka uwa' abal ka ejto teye ki k'wajay yab i jolib, awil ka jila' ta jolib. ²²Pos xi k'wajat ti jolib tam ti kanyat abal kin bela'ich an Ajátikláb, xo' k'wajatich walkadh abal in belálich an Ajátikláb; anchan' jeye, xi yab u jolib tam ti kanyat abal kin bela'ich an Ajátikláb, xo' u jolibich abal na Kristo. ²³Na Dios kajbidh ti ch'a'yámalsik; yab ki k'wajaytsik ta jolib abal an atiklábsik.

²⁴Kidháblábsik, juntsik ta éb yejat

ki k'wajay jelt xan ta k'wajatwi'ik tam ta kanyattsik k'al na Dios.

²⁵K'al tin kwenta xi yab tomkinétsik, yab u ko'ol ni jun i tak'ixtaláb xi tál ban Ajátikláb. Kom u bajúmalich neye kin kó'ontsat ti yajnantsixtaláb k'al an Ajátikláb ani u chalpaya abal in tomnál neye kin beltsin, ne'ech neye ku ulu xowa' u chalpaya k'al jeché' tin kwenta. ²⁶Naná' u chalpaya ke más alwa' max an inik yab ka tomkin k'al tin kwenta an yajtsiktaláb xi wa'ach jeché' i k'ij. ²⁷Max i tomkidhich ta k'wajat, yab ki jíláxin. Ani max yab i tomkidh, yab ki tomkin. ²⁸Por max jun i kwitól ka tomkin, yab walats. Ani max jun i tsidhan ka tomkin, yab jeye walats xowa' in t'ajál. Por xu tomkinaltsik, ne'ech kin wat'na' i yajtsiktaláb ba jeché' an xe'chintaláb ani naná' u lé'ak ku chu'u max yab ka tomkintsik abal yab kin wat'na'tsik jeché' an yajtsiktaláb.

²⁹Kidháblábsik, ne'ech tu utsa'tsik jeché': Wé'ich t'ajat an k'ij i ko'ol. Jaxtám, xita' k'wajattsik tomkidh, yejat ka k'wajaysik jelti max yab tomkidh. ³⁰Kom wé'ich t'ajat an k'ij i ko'ol, xu uk'naltsik, yejat ka k'wajaysik jelti max yab u uk'nal; xu kulbélsik, jelti max yabtsik u kulbél ani xu ch'a'umtsik, jelti max yab jajá'tsik in dhabal xowa' in ch'a'yámal. ³¹Xita' in kulbetnálsik xowa' wa'ach teché' ti k'ay'lá, ka k'wajaysik jelti max yab in kulbetnálsik; pos ejtal xowa' wa'ach teché' ti k'ay'lá, ne'ech ka taley.

³²U lé'ak ku chu'u max yab ki k'wajaysik ta chalpax k'al ni jun

xata'. Tam jun i inik yab tomkidh, tokot in chalpóm kin t'ójontsi ani kin t'aja' xowa' in lé' an Ajátikláb. ³³Por xi tomkidh, in chalpóm tokot xowa'kich xi teché' ti k'ay'lá ani xan ti kin kulbédha' nin tomtal. ³⁴Anchan' jeye u támnal k'al an mímláb xi tomkidh ani k'al an tsidhan. An tsidhan, tokot in chalpóm kin t'ójontsi an Ajátikláb abal ka k'wajay t'okat nin t'u'úl ani nin ejattal; por xi tomkidh, tokot in chalpóm xowa'kich xi teché' ti k'ay'lá ani xan ti kin kulbédha' nin tomkíl.

³⁵Tu utsálsik jeché' abal tatát'sik ta alwa'bíl, yab abal naná'k'i u lé' ku chu'u yab ki tomkintsik. Jeché' tu utsálsik abal ka t'aja' xowa' alwa' ani lujat. Ani abal ka ejtotsik ka exla' más alwa' an Ajátikláb.

³⁶Por max jun xita' in ko'ol jun in tsidhánil ani in chalpaya abal exomich ti wat'el in tamúbil abal ka tomkin ani in chalpaya ke yejat kin tomkiy, yab walats max kin tomkiy. ³⁷Aníl jeye, max jun xita' in ko'ol jun in tsidhánil ani in chalpáyamalich junax ke más alwa' yab ka tomkin an tsidhan, alwa' max yab kin tomkiy. ³⁸Jaxtám, xin pidhnál nin tsidhánil abal ka tomkin, alwa' xowa' in t'ajál. Ani xi yab kin pidhna', más alwa' xowa' in t'ajál.

³⁹An mímláb xi tomkidh, u kó'yáb k'al an tak'ixtaláb jelti max wik'ats bin tomkíl, lejat nin tomkíl k'wajat ejat; por max ka chemech nin tomkíl, an mímláb awil ka tomkin ti it xita' k'al kin le'na', tokot yejat kin chu'u ke jachan' an inik, u belom jeye. ⁴⁰Por naná'

u ulal ke más k'ijidh ne'ech ka k'wajay an mímláb max yabich ka tomkin ti ít. Anchan' tu ulal kom u chalpayal ke u ko'olich tu itsích nin T'okat Ejattal na Dios.

An k'apnéł xu pikbantsáb an ch'ilabtsik

8 K'al tin kwenta an k'apnéł xu pikbantsáb an ch'ilabtsik, u chalpayal abal i cho'óbich xant'éy yejat ki t'aja'. An chalpadhtaláb k'al tin kwenta jeché' an k'apnéł, tu t'ajál ki t'ek'a' tibá', por an k'anidhaxtaláb, tu tolmiyal abal ku belmách más. ²Ani max jun xita' in chalpayal ke in cho'ób jun xata', yabél in bajúmal kin cho'óbna' xan ti yejat kin cho'óbna'. ³Por max jun xita' in k'ak'nál na Dios, u exláb k'al na Dios.

⁴K'al tin kwenta an konoxtaláb xi tin t'ajtsitsik max alwa' o yab alwa' ka k'apat an k'apnéł xu pikbantsáb an ch'ilabtsik, ne'ech tu utsa'tsik. Jun i ch'ilab xu k'ak'náb jelti a Dios, yab xata' in éy teché' ti k'ay'lá. Pos i cho'óbich ke jún tokot a Dios wa'ach. ⁵Maske wa'ach ban walk'i' ani ban chabál taltsik xu bijyáb ti diostsik (jelt xan ti cho'óbich ke yán i diostsik ani i ajátiklábtsik wa'ach), ⁶abal wawá', jún tokot a Dios wa'ach. Jeché' na Dios, ja'ich an Táta'láb xon ti tál ejtal xowa' wa'ach ani wawá', taja' weye tu tál. Jún jeye tokot i Ajátikláb wa'ach, xi ja'ich na Jesukristo. Jeché' na Jesukristo, ja'ich xin t'ajámal ejtal xowa' wa'ach, asta wawá' weye.

⁷Por yab ejtalk'i in cho'ób jeché'. Taltsik, xin k'ak'nálwi'ik an ch'ilabtsik, in k'apaltsik an k'apnéł

jelti max pikbantsidh an ch'ilabtsik; ani kom yabtsik u lej belom, in chalpayaltsik ke u walbinal k'al xowa' in k'apal. ⁸An k'apnéł yab in t'ajál abal ku k'wajách más k'unat k'al na Dios; pos yab ne'ech ki ejto ki t'okedha' más tibá' max ku k'apúch, nibal ne'ech ki walbindha' tibá' max yab ku k'apúch. ⁹Por ka kó'oytsik i kwenta abal yab ka walbindha' xi yabtsik u lej belom, pos a cho'óbichsík ke an k'apnéł yab tu t'okedhál nibal tu walbindhál. ¹⁰Pos ka ach'a'tsik jeché'. Max tatá' xa cho'ób jeché', ki buxkan ta k'apul xon tu pikbantsáb xata' an ch'ilabtsik ani ki chu'tat taja' k'al jun i kidhábláb xi yabél u lej belom, zyabxe' ne'ech kin le'na' jeye kin k'apu xowa' u pikbantsáb an ch'ilabtsik? ¹¹Ani anchan', tatá' xa cho'óbich ke an k'apnéł yab tu t'okwal nibal tu waltsal, a t'ajálich ka k'ibchon na at kidháb xi yabél u lej belom. Pos na Kristo chemech abal ka lo'ey jeye jeché' an kidhábláb. ¹²Pos anchan', tam ka ojtsitsik an tin chalab an kidháblábtsik xi yabél u lej belom, a waltsalich na Kristo. ¹³Jaxtám, max u walbindhál nu at kidháb k'al tin kwentak'i xowa' u k'apal, más xóna' alwa' ke yabich jayk'i ku k'apu i t'u'lek abal yab ku walbindha'.

An awitaláb xin ko'ol jun i abatwále

9 Naná' yab in k'wajat tak'nél k'al i iniktsik, u ko'ol i awitaláb xin ko'ol jun i abatwále. Pos u chu'úmal na Jesús ni Ajátik ani tatá'tsik a xalk'álich abal in k'wajat u t'ójontsal an Ajátikláb.

²Max taltsik yab tin chu'tal tin abatwále, abal tatá'tsik in abatwále; pos kom tatá'tsik a belálich an Ajátikláb, ja'ich nin xalk'ál ke naná' tsubax lejtal in abatwále.

³Jeché' ja'ich xowa' ne'ech ku utsa' xi tin kawyaltsik: ⁴¿Yabxe' in tomnál ku k'apundhá ani ku pidhan xowa' ki uch'a' k'al an belomtsik?

⁵¿Yabxe' in tomnál ku tomkin weye k'al jun i mímláb xu belom jelti xi k'e'et an abatwáletsik, nin kidhábitsik an Ajátikláb ani na Pedro? ⁶O ¿a chalpayaltsik ke tokot naná' ani na Bernabé yab yejat ku koyóch tu t'ojnal? ⁷¿Jita' k'wajat ti soldado ani jajá' in ch'a'yal ejtal xowa' in yéntsál? ¿Jita' in t'ayál i uba ani yab in k'aptsal tin walíl? ¿Jita' in beletnál i borregotsik ani yab in uch'ál i leche xin wa'tsal?

⁸¿Naná'k'ixe' tu kwetém chalab tu ulal jeché'? ¿Yabxe' ja'ich in ulal nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés? ⁹Nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés in ulal enché': "Yab ka busáliy an ko'nél xi exom ti kwádhál." Na Dios yab in ulúmal jeché' abal tin alwa'bíl an ko'nélsik, ¹⁰jeché' tin ulal abal ki cho'óbna' ke xi xe'ech in t'ilál an alwa' t'ilab, yejat ka tolminsat k'al xin t'iltsaltsik. Anchan' jelt xan ti jun xita' u t'ojnal bin ale in aytsím ka labey xowa' in t'ayál. ¹¹Max wawá' i t'ilámal an alwa' t'ilab ba tatá'tsik, ¿yabxe' in tomnál ti ku pidha' weye xowa' i yéntsál teché' ti chabál?

¹²Max a tolmiyaltsik xi k'e'et, xi xe'echtsik in t'ilál an alwa' t'ilab, ¿yabxe' más in tomnál ti ku tolmiy wawá'?

Por yab i t'ajámal anchan', tokot exom i kuxyal ejtal abal ka belan nin alwa' t'ilábil na Kristo. ¹³¿Yabxe' a cho'óbitsik ke xu t'ojnal ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios, ke taja'ich jeye tu kalel abal ka k'apúch? O ¿yabxe' a cho'óbitsik ke xu t'ojnal xon tu k'wajbáb an pikbaxtaláb, ja'chich jeye in k'apal xowa' u pikbantsáb na Dios? ¹⁴Anchan' jeye, an Ajátikláb in ulu enché': Xita' xe'ech in t'ilál an alwa' t'ilab, taja' jeye ti yejat ka kale abal ka k'apúch. ¹⁵Por naná' yab jayk'i u t'ajámal anchan' k'al tatá'tsik, nibal exom tu dhutsuntsaltsik jeché' abal ka t'aja'tsik anchan' k'al naná'. iMás alwa' kin chemech ké ti kin k'ántsi jun xita' jeché' an k'ijidhtaláb xu ko'ol!

¹⁶Pos naná' yab u ach'ál ku t'ek'a' tubá' abalk'i in xe'ech u t'ilál an alwa' t'ilab, pos yejat ku t'ila'. iCh'ojontál u chu'bíl max yab ku t'ila' jeché' an alwa' t'ilab! ¹⁷Jaxtám, max u t'ajál jeché' k'al yantam u kulbéta, ne'ech ku bach'u an jalbixtaláb; por max u t'ajál k'al i chápláb, bélk'i ja'ich jun i punk'untsixtaláb xi tin pidhámál na Dios. ¹⁸Anchan' pé, an jalbixtaláb xu bach'wal, ja'ich an kulbéta, xu ach'ál abal in xe'ech u t'ilál jeché' an alwa' t'ilab ani yab in átlom. Ne'ech ku ejto ku konoy kin tolmiyat abal in xe'ech u t'ilál an alwa' t'ilab, por yab u t'ajál anchan'.

¹⁹Maske yab in k'wajat tak'nél k'al i iniktsik, u le'námal ku t'ójonsitsik abal ku ejto ku t'aja' ke yán kin bela'tsik na Kristo. ²⁰Tam in k'wajat ban judíotsik, in wenk'onál jelti an judíotsik, abal ku ejto ku t'aja' ka

belmáchtsik. Tam in k'wajat k'al xi tak'néltsik k'al nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés, in k'wajíl jelti jajá'tsik, abal ku ejto ku t'aja' ka belmáchtsik. Maske naná' yab in tak'nél k'al jeché' an tak'ixtaláb. ²¹Tam in k'wajat k'al xi yab tak'néltsik k'al nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés, in k'wajíl jelti jajá'tsik abal ku t'aja' ka belmáchtsik. Maske in k'wajat tak'nél k'al nin tak'ixtal na Dios, abal in k'wajatich bin tak'ixtal na Kristo. ²²Tam in k'wajat k'al xi yab u lej belomtsik, in k'wajíl jelti jajá'tsik abal ku t'aja'tsik ka belmách más. K'al ejtalk'i in k'wajíl jelt xan tu k'wajíltsik abal ku ejto ku t'íltsi taltsik xan ti ne'ech ka lo'ey. ²³Ejtal jeché' u t'ajál k'al tin kwenta an alwa' t'ilab abal ku bach'u neye an alwa'taláb xin ko'ol jeché' an alwa' t'ilab.

²⁴Tatá'tsik a cho'óbich ke tam an ubát'tsik u ádhil abal ti átáx, ejtaltsik u ádhil; por jún tokot xi ne'ech kin áta' xowa' u átáb. Ki ájláchtsik pé abal ka ejtotsik ka bach'u xowa' u átáb. ²⁵Ejtal xu exóbaltsik abal ti átáx ba jun i ubát'nich, yab in t'ajál xata' xowa' in chalpayal ke ne'ech ka waltsin k'ál. Jajá'tsik in t'ajál anchan' abal kin ejto kin áta' jun i kwetsotsól dhipadh ch'ojól xu k'achel. Por wawá' i t'ajál an cháppláb abal ki áta' jun xata' xi yab jayk'i ne'ech ka k'achey. ²⁶Naná', yab in ádhil jelti max mut'utsik u wal; yab in kúnúx jelti max in k'wajat u wiwál nu k'ubak anik'i. ²⁷Yab u t'ajál anchan', naná' u yajlombédhál tubá' ani in k'wajíl tin t'ójontsich, kom yab u lé'

ke tayíl, ka kale yab xata' in jalbíl nu t'ojlábil.

An tak'ixtaláb k'al tin kwenta an ch'ilabtsik

10 Kidháblábsik, u lé' ka cho'óbna'tsik, ke ni weje' pakéliltsik k'wajinek tin ál jachan' an tokow ani ejtaltsik in wat'na' an Chak Pujal. ²Anchan', jelti max pujyattsik ejtal ban tokow ani ban pujal junax k'al na Moisés. ³Ejtaltsik jeye in k'apu an k'apné' xi tsích walk'i'. ⁴Ani ejtaltsik in uch'a' an ja' xi káldhantsat ban t'ujub k'al na Dios. Pos in uch'ámaltsik an ja' xi káldhantsat k'al na Dios ban t'ujub xi k'ál ti wewkómtetsik. Jeché' an t'ujub, ja'ich na Kristo. ⁵Por yán an israelitatsik yab in t'aja' xowa' in lé' na Dios ani jaxtám ti jilk'ontsik chemnek ban chabál xon ti yab k'wajtsidh.

⁶Ejtal jeché', támun jelti jun i óltsixtaláb abal wawá' abal yab ki lét'endha' xowa'kich xi yab alwa', jelt xan ti jajá'tsik in lét'endha'.

⁷Yab ka k'ak'na'tsik i ch'ilab jelt xan tin t'aja' taltsik xi jajá'tsik, xan tin ulal an T'okat Dhuslab enché': "An atiklábtsik buxkan ti k'apul ani ti uch'al ani tayíl, in t'aja'tsik i ajib."

⁸Yab ku junkun k'al xi yab i tomtal, jelt xan tin t'aja' taltsik xi jajá'tsik ani chemech jun inik ox mil i atiklábtsik xi júnk'i a k'ítsá. ⁹Yab ki taktamiy an Ok'óxláb jelt xan tin t'aja' taltsik xi jajá'tsik ani chemech ch'ik'adh k'al i chan. ¹⁰Nibal ki it'ixbétsik k'al na Dios jelt xan tin t'ajámál taltsik xi jajá'tsik ani chemdhátsik k'al an abatwále xu chemdhax.

¹¹Ejtal jeché' xowa' in tamu ni weje' pakéiltsik, támun abal ka k'wajay jelti jun i ok'tsixtaláb. Ani k'wajat dhutsadh ban T'okat Dhuslab abal ti ku tawna', wawá' xu k'wajat jeché' tin ok'ontalich an k'ij. ¹²Anchan' pé, xin chalpayal ke k'wajat alwa' k'al na Dios, kin kó'oy t'ajat i kwenta abal yab kin wala'. ¹³An taktamixtaláb xa ach'álsik, jayéchk'i an taktamixtaláb xin ach'ál xita'kichk'i. Por yejat ka bela'tsik na Dios, pos Jajá' yab ne'ech kin walka' ka kó'oytsik más púlek i taktamixtaláb, tokotk'i xowa' ne'ech ka ejto ka kuxuytsik. Tam ki taktamiyat, na Dios ne'ech ti ki óltsi xan ti ka uwa' abal ka wat'na' ani ka ejto ka kuxuy jeché' an taktamixtaláb.

¹⁴Jaxtám, kidháblábsik xi tu k'anidhál t'ajat, yab ka k'ak'na'tsik i ch'ilab. ¹⁵Exom tu tawnál jelti atiklábtsik xi chalpadh ani ka chalpaytsik max alwa' o yab alwa' xowa' tu utsálsik. ¹⁶Tam i pidhál ti jalbintsixtaláb na Dios k'al tin kwenta an yajtsik uxnél, ýabxe' ja'ich abal ki junkulom uch'a' jeché' an yajtsik uxnél jelti nin xich'ál na Kristo? Ani an pan jeye xi péjchíxnál, ýabxe' ja'ich abal ki junkulom k'apu jelti nin t'u'úl na Kristo? ¹⁷Jún tokot an pan xi mu'wal ani yán tu éb ti k'apal, ejtal wawá' yán tu éb, por jelti max jún tokot tu k'wajat, jelti nin t'u'úl na Kristo.

¹⁸Ka chu'u an atiklábtsik xi Israel; tam in k'apalstik xowa' u pikbantsáb na Dios, ýabxe' u junkunalich k'al xon tu k'wajbantsáb ti pikbantsixtaláb

na Dios? ¹⁹Yab exom u ulal ke an ch'ilab in ko'ol jeye in éy, nibal exom u ulal ke an t'u'lek xi pikbantsidh jun i ch'ilab, más alwa' ké k'e'et i t'u'lek. ²⁰Xowa' exom u ulal, ja'ich ke tam xi yab in exláltsik na Dios in pikbál jun xata', in pikbantsal an at'ax ejattalábtsik ani yab a Dios. Yab u lé' ku chu'u ka kó'oytsik i junaxtaláb k'al an at'ax ejattalábtsik. ²¹Yab ne'ech ka ejto ka uxtsitsik an ti yajtsik uxnél xin pidhnál an Ajátikláb ani ka uxtsitsik jeye an ti yajtsik uxnél an at'ax ejattalábtsik. Yab ne'ech ka ejto ki k'apúchtsik bin mesajil an Ajátikláb ani ki k'apúchtsik jeye bin mesajil an at'ax ejattalábtsik. ²²O iza lé' ki chakúdha' an Ajátikláb? ¿Awxe' más wa' u likat ké Jajá'?

**An walkadhtaláb ani
nin k'anidhaxtal xin
belálchtsik na Kristo**

²³Ne'ech ku ejto ku t'aja' xowa' ku le'na', por yab ejtal alwa'. Ne'ech ku ejto ku t'aja' xowa' ku le'na', por yab ejtal u tolmix abal kin belmách más. ²⁴Ki t'aja' xowa' alwa' abal tin alwa'bíl xi k'e'ettsik, yab abal wawá'k'i ti alwa'bíl.

²⁵Ka k'aputsik xowa'kichk'i an t'u'lek xu nujnal, yab ki k'wajay ka konkomiya max alwa' o yab alwa' ka k'apat; ²⁶pos an chabál ani ejtal xowa' wa'ach taja', k'al an Ajátikláb tu dhabaláb.

²⁷Max ki kanyat ta k'apul k'al jun xita' xi yab u belom ani a lé'tsik ki k'ale, ka k'aputsik ejtal xowa' ki pidhan. Yab ki k'wajaytsik ka konkomiya max alwa' o yab alwa' ka k'apat. ²⁸Por max jun xita' ti ki

utsa'tsik enché': "Jeché' an t'u'lek pikbantsidh an ch'ilabtsik", max anchan', yab ka k'aputsik abal yab ka walbindha' xin ulal anchan' ani yab ka jilk'on ti chalpax. ²⁹Exom u t'ilál xowa' ne'ech kin chalpay na jún, yab xowa' tatá' ne'ech ka chalpay.

Pos éjant'ók'i ti yejat ki exbantsi jun xita' k'al tin kwenta max alwa' o yab alwa' xowa' i k'apal? ³⁰Ani max u pidhál ti jalbintsixtaláb na Dios k'al tin kwenta xowa' u k'apal, éjant'ók'i tin kawyáb abal u pidhál ti jalbintsixtaláb na Dios k'al tin kwenta an k'apné? ³¹Pos max i k'apultsik, o a uch'álsik xata', o a t'ajálsik k'e'et xowa', ka t'aja' ejtal abal tin k'ak'nabíl na Dios. ³²Yab ka t'aja'tsik ka walbin an judíotsik, nibal xi yabtsik u judío, nibal xin belálichtsik na Dios. ³³Anchan' neye naná', yab u t'ajál xowa' yab in kulbetnál an atiklábsik, nibal u t'ajál xowa' naná'k'i ne'ech ti kin tolminsi. U t'ajál xowa' k'al ti ne'ech ka tolminsat an atiklábsik abal kin ejtotsik jeye ka lo'ey.

11 Ki k'wajaytsik teye jelt xan ti naná' in k'wajat, anchan' xan ti naná' in k'wajat jelt xan ti k'wajay na Kristo.

Xan ti yejat ka k'ale an mímlábsik tam ne'ech ti ól

²Kidháblábsik, tu k'ak'nálsik t'ajat abal ech'ek'i tin chalpayaltsik ani abal a óntsál ka wéwna'tsik an ok'tsixelaláb xi tu pidhámalsik.

³Por u lé' ka exbaytsik ke na Kristo, ja'ich na k'wajat jelti nin ók' an inik; an inik, jelti nin ók' nin tomtal ani na Dios k'wajat jelti

nin ók' na Kristo. ⁴Max jun i inik kin putsuy nin ók' tam u ól o tam exom in ólnál i tsubaxtaláb xin bach'úmal ba Dios, tidhetál abal jajá'. ⁵Por max jun i mímláb yab kin putsuy nin ók' tam u ól o tam exom in ólnál i tsubaxtaláb xin bach'úmal ba Dios, tidhetál abal jajá'; in junwal jelti max kaxudh.

⁶Max jun i mímláb yab kin putsuy nin ók', tám, más alwa' ka kaxun. Por max in ach'ál tidhetál ka kaxun o ka olin, kin putsuy nin ók'. ⁷An inik yab yejat kin putsuy nin ók', pos jajá' in junwal jelt xan ti jeye na Dios ani u tak'ix jeye jelt xan ti na Dios u tak'ix. Kom an inik in tak'yal an mímláb, ja'ich tu xalk'anal abal an inik in ko'ol i awiltaláb. ⁸Pos tam ti na Dios in t'aja' an inik, yab in káldha' ban mímláb, an mímláb ja'ich na káldhá ban inik. ⁹Ani yab jeye t'ajan an inik abal tin kwenta an mímláb, an mímláb ja'ich na t'ajan abal tin kwenta an inik. ¹⁰Jaxtám, an mímláb yejat kin putsuy nin ók' abal kin xalk'antsi an t'okat abatwáletsik ke jajá' k'wajat tak'nél k'al an inik. ¹¹Jaxtám, wawá' xi belálich an Ajátikláb, i cho'ób ke an inik in yéntsál an mímláb ani an mímláb in yéntsál an inik. ¹²Pos anchan' xan ti an mímláb ban inik ti káldhats, anchan' jeye, an inik ban mímláb tu wa'chinal, por ejtal jeché', ba Dios ti tál.

¹³Ka ulu tatá'tsik max in tomnál ke an mímlábsik ka ólan yab putsudh in ók'. ¹⁴Ni chalab tu utsál abal tidhetál ke jun i inik kin walka' ka nakey nin xi'íl. ¹⁵Por labidh u xalk'anal max jun i mímláb nakdha' in xi'íl; pos ja'ich

ti pidhnék kin kó'oy nakdha' nin xi'líl abal kin putsuy k'ál nin ók'. ¹⁶Por max jun xita' in lé' kin káwlíxna' jeché', yejat kin cho'óbna' ke ejtal xin belálichtsik na Dios, i ujnámalich ke an mímláchtsik kin putsuy nin ók' tam u ól ani tam in ólnál i tsubaxtaláb xin bach'úmal ba Dios.

**Xi yabtsik in bach'wal in lujtalk'i
nin t'okat k'apúchil an Ajátikláb**

¹⁷Por k'al jeché' xowa' ne'ech tu utsa'tsik, yab ja'ich abal tu káldha'tsik ta alwa', pos tam a kó'yalsik an junkuntaláb, yab i junkunaltsik abal ka t'aja' xowa' alwa', i junkunaltsik abal ka t'aja' xowa' yab alwa'. ¹⁸Pos jidhtal, ne'ech tu utsa'tsik jeché': In usnal ke tam ki junkuntsik ta ól, u wa'chinal i k'éáxtaláb ani u chalpayal ke tsubax xóna' xowa' in usnal. ¹⁹Pos, in tomnál xóna' k'e'jle ki k'éáxintsik abal ka xalk'an xita' já' na tsubax lejtál tu belom. ²⁰Xowa' u támnal k'al jeché' an k'éáxtaláb, yabich i junkunaltsik abal ka k'apu nin t'okat k'apúchil an Ajátikláb. ²¹Pos tam i junkunaltsik abal ki k'apúch junini', xi k'e'et u okxinal ti k'apul ani lejat taltsik u jilk'onál ti k'a'líl, taltsik asta u itelmél. ²²¿Yabxe' a ko'oltsik a k'imá' xon ti ki k'apúch ani ki uch'ách? Tam a t'ajálsik anchan', a pojkálichtsik xin belálich na Dios ani a tidhebédhálchtsik xi yab xata' in ko'ol. ¿Jant'éy yejat tu utsa'tsik? ¿Yejatxe' tu káldha'tsik ta alwa' abal a t'ajálsik anchan'? ¡Yaba'!

**An t'okat k'apúxnich xin jila' ka
t'ajnal an Ajátikláb**

(Mt. 26:26-29; Mr. 14:22-25; Lk. 22:14-20)

²³Pos naná' ban Ajátikláb tu bach'úmal jeché' an ok'tsixeláb xi

tu pidhámaltsik: Ke jachan' i akal tam ti an Ajátikláb Jesús pidhná abal ka chemdhá, in téyna' an pan ²⁴ani tam tin pidhámalich ti jalbintsixeláb na Dios, in peja' ani in ulu enché': "Ka bach'u ani ka k'apu, jeché' ja'ich nu t'u'úl xi ne'ech ku pidhna' ka chemdhá abal tatá'tsik ta alwa'bíl. Ka t'ajálsik jeché' abal ti kin chalpay." ²⁵Anchan' jeye, tam ti ok'onich an k'apúch, in téyna' jun i lejáb baltsidh ti yajtsik uxnél ani in ulu enché': "Jeché' an yajtsik uxnél, ja'ich nu xich'ál xi ne'ech ku wak'la' ban peltsidh te'. K'al tin kwenta nu xich'ál, na Dios ne'ech kin t'aja' jun i ít lejkitáláb k'al an atikláchtsik. Ka t'ajálsik jeché' abal ti kin chalpay." ²⁶Jaxtám, tam a k'apaltsik jeché' an pan ani tam a uch'álsik jeché' an yajtsik uxnél, a chalpayaltsik xan ti chemdhá an Ajátikláb. Ka t'ajálsik jeché' asta kin bajaw xowk'i ti ka tsích juní.

**Xan ti yejat ka k'apat nin t'okat
k'apúchil an Ajátikláb**

²⁷Anchan' pé, xita' kin k'apu an pan o kin uch'a' an yajtsik uxnél xin pidhnál an Ajátikláb ani yab k'wajat alwa' tin ejattal, in waltsalich nin t'u'úl ani nin xich'ál an Ajátikláb. ²⁸Jaxtám, xita' ne'ech kin k'apu jeché' an pan ani kin uch'a' jeché' an yajtsik uxnél, yejat kin chalpay ok'ox max k'wajat alwa' tin ejattal. ²⁹Xita' kin ani' k'apuk'i jeché' an pan ani kin ani' uch'a'k'i jeché' an yajtsik uxnél ani yab kin chalpay ke ja'ich nin t'u'úl an Ajátikláb, in k'apal ani in uch'ál jeché' abal kin bach'u i yajtsikláb.

³⁰Jaxtám, yán xi tatá'tsik a kidhtal u ya'ultsik, yán xi yabtsik likdha' ani yán xi chemnekichtsik. ³¹Por max wawá' ki chu'u ok'ox max u k'wajat alwa' ti ejattal, yab ne'ech ku pidhan ti yajtsiktaláb k'al an Ajátikláb. ³²Por an Ajátikláb tu chu'tsal xowa' i t'ajál ani max tu pidhál ti yajtsiktaláb, ja'ich abal yab ku k'ale ban k'ibeltaláb junax k'al xi yabtsik u belom.

³³Anchan' pé, kidháblábsik, tam ki junkuntsik abal ka k'apu nin t'okat k'apúchil an Ajátikláb, ki áytsixintsik jún ani jún. ³⁴Max jun xita' u k'a'íl, ka k'apúch ok'ox tin k'imá' abal yab ki walbintsik tam i junkunal abal ka k'apu nin t'okat k'apúchil an Ajátikláb. Ejtal xowa' bél u k'ibel ku lejkiy, ne'ech ku lejkiy tam kin k'ale tu álna'tsik.

An awitaláb xu pidhnal juntsik tu éb k'al an T'okat Ejattaláb

12 Kidháblábsik, u lé' ka cho'óbna'tsik ke juntsik tu éb u pidhnék k'al an T'okat Ejattaláb ti awitaláb abal ki t'aja' jun xata'.

²A cho'óbsik alwa' ke tam ti yabél i belomtsik, a wéwnálsik i ch'ilab xi yab u káw. ³Jaxtám, xo' u lé' ka cho'óbna'tsik ke ni jun xita' xin ulal ke “na Jesús yab t'ajat i alwa' inik”, k'wajat ti káw k'al tin cháp an T'okat Ejattaláb. Ani ni jun xita' yab ne'ech kin ejto kin ulu ke “na Jesús ja'ich an Ajátikláb”, max yab k'wajat ti káw k'al tin cháp an T'okat Ejattaláb.

⁴K'e'etich k'e'etich an awitaláb xu pidhnal juntsik tu éb, por an T'okat Ejattaláb xin pidhnál an

awitaláb, jún tokot. ⁵Yán wa'ach xan ti ki t'ójontsi an Ajátikláb, por an Ajátikláb, jún tokot. ⁶Ani yán wa'ach xan ti ki t'aja' jeché' an t'ojláb, por na Dios, xi tu tolmiyal abal ki t'aja' jeché' an t'ojláb, jún tokot. ⁷Juntsik tu éb u pidhnal ti awitaláb abal ki ejto ki t'aja' xata' ani k'ál tu xalk'anal abal i ko'olich an T'okat Ejattaláb ti itsích. Jeché' an awitaláb, tu pidhál abal tin alwa'bíl ejtalk'i. ⁸Taltsik u pidhnal ti awitaláb k'al an T'okat Ejattaláb, abal ka káwin k'al i t'ek'dha' chalab. Taltsik u pidhnal ti awitaláb abal kin exbay xowa'kichk'i, xantik'i tin lé' an T'okat Ejattaláb. ⁹Taltsik u pidhnal ti awitaláb k'al an T'okat Ejattaláb abal ka belmách más ani taltsik u pidhnal ti awitaláb abal kin jeldha' i ya'ultsik. ¹⁰Taltsik u pidhnal ti awitaláb abal kin t'aja' i labidh labandhaxtaláb ani taltsik u pidhnal ti awitaláb abal kin ólna' i tsubaxtaláb xi tál ba Dios. Taltsik u pidhnal ti awitaláb abal kin exla' i ejattalábsik xi alwa' ani xi yab alwa'. Taltsik, u pidhnal ti awitaláb abal ka káwin k'al xowa'kichk'i i káwintaláb ani taltsik, u pidhnal ti awitaláb abal kin wila' xowa'kichk'i i káwintaláb. ¹¹Por ejtal jeché', tokot Jajá'k'i an T'okat Ejattaláb in t'ajál. Juntsik tu éb, tu pidhál an ti awitaláb xan ti Jajá' in lé'.

Ejtal wawá' xu belomich jelti max júnk'i tu k'wajat

¹²Anchan' jelt xan ti ni t'u'úl yán i peje' ti k'wajat por jún tokot tu áynal, anchan' jeye, ejtal wawá' xu belomich, júnk'i tokot tu áynal

kom i belálich na Kristo. ¹³Pos ejtal wawá', maske u judío o u griego, u jolib o yaba', tam ku pujyatic, i bajwalich ku k'wajay jelti max júnk'i tokot, kom jún tokot an T'okat Ejattaláb ani ejtal wawá', jayéchk'i an T'okat Ejattaláb i ko'ol ti itsích.

¹⁴Ni t'u'úl yán i peje' ti k'wajat, yab júnk'i. ¹⁵Max ni akan kin ulu ke yab u k'ubaklek, k'al jeché', yab exom in ulal ke ni akan yab u kidhtaláb k'al ni t'u'úl. ¹⁶O max ni xuchun kin ulu ke yab u walek, k'al jeché', yab exom in ulal ke ni xuchun yab u kidhtaláb k'al ni t'u'úl. ¹⁷Pos max ejtalak ni t'u'úl u walek, ¿jan ti ne'ech ku och'xin? O max ejtalak ni t'u'úl u xuchunlek, ¿jan ti ne'ech ku jikxin? ¹⁸Por na Dios in t'aja' ni t'u'úl xan ti Jajá' in le'na'. ¹⁹Max júnk'ijak i peje' ti k'wajat ni t'u'úl, yab ne'ech ka xalk'an ke ja'ich in t'u'úl jun i inik. ²⁰Por xo', maske yán i peje' in ko'ol ni t'u'úl, jún tokot tu áynal.

²¹Ni wal yab ne'ech kin ejto kin utsa' ni k'ubak ke yab in yéntsál; nibal ni ók' yab ne'ech kin ejto kin utsa' ni akan ke yab in yéntsál. ²²Yab anchan' ti k'wajat, nin pejtal ni t'u'úl xu xalk'anal más yab likat, ja'ich na más i yéntsál. ²³Nin pejtal ni t'u'úl xu xalk'anal ke yab i lej yéntsál, ja'ich ni k'udhk'umliyal más alwa'. Ani nin pejtal ni t'u'úl xi yab lej alabél, ja'ich na más i beletnál alwa'. ²⁴Nin pejtal ni t'u'úl xi alabél, ja'ich na más yab i beletnál alwa'. Anchan' tin lejkiy na Dios ni t'u'úl abal xi yab i lej k'anidhál, ka k'wajay más ultaláb. ²⁵In t'aja' anchan', abal

yab ka wa'chin i k'é'áxtaláb ba ni t'u'úl, tokot ka tolmíxintsik jún ani jún. ²⁶Max jun peje' ni t'u'úl in ach'ál i yajtsiktaláb, ejtal xi más in ach'álsik jeye ani max jun peje' ni t'u'úl u k'ak'náb, ejtal xi más u kulbélsik jeye.

²⁷Anchan' jeye, ejtal wawá' xi belálich na Kristo, u k'wajat jelti nin putálíl nin t'u'úl na Kristo ani juntsik tu éb i junwal jelti jun peje' nin t'u'úl na Kristo. ²⁸Na Dios in takwyámál taltsik ban belomtsik abal kin pidha' ti awitaláb: Jidhtal, in k'wajbámál i abatwáletsik; in chabtal, i t'ílsixtsik; in oxtal, xin ok'tsixinálsik nin káwintal na Dios. Taltsik in pidhámál ti awitaláb abal kin t'aja'tsik i labidh labandhaxtaláb ani taltsik abal kin jeldha' i ya'ultsik. In jilámál jeye xu tolmixtsik, xu ok'lektsik ani xin bach'úmal i awitaláb ti káw k'al xowa'kichk'i i káwintaláb. ²⁹Yab ejtalk'i i abatwáletsik, nibal ejtalk'i i t'ílsixtsik. Yab ejtalk'i in ok'tsixinál nin káwintal na Dios, nibal ejtalk'i in ejtowel kin t'aja' i labidh labandhaxtaláb. ³⁰Yab ejtalk'i in ko'ol i awitaláb kin jeldha' i ya'ultsik, nibal ejtalk'i in ko'ol i awitaláb ti káw k'al xowa'kichk'i i káwintaláb. Yab ejtalk'i in ejtowel kin wila' xowa' in ulal jun xita' tam ka káwin k'al xowa'kichk'i i káwintaláb. ³¹Pos ka aliysik pé xan ti ka uwa' abal ka ejto ka bach'utsik an awitaláb xi más alwa'. Xo', tu óltsaltsik jun i bél xi más alwa'.

An k'anidhaxtaláb

13 Max u wit'álak tin káw k'al xowa'kichk'i i káwintaláb

xi teché' ti chabál ani xi walk'i', por yab in k'anidhax, u junwal jelti nukub xu t'enyáb o jelti pat'ál xu ts'imbix. ²Max u ko'olak i awiltaláb ku ólna' i tsubaxtaláb xi tál ba Dios, max u exbayalak ani u cho'óbak ejtal xowa' k'wajat yab tejwa' ani max in belomak t'ajat ke asta u utsál an ch'éntsik ka yoyon, por yab in k'anidhax, yab xata' u éy. ³Max ku pidha' ejtal xowa' u ko'ol an ch'ojontálsik, o ku pidhna' tubá' kin tsikan k'al tin kwenta an alwa' t'ilab, por yab in k'anidhax, ejtal jeché', yab xata' ti alwa'.

⁴Xita' u k'anidhax, in ko'ol i cha'attaláb, alwa' inik, yab in chakuntsal ni jun xita' k'al tin kwenta xowa' in ko'ol ani yab in t'ek'ál tinbá'. ⁵In lujtalk'i u káw ani yab in ayal xata' abal jajá'k'i tin alwa'bíl; yab u chakulom nibal u jilk'onál ti chakúl max ka t'ajtsin xata' yab alwa'. ⁶Yab u kulbél max kin chu'u jun xita' in walál, u kulbél tam kin chu'u u t'ajnal xowa' alwa'. ⁷Xita' u k'anidhax, in kó'ontsal ti cha'attaláb xi k'e'et; in belál xowa' ka utsan ani in aytsal kin jila' kin t'aja' xowa' yab alwa' xi k'e'ettsik. In kuxyal jeye ejtal max ka t'ajtsin xata' yab alwa'.

⁸An k'anidhaxtaláb yab jayk'i in ko'ol in ok'ontal. Ne'ech kin bajaw an k'ij tam yabich ne'ech ka ólná i tsubaxtaláb xi tál ba Dios, nibal xita' ne'ech ka káwin k'al xowa'kichk'i i káwintaláb ani yabich jeye ne'ech ka yéntsin i chalpádhataláb. ⁹Pos ejtal jeché', wé' ti exlál ani wé' jeye ti ólnál i tsubaxtaláb xi tál ba Dios; ¹⁰por tam ki exla'ich ejtal, xi wé', ne'ech ka wék'on.

¹¹Tam ti naná' in chipíl, in káw, in chalpax ani u t'ajál xowa'kich jelti jun i chakam; por tam tin inikbéch, u jila' tu kúx ejtal xowa' u t'ajál tam tin chipíl. ¹²Anchan' jeye, xo' i telál na Dios, por jelti max yab i chu'tal alwa'. I chu'tal jelti jun xata' xu xalk'anal ba jun i podhenek lam, por ne'ech kin bajaw xowk'i ne'ech ki chu'u alwa'. Xo' tokot wé' u exlál, por ne'ech ku exla' alwa', jelt xan ti na Dios tin exlál naná'. ¹³Anchan' pé, an belomtaláb, an aytsixtaláb ani an k'anidhaxtaláb, ne'ech ka k'wajay ech'ek'i; por xowa' más púlek k'al xi jeché' óx, ja'ich an k'anidhaxtaláb.

Xin ko'ol an awiltaláb ti káw k'al xowa'kichk'i i káwintaláb

14 Yab ka jila'tsik ta k'ánidhax jún ani jún ani ka kontsitsik na Dios ti ki pidha' ti awiltaláb abal ka ejto ka t'aja' xowa'kichk'i. Ka kontsitsik más abal ti ki pidha' ti awiltaláb ka ejto ka ólna' i tsubaxtaláb xi tál ba Jajá'. ²Xita' u káw k'al xowa'kichk'i i káwintaláb, a Dios in tawnál, yab i atiklábsik; pos yab u exbantsáb k'al ni jun xita'. Xowa' in ulal, k'al an T'okat Ejattaláb tu pidhnal kin ulu ani ja'ich xowa' yabél tejwa'. ³Por xin ólnál i tsubaxtaláb xi tál ba Dios, yab ja' anchan'; in tawnál xi k'e'ettsik abal kin tolmiy ka belmáchtsik más, abal kin tak'iytsik ani abal kin k'ijidhmédha'tsik. ⁴Xu káw k'al xowa'kichk'i i káwintaláb, jajá'k'i in tolmiyal tinbá' abal ka belmách más, por xin ólnál i tsubaxtaláb xi tál ba Dios, in tolmiyal an belomtsik abal ka belmách más.

⁵Naná' u lé'ak ke ejtal tatá'tsik ka kó'oy i awitaláb ta káw k'al xowa'kichk'i i káwintaláb, por más u lé' ka kó'oytsik i awitaláb abal ka ólna'tsik i tsubaxtaláb xi tál ba Dios. Más alwa' ka kó'oytsik jeché' an awitaláb ké ki káwintsik k'al xowa'kichk'i i káwintaláb. Alwa' k'ejele ki káwin k'al xowa'kichk'i i káwintaláb, por max ne'ech ka wilan xant'éy a ulal; abal anchan', ka tolmiy an belomtsik ka belmách más. ⁶Kidháblábsik, yab ne'ech ti ki tolmiy max tu tawna'tsik k'al k'e'et i káwintaláb xi yab a exbayal tam kin k'ale tu álna'tsik. Más ne'ech ti ki tolmiytsik, max tu t'ílsitsik xowa' tin xalk'antsámal na Dios ani tu óltsitsik an ti tsubaxtaláb. Ne'ech jeye ti ki tolmiytsik max tu óltsitsik ti tsubaxtaláb xi tál ba Dios ani max tu ok'tsitsik an tin káwintal na Dios. Ejtal jeché', ja'ich ne'ech ti ki tolmiytsik.

⁷Ki k'wajba' ti ok'tsixtaláb xowa' u t'enyáb xi yab ejat, jelti an chúl o an arpa; max yab ka t'enyat xan ti yejat, yab xita' ne'ech kin exbay xant'éy u t'enyáb. ⁸Tam wa'ach i péjéxstaláb, max yab ka jutsyat an korneta xan ti yejat, yab xita' ne'ech ka t'ojon abal ka k'ale ti péjéx. ⁹Anchan' jeye u támnal k'al tatá'tsik: max k'al an káwintaláb xa éynál, ka ulu i t'ilabtsik xi yab exbantál, éjan ti ne'ech ki exbantsat xant'éy i k'wajat a ulaltsik? IIn junwal jelti max anik'i i k'wajat ta t'ilomtsik! ¹⁰Yán i káwintaláb wa'ach teché' ti k'ay'lá ani ejtal exbantál. ¹¹Por max yab u exbayal xan ti k'wajat ti káw jun xita',

abal naná', in junwal jelti max píł chabál ti tál ani jajá', anílk'i jeye ti ne'ech ti kin chu'u. ¹²Anchan' pé, kom tatá'tsik a lé' t'ajat ka bach'u i awitaláb xin pidhnál an T'okat Ejattaláb abal ka ejto ka t'aja' xowa'kichk'i, ka t'aja'tsik an chápláb abal ka ejto ka kó'oy más i awitaláb xowa' k'ál ti ka ejto ka tolmiy ka belmách más xu belomich.

¹³Jaxtám, xita' xu káw k'al jun i káwintaláb xi yab exbantál, kin kontsi na Dios abal ka pidhan ti awitaláb kin wila' xowa' in ulal k'al jachan' an káwintaláb. ¹⁴Pos max kin ólan k'al i káwintaláb xi yab exbantál, u ejattalk'i u ól, yab xata' ne'ech ku exbay. ¹⁵¿Pos jant'éy pé tám yejat ku t'aja'? Yejat kin ólan k'al nu ejattal, por ku exbay xant'éy u ulal. Yejat ku ajatna' i ajatlábsik k'al nu ejattal, por ku exbay xant'éy u ajatnál. ¹⁶Abal max i k'wajat a pidhál ti jalbintsixtaláb na Dios k'al na ejattalk'i, an kidhábláb xi k'wajat ta wál, yab ne'ech kin ejto kin ulu “anchan' ka t'ájan” kom yab in exbayal xant'éy a ulal. ¹⁷Alwa' xóna' k'ejele t'ajat xan ta pidhál ti jalbintsixtaláb na Dios, por an kidhábláb xi k'wajat ta wál, yab u tolmiyáb abal ka belmách más. ¹⁸U pidhál ti jalbintsixtaláb na Dios abal más na' u ejtowal tin káw k'al xowa'kichk'i i káwintaláb ké tatá'tsik. ¹⁹Por ban junkuntaláb xon tu junkunal an belomtsik, más u ach'ál in tomnál ku ulu bó' i káw xi exbantál, abal ku ok'tsitsik jeye xi k'e'ettsik ké ku ulu, láju i míl i káw xi yab exbantál.

²⁰Kidháblábsik, ka kó'oytsik na chalab jelti jun xita' xi púlekich,

yab jelti jun i chakam. K'al xowa' yab alwa', ka junu jelti an chakamtsik; por k'al xowa' alwa', ka junu jelti xi pakdha'. ²¹An T'okat Dhuslab in ulal enché': "Ne'ech ku éyna' i píl iniktsik abal ku tawna' an atiklábtsik xi jeché' i k'ij k'al i káwintaláb xi yab in exbayal, por nibal anchan' yab ne'ech ti kin exbantsitsik. Anchan' tin ulu an Ok'óxláb." ²²Jaxtám, an awiltaláb xu pidhnal jun xita' abal ti káw k'al jun i káwintaláb xi yab exbantál, alwa' abal ti exól k'al xi yabtsik u belom ani yaba', abal xu belomichtsik. Por an awiltaláb xu pidhnal jun xita' abal kin ólna' i tsubaxtaláb xi tál ba Dios, alwa' abal ti exól k'al xu belomtsik ani yaba', abal xi yabtsik u belom. ²³Max tam ka junkun an belomtsik, ejtal ka káwin k'e'etich k'e'etich, ani ka ochich jun xita' xi yab xata' in cho'ób o yab u belom, ýabxe' ne'ech kin ulu ke i olmanaltsik? ²⁴Por max ejtaltsik k'wajat in ólnál i tsubaxtaláb xi tál ba Dios ani ka ochich jun xita' xi yab xata' in cho'ób o yab u belom, ne'ech kin ach'a' abal walbidh ti k'wajat. Ani ne'ech kin chalpay tin itsích xan ti k'wajat, tam kin ach'a' xowa' i k'wajattsik a ulal. ²⁵Anchan', xowa' in ko'ol chinat tin itsích, ne'ech ka xalk'an, ne'ech ka tudhlan kin k'ak'na' na Dios ani ne'ech kin ulu ke na Dios tsubax lejtal k'wajat k'al tatá'tsik.

**Ka t'aja'tsik ejtal xowa'kich
in tsubtalk'i ani in lujtalk'i**

²⁶Kidhábłábsik, tam i junkunaltsik, max jun xita' in lé'

kin ajatna' jun i ajatláb, o in ko'ol jun i ok'tsixeláb, o in lé' kin ólna' jun xata' xi pidhnék kin cho'óbna' k'al na Dios, o in lé' ti káw k'al i k'e'et káwintaláb, o in lé' kin wila' xowa' u ulwáb k'al jeché' an káwintaláb, alwa' t'ajat. Por ejtal jeché', ka éyan abal ka tolmiyat ka belmách más an belomtsik. ²⁷Tam u káw xita' k'al i k'e'et káwintaláb, ka káwin cháb o asta óx; ani yab junaxk'i ka káwin, k'e'jtsik. Tám juní, yejat ke jun xita' kin wila' xowa' u ulwáb k'al jachan' an káwintaláb. ²⁸Por max yab wa'ach ni jun xita' xi ne'ech kin ejto kin wila', más alwa' yab xata' ka ulwat k'al i k'e'et káwintaláb ban junkuntaláb, tokot ki káwin k'al i k'e'et káwintaláb abal tatá'k'i ani abal na Dios. ²⁹Anchan' jeye, max ne'ech ka ólná i tsubaxtaláb xi tál ba Dios, ka káwin cháb o óx; ani xi k'e'ettsik, kin exbay xant'éy u ulwáb. ³⁰Por max jun i kidhábłáb xi k'wajat buxúl, ka pidhan kin cho'óbna' jun xata' k'al na Dios, xi jidhtal, yejat tám kin kubdha' ti t'ilom abal ka káwin jeché' an kidhábłáb. ³¹Anchan' ejtal tatá'tsik xa bach'wal i tsubaxtaláb xi tál ba Dios, ne'ech ka ejtotsik ta káw juntsik ti juntsik abal ejtaltsik kin wit'a' ani ka tolmiyattsik ka belmách más. ³²Xin ólná'tsik i tsubaxtaláb xi tál ba Dios, yejat kin ejto kin kubdha' tinbá' ani kin aytsi asta xowk'i in lujyal ka káwin. ³³Pos na Dios, yab u uk'pindhax, tokot in pidhnál i k'ijidhtaláb.

Ka t'aja'tsik xan tin t'ajál ejtalk'i xu dhabalábich k'al na Dios. ³⁴Ke an mímlábsik yab ka káwin xon

tu junkunal an kidháblábtstik ti ól, pos jeché' yab in tomnál kin t'aja'. Yejat kin t'aja'tsik xowa' ka utsan, jelt xan tin ulal nin tak'ixtal na Dios. ³⁵Max in lé' kin cho'óbná' jun xata', kin konoy nin tomkíl, por tin k'imá'; pos yab u xalk'anal alwa' ke jun i mímláb, ka káwin xon tu junkunal an kidháblábtstik ti ól.

³⁶Yejat ki cho'óbná' ke nin káwintal na Dios yab k'al tatát'stik ti tujenek, nibal tatát'k'itsik a bach'úmal. ³⁷Max jun xita' in chalpayal ke in ko'ol i awiltaláb kin ólna' i tsubaxtaláb xi tál ba Dios, o in chalpayal ke teykómté t'ajat k'al an T'okat Ejattaláb, yejat kin cho'óbná' ke xowa' in k'wajat tu dhutsuntsaltsik, in tak'ixtal an Ajátikláb. ³⁸Por max yab in lé' kin exbay ke ja'ich in tak'ixtal a Dios, jila' k'wajat.

³⁹Anchan' pé, kidháblábtstik, ka aliysik xan ti ka uwa' abal ka kó'oy i awiltaláb ka ólna' i tsubaxtaláb xi tál ba Dios ani yab ka taxk'antsitsik xu káw k'al xowa'kichk'i i káwintaláb. ⁴⁰Por ka t'aja'tsik ejtal in tsubtalk'i ani in lujtalk'i.

Ejech ti ít na Kristo

15 Kidháblábtstik, u lé' ka chalpaytsik an alwa' t'ilab xi tu t'iltsámaltstik. Jeché' ja'ich an alwa' t'ilab xa bach'úmalichtsik ani ja'ich xa óntsaltstik ka bela'. ²Aníl jeye, k'al tin kwentak'i jeché' an alwa' t'ilab, i lo'odhichtsik. I lo'odhichtsik max ka óntsi ka bela' xowa' tu t'iltsámaltstik ani max yab i ani' belmámadhk'i.

³Tin jidhtal, tu ok'tsitsik xowa' naná' in ok'tsinék. Tu ok'tsitsik ke

na Kristo chemech k'al tin kwenta ni walab, jelt xan tin ulal an T'okat Dhuslab. ⁴In ulal jeye an T'okat Dhuslab, ke jolyat ani ke tin óxláb a k'ítsá, ejech ti ít; ⁵ke in xalk'a' tinbá' abal ka chu'tat k'al na Pedro ani tayíl abal ka chu'tat k'al xi más an abatwáletsik. ⁶Tayíl in xalk'a' tinbá' abal ka chu'tat k'al bó' i bo' inik i kidháblábtstik jun k'alélk'i ani yán xi jachan' an kidháblábtstik, xo' bél k'wajat ejattstik, por taltsik chemnekich. ⁷Tayíl in xalk'a' tinbá' abal ka chu'tat k'al na Jakobo ani más tayíl abal ka chu'tat k'al xi más an abatwáletsik.

⁸Tin ok'ontal, tam ti ejtal jeché' in chu'úmalichtsik, in xalk'a' tinbá' abal ku chu'u neye ani ku bela' maske tayílich. Jelt xan ti jun i chakam xu wa'chinal tam wat'enekich i k'ij. ⁹Pos naná' ja'ich xi más kuxlek k'al an abatwáletsik ani nibal in tomnál kin bijyat tin abatwále, pos u at'ax t'ajtsámaltstik t'ajat xin belátsik na Dios. ¹⁰Por xo', u bajúmalich kin k'wajay xan tin k'wajat k'al nin alwa'talk'i na Dios; ani an alwa'taláb xi tin kó'ontsi, yab jilk'on jelti max yab xata' in jalbíl. Naná' más in t'ójnék ké xi más an abatwáletsik; maske xowa' u t'ajámal, yab k'al naná'k'i u cháp tu t'ajámal, na Dios, xi k'wajat k'al naná', ja'ich nin t'ajámal k'al nin alwa'tal. ¹¹Por yab yejat ki ódha' ti kwenta xita' t'ójnék, max naná' o jajá'tsik; xowa' na uluts, ja'ich ke i t'ilámal an alwa' t'ilab ba tatát'stik ani a belámalichtsik.

Tam ka ejech ti ít an chemélomtsik

¹²Por max wawá' i ok'tsxnál ke na Kristo ejnek ti ít, éjant'ók'i pé

tám taltsik xi tatá'tsik in ulal abal yabich u ejel ti ít an chemélomtsik? ¹³Pos max an chemélomtsik yabak u ejeltsik ti ít, yabichak jeye ejnek ti ít na Kristo. ¹⁴Ani max na Kristo yab ejnek ti ít, u kalelich jelti max yab xata' in jalbíl xowa' i ok'tsixnál ani xowa' a belálsik jeye. ¹⁵Max anchan', u kalelich tám yab tsubax xowa' i ok'tsixnál k'al tin kwenta xowa' na Dios in t'ajám. Pos in ulal ke na Dios in ejdhámál ti ít na Kristo ani max yabich u ejel ti ít an chemélomtsik, u kalelich tám yab tsubax ke na Dios in ejdhámál ti ít na Kristo. ¹⁶Max an chemélomtsik yabichak u ejel ti ít, nibal na Kristo yabichak ejnek ti ít; ¹⁷ani max na Kristo yab ejnek ti ít, an belomtaláb xa ko'oltsik yab xata' in jalbíl, bélk'i i walbidhtsik ta k'wajat. ¹⁸Ani max anchan', xi chemnekichtsik ani in belámál na Kristo, k'ibchonék jeye ti k'wajattsik. ¹⁹Max tokotk'i tam teché' u k'wajat ejat ti ko'ol an aytsixtaláb ba na Kristo, más wa' ch'ojontál i chu'bíl ké xi k'e'ettsik.

²⁰Por xowa' támnék, ja'ich ke na Kristo ejech ti ít tam ti chemdhá; Jajá' ja'ich na jidhtal xi ejech ti ít abal kin xalk'a' ke xi chemnekchtsik ne'ech ka ejech ti ít. Anchan', in junwalich jelti nin jidhtal walíl jun i t'ayabláb. ²¹Pos anchan' xan ti an chemlá k'al tin kwentak'i jun i inik ti tujeý ban k'ay'lá, anchan' jeye k'al tin kwentak'i jun i inik ti ne'ech ka ejech ti ít an chemélomtsik. ²²Anchan' jelti ejtal xu kidhtaláb k'al na Adán u chemel, anchan' jeye, ejtal xu dhabalábichtsik k'al na Kristo ne'ech ka ejdhá ti ít. ²³Ne'ech ka

ejdhá an chemélomtsik xowk'i tin lujyal ka ejdhá. Ok'ox ejdhá na Kristo abal ka k'wajay jelti nin jidhtal walíl jun i t'ayabláb; ani tayíl, tam ka tsích na Kristo, ne'ech ka ejdhá xu dhabalábtsik k'al Jajá'. ²⁴Tam na Kristo kin wék'óch ejtal an tak'ixtsik, an awiltalábtsik, an cháplábtsik ani tam kin wat'bantsích ti tak'ix na Dios an Táta'láb, tám ne'ech ka tsích an pakwenib. ²⁵Pos na Kristo ne'ech ti tak'ix tam ka átantsatich k'al na Dios xita' k'al tu at'nal. ²⁶Xi ne'ech ka wixk'á tin ok'ontalich, ja'ich an chemlá. ²⁷Pos na Dios in k'wajbámálích ejtal abal ka k'wajay tak'nél k'al na Kristo. Por tam an T'okat Dhuslab in ulal ke ejtalich k'wajbadh abal ka k'wajay tak'nél k'al na Kristo, jeché' yab in lé' kin ulu ke na Dios k'wajat jeye tak'nél k'al na Kristo. Pos Jajá' ja'ich nin k'wajbámál ejtal abal ka k'wajay tak'nél k'al na Kristo. ²⁸Por tam ejtalich k'wajat tak'nél k'al na Kristo, Jajá', xu Chakámláb k'al na Dios, ne'ech jeye tám ka k'wajách abal ka k'wajay tak'nél k'al na Dios, abal na Dios ka k'wajay k'al ejtalk'i ani abal ejtalk'i. Jeché' na Dios, ja'ich nin k'wajbámál ejtal abal ka k'wajay tak'nél k'al na Kristo.

²⁹Aníl jeye, wa'ach taltsik xu pujnaltsik k'al tin kwenta xi chemnekichtsik, ¿jant'ók'i tin t'ajálsik jeché'? Max an chemélomtsik yabich u ejel ti ít, ¿jant'ók'i tu pujnaltsik k'al jajá'tsik tin kwenta?

³⁰Max an chemélomtsik yabich u ejel ti ít, jolatk'i i wat'nál i yajtsiktaláb. ³¹Kidháblábsik,

tsudhey ka tsudhey i tametnál an chemlá. Jeché' tsubax t'ajat, jelti an k'ijidhtaláb xu ach'al k'al tin kwenta abal a belálichtsik ni Ajátik Jesukristo. ³²Tam tin k'wajat Efeso, in péjéxnék k'al an iniktsik xi at'axtsik t'ajat, xin junwal jelti an padhumtsik; por, ¿jant'éy u átámal k'al jeché'? Max tsubax lejtal ke an chemélomtsik yabich u ejel ti ít, u kalelich tám tsubax xin ulaltsik enché': "Wana tu k'apul ani tu uch'al, ke kalám ne'ech ku chemech."

³³Yab ka k'ambiytsik tabá', xita' u junkunal k'al xin t'ajálsik xowa' yab alwa', ne'ech jeye ka ch'ilk'oyat.

³⁴Ka kó'oytsik na chalab alwa' ani lujat, yabich ka wala'tsik. Pos taltsik xi tatá'tsik yab in exlál na Dios, u ulal jeché' abal ki tidhebétsik.

**Xan ti uwats in t'u'úl ne'ech
kin kó'oy tam ka ejech ti
ít an chemélomtsik**

³⁵Por ne'ech xóna' ka konoxin jun xita' enché': "¿Jan tu ejel ti ít an chemélomtsik? ¿Janti uwats nin t'u'úl ne'ech kin kó'oy?" ³⁶Xita' in konyal anchan', yab lej chalpadh, pos tam u t'aynal jun i iyaláb, jachan' an iyaláb ko'ol ka chemech abal ka ixk'an. ³⁷Max ka t'ayan i idhidh, yab ja'ich an idhidh ne'ech ka kale, ne'ech ka kale an ém o xowa' ka t'ayan. ³⁸Por na Dios in pidhál tin akan an t'ayabláb xan ti Jajá' na Dios tin lé'; ani ejtal an iyalábsik, k'e'etich k'e'etich in akan u pidhnal. ³⁹Ejtal xin ko'ol in t'u'úl teché' ti chabál, yab jununúl ani'; nin t'u'úl an

iniktsik, k'e'etich jeye; nin t'u'úl an ko'néltsik, k'e'etich jeye; nin t'u'úl an to'oltsik, k'e'etich jeye ani nin t'u'úl an ch'ichintsik, k'e'etich jeye. ⁴⁰Wa'ach xin ko'ol in t'u'úl abal ka k'wajay walk'i' ani wa'ach xin ko'ol in t'u'úl abal ka k'wajay teché' ti chabál; por k'e'etich jeye nin labídh xi walk'i' ani k'e'etich jeye nin labídh xi teché' ti chabál. ⁴¹Nin tajáx na k'ítsá, yab in junwal jelti nin tajáx na ích', nibal in junwal jelti nin tajáx na ótsik. Na ótsik, k'e'etich k'e'etich tin ko'ol nin tajáx. ⁴²Anchan' jeye u támnal tam u ejel ti ít an chemélomtsik. U jolyáb i t'u'úl xu k'achel ani tam ku ejech ti ít, u ejel k'al jun i t'u'úl xi yabich u k'achel. ⁴³U jolyáb i t'u'úl xi pojkantál ani tam ku ejech ti ít, u ejel k'al jun i t'u'úl xi labidh. U jolyáb i t'u'úl xi yab likat ani tam ku ejech ti ít, u ejel k'al jun i t'u'úl xi likat. ⁴⁴U jolyáb i t'u'úl xu pidhnék abal ku k'wajay teché' ti chabál ani tam ku ejech ti ít, u ejel k'al jun i t'u'úl xi ja'ich abal ku k'wajay walk'i'. Max wa'ach i t'u'úl xi ja'ich abal ku k'wajay teché' ti chabál, wa'ach jeye i t'u'úl xi ja'ich abal ku k'wajay walk'i'.

⁴⁵An T'okat Dhuslab in ulal ke an jidhtal inik xin bij Adán, t'ajan ani pidhan tin ejattal. Por na Kristo, xin junwal jeye jelti na Adán, in ko'ol in ejattal xin pidhnál i xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal. ⁴⁶Na Dios tu pidhámal ok'ox ti t'u'úl abal ku k'wajay teché' ti chabál ani tayíl ne'ech ti ku pidha' ti t'u'úl abal ku k'wajay walk'i'. ⁴⁷An jidhtal inik xi t'ajadh k'al i k'ut', teché'k'i ja' ti chabál; in chabtal an inik, xi ja'ich

an Ajátikláb, walk'i' Ja' ti tál. ⁴⁸Nin t'u'úl an iniktsik xi teché' ti chabál, in junwal jelti an inik xi t'ajadh k'al i k'ut'; por xita' kin bela' na Kristo, ne'ech kin kó'oy in t'u'úl jelti na Kristo. ⁴⁹Anchan' xan ti ko'ol ni t'u'úl xi teché' ti chabál, anchan' jeye ti ne'ech ki kó'oy ni t'u'úl xi tál walk'i'.

⁵⁰Kidhábłábsik, tu utsálsik, ke ni t'u'úl yab ne'ech ka ochich xon tu tak'ix na Dios; pos xu k'achel yab ne'ech kin ejto ka k'wajay xon ti k'wajat xi yab jayk'i u k'achel. ⁵¹Ne'ech tu utsa'tsik jun xata' xi k'wajat yab tejwa': Yab ejtal ne'ech ku chemech; por ejtal ne'ech ku jalk'uyat. ⁵²Ne'ech ku jalk'uyat jik'atk'i t'ajat, jelt tam ki mut'úna' ani ki lamána' ni wal, tam ka ach'atmé ti jutsyáb an korneta tin ok'ontal. Ne'ech ka jutsyat an korneta ani an chemélomtsik ne'ech ka ejdhá abal yabich más jayk'i ka chemech ani wawá', ne'ech ku jalk'uyat. ⁵³Pos ni t'u'úl xu k'achel, ko'ol ka jalk'uyat k'al xi yab jayk'i u k'achel; ani ni t'u'úl xu chemel, ne'ech ka jalk'uyat k'al xi yab jayk'i u chemel. ⁵⁴Tam ni t'u'úl xu k'achel ka jalk'uyatich k'al xi yab jayk'i u k'achel ani tam ni t'u'úl xu chemel, ka jalk'uyatich k'al xi yab jayk'i u chemel, támunich tám xowa' k'wajat dhutsadh ban T'okat Dhuslab xin ulal enché': "Wék'ontsat tin awiltal an chemlá. ⁵⁵An chemlá yabich xo' in ko'ol in awiltal abal ti ku yajlombédha' ani yabich jayk'i ne'ech kin ejto ti ku áta'." ⁵⁶Xowa' k'ál tu pidhnal ti awiltaláb an chemlá abal ti ku yajlombédha',

ja'ich k'al an walastaláb. Ani an walastaláb, u pidhnal tin cháp k'al nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés. ⁵⁷Por ki pidhál ti jalbintsixtaláb na Dios, xi tu tolmiyal ki áta' jeché' k'al tin kwenta ni Ajátik Jesukristo.

⁵⁸Jaxtám, kidhábłábsik xi tu k'anidhálsik t'ajat, yab ka jila'tsik ka bela' an Ajátikláb ani yab ka jálk'úk'liytsik na chalab. Ka óntsitsik ka t'ójontsi ech'ek'i an Ajátikláb, pos a cho'óbichtsik ke an t'ojláb xa t'ajál abal an Ajátikláb, yab jolatk'i.

An tolmixtaláb abal an kidhábłábsik xi ch'ojontál

16 K'al tin kwenta an tolmixtaláb abal an belomtsik xi ch'ojontál, ka t'aja'tsik anílk'i jelt xan tu utsámaltsik an belomtsik xu k'wajíl ban chabál xi Galasia. ²Tin jidhtal k'ítsajil an semana, juntsik ta éb yejat ka pílmédhál wé' an tolmixtaláb. Ka pílmédhál wé', xantik'i ta átámaltsik; ka ta'pa'tsik, abal yab tam kin k'ale tu álna'tsik, tám ka junkutsik i tolmixtaláb. ³Tam kin ulich tachan', ne'ech ku aba' Jerusalén an kidhábłábsik xi tatá'tsik a takwyám. Ne'ech ku aba'tsik abal kin júntsi an ti tolmixtaláb ani ti dhutsadh úw, an kidhábłábsik xi taja'. ⁴Ani max yejat neye kin k'ale, in ne'ech neye k'al jajá'tsik.

Na Pablo in chalpayal xon ti ne'ech ti álnax

⁵Tam kin k'ale tachan' Korinto, ne'ech kin wat'ey ban chabálsik

xi Masedonia ani tayíl, tám ne'ech kin ulich k'al tatá'tsik. ⁶Yab u cho'ób max kin jilk'on wé' i k'ij k'al tatá'tsik o tachan' ku wat'na' nin chamáy, ani tayíl ti kin tolmiytsik abal ku óntsi an bél xon ti yejat kin k'ale. ⁷Yab u lé' kin k'ale tu álna'tsik junwék'i, u lé' kin k'wajay wé' i k'ij k'al tatá'tsik, max an Ajátikláb anchan' kin le'na'. ⁸Por ne'ech kin k'wajay teché' Efeso asta ka wat'ey nin ajíb an Pentekostés. ⁹Pos u chu'tal ke alwa' t'ajat ku t'aja' nin t'ojlábil an Ajátikláb ani ne'ech t'ajat ka kale alwa', maske yán t'ajat wa'ach xu tamk'uixtsik abal yab ki t'aja' jeché' an t'ojláb.

¹⁰Max ka ulich tachan' na Timoteo, ka bach'utsik alwa' abal ka k'wajay k'ijidh ani yab ka k'wajay u chalpax, pos jajá' in t'ójontsal jeye an Ajátikláb jelti naná'. ¹¹Jaxtám, yab ka pojka'tsik, ka tolmiytsik tokot abal ka tsích k'ijidh xon tin k'wajat, pos in k'wajat u aytsím junax k'al xi más an kidháblábsik.

¹²K'al tin kwenta an kidhábláb Apolos, u pakabédha' t'ajat abal ka k'ale ti ki álna'tsik junax k'al an kidháblábsik, por yab in le'na' ka k'ale xo'; por ne'ech ka k'ale tam ka jolk'an.

An chapnédhomtaláb xi tin ok'ontal

¹³Yabtsik ki k'wajay uk'pipidh ani yabtsik ka jila' ta belom. Ka likedha'tsik tabá'. ¹⁴Ejtal xowa' ka t'aja'tsik, ka t'aja'tsik k'al i k'anidhaxtaláb.

¹⁵Kidháblábsik, a cho'óbichitsik ke nin kidhtaltsik na Estéfnas,

ja'ich xi ok'ox ti belmáchtsik. Jajá'tsik u k'wajíl ban chabál xi Akaya ani xo', k'wajatichtsik in t'ójontsal xu dhabalábichitsik k'al na Dios. ¹⁶Tu pakabédháltsik abal ka exbantsi xowa' ti ki utsa'tsik. Yab tokot jajá'k'itsik, ka exbantsitsik jeye xin junwal jelti jajá'tsik, xi ti tolmiyaltsik ani ti t'ójontsaltsik. ¹⁷In kulbé t'ajat abal tsích na Estéfnas, na Fortunato ani na Akaiko, pos jajá'tsik in t'ajámal xowa' yab a ejtowaltsik ka t'aja', kom yabtsik teché' i k'wajat. ¹⁸Jajá'tsik tin likedhantsitsik an tu ejattal ani ti likedhantsitsik teye. Jelti jeché' an kidháblábsik, yejat ki k'anidha'.

¹⁹An belomtsik xu k'wajíl ban chabál xi Asia, ti abtsaltsik ti chapnédhomtaláb. Na Akila ani na Prisila, ani an kidháblábsik xu junkunal bin k'imá', ti abtsaltsik t'ajat ti chapnédhomtaláb tin bij an Ajátikláb. ²⁰Ti abtsaltsik ti chapnédhomtaláb ejtal an kidháblábsik. Ki chápnédhaxintsik jún ani jún k'al jun i t'okat chapnédhomtaláb.

²¹Naná', xu bij Pablo, tu dhutsuntsaltsik jeché' an ti chapnédhomtaláb k'al naná' t'ajat u k'ubak.

²²Max jun xita' yab in k'ak'nál an Ajátikláb Jesukristo, ka k'wajbá abal ka k'ale ban k'ibeltaláb. iAjátik, ki tsíchich!

²³Ke nin alwa'tal ni Ajátik Jesukristo, ka k'wajay ech'ek'i k'al tatá'tsik. ²⁴Ejtal tatá'tsik tu k'anidháltsik t'ajat tin bij na Kristo Jesús. Anchan' ka t'ájan.

In chabtal an dhutsadh úw xi abtsin k'al na Pablo an belomtsik xi

Korinto

Na Pablo in dhutsuntsal an belomtsik xi Korinto

1 Naná', xu bij Pablo, tin abatwálejil na Jesukristo, kom na Dios anchan' tin le'námal. Naná' ani an kidhábláb Timoteo, i dhutsuntsal jeché' an ti úw xu k'wajíltsik Korinto xin belálich na Dios ani ejtal xu dhabalábichtsik k'al na Dios xu k'wajíltsik putál ban chabál xi Akaya. ²Ka bach'waltsik an alwa'taláb ani an k'ijidhtaláb xi tál ba ni Táta' Dios ani ba ni Ajátik Jesukristo.

An yajtsiktaláb xin wat'nál na Pablo

³Ki pubédhantsal tin bij na Dios nin Táta' ni Ajátik Jesukristo, pos Jajá', ja'ich ni Táta' Dios xi tu kó'ontsal an ti yajnantsixtaláb ani xi ech'ek'i tu k'ijidhmédhál. ⁴Na Dios tu k'ijidhmédhál tam i wat'nál xowa'kichk'i i yajtsiktaláb abal ki ejto weye ki k'ijidhmédha' xi exom in wat'náltsik xowa'kichk'i i yajtsiktaláb. Ki k'ijidhmédha' k'al jayéchk'i an k'ijidhtaláb xu pidhnal k'al na Dios. ⁵Anchan'

xan ti wat'nál yán i yajtsiktaláb k'al tin kwenta abal i belálich na Kristo, anchan' jeye ti bach'wal yán i k'ijidhtaláb abal i belálich na Kristo. ⁶Por max wawá' i wat'nál i yajtsiktaláb, ja'ich abal ki k'ijidhmédhásik ani ki lo'wat; max u k'ijidhmédháb, ja'ich abal ki k'ijidhmédhásik ani ki lo'wat. Anchan', ne'ech ka ejto ka kuxuy k'al i cha'attaláb an yajtsiktaláb jelti xi wawá' i wat'nál. ⁷Ke anchan' jelt xan ta bach'waltsik an yajtsiktaláb jelti wawá', anchan' jeye ti ne'ech ki k'ijidhmédhásik.

⁸Kidháblábsik, i lé' ka cho'óbna' ke i wat'na' t'ajat i yajtsiktaláb ban chabál xi Asia. Púlek t'ajat an yajtsiktaláb xi wat'na' ke nibalich i ach'ál max ne'ech ki ejto ki kuxuy; ani i chalpay ke yabich ne'ech ki ejto ku kale ejat taja'. ⁹I ach'a' jelti max u bijsidhich ke ne'ech tu chemel. I tamu anchan', abal ki k'wajba' ni itsích ba na Dios ani yab ki chalpay ke ne'ech ki ejto ki wat'na' k'al wawá'k'i i cháp. Jeché' na Dios, ja'ich xin ejdhál ti ít an chemélomtsik. ¹⁰Na Dios tu lo'o

tam ti walámich ku chemdhá. Max tu lo'o tam ti tamu anchan', ne'ech kin óntsi ti ku lo'o. ¹¹Na Dios ne'ech kin óntsi ti ku lo'o, kom tatá'tsik i ól k'al wawá' ti kwenta. Ani kom yán xita' tu kontsintsal, k'al yán jeye ti ne'ech ka pidhan ti jalbintsixtaláb na Dios k'al tin kwenta an ch'ejwalixtaláb xi Jajá' tu pidhál.

Jant'ók'i ti yab k'ale Korinto na Pablo

¹²Xant'ók'i tu kulbél, ja'ich k'al jeché' tin kwenta: I cho'ób abal u xe'chinék lujat tin tamét na Dios ani yab i t'ek'ámal tibá'; anchan' tu xe'chinék k'al ejtalk'i ani más k'al tatá'tsik. Yab i éynámal wawá'k'i i chalab, i éynámal nin alwa'tal na Dios. ¹³K'al tin kwenta xowa' tu dhutsuntsaltsik, yab tu dhutsuntsaltsik k'e'et, tokot xowa' a ajyal ani a exbayaltsik; ani u lé' ka exbay alwa' asta tin ok'ontal xowa' tu dhutsuntsaltsik. ¹⁴Anchan' xan ta exbayámalichtsik ban úw xi tu dhutsuntsámal, ke tatá'tsik i k'wajat i kulbél k'al wawá' ti kwenta, anchan' weye ti ne'ech ku k'wajay u kulbél k'al tatá'tsik ta kwenta, tam ka tsích ni Ajátik Jesús.

¹⁵Kom naná' u chalpayal ke anchan' ta k'wajattsik, u chalpayal kin k'ale ok'ox tu álna'tsik ani ki kulbétsik abal tu álnámaltsik chábíl. ¹⁶U chalpayámwi'ik kin k'ale tu álna'tsik tam kin k'ale Masedonia ani tayíl, tam kin witsiy na Masedonia, kin wat'ey juní tu álna'tsik ti ít. Anchan', ne'ech ka ejtsitsik ti kin tolmiy ku óntsi an bél abal Judea. ¹⁷¿Awxe' yabk'i u chalpayámal alwa' tam tu chalpay

jeché'? O ¿a chalpayaltsik ke xowa' u chalpayal ku t'aja', naná'k'i u chalpayal tu kwetém chalab abal u ulal "ne'ech" ani tayíl "yaba"? ¹⁸Por na Dios in cho'ób alwa' ke yab i jálk'úk'liyal ni chalab k'al xowa' tu utsálsik. ¹⁹Pos na Jesukristo, nin Chakámil na Dios, xi na Silbano, na Timoteo ani naná' i t'ilámal ba tatá'tsik, yab in jálk'úk'liyámal nin chalab. Ejtal xowa' in ulúmal, ejtal tsubax. ²⁰Pos k'al Jajá'k'i na Kristo tu t'ájnal ejtal xowa' na Dios in ulúmal ne'ech kin t'aja'. Ja'ich k'al jeché' tin kwenta tam i pubédhantsal tin bij na Dios, i ulal "anchan' ka t'ájan", tin bij na Jesukristo. ²¹Na Dios ja'ich xi tu takwyámal ani xi tu t'ajál abal ku k'wajách k'al na Kristo. ²²Jeché' na Dios, ja'ich xi tu exóliyámalich ani tu k'wajbantsámalich an ti T'okat Ejattaláb ba ni itsích jelti jun i okxintsixtaláb k'al xowa' ne'ech ki bach'u.

²³Por max yabél in k'alnek Korinto jelt xan tu chalpayámal, na Dios in cho'ób alwa' ke ja'ich abal tatá'tsik ta alwa'bíl. Max in k'ambix, u pidhnál tubá' abal kin chemdhá. ²⁴Yab abal ka chalpaytsik ke i lé' tu t'ajtsitsik ti chápłáb k'al xowa' yejat ka bela', pos alwa'ich xan ta belomichtsik. Xowa' i lé', ja'ich ke tatá'tsik ki k'wajay más k'ijidh.

2 Ja'ich k'al jeché' tin kwenta ti yab u le'na' kin k'ale tu álna'tsik abal yab u lé' tu t'e'pindha'. ²Pos max tu t'e'pindha'tsik, tám, ¿jita' ne'ech ti kin k'ijidhmédha'? Tokot tatá'tsik, xi tu t'e'pindhámal. ³Jaxtám tu dhutsuntsitsik, pos yab u le'na' kin k'ale tu álna'tsik abal

ti kin t'e'pindha'. U lé' tu ál'na'tsik abal ti kin k'ijidhmédha', pos u cho'ób alwa' ke max naná' in k'wajat k'ijidh, ejtal tatá'tsik ne'ech teye ki k'wajaysik k'ijidh. ⁴Tam tu dhutsuntsitsik jeché' an ti úw, in uk'nal tin k'wajat k'al tin kwenta an t'e'pintaláb xu ach'ál tu itsích. Yab tu dhutsuntsitsik abal ki t'e'pin, tu dhutsuntsitsik abal ka cho'óbna' ke tu k'anidháltsik t'ajat.

Pakwlantsat xin walámál

⁵Por max jun xita' tin t'e'pindhámál, yab naná'k'i tin t'e'pindhámál, ti t'e'pindhámalsik teye wé'. U ulal "wé'", abal yab ka lej ach'a'tsik k'alpidh. ⁶An k'wiyaxtaláb xi tatá'tsik a pidhámál ban junkuntaláb jachan' xin walámál, lejat k'ál. ⁷Jaxtám, awilichtsik ka pakwlantsi ani ka tolmintsi abal yab ka lej t'e'pin ani ka uk'pindhá k'al jachan' an t'e'pintaláb. ⁸Tu pakabédháltsik abal ka xalk'antsi ke tsubax lejtál ta k'anidháltsik. ⁹Tu dhutsuntsámalsik jeye jeché', abal u lé' ku chu'u max a t'ajáltsik lejtál xowa' tu utsa'. ¹⁰Xita' tatá'tsik ka pakwlantsi, u pakwlantsal neye. Pos xita' u pakwlantsámálích, u pakwlantsámálích tin tamét na Kristo abal tatá'tsik ta alwa'bíl. ¹¹Anchan' ti yejat ki t'aja' abal an lej at'ax yab ti ku áta', pos i cho'óbich xan tu k'ambix.

Yab tsubax in ejattal na Pablo tam ti k'wajat Troas

¹²Tam tin ulich ban bitsow xi Troas abal ku t'íla' nin alwa' t'ilábil na Kristo, in tolmiyat t'ajat k'al an

Ajátíkláb ku t'aja' jeché' an t'ojláb k'al ni jun i tamk'uxtaláb. ¹³Maske anchan' ti támun, bél'k'i yab tsubax nu ejattal abal yab u ela' an kidhábláb Tito. Jaxtám, u utsa'tsik abal in ne'chich ani in k'ale ban chabál xi Masedonia.

Ejtal i átál kom u k'wajatich k'al na Kristo

¹⁴Por i pidhál ti jalbintsixtaláb na Dios, xi ech'ek'i tu tolmiyal ki áta' xowa' yab alwa', kom u k'wajatich k'al na Jesukristo. Na Dios tu éynál abal ki buk'u an alwa' t'ilab, jelt xan tu buk'el in niwíy jun i niwiytaláb. ¹⁵Pos wawá' i junwal jelti jun i niwiytaláb xi na Kristo in pidhál na Dios ani u buk'el putá'lk'i xon ti k'wajat xi lo'odhichtsik ani xi k'ibchonékichtsik. ¹⁶Abal xi k'ibchonékichtsik, jeché' an niwiytaláb in junwal jelti max ja'ich jun i niwiytaláb xu chemdhax; por abal xi lo'odhichtsik, in ach'áltsik jelti max ja'ich jun i niwiytaláb xin pidhnál i xe'chintaláb. Ani abal ki t'aja' jeché', éjita' k'wajat t'ojojodh? ¹⁷Wawá' yab i junwal jelti xi xe'echsik in janwal an alwa' t'ilab abal kin ejto kin átlomna'. Yab i t'ajál anchan', wawá' u káw k'al yantam i tsubaxtaláb tin tamét na Dios, kom tu abatwálejil na Dios ani tu t'ojnálil na Kristo.

Xin ok'tsixoná'lsik an ít lejkintaláb

3 Tam i ulal jeché', ¿a chalpayaltsikxe' ke i tujwalich juní ki t'íla' tibá' alwa'? O éyeyat tu óltsitsik jun i dhutsadh úw xi tu t'ilál alwa' o tu kontsitsik jelti jeché' an dhutsadh úw jelt xan tin t'ajál

taltsik? iYaba! ²Pos tatát'ichtsik ni k'wajat jelti an dhutsadh úw xi tu t'ilál alwa', xi wawá' i yéntsál; i k'wajattsik ba ni itsích jelti max i dhutsadh. Ani ejtalk'i ne'ech kin ejto kin exbay ani kin chu'u ke anchan', k'al tin kwentak'i xan ta k'wajattsik. ³Tatát'sik ja'ich an dhutsadh úw xi tu t'ilál alwa' xin dhutsámál na Kristo, tam ti wawá' i t'ila' an alwa' t'ilab ba tatát'sik. Jeché' an dhutsadh úw, dhutsadh k'al nin T'okat Ejattal na Dios xi k'wajat ejat, yab dhutsadh k'al i dhutsumtaláb; yab dhutsadh ba t'ujub, dhutsadh bin itsích an iniktsik.

⁴I cho'ób alwa' ke na Dios in chu'tal abal alwa' xowa' i t'ajál, kom na Kristo tu tolmiyal. ⁵Yab ki ulu ke wawá' u awil ki t'aja' jun xata' k'al wawá'k'i ti kwetém chalab; pos yab ani', ejtal xowa' i t'ajál, a Dios tu tolmiyal ki t'aja'. ⁶Na Dios tu pidha' ti awiltaláb abal ki t'ila' jun i ít lejkingtaláb xi yab k'wajat dhutsadh; jeché' an ít lejkingtaláb tál ban T'okat Ejattaláb. Nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés, yab in pidhnál i xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal, an T'okat Ejattaláb ja'ich nin pidhnál.

⁷Nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés, dhutsan ba lemdha' t'ujubtsik. Tam ti na Moisés k'ale kin bach'u jeché' an tak'ixtaláb, ch'axixíl t'ajat ti witsiy ke nibal u ejtowáb ka teltsin tin wal k'al an israelitatsik. Por jachan' an ch'axixíltaláb pot'ey k'ayúm ti k'ayúm. Pos max ulich k'al yantam i labidh t'okattaláb jachan'

an tak'ixtaláb xi yab in pidhnál i xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal, ⁸čawxe' yab más púlek nin labidh t'okát ne'ech kin kó'oy an tsubaxtaláb xin pidhnál an T'okat Ejattaláb? ⁹Max nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés xi tu xalk'antsal ke u walbidh, ulich k'al i labidh t'okattaláb, más púlek an labidh t'okattaláb ne'ech kin xalk'a' na Dios tam tu k'wajba'ich alwa' k'al Jajá'. ¹⁰Pos an ok'ox tak'ixtaláb in ko'ol jeye nin labidh t'okát. Por jeché' an labidh t'okattaláb, yab in junwal jelti nin labidh t'okát an ít lejkingtaláb. ¹¹Jaxtám, max xi yab ne'ech ka owey, in kó'oy in labidh t'okát, más ja' púlek nin labidh t'okát in ko'ol, xi ne'ech ka k'wajay malilíl i k'ij.

¹²Kom i cho'ób ke jeché' an ít lejkingtaláb ne'ech ka k'wajay malilíl i k'ij, jaxtám ti t'ilál k'al ni jun i jík'ib. ¹³Yab jelti na Moisés, xin putsuy nin wal k'al jun i k'udhk'um abal an israelitatsik yab kin chu'u ti tepel jachan' xi yab ne'ech ka owey. ¹⁴Por an israelitatsik yab in exbay, pos asta xo', tam kin ajaytsik nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés, in junwal jelti max putsudh nin wal k'al an k'udhk'um xin éyna' na Moisés. Jachan' an putsuxtaláb yab wék'ontsidh, pos tokot u wék'oyáb k'al na Kristo. ¹⁵Asta xo', tam kin ajaytsik nin dhutsadh úwil na Moisés, yab in exbayaltsik; pos k'wajattsik jelti max putsudh nin chalab k'al jun i putsuxtaláb. ¹⁶Por tam kin bela'ichtsik an Ajátikláb, u wixk'intásbich jachan' an ti putsuxtaláb. ¹⁷Ani an Ajátikláb,

ja'ich an T'okat Ejattaláb; ani xita' in ko'olich tin itsích an T'okat Ejattaláb, káldhatsich ban walastaláb. ¹⁸Jaxtám, ejtal wawá', kom yabich putsudh ni wal k'al an putsuxtaláb, i junwal jelti jun i lam xin xalk'ál nin labidh t'okát an Ajátikláb. Anchan', k'ayúm ti k'ayúm exomich i bajwal ku k'wajay jelt xan ti na Kristo jeye. Jeché' ja'ich nin t'ajál an Ajátikláb, xi ja'ich an T'okat Ejattaláb.

4 Jaxtám, yab jayk'i i jilál tibá', pos na Dios k'al nin k'anidhaxtal tu punk'untsámal jeché' an ti t'ojláb. ²Yabich i t'ajál xowa' u t'ajnal chinat ani xowa' xi tidhetál; yab u xe'ech tu k'ambix nibal i jalk'uyal nin káwintal na Dios. Yab i t'ajál anchan'; tin tamét na Dios, ejtaltsik in cho'ób ke tokot i ulal xowa' tsubax. ³Max taltsik yab in exbayal an alwa' t'ilab xi t'ilál, ja'ich abal ne'echtsik ban k'ibeltaláb. ⁴Pos kom jajá'tsik yab u belom, jelti max paxk'intsidhichtsik tin chalab k'al an lej at'ax xu tak'ix jeché' i k'ij. Anchan' ti t'ajtsintsik k'al an lej at'ax abal yab kin chu'tsi tin tajáx an alwa' t'ilab xon tu t'ilnal nin labidh t'okát na Kristo. Jeché' na Kristo, ja'ich nin xalk'ál xan ti jeye na Dios. ⁵Tam i t'ilál an alwa' t'ilab, yab u xe'ech i t'ilál tibá', tokot i t'ilál na Jesukristo ke ja'ich an Ajátikláb. Pos wawá', u k'wajat tu t'ójonsix abal tatá'tsik ta alwa'bíl, k'al tin kwenta an k'anidhaxtaláb xi ko'ol abal i belálích na Jesukristo. ⁶Na Dios, xin t'aja' ka wa'chin i tajaxtaláb ban jik'waxtaláb, ja'ich jeye xi jelti max in t'aja' ka wa'chin i tajaxtaláb

ba ni itsích. Anchan' tin t'aja' abal ki ejto ki chu'tsi tin labidh t'okát na Dios xi k'wajat bin wal na Kristo.

An xe'chintaláb xin ko'ol jun xita' tam u belomich

⁷I ko'ol nin tajáx na Dios ba ni itsích jelti max balidh ba jun i balixtaláb xi t'ajadh k'al i k'ut'. Jeché' ja'ich abal ka xalk'an ke an pulek chápláb tál ba na Dios ani yab wawá'k'i i cháp. ⁸I kó'yal xowa'kichk'i i yajtsiktaláb, por yab u jik'él; i kó'yal xowa'kichk'i i yejetaláb, por yab u chalpax. ⁹U at'nal, por yab u walbadh; u kwajladh, por yab u k'ibdhats. ¹⁰Xontik'i ku k'ale, u le'náb ku chemdhá jelt xan ti chemdhá na Jesús; kom na Jesús tu beletnál, u xalk'analich ke Jajá' k'wajat ejat. ¹¹Lejat teché' u k'wajat ejat, ech'ek'i wa'ach xita' in lé' ti ku chemdha' k'al tin kwenta abal i belálích na Jesús. Jeché' u támnal anchan' abal ka xalk'an ba ni t'u'úl xu chemel, ke na Jesús k'wajat ejat. ¹²Ech'ek'i i tametnál an chemlá k'al tin kwenta abal i t'ilál an alwa' t'ilab ani tatá'tsik, a ko'olich an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal k'al tin kwenta abal a bach'waltsik an alwa' t'ilab.

¹³I t'ilál an alwa' t'ilab kom tsubax ti belál. I t'ilál jelt xan tin ulal an T'okat Dhuslab enché': "U bela', jaxtám tu t'ila'"; anchan' weye wawá', kom tsubax ti belál, jaxtám ti t'ilál. ¹⁴Ani i cho'ób ke na Dios, xin ejdha' ti ít ni Ajátik Jesukristo, ne'ech weye ti ku ejdha' ti ít k'al tin kwentak'i na Jesukristo; ani ne'ech ti ku júna' tin

tamét junax k'al tatá'tsik. ¹⁵Ejtal jeché' xowa' i tamwal, ja'ich abal tatá'tsik ta alwa'bíl. Pos tam yán xi kin bach'utsik nin alwa'tal na Dios, k'al más yán ti ne'ech ka pidhan ti jalbintsixtaláb na Dios ani ne'ech ka pubédhantsat tin bij.

¹⁶Jaxtám, yab jayk'i i jilál tibá'. Pos maske ni t'u'úl u k'ejmélích, ni ejattal u ítmédháb tsudhél u tajk'anal. ¹⁷Pos an yajtsiktaláb xi ach'ál teché' ti k'ay'lá yab lej k'alpidh ani jik'at u wat'el; ani k'al tin kwenta jeché' an yajtsiktaláb, i átálich jun i pulek labidh t'okattaláb xi yab jayk'i in ko'ol in ok'ontal. ¹⁸Yab ki aliy xowa' xi tejwa', ki aliy xowa' xi yab tejwa'. Pos xowa' xi tejwa', yab in kuxyal owat; por xi yab tejwa', yab jayk'i in ko'ol in ok'ontal.

5 I cho'óbich ke max ka k'ibchonich ni t'u'úl, xin junwal jelti jun i atá xi jik'at u pakchunal xon ti k'wajat ni ejattal, na Dios tu kó'ontsalich t'ojjodh tú' walk'i' jun i atá xi yab jayk'i ne'ech ka pakchun. Jeché' an atá yab t'ajadh k'al i iniktsik, t'ajadh k'al a Dios. ²Ja'ich k'al jeché' tin kwenta tu it'ixbédhál ni t'u'úl xi ko'ol teché' ti chabál ani i lé'akich max na Dios ti ku jalk'untsích an ti t'u'úl k'al xi tál walk'i'. ³Jeché' ni t'u'úl xi tál walk'i', ja'ich xon ti ne'ech ka k'wajay ni ejattal abal yab ka k'wajay anchank'i. ⁴Pos anchan' pé, xu k'wajat ba jeché' ni t'u'úl xin junwal jelti jun i atá, u it'ixbél ani u t'e'pinal. I lé'ak max yab ku wék'ontsat jeché' an ti t'u'úl, por i lé' jeye ku pidhanich an ti t'u'úl xi tál walk'i' abal anchan', ka

wixk'iyatich ni t'u'úl xu chemel ani ki kó'óch ni t'u'úl xi ne'ech ka k'wajay malilíl i k'ij. ⁵Na Dios tu t'ajámál anchan' abal ki ejto ki bach'u ni ít t'u'úl xi tál walk'i' ani tu pidhámalich an ti T'okat Ejattaláb jelti jun i okxintsixtaláb k'al xowa' ne'ech ki bach'u tayíl.

⁶Anchan' pé, ech'ek'i u k'wajat tsububudh i itsích. I cho'ób ke lejat u k'wajat ba jeché' ni t'u'úl, yabél u k'wajat xon ti k'wajat an Ajátikláb; ⁷ani jeché' i cho'ób abal anchan', kom i belál, yab k'al xowa'k'i i chu'tal. ⁸Por u k'wajat tsububudh i itsích ani i lé'akich max ki jila'ich jeché' ni t'u'úl xu chemel abal ku k'aléich tu k'wajíl k'al an Ajátikláb. ⁹Jaxtám, maske u k'wajat ba ni t'u'úl o u k'wajat k'al an Ajátikláb, ki t'ajál ech'ek'i xowa' Jajá' in lé'. ¹⁰Pos ejtal wawá', ko'ol ku utey xon ti na Kristo ne'ech ti lújundhom. Pos juntsik tu éb, ko'ol ki bach'u xowa' i lujyal k'al tin kwenta xowa' alwa' o yab alwa' i t'ajámál tam tu k'wajat ba ni t'u'úl.

An tsubaxtaláb xin ko'ol an k'ijidhtaláb

¹¹Jaxtám, kom i kó'ontsal jun i pulek k'ak'naxtaláb an Ajátikláb, i pakabédhál an atiklábtsik abal kin bela' an alwa' t'ilab. I cho'ób alwa' ke na Dios in cho'ób xant'éy i éy ani i lé' ka cho'óbna'tsik teye xant'éy i éy. ¹²Yab exom i tujwal ki t'ila' tibá' alwa', xowa' i t'ajál, ja'ich abal ka ejtotsik ka exla' xant'éy i éy ani ki kulbétsik k'al jeché'. Anchan', ne'ech tám ka ejto ka tók'oytsik xin t'ek'álsik tinbá' k'al xowa'k'i in chu'tal ani yab k'al xowa' wa'ach

tin itsích. ¹³Max u k'wajat jelti max yab u chalpadh, u k'wajat anchan' abal a Dios; max u chalpadh, u k'wajat anchan' abal tatá'tsik ta alwa'bíl. ¹⁴Ejtal xowa' i t'ajál, i t'ajál kom tu k'anidhál na Kristo. Pos i chalpayal jeché': ke max jún chemech abal ejtalk'ijich, tám, jelti max ejtal chemech. ¹⁵Na Kristo chemech abal xi xo' k'wajattsik ejat, yabich ka k'wajaytsik ejat abal jajá'k'i, ka k'wajaytsik ejat abal na Kristo. Jeché' na Kristo, ja'ich xi chemech ani ejech ti ít abal jajá'tsik tin alwa'bíl. ¹⁶Jaxtám, xo' yabich i chu'tal ni jun xita' jelt xan tu chu'táb teché'k'i ti k'ay'lá; ani max na Kristo i exlámal xantik'i tu exláb jun xita' xi teché'k'i ti k'ay'lá, xo' yabich anchan' ti exlál. ¹⁷Jaxtám, max jun xita' k'wajatich k'al na Kristo, in junwal jelti max wa'chinékich ti ít: Ejtal xan ti xe'echwi'ik, xo' yabich anchan' ti xe'ech. Xo', ítich i xe'chintaláb in ko'ol.

¹⁸Ejtal jeché', a Dios in t'ajál. Jeché' na Dios, ja'ich xi tu k'wajba' alwa' k'al Jajá' k'al tin kwentak'i na Kristo ani tu punk'untsi abal ki óltsi an atiklábtsik xan ti ne'ech kin ejto ka k'wajay alwa' k'al na Dios. ¹⁹Na Dios in k'wajbál alwa' k'al Jajá' an atiklábtsik k'al tin kwentak'i na Kristo ani yab in ódhantsal ti kwenta nin walastalábiltsik. Jeché' na Dios, tu punk'untsámal abal ki óltsi jeché' an ti káw an atiklábtsik abal ka k'wajáchtsik alwa' k'al Jajá'. ²⁰Wawá' u tál jelti jun xita' xi abadh k'al na Kristo, jelti max Jajá' t'ajat na Dios ti pakabédháltsik k'al tin kwenta xowa' i ólnál. Tu

pakabédháltsik tin bij na Kristo abal ki k'wajaytsik alwa' k'al na Dios. ²¹Na Kristo yab in t'ajámal ni jun i walastaláb; por k'al wawá'k'i ti kwenta, t'ajan kin kitna' k'al na Dios ejtal ni walastalábil abal tam ku k'wajách k'al na Kristo, ku k'wajách alwa' k'al na Dios tin kwentak'i na Kristo.

6 Kom i t'ójontsalich na Dios, tu pakabédháltsik jeye abal yab ka t'aja'tsik jelti max yab xata' in jalbíl nin alwa'tal na Dios xa bach'waltsik. ²Pos Jajá' in ulal enché' ban T'okat Dhuslab:

Tam tin bajaw an k'ij, tu axtsi; tam tin bajaw xowk'i ne'ech tu lo'otsik, tu tolmij.

Xo' ja'chich jeché' an k'ij; xo' ja'chich xowk'i na Dios tu lo'ox.

³Yab i k'wajbantsal ni jun xita' ti t'ójlixtaláb abal yab ka t'ilan ke yab alwa' xowa' i t'ajál. ⁴Tokot i lé' ki xalk'a' k'al ejtal xowa' i t'ajál abal u k'wajat i t'ójontsal a Dios. Pos k'al yantam i cha'attaláb ti kuxyal xowa'kichk'i i yajtsiktaláb. I kuxyal jeye tam i ko'ol xowa'kichk'i i yejetaláb ani i t'e'pintaláb. ⁵Wawá' u lekbadh ani u balidh al wik'axte', i tametnámal i péjéxtaláb ani i altsik t'ojláb, i ejámal i akal ani i wat'námal i k'a'ínab. ⁶I xalk'ál ke i t'ójontsal na Dios, abal u xe'chich t'okat ani abal i exlál an tsubaxtaláb. Abal i ko'ol i cha'attaláb ani i alwa'taláb. Aníl jeye, abal tsubax lejtal ti k'anidhál ejtalk'i ani abal i ko'olich an T'okat Ejattaláb ti itsích. ⁷I t'ilál an alwa' t'ilab k'al tin cháp na Dios. I éynál an lujattaláb jelti jun xata' xu

éynal abal tu péjéx. I éynál abal ku péjéxin ani abal ki lo'o tibá'.

⁸Juntsikíl i bach'wal i k'ak'naxtaláb ani juntsikíl i odhbijixtaláb; juntsikíl u t'ilnal alwa' ani juntsikíl u t'ilnal yab alwa'. Juntsikíl u usnal abal u k'ambix maske tsubax xowa' i ulal. ⁹Juntsikíl u t'ajnal jelti max yab u exláb ani juntsikíl jelti max u exláb; juntsikíl i k'unuknálích t'ajat an chemlá, por yab xata' i tamwal; u t'ajnal ki wat'na' i yajtsiktaláb, por yab u chemdháb. ¹⁰Maske i wat'nál i t'e'pintaláb, por ech'ek'i u k'wajat u kulbél; maske u ch'ojontál, por yán xita' i t'ajál kin bach'u i lábt'ajaxtaláb tam ki t'iltsi an ti alwa' t'ilab; maske yab xata' i ko'ol, jáyk'i max kidhat i ko'ol.

¹¹Kidháblábsik xi k'wajíl Korinto, tu tawnámalichtsik k'al yantam i tsubaxtaláb; tu pidhámalichtsik ka cho'óbna' xan ti wawá' tu k'wajat. ¹²Tatá'tsik a cho'ób alwa' ke tu k'anidhálsik, por tatá'tsik yab anchan' ta k'wajat k'al wawá'. ¹³Tu pakabédhálsik jelt xan ti jun i táta'láb in pakabédhál nin chakámiltsik. Ti kin óltsi xan ta k'wajattsik teye jelt xan ti naná' u t'ajál k'al tatá'tsik.

Wawá' i junwal jelti an pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios xi ejat

¹⁴Yabtsik ka kó'oy i junaxtaláb k'al xi yabtsik u belom, pos éjant'om junaxtaláb ne'ech kin ejto kin kó'oy xi lujat k'al xi yab lujat? éNe'echxe' kin ejto ka k'wajay junax an tajaxtaláb k'al an jik'waxtaláb? ¹⁵éJant'om junaxtaláb ne'ech kin ejto kin kó'oy na Kristo k'al an lej at'ax? O éjant'om junaxtaláb ne'ech

kin ejto kin kó'oy jun i belom k'al xi yab u belom? ¹⁶éAwxe' ne'ech kin ejto kin kó'oy i junaxtaláb an pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios k'al an ch'ilabtsik? Pos tatá'tsik i k'wajat jelti an pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios xi ejat, jelt xan ti na Dios in ulu enché':

Ne'ech kin k'wajay ani ne'ech kin xe'chin k'al jajá'tsik; Naná' ne'ech tin Dios k'al jajá'tsik ani Naná' ne'ech ku dhabalna'tsik.

¹⁷Jaxtám, in ulal jeye enché' an Ok'óxláb:

Yabich ka kó'oytsik i junaxtaláb k'al jajá'tsik, yabich ka t'ajálsik ja'ich, yabich ka taka'tsik xowa' at'ax; ani ne'ech tám tu bach'úch abal tu dhabalna'ichtsik,

¹⁸ne'ech kin k'wajay tin Táta'láb k'al tatá'tsik ani tatá'tsik ne'ech ki k'wajay ta chakámláb k'al Naná'.

Anchan' tin ulal an Ok'óxláb xi ejtal in ejtowal kin t'aja'.

7 Anchan' pé, kidháblábsik xi tu k'anidhálsik t'ajat, jeché' ja'ich xowa' u usnék ne'ech ki bach'u. Jaxtám ti yejatic ki jila' xowa' tu walbindhál, ki jila'ich xowa' yab alwa' xi t'ajál k'al ni t'u'úl o k'al ni ejattal. Ani k'al tin kwenta abal i k'ak'nál na Dios, ki óntsi ki t'okedha' tibá' abal ku dhabalnájich k'al Jajá'.

Tam tin jila'ichtsik ti walablom an kidháblábsik xi Korinto

²Yabich ti ku chakuntsi, ti ku k'anidha'ich. Pos yab xita' i

waltsámal, yab xita' i t'ajtsámal xowa' at'ax ani yab xita' i k'ambiyámal. ³Yab exom tu utsálsik jeché' abal tu walbiy. Pos tu utsámalichtsik abal i k'wajat ba ni itsích. Yab ne'ech tu uk'tsitsik, maske u k'wajat ejat o u chemnek, ech'ek'i ne'ech ki k'wajaysik ba ni itsích. ⁴U cho'ób alwa' ke i alwa' iniksik; naná' tu t'ilálsik alwa' tin tamét an atiklábsik. K'ijidh t'ajat tin k'wajat ani in kulbél t'ajat maske u wat'nál i yajtsiktaláb.

⁵Asta tu ulnek Masedonia, yab i ejtómál tu koyol, pos i tametnál t'ajat i yajtsiktaláb. I wat'námál i péjéxतालáb ani i kó'yámál i jík'ib ti itsích. ⁶Por na Dios, xin k'ijidhmédhál xin cha'kálsik tinbá', tu k'ijidhmédha' k'al tin kwenta abal ulich na Tito. ⁷Yab tokot u k'ijidhmé abal ulich na Tito, u k'ijidhmé abal i ach'a' ke tatá'tsik a k'ijidhmédhámál jajá'. Jajá' tu óltsi abal a lé'tsik t'ajat ti ku chu'u, tu óltsi abal i t'e'pinaltsik ani abal i chalpaxtsik k'al wawá' ti kwenta. Tam tu ach'a' jeché', más in kulbé t'ajat.

⁸Maske an dhutsadh úw xi tu abtsi ti t'e'pindha'tsik, yab in k'wajat tin chalpax. Ani max in k'wajay tin chalpax ti ok'ox, abal u chu'u ke jachan' an dhutsadh úw ti t'e'pindha'tsik wé' i k'ij, ⁹xo' in kulbé; yab abal i t'e'pinéksik, in kulbél abal jachan' an t'e'pintaláb ti t'aja'tsik ka jila'ichtsik ta walablom. An t'e'pintaláb xi tatá'tsik a wat'na', ja'ich abal na Dios anchan' tin le'na', yab a wat'na'tsik jeché', abal wawá'k'i i lé' ki chu'u ka wat'na'. ¹⁰Tam jun xita' in wat'nál

i t'e'pintaláb abal na Dios anchan' tin lé', u t'ajnal k'al abal kin jila'ich ti walablom ani in bajwalich an lo'eltaláb; tam ki tamu anchan', yab yejat ku k'wajay tu chalpax. Por an t'e'pintaláb xi yab Jajá' na Dios in lé' kin chu'u ki wat'na', u júnax ban k'ibeltaláb. ¹¹Tatá'tsik a kuxuy an t'e'pintaláb xi na Dios in le'na' kin chu'u ka wat'na' ani, ika chu'utsik xo' xant'éy támun! Ti t'aja'tsik ka chalpay alwa' jeché' ani ka ólna' xant'éy a t'ajámalsik; ti chakúdha'tsik ani ti jik'édha'tsik jeye. Tayíl a le'na'tsik ti kin chu'u ani a ulutsik abal ne'ech ka yajlombédha' xita' nin walámál. K'al ejtal jeché', tatá'tsik a xalk'a' ke yab a ko'oltsik a walab k'al jeché'. ¹²Anchan' pé, tam tu dhutsuntsitsik jachan' an ti úw, yab ja'ich abal in k'wajat u chalpóm jachan' xita' nin walámál o xita' xi waltsidh; u t'aja' anchan' abal ka xalk'an tin tamét na Dios, ke tatá'tsik i chalpax t'ajat k'al wawá' ti kwenta. ¹³Jaxtám ti ach'al u k'ijidh.

Yab tokotk'i u kulbé k'al jeché' tin kwenta, u kulbé jeye tam ti chu'u abal u kulbél t'ajat na Tito; pos tatá'tsik a t'ajámál abal ka k'wajay tsububudh in ejattal. ¹⁴Yab in kale yab alwa' tam tu utsa' na Tito, ke tatá'tsik i alwa' inik. Anchan' jelt xan ta cho'óbichtsik ke tokot tu utsálsik xowa' tsubax, anchan' jeye ti kale tsubax xowa' u utsa' na Tito k'al tatá'tsik ta kwenta. ¹⁵Ani jajá', más t'ajat ti k'anidháltsik tam in chalpaya abal a t'aja'tsik xowa' jajá' ti utsa'; ani xan ta bach'utsik k'al i cha'attaláb ani k'al i k'ak'naxtaláb. ¹⁶In kulbél t'ajat abal u cho'ób

alwa' ke tatá'tsik i alwa' inik k'al xowa'kichk'i.

Ka pidhna'tsik xata' k'al yantam i kulbétaláb

8 Kidháblábsik, i lé' tu t'ílsitsik xan tin xalk'ámal nin alwa'tal na Dios ban belomtsik xu k'wajíl ban chabál xi Masedonia. ²Maske pakdha' i yajtsiktaláb in wat'námaltsik, bélk'i k'ijidh t'ajat ti k'wajattsik; ani maske ch'ojontálsik t'ajat, in pidhnálsik xowa' in ko'ol k'al yantam i kulbétaláb jelti max jajá'tsik tumínladh t'ajat. ³Naná' u chu'úmal, ke k'al yantam i kulbétaláb tin pidhnálsik i tolmixtaláb; ani juntsikíl, yandha' t'ajat in pidhnál maske jajá'tsik ka jilk'on yab xata' in ko'ol. ⁴U pakabédhá t'ajat k'al an kidháblábsik xi Masedonia abal ki walka'tsik jeye kin pidha' ti tolmixtaláb an kidháblábsik xi ch'ojontál xu k'wajíl Jerusalén. ⁵In t'aja'tsik más ké xowa' i chalpayámal, pos ok'ox, in pidhna'tsik tinbá' abal kin t'ójontsi an Ajátikláb xan ti yejat; ani tayíl, in pidhna'tsik tinbá' k'al wawá' abal ka tolmixintsik jeye kom na Dios anchan' tin lé'. ⁶Jaxtám ti pakabédhámal na Tito abal ka k'ale tachan' k'al tatá'tsik kin junku an tolmixtaláb xin tujúmal kin junku más ok'ox. ⁷Tatá'tsik i átax t'ajat k'al xowa'kichk'i: i belomtsik t'ajat, i awiltsik t'ajat ta ok'tsiox, i chalpadhtsik t'ajat; i ik'axtsik t'ajat ka t'ójontsi an Ajátikláb ani a ko'oltsik t'ajat i k'anidhaxtaláb k'al wawá'. Anchan' jeye ti ka t'aja'tsik k'al an tolmixtaláb.

⁸Yab exom tu utsálsik jeché' abal ka t'aja'tsik k'al i chápláb. Tu utsálsik jeché' abal ka cho'óbna' ke xi k'e'ettsik in pidhnál an tolmixtaláb k'al yantam i kulbétaláb. Anchan' teye ti ka t'aja'tsik abal ka xalk'an ke tsubax lejtal ta k'anidhaxtsik. ⁹Tatá'tsik a exlantsámalich an tin alwa'tal ni Ajátik Jesukristo. Kom ti k'anidhálsik t'ajat, in jila' ejtal xowa' in ko'ol tú' walk'i' ani tsích ch'ojontál teché' ti chabál. Jajá' ch'ojontálbé abal tatá'tsik ka bach'u yán i alwa'taláb.

¹⁰Ne'ech tu utsa'tsik xant'éy u chalpayal k'al jeché' tin kwenta abal tatá'tsik ta alwa'bíl. Tatá'tsik alwa' ta tujutsik ti jun tamub, yab tokotk'i abal a junkuwaltsik jeché' an tolmixtaláb, aníl jeye abal a t'ajálsik k'al i kulbétaláb. ¹¹Pos xo', ka óntsitsik asta ka ok'oy k'al jayéchk'i an kulbétaláb xa kó'oytsik tam ta tuju, ka pidhnálsik xantik'i ta ko'ol. ¹²Abal max jun xita' tsubax lejtal tin le'nál kin pidhna' i tolmixtaláb, na Dios in bach'wal an tolmixtaláb xantik'i jún tin ko'ol; Jajá' yab in konyal xowa' jún yab in ko'ol.

¹³Yab ka ulutsik ke wawá' i lé' ki chu'u ka wat'na'tsik i k'a'inab k'al tin kwentak'i abal a pidhnál i tolmixtaláb. ¹⁴Yab ja'ich i lé', xowa' i lé', ja'ich ke ki k'wajaytsik junax anik'i. Xo' tatá'tsik a ko'ol abal ka pidha' xowa' jajá'tsik in yéntsál; tayíl jajá'tsik jeye ne'ech ti ki pidha' xowa' tatá'tsik ka yéntsi. Ani anchan' jununúlich tám ne'ech ki k'wajaytsik, ¹⁵jelt xan tin ulal an T'okat Dhuslab enché':

“Xita' in kó'oy yán, yab in jila'; ani xita' in kó'oy wé', yab in wat'na' i yejetaláb.”

Na Tito ani nin juniktsik

¹⁶U pidhál ti jalbintsixtaláb na Dios abal in k'wajbantsi bin itsích na Tito jayéchk'i an k'anidhaxtaláb jelti xi naná' u ko'ol k'al tatá'tsik.

¹⁷Jajá' ne'ech ti ki álna'tsik, por yab abal naná'k'i u abámal; kom ti k'anidháltsik t'ajat, jaxtám ti ne'ech ti ki álna'tsik, por k'al jajá'k'i tin kwetém chalab.

¹⁸I aba' jeye junax k'al na Tito jun i kidhábláb xu exláb k'al an belomtsik abal alwa' inik t'ajat. Jajá' exom t'ajat ti t'ojnal alwa' abal kin t'ila' an alwa' t'ilab. ¹⁹Ani yab tokot jeché'k'i, takwyat jeché' an kidhábláb k'al an belomtsik abal ka k'ale k'al wawá' ani ka tolmixin k'al jeché' an t'ojláb. Exom i t'ajál jeché' an t'ojláb abal tin k'ak'nabíl an Ajátikláb ani abal ki xalk'a' ke tatá'tsik a kulbetnál t'ajat ta tolmix. ²⁰Max ka k'ale jun xita' k'al wawá', yabich tám xita' ne'ech kin ejto kin ulu ke yab i kidhat pidhnámal an tolmixtaláb. ²¹Pos exom i t'ajál jeché' in lujtalk'i, yab tokotk'i tin tamét an Ajátikláb, tin tamét jeye an atiklábtsik.

²²I aba' jeye k'al jajá'tsik jun i kidhábláb, xin kulbetnál t'ajat kin t'ójontsi an Ajátikláb k'al xowa'kichk'i. Jajá' in kulbetna' t'ajat ka k'ale ti ki álna'tsik kom in cho'ób abal ne'ech ka pidhna'tsik an tolmixtaláb. ²³Max jun xita' ti ki konoytsik xitam já' jeye na Tito, ka utsa'tsik abal naná' u junik ani u tolmiwál abal tu t'ójontsitsik. O

max jun xita' ti ki konoytsik k'al tin kwenta xi k'e'et an kidháblábsik, ka utsa'tsik abal abnékk'i k'al an belomtsik ani in k'ak'náltsik jeye na Kristo. ²⁴Jaxtám, ka bach'utsik k'al yantam i k'ak'naxtaláb abal anchan', ka xalk'antsi an belomtsik ke tsubax lejtál ta k'anidhaxtsik jelt xan ti wawá' ti t'iltsámalsik.

An tolmixtaláb abal an kidháblábsik

9 K'al tin kwenta an tolmixtaláb abal an kidháblábsik, yabich xóna' yejat tu dhutsuntsitsik; ²pos tu exlantsalichtsik an ta alwa' ejattal. Ech'ek'i u utsál an kidháblábsik xu k'wajíl ban chabál xi Masedonia, ke tatá'tsik xi k'wajíl ban chabál xi Akaya i k'wajatich t'ojojodhtsik asta ti jun tamub abal ka pidhna'tsik an tolmixtaláb. K'al jeché' tin kwenta ti yán xu k'wajíltsik Masedonia in le'námalsik ti tolmix tam tin ach'a' ke tatá'tsik i tolmix k'al yantam i kulbétaaláb. ³Por bélk'i u abál jeché' an kidháblábsik abal yab tá' ka kale yab tsubax xan tu t'ilámalsik k'al tin kwenta an tolmixtaláb. U abál jeché' an kidháblábsik abal kin chu'u max tsubax lejtál i k'wajat t'ojojodhichtsik jelt xan tu ulúmal; ⁴yab telab ke taltsik xi Masedonia ka k'ale k'al naná' ani yabtsik t'ojojodh ki elan. Max yab ki elan i t'ojojodhtsik, tidhetálich tám abal wawá' ani abal tatá'tsik teye, kom i ulúmalich ke i k'wajat t'ojojodhichtsik. ⁵Ja'ich k'al jeché' tin kwenta tu utsa' an kidháblábsik ke yejat ka okxin abal ti ki tolmiytsik ka t'ojojoy an tolmixtaláb xa ulúmaltsik ti ok'ox

ke ne'ech ka pidhna'. U lé' ke jeché' an tolmixtaláb xi tatá'tsik ne'ech ka pidhna', ka pidhna'tsik abal tsubax ta lé' ta tolmixtsik ani yab k'al i chápłáb.

⁶Tu utsálsik jeché': Xita' wé' kin t'aya', wé' jeye ne'ech kin junku; ani xita' yán kin t'aya', yán jeye ne'ech kin junku. ⁷Juntsik ta éb yejat ka pidhna' xan ta chalpayal ta itsích; yab k'al i t'e'pintaláb nibal k'al i chápłáb, pos na Dios in k'anidhál xin pidhnál k'al i kulbétaláb. ⁸Na Dios in ko'ol i awitaláb abal ti ki pidha' yandha' xowa'kich i alwa'taláb. Anchan', ne'ech tám ka kó'oytsik ech'ek'i xowa' a yéntsai ani ne'ech jeye ka kó'oytsik t'ajat abal ki tolmixin k'al xowa'kichk'i i yejetaláb. ⁹An T'okat Dhuslab in ulal enché':

In pidhámal yán an
ch'ojontálsik k'al yantam i
kulbétaláb
ani xowa' in t'ajál lujat, u
jilk'onalich abal ech'ek'i.

¹⁰Na Dios, xin pidhál ti iyaláb an óm, in pidhál jeye ti k'apnéł abal kin k'apu. Anchan' jeye ne'ech kin t'aja' k'al tatá'tsik, ne'ech ti ki pidha'tsik yán xowa' ka ch'ejwalixna' jelt xan tu pidhnal yán ti iyaláb jun i óm; ani ne'ech ti ki yanedhantsi an ti ch'ejwalixtaláb, jelti tam an óm kin junkúch xowa' in t'ayámal. ¹¹Anchan', ne'ech ka kó'oytsik yán xowa'kichk'i abal ka ejto ka pidhna'tsik k'al yantam i kulbétaláb. Ani k'al tin kwenta an tolmixtaláb xa junkúmaltsik abal ki júntsi an kidháblábsik, ne'ech kin pidha'tsik ti jalbintsixtaláb na Dios tam kin bach'u. ¹²Abal

tam ki pidha'ichtsik jeché' an ti tolmixtaláb an kidháblábsik, yab tokotk'i i pidhál xowa' in yéntsalsik, i t'ajálích jeye abal jajá'tsik kin pidha' t'ajat ti jalbintsixtaláb a Dios. ¹³Jajá'tsik ne'ech kin pubédhantsi tin bij na Dios, pos k'al jeché' an tolmixtaláb, u xalk'antsábichtsik abal a t'ajál xan tin ulal nin alwa' t'ilábil na Kristo. Ne'ech jeye kin pubédhantsitsik tin bij na Dios k'al tin kwenta an tolmixtaláb xi tatá'tsik ka pidhna' abal jajá'tsik ani abal ejtalk'itsik. ¹⁴Ani jajá'tsik ne'ech ti ki kontsintsitsik ani ne'ech ti ki k'anidha'tsik t'ajat k'al tin kwenta abal i k'wajatichtsik t'ajat bin alwa'tal na Dios. Kom i k'wajatichtsik bin alwa'tal na Dios, jaxtám ta tolmixtsik. ¹⁵I pidhál ti jalbintsixtaláb na Dios k'al tin kwenta an ch'ejwalixtaláb xi Jajá' tu pidhál xi yab ne'ech ki ejto ki wila'!

An awitaláb xin ko'ol na
Pablo abal u abatwále

10 Naná', xu bij Pablo, tu pakabédháłtsik k'al nin cha'attalábil ani nin alwa'tal na Kristo. In usnal ke u cha'kál t'ajat tubá' tam in k'wajat k'al tatá'tsik, por in pojka' kwa' t'ajat tam in k'wajat ów. ²Pos tu pakabédháłtsik abal tam kin k'ale tachan', yab ti kin t'aja'tsik ku éyna' an pojka'xtaláb k'al taltsik na kidhtaltsik xi tin utsál ke xowa' u t'ajál, naná'k'i u t'ajál tu kwetém chalab; pos yab u jik'nál ku tametna' xin ulaltsik anchan'. ³Tsubax k'ejle ke wawá' u inik

weye, por yab u péjéx jelt xan tu péjéx xi teché'tsik ti k'ay'lá. ⁴Pos an éylátsik xi éynál tu péjéx, yab já' jelti xi wa'ach teché' ti k'ay'lá. An éylátsik xi éynál, in ko'ol in cháp na Dios abal kin áta' xowa'kichk'i i tamk'uxtaláb. ⁵K'al jeché' an éyláb, i pakwal xowa'kichk'i i chalab ani i tamk'uxtaláb, xin k'wajbál xin t'ek'átsik tinbá' abal yab ka exlá na Dios. I k'wajbál jeye ba na Kristo xowa'kichk'i in chalab an iniktsik abal kin t'aja'tsik xowa' in lé' na Kristo ⁶ani tam ka t'ajálichtsik xowa' in lé' na Kristo, wawá' u k'wajat t'ojjodh abal ki pidha' ti yajtsiktaláb xita' kin ch'íkat t'aja' na Kristo.

⁷Tatá'tsik a telál jun xata' xantik'i ti tejwa'. Max jun xita' in ach'ál abal k'wajatich k'al na Kristo, yejat jeye kin chalpay ke wawá' u k'wajatich weye k'al na Kristo. ⁸Maske ku t'ek'a' wé' tubá' k'al tin kwenta an awiltaláb xi tin pidhámal an Ajátikláb, yab u ko'ol xant'ók'i ti kin tidhebé; pos an Ajátikláb tu pidhámal jeché' an ti awiltaláb abal tu tolmiy ki belmáchtsik más ani yab abal ki k'aletsik ban k'ibeltaláb. ⁹Yab u lé' ka chalpaytsik ke u lé' tu jik'édhá' k'al i dhutsadh úw. ¹⁰In usnal ke tam u abnál i dhutsadh úw, chapik kwa' t'ajat in tawnax ani in k'wiyax; por naná' t'ajat, in cha'atk'i kwa' t'ajat ani pojkantál kwa' t'ajat in káw. ¹¹Por xita' in ulal jeché', yejat kin cho'óbna' ke anchan' xan ti dhutsál an t'ilab tam u k'wajat ów, aníl'k'i jeye ne'ech ki t'aja' tam u k'wajat k'al tatá'tsik.

¹²Wawá' yab i ulal ke i junwal nibal i junbayal tibá' k'al taltsik

xin kulbetnál kin t'ila' alwa' tinbá'. Jajá'tsik in xalk'ál ke yab chalpadh abal in t'ilátsik alwa' tinbá' ani abal in júnbáxliyaltsik tinbá' k'al xi k'e'ettsik. ¹³Wawá' yab ne'ech ki lej t'ek'a' tibá' k'al tin kwenta an t'ojláb xi t'ajál. Na Dios ja'ich nin ólnál xon talat in bajwal ni t'ojlábil ani Jajá' tu walkámal ku ulich Korinto asta xon ti tatá'tsik i k'wajat. ¹⁴Jaxtám, yab exom tu kalel xon talat i lujyal tu t'ojnal. Max yabakwi'ik bél u ulnek k'al tatá'tsik, jeltich tám max exomich tu kalel xon talat i lujyal tu t'ojnal. Por yab anchan', pos wawá' u okxinék ki júna' nin alwa' t'ilábil na Kristo asta xon ta k'wajattsik. ¹⁵Yab exom tu kalel xon talat u bijsidh ku t'ójon, nibal i ulal ke wawá' u t'ójnék xon ti k'e'et t'ójnék. Yab anchan', tokot i lé' ki chu'u ki belmáchtsik más abal ki ejto ku t'ójon más k'al tatá'tsik. ¹⁶Tayíl i lé' ki t'ila' píl an alwa' t'ilab más ów ké xon ti tatá'tsik i k'wajat. Por yab i lé' ki t'aja' jeché' an t'ojláb xon ti exomich ti t'ojnal k'e'et, nibal i lé' ki t'ek'a' tibá' k'al tin kwenta i t'ojláb xi k'e'et in t'ajámal.

¹⁷Max jun xita' in t'ek'ál tinbá', kin t'ek'a' tinbá' k'al tin kwenta an Ajátikláb. ¹⁸Abal an inik xu káldháb ti alwa', yab ja'ich xi jajá'k'i in t'ilál tinbá' alwa', an inik xu káldháb ti alwa', ja'ich xu chu'táb ti alwa' inik k'al an Ajátikláb.

**Na Pablo ani an abatwáletsik
xu k'ambix**

11 iU lé'ak max ti kin axtsitsik wé' xowa' ne'ech ku ulu xu usnal ke i tóntotaláb! Ti kin axtsitsik. ²Naná' tu k'anidhátsik

t'ajat, k'al jun i k'anidhaxtaláb xi tál ba Dios; pos tu pidhnámalichtsik ba na Kristo ani u lé' tu ututsik k'al Jajá', jelti jun i tsidhan xi ne'ech ka tomkin k'al júnk'i tokot i inik. ³Por u ch'ejnál ki k'ambiyattsik jelt xan ti k'ambiyat na Eba k'al an chan ani ki pílmédhantsattsik an ta chalab abal yabich ka óntsi ka bela' na Kristo in lujtalk'i. ⁴Pos tatát'sik a bach'wal max jun xita' ka ulich in t'ilál k'e'et a Jesús ké xi wawá' i t'ilámál ba tatát'sik. A bach'waltsik k'al yantam i kulbétaláb jun i ejattaláb xi yab ja'ich an T'okat Ejattaláb xa bach'úmalichtsik; ani a bach'waltsik jeye jun i ok'tsixelaláb xi yab ja'ich xa bach'úmalichtsik. ⁵U chalpayal ke naná' yab más wé' u jalbíl ké jachan' xu bijyáb ti "pakdha' abatwále." ⁶Maske yab u lej ejtawal tin káw alwa', por u ko'ol an chalab; jelt xan ti xalk'ámlich k'al ejtalk'i ani xantikichk'i.

⁷¿Awxe' walats xowa' u t'aja' tam tu t'ílsitsik an ti alwa' t'ilab ani yab tu utsa'tsik ti kin jalbiy? Yab walats xowa' u t'aja' tam ti naná' u cha'ka' tubá' abal tatát'sik ki t'ek'bá. ⁸U bach'k'untsámál ti tumín k'e'et an belomsik abal ku kó'oy xowa' u yéntsal; ani anchan', ku ejto tu t'ílsitsik an ti alwa' t'ilab. ⁹Tam tin k'wajay k'al tatát'sik ani u kó'oy i yejetaláb, yab u kontsi xata' ni jun xita'. Pos an kidháblábitsik xi ulich xi tál Masedonia, tin pidha'tsik xowa' u yéntsal. Yab tu kontsitsik xata', nibal jayk'i ne'ech tu kontsitsik. ¹⁰Anchan' jelt xan ta cho'óbich alwa' ke u exlálích nin tsubaxtalábil na Kristo, anchan'

jeye tu cho'ób ke ni jun xita' xu k'wajíl ban chabál xi Akaya, yab ne'ech kin ejto ti kin wixk'intsi jeché' an ti k'íjdhtaláb xu ko'ol.

¹¹¿Jant'ók'i tin káw anchan'?

¿Awxe' yab tu k'anidháltsik?

Na Dios in cho'ób alwa' abal tu k'anidháltsik.

¹²Por ne'ech ku óntsi ku t'aja' xowa' u t'ajál abal yab ku walka'tsik xi xe'ech in ayal xan ti kin kó'oytsik jun i k'íjdhtaláb jelti xi wawá' i ko'ol. ¹³Pos jeché'tsik i k'ambix abatwáletsik, u k'ambixtsik. In wáynáltsik ke u abatwále k'al na Kristo. ¹⁴Ani jeché' yab yejat ki lábna', pos an lej at'ax u xe'chinal jeye jelti t'okat abatwále xu dhabaláb k'al a Dios. ¹⁵Jaxtám ti yab yejat ki lábna', ke nin t'ojnáiltsik u xe'chinal jeye jelti iniktsik xin t'ajál xowa' lujat. Por tam kin bajaw an k'ij, ne'ech kin bach'utsik xowa' in lujyal kin bach'u k'al tin kwenta xowa' in t'ajámál.

An yajtsiktaláb xin ach'ál na Pablo abal u abatwále

¹⁶U wits'k'owal juní ku ulu jeché' ke ni jun xita' kin chalpay ke naná' yab in chalpadh, por max anchan' ta chalpayaltsik, ti kin walka'tsik tin káw jelti max yab in chalpadh abal ku ejto neye ku t'ek'a' wé' tubá'. ¹⁷Xowa' ne'ech ku ulu yab Jajá' an Ajátíkláb tin pidhál ku ulu, jeché' u ulal jelt xan tu káw jun xita' xi yab chalpadh ani in lé' kin t'ek'a' tinbá'. ¹⁸Pos kom yán wa'ach xin t'ek'álsik tinbá' k'al jajá'k'i tin kwetém chalab, ne'ech neye ku t'ek'a' tubá'. ¹⁹Kom a chalpayal ke

i chalpadhtsik t'ajat, a kuxyaltsik k'al yantam i kulbétaláb xi yabtsik chalpadh. ²⁰Pos a kuxyaltsik max jun xita' ti ki jolibna', max ti ki t'ajtsi xowa' yab alwa' ani max ti ki kwé'ey. A kuxyaltsik jeye max ki t'ajan jelti max yab xata' a jalbíl ani maske ki pik'yat. ²¹Maske tidhetál ku ulu, iwawá' yab t'ajat i tok'námál ki t'aja' xowa' in t'ajál taltsik!

Por xowa' k'e'ettsik in tok'nál kin t'aja', ne'ech neye ku tok'na' ku t'aja', maske jeché' xowa' u ulal, u ulal jelt xan tu káw jun xita' xi yab chalpadh. ²²¿Jajá'tsik u ebreo? Naná' neye. ¿U israelitatsik? Naná' neye. ¿U kidhtalábtsik k'al na Abraham? Naná' neye. ²³¿U t'ójontsixtsik ta Kristo? Naná' más ké jajá'tsik. Exom tin káw jelt xan tu káw jun xita' xi yab chalpadh. Pos naná' más in t'ójnékich ké jajá'tsik, más in kwadhnékich ké jajá'tsik, más yánflich tin balyáb ban wik'axte' ani yantalich t'ajat u tametnámál an chemlá ké jajá'tsik. ²⁴Bo'talich u bach'wal jun inik lajubeléju i wich'ate' tam in lekbayáb k'al an judíotsik. ²⁵Oxtalich in wisidh k'al i te' ani juntal, in t'ujbadh. Oxtalich tin luy'chinal k'al i tan ani jun i k'ij u wat'na' jun i akal ani jun a k'ítsá ch'ejel pujal. ²⁶In belnekich t'ajat yáníl; u wat'námálích t'ajat i k'ak'adhtaláb ban walja'tsik ani i k'ak'adhtaláb k'al i kwé'tsik. In kajnadh k'al nu at kidhtaltsik ani k'al xi yab u at kidhtaltsik. U wat'námálích i k'ak'adhtaláb ban bitsow, ban chabál xon ti yab k'wajtsidh, ban pujal ani

in t'ajtsidh xowa' yab alwa' k'al xin k'ambixnátsik ke u belom.

²⁷U kó'yámál t'ajat i t'ojláb ani in chekenek; yánflich t'ajat u ejámál i akal; u wat'námál i k'alínab ani i tsikénib; yánflich t'ajat in k'ílnék; u wat'námál in chamáy ani u yéntsámál u k'udhk'úmil.

²⁸Ani yab tokot já'k'i u wat'námál jeché', tsudhey ka tsudhey in chalpax k'al tin kwenta ejtal an belomtsik. ²⁹Max jun xita' k'waját yab lej likat, jáyk'i max naná' na yab in likat. Max ka walbindhá jun xita', tidhetál u ach'ál ani in chakúlmél k'al xu walbindhax. ³⁰Max yejat ki t'ek'a' tibá', naná' ne'ech ku t'ek'a' tubá' k'al tin kwenta tam tu ach'a' yab in likat. ³¹Na Dios, nin Táta' ni Ajátik Jesukristo, xin tomnál ka k'ak'ná malilíl i k'ij, in cho'ób abal tsubax xowa' u ulal. ³²Tam tin k'wajay Damasko, an pulek awiltaláb xi k'waját in t'ójontsal an pulek tak'ix xin bij Aretas, in k'wajba' i belkoltsik bin wi'lébil an bitsow abal kin yak'wan ani kin júná tin wik'nél; ³³por in pa'bá k'al jun i t'oknal bin bentanajil in mapúl an bitsow ani anchan' tu ejto ku chink'ontsi.

An xalk'antsixtaláb xi pidhan
kin chu'u na Pablo

12 Yab xata' ne'ech ku áta' max kin xe'chin ku t'íla' alwa' tubá'. Por ne'ech ku t'íla' an xalk'antsixtaláb xi tin pidhámál ku chu'u an Ajátikláb. ²U exlál jun i inik xin belál na Kristo. In ko'olich lajuché' i tamub, jeché' an inik júná asta tin óxláb an walk'í'. Yab

u cho'ób max júná k'ál in t'u'úl o yaba'; por na Dios in cho'ób. ³Por u cho'ób abal jachán' an inik, k'ál in t'u'úl o yaba', jachán' yab u cho'ób, tokot na Dios in cho'ób, ⁴júná ban k'ijidhtaláb xon tin ach'a' i t'ilabtsik xi yab xita' in ach'ámal jayk'i ani yab u walkáb ke jun xita' kin ulu.

⁵Naná' ne'ech ku ejto ku t'íla' alwa' jeché' an inik, por naná' yab ne'ech ku ejto ku t'ek'a' tubá', tokot ne'ech ku ejto ku t'ek'a' tubá' k'al tin kwenta tam ku ach'a' yab in likat.

⁶Por max naná' u lé' ku t'ek'a' tubá', jachán', yab ja'ich jun i tóntotaláb, pos tokot ne'ech ku ulu xowa' tsubax; por yab u t'ajál anchan' abal ni jun xita' yab kin chalpay ke naná' más in púlek tin k'wajay ké xan tin chu'taltsik o xowa' in ach'álsik u ulal.

⁷Na Dios tin xalk'antsi yán xata' labidh, por abal yab ku lej t'ek'a' tubá', in yajlombédhá k'al jun i yajal xi jáyk'i jelti max in xikan k'al jun i k'ídh bu t'u'úl. Jeché', tsích jelti jun in éyamtal an lej at'ax abal ti kin yajlombédha'. ⁸Oxtalich u pakabédhámal an Ajátikláb abal ti kin wixk'intsi jeché' an ti yajal; ⁹por an Ajátikláb tin utsámal enché': "Nu alwa'tal ja'ich tokot na yéntsál; pos nu cháp u xalk'anal más alwa' tam jun xita' yab lej likat." Jaxtám tin kulbél t'ajat kom yab in lej likat abal ka xalk'an ba naná' nin cháp na Kristo. ¹⁰Jaxtám, k'al tin kwentak'i abal u belálich na Kristo, in kulbél t'ajat abal yab in lej likat. In kulbél tam in odhbijyáb, tam u ko'ol i yejetaláb, tam in at'nal ani tam in t'e'pinal. Abal tam ku ach'a' yab in likat, támich ti más in likat.

Na Pablo u chalpax k'al tin kwenta an belomtsik xi Korinto

¹¹Naná' u junwal jelti jun xita' xi yab chalpadh abal in k'wajay ku t'ek'a' tubá', por tatá'tsik tin t'ajámal ku t'aja' anchan'. Pos tatá'tsik nin tomnál ti kin t'íla' alwa'; pos k'al ni jun xata' ti wé' u jalbíl ké jachán' xin ulal ke jajá'tsik u pakdha' abatwále maske naná' yab xata' u jalbíl. ¹²K'al an t'ojláb xu t'aja' k'al tatá'tsik k'al yantam i k'ayúmtaláb, xalk'an k'al i exólsik ani i labidh labandhaxtalábtsik ke tsubax lejtál tin abatwále. ¹³¿K'al jant'ok'ál tu t'ajámal más wé' a jalbíl ké xi k'e'et an belomtsik? Tokot abal yab tu kontsámaltsik ti kin tolmiy. iTi kin pakwlintsi abal yab tu kontsitsik ti kin tolmiy!

¹⁴Xo' in k'wajatic'h t'ojojodh abal kin k'ale tu álna'tsik tin oxtsíl ani yab in ne'ech abal tu t'ojliysik. Pos yab u ayal xowa' a ko'oltsik, tu ayal tatá'tsik; pos an táta'lábsik ja'ich na yejat kin junku an tumín abal an chakamtsik ani yab an chakamtsik abal an táta'lábsik. ¹⁵Naná' ne'ech ku paku k'al yantam i kulbétaláb xowa' u ko'ol, asta ne'ech ku pidhna' tubá' k'al tin alwa'bíl na ejattaltsik; maske lejat naná' tu k'anidhátsik más, tatá'tsik más wé'ich tin k'anidhátsik.

¹⁶Por taltsik, maske in cho'ób abal yab xata' tu kontsámaltsik, in ulaltsik ke naná' tu k'ambiyámaltsik. ¹⁷¿Awxe' u éynámal jun xita' xu abámal abal tu k'ambiytsik? ¹⁸U pakabédha' na Tito abal ka k'ale ti ki álna'tsik ani u aba' jeye k'al jajá' na jún an

kidhábláb. ¹Awxe' ti k'ambiytsik na Tito? ²Yabxe' tsubax ke naná' ani na Tito, jayéchk'i an chalab i ko'ol ani jayéchk'i ni ejattal?

³K'al jeché' xowa' i ulal, ⁴chalpayaltsikxe' ke i lé' ki káldha' tibá' tu alwa' k'al tatá'tsik? ⁵Yaba'! Exom tu káw tin tamét na Dios tin bij na Kristo. Kidháblábsik xi tu k'anidhátsik t'ajat, ejtal jeché' xowa' tu dhutsuntsaltsik, ja'ich abal ki belmáchtsik más. ⁶Abal u ch'ejnál ke tam kin k'ale tu álna'tsik, tá' yab tu ela'tsik xan ti naná' u lé' ani tatá'tsik, yab teye ti kin chu'u xan ti tatá'tsik a lé'. U ch'ejnál max ku ela' i péjéxtaláb, i téláxtaláb, i chákúxtaláb, i k'éáxtaláb, i ódhbájíxtaláb ani i t'íláxtaláb. U ch'ejnál tu ela'tsik yab i k'wajajadh alwa' ani ka t'ek'átsik tabá'. ⁷U ch'ejnál jeye ke tam kin k'ale juní tu álna'tsik, na Dios ti kin tidhebédha' k'al tatá'tsik ta kwenta; ani kin uk'in k'al tin kwenta xi yán xi tatá'tsik xin walámtsik más ok'ox ani asta xo' yab in jílámalsik ti k'wajíl yab exbadh. Bél u junkunaltsik k'al xi yab in tomtal ani in óntsal kin t'aja'tsik xowa' in kulbetnál nin t'u'úl.

An tawnaxtaláb ani an
chapnédhomtaláb xi tin ok'ontal

13 Jeché' ja'ich tin oxtalich tin ne'ech tu álna'tsik. Ejtal ne'ech ka lejkin k'al tin káwintal cháb o óx i ólnaxtsik. ²Tam tin k'wajat k'al tatá'tsik, u utsa' xin walátsik ani xo' u utsátsik juní ani xi k'eettsik jeye, ke tam kin k'ale juní tu álna'tsik, yab ne'ech tu kó'ontsitsik ti yajnantsixtaláb.

³Anchan', ne'ech tám ka chu'úchtsik ke na Kristo xi k'wajat tu itsích, ja'ich nu káw. Ani na Kristo ne'ech Ja' ti ki tawna'tsik chapik, pos Jajá' yab Ja' ne'ech ti ki tawna'tsik k'al i cha'attaláb. ⁴Na Jesukristo pajk'iyat ban peltsidh te' tam ti xe'chin k'al in t'u'úl jelti xi wawá' i ko'ol; por xo', k'wajat ejat k'al tin cháp na Dios. Anchan' weye wawá', i junwal jelti Jajá' tam ti pajk'iyat ban peltsidh te', por u k'wajat ejat jelti Jajá' k'al tin cháp na Dios abal tu tolmiytsik.

⁵Ka chu'utsik tabá' max tsubax lejtal ta belomich, ka exla'tsik alwa' tabá'. ⁶Yabxe' a cho'óbsik ke na Jesukristo k'wajat ba tatá'tsik, max tsubax lejtal ta belomtsik? ⁷Naná' u lé' ku chu'u ka exbaytsik ke wawá' yab u k'ambix. ⁸I kontsal na Dios abal yab ka t'aja'tsik xowa' yab alwa', yab abal wawá' ku káldhá tu alwa', i t'ajál anchan' abal ka t'aja'tsik xowa' alwa', maske wawá' yab ku káldhá tu alwa'. ⁹Pos yab ne'ech ki ejto ki tomna' xowa' in ulal an tsubaxtaláb, tokot ne'ech ki ejto ki tolmiy abal ka t'ajan xowa' in ulal. ¹⁰Jaxtám tu kulbél tam i ach'ál yab u likat abal tatá'tsik ki likey; ani ne'ech ki óntsi ki kontsi na Dios abal ka lujkutsik más tabá'. ¹¹Tu abtsaltsik ok'ox jeché' an ti úw abal ka lejkiytsik tabá'. U t'ajál anchan' abal tam kin k'ale tu álna'tsik, yab tu chapik tawna'tsik k'al an awiltaláb xi tin pidhámal an Ajátikláb. Jeché' an awiltaláb xi tin pidhámal an Ajátikláb, ja'ich abal tu tolmiytsik más ki belmách ani yab abal tu k'ibdha'tsik.

¹²Ani xo' kidháblábsik, ki k'wajaytsik i kulbél, ka aliytsik

xan ti ki k'wajay más lujat, ki k'íjídhmédháxin, ka kó'oytsik junini' na chalab ani ki k'wajaytsik k'íjidh. Ani na Dios xin pidhnál an k'íjidhtaláb ani an k'anidhaxtaláb, ne'ech ka k'wajay k'al tatá'tsik.

¹²Ki chápnedháxintsik jún ani jún k'al jun i t'okat chapnédhomtaláb.

¹³Ejtal xu dhabalábichtsik k'al na Dios, ti abtsaltsik ti chapnédhomtaláb.

¹⁴Ka bach'waltsik ech'ek'i nin alwa'tal ni Ajátik Jesukristo ani nin k'anidhaxtal na Dios. Ani ke an T'okat Ejattaláb ka k'wajay ech'ek'i k'al tatá'tsik. Anchan' ka t'ájan.

An dhutsadh úw xi abtsin k'al na Pablo an belomtsik xi

Galasia

Na Pablo in dhutsuntsal an belomtsik xi Galasia

1 Naná', xu bij Pablo, in abatwále, yab in abnék nibal in bijidh k'al i iniktsik; in bijidh ani in abnék k'al Jajá' t'ajat na Jesukristo ani k'al na Dios an Táta'láb. Jeché' na Dios, ja'ich xin ejdha' ti ít na Jesukristo tam ti chemdhá. ²Naná' ani ejtal an kidháblábsik xi k'wajat k'al naná', i dhutsuntsal jeché' an ti úw an belomtsik xu k'wajíl ban chabál xin bij Galasia. ³Ka bach'waltsik an alwa'taláb ani an k'ijidhtaláb xi tál ba na Dios an Táta'láb ani ba ni Ajátik Jesukristo. ⁴Jeché' na Jesukristo, ja'ich xin pidhna' tinbá' ka chemdhá abal ti ku wixk'intsi an ti walastalábil ani ti ku lo'o k'al xowa' yab alwa' xi wa'ach t'ajat xo' jeché' i k'ij. Anchan' ti t'ájan kom ni Táta' Dios anchan' tin le'na'. ⁵iKe an labidh t'okattaláb kin kó'oy na Dios malilíl i k'ij! Anchan' ka t'ájan.

Yab wa'ach k'e'et i alwa' t'ilab

⁶In labnal t'ajat abal exom a jilálsik jik'at na Dios, xi ti

kanyámalsik k'al tin kwenta nin alwa'tal na Kristo ani exom a wéwnálsik jun i k'e'et ok'tsixtaláb. ⁷Yab abal ki ulu ke wa'ach k'e'et i alwa' t'ilab. Xowa' u támnal, ja'ich ke wa'ach taltsik xi ti ojtsaltsik ta chalab ani in lé'tsik kin jalk'uy nin alwa' t'ilábil na Kristo. ⁸Por max jun xita' ti ki ok'tsi jun i ok'tsixtaláb ani ka ach'a'tsik abal yab já' an alwa' t'ilab xa ach'ámalichtsik, ke jachan' an inik ka k'wajbá abal ka k'ale ban k'ibeltaláb, yab ka ódha'tsik ti kwenta maske jachan' an inik ja'ich naná' o jun i t'okat abatwále xi tál walk'i'. ⁹Jelt xan ti ulúmalich ok'ox, xo' i wits'k'owal juní ki ulu: Max jun xita' ti ki ok'tsitsik jun i ok'tsixtaláb ani yab já' xa bach'úmalichtsik, ke jachan' an inik ka k'wajbá abal ka k'ale ban k'ibeltaláb.

¹⁰Tam u ulal jeché', áwxe' ja'ich abal u lé' kin káldhá tin alwa' k'al an atiklábsik o abal u lé' kin káldhá tin alwa' k'al na Dios? áAwxe' ja'ich abal u lé' kin jilk'on alwa' k'al an atiklábsik? iYaba! Max u le'nálk'ijak lejtal kin jilk'on

alwa' k'al an atiklábtsik, yab ne'ech ku ejto ku t'ójontsi na Kristo.

**Xan tin ejto kin bajaw ti
abatwále na Pablo**

¹¹Kidháblábsik, ka cho'óbna' ke an alwa' t'ilab xu t'ilál, yab in chalab i iniktsik. ¹²Yab u bach'úmal nibal in ok'tsidh k'al ni jun i inik; xita' tin ok'tsámal, ja'ich na Jesukristo.

¹³Tatá'tsik a ach'ámal xan tin k'wajatwi'ik tam ti naná' u wewkómtsal tin belomtal an judíotsik. Ani a cho'óbichtsik jeye xan tu at'ax t'ajtsámal xin belátsik na Dios abal u le'nál ku taxk'antsi an ti belomtaláb xin ko'ol. ¹⁴K'al nin belomtal an judíotsik, naná'wi'ik na más ok'ox t'ajat tin k'wajat tam ti jachan' i k'ij ké nu kidhtaltsik; pos naná' máswi'ik u kulbetnál t'ajat ku t'aja' alwa' xowa' tu jiltsámal ki t'aja' ni weje' pakéliltsik. ¹⁵Por na Dios tin takwyámal tam ti yabél in wa'chinék tin chakam ani Jajá' tin kanyámal k'al tin kwenta nin alwa'tal. Jaxtám, tam ti Jajá' anchan' tin le'na', ¹⁶tin t'aja' ku exlantsi an tin Chakámil abal kin xe'chin ku t'ila' ban atiklábtsik xi yabtsik u judío. Tam ti naná' u tamu jeché', yab in k'ale ku konoy ni jun xita' xant'éy yejat ku t'aja', ¹⁷nibal in k'ale Jerusalén abal ku chu'u xi k'ejle u abatwálejichtsik tam ti naná' yabél. Tokot in k'ale ban chabál xu bijyáb Arabia ani tayíl in witsiy juní Damasko.

¹⁸Tayíl, tam ti wat'enekich óx i tamub, tám tin k'ale Jerusalén; u exla' na Pedro ani in k'wajay

k'al jajá' lajubó' a k'ítsá. ¹⁹Por yab u chu'u ni jun xita' más xu abatwáletsik jeye, tokot u chu'u na Jakobo, nin kidháb an Ajátikláb.

²⁰Tu utsálsik tsubax tin tamét na Dios, ke jeché' xowa' exom tu dhutsuntsaltsik, ejtal tsubax.

²¹Más tayíl, in k'ale ban chabál xin bij Siria ani ban chabál xin bij Silisia. ²²Xin belálichtsik na Kristo, xu k'wajílsik ban chabál xin bij Judea, yabtsik tin exlál. ²³Tokot in ach'álsik u t'ilnal enché': "Xi tu kajnálwi'ik t'ajat abal ti ku at'ax t'ajtsi, xo' jajá' xe'ech in ulal ke yejat ka belan na Kristo. Jeché' xi xo' in ulal anchan', ja'ich xi ti we'é! chabk'i' in le'nálwi'ik kin taxk'a' an belomtaláb." ²⁴Ani in pubédhantsal tin bij na Dios tam tin ach'a'tsik xant'éy in t'ajámal k'al naná'.

**Bach'wat na Pablo abal tin
abatwálejil na Jesukristo k'al
xi más an abatwáletsik**

2 Tam ti naná' u bela'ich na Jesukristo ani wat'éch lajuché' i tamub, in k'ale juní Jerusalén k'al na Bernabé ani u júna' jeye na Tito k'al naná'. ²In k'ale taja', abal na Dios tin óltsi kin k'ale. Taja' Jerusalén, u junkun wawá'k'i k'al an ultaláb abatwáletsik xi exlómte ti ok'lektsik ani u óltsitsik an ti alwa' t'ilab xu t'iltsal xi yabtsik u judío. U t'aja' jeché' abal yab u lé' ke xowa' u t'ajámalich ani xowa' in k'wajat u t'ajál, ka jilk'on jelti jun xata' xi yab in jalbíl. ³Por nibal na Tito, xi ta' jeye ti k'wajat k'al naná', maske u griego, yab t'ajtsin ti chápláb abal kin t'aja' an exól bin t'u'úl jelt xan tin

t'ajál an israelitatsik. ⁴Tá' jeye k'ejele ti k'wajat xin ani' ulal ke u kidháblábsik, xi ochenektsik chinatk'i k'al wawá'. Jeché'tsik in lé' kin chu'u xant'ók'i ti yabich i wéwnál nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés abal u k'wajatich k'al na Kristo Jesús, pos jajá'tsik in lé' kin chu'u ku jolibná k'al jachan' an tak'ixtaláb. ⁵Por yab i walka' níwé' ti ku k'ambiysik kom yab i lé' ki chu'u ka k'ibdhatsik an tsubaxtaláb xa bach'úmalich k'al tin kwenta an alwa' t'ilab.

⁶Por yab tin pidha'tsik ni jun i ít chalab xi k'wajattsik exlómte ti ultaláb abatwáletsik; (maske naná' yab k'ejele xata' ku éyna' xant'éy in éy jajá'tsik, pos na Dios yab k'wajat in telál max jun xita' más ultaláb o yaba'). ⁷Jajá'tsik yab in ejto ti kin pidha'tsik ít ti chalab, tokot in exbaytsik abal a Dios tin punk'untsámal jeché' an ti t'ojláb abal kin xe'chin ku t'iltsi jeché' an ti alwa' t'ilab xi yabtsik u judío, jelt xan ti na Pedro punk'untsidh abal kin t'aja' jeché' an t'ojláb ban judíotsik. ⁸Jeché' na Dios xin k'wajbámal na Pedro ti abatwále ban judíotsik, jayéchk'i xi tin k'wajbámal neye tin abatwále abal xi yabtsik u judío.

⁹Jaxtám, na Jakobo, na Pedro ani na Juan, xu bijyáb k'al an belomtsik ti ok'lek, in exbaytsik abal a Dios tin pidhámal jeché' an ti alwa'taláb. Naná' ani na Bernabé u chapnédha' k'al jajá'tsik jelti jun i exól abal ki chu'u ke jajá'tsik tu kulbetnál weye tin at abatwále ani in ulutsik abal alwa' ku xe'chin ki t'iltsi an ti alwa' t'ilab xi yabtsik u judío, lejat

jajá'tsik ne'ech kin t'aja' jeché' an t'ojláb ban judíotsik. ¹⁰Tokot tu punk'untsitsik abal yab ki uk'tsi ki tolmíy an ch'ojontálsik; ani anchan' u t'ajál, yab u uk'tsal an ch'ojontálsik.

Na Pablo in k'wiya' na Pedro ban bitsow xi Antiokía

¹¹Por tam ti na Pedro tsích ban bitsow xin bij Antiokía, u k'wiya' tin tamét abal xowa' xin t'aja', yab alwa'. ¹²Pos jidhtal, jajá' u k'apulwi'ik k'al xi yabtsik u judío, por tam ti ulich cháb óx i iniktsik xi abnék k'al na Jakobo, in tuju tám ti ówmél ani in jila' ti k'apul k'al xi yabtsik u judío. Pos in jik'nál jachan' an iniktsik xin ko'ol an exól bin t'u'úl kom u judíotsik. ¹³Tam ti na Pedro chu'tat in t'ajál anchan', in t'aja' jeye xi k'e'et an judíotsik xu belomich, asta na Bernabé in t'aja' jeye anchan'. ¹⁴Por tam ti naná' u chu'u abal yab in t'ajál xan tin ulal an tsubaxtaláb xi k'wajat ban alwa' t'ilab, u utsa' enché' na Pedro tin tamét ejtal an belomtsik: "Max tatá', xi ja'ich jun i judío, i k'wajíl jelt xan tu k'wajíl xi yabtsik u judío, ¿jant'ók'i ta utsálsik ka k'wajay jelti judío xi yabtsik u judío?"

An judíotsik ani xi yabtsik u judío, ne'ech ka lo'ey max ka belmáchtsik

¹⁵Wawá' k'ejele u judío asta tu chakam ani yab u lej walablom jelt xi k'e'et an atiklábsik xi yabtsik u judío. ¹⁶Por i cho'óbich alwa' ke na Dios yab ne'ech kin k'wajba' alwa' k'al Jajá' ni jun xita', abalk'i in t'ajámal xan tin ulal nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés;

tokot ne'ech kin k'wajbál alwa' k'al Jajá', xita' kin bela' na Jesukristo. Jaxtám wawá', i belámalich weye na Jesukristo abal ti ku k'wajba'ich alwa' na Dios k'al Jajá' tin kwentak'i jeché' an belomtaláb ani yab abalk'i yab i ch'ikat t'ajámál nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés. Pos na Dios, yab ne'ech kin k'wajba' alwa' k'al Jajá' ni jun xita' abalk'i yab in ch'ikat t'ajámál jeché' an tak'ixtaláb.

¹⁷Ani xo', max wawá' ki le'na' ku k'wajbájich alwa' k'al na Dios k'al tin kwentak'i na Kristo, u xalk'analich tám jelti max wawá' weye u walbinalich, ¿awxe' jeché' in lé' kin ulu ke na Kristo tu t'ajál ku walbin? iYaba!! ¹⁸Pos max ku paku jun xata' ani tám ku t'aja' juní, in kalelich tám in walbidh. ¹⁹Abal jachan' nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés, tin t'aja' kin chemech ani xo' yabich ne'ech kin ejto tin tak'iy jachan' an tak'ixtaláb; xo', ne'ech ku ejtóch kin k'wajay ejat ani tokot ku t'ójontsal na Dios. ²⁰Naná' in k'wajat jelti max in chemnekich pajk'idh ban peltsidh te' junax k'al na Kristo. Jaxtám, xi xo' k'wajat ejat, yabich naná'; ja'ich na Kristo xi k'wajat ejat ba nu ejattal. Ani xi xo' k'wajat ejat ba nu t'u'úl, ja'ich an xe'chintaláb xu bach'u tam tu bela'ich nin Chakámil na Dios. Jeché' nin Chakámil na Dios, ja'ich xi tin k'anidhál t'ajat ani in pidhna' tinbá' ka chemdhá k'al naná' tu kwenta. ²¹Yab u lé' ku pojkantisi tin alwa'tal na Dios; pos max jun xita' ne'echak kin ejto ka k'wajách alwa' k'al na Dios abalk'i yab in ch'ikat

t'ajámál nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés, tám, yabich xata' ti ne'ech ka éyan an chemlá xin wat'na' na Kristo.

Nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés o an belomtaláb

3 iCh'ojontál a chu'bíl atiklábsik xi Galasia, yabtsik t'ajat a exbayal! ¿Awxe' jun xita' ti dhimk'ayámalsik abal yabich ka ejto ka exbaytsik an tsubaxtaláb? K'al an t'ílsixtaláb xi wawá' i t'ajámál, tu óltsámalichtsik ta tamét, Jajá' t'ajat na Jesukristo, xi chemdhá pajk'idh ban peltsidh te'. ²Ti kin utsa'tsik pé xo' jeché': ¿A bach'úmalsikxe' an T'okat Ejattaláb abal yab a ch'ikat t'ajámalsik nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés o abal a belámál xowa' a ach'ámalsik? ³¿Jant'ók'i awil ti yabtsik t'ajat a exbayal? ¿A chalpayaltsikxe' ka kidhbay k'al tatá'k'itsik a cháp xowa' a tujúmalsik k'al an T'okat Ejattaláb? ⁴Yán i yajtsiktaláb a wat'námalsik k'al tin kwenta an alwa' t'ilab, ani ¿yab xata' ta éynámalsik? iYabich t'ajat in tomnál max anchan!! ⁵Tam na Dios ti ki pidha'tsik an tin T'okat Ejattal ani kin t'aja' i labidh labandhaxtaláb ba tatá'tsik, ¿jant'ók'i tin t'ajál? Yab in t'ajál abal yabtsik a ch'ikat t'ajál nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés, in t'ajál, abal a belálsik xowa' a ach'ámál.

⁶Na Abraham in bela' na Dios ani k'al nin belomtalk'i, bach'wat k'al na Dios ti lujat inik. ⁷Jaxtám, yejat ka cho'óbnatsik ke xu kidhtalábsik k'al na Abraham, ja'ich xu

belomtsik. ⁸Dhutsadh ti k'wajat ban T'okat Dhuslab ke na Dios ne'ech kin k'wajba' alwa' k'al Jajá' xi yabtsik u judío k'al nin belomtalk'i, jaxtám na Dios tin okxintsám kin utsa' jeché' an ti alwa' t'ilab na Abraham: "Ejtal an atiklábtsik xi teché' ti k'ay'lá, ne'ech ka lábt'ájan k'al tatá'k'i ta kwenta." ⁹Jaxtám, xita' ka belmách, u lábt'ájanlich jeye tám junax k'al na Abraham xi belmámadh.

¹⁰Xin k'wajbáltsik nin belomtal bin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés, k'ibchonéksik ti k'wajat. Abal an T'okat Dhuslab in ulal enché': "Xita' yab kin t'aja' ejtal xowa' k'wajat bin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés, k'ibchonéksik ti k'wajat." ¹¹Tejwa'ich pé t'ajat, ke ni jun xita' yab ne'ech kin ejto ka k'wajay alwa' k'al na Dios abalk'i in t'ajám al xowa' k'wajat bin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés; pos an T'okat Dhuslab in ulal enché': "Max jun xita' ka k'wajbájich alwa' k'al na Dios abalk'i u belom, yabich jayk'i ne'ech ka chemech." ¹²Ani nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés, yab ja'ich abal ki k'wajba' taja' ni belomtal, tokot in ulal enché': "Xita' kin ejto kin t'aja' ejtal xowa' in ulal an tak'ixtaláb, ne'ech ka k'wajay alwa'."

¹³Na Kristo tu lo'o k'al nin xich'ál abal yabich ku k'wajay ban k'ibeltaláb xin pidhnál jachan' an tak'ixtaláb, pos na Kristo, t'ajan jelti jun xata' k'ibenek k'al wawá'k'i ti kwenta, pos an T'okat Dhuslab in ulal enché': "K'ibenek t'ajat xita' ka pajk'iyat ba jun i te'."

¹⁴Jeché' támun abal kin bach'utsik an lábt'ajaxtaláb xi yabtsik u judío xi usnék ne'ech ka pidhan na Abraham k'al tin kwentak'i na Kristo Jesús ani ki ejto jeye ki bach'u ejtal tu éb, an T'okat Ejattaláb xin ulúmal na Dios ne'ech ti ku pidha' k'al tin kwentak'i ni belomtal.

Nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés ani xowa' in ulúmal ne'ech kin pidhna' na Dios

¹⁵Kidháblábsik, tu k'wajbantsal jun i óltsixtaláb xi káldhats ban xe'chintaláb xi teché'k'i ti k'ay'lá: Tam jun i inik kin t'aja' jun i lejkinataláb ani kin jila' dhutsadh nin bij, ni jun xita' yab ne'ech kin ejto kin paku nibal kin puntsiy jachan' an lejkinataláb. ¹⁶Pos xo', xowa' na Dios in utsám ne'ech kin pidha' na Abraham, utsan jeye nin kidhtal. An T'okat Dhuslab yab in ulal: "kidhtalábsik" jelti max yán i atiklábtsik, tokot in ulal: "ani na kidhtal." Jeché' in lé' kin ulu júnk'i tokot i inik, ja'ich na Kristo. ¹⁷Xowa' u ulal ja'ich jeché': Na Dios in t'ajám jun i lejkinataláb k'al na Abraham ani in lej tsubk'a'. Jaxtám nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés, xi ulich ché' i bo' inik k'al jun inik láju i tamub más tayíl, yab ne'ech kin ejto kin wék'oy jachan' an lejkinataláb ani kin jila' yab xata' in jalbíl xowa' in ulúmal na Dios. ¹⁸Pos max an jiltsixtaláb xi ne'ech ku pidhan k'al na Dios, tokot ne'ech ku pidhan abalk'i i t'ajál xowa' in ulal nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés, tám, yabich ne'ech ki

bach'u abalk'i i belál xowa' na Dios in ulúmal; por na Abraham pidhan anik'i t'ajat jachan' an jiltsixtaláb k'al na Dios tam tin bela' xowa' utsan k'al Jajá'.

¹⁹Pos tám, ¿jant'ó ti alwa' nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés? K'wajbá tayílich abal ka xalk'á an walastaláb xin t'ajál an atiklábtsik. Tokotk'i ne'ech ti éynal asta ka ulich jachan' an "kidhtaláb" xi usnék ne'ech ka pidhan xowa' in ulúmal na Dios. An tak'ixtaláb t'iladh k'al i t'okat abatwáletsik ani na Moisés éyná abal kin óltsi jachan' an tak'ixtaláb an atiklábtsik. ²⁰Por yab yejat ni jun i óltsix tam júnk'i tokot i inik, pos na Dios, jún tokot.

Xant'ók'i ti jiladh nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés

²¹¿Awxe' jeché' in lé' kin ulu ke nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés yab in junwal k'al xowa' in ulúmal na Dios? ¡Yaba! Pos max pidhnatsak jun i tak'ixtaláb xin pidhnál i xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal, ne'ech tám ki ejto ku utey abal ku k'wajách alwa' k'al na Dios abalk'i i t'ajál xowa' in ulal an tak'ixtaláb. ²²Por xowa' in ulal an T'okat Dhuslab ja'ich jeché': ejtal i wik'nél ta k'wajat k'al an walastaláb; anchan' tin ulal abal an belomtsik kin ejto kin bach'u xowa' na Dios in ulúmal ne'ech kin pidhna', k'al tokotk'i kin bela' na Jesukristo.

²³Tam ti yabél ulnek an belomtaláb, u wik'nél tu kó'yáb k'al an tak'ixtaláb, i aytśím ka

pidhná ka cho'óbná an belomtaláb.

²⁴Jaxtám wawá', u k'wajatwi'ik u belkómte k'al an tak'ixtaláb jelti max u ts'itsik chakam abal ti ku ok'tsi asta tam ka ulich na Jesukristo ani k'al tokot ki bela' Jajá', ki ejto ku utey abal ku k'wajách alwa' k'al a Dios. ²⁵Ani xo', kom ulnekich an belomtaláb, yabich u k'wajat bin tak'ixtal jachan' nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés.

²⁶Pos k'al tin kwentak'i abal i belomich, ejtal tatát'sik i chakámlábich k'al na Dios abal i k'wajatich k'al na Kristo Jesús. ²⁷Ejtal tatát'sik xi k'wajatich k'al na Kristo abal i pujadhichtsik, i k'wajatich i mák'úmte k'al Jajá' jelti max Jajá', u xeketláb. ²⁸Yabich yejat max u judío o u griego, u jolib o yaba', inik o i uxum; pos max i k'wajatich k'al na Kristo Jesús, ejtal tatát'sik jún tokot ta áynal. ²⁹Ani max i dhabalábichtsik k'al na Kristo, tám, i kidhtalábichtsik teye k'al na Abraham ani ne'ech ka bach'utsik jelti jun i jiltsixtaláb xowa' na Dios in ulúmal ne'ech kin pidhna'.

4 Xowa' u lé' ku ulu ja'ich jeché': Max jun i chakam xi ne'ech kin bach'u jun i jiltsixtaláb chipíl bél, in junwal jelti jun i jolib xi k'wajat ti t'ójontsix ba jun i atá maske jajá' in dhabal ejtal xowa' wa'ach taja' ba jachan' an atá. ²Wa'ach taltsik xin beletnál i chakamtsik ani in beletnál jeye xowa' ne'ech ka jiltsin asta xowk'i kin ulu an táta'láb abal ka pidhanich. ³Anchan' jeye u támnal k'al wawá'. Tam ti wawá' u xe'ech jelti max u ts'itsik chakam,

u k'wajinek belkómte k'al nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés ani k'al xowa'kich an belomtaláb xi wa'ach teché' ti k'ay'lá. ⁴Por tam tin bajaw xowk'i na Dios tin ulúmal, in aba' nin Chakámil, xi wa'chin ba jun i tsidhan mímláb ani ulich jelti jun i judío, tak'nél k'al nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés. ⁵Nin Chakámil na Dios, tsích abal ti ku káldha' bin tak'ixtal jachan' an tak'ixtaláb ani ti ku bach'úch na Dios jelti max tu chakámil.

⁶Ani abal ti ki xalk'antsitsik ke i chakámlábich k'al Jajá', na Dios ti abtsi an tin T'okat Ejattal nin Chakámil ba na itsích. Jeché' an T'okat Ejattaláb xi k'wajat ba na itsích in ulal kawidh enché': "i'Tatá' tu Táta'!" ⁷Anchan' pé, tatá' ja'ich jún xu chakámlábich k'al na Dios ani yabich i jolib. Kom i chakámlábich k'al Jajá', na Dios ne'ech ti ki pidha' an ti jiltsixtaláb xin ulúmal ne'ech kin pidhna'.

**Na Pablo u chalpax k'al tin
kwenta an belomtsik**

⁸Ti we'él chabk'i', tam ti yabéltsik a exlál na Dios, i kó'yáb ta jolib k'al i ch'ilabtsik. ⁹Por xo', kom a exlálchtsik na Dios, o más alwa' ki ulu, ke na Dios ti exlálchtsik xo', éjant'ók'i bél ta chalpayaltsik ki witsiy k'al jachan' an chalab xi yab xata' in jalbíl ani yab alwa' abal ki kó'yattsik juní k'al jachan' an tak'ixtaláb jelti jun i jolib?

¹⁰Tatá'tsik bél a pakwlantsal taltsik a k'ítsá, a ích', in ajumtal a ích' ani i tamubtsik. ¹¹In k'wajíl t'ajat tin chalpax abal u ch'ejnál max an

t'ojláb xu t'ajámal ba tatá'tsik, yab xata' in jalbílnámal.

¹²Kidháblábtzik, tu punk'untsal abal ki k'wajaytsik jelt xan ti naná' in k'wajat; pos naná' in k'wajatwi'ik in tak'nél k'al nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés, por xo' yabich, xo' in wenk'onékich jelti jún ti éb xi tatá'tsik. Yab abal ki ulu ke tatá'tsik tin t'ajtsámal jun xata' yab alwa'. ¹³Pos jelt xan ta cho'óbichtsik, tam ti jidhtal tu t'iltsitsik jeché' an alwa' t'ilab, ja'ich abal in yaw'lách. ¹⁴Ani jachan' an yaw'lách xu kó'oy, ja'ich abal ki chu'tat xantitsik teye; por ibách abal a chu'utsik anchan', tin pojkámalak o yabak tin bach'úmaltzik. Yab a ódha'tsik ti kwenta max anchan', más tokot tin bach'utsik alwa' jelti max naná' tin t'okat abatwálejil a Dios, jelti max naná'ich nin Jesukristo. ¹⁵¿Jant'éy támun k'al jachan' an k'ijidhtaláb xa ach'a'tsik? Tsubax u ulal, ke max a ejtowalaktsik ka jixa' na wal, a jixámalaktsik ani tin pidhámalak.

¹⁶Ani xo', éawxe' ka ulutsik tu at'álk'i abal tu óltsaltsik an ti tsubaxtaláb?

¹⁷Jachan' an atiklábtsik in lé' t'ajat kin chu'u ki junkun k'al jajá'tsik, por yab abal ta alwa'bíltzik. Xowa' jajá'tsik in lé', in lé' kin chu'u ki wék'on k'al wawá' ani ki k'aletsik k'al jajá'. ¹⁸Pos alwa'ich, alwa' k'ejle ki kaniy jun xita' abal ka junkun k'al wawá', por ki t'aja' abal tin alwa'bíl ani ech'ek'i, yab tamk'i naná' in k'wajat k'al tatá'tsik. ¹⁹Ts'itsik chakámil, u ach'ál juní i yajtsiktaláb k'al tatá'tsik ta kwenta jelti an yajal xin ach'ál

jun i nána'láb tam ne'chich kin wa'chiy jun i chakam; ani ne'ech ku óntsi ku ach'a' jeché' an yajal, asta ku chu'u ke a junwalichtsik jelti na Kristo. ²⁰iU lé'ak max in k'wajat xo' k'al tatát'sik abal ku ejto tu tawna'tsik alwa'; pos yabich u cho'ób xant'éy ku chalpay k'al tatát'sik ta kwenta!

An junbaxtaláb xu exbayáb k'al tin kwenta na Agar ani na Sara

²¹Tatát'sik, xa le'nál ka óntsi ka wéwna' nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés, ti kin utsa'tsik jeché': ¿Yabxe' a ach'ámaltsik xowa' in ulal jachan' an tak'ixtaláb? ²²Pos in ulal ke na Abraham in kó'yámal cháb in chakámiltsik: jún k'al nin jolíbal ani jún k'al nin tomtal; nin tomtal, yab ja' i jolib. ²³Nin chakámil nin jolíbal, wa'chin jeye ti chakam jelt xan tu wa'chinal ejtalk'itsik ti chakam; por an chakam xin kó'oy nin tomtal na Abraham, wa'chin ti chakam abal ka t'ájan xowa' in ulúmal na Dios. ²⁴Jeché' ja'ich jelti jun i óltsixtaláb. Xi jeché' cháb an mímlábsik, in lé' kin ulu xi cháb an lejkintaláb. Xi jún an lejkintaláb, ja'ich xi t'ajan ban ch'éu xu bijyáb Sinaí ani ja'ich nin lé' kin ulu na Agar; xu wa'chinaltsik k'al jachan' an lejkintaláb, u wa'chinal teché' ti k'ay'lá abal ti jolibtsik. ²⁵Pos na Agar ja'ich in lé' kin ulu an ch'éu xu bijyáb Sinaí xi k'wajat Arabia ani jeché', ja'ich an Jerusalén xi xo', pos jeché' an bitsow ani nin atiklábitsik, k'wajat jelti jolibtsik. ²⁶Por an Jerusalén xi walk'i', yab ja' u jolib ani wawá' k'al tu chakámláb.

²⁷Pos an T'okat Dhuslab in ulal enché':

Ki kulbé, mímláb xi yab i kó'nal;

ki dhájan k'al i kulbétaláb, tatá' xi yab jayk'i a ach'ámal ni jun i yajal xu axnal tam u wa'chiyáb jun i chakam.

Abal an mímláb xi jilnék, ne'ech kin kó'oy más in chakámiltsik

ké an mímláb xi k'wajat k'al in tomkíl.

²⁸Kidháblábsik, tatát'sik a junwal jelti na Isák; tatát'sik ja'ich an chakámlábsik xi na Dios in ulúmal.

²⁹Por anchan' jelt tam ti jachan' i k'ij, an chakam xi wa'chin jelt xan tu wa'chinal ejtalk'i an chakamsik in at'ál an chakam xi wa'chindhá k'al an T'okat Ejattaláb, anílk'i jeye xo' tu támnal. ³⁰Por ¿jant'éy in ulal an T'okat Dhuslab? In ulal enché': "Ka aja' an jolib k'al nin chakámil, pos nin chakámil an jolib, yab ja' ne'ech kin bach'u xowa' ne'ech kin bach'u nin chakámil an mímláb xi yab u jolib." ³¹Anchan' pé kidháblábsik, wawá' yab i junwal jelti nin chakámil an mímláb xu jolib, wawá' i junwal jelti nin chakámil an mímláb xi yab u jolib.

Ka óntsi ki k'wajaytsik ba jachan' an walkadhtaláb xi ti pidhámaltsik na Jesukristo

5 Na Kristo tu káldha' abal yabich ku k'wajay tak'nél k'al jachan' nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés abal ku k'wajách walkadh. Pos ka óntsitsik pé ki k'wajay ba jachan' an walkadhtaláb ani yabich ka

witsintsitsik ki kó'yat jelti jolib k'al jachan' an tak'ixtaláb.

²Ti kin axtsitsik. Naná', xu bij Pablo, tu utsálsik ke max ka walka'tsik ki t'ajtsin an ti exól ba na t'u'úl, yabich tám xata' ti ne'ech ka éyna' na Kristo. ³U ulal juní, max jun i inik ka t'ajtsin an ti exól bin t'u'úl, jachan' an inik, ko'ol tám kin t'aja' ejtal xan tin ulal nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés. ⁴Tatá'tsik xa ulal abal i k'wajatich alwa' k'al na Dios abal a t'ajálsik xowa' k'wajat dhutsadh ban tak'ixtaláb, i ówmenekich k'al na Kristo; yabich i k'wajat bin k'anidhaxtal na Dios. ⁵Pos wawá', tin kwentak'i an T'okat Ejattaláb ani an belomtaláb xi ko'ol, i ko'ol jun i aytsixtaláb abal ku k'wajbájich alwa' k'al na Dios. ⁶Max u k'wajatich k'al na Kristo Jesús, yabich tám xata' ti ne'ech ka éyná max i ko'ol an exól o yaba'. Xowa' nin jalbíl, ja'ich ku belmách ani ke jeché' ni belomtal, kin t'aja' ku k'wajay u k'ánidhax jún ani jún.

⁷Alwa'ichwi'ik t'ajat ta ne'echtsik. ¿Jita' pé ti t'aja'tsik abal ka ch'ikat t'aja' an tsubaxtaláb? ⁸Na Dios xi ti kanyámaltsik, yab Jajá' ti t'ajámal ka jila' ka bela' an tsubaxtaláb. ⁹Yab ka uk'tsitsik ke “wé' i jilbédhaxtaláb k'oye in jilbédhál yán i k'oye max ka xuk'yat.” ¹⁰Naná' u cho'ób alwa' ke an Ajátikláb yab ne'ech ti ki walka'tsik ka jalk'uy na chalab; por na Dios ne'ech kin pidha' ti yajtsiktaláb jachan' an atiklábsik xi xe'ech ti k'ambiyal ani yab ne'ech kin ódha' ti kwenta xitam já'.

¹¹Kidháblábsik, max naná' bélak u ulal ka t'ajan an exól ba ni t'u'úl, an judíotsik yabak tin at'ál; max anchanak, an tsubaxtaláb xu t'ilál k'al tin kwenta an peltsidh te' xon ti pajk'iyat na Kristo, yabak ne'ech ka chakúdhátsik k'ál. ¹²Por xi xe'echtsik ti it'ixbédhál k'al tin kwenta an exól ba na t'u'úl, ialwa'ak kin t'aj kotóna' nin t'u'úl!

¹³Kidháblábsik, tatá'tsik i kanidh abal ki k'wajay walkadh. Tokotk'i, maske i k'wajattsik walkadh, yab ki k'wajaysik jelt xan tin kulbetnál na t'u'úl; más alwa' ki tólmíxintsik jún ani jún abal i k'ánidháchichtsik. ¹⁴Abal ejtal an tak'ixtaláb, enché' tokot tu exbayáb: “Ka k'anidha' xi k'e'ettsik jelt xan ta k'anidhál tabá'.” ¹⁵Por max ki tujeysik ta péjéx ani ki k'át'úxintsik jún ani jún jelti an ko'néltsik, ka kó'oy i kwenta abal yab tá' ki k'íbdháchin tatá'k'itsik.

Xowa' in kulbetnál ni t'u'úl ani an xe'chintaláb k'al an T'okat Ejattaláb

¹⁶Xowa' tu utsálsik ja'ich jeché': Ki k'wajaysik jelt xan tin lé' an T'okat Ejattaláb ani yab ki k'wajaysik jelt xan tin kulbetnál na t'u'úl. ¹⁷Abal xowa' in kulbetnál ni t'u'úl, yab alwa' abal nin T'okat Ejattal na Dios ani an T'okat Ejattaláb, in pojkal xowa' in kulbetnál ni t'u'úl. Yab u kalel alwa' ki t'aja' chablamk'i, jaxtám yabich ne'ech ka ejto ka t'aja'tsik xowa' tatá'k'itsik a kulbetnál. ¹⁸Por max ja'chich an T'okat Ejattaláb xi ti junkímtsik, yabich tám i k'wajattsik i teykómte k'al nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés.

¹⁹Yab t'ojláb ki exla' xowa' in t'ajál xi tokot in t'ajálsik xowa' in kulbetnál nin t'u'úl: u junkunaltsik k'al xi yab in tomtal, u ani' junkunalk'itsik maske yab tomkidh, in t'ajálsik xowa' yab alwa' ani xowa'kich xi tidhetál, ²⁰in k'ak'nálsik xowa'kich i ch'ilabtsik ani u dhimk'axtsik. U át'áxtsik t'ajat, u péjéxtsik ani tokot jajá'k'i in lé' ka k'ak'ná k'al xi k'e'ettsik. Jik'atk'i t'ajat u chakúlsik, yab in lé' kin chu'u ka t'ajan xowa' in lé' xi k'e'ettsik ani in k'é'áxliyal i atiklábtsik. ²¹In chakuntsal xi k'e'ettsik k'al xowa'k'i kin chu'u in ko'ol, u uch'altsik, in t'ajálsik xowa' yab alwa' ba jun i ajib ani yán más xowa' in t'ajálsik jelti jeché'. Tu óltsaltsik juní jelt xan tu utsámalich ok'ox, ke xin t'ajálsik jelti jeché', yab ne'ech kin ejto ka k'wajaytsik tak'nél k'al na Dios.

²²Por xowa' in pidhnál an T'okat Ejattaláb, ja'ich an k'anidhaxtaláb, an kulbétaláb, an k'ijidhtaláb, an k'ayúmtaláb, an alwa'taláb, an belomtaláb, ²³an cha'attaláb ani ki ejto ki kuxuy abal yab ki t'aja' xowa' yab alwa'. Yab wa'ach ni jun i tak'ixtaláb xi ne'ech kin ejto kin ulu ke ejtal jeché', yab alwa'. ²⁴Por xu dhabalábichtsik k'al na Jesukristo, in junwal jelti max chemnekich nin t'u'úl pajk'idh ban peltsidh te' junax k'al Jajá'; ani xo' yabich in t'ajálsik xowa' yab alwa' xin kulbetnál nin t'u'úl. ²⁵Anchan' xan tu k'wajatich k'al an T'okat Ejattaláb, anílk'i jeye ti yejat ki exbantsi an T'okat Ejattaláb xowa' ti ku utsa' ki t'aja'.

²⁶Yab yejat ku k'wajay jelti pojka'x atiklábtsik, chákúntsix jún ani jún

ani yab ku k'wajay ki chakuntsi xi k'e'ettsik k'al xowa'k'i i chu'tal in ko'ol.

Ki tólmíxintsik jún ani jún

6 Kidháblábsik, max ka chu'u jun a at kidháb kwajlanék k'al i walastaláb, tatá'tsik xi teykómtejich k'al in chápan an T'okat Ejattaláb, yejat ka tolmíy abal yabich más kin wala'. Por yejat ka t'aja'tsik k'al i cha'attaláb ani ka kó'oytsik i kwenta, yab telab tá' teye ka tamu anílk'i. ²Ki tólmíxintsik jún ani jún k'al xowa'kichk'i jelt xan ti t'ajál tam i dhayál jun xata' altsik. Max ka t'aja'ichtsik anchan', a t'ajálichtsik tám jelt xan tin ulal an tak'ixtaláb xin jilám na Kristo.

³Max jun xita' in ulal ke púlek ti k'wajat ani yab xata' in éy, jajá'k'i in k'ambiyal tinbá'. ⁴Juntsik tu éb ko'ol ki chalpay max alwa' xowa' i t'ajál, max alwa' xowa' i t'ajál, awilich tám ku kulbé k'al xowa' i t'ajál ani yab yejat ki chu'u max xowa' i t'ajál más alwa' ké xowa' in t'ajál xi k'e'ettsik. ⁵Pos juntsik tu éb ko'ol ki kuxuy ejtal xowa' yejat ki wat'na'.

⁶Xita' in bach'wal jun i ok'tsixelaláb k'al tin kwenta an alwa' t'ilab, yejat jeye kin pidha' nin ok'tsixel wetsik xowa' jajá' in ko'ol.

⁷Yab ka k'ambiytsik tabá', yab xita' k'al ti ne'ech ka ejtowat ka ubát'ná na Dios. Xowa' kin t'aja' an inik, ja'ich ne'ech kin chu'u.

⁸Max jun xita' kin t'aja' tokot xowa' jajá'k'i in kulbetnál, k'al jachan' xowa' in t'ajál, k'al ti ne'ech ka júná ban k'ibeltaláb. Por max kin

t'aja' xowa' in lé' an T'okat Ejattaláb, ne'ech ka pidhan k'al an T'okat Ejattaláb an ti xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal. ⁹Yab ki jila' ki t'aja' xowa' alwa'; pos max yab ki jila' ki t'aja' xowa' alwa', tam kin bajaw an k'ij, ne'ech weye ki bach'u mapal alwa'taláb. ¹⁰Jaxtám, tam yejat ki t'aja', ki t'ajtsi ti alwa'taláb ejtalk'itsik ani más xu belomichtsik jeye jelti wawá'.

An tawnaxtaláb ani an chapnédhomtaláb xi tin ok'ontal

¹¹Ka tela'tsik k'al xowa' i pakdha' dhuslab ti exom tu dhutsuntsaltsik k'al naná' t'ajat u k'ubak. ¹²Xita' xin lé' ti ki t'ajtsitsik ti chápláb abal ka t'aja' an exól ba na t'u'úl, in t'ajáltsik abal ka jilk'on alwa' k'al an atiklábtsik ani yabtsik in lé' ka at'an k'al tin kwenta na Kristo xi chemdhats pajk'idh ban peltsidh te'. ¹³Pos nibal xin ko'oltsik an exól bin t'u'úl in t'ajáltsik ejtal xowa' in ulal nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés. Por in lé'tsik kin chu'u ke tatá'tsik ka kó'oy teye an exól ba na t'u'úl abal in lé' ka utsan ke pakdha'tsik ti k'wajat, abalk'i ti t'ajámaltsik ka kó'oy an

exól ba na t'u'úl jelti an israelitatsik.

¹⁴Por naná', yab u ulal ke in púlek tin k'wajat k'al jun xowa', tokot in púlek tin k'wajat k'al an chemlá xin tamu na Kristo ban peltsidh te'. Pos k'al tin kwentak'i an chemlá xin tamu na Kristo ban peltsidh te', ejtal xowa' yab alwa' xu t'ajálwi'ik, chemech jeye pajk'idh ban peltsidh te'. Ani naná', jáyk'i neye max yabich teché' in k'wajat ban k'ay'lá.

¹⁵Pos max u k'wajatich junax k'al na Kristo Jesús, yabich xata' in jalbíl max i t'ajámal an exól ba ni t'u'úl o yaba'; xowa' in jalbíl, ja'ich ke wawá' i belálich na Kristo ani jáyk'i jelti max ítich tu wa'chinék.

¹⁶Pos ka bach'úch pé an k'ijidhtaláb ani an yajnantsixtaláb ejtal xi k'wajatichtsik jelt xan tin ulal jeché' an tak'ixtaláb ani ejtal jeye, xi na Dios in chu'tal jelti an lej bitsow Israel.

¹⁷Ani xo', nibal tayíl, yabich u lé' ke ni jun xita' ti kin pidha' jun i t'ojlixtaláb; pos xowa' xin t'ajtsidh yab alwa' ba nu t'u'úl, in xalk'ál abal naná' in k'wajat u t'ójontsal na Jesukristo. ¹⁸Kidháblábtzik, ka bach'waltsik ech'ek'i ni alwa'tal ni Ajátik Jesukristo. Anchan' ka t'ájan.

An dhutsadh úw xi abtsin k'al na Pablo an belomtsik xi

Efeso

Na Pablo in dhutsuntsal an belomtsik xi Efeso

1 Naná', xu bij Pablo, tin abatwálejil na Jesukristo, kom na Dios anchan' tin le'na'. Tu dhutsuntsaltsik jeché' an ti úw, kidháblábsik xi k'wajíl ban bitsow xi Efeso, xa belálichtsik na Kristo Jesús ani i dhabalábichsik k'al na Dios. ²Ka bach'walsik an alwa'taláb ani an k'ijidhtaláb xi tál ba ni Táta' Dios ani ba ni Ajátik Jesukristo.

An lábt'ajaxtaláb xin pidhnál na Dios k'al tin kwentak'i na Kristo

³Ki pubédhantsal tin bij na Dios nin Táta' ni Ajátik Jesukristo, pos kom u k'wajatic junax k'al na Kristo, na Dios tu lábt'ajámálich k'al i t'okat lábt'ajaxtaláb xi tál walk'i'. ⁴Na Dios tu takwyámal k'al tin kwentak'i na Kristo tam ti yabél in t'ajámal an walk'i' ani an chabál abal ku utey tin tamét u t'okat ani yab u walbidh. ⁵K'al nin k'anidhaxtal tu takwyámalich asta ti weje' abal ku k'wajách jelti max u chakámlábich k'al Jajá'

k'al tin kwentak'i na Jesukristo, anchan' xan ti Jajá' tin kulbetna' kin t'aja'. ⁶Ja'ich k'al jeché' tin kwenta ti ech'ek'i i pubédhantsal tin bij na Dios k'al tin kwentak'i nin t'okat labidh k'anidhaxtal, xi k'al tu lábt'ajál tam ku k'wajách k'al nin Chakámil xin k'anidhál t'ajat. ⁷Na Kristo tu jalbintsi an ti walab k'al nin xich'ál xin wak'la' tam ti chemdhá pajk'idh ban peltsidh te' ani tu pakwlantsi ejtal an ti walastalábil, kom púlek t'ajat nin alwa'tal. ⁸In t'aja' abal ki bach'u t'ajat i alwa'taláb k'al yantam i chalpadhtaláb. ⁹Tu pidhámálich ki exla' xowa' in ko'olwi'ik yab tejwa', ja'ich xowa' Jajá' in ko'ol chalpadh ke ne'ech kin t'aja' k'al nin alwa'tal. ¹⁰Jeché' xowa' na Dios in ko'ol chalpadh, ja'ich ke kin pidha' na Kristo kin tak'iy ejtal xowa' wa'ach walk'i' ani xowa' wa'ach ban k'ay'lá tam kin bajaw an k'ij.

¹¹Na Dios tu takwyámal asta ti weje' abal ku k'wajách k'al na Kristo ani anchan', ki bach'u an ch'ejwalixtaláb xi na Dios ne'ech kin pidhna'. Ejtal jeché', anchan' tin t'aja' kom anchan' tin chu'u alwa'.

¹²Anchan' tin t'aja' abal wawá' xu judío, xu okxin ki bela' na Kristo, ku k'wajay i pubédhantsal tin bij na Dios kom Jajá' púlek Ja' t'ajat.

¹³Aníl teye tatá'tsik xi yab i judío, tam ta ach'a'tsik an tsubaxtaláb, tam ta t'ílsintsik an ti alwa' t'ilab k'al tin kwenta an lo'eltaláb ani a belá'tsik na Kristo, i exóliyattsik abal i dhabalábichtsik k'al na Dios. Jeché' an exólixtaláb, ja'ich an T'okat Ejattaláb xi na Dios in ulúmal ke ne'ech ka bach'utsik.

¹⁴Na Dios tu pidhámal an ti T'okat Ejattaláb abal ki cho'óbna' ke ne'ech lejtal ki bach'u an ch'ejwalixtaláb xi Jajá' in ulúmal ne'ech ti ku pidha'. Jeché' an ch'ejwalixtaláb ne'ech ti ku pidha', tam kin ok'óch kin káldha' ban walastaláb an atiklábtsik xi Jajá' in dhabal abal ka pubédhantsat tin bij kom púlek Ja' t'ajat.

**Na Pablo in kontsal a
Dios abal ka pidhan ti
chalpadhtaláb an belomtsik**

¹⁵Jaxtám, tam ti naná' u cho'óbna' neye abal a belá'tsik ni Ajátik Jesús ani a k'anidháltsik ejtal xu dhabalábichtsik k'al na Dios, ¹⁶yab u jílál ku pidha' ti jalbintsixtaláb na Dios tam kin ólan k'al tatá'tsik ta kwenta. ¹⁷U kontsal nin Diosil ni Ajátik Jesukristo, an labidh t'okat Táta'láb abal ti ki pidha'tsik ti chalpadhtaláb ani anchan', ka ejtotsik ka exla' alwa' Jajá'.

¹⁸U kontsal jeye ti ki pidha' ti chalab abal ka cho'óbna'tsik an aysixtaláb xa ko'ol kom Jajá' ti takwyámalichtsik. Abal ka cho'óbna'tsik jeye xan tin pubíl

nin jalbíl an jiltsixtaláb xi ne'ech ka pidhan xu dhabalábich k'al Jajá'. ¹⁹Ani ka cho'óbna'tsik jeye xan tin pubíl an chápláb xi wawá' i ko'ol abal u belomich. Jeché' in xalk'a' k'al nin pulek cháp. ²⁰Jeché' an chápláb, xalk'an ba na Kristo tam ti na Dios in ejdha' ti ít ani in buxka' tin eját tú' walk'i'. ²¹In pidha' más púlek ti awiltaláb ké an ajátiklábtsik, an awiltalábtsik, an cháplábtsik, an tak'ixtsik ani ni jun xita' yab ne'ech kin bawtsi an ti awiltaláb xin ko'ol na Kristo, yab tokot xo'k'i, aníl jeye tayíl. ²²Ejtal xowa' wa'ach, na Dios in k'wajba' bin tak'ixtal na Kristo ani na Kristo, k'wajbá abal ka k'wajay jelti nin ók' an belomtsik. ²³Pos an belomtsik, ja'ich na k'wajat jelti nin putálíl nin t'u'úl na Kristo ani na Kristo, ja'ich nin teykóm ejtal xowa' wa'ach.

U lo'wat k'al nin alwa'tal na Dios

2 Na Dios ti pidha'tsik ti xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal k'al tin kwentak'i na Kristo, maske i k'wajattsikwi'ik jelti max i chemnek k'al tin kwenta xowa' yab alwa' a t'ajál ani an walastalábtsik. ²I k'wajattsikwi'ik jelti max i chemnek kom a wewkómtsik an ok'tsixelaláb xi teché' ti k'ay'lá ani a t'ajámaltsik xowa' in kulbetnál an lej at'ax xin tak'yal ejtal an at'ax ejattalábtsik xi k'wajat ban k'ay'lá. Jeché' an lej at'ax, ja'ich k'al ti teykómte an iniktsik xi yab in t'ajál ti k'ij nin káwintal na Dios. ³Ejtal wawá' anchan'wi'ik weye tu k'wajat ti we'él chabk'i', i wewkóm tokot xowa' i kulbetnál ani tokot i t'ajál xowa' in kulbetnál ni t'u'úl

ani xowa' i chalpayal. Jaxtám, in tomnálwi'ik ki bach'u an k'ak'adh yajtsiktaláb xi ne'ech kin abna' na Dios, jelt xi ne'ech kin bach'utsik xi yab in t'ajál ti k'ij nin káwintal na Dios. ⁴Por na Dios xi púlek t'ajat in yajnantsixtal in ko'ol, xi tu k'anidha' t'ajat k'al nin pulek k'anidhaxtal, ⁵tu pidha' ti xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal k'al tin kwentak'i na Kristo, maske u k'wajatwi'ik jelti max u chemnek k'al tin kwenta an walastaláb xi t'ajál. Pos anchan' pé, u lo'wat k'al nin alwa'tal na Dios. ⁶Na Dios jelti max tu ejdhámalich weye junax k'al na Kristo Jesús jelt xan ti Jajá' ejdhá ani tu buxka' junax k'al na Kristo tú' walk'i'. ⁷Jeché' in t'aja' abal ti ku xalk'antsi más tayíl an ti pulek alwa'taláb xi tu kó'ontsal, k'al tin kwentak'i na Kristo Jesús. ⁸Pos k'al tin alwa'talk'i na Dios i lo'odhichtsik, k'al tin kwentak'i abal i belmáchtsik. Jeché' an lo'eltaláb yab a bach'úmaltsik abal a t'ajámál jun xata', pos a Dios ti ch'ejwaliyamaltsik. ⁹Yab xita' ne'ech kin ejto kin áta' an lo'eltaláb k'al xowa'k'i in t'ajál abal yab kin t'ek'a' tinbá'. ¹⁰Pos na Dios tu t'ajámál k'al tin kwentak'i na Kristo Jesús abal ki t'aja' xowa' alwa'. Na Dios in ok'ox t'ajámálích jeché' abal ku k'wajay i t'ajál ech'ek'i xowa' alwa'.

An lejkintaláb k'al tin kwenta an chemlá xin wat'na' na Kristo

¹¹Anchan' pé, ka chalpaytsik xan ta k'wajatwi'ik. Yabtsik a kidhtal an judíotsik ani jaxtám an judíotsik, xin t'ajtsal ti exól bin

t'u'úl an iniktsik ani in bijyaltsik tinbá' abal exólidh, ti utsálsik abal yab i exólidh. ¹²Tam ti jachan' i k'ij, yabtsik a exlál na Kristo. Kom yabtsik i judío, yab a exlál an lejkintaláb k'al tin kwenta xowa' in ulúmal na Dios ne'ech kin pidhna'. Teché' ta k'wajattsik ban k'ay'lá, por yabtsik a ko'ol ni jun i aytsixtaláb nibal a exlálsik na Dios. ¹³Por xo', kom i k'wajatich junax k'al na Kristo Jesús, tatá'tsik xi yabwi'ik a exlálsik, i pidhnékich xo' ka exla' k'al tin kwentak'i an chemlá xin wat'na' na Kristo. ¹⁴Na Kristo ja'ich xi tu t'ajál ku k'wajay k'ijidh. Jajá' in t'aja' k'al an judíotsik ani k'al xi yabtsik u judío jún tokot i bitsow, in wixk'a' xowa' in t'ajál ku k'wajay k'ejsik. ¹⁵Na Kristo in wixk'a' k'al an chemlá xin wat'na', an chákúxtaláb k'al tin kwenta an tak'ixtaláb xin ulal xowa' yejat ka t'ajan. Anchan', in t'aja' abal xi chablam an bitsow ka k'wajay júnk'i tokot, jelti max júnk'i tokot i inik. Anchan' tin t'aja' abal ku k'wajay k'ijidh. ¹⁶Ani anchan', k'al tin kwenta an chemlá xin wat'na' ban peltsidh te', na Kristo in kubdha' an péjéxtaláb xi wa'achwi'ik k'al an judíotsik k'al xi yabtsik u judío ani in k'wajba'ichtsik alwa' k'al na Dios, jilk'onich tám jún tokot i bitsow.

¹⁷Na Kristo tsích ani in t'ila' an alwa' t'ilab abal ku k'wajay k'ijidh. In t'iltsi xi yabtsik u judío xi k'wajat jelti max ów k'al na Dios ani an judíotsik xi k'wajat jelti max utat k'al na Dios. ¹⁸Pos k'al tin kwentak'i na Kristo, ejtal maske u judío o yaba', ku utéch

ban Táta'láb k'al an junkax T'okat Ejattaláb. ¹⁹Jaxtám, tatá'tsik yabich i píl iniktsik, nibal i k'wajattsik ba jun i chabál xon ti yab taja' i tak'nal. Tatá'tsik i kidhtalábich xo' k'al xi t'okattsik ani i kidhtalábich k'al xu dhabalábichtsik k'al na Dios. ²⁰Tatá'tsik a junwal jelti jun i pulek atá; i k'wajattsik i teykómte k'al jun in akan xin k'wajbámal an abatwáletsik ani an t'ílsixtsik. Na Jesukristo, ja'ich na k'wajat ti ultaláb t'ujub k'al jachan' in akan an atá. ²¹Bin éb jachan' in akan an pulek atá, ke ja'ich na Kristo, exom ti pubel más jeché' an pulek atá, lejkidh alwa' abal ka k'wajay ti pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios. ²²Anchan' jeye tatá'tsik, junini' k'al na Kristo, i junkunaltsik abal ka bajaw ki k'wajay jelti jun i pulek atá xon ti na Dios k'wajat k'al nin T'okat Ejattalk'i.

Na Pablo punk'untsidh abal kin óltsi an ti alwa' t'ilab xi yabtsik u judío

3 Jaxtám k'al jeché' tin kwenta, naná', xu bij Pablo, in k'wajat tin wik'nél k'al tin kwentak'i na Kristo Jesús abal tatá'tsik ta alwa'bíl xi yabtsik i judío. ²A cho'óbichtsik xóna' ke na Dios, k'al nin alwa'tal, tin punk'untsámal jeché' an ti t'ojláb abal tatá'tsik ta alwa'bíl. ³Pos na Dios tin óltsi an ti chalab xin ko'olwi'ik yab tejwa', jelt xan tu dhutsámal wé' más ok'ox. ⁴Tam ka ajaytsik, ne'ech ka chu'u abal naná' u exlálích xowa' na Kristo in ko'olwi'ik yab tejwa'. ⁵Jeché' xowa' in ko'olwi'ik yab tejwa' na Kristo, ja'ich xowa' an iniktsik yab pidhnék

kin exla' asta ti weje'; por xo', na Dios in xalk'antsámalichtsik nin abatwálejiltsik ani nin t'ílsixiltsik k'al nin T'okat Ejattalk'i, ⁶ke k'al tin kwentak'i max kin bela' an alwa' t'ilab, xi yabtsik u judío ne'ech jeye kin bach'u jayéchk'i an ch'ejwalixtaláb xi ne'ech kin bach'u an judíotsik. Júnk'i tokot i bitsow ti ne'ech ka ájin an judíotsik ani xi yabtsik u judío ani ne'ech jeye kin bach'utsik xowa' in ulúmal ne'ech kin pidhna' na Dios k'al tin kwenta na Kristo Jesús.

⁷Naná' in k'wajbadh tin t'ójontsix k'al jeché' an alwa' t'ilab k'al tin kwentak'i nin alwa'tal na Dios, xin pidhan k'al Jajá' nin cháp.

⁸Naná', xi más wé' u jalbíl ké xi más chipíl xu dhabalábich k'al na Dios; in pidhan an ti alwa'taláb ku t'iltsi an ti alwa' t'ilab k'al tin kwenta nin yaníl nin alwa'tal na Kristo xi yabtsik u judío. ⁹Ani tin punk'untsámal abal tu pidha'tsik ka cho'óbna' xowa' já' an chalab xi asta ti weje', ta'wi'ik tin ko'ol yab tejwa' na Dios. Jeché' na Dios, ja'ich xin t'ájámal ejtal xowa' wa'ach.

¹⁰Anchan' ti támun, abal xo', k'al tin kwentak'i an belomtsik, ejtal an ajátiklábtsik ani an awiltalábtsik xi k'wajattsik walk'i' kin bajaw kin exlantsi tin pubíl nin chalpadhtal na Dios. ¹¹Na Dios in t'aja' k'al tin kwentak'i ni Ajátik Jesukristo, jeché' xowa' in ko'ol chalpadh asta ti weje'. ¹²Ani k'al tin kwentak'i na Jesukristo, i ejtowal ku utey ba na Dios abalk'i i belál na Kristo. ¹³Jaxtám, tu kontsaltsik abal yab ka jalk'uy na chalab k'al xowa' a chu'taltsik exom u tamwal k'al

tatá'tsik ta kwenta. Pos ejtal jeché', u tamwal k'al tatá'tsik ta alwa'bíl, jaxtám ti yejat ki k'wajaysik i kulbél.

Na Kristo tu k'anidhál

¹⁴Pos ja'ich k'al jeché' tin kwenta, tin tudhlanal tin tamét nin Táta' ni Ajátik Jesukristo. ¹⁵Jajá' u Táta'láb k'al ejtal xu k'wajílsik chabál ani xu k'wajílsik jeye walk'i'. ¹⁶U kontsal an Táta'láb abal k'al nin t'okat alwa'tal, ti ki pidha'tsik ti chápláb ani ti likattaláb ba ejattal, k'al nin T'okat Ejattalk'i, ¹⁷ani ke na Kristo, ka k'wajay ba na itsích k'al tin kwentak'i an belomtaláb xa ko'oltsik. Anchan', tam i k'wajattsik alwa' ani i k'anidhaxichtsik t'ajat, ¹⁸ne'ech tám ka ejtóch ka exbay k'al ejtal an belomtsik xan tin pubíl nin k'anidhaxtal na Kristo. ¹⁹Pos u konyal ka exla'tsik jeché' an k'anidhaxtaláb abal ki k'wajaysik i teykómte t'ajat k'al na Dios. Nin pubíl jeché' an k'anidhaxtaláb, yab in junwal ni jun xata' xowa' i exlál.

²⁰Ani xo', ke an labidh t'okattaláb kin kó'oy na Dios, xin ko'ol an awiltaláb abal kin t'aja' yán xata' más ké xowa' i konyal o i chalpayal. Jeché' an awiltaláb, ja'ich xi k'wajat jeye k'al wawá'. ²¹Ke na Dios ka pidhan k'al an belomtsik ti labidh k'ak'naxtaláb malilíl i k'ij k'al tin kwentak'i na Kristo Jesús. Anchan' ka t'ájan.

U k'wajat junini' k'al tin cháp an T'okat Ejattaláb

4 Naná', xin k'wajat tin wik'nél k'al tin kwenta an Ajátikláb, tu pakabédháltsik abal ki k'wajay

alwa' xan ti yejat ka k'wajaysik xi takudhich k'al na Dios. ²Ka cha'ka'tsik tabá', ki kó'óntsíxintsik ti cha'attaláb jún ani jún k'al i k'anidhaxtaláb. ³Ki k'wajaysik ech'ek'i junini', k'al tin cháp an T'okat Ejattaláb abal ki k'wajaysik ech'ek'i k'ijidh ani junini', ⁴jelti max júnk'i tokot ani júnk'i jeye tokot an T'okat Ejattaláb, anchan' xan ti na Dios ti takwyámaltsik abal ki k'wajáchtsik a ko'ol jún tokot i aysixtaláb. ⁵Jún jeye tokot i Ajátikláb wa'ach, jún i belomtaláb, jún i pujaxtaláb, ⁶jún a Dios wa'ach xi ja'ich nin Táta' ejtalk'itsik. Jajá' k'wajat ultaláb k'al ejtal, in xalk'ál nin awiltal k'al ejtalk'i ani k'wajat k'al ejtalk'i.

⁷Por Jajá' tu pidhámal juntsik tu éb an ti alwa'taláb, xantik'i na Kristo tin le'námal ti ku pidha'. ⁸Jaxtám an T'okat Dhuslab in ulal enché':

K'adhiy walk'i', tam tin átámich xita' k'ál tu tomnáb ani in pidha' ti awiltaláb an iniktsik.

⁹¿Ani jant'éy in lé' kin ulu ke Jajá' "k'adhiy?" In lé' kin ulu ke ok'ox pa'ay asta xon ti más cha'at an chabálsik. ¹⁰Xi pa'ay, jayéchk'i jeye xi k'adhiy xon ti más t'ek'at an walk'i' abal ka k'wajay putálk'i. ¹¹Jajá' ja'ich xi tu pidha' ti awiltaláb juntsik tu éb, taltsik in pidha' ti awiltaláb kin t'ójontsitsik ti abatwáale, xi k'e'et abal ti t'ílsix, xi k'e'et abal kin t'íla' an alwa' t'ilab, xi k'e'et abal kin wila' an alwa' t'ilab ani xi k'e'et abal ti ok'tsix. ¹²Anchan' tin t'aja' abal ku ok'tsin wawá' xu dhabalábich

k'al na Dios abal ki ejto ki t'ójonsti na Dios ani ku belmách más xu k'wajatich jelti nin putálíl nin t'u'úl na Kristo, ¹³asta ki ejto ki bajaw ku k'wajay junini' k'al tin kwenta ni belomtal ani ki exla' alwa' nin Chakámil na Dios. Anchan' ne'ech tám ku k'wajách lujat jelt xan ti jeye na Kristo. ¹⁴Yabich tám ne'ech ki junu jelti an chakamtsik, xi yab t'ajat t'ojláb u jalk'untsáb tin chalab, xin bach'waltsik xowa'kichk'i i ok'tsixtaláb, tam ka k'ambiyattsik k'al i iniktsik xu k'ambix. Jeché'tsik in éynál ejtal xowa' yab alwa' abal ka k'ambixin. ¹⁵Alwa' más, ki óntsi ki wéwna' an tsubaxtaláb ani tu k'ánidhách abal ku k'wajay más utat k'al na Kristo, xi k'wajat jelti nin ók' an belomtsik. ¹⁶Ani k'al tin kwenta na Kristo, ejtal an belomtsik k'wajat alwa' ani junini' k'al Jajá', tin kwenta an junaxtaláb xin ko'ol an belomtsik. Ani tam an belomtsik k'wajat alwa', u yanel más ani u k'anidhaxtsik más.

**An ít xe'chintaláb tam i
belálích na Kristo**

¹⁷Pos jeché' ja'ich tu utsálsik ani tu punk'untsaltsik tin bij an Ajátíkláb: yabich ki k'wajaytsik más jelt xan tu k'wajílsik xi k'e'et xi yab in exlálsik na Dios, xu k'wajílsik xantik'i kin chalpay k'al an chalab xi yab xata' in jalbíl. ¹⁸Nin chalab k'wajat jelti max ban jik'waxtaláb. Yabtsik in ko'ol an xe'chintaláb xi tál ba na Dios kom yabtsik xata' in cho'ób ani kom chapiktsik t'ajat nin itsích. ¹⁹Yabich in ach'ál tidhetál tam in t'ajál xowa' yab alwa' ani in t'ajálsik i

at'axtaláb xowa'kichk'i kin chalpay. ²⁰Por tatá'tsik yab anchan' ta ok'tsinéksik ka t'aja' k'al na Kristo, ²¹max ani' lejtal ta axtsámalichtsik ani i ok'tsidhichtsik k'al Jajá' xan tin ulal an tsubaxtaláb xi k'wajat ba na Jesús. ²²Ani k'al tin kwenta an weje' chalab xan ta k'wajattsikwi'ik, ka jila'ich, pos i odhitstsikwi'ik ta k'wajat k'al an at'axtaláb xa kulbetnálsik. ²³Ka jalk'úchtsik na ejattal ani na chalab. ²⁴Ka bach'úchtsik an ít chalab xi k'wajat t'ajadh xan ti na Dios tin lé'. Jeché' an ít chalab, u xalk'anal tam ku k'wajách tsubax, in lujtalk'i ani t'okat.

²⁵Jaxtám, yabich yejat ki k'ámbíxintsik; ki káwintsik tsubax k'al na at kidhábsik abal ejtal ni at kidhábsik i kidhtal tu k'wajat.

²⁶Max ki chakuytsik, yab ka wala' ani yab ki k'wajaytsik i chakúl putál a k'ítsá. ²⁷Yab ka walka'tsik ti ki áta' an lej at'ax.

²⁸Xu kwé'wi'ik, kin jila'ich ti kwé' ani ka t'ójonich; kin t'aja' k'al nin k'ubak jun i alwa' t'ojláb abal anchan', kin k'ó'oy xant'éy kin ch'ejwaliy an ch'ojontálsik.

²⁹Yab ka ulutsik i t'ilab xi yab alwa', tokot ka éyna'tsik jun i káwintaláb alwa' abal anchan', ka tolmintsi más kin bach'u xowa' alwa' xita' kin ach'a'. ³⁰Yab ka t'e'pindhantsi tin T'okat Ejattal na Dios. Jeché' an T'okat Ejattaláb, k'ál ta k'wajat i exólidh abal ki xalk'antsik ke i dhabalábichsik k'al a Dios tam kin bajaw xowk'i ne'ech ki ok'onich ta lo'wáb.

³¹Ka jila'ichtsik an t'e'pintaláb, an chákub, an chapik káwintaláb

ani an at'ax káwintaláb. ³²Ki t'ájsíxintsik xowa' alwa', ki yájnántsíxintsik ani ki pákwlántsíxintsik jún ani jún jelt xan ti na Dios ti pakwlantsitsik k'al tin kwentak'i na Kristo.

**Xan ti yejat ka k'wajay xu
chakámlábichtsik k'al na Dios**

5 Pos kom i chakámlábichtsik k'al na Dios, xi k'anidhábsik t'ajat, yejat ka t'ajálsik xowa' Jajá' in t'ajál. ²Ki k'anídháxintsik, jelt xan ti na Kristo tu k'anidha' ani in pidhna' tinbá' ka chemdhá k'al wawá' ti alwa'bíl, jelt tam u chemdháb jun i borrego abal ka pikbantsat na Dios tsikadh ani kin jiktsi tin niwíy.

³Kom i dhabalábichtsik k'al na Dios, yabich yejat ka wa'chin k'al tatá'tsik níwé' xita' xu k'wajílsik yab exbadh, ni jun xata' xowa' at'ax, nibal i ch'e'ne'taláb. ⁴Yab ka t'íla'tsik ni jun xata' xi yab tsubax, nibal xowa' xi yab a exlátsik; yab jeye ki odhbijxin, pos ejtal jeché' yab alwa'. Alwa' más ki pidhál ti jalbintsixtaláb na Dios. ⁵Pos a cho'óbichtsik alwa', ke max jun xita' u junkunal k'al xi yab in tomtal o in t'ajál xowa' yab alwa', yab ne'ech kin ejto ka k'wajay tak'nél k'al na Kristo ani k'al na Dios. Xita' ch'e'ne' t'ajat, in junwal jelti max in k'ak'nál i ch'ilábsik, yab jeye ne'ech kin ejto ka k'wajay tak'nél k'al na Kristo ani k'al na Dios. ⁶Yab ka walka'tsik ti ki k'ambiy ni jun xita' k'al i ani' t'ilábsik. Pos ja'ich k'al jeché' tin kwenta tu t'ajnal xowa' yab alwa' ani ja'ich ti ne'ech ka tsích an k'ak'adh yajtsiktaláb xi ne'ech kin

abna' na Dios abal an atiklábtsik xi yab u t'ajnal k'ál ti k'ij na Dios. ⁷Pos yabtsik ka wéwna' xowa' a chu'tal in t'ajálsik.

⁸Tatá'tsik i k'wajatwi'ik jelti max ban jik'waxtaláb k'al tin kwenta an walastaláb xa t'ajálsik. Por xo', kom i k'wajatichtsik junax k'al an Ajátikláb, i k'wajatichtsik jelti max ban tajaxtaláb. Ki k'wajaytsik jelt xan tu k'wajíl an atiklábtsik xi k'wajattsik ban tajaxtaláb. ⁹Pos ban tajaxtaláb tu tsi'il ejtal an alwa'taláb, an tsubaxtaláb ani an lujattaláb. ¹⁰Ka t'ajálsik ech'ek'i xowa' in lé' an Ajátikláb. ¹¹Yab ka t'ajálsik xowa' xi yab xata' in jalbíl jelt xowa' in t'ajál xi yabtsik u belom xi k'wajattsik jelti max ban jik'waxtaláb; más alwa' ka xalk'antsitsik abal kin chu'utsik ke yab alwa'. ¹²Pos tidhetál t'ajat ki t'íla' asta xowa' jajá'tsik in t'ajál chinat; ¹³por tam ka xalk'antsat ban tajaxtaláb ejtal xowa' in t'ajálsik, ejtal u jilk'onat tejwa', pos an tajaxtaláb in xalk'ál ejtal. ¹⁴Jaxtám tu ulwáb enché':

Ki ejchich, tatá' xi k'wajat ta wayal;

ki ch'akách xon ta k'wajat ban chemélomtsik

ani na Kristo ne'ech ti tajbách.

¹⁵Jaxtám, ka chu'utsik alwa' xan ta k'wajattsik. Yab ki k'wajaytsik jelti xi yab chalpadh, ki k'wajaytsik jelti xi chalpadh. ¹⁶Ka éyna'tsik alwa' an k'ij, pos an k'ij yab ech'ek'i alwa'. ¹⁷Yabtsik ka junu jelti xi yab chalpadh; ka exbaytsik alwa' xowa' in lé' ka t'ajan an Ajátikláb. ¹⁸Yab ki uch'áchtsik, pos jeché' yab alwa', u júnax ban k'ibeltaláb; más

alwa' ka aliytsik xan ti ki k'wajay teykómte t'ajat k'al nin cháp an T'okat Ejattaláb. ¹⁹Ka ajatna'tsik i ajatlábsik ani i ajatlábsik xi ijsinal k'al an T'okat Ejattaláb. Ka ajtintsitsik ani ka k'ak'na' k'al ejtal na itsích an Ajátikláb. ²⁰Ka pidhálsik ech'ek'i ti jalbintsixtaláb na Dios an Táta'láb k'al ejtal xowa' a t'ajálsik, tin bij ni Ajátik Jesukristo.

Xan ti yejat ka k'wajay an belomtsik k'al nin kidhtaltsik

²¹Ki k'ák'náxintsik jún ani jún abal ka xalk'an ke yabich a ch'ikat t'ajálsik na Dios.

²²An tomkidh mímláb yab yejat kin ch'ikat t'ajál nin tomkíl, pos ja'ich in lé' an Ajátikláb. ²³Abal an tomkidh inik, ja'ich k'wajat jelti nin ók' nin tomtal, anchan' jelti na Kristo k'wajat jelti nin ók' an belomtsik. Na Kristo ja'ich jeye nin Lo'óxil an belomtsik ani an belomtsik ja'ich na k'wajat jelti nin putálíl nin t'u'úl na Kristo. ²⁴Pos anchan' xan ti an belomtsik yab in ch'ikat t'ajál na Kristo, anchan' jeye an tomkidh mímlábsik yab yejat kin ch'ikat t'aja' nin tomkíl.

²⁵Tomkidh iniktsik, ka k'anidha' na tomtal, jelt xan ti na Kristo tin k'anidha' an belomtsik ani in pidhna' tinbá' ka chemdhá k'al tin alwa'bíl an belomtsik. ²⁶Jeché' in t'aja' abal kin t'oko an belomtsik. In t'oko k'al an alwa' t'ilab ani in t'oko jelti max k'al i ja', ²⁷abal kin utu tin tamét Jajá' jelti jun i labidh t'okat belomtsik, yab ch'o'odh, alabél, t'okat ani lujat t'ajat. ²⁸An tomkidh inik, yejat kin k'anidhál nin tomtal,

jelt xan tin k'anidhál tinbá'. Xita' in k'anidhál nin tomtal, in k'anidhál tinbá'. ²⁹Pos ni jun xita' yab in pojkal tinbá', tokot in k'apundhál ani in beletnál tinbá'. Na Kristo, anchan' jeye tin t'ajál k'al an belomtsik; ³⁰pos an belomtsik, ja'ich na k'wajat jelti nin putálíl nin t'u'úl na Kristo ani wawá' jayéch i kidhtal jachan' nin putálíl nin t'u'úl na Kristo. U t'ajadh k'al jayéch nin t'u'úl ani k'al jayéch nin beklék. ³¹"Jaxtám, an inik ne'ech kin jila' nin táta' ani nin nána' abal ka k'wajay k'al nin tomtal ani xi jeché' cháb, jún tokot ti ne'ech ka ájin." ³²Jeché' ja'ich jun xata' púlek xi k'wajatiw'ik yab tejwa'; por naná' in k'wajat u t'ilál na Kristo ani an belomtsik. ³³Por jeché' in ulal jeye ke juntsik ta éb yejat ka k'anidha' na tomtal jelt xan ta k'anidhál tabá' ani an tomkidh mímláb, yab yejat kin ch'ikat t'aja' nin tomkíl.

6 Chakamtsik, yab ka ch'ikat t'ajál na táta'tsik abal i belomich, pos jeché' ja'ich na lujat. ²An jidhtal tak'ixtaláb xin ulal abal ne'ech ki bach'u jun xata' alwa', in ulal enché': "Ka k'ak'na' na táta' ani na nána', ³abal ki k'wajay alwa' ani nakat i k'ij teché' ti k'ay'lá."

⁴Ani tatá'tsik, táta'lábsik, yab ka chakúdhál na chakámiltsik, tokot ka tak'yaltsik abal kin t'ajál xowa' alwa' xan tin ulal nin tak'ixtal an Ajátikláb.

⁵Jolibtsik, yab ka ch'ikat t'ajálsik na ajátik xi teché' ti k'ay'lá, ka exbantsitsik xowa' ti ki utsa' k'al yantam i k'ak'naxtaláb ta itsích ani k'al yantam i cha'attaláb.

⁶Ka t'ójonsitsik alwa', yab tokotk'i tam k'wajattsik ti telál

abal a lé' ki utsan ke i alwa' t'ójontsixtsik. Ki t'ójontsixin jelt in t'ójontsixil na Kristo, ka t'aja'tsik an t'ojláb k'al yantam i kulbétaláb, pos na Dios anchan' tin lé' kin chu'u ka t'ajál. ⁷Ki t'ójontsik k'al yantam i kulbétaláb, jelti max exom a t'ójontsal an Ajátikláb ani yab i iniktsik. ⁸Pos a cho'óbichtsik ke maske jún u jolib o yaba', max kin t'aja' xowa' alwa', ne'ech jeye ka pidhan xowa' alwa' k'al an Ajátikláb.

⁹Ani tatát'sik, ajátiklábtsik, aníl'ki teye ka t'aja' jelti na t'ojnáliltsik, yab ka jik'édhatsik. Ka chalpay abal tatát'sik ani na t'ojnáliltsik a ko'ol jun a Ajátik xi k'wajat walk'i, pos abal Jajá', an atiklábtsik ejtal jayéchk'i in jalbíl.

Xant'ok'ál ti ne'ech kin ejto kin tamk'uy jun i belom xowa' yab alwa'

¹⁰Ani xo' kidháblábsik, ka likedha'tsik tabá' abal i k'wajatichtsik junax k'al an Ajátikláb ani k'al nin pulek cháp xi Jajá' in ko'ol. ¹¹Jelt xan ti an soldadotsik in ko'ol kidhat xowa' in éynál ti péjéx, anchan' teye ti ka kó'oytsik xowa' in pidhnál na Dios abal ka ejto ki k'wajaysik alwa' ani yab ki k'ambiyattsik k'al an lej at'ax. ¹²Pos yab exom tu péjéx k'al i iniktsik, exom tu péjéx k'al i ajátiklábtsik, k'al xita'kichk'i xin ko'ol i awiltaláb k'al xowa'kichk'i, k'al an tak'ixtsik xin ko'ol i awiltaláb k'al xowa' yab alwa' ani k'al in abatwálejiltsik an lej at'ax xi k'wajat al ik'. ¹³Jaxtám, ka éyna'tsik ejtal xowa' in pidhnál na Dios abal ka ejtotsik ka kuxuy jachan' an k'ij xi yab alwa'. Ani tam

ka ejtóchtsik ka kuxuy, ka kó'oytsik junini' na chalab. ¹⁴Ka kó'oytsik pé junini' na chalab, ka éyna'tsik an tsubaxtaláb jelt xan ta éynáltsik an ót' xa wik'ál k'al na tsukul. Ka éyna'tsik jeye an lujattaláb jelti jun i dhabuxtaláb, jelt xan ti jun i soldado in éynál jun i pat'ál kin dhabuy k'al nin tamét. ¹⁵Ki k'wajaysik t'ojojodh abal ka t'ila' an alwa' t'ilab xin pidhnál an k'ijidhtaláb. ¹⁶Ka éyna'tsik an belomtaláb abal ka tamk'uy k'al ejtal xowa' in lé' ti ki t'ajtsi an lej at'ax, jelt xan ti jun i soldado in éynál jun i pat'ál abal kin tamk'untsi k'al tin kwi'ixtal xita' k'al tu at'nal. ¹⁷Ka éyna'tsik an lo'eltaláb jelt xan ti jun i soldado in éynál jun i pat'ál kojáláb abal kin kojna' ani nin káwintal na Dios ka kó'oytsik jelti jun i machét xi ti pidhál an T'okat Ejattaláb. ¹⁸Ki ólantsik ech'ek'i, ka pakabédhál ani ka kontsal na Dios k'al tin cháp an T'okat Ejattaláb. Yab ka uk'tsitsiytsik ta ól ani ka kontsintsitsik jeye xu dhabalábichtsik k'al na Dios. ¹⁹Ti kin kontsintsitsik neye abal na Dios ti kin pidha' ti t'ilabtsik tam kin káwin ani kin káwin k'al ni jun i jík'ib tam ku t'ila' an alwa' t'ilab k'al tin kwenta xowa' na Dios in ko'olwi'ik chinat. ²⁰Na Dios tin abámal abal ku t'ila' an alwa' t'ilab ani ja'ich k'al jeché' tin kwenta tin k'wajat tin wik'nél. Ti kin kontsintsi abal ku ejto ku t'ila' jeché' an alwa' t'ilab k'al ni jun i jík'ib, pos anchan' ti jejat ku t'aja'.

An chapnédhomtaláb xi tin ok'ontal

²¹Na Tíkiko, an kidhábláb xi k'anidhál t'ajat, xi ja'ich jun i

alwa' t'ojnal xin t'ójontsal an Ajátikláb, ne'ech ti ki ółtsitsik ejtal xan tin k'wajat neye ani xant'éy u t'ajál. ²²Ja'ich k'al jeché' tin kwenta tu abál tachan' xon ta k'wajattsik abal ti ki utsa'tsik xan tu k'wajat teché' ani ti ki k'ijidhmédhantsitsik ta itsích.

²³Ke na Dios an Táta'lab ani an Ajátikláb Jesukristo, ti ki pidha'tsik ti k'ijidhtaláb. Ti ki pidha'tsik jeye ti k'anidhaxtaláb ani ti tolmiytsik ki belmách más. ²⁴Ka bach'waltsik ech'ek'i nin alwa'tal na Dios ejtal tatá'tsik xa k'anidhálích ni Ajátik Jesukristo k'al jun i alwa' k'anidhaxtaláb. Anchan' ka t'ájan.

An dhutsadh úw xi abtsin k'al na Pablo an belomtsik xi

Filipos

Na Pablo in dhutsuntsal an belomtsik xi Filipos asta xon ti jajá' k'wajat ti wik'nél

1 Naná', xu bij Pablo, junax k'al na Timoteo, u k'wajat i t'ójontsal na Jesukristo. I dhutsuntsal jeché' an ti úw ejtal xu dhabalábichtsik k'al na Dios abal in belálichtsik na Kristo Jesús. I dhutsál jeye jeché' an úw abal an ok'lek belomtsik ani an tolmix belomtsik xu k'wajíl ban bitsow Filipos. ²Ka bach'waltsik an alwa'taláb ani an k'ijidhtaláb xi tál ba ni Táta' Dios ani ba ni Ajátik Jesukristo.

Nin kotsintsixtal na Pablo abal an belomtsik

³Ech'ek'i tam tu chalpaytsik, u pidhál ti jalbintsixtaláb nu Diosil. ⁴Ech'ek'i tam kin ólan, tu kotsintsal ejtal tatá'tsik k'al i k'ijidhtaláb; ⁵pos i tolmixnéchtsik teye abal ka t'ilan an alwa' t'ilab. Jeché' a tujutsik ka t'aja' asta tam ta t'iltsintsik an ti alwa' t'ilab ani asta xo'. ⁶U cho'ób alwa' abal na Dios, xin tujúm kin t'aja' an alwa' t'ojláb ba tatá'tsik, ne'ech kin ok'oy

tam kin bajaw xowk'i ti ne'ech ka tsích juní na Jesukristo. ⁷In tomnál t'ajat ku chalpay anchan' k'al tatá'tsik ta kwenta, kom tu k'anidháltsik t'ajat. Aníl jeye kom a bach'waltsik jayéchk'i an alwa'taláb xi naná' u bach'wal k'al tin kwenta tam in balidh ban wik'axte' ani tam in k'wajat tin tamét i awitalábitsik abal ku ulu ke an alwa' t'ilab, tsubax. ⁸Na Dios in cho'ób alwa' abal tu k'anidháltsik t'ajat k'al jun i k'anidhaxtaláb jelti an k'anidhaxtaláb xin ko'ol na Jesukristo. ⁹U kotsal na Dios abal ki k'ánidhaxintsik más, k'al yantam i chalpadhtaláb ani ka ejto ka exbaytsik xowa'kichk'i, ¹⁰abal ka wit'a'tsik ka exla' xowa' na más alwa'. Anchan', ne'ech ki xe'chintsik alwa' ani yab ne'ech ka wa'chin ni jun xata' xant'ok'ál ti ki walbiyat tam ka tsích juní na Kristo. ¹¹Max a belálichtsik na Jesukristo, ne'ech ka ejtotsik ka t'aja' yán xowa' alwa' abal tin k'ak'nabíl na Dios ani abal kin bach'u an labidh t'okattaláb.

Max in k'wajat ejat, in ejat abal na Kristo

¹²Kidhábálbitsik, u lé' ka cho'óbna'tsik ke ejtal xowa' u

tamúmal, tin tolmiyámal abal ku t'íla' más an alwa' t'ilab. ¹³Jaxtám, ejtal an soldadotsik xi k'wajat ban atá xon tu t'ajnal an lújundhaxtaláb ani ejtal xi más, in cho'óbsik abal naná' in k'wajat tin wik'nél abalk'i u belál a Kristo. ¹⁴Ani abal in chu'táb ke in k'wajat tin wik'nél, yán an kidháblábsik in kubámal tinbá' abal ka xe'chin kin t'íla' an alwa' t'ilab k'al ni jun i jík'ib.

¹⁵Tsubax k'ejle ke taltsik in t'ilál na Kristo abal in chakuntsal o abal in ulaltsik ke yab tsubax xowa' u ulwáb k'al tin kwenta na Kristo, por taltsik, xe'ech in t'ilálsik in tsubtalk'i. ¹⁶Taltsik in t'ilálsik na Kristo, abal in at'ál ani yab k'al i tsubaxtaláb. Jeché' tin t'ajálsik anchan' abal in lé' kin chu'utsik ku wat'na' más i yajtsiktaláb teché' ban wik'axte'. ¹⁷Por xi k'e'ettsik, in t'ilál na Kristo kom u k'anidhaxtsik, pos in cho'óbsik ke naná' in k'wajat tin wik'nél abal ku ulu ke an alwa' t'ilab, tsubax. ¹⁸Por, ¿jant'ó ki éyna'? Maske alwa' o yab alwa', in t'ilálsik a Kristo ani jeché', tin k'ijidhmédhál.

Ani más ne'ech kin k'ijidhmé, ¹⁹kom u cho'ób ke k'al ejtal jeché' xowa' exom u tamwal ne'ech kin kale alwa', k'al tin kwenta an kotsintsixtaláb xa t'ajálsik ani k'al an tolmixtaláb xi tin pidhál nin T'okat Ejattal na Jesukristo. ²⁰Pos xowa' u aytsal ani xowa' u lé', ja'ich ke yab kin tidhebé. U lé' ku ejto kin káwin k'al ni jun i jík'ib, abal anchan' jelti xo' ani ech'ek'i, ka xalk'an más ba naná' nin pubíl na Kristo. U lé' ka xalk'an ba naná' nin pubíl na Kristo, maske

in k'wajat ejat o in chemnek. ²¹Pos abal naná', max in k'wajat ejat, in ejat abal ku t'ójontsi a Kristo ani max kin chemech, más alwa', kom ne'ech kin k'aléch tin k'wajíl k'al Jajá'. ²²Pos max teché'k'i neye bél in xe'ech juntam anik'i ani alwa' ku t'ójontsi an Ajátikláb, tám, yab u cho'ób xowa' ku takuy. ²³T'ojláb t'ajat ku takuy xowa' más alwa' k'al jeché' chablam: pos u lé'ak max kin chemchich abal kin k'aléch tin k'wajíl junax k'al na Kristo, pos jeché' alwa' t'ajat abal naná'; ²⁴por u chalapayal abal más alwa' abal tatá'tsik max yabél kin chemech. ²⁵Ani kom u cho'ób abal anchan' ne'ech ka támun, bél ne'ech kin k'wajay k'al tatá'tsik abal ta alwa'bíl ani abal ki k'ijidhmétsik k'al tin kwenta an belomtaláb xa ko'oltsik. ²⁶Anchan', tam kin k'ale juní tu álna'tsik, ki k'ijidhmétsik k'al tin kwenta na Kristo Jesús.

²⁷Tokot tu pakabédháltsik abal ki k'wajay jelt xan tin ulal nin alwa' t'ilábil na Kristo. Anchan', maske kin k'ale tu álna' o in k'wajat ów, ku ach'a' ke i k'wajajadhtsik alwa', junini' a chalab, a t'ilálsik an alwa' t'ilab abal ka belan ²⁸ani yab ka walka' ti ki jik'édhatsik xin at'ál an alwa' t'ilab. Jeché' xowa' tu kotsal ka t'aja'tsik, ja'ich jun i exól abal kin chu'u ke jajá'tsik ne'ech ban k'ibetaláb, por ja'ich jeye jun i exól abal tatá'tsik i lo'odhich ani jeché', ba Dios ti tál. ²⁹Pos k'al tin kwenta na Kristo, i takudhtsik abal ki belmách ani yab tokot jeché'k'i, aníl jeye abal ka wat'na'tsik i yajtsiktaláb k'al tin kwenta na Kristo. ³⁰Tatá'tsik ani naná' u

k'wajat i wat'nál jayéchk'i jeché' an yajtsiktaláb. A chu'úmichtsik xan tu wat'námal i yajtsiktaláb más ok'ox ani asta xo', a ach'álsik abal u óntsál ku wat'na'.

**Nin cha'attalábil ani nin
pubíl na Kristo**

2 Jaxtám, max na Kristo ti k'ijidhmédhál ani ti k'anidhál, max nin T'okat Ejattal k'wajat k'al tatá'tsik, max i k'ák'náxtsik ani i k'óóntsíxtsik ti yajnantsixtaláb, ²ka k'óoytsik junini' na chalab, ki k'ánídháxintsik jún ani jún, ki k'wajajantsik junini' abal ti kin k'ijidhmédha'tsik más. ³Yab ka t'aja'tsik xata' abal ki k'wajaytsik ta tómna, nibal abal ka t'ek'a'tsik tabá'. Yab ka t'aja'tsik anchan', ka cha'ka'tsik tabá' ani ka k'ak'na' xi k'e'et jelti max jajá' más ultaláb ké tatá'tsik. ⁴Yab ka aliytsik xata' abal tatá'k'itsik ta alwa'bíl, ka aliytsik xata' abal ejtalk'i tin alwa'bíl.

⁵Ka k'óoytsik teye jayéchk'i an chalab xin k'óoy na Kristo Jesús. ⁶Pos maske Jajá'ich nu Dios, yab in t'aja' i chápláb abal ka exlá ke Jajá' u Dios. ⁷In jila' ejtal xan ti Jajá' jeye ani wenk'on ti t'ójontsix, tam ti wa'chin teché' ti chabál jelt xan tu wa'chinal ti chakam jun i inik. ⁸Ani tam ti k'wajay jelti inik, in cha'ka' t'ajat tinbá' ani in t'aja' xowa' utsan k'al na Dios tam ti utsan abal yejat ka chemech, maske ja'ich jun i chemlá xi tidhetál t'ajat, kom ne'ech ka chemdhá pajk'idh ban peltsidh te'. ⁹Jaxtám na Dios tin k'wajba' na Jesús más ultaláb ké ejtal xowa' wa'ach ani in k'wajbantsi tin bij xi más uluts

ké ejtal an bijlábtsik, ¹⁰abal tam ka ulwat nin bij na Jesús, ejtal xi k'wajattsik walk'i', ban chabál ani alk'idh ban chabál, ka tudhlantsik. ¹¹Ani ejtaltsik kin ulu ke na Jesukristo ja'ich an Ajátikláb abal tin k'ak'nabíl na Dios an Táta'láb.

**An belomtsik in junwal jelti
tajbaxtaláb ban k'ay'lá**

¹²Jaxtám, kidháblábtsik xi tu k'anidháltsik t'ajat, anchan' xan ta t'ajámaltsik t'ajat xowa' tu utsámal tam tin k'wajat k'al tatá'tsik, anílk'i ti ka t'aja'tsik xo' maske in k'wajat ów k'al tatá'tsik. Kom i lo'odhichtsik, ka t'ajálsik xowa' in lé' na Dios abal yab ka k'ibdhá'tsik an lo'eltaláb. ¹³Pos na Dios ja'ich ti pidhálsik ka chalpay xowa' alwa' ka t'aja' ani ti tolmiyal abal ka t'aja'tsik, xantik'i Jajá' tin lé'.

¹⁴Ka t'aja'tsik ejtal k'al yantam i kulbétaláb ani yab k'al i it'ixbétaláb, ¹⁵abal ni jun xita' yab ti ki eltsi ta walab ani anchan', ka xalk'an ke i chakámlábichtsik k'al a Dios, maske i k'wajattsik ban walablom atiklábtsik, yab ne'ech ki k'wajay i ch'o'odhtsik. Tatá'tsik i k'wajat k'al jajá'tsik jelti a ót xin tajbaya an k'ay'lá, ¹⁶abal a t'ílsaltsik an ti alwa' t'ilab xi k'al ti ne'ech kin exla' xan ti ne'ech kin k'óoy an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal. Ani anchan', tam ka tsích na Kristo, naná' ne'ech ku ach'a' i k'ijidhtaláb k'al tatá'tsik ta kwenta, kom ne'ech ka xalk'an ke yab in xe'chinék tin ani' t'ojnalk'i. ¹⁷Ne'ech kin kulbé maske kin chemdhá kom ne'ech ku pidhna' tubá' jelti max in pikbaxtaláb.

Ne'ech ku pidhna' tubá' abal ku kidhbay an pikbantsixtaláb xa k'wajbantsaltsik na Dios abal i belomichtsik. Jaxtám ti awil ku kulbé. ¹⁸Ki kulbétsik teye jelt xan ti naná' in kulbé.

Na Timoteo ani na Epafrodito

¹⁹Max an Ajátikláb Jesús anchan' tin lé', u chalpayal tu abtsitsik jik'at an ta Timoteo abal ti ki álna' ani kin kulbé tam ku ach'a' xan ta k'wajattsik. ²⁰Pos yab wa'ach xita' jelti na Timoteo xin chalpayal jelt xan ti naná' u chalpayal ani ka k'wajay lejtal ti chalpax in tsubtalk'i k'al tatá'tsik ta alwa'bíl. ²¹Pos ejtaltsik in ayal xowa' jajá'k'itsik in lé' ani yab xowa' in lé' na Kristo Jesús. ²²Por tatá'tsik a cho'óbichtsik xan ti na Timoteo tin xalk'ámal xowa' in ejtowal kin t'aja' ani xan tin tolmiyámal abal kin xe'chin ku t'ila' an alwa' t'ilab, jelt xan ti jun i chakámláb tin tolmiyal nin táta'. ²³Ani jaxtám tu chalpayal ku aba' ti ki álna'tsik, tam ku cho'óbna'ich xan ti ne'ech an yejetaláb xu ko'ol teché' ban wik'axte'; ²⁴maske u cho'ób alwa' abal an Ajátikláb ne'ech ti kin tolmiy abal kin k'ale tu álna'tsik k'unat i k'ij.

²⁵Por u chu'tal yejat tu abtsitsik an kidhábláb Epafrodito, xi tin tolmiyal ani tin juniknál an tin t'ojnal. Jeché' an kidhábláb, ja'ich xi tatá'tsik tin abtsámal abal ti kin tolmiy k'al an yejetalábsik. ²⁶Pos jajá' in lé' t'ajat ti ki chu'u ejtal tatá'tsik ani t'e'pin t'ajat abal a ach'ámaltsik ke jajá' u ya'ul. ²⁷Yaw'lámadh k'ejle ani

walámich t'ajat ka chemech; por kó'ontsat ti yajnantsixtaláb k'al na Dios. Yab tokot jajá'k'i, naná' neye. Támun anchan' abal yab más ku kó'oy i t'e'pintaláb ké xu ko'olich. ²⁸Jaxtám tu lé' ku aba' jik'at ti ki álna'tsik abal ki kulbé tam ka chu'u juní ani abal yabich neye más kin lej t'e'pin. ²⁹Ka bach'utsik k'al yantam i kulbétaláb, kom i at kidhálich abal i belál an Ajátikláb ani ka k'ak'na' t'ajat an kidháblábsik xi jelti Jajá'. ³⁰Pos jajá' wala'ich t'ajat ka chemech k'al tin kwentak'i ti t'ójontsix an ta Kristo. Jajá' yab in ajay tinbá' tam ti tsích ti kin tolmiy k'al an t'ojláb xu ko'ol kom tatá'tsik yab a ejto ti kin tolmiy.

An tsubax lujattaláb

3 Ani xo' kidháblábsik, ki kulbétsik abal a belálich an Ajátikláb. Pos abal naná' yab i it'ixtaláb max tu wits'k'ontsitsik tu dhutsuntsi, pos alwa' t'ajat abal tatá'tsik. ²Ka kó'oytsik t'ajat i kwenta k'al an atiklábsik xu usnal ke in junwal jelti an pik'o', k'al an atiklábsik xin ok'tsxnál xowa' yab alwa' ani k'al an atiklábsik xin lé' kin chu'u ka t'aja'tsik an exól ba na t'u'úl. ³Pos xi tsubaxich lejtal exólidh, ja'ich wawá', xi k'ak'nálich na Dios k'al i ejattal ani u kulbé abal u dhabalábich k'al na Kristo Jesús. Yabich i ódhál ti kwenta max i ko'ol an exól ba ni t'u'úl o yaba'. ⁴Maske naná' neye u ko'ol k'ejle xant'ók'i ti ku bela' jeché'. Max jun xita' in chalpayal ke yejat kin bela' jeché', naná' más; ⁵pos tin waxikláb a k'ítsá tin wa'chinék tin chakam in exóliyat bu t'u'úl kom in

israelita neye ani in kidhtaláb k'al nin kidhtaltsik na Benjamín. Naná' in ebreo asta tin chakam ani nu táta'tsik, u ebreotsik jeye. U t'ajámal t'ajat jelt xan tin ulal nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés jelt xan tin wéwnál an fariseotsik. ⁶Kom anchan' tu wéwnámal jeché' an tak'ixtaláb, u at'ámal t'ajat xin belátsik na Kristo. U t'ajámal in lujtalk'i xan tin ulal nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés, ke ni jun xita' yab in ejtómál ti kin utsa' xata'. ⁷Por ejtal jeché' xin jalbíl t'ajatwi'ik abal naná', xo' u ulal abal yab xata' in jalbíl, k'al tin kwentak'i abal u exla' na Kristo. ⁸Ani yab tokot já'k'i jeché', aníl jeye ejtal xowa' ku ejto ku kó'oy, yab u ajyal max in jalbíl, más yán in jalbíl abal u bajúmalich ku exla' nu Ajátik Jesukristo. K'al tin kwentak'i na Kristo u tok'oy ku jila' ejtal ani u ajyal jelti amúl abal u lé' kin dhabalnájich k'al na Kristo. ⁹Anchan', ne'ech kin k'wajách junini' k'al Jajá', yab abalk'i yab u ch'ikat t'ajámal an tak'ixtaláb, ja'ich abal u ko'olich an lujattaláb xin pidhál na Dios xita' kin bela'ich na Kristo. Jeché' ja'ich jun i lujattaláb xi ne'ech ki kó'oy tam ku belmáchich. ¹⁰Naná' u lé' ku exla' na Kristo ani ku ach'a' nin cháp na Dios xi k'ál ti ejdhá ti ít tam ti chemdhá. Ku ach'a' jeye an yajtsiktaláb xi Jajá' in ach'ámál ani ku wat'na' neye an chemlá xi jelti Jajá' in wat'námál, ¹¹abal ku kó'oy neye an aysixtaláb kin ejdhá tam ka ejdhá ti ít an chemélomtsik.

**Xant'éy yejat ki t'aja' abal ki
bajaw xon ti lé' ku ulich**

¹²Yab exom u ulal ke u bajúmalich ejtal jeché', nibal u

lé' ku ulu ke in lujatich t'ajat; por u óntsal abal ku ejto ku bajaw xant'ók'i tin takwyámál na Kristo Jesús. ¹³Kidhábłábsik, naná' yab exom u ulal ke u bajúmich jeché'; por xowa' u t'ajál, ja'ich ku uk'tsích xu jilámich tu kúx ani u t'ajál i chápłáb abal ku bajaw xowa' k'wajat tu tamét. ¹⁴Anchan', ne'ech tám ku ejto ku bajaw xon ti yejat kin ulich ani ku áta' an ch'ejwalixtaláb xi tu kanál ki bach'u na Dios tú' walk'i' abal u k'wajatich k'al na Kristo Jesús.

¹⁵Jaxtám, ejtal xu k'wajatich lujat, yejat ki chalpay jeché'; ani max k'e'et xant'éy a chalpayaltsik, na Dios ne'ech jeye ti ki pidha'tsik ka cho'óbna'. ¹⁶Por asta xon ti bajúmalich ki lujku tibá', yab ku jilk'on taja'k'i, ki óntsi ki lujku tibá' ani ki kó'oy junini' ni chalab.

¹⁷Kidhábłábsik, ka wéwna' nu ok'tsixtal ani ka chu'utsik jeye xu k'wajflichtsik aníl'k'i jelt xan tu ok'tsámaltsik. ¹⁸Yánílich t'ajat tu utsámaltsik ani bél tu wits'k'ontsaltsik asta k'al ja'ma'tsik u wal, ke bél t'ajat wa'ach yán xita' xi yab in lé' ka t'ilan ke na Kristo chemdhats pajk'idh ban peltsidh te' k'al tin kwenta ni walastalábil. ¹⁹Por tam kin bajaw an pakwenib, jeché'tsik, ne'ech ka k'ibdhá. Pos jajá'tsik tokot in belál xowa' in kulbetnál ani in t'ek'álsik tinbá' k'al xowa' xi yejat ka tidhebétsik k'ál. Tokot in chalpayaltsik xowa' wa'ach teché' ti chabál. ²⁰Por wawá', ni chabábil ja'ich an walk'i' ani u k'wajat i aysísm ke taja' ban walk'i' ka tsích juní ni Lo'óxil, xi ja'ich an Ajátikláb Jesukristo. ²¹Jajá'

ne'ech ti ku jalk'untsi jeché' an ti t'u'úl xu chemel abal ki kó'oy jun i labidh t'u'úl xi jelti Jajá' in ko'ol. Jeché' ne'ech kin t'aja' k'al jayéch an cháp'láb xin ko'ol, xi k'ál ti ne'ech kin tak'iy ejtal xowa'kich.

**Ka kó'oytsik ech'ek'i i
k'ijidhtaláb k'al an Ajátikláb**

4 Jaxtám, kidháblábitsik xi tu k'anidhábitsik t'ajat ani xu lé' t'ajat kin k'ale tu ál'na'tsik, k'al tatá'tsik ta kwenta tin k'wajat in k'ijidh ani tatá'ichtsik ni k'wajat jelti nu ch'ejwalíb. Ka óntsi ka belá'tsik an Ajátikláb.

²U pakabédhál na Ebodia ani na Síntike abal kin kó'oytsik junini' nin chalab kom in belá'ichtsik an Ajátikláb. ³Ani tatá', Sísigo, xi tin juniknámál t'ajat k'al jeché' an t'ojláb, tu kontsal abal ka tolmíy jeché' an kidháblábitsik. Pos jajá'tsik, na Klemente ani xi k'e'ettsik jeye, t'ójnéksik junax k'al naná' abal ki t'ila' an alwa' t'ilab. Nin bij xi jeché'tsik k'wajat dhutsadh ban dhutsadh úw xon ti k'wajat dhutsadh xin ko'olichtsik an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal.

⁴Ki k'wajaytsik ech'ek'i i kulbél abal a belá'ichtsik an Ajátikláb. Tu wits'k'ontsaltsik juní: iKi kulbétsik t'ajat! ⁵Ke ejtal ti ki exla'tsik abal i alwa' iniktsik. An Ajátikláb k'unat i k'ij ne'ech ka tsích.

⁶Yab ki k'wajay ta t'e'pinaltsik k'al ni jun xata', ka óltsal na Dios ejtal xowa' a yéntsál. Ka óltsal k'al i óláb, k'al i pakabédhaxtaláb ani ka pidhál jeye ti jalbintsixtaláb.

⁷Ne'ech tám ki pidhantsik k'al na

Dios an ti k'ijidhtaláb, xi ja'ich jun i k'ijidhtaláb xi púlek t'ajat, ke yab xita' in ejtowal kin exbay. Jeché' an k'ijidhtaláb ne'ech ti ki beletnantsitsik an ta itsích ani ne'ech ka kó'oytsik junini' na chalab kom a belá'ichtsik na Kristo Jesús.

Ka chalpaytsik xowa' já' na alwa'

⁸Kidháblábitsik, tin ok'ontal, tu kontsal abal ka chalpaytsik tokotk'i xowa' tsubax, xowa' xu k'ak'náb, xowa' lujat, xowa' t'okat ani xowa' alwa'. Ka chalpaytsik tokotk'i xowa' alwa' ani xin tomnál ka k'ak'ná.

⁹Ka t'aja'tsik xowa' tu ok'tsámalsik, xowa' a ach'ámalsik u ulúmal ani xowa' a chu'úmaltsik u t'ajámál. Ki k'wajaytsik xan tu tak'yámalsik ani na Dios xin pidhnál an k'ijidhtaláb, ne'ech ka k'wajay k'al tatá'tsik.

**An tolmixtaláb xin
k'wajba' an kidháblábitsik
xi Filipos abal na Pablo**

¹⁰In kulbél t'ajat tin bij an Ajátikláb abal tin chalpayámalichtsik juní. Yab exom u ulal ke tin uk'tsámalichtsik, xowa' u ulal, ja'ich ke yab a kó'yámalsik xan tin tolmíytsik. ¹¹Yab u ulal jeché' abal u yéntsál t'ajat xata', pos u wit'ámalich kin k'wajay k'al xowa'k'i u ko'ol. ¹²U wit'ál kin k'wajay jelti jun i ch'ojontál ani u wit'ál jeye kin k'wajay jelti jun xita' xin ko'ol kidhat. U wit'ámál ku tametna' xowa'kich i yejetalábitsik, ku wat'na' i k'a'ínab o kin k'wajay in aj'uts, ku kó'oy yán xata' o kin k'wajay mapats. ¹³Ejtal u ejtowal

ku t'aja' kom na Kristo tin pidhál ti chapiktaláb. ¹⁴Por tu utsálsik ke alwa' t'ajat xan ta t'ajál abal tin tolmiyalsik k'al ejtal xowa' exom u wat'nál.

¹⁵Jelt xan ta cho'óbich tatá'tsik xi k'wajíl Filipos, ke tam tin kale Masedonia abal ku t'íla' an alwa' t'ilab, ejtal an belomtsik yab tin tolmiy, tokot tatá'k'itsik. Jeché' ta t'ajálsik anchan', ja'ich abal tu tolmiyámalsik ki belmách. ¹⁶Pos tam tin k'wajat Tesalónika, yáníl tin abtsi ti tolmixtaláb abal ku éyna' k'al xowa' u yéntsál. ¹⁷Naná' yab in k'wajat u chalpóm kin ch'ejwaliyat, xowa' naná' u lé', ja'ich ke tatá'tsik ka kó'oy más i alwa'taláb xon tu tak'ix na Dios. ¹⁸Pos naná' u bach'úmalich ejtal ani wat'atsich. K'al xowa' tin abtsitsik k'al na Epafrodito lejat k'ál u ko'olich. Xi tin abtsámalsik in junwal jelti niwiy ikbaxtaláb, jun i pikbantsixtaláb xin bach'wal na

Dios k'al yantam i kulbétaaláb. ¹⁹Pos nu Diosil, ne'ech ti ki pidha'tsik ejtal xowa' a yéntsál. Yán i alwa' ch'ejwalixtaláb in ko'ol ani ne'ech ti ki pidha'tsik kom a belálich na Kristo Jesús. ²⁰iKe an labidh t'okattaláb kin kó'oy malilíl i k'ij ni Táta' Dios! Anchan' ka t'ájan.

An chapnédhomtaláb xi tin ok'ontal

²¹Ti kin chapnédhantsitsik tin bij na Jesukristo, ejtal xu dhabalábichtsik k'al na Dios. An kidháblábsik xi teché' k'wajat k'al naná', ti abtsaltsik ti chapnédhomtaláb. ²²Ejtal xu dhabalábichtsik k'al na Dios xi teché'tsik u k'wajíl, ti abtsaltsik ti chapnédhomtaláb. Ti abtsaltsik jeye ti chapnédhomtaláb, xi k'wajattsik bin k'imá' an lej pulek tak'ix romano.

²³Ka bach'waltsik ech'ek'i nin alwa'tal ni Ajátik Jesukristo. Anchan' ka t'ájan.

An dhutsadh úw xi abtsin k'al na Pablo an belomtsik xi

Kolosas

Na Pablo in dhutsuntsal an belomtsik xi Kolosas

1 Naná', xu bij Pablo, tin abatwálejil na Jesukristo, kom na Dios anchan' tin le'námal. Naná', junax k'al an kidhábláb Timoteo, tu chapnédhálsik. ²Tu dhutsuntsaltsik jeché' an ti úw, kidháblábsik xi k'wajíl ban bitsow Kolosas, xa belálich tsubax na Kristo ani i dhabalábichtsik k'al na Dios. Ka bach'waltsik an alwa'taláb ani an k'ijidhtaláb xi tál ba ni Táta' Dios ani ba ni Ajátik Jesukristo.

An kontsintsixtaláb xin t'aja' na Pablo abal an belomtsik xi Kolosas

³Ech'ek'i i pidhál ti jalbintsixtaláb na Dios, nin Táta' ni Ajátik Jesukristo, tam ku ólan k'al tatá'tsik ta kwenta. ⁴Pos wawá' i ach'ámalich xan ta belálsik na Kristo Jesús ani xan ti jeye ta k'anidhálsik xu dhabalábichtsik k'al na Dios. ⁵Ejtal jeché', a t'ajálsik abal ne'ech ka bach'utsik an ch'ejwalixtaláb xi ta' k'wajat ta'padh tú' walk'i'. A bajawtsik ki k'wajay a aysím jeché' an

ch'ejwalixtaláb, tam ta ach'a'tsik an tsubaxtaláb xin ólnál an alwa' t'ilab. ⁶Jeché' an alwa' t'ilab xi t'iltsinéksik, ja'ich xi exom ti buk'el ani exom t'ajat ti jalk'untsáb k'al tin chalab an atiklábtsik putálk'i an k'ay'lá, anchan' xan ti támun k'al tatá'tsik tam ta t'iltsin tin alwa'tal na Dios ani a cho'óbna'tsik ke jeché' an alwa'taláb, tsubax lejtal. ⁷Jeché' ti ok'tsámalsik an kidhábláb Epafra xi wawá' i k'anidhál t'ajat ani xi t'ójnék jeye junax k'al wawá'. Jajá', ja'ich jun in alwa' t'ojnánil na Kristo abal tatá'tsik ta alwa'bíl. ⁸Na Epafra ja'ich tu tsi'dhantsámal jeché' an ti tsubaxtaláb ani tu utsa' abal i pidhnéksik t'ajat an ti k'anidhaxtaláb k'al an T'okat Ejattaláb.

⁹Jaxtám, tokotk'i ti cho'óbna' jeché', yab i jilámal tu ól k'al tatá'tsik ta kwenta. I kontsal na Dios abal ti ki pidha'tsik ka cho'óbna' alwa' k'al jun i chalab xi tál ban T'okat Ejattaláb xant'éy in lé'. ¹⁰Anchan' ne'ech tám ka ejtóch ki k'wajaytsik xan ti yejat ka k'wajay jun xita' xu dhabalábich k'al an Ajátikláb, ka t'ajálsik

ech'ek'i xowa' Jajá' in lé', ka t'ajáltsik tokot xowa' alwa' ani ka óntsal ka exla' alwa' na Dios. ¹¹I kontsal abal Jajá' ti ki likedha'tsik k'al nin t'okat labidh cháp abal ka ejtsik ka kuxuy xowa'kich k'al yantam i cha'attaláb, ¹²ani k'al i kulbétaláb ka pidháltsik ti jalbintsixtaláb an Táta'láb xi tu t'okedhantsámalich ti ejattal abal ki ejto ki bach'u ban tajaxtaláb xowa' ne'ech ti ku pidha' abal Jajá'ich tu dhabal. ¹³Na Dios tu káldha' bin tak'ixtal an lej at'ax xon tu k'wajatwi'ik ani tu k'wajba' bin tak'ixtal nin Chakámil xin k'anidhál t'ajat. ¹⁴Jeché' nin Chakámil, ja'ich xi tu lo'o k'al nin chemtal ani tu pakwlangtsi an ti walastalábil.

An lejkintaláb k'al na Dios k'al tin kwenta nin chemtal nin Chakámil

¹⁵Na Kristo, xi ja'ich nin Chakámil na Dios, tu xalk'antsal xan ti jeye na Dios xi yab i ejtowal ki chu'u. Jajá' k'e'jlejich Ja' ta' ti k'wajat tam ti na Dios yabél xata' in t'ajámal ani Jajá', ja'ich na más ultaláb k'al ejtal xowa'. ¹⁶Na Dios junax k'al nin Chakámil, in t'aja' ejtal xowa' wa'ach ban chabál ani ban walk'i', ejtal xowa' xi tejwa' ani xi yab tejwa', in jila' jeye an pakdha' tak'ix, an awiltalábsik, an ajátiklábsik ani xita'kich'i xin ko'ol i awiltaláb k'al xowa'kich, ejtal k'al Jajá' ti t'ajadh ani abal Jajá'. ¹⁷Jeché' an Chakámláb k'e'jlejich Ja' ta' ti k'wajat tam ti ejtal jeché' yabél t'ajadh ani Jajá' in teykóm ejtal xowa' t'ajadh. ¹⁸Ani yab tokot jeché'k'i, Jajá' ja'ich ni

ok'lékil wawá' xu belomich. Ja'ich na k'wajat jelti nin ók' an belomtsik ani an belomtsik ja'ich na k'wajat jelti nin putálíl nin t'u'úl. Ja'ich jeye xi tu pidhál an ti xe'chintaláb ani ja'ich xi okxinékich ka ejech ti ít abal ka k'wajay ultaláb k'al ejtalk'i. ¹⁹Pos na Dios in kulbetna' abal ban Chakámláb ka xalk'an ejtal xan ti jeye Jajá'. ²⁰Na Dios in t'aja' ka lejkin k'al Jajá' ejtal xowa' wa'ach ban chabál ani ban walk'i'. Jeché' an lejkintaláb in t'aja' k'al tin kwenta nin xich'ál nin Chakámil xin wak'la' tam ti chemech ban peltsidh te'.

²¹Tatá'tsik yabwi'ik i dhabaláb k'al na Dios ani a pojkaltsikwi'ik ta itsích. A t'ajáltsik an walastaláb, por xo', na Dios ti k'wajbámalichtsik alwa' k'al Jajá' ²²k'al tin kwenta an chemlá xin bach'u na Kristo bin t'u'úl. Jeché' in t'aja' anchan' na Dios abal ti ki ututsik i t'okat tin tamét, yab i walbidh ani k'al ni jun xata' xant'ok'ál ti ki walbiyattsik. ²³Por yejat t'ajat ka óntsi ta belomtsik k'al ejtal na ejattal ani yab ka jila'tsik an aytisixtaláb xa ko'ol k'al tin kwenta an alwa' t'ilab xa ach'ámalichtsik. Jeché' an alwa' t'ilab, ja'ich xu t'ilnal putálk'i an k'ay'lá; ani naná', xu bij Pablo, tin k'wajba' na Dios abal kin xe'chin neye tin tolmix ka t'ilan jeché' an alwa' t'ilab.

Na Pablo punk'untsidh abal kin t'ójontsi an belomtsik

²⁴Xo' in k'wajat in kulbél abal u ach'ál an yajtsiktaláb k'al tatá'tsik ta alwa'bíl, pos anchan', exom u kidhbayal ba nu t'u'úl an

yajtsiktaláb jelti xin ach'ámal na Kristo k'al tin alwa'bíl an belomtsik, ke ja'ich xi k'wajat jelti nin putálfl nin t'u'úl. ²⁵U bajúmalich kin k'wajay tin t'ójontsich an ti belomtsik, k'al tin kwenta an punk'untsixtaláb xi tin pidhámal na Dios abal tu t'ílsitsik kidhat an ti alwa' t'ilab k'al ta alwa'bílsik. ²⁶Jeché' an alwa' t'ilab xi na Dios in ko'olwi'ik yab tejwa' asta ti weje', ja'ich xi xo' in pidhámalich kin exla' xu dhabalábichtsik k'al Jajá'. ²⁷Na Dios in pidha'tsik kin cho'óbna' xu dhabalábichtsik k'al Jajá', ke an t'okat tsubaxtaláb xi ta' tin ko'olwi'ik yab tejwa', ja'ich jeye abal xi yabtsik u judío. Ani jachan' xowa' ta' tin ko'olwi'ik yab tejwa' na Dios, ja'ich jeché': ke na Kristo k'wajat ba na itsích ani anchan' a cho'óbichtsik alwa' abal ne'ech ka bach'utsik nin t'okat labidhtalábil.

²⁸Wawá' i t'ilál na Kristo, i tawnál ani i ok'tsal ejtalk'itsik k'al yantam i chalab abal kin exbaytsik alwa' ani ka k'wajaysik alwa' juntsik ti éb k'al na Kristo. ²⁹Naná' ja'ich tin t'ojnal k'al jeché' tin kwenta, in t'ojnal k'al ejtal an chápláb ani an awitaláb xi tin pidhál na Kristo.

2 U lé' ka cho'óbna'tsik ke naná' u t'ajál an chápláb tu kointsintsi abal ki tolmiyattsik k'al na Dios, abal ka tolmiyattsik jeye xu k'wajílsik Laodisea ani ejtal xi yabél tin chu'úmaltsik. ²Tu kointsintsaltsik abal ki likedhantsat ta itsích k'al na Dios ani ki k'wajaysik junini' i k'ánídháx. Anchan' ne'ech ka exbaytsik alwa' an tsubaxtaláb ani ne'ech jeye ka exla'tsik xowa' xin ko'olwi'ik yab

tejwa' na Dios, ke ja'ich na Kristo. ³Pos ba na Kristo tu tsi'il ejtal an chalab xi alwa' ani Jajá', ja'ich jeye xin pidhnál ka exbayat ejtal xowa' alwa'. ⁴Jeché' xowa' tu utsálsik, ja'ich abal yab ti ki k'ambiytsik ni jun xita' k'al i labidh t'ilabtsik. ⁵Pos maske naná' yab in k'wajat k'al tatá'tsik, ka t'aja'tsik jelti max tachan' in k'wajat. In kulbél t'ajat abal u ach'ál i k'wajattsik alwa' ani a óntsaltsik ka bela' na Kristo.

⁶Jaxtám, anchan' jelt xan ta bach'úmalichtsik na Jesukristo abal ta Ajátik, anchan' ti yejat ki k'wajaysik junini' k'al Jajá'. ⁷Ka kó'oytsik na ejattal k'wajat alwa' ba na Jesukristo, ka bela'tsik Jajá' in tsubtalk'i jelt xan ta ok'tsidchtsik ani ka pidhálsik ech'ek'i ti jalbintsixtaláb na Dios.

An ít xe'chintaláb xi ne'ech ki kó'oy tam ku k'wajách k'al na Kristo

⁸Ka kó'oytsik t'ajat i kwenta, yab ka exbantsitsik xin lé' ti ki k'ambiytsik k'al i t'ilabtsik ani i chalabtsik xi yab tsubax; jajá'tsik yab ba Kristo tin káldhál xowa' in ok'tsixonálsik, pos tokot in wewkóm in ok'tsixel i iniktsik ani i chalab xi teché'k'i ti k'ay'la.

⁹Pos ejtal xan ti jeye na Dios, k'wajat ba na Kristo. ¹⁰Tatá'tsik a ko'olich ejtal xowa' a yéntsal abal ki k'wajaysik alwa' k'al na Dios kom i k'wajatichtsik k'al na Kristo. Jajá' ja'ich na más ultaláb ké an ajátiklábtsik ani xita'kichk'i xin ko'ol i awitaláb k'al xowa'kich. ¹¹Aníl jeye, abal i k'wajatichtsik k'al na Kristo, i exólidhichtsik; por yab k'al i exól jelti xu t'ajtsinaltsik

an israelitatsik bin t'u'úl. Jeché' an exól xi na Kristo in pidhnál, ja'ich ke ti jalk'uyámalichtsik xan ta xe'echtsikwi'ik. ¹²Pos tam ta pujantsik, in junu jelti max i jolyatichtsik junax k'al na Kristo ani jelti max i ejdhátsik teye ti ít junax k'al Jajá', abal a bela'tsik ke k'al nin cháp na Dios ti ejdhá ti ít na Kristo. ¹³Ti we'él chabk'i', i k'wajattsikwi'ik jelti max i chemnek k'al tin kwenta an walastaláb xa ko'ol ani abal yab i exólidh kom yab i judíotsik; por xo', na Dios ti ejdhámalichtsik ti ít jelt xan tin ejdha' na Kristo ani ti pakwlantsámalichtsik ejtal an ta walab. ¹⁴Na Dios in paku ni júntsixtal xi ko'olwi'ik k'al Jajá'. Jeché' an júntsixtaláb, ja'ich ke yab i ejtómál ki t'aja' xan tin ulal nin tak'ixtal na Dios ani jeché' an júntsixtaláb, pákun tam ti na Kristo chemech pajk'idh ban peltsidh te'. ¹⁵Tam ti na Kristo chemech ban peltsidh te', in áta' an ajátiklábtsik ani an awiltalábtsik xi teykómté k'al an lej at'ax. In k'ántsi an tin awiltaltsik ani anchan' tin tidhebédha'.

**Ka aliysik xowa' xi
k'wajat ban walk'i'**

¹⁶Jaxtám xo', yabich ka t'ajálsik ti k'ij xita' ti kawyaltsik k'al tin kwenta xowa' a k'apal o k'al xowa' a uch'ál, k'al tin kwenta i ajibtsik, tam u witsél a ích' ani k'al tin kwenta jeye xant'éy yejat ka t'ajan tam in k'ítsájlil i koyóxnich. ¹⁷Ejtal jeché', ja'ich jelti jun in chalám xi k'wajat k'ejle ne'ech ka tsích, por xowa' nin lejtál, ja'ich na Kristo. ¹⁸Yab ka walka'tsik ki k'ántsin an

ti ch'ejwalixtaláb xa ko'olichtsik átadh k'al an ok'tsixtsik xin wáynál in cha'kálsik t'ajat tinbá'. Jajá'tsik in k'ak'nál i t'okat abatwáletsik, in ulal ke in chu'úmaltsik i xalk'antsixtaláb ani in t'ek'álsik t'ajat tinbá' k'al an chalabtsik xi jajá'k'ítsik in káldhál. ¹⁹Jeché' an ok'tsixtsik yab k'wajat k'al a Kristo. Na Kristo ja'ich na k'wajat jelti nin ók' an belomtsik ani wawá' xu belomich, ja'ich nu k'wajat jelti nin putálil nin t'u'úl. Na Kristo ja'ich nin t'ajál abal ku belmách más, tu likedhantsal ti ejattal ani in t'ajál abal ku k'wajay junini' i chalab, anchan' xan ti na Dios in lé' kin chu'u ku k'wajay.

²⁰Tatá'tsik i k'wajat teye jelti max i chemnekich k'al na Kristo, abal a jilámalichtsik an chalab xi yab alwa' ani xowa' a t'ajálsikwi'ik. Pos max anchanich ta k'wajattsik, ¿jant'ók'i pé tám bél ta exbantsaltsik tin tak'ixtal an ok'tsixtsik ²¹xin ulaltsik enché': "Yab ka taka'tsik jachan', yab ka k'aputsik jachan', yab ka téyna'tsik jachan'?" ²²Ejtal jeché' xowa' in ulaltsik, ne'ech ka taley, pos yab xata' in éy, in ch'a ok'tsixtal i iniktsik. ²³Tsubax k'ejle, ke ejtal jeché' u xalk'anal jelti jun i alwa' chalab abal in ulaltsik ke yejat ka wéwnál jun i belomtaláb, ka k'óoy i cha'attaláb ani ka yajlombédhál tabá'. Por ejtal jeché', yab xata' ti alwa', pos yab ne'ech ka ejto ka kubdha'tsik k'ál xowa' in kulbetnál na t'u'úl.

3 Jaxtám, kom i k'wajat teye jelti max i ejdhatsichtsik ti ít junax k'al na Kristo, ka aliysik tokot xowa' wa'ach walk'i', xon ti

k'wajat na Kristo buxúl tin eját na Dios. ²Ka chalpaytsik xowa' wa'ach walk'i' ani yab tokot xowa' wa'ach ban k'ay'lá. ³Pos kom jelti max i chemechtsik junax k'al na Kristo, xo' a ko'olichtsik an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal chinat junax k'al Jajá' ba na Dios. ⁴Na Kristo ja'ich xi ti pidhálsik an ti xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal. Ani tam Jajá' ka tsích, ne'ech ka xalk'anich an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal xa ko'olichtsik ani ne'ech jeye tám ki k'wajaytsik junax bin labidh t'okát.

**An xe'chintaláb tam ti yabél
a belálsik na Kristo ani an
xe'chintaláb tam ta bela'ichtsik**

⁵Jaxtám, kom jelti max i chemech ani i ejech ti ít junax k'al na Kristo, yejatich ka jila'tsik ka t'aja' an walastalábsik xi jelti jeché': Yabich ki k'wajaytsik yab exbadh, yabich ka t'aja' xowa' at'ax, yabich ka t'aja' xowa' a ach'ál in kulbetnál na t'u'úl ani nibal xa chalpayal xowa' yab alwa'. Yabich jeye ki ch'e'ne'bé, pos jeché' in junwal jelti max a k'ak'nál i ch'ilabtsik. ⁶Pos ja'ich k'al jeché' tin kwenta tu tsi'il an yajtsiktaláb xi tál ba na Dios abal an atiklábtsik xi yab in t'ajál ti k'ij an tak'ixtaláb; ⁷ani tatá'tsik ja'ichwi'ik a t'ajál ejtal jeché' ti we'él chabk'i'. ⁸Por xo', ka jila'ichtsik jeye ejtal jeché': an chákub, an chákúxtaláb, an at'ax chalab, an odhbijixtaláb ani an at'ax t'ilab xa ulaltsik. ⁹Yabich ki k'ámbíxintsik jún ani jún kom a jilámalichtsik an weje' chalab xi yab alwa' ani xowa' jeye a t'ajálsikwi'ik. ¹⁰Pos xo' a

bach'úmalichtsik an ít chalab xin pidhnál na Dios. Jeché' an ít chalab, a Dios in t'ajámál ani exom in ítmédhál ba tatá'tsik asta ka exla' alwa' Jajá'. ¹¹Yab in ódhál ti kwenta max i griego o i judío, max i exólidh o yaba', max i píl inik xu k'wajíl k'unat o i píl inik xu k'wajíl ów, i jolib o i ajátikláb; pos na Kristo ja'ich na más ultaláb ani Jajá', k'wajat bin itsích ejtalk'i' xita' k'al ti ka bach'wat.

¹²Na Dios ti k'anidhálsik ani ti takwyámalsik abal Jajá' tiki dhabalna'. Jaxtám, ki k'wajáchtsik i kó'óntsíx ti yajnantsixtaláb, ti alwa'taláb ani i cha'attaláb; ka kuxuy xowa'kichk'i' ani yabich ki pojxaxmétsik. ¹³Ki kó'óntsíxintsik ti cha'attaláb jún ani jún ani ki pákwálátsíxin jún ani jún max ki wálsíxin. Anchan' jelt xan ti na Kristo ti pakwlantsámalsik, anchan' teye ka t'aja'tsik. ¹⁴Ani ki k'ánídháxintsik t'ajat, pos jeché' ja'ich nin t'ajál ka kó'oytsik junini' na chalab k'al ejtal xowa'kichk'i'. ¹⁵Ke nin k'ijidhtalábil na Dios ka k'wajay ba na itsích abal ti ki óltsitsik xan ti yejat ki k'wajay, pos ja'ich k'al jeché' tin kwenta ti kanyámalsik na Dios abal ki k'wajách jelti max jún tokot. Ani ka pidhálsik t'ajat ti jalbintsixtaláb.

¹⁶Ke nin káwintal na Kristo ka kó'oytsik t'ajat ba na itsích. Ki ók'tsíxintsik ani ki pákábédháxintsik jún ani jún k'al yantam i chalab. Ka ajatna'tsik i ajatláb ani i ajatlábtsik xi ijsinal k'al an T'okat Ejattaláb. Ka ajtintsitsik na Dios k'al yantam i k'ak'naxtaláb xi tál ba na itsích.

¹⁷Ani ejtal xowa' ka t'aja' o ka ulu, ka t'aja'tsik tin bij an Ajátikláb Jesús, ka pidhál ti jalbintsixtaláb na Dios an Táta'láb tin bij na Jesús.

Xowa' yejat kin t'aja' jun i belom

¹⁸Tomkidh mímlábsik, yab ka ch'ikat t'aja' na tomkíl, pos jeché' ja'ich yejat ka t'aja'tsik kom a belálich an Ajátikláb. ¹⁹Tomkidh pay'lomlábsik, ka k'anidha' na tomtal ani yab ka chakuntsi.

²⁰Chakamtsik, ka exbantsi ejtal xowa' kin ulu na táta' ani na nána', pos jeché' ja'ich nin lé' an Ajátikláb. ²¹Táta'lábsik, yab ka chakúdha' na chakámiltsik abal yab kin jila'tsik kin t'aja' xowa' alwa'.

²²T'ójontsiksik, ka exbantsitsik xowa' kin ulu na ajátik xi teché' ti k'ay'lá, yab tokotk'i ki t'ójon tam k'wajat ti telálsik, abal a lé' ki chu'tat ke i alwa' t'ojnaltsik. Ki t'ójontsik k'al jun a itsích tsubax abal ka t'aja'tsik xowa' in lé' na Dios.

²³Xowa'kich ka t'aja', ka t'aja'tsik k'al yantam i kulbétaaláb, jelti max i k'wajat a t'ójontsal na Ajátik ani yab i atiklábsik. ²⁴Pos a cho'óbichtsik ke na Kristo ja'ich an Ajátikláb xi k'wajat a t'ójontsal ani Jajá' ne'ech ti ki pidha'tsik an ti ch'ejwalixtaláb xa lujyaltsik ka bach'u. ²⁵Por xita' in t'ajál xowa' yab alwa', ne'ech ka pidhan k'al na Dios an ti yajtsiktaláb k'al tin kwenta xowa' in t'ajámal; pos na Dios yab k'wajat ti takukúl an ti atiklábsik.

4 Ajátiklábsik, ka t'aja'tsik xowa' alwa' ani lujat k'al na t'ojnáiltsik. Pos yejat ka chalpay abal a ko'oltsik teye jun a Ajátik xi k'wajat walk'i'.

²Ki ólantsik ech'ek'i, yab ki óbemétsik ta ól ani ka pidhál ti jalbintsixtaláb na Dios. ³Ti ku kotsintsi weye abal an Ajátikláb ti ku tolmíy ki ela' xan ti ki t'ila' an alwa' t'ilab. Anchan', ne'ech tám ki ejto ki pidhna' ka cho'óbná xowa' k'wajatiwí'ik yab tejwa' k'al tin kwenta na Kristo, pos ja'ich k'al jeché' tin kwenta tin k'wajat tin wik'nél. ⁴Ti kin kotsintsi abal ku ejto ku t'ila' tajax jelt xan ti yejat ku t'aja'.

⁵Ka kó'oytsik t'ajat i kwenta k'al xowa' a t'ajál ani ki k'wajaytsik alwa' k'al an atiklábsik xi yab u belom abal ka ejto ka t'iltsitsik an ti alwa' t'ilab tam wa'ach xan ti ani xontik'i ti ka ejto. ⁶Yejat ki káwintsik k'al i cha'attaláb abal kin ach'a' alwa' xita' na tolmíyal ti t'ilom ani yejat ka cho'óbnatsik xan ti ne'ech ka tók'oyal jun xita'.

An chapnédhomtaláb xi tin ok'ontal

⁷Na Tíkiko, an kidhábláb xi k'anidhál t'ajat, ne'ech ti ki óltsitsik ejtal xan tin k'wajat neye. Jeché' an kidhábláb, ja'ich jun i alwa' t'ojnal xin t'ójontsal an Ajátikláb junax k'al naná'. ⁸Jaxtám tu aba' tachan' xon ta k'wajattsik abal ti ki óltsi xan tu k'wajat weye ani abal ti ki k'ijidhmédhantsitsik ta itsích. ⁹Na Onésimo, an kidhábláb xu belom jeye in lujtalk'i, xi wawá' i k'anidhál t'ajat, ne'ech jeye k'al na Tíkiko. Jeché' na Onésimo, ja'ich jún ti éb xi tatát'sik a kidhtal. Jajá'tsik ne'ech ti ki t'iltsi ejtal xowa' u támnal teché'.

¹⁰Na Aristarko, xi k'wajat ban wik'axte' junax k'al naná', ti

abtsaltsik ti chapnédhomtaláb. Ti abtsal jeye ti chapnédhomtaláb na Markos, nin ch'ejel kidháb na Bernabé. Naná' tu utsámalichtsik abal ka bach'u alwa' na Markos max ka k'ale ti ki álna'. ¹¹Ti abtsaltsik jeye ti chapnédhomtaláb na Jesús, xu bijyáb jeye ta Justo. Jeché'tsik, ja'ich an judíotsik xi belmách ani u t'ojnal junax k'al naná' abal ki t'ila' xan tu tak'ix na Dios ani tin k'ijidhmédháltsik t'ajat. ¹²Ti abtsaltsik jeye ti chapnédhomtaláb na Epafra, jún ti éb xi tatá'tsik a kidhtal xi k'wajat jeye in t'ójontsal na Kristo. Jajá' ech'ek'i t'ajat in t'ajál an chápáláb abal ti ki kontsintsitsik ki k'wajay tsububudh a itsích ani ki k'wajaytsik in lujtalk'i a t'ajál tokot xowa' in lé' na Dios. ¹³Pos naná' u chu'tal xan tu k'wajíl t'ajat ti ól na Epafra k'al tatá'tsik ta kwenta ani k'al tin kwenta jeye an kidháblábitsik xu k'wajíl ban bitsowsitsik xin bij Laodisea ani

Ierápolis. ¹⁴Na Lukas, an ilálix xi wawá' i k'anidhál t'ajat, ti abtsaltsik ti chapnédhomtaláb ani na Demas jeye.

¹⁵Ti kin chapnédhantsitsik an ti kidháblábitsik xu k'wajíl Laodisea. Ti kin chapnédhantsitsik an ta Ninfas ani ejtal an kidháblábitsik xu junkunal bin k'imá' jeché' an kidhábláb. ¹⁶Tam ka ok'óchtsik ka ajay jeché' an dhutsadh úw, ka abna' Laodisea abal ka ajintsattsik jeye an belomtsik xi taja'. Ani an dhutsadh úw xu abtsám an belomtsik xi Laodisea, ne'ech jeye ti ki abtsi abal ka ajaytsik. ¹⁷Ka utsa'tsik na Arkipo abal kin t'aja' ejtal an t'ojláb xi punk'untsidh k'al an Ajátikláb.

¹⁸Jeché' an chapnédhomtaláb, tu dhutsuntsámaltsik k'al naná' t'ajat u k'ubak ani u dhuslábil. Ka chalpaytsik abal naná' in k'wajat tin wik'nél. Ka bach'waltsik ech'ek'i nin alwa'tal na Dios. Anchan' ka t'ájan.

An jidhtal dhutsadh úw xi abtsin k'al na Pablo an belomtsik xi

Tesalónika

**Na Pablo ani nin juniktsik
in dhutsuntsal an belomtsik
xi Tesalónika**

1 Naná', xu bij Pablo, junax k'al na Silbano ani na Timoteo, tu dhutsuntsal jeché' an ti úw, kidháblábsik xi k'wajíl Tesalónika, xi k'wajatichtsik junini' k'al na Dios an Táta'láb ani k'al an Ajátikláb Jesukristo. Ka bach'waltsik an alwa'taláb ani an k'ijidhtaláb xi tál ba ni Táta' Dios ani ba ni Ajátik Jesukristo.

**An ok'tsixtaláb xin pidhnál
k'al nin belomtal an
kidháblábsik xi Tesalónika**

²Ech'ek'i i pidhál ti jalbintsixtaláb na Dios k'al tatá'tsik ta kwenta ani tam ku ólan, tu kontsintsaltsik teye. ³I t'ilál t'ajat tin tamét ni Táta' Dios xowa' alwa' a t'ajáłtsik abal i belomich. I t'ilál jeye an t'ojláb xa t'ajáłtsik k'al tin kwenta an k'anidhaxtaláb xa ko'oltsik ani kom i k'wajattsik a aytsím ni Ajátik Jesukristo, jaxtám ta kuxyal xowa'kichk'i. ⁴Kidháblábsik xi

k'anidhábsik k'al na Dios, i cho'ób abal Jajá' ti takwyámalsik. ⁵Pos tam ti wawá' i uldha' ba tatá'tsik an alwa' t'ilab, yab ulich k'al i t'ilabk'i, ulich k'al yán in cháp, k'al an T'okat Ejattaláb ani k'al yantam i belomtaláb kom wawá' i cho'óbich alwa', ke jeché' ja'ich an tsubaxtaláb. Pos a cho'óbsik alwa' xan tu k'wajinek ba tatá'tsik abal ta k'ánéłtsik.

⁶Ani tatá'tsik, a wéwna' ni xe'chintal ani nin xe'chintal an Ajátikláb; a bach'utsik an alwa' t'ilab k'al jun i kulbétaaláb xin pidhnál an T'okat Ejattaláb, maske a wat'na'tsik k'ejle t'ajat yán i yajtsiktaláb. ⁷Ani anchan' a bajawtsik ki k'wajay jelti jun i ok'tsixtaláb abal ejtal an belomtsik xu k'wajíl ban chabáłtsik xi Masedonia ani xi Akaya. ⁸Pos k'al tatá'tsik ti tujeý ani xo' buk'enekich, yab tokotk'i Masedonia ani Akaya, buk'enekich putáłk'i nin alwa' t'ilábil an Ajátikláb. Ani cho'ópte jeye xan ta beláłtsik na Dios, pos asta wawá' i chu'tal ke yabich yejat ki t'ila' xata'. ⁹Pos jajá'tsik in t'ilál

xan tu bach'wat k'al tatá'tsik ani xan ti jeye ta jila'tsik ka k'ak'na' an ch'ilabtsik abal ka bela'ichtsik na Dios ani anchan', ka tujúchtsik ka t'ójonsti jeché' na Dios xi ejat ani tsubax. ¹⁰Ani in t'ilálsik jeye xan ta k'wajattsik a aytsím tam ka witsiy juní na Jesús xi k'wajat walk'i'. Jeché' na Jesús, ja'ich nin Chakámil na Dios xi chemdhá ani na Dios in ejdha' ti ít. Jajá' ja'ich xi tu lo'wal abal yab ki bach'u an k'ak'adh yajtsiktaláb xi ne'ech ka tsích tayíl.

**Nin t'ojlábil na Pablo ban
bitsow xi Tesalónika**

2 Kidháblábitsik, pos a cho'óbitsik alwa', ke yab jolatki' an álnaxtaláb xi t'aja' tachan'. ²Pos anchan' jelt xan ta cho'óbichtsik, tam ti más ok'ox u k'ale ban bitsow Filipos. Taja' u odhbijyat ani u t'ajtsin xan ti ku le'ná, por na Dios tu tolmiy abal ki t'ila' ba tatá'tsik nin alwa' t'ilábil k'al ni jun i jík'ib, maske u at'nal t'ajat chapik. ³Pos yab u uk'pinék tu k'wajat tam tu xe'chin tu tawnax, nibal u t'iltsixnék k'al i at'axtaláb, nibal abal ku k'ambixin. ⁴Anchan' tu káwin, kom na Dios tu káldha' tu alwa' ani tu punk'untsámal abal ki t'ila' an alwa' t'ilab. Yab i t'aja' xowa' in kulbetnál an atiklábtsik, i t'aja' xowa' in lé' na Dios, xin ejtowal ti ku chu'tsi an ti itsích. ⁵Anchan' jelt xan ta cho'óbichtsik, yab jayk'i i tawnámal ni jun xita' k'al i labidh t'ilabtsik abal ki k'ambiy, nibal i k'ambixnámal jun xata' abal ki áta' i tumín. Na Dios in cho'ób alwa' jeché'. ⁶Yab

jayk'i i alyámal ku k'ak'na' k'al an atiklábtsik, nibal k'al tatá'tsik, nibal k'al xi k'e'ettsik, maske ne'ech k'e'jlewí'ik ki ejto ki ulu ku tolmiyat kom tu abatwálejil na Kristo, por yab i t'aja' anchan'. ⁷I kó'oy t'ajat i k'anidhaxtaláb k'al tatá'tsik, jelt xan ti jun i nána'láb in tsutsúdhál ani in beletnál nin chakámiltsik.

⁸Tu k'anidháltsik, ke i lé'ak max yab tokot ják'i tu pidha'tsik an tin alwa' t'ilábil na Dios, tu pidha'tsik jeye an ti ejattal; pos i bajúmalich ki kó'oy t'ajat i k'anidhaxtaláb k'al tatá'tsik. ⁹Kidháblábitsik, tatá'tsik a t'ílóm xan tu t'ójnék ani tu chekenek abal ki ejto ki wat'ba' tibá'. Akal i k'ij u t'ójnék abal yab ki t'ojliy ni jun xita' xi tatá'tsik tam tu xe'chin ki t'ila' nin alwa' t'ilábil na Dios.

¹⁰Tatá'tsik a cho'ób ani na Dios jeye, abal u k'wajinek t'okat ani lujat k'al tatá'tsik xi belomichitsik, abal yab xita' kin ejto ti ku walbindha' k'al ni jun xata'. ¹¹Ani a cho'óbitsik jeye xan ti pakabédhámaltsik ani i k'ijidhmédhámaltsik juntsik ti éb xi tatá'tsik a kidhtal, jelt xan tin t'ajál jun i táta'lláb k'al nin chakámiltsik. ¹²Tu punk'untsámaltsik abal ki k'wajaysik xan ti yejat ka k'wajay xu dhabalábichtsik k'al na Dios, xi ti takwyámalich abal ki k'wajaysik teye ba nin tak'ixtal ani bin labidh t'okát.

¹³Pos ja'ich k'al jeché' tin kwenta ti ech'ek'i i pidhál ti jalbintsixtaláb na Dios; pos tam ti tatá'tsik a ach'a' nin alwa' t'ilábil na Dios, xi wawá' i t'ila', yab a bach'utsik jelt in káwintal i iniktsik. Jeché' nin alwa'

t'ilábil na Dios, ja'ich xi ti t'ajátsik ka jalk'úch na chalab, tatá'tsik xa belálich. ¹⁴Kidhábłábsik, tam ta at'an k'al na at kidhtaltsik, jayéchk'i teye a tamutsik jelt xan tin tamu an belomtsik xin belálichtsik na Dios xi k'wajattsik Judea xu dhabalábichtsik k'al na Kristo Jesús, pos anchan' jeye ti at'antsik k'al nin at kidhtaltsik. ¹⁵Jeché' an judíotsik, ja'ich nin chemdha' an Ajátikláb Jesús; anchan' jelt xan ti más ok'ox, in chemdhámal an t'iltsixtsik ani wawá' tu aja' ku kale. Yab in k'ak'nálsik na Dios ani in at'ál an atiklábtsik, ¹⁶pos tam i lé' ki tawna' xi yabtsik u judío abal ka lo'eytsik jeye, yab tu walkál ki t'aja'. Anchan', más u walbinalichtsik. Por xo', exomich in bajwal xowk'i nin k'ak'adh yajtsiktalábil na Dios ne'ech ka ulchich ba jajá'tsik.

Na Pablo in le'nál kin álna' juní an belomtsik xi Tesalónika

¹⁷Kidhábłábsik, tam ti wawá' u kale wé' i k'ij xon ti tatá'tsik i k'wajat, maske yab tu chu'taltsik, ech'ek'i i k'wajattsik ba ni ejattal ani i lé' t'ajat ku k'ale juní tu álna'tsik. ¹⁸I exámalich ku k'ale; naná', xu bij Pablo, yánflich u exámal kin k'ale, por ech'ek'i tin tamk'uyal an lej at'ax. ¹⁹Pos, ¿jowa' já' ni aytsixtal, ni k'ijidhtalábil ani xant'ók'i tu k'wajat u kulbél ani k'ijidh? ¿Yabxe' ja'ich tatá'tsik tam ka tsích ni Ajátik Jesukristo? ²⁰Tsubax, tatá'tsik ja'ich ni k'ijidhtalábil ani xant'ók'i tu k'wajat u kulbél.

3 Ani tám, kom yabich más i ejto ki kuxuy, i chalpay ku

jilk'on Atenas wawá'k'i kwetém ²ani ki aba' an kidhábłáb Timoteo abal ti ki tak'iytsik ani ti ki pakabédha'tsik ka óntsi ta belom. Jeché' na Timoteo, ja'ich jeye jun in t'ójontsixel na Dios xi t'ójnék junax k'al wawá' abal ka t'ilan an alwa' t'ilab k'al tin kwenta na Kristo. ³Pos yab i lé' ki chu'u ke ni jun xita' kin jila' tinbá' k'al tin kwentak'i an taktamixtaláb xi kin ach'a'. Tatá'tsik a cho'ób alwa' ke ko'ol ki wat'na' ejtal jeché'. ⁴Pos tam ti tachan' bél tu k'wajat k'al tatá'tsik, i ulu abal ne'ech ki wat'na' i yajtsiktaláb ani anchan' ti támun, jelt xan ta cho'óbichtsik. ⁵Ani jaxtám naná', kom yabich más u ejto ku kuxuy, u abna' ki konyattsik xan ta k'wajat k'al tin kwenta an belomtaláb, pos u ch'ejnál ke an lej at'ax ti ki júna'tsik xon ti yab alwa' ani ke ni t'ojlábil ka kale jelti max yab xata' in jalbíl.

⁶Por xo', na Timoteo witsenekich ani tu tsi'dhantsi ti tsubaxtaláb k'al tin kwenta an belomtaláb ani an k'anidhaxtaláb xa ko'oltsik. Tu óltsi jeye abal tatá'tsik ech'ek'i tu chalpayal k'al yantam i k'anidhaxtaláb ani ke tatá'tsik a lé'akich t'ajat max ti ku chu'úch, anílk'i jelt xan ti wawá' i ach'ál. ⁷Jaxtám, kidhábłábsik, tam ti cho'óbna' ke a óntsalsik ta belom, i bach'u t'ajat i k'ijidhtaláb maske exom i wat'nál i yajtsiktaláb ani i taktamixtaláb. ⁸Tam ti cho'óbna' ke tatá'tsik a óntsal ka bela' an Ajátikláb, u likedhantsat t'ajat an ti ejattal. ⁹Kidhábłábsik, ¿Janti ne'ech ki ejto ki pidha' más ti jalbintsixtaláb na Dios k'al tatá'tsik

ta kwenta ani k'al tin kwenta an k'ijidhtaláb xi tatá'tsik tu pidhámáal tin tamét Jajá'? ¹⁰Akal i k'ij i pakabédhál na Dios abal ti ku walka' ku k'ale tachan' tu álna'tsik ani tu óltsitsik xowa' bél u k'ibel abal ka ejto ki belmáchtsik xan ti yejat.

¹¹I lé' ke ni Táta' Dios ani ni Ajátik Jesukristo, ti ku tolmiy abal ki ejto ku k'ale tachan' tu álnox. ¹²Ani ke an Ajátikláb ti ki tolmiytsik abal ka kó'oy más púlek an k'ánídháxtaláb jún ani jún ani k'al ejtalk'itsik, jelt xan ti wawá' ti ko'ol an k'anidhaxtaláb k'al tatá'tsik. ¹³Ti ki tolminitsik jeye an ta itsích abal ki k'wajaytsik junini'k'i, t'okat ani yab i walbidh tin tamét ni Táta' Dios tam ka tsích ni Ajátik Jesús k'al ejtal xi Jajá' in t'ókómal.

An xe'chintaláb xin lé' na Dios

4 Ani xo', kidháblábitsik, tu pakabédhátsik ani tu punk'untsaltsik jeché' tin bij an Ajátikláb Jesukristo: anchan' xan tu óltsitsik ki k'wajay xan tin lé' na Dios, anchan' ka óntsi ka t'aja'tsik ech'ek'i.

²Tatá'tsik, a cho'ób xowa' já' an tak'ixtaláb xi tu pidha'tsik k'al tin awiltal an Ajátikláb Jesús. ³Xowa' na Dios in lé', ja'ich ke tatá'tsik ki k'wajách i t'okat; ke yabich xita' ka junkun k'al xi yab in tomtal, ⁴ke an pay'lomlábitsik kin wit'a' ka k'wajay t'okat k'al nin tomtal ani kin k'ak'nál. ⁵Yab kin t'ajtsi xowa' yab alwa' nin tomtal, jelt xan tin t'ajál an atiklábtsik xi yab in exlál na Dios. ⁶Ke ni jun xita' yab kin

k'ambintsi tin tomtal nin at kidháb, pos xita' kin t'aja' anchan', ne'ech ka pidhan púlek ti yajtsiktaláb k'al an Ok'óxláb, jelt xan tu utsámalichtsik más ok'ox. ⁷Pos na Dios yab tu takwyámáal abal ku k'wajay k'ibenek, tu takwyám abal ku k'wajay t'okat. ⁸Pos anchan' pé, xita' kin ch'ikat t'aja' jeché' an ok'tsixeláb, yab exom in ch'ikat t'ajál jun i ani' inik, exom in ch'ikat t'ajál a Dios, xi tu pidhámáal tin T'okat Ejattal.

⁹K'al tin kwenta an k'anidhaxtaláb k'al na at kidhábitsik, yab yejat tu dhutsuntsitsik, pos na Dios ti ok'tsámalichtsik abal ki k'ánídháxintsik jún ani jún. ¹⁰Ani anchan' jeye ta k'anidhátsik ejtal an kidháblábitsik xu k'wajátsik putál Masedonia. Kidháblábitsik, por tu pakabédhátsik abal bél ka pubédha'tsik más na k'anidhaxtal. ¹¹Ki k'wajajantsik alwa' ani ka óntsi na t'ojlábitsik, ki t'ójontsik k'al na k'ubak jelt xan tu punk'untsámaltsik, ¹²abal ki k'ak'ná k'al xi yabtsik u belom ani abal ka kó'oytsik ejtal xowa' ka yéntsi.

Tam ka tsích an Ajátikláb

¹³Kidháblábitsik, i lé' ki chu'u ka cho'óbna'tsik xant'éy ne'ech ka támun k'al an kidháblábitsik xi chemnekich abal yab ki k'wajaytsik i t'e'pinal jelti xi k'e'ettsik xi yab in ko'ol ni jun i aytsixeláb. ¹⁴Anchan' xan ti belál ke na Jesús chemech ani ejech ti ít, anílk'i jeye ti ne'ech ka ejdhá k'al na Dios an kidháblábitsik xi chemnekichtsik ani ne'ech ka júná xon ti k'wajat na Jesús.

¹⁵Jeché' xowa' tu utsálsik, ja'ich xowa' tu utsámál an Ajátikláb: ke ejtal wawá' xu belom, xi ku jilk'on ejat asta tam ka tsích an Ajátikláb, yab ne'ech ku júná ok'ox ani tayíl xi chemneksik. ¹⁶Pos Jajá' t'ajat an Ajátikláb ne'ech ka pa'ay tuwa' walk'i' xon ti k'wajat ani k'al in chapik tawnaxtal, k'al jun i káwintaláb jelt xan tu káw in ok'lékil i t'okat abatwáletsik ani k'al in kornetajil a Dios, ne'ech ti tawnax. Tám, xi chemnekichsík ani in belámál na Kristo, ne'ech ka ejdhátsik ok'ox. ¹⁷Tayíl, wawá' xi belál na Kristo xu jilk'onék ejat, ne'ech ku júná junax k'al jajá'tsik ban tokow abal ku éláxin taja' t'ek'at k'al an Ajátikláb. Ani anchan' ne'ech tám ku k'wajách malilíl i k'ij k'al an Ajátikláb. ¹⁸Jaxtám, yejat ki púbédhántsíxintsik ta ejattal jún ani jún k'al jeché' xowa' tu t'ílsaltsik.

5 Kidháblábsik, por k'al tin kwenta an k'ij xowk'i' ti ne'ech ka tsích an Ajátikláb, yab yejat tu dhutsuntsitsik. ²A cho'óbichsík alwa', ke tam kin bajaw jachan' an k'ij xowk'i' ti ne'ech ka tsích an Ajátikláb, ne'ech ka tsích jun jik'towále tam yab xita' in t'ílólm; ne'ech ka tsích jelt xan tu ulel jun i kwé' tam akal. ³Tam an atiklábtsik k'wajat in ulaltsik enché': "Ejtal k'wajat alwa' ani k'ijidh", támich ti ne'ech ka ulich jun jik'towále an pakwenib. Jelt xan ti an mímláb xi k'wajat kó'odh in ach'ál jun jik'towále an yajal abal ne'ech kin wa'chích an chakam, anchan' jeye ti ne'ech kin tamu jeché' an atiklábtsik. Ani yab ne'ech kin

ejtotsik kin jek'a'. ⁴Kidháblábsik, por tatá'tsik yab i k'wajat ban jik'waxtaláb ani yab ne'ech ki yak'wantsik uk'pidh tam kin bajaw jachan' na k'ítsá xowk'i' ti ne'ech ka tsích an Ajátikláb. Yab ne'ech ki yak'wantsik uk'pidh, jelt xan ti jun i kwé' u yak'wax uk'pidhk'i'. ⁵Pos ejtal tatá'tsik a junwal jelti an tajaxtaláb ani jelti tam k'ij. Yab i junwal jelti an jik'waxtaláb nibal jelti tam akal. ⁶Jaxtám ti yab yejat ku xe'chin uk'pipidh jelti xi k'e'ettsik. Ku k'wajay ech'ek'i' t'ojojodh ani lej inik. ⁷Xu wayaltsik, tam akal tu wayaltsik ani xu uch'altsik, tam akal tu uch'altsik. ⁸Por wawá', xu k'wajat jelti an tajaxtaláb, yejat ku k'wajay ech'ek'i' lej inik. Ki éyna' jelti i dhabuxtaláb an belomtaláb ani an k'anidhaxtaláb, jelt xan ti jun i soldado in éynal jun i pat'ál kin dhabuy k'al nin tamét. Ani jelt xan ti jun i soldado in éynál jun i pat'ál kojáláb abal kin kojna', anchan' ti ki éyna' an lo'eltaláb xu k'wajat i aytsím. ⁹Pos na Dios yab tu takwyámal abal ki bach'u i yajtsiktaláb, tu takwyámal abal ki bach'u i lo'eltaláb k'al tin kwentak'i' ni Ajátik Jesukristo. ¹⁰Na Jesukristo chemech k'al wawá' ti kwenta abal ki ejtóch ku k'wajay junax k'al Jajá', maske u k'wajat ejat o u k'wajat chemnek. ¹¹Jaxtám tu utsálsik abal ki pákábédháxintsik ani ki púbédhántsíxintsik ta itsích jún ani jún, anchan' jelt xan ta t'ajálchtsik.

Na Pablo in tak'yal an kidháblábsik

¹²Kidháblábsik, tu pakabédhátsik abal ka k'ak'na' xu

t'ojnaltsik tachan' k'al tatá'tsik; xi ti belkómtsik ani ti tak'yaltsik tin bij an Ajátikláb. ¹³Ka k'ak'na'tsik ani ka k'anidha'tsik t'ajat, k'al tin kwenta an t'ojláb xi exom in t'ajá'tsik. Ki k'wajaytsik k'ijidh.

¹⁴Kidháblá'tsik, tu pakabédhá'tsik jeye abal ka tawna'tsik xi yab in lé' ti t'ojnaltsik, ka pubédhantsi tin ejattal xin jilá'tsik tinbá' ani ka tolmiytsik xi yab likdha'. Ka kó'oy i cha'attaláb k'al ejtalk'itsik.

¹⁵Ka kó'oytsik i kwenta k'al jeché'; max jun xita' ka t'ajtsin xata' yab alwa' k'al jun xita', yab kin witsbantsi. Ka t'ajtsaltsik tokot ech'ek'i xowa' alwa' xi k'e'ettsik, ejtalk'i, yab takudhk'i.

¹⁶Ki k'wajaytsik k'ijidh ech'ek'i. ¹⁷Ki ólantsik putál i k'ij. ¹⁸Ka pidhá'tsik ti jalbintsixtaláb na Dios k'al ejtalk'i xowa'kich. Pos ja'ich jeché' in lé' kin chu'u na Dios ka t'ajá'tsik abal a belálichtsik na Kristo Jesús.

¹⁹Yab ka tepdha'tsik nin k'amálil an T'okat Ejattaláb xi k'wajat ta itsích. ²⁰Yab ka pojstantsi xowa' in

ulal an t'íltsixtsik xu káw ijtsidh k'al a Dios. ²¹Ka chu'utsik xowa' alwa' ani xowa' yab alwa' ani ka jila'tsik ta itsích tokot xowa' alwa'. ²²Ejtal xowa' yab alwa', yab ka t'aja'.

²³Ke na Dios xin pidhnál an k'ijidhtaláb ti ki t'okedha'tsik. Ani ke Jajá' ti ki alwa' beletnantsi an ta ejattal, an ta xe'chintal ani na t'u'úl, abal yab ki elan i walbidh tam ka tsích ni Ajátik Jesukristo. ²⁴Xi ti kanyámaltsik, lujat Ja' t'ajat ani anchan' ne'ech kin t'aja' jelt xan tin ulúmal.

An chapnédhomtaláb ani an lábt'ajaxtaláb xi tin ok'ontal

²⁵Kidháblá'tsik, ti ku kontsintsi weye tam ki ólantsik.

²⁶Ka chapnédha'tsik ejtal an kidháblá'tsik k'al jun i t'okat k'anidhaxtaláb.

²⁷Tu punk'untsaltsik, k'al tin awiltal an Ajátikláb abal ka ajintsattsik jeché' an ti dhutsadh úw ejtal an kidháblá'tsik.

²⁸Ka bach'waltsik ech'ek'i nin alwa'tal ni Ajátik Jesukristo. Anchan' ka t'ájan.

**Nin chabtal an dhutsadh úw xi abtsin
k'al na Pablo an belomtsik xi**

Tesalónika

**Na Pablo ani nin juniksik
in dhutsuntsal an belomtsik
xi Tesalónika**

1 Naná', xu bij Pablo, junax k'al na Silbano ani na Timoteo, tu dhutsuntsaltsik jeché' an ti úw, kidháblábsik xi k'wajíl Tesalónika, xi k'wajatichtsik xo' junini'k'i k'al na Dios an Táta'láb ani k'al an Ajátikláb Jesukristo. ²Ka bach'waltsik an alwa'taláb ani an k'ijidhtaláb xi tál ba ni Táta' Dios ani ba ni Ajátik Jesukristo.

**Na Dios ne'ech kin lújundha' an
walablomtsik tam ka tsích na Kristo**

³Kidháblábsik, yejat ki pidhál ech'ek'i ti jalbintsixtaláb na Dios k'al tatá'tsik ta kwenta, kom anchan' tin tomnál. Abal tsudhél u tajk'anal a belátsik más an Ajátikláb ani exom a kó'yaltsik más i k'ánídháxtaláb jún ani jún. ⁴Jaxtám wawá' i t'ilál t'ajat k'al yantam i kulbétaaláb tin tamét xi k'e'et an belomtsik xan ti teye tatá'tsik. I t'ílsal xan ta belomtsik ani xan ti jeje ta ko'oltsik

an cha'attaláb tam a kuxyal xowa'kichk'i i yajtsiktaláb ani tam i at'nal jeje. ⁵K'al jeché', na Dios in xalk'ál abal ejtal lujat xowa' in t'ajál. Pos Jajá' ti chu'tal ke in tomnál ki k'wajaytsik tak'nél k'al Jajá'. Ja'ich k'al jeché' tin kwenta ti exom a kuxyaltsik an yajtsiktaláb.

⁶In tomnál ka pidhantsik ti yajtsiktaláb k'al na Dios xi ti at'ax t'ajtsaltsik abal kin ach'a'tsik jeje an yajtsiktaláb. ⁷Ani tatá'tsik xi exom a wat'nál an yajtsiktaláb, ti ki pidha'ich ti k'ijidhtaláb junax k'al wawá' tam ka tsích an Ajátikláb Jesús tú' walk'i' junax ch'ejélidh k'al i k'amal ani k'al nin likdha' t'okat abatwálejiltsik. ⁸Ne'ech ka tsích abal kin pidha' ti yajtsiktaláb xi yab in le'na'tsik kin exla' na Dios ani nibal in t'ajál ti k'ij an alwa' t'ilab k'al tin kwenta ni Ajátik Jesukristo. ⁹Na jeché'tsik, ne'ech ka yajlombédhá ban k'ibetaláb malilíl i k'ij. Yab ne'ech ka walká ka k'wajay xon ti k'wajat an Ajátikláb ani yab jayk'i ne'ech kin chu'tsi tin labidh t'okat cháp. ¹⁰Tam an Ajátikláb ka tsích jachan' a k'ítsá,

ja'ich abal ka k'ak'ná k'al ejtal, k'al tin kwentak'i xi Jajá' in t'ókómal ani abal ka chu'tat k'al ejtal an belomtsik, ke labidh; tatá'tsik a belámal kom a bela'tsik xowa' tu óltsi.

¹¹Ja'ich k'al jeché' tin kwenta ti wawá' ech'ek'i tu kotsintsaltsik, i kotsal ni Diosil abal ki k'wajaytsik xan tin tomnál kom Jajá' ti takwyámal. I kotsal jeye ke Jajá' ti ki tolmiytsik k'al in cháp, abal ka t'ajáltsik xowa'kich xi alwa' ani an t'ojláb k'al tin kwenta abal i belomichtsik. ¹²Ani anchan', nin bij ni Ajátik Jesukristo ne'ech ka k'ak'nantsat k'al tin kwenta na alwa' xe'chintaltsik ani ne'ech teye ki k'ak'nátsik k'al tin kwenta nin alwa'tal ni Diosil ani ni Ajátik Jesukristo.

An at'ax inik

2 Ani xo', kidháblábsik, k'al tin kwenta tam ne'ech ka tsích ni Ajátik Jesukristo, tam ne'ech ku éláxinich k'al Jajá', tu pakabédhátsik ²abal yab ka jalk'uytsik junwé'k'i an chalab xa ko'ol, nibal ka walka'tsik ki jik'édhá max ki utsan ke wa'chinékich jun i xalk'antsixtaláb k'al tin kwenta abal tsi'nekich an Ajátikláb. Yab ka walka' ki k'ambiyattsik k'al i ani' t'ilab nibal maske ki utsan ke wawá' i dhutsámal abal xo' in bajúmalich an k'ij xowk'i ti ne'ech ka tsích an Ajátikláb. ³Yab ka walka' níwé'k'i t'ajat ki k'ambiyattsik. Pos jeché' yabél ne'ech ka támun, asta ka wa'chin ok'ox xi ne'echtsik kin pojka' t'ajat na Dios ani tam ka xalkanich jeye an at'ax inik xi

k'wajatich bijtsidh abal ne'ech ban k'ibeltaláb. ⁴Jachan' an at'ax inik, ja'ich xi ne'ech kin pojka' ejtal xu bijyáb ti Dios ani ejtal xowa' xu k'ak'náb. Ne'ech ka buxkan ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios jelti max jajá'ich nu Dios ani ne'ech kin k'ambixna' ke jajá'ich nu Dios.

⁵¿Yabxe' a t'ílómtsik abal tu utsámalichtsik jeché' tam tin k'wajat tachan' k'al tatá'tsik? ⁶Ani xo' a cho'óbsik xant'ok'ál tu kubdháb abal yabél ka xalk'an, por tam kin bajaw an k'ij, ne'ech ka xalk'an. ⁷Jeché' an at'ax inik tujenekich ti t'ojnal chinatk'i ani tam ka wék'oyatich xant'ok'ál ti k'wajat tamk'úmte, ne'ech tám ka xalk'anich. ⁸Ne'ech tám ka xalk'anich jachan' an at'ax inik. Jeché' an at'ax inik ne'ech ka chemdhá k'al nin jajchixtal an Ajátikláb Jesús ani ne'ech ka k'ibdhá k'al nin tajáx an Ajátikláb tam ka tsích. ⁹Jachan' an at'ax inik ne'ech ka tsích k'al tin awiltal an lej at'ax. Ne'ech kin kó'oy t'ajat i chápláb, ne'ech kin t'aja' i exólsik ani i pakdha' labandhaxtaláb; por ejtal jeché', i k'ambixtaláb. ¹⁰Ne'ech kin éyna' xowa'kichk'i i at'axtaláb abal kin ejto kin k'ambiy xi ne'echtsik ban k'ibeltaláb, pos jajá'tsik yab in le'na' kin t'aja' ti k'ij an tsubaxtaláb abal ka ejtowat jeye ka lo'wat. ¹¹Jaxtám tu walkanal k'al na Dios kin bela'tsik an k'ambixtaláb k'al yantam in ejattal ¹²abal ka jilk'ontsik walbidh ejtal xi yab in le'na' kin bela' an tsubaxtaláb, pos más in kulbetna' kin t'aja'tsik xi yab alwa'.

Xi takudh abal ka lo'eytsik

¹³Kidháblábsik xi k'án t'ajat k'al an Ajátikláb. Wawá' ko'ol ki

pidha' ech'ek'i ti jalbintsixtaláb na Dios k'al tatá'tsik ta kwenta abal ti takwyámál ki lo'ey tam ti yabél t'ajadh an walk'i' ani an k'ay'lá. Xo' i lo'enekichtsik abal a belámálich an tsubaxtaláb ani i t'okedhantsidhichtsik an ta itsích k'al an T'okat Ejattaláb. ¹⁴Ja'ich k'al jeché' tin kwenta ti kanyámaltsik na Dios, tam ti wawá' i t'ila' an alwa' t'ilab ba tatá'tsik abal ka ejto teye ka bajawtsik ka kó'oy an labidh t'okattaláb jelti xin ko'ol ni Ajátik Jesukristo.

¹⁵Kidháblábsik, jaxtám tu utsál ki k'wajajantsik lujat ani yab ka uk'tsi an ok'tsixtaláb xi tu wat'bantsámalsik tam tu ok'tsi ani tam tu abtsámál jeye dhutsadhk'i. ¹⁶Ke Jajá' t'ajat ni Ajátik Jesukristo ani ni Táta' Dios, xi tu k'anidhál, xi tu pidhál ti k'ijidhtaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal ani tu pidhál jeye jun i aysixtaláb k'al nin alwa'tal, ¹⁷ti ki likedhantsitsik ta itsích. I kontsal jeye ti ki tolmiytsik ki k'wajay lujat ani ti ki tolmiytsik k'al ejtal xowa' alwa' a ulal ani a t'ajál.

Ti ku kontsintsi weye tam ki ólantsik

3 Kidháblábsik, tin ok'ontal tu kontsaltsik abal ti ku kontsintsi weye tam ki ólantsik. Ka kontsitsik na Dios abal ka buk'ey jik'at nin alwa' t'ilábil an Ajátikláb ani ka bach'wat k'al yantam i k'ak'naxtaláb jelt xan ti támun k'al tatá'tsik. ²Ka kontsitsik jeye na Dios abal yab xata' ku t'ajtsin k'al an atiklábsik xi yabtsik alwa' inik ani at'axtsik, pos yab ejtalk'i bijidh ne'ech ka belmách. ³Por an Ajátikláb lujat Ja' t'ajat ani in t'ajál

xan tin ulal. Ne'ech ti ki tolmiy abal ka kó'oytsik junini' na chalab ani ne'ech ti ki beletna' abal yab ki átá k'al an lej at'ax. ⁴Ani i belál tin bij an Ajátikláb, ke tatá'tsik a t'ajál xowa' tu punk'untsámalsik ani ne'ech ka óntsi ka t'aja'tsik. ⁵Ke an Ajátikláb ti ki tolminsitsik más an ta itsích abal ka exbantsitsik más an tin k'anidhaxtal na Dios ani ka kó'oytsik jeye an cha'attaláb jelti xin kó'oy na Kristo tam tin kuxuy ejtal an yajtsiktaláb.

Yejat ku t'ójon

⁶Kidháblábsik, tin bij an Ajátikláb Jesukristo tu utsáltsik jeché': yab ki junkun k'al an kidhábláb xi óbe ani yab in lé' ka k'wajay jelt xan ti ok'tsámál. ⁷Pos a cho'óbichtsik xan ti yejat ki k'wajay abal ki k'wajay jelt xan ta chu'u u k'wajay. Tam ti wawá' u k'wajay k'al tatá'tsik, u t'ójnék ⁸ani yab xita' i k'aptsámál ti k'apnék anik'i. U t'ójnék chapik akal i k'ij abal yab ki t'ojliy ti k'apundhom ni jun xita' xi tatá'tsik a kidhtal. ⁹In tomnál k'ejlewí'ik ki konoy ke tatá'tsik ti ku tolmiy, por yab i t'aja' anchan' kom i lé' ki chu'u ka exbaytsik ni ok'tsixtal ani ka t'aja' jelt xan ta chu'utsik i t'ajál. ¹⁰Pos tam ti wawá' u k'wajay k'al tatá'tsik, tu pidha'tsik jeché' an ti tak'ixtaláb: max jun xita' yab in lé' ti t'ojnal, yab jeye ka k'apúch. ¹¹I ach'ámálich ke taltsik xi tatá'tsik a kidhtal xe'echk'i, yabtsik u t'ojnal; xe'echk'itsik ti och'om k'al xowa'kich xi yab in kwenta. ¹²Jachan', xin t'ajáltsik anchan', i utsáltsik ani i punk'untal tin bij ni Ajátik Jesukristo abal ka t'ójontsik jeye k'al i cha'attaláb ani anchan' kin ejtotsik kin áta' xan ti ka k'apúch.

¹³Kidháblábsik, yab ka jila' ka t'aja' xowa' alwa'. ¹⁴Max jun xita' yab kin t'aja' ti k'ij xowa' i ulal ba jeché' an dhutsadh úw, ka chu'utsik alwa' xitam já' ani yab ki junkuntsik k'al jajá' abal ka tidhebé. ¹⁵Por yab ka kó'oytsik jelti jun a at'wál, tokot ka tak'iy jelt xan tu tak'yáb jun i kidhábláb.

An lábt'ajaxtaláb xi tin ok'ontal

¹⁶Ke Jajá' an Ajátikláb xin pidhnál an k'ijidhtaláb ti ki pidha'tsik ech'ek'i ti

k'ijidhtaláb xantikichk'i ti ka yéntsi. Ke an Ajátikláb ka k'wajay ech'ek'i k'al ejtal tatá'tsik.

¹⁷Naná', xu bij Pablo, tu dhutsuntsaltsik jeché' an ti chapnédhomtaláb k'al naná' t'ajat u k'ubak ani u dhuslábil. Anchan' tu dhutsál abal ka exla' ke tsubax lejtal naná' tu abtsaltsik jeché' an ti dhutsadh úw. ¹⁸Ka bach'waltsik ech'ek'i nin alwa'tal ni Ajátik Jesukristo. Anchan' ka t'ájan.

An jidhtal dhutsadh úw xin abna' na Pablo abal na

Timoteo

Na Pablo in dhutsuntsal na Timoteo

1 Naná', xu bij Pablo, tin abatwálejil na Jesukristo, in abadh k'al tin abaxtal na Dios ni Lo'óxil ani k'al ni Ajátik Jesukristo, ja'ich xi wawá' u k'wajat i aytsím kin ok'oy ti ku lo'o. ²Timoteo, tu dhutsuntsal jeché' an ti úw, xi naná' tu chu'tal jelti jun u chakámil k'al tin kwenta an belomtaláb xi ko'ol. U lé' ka bach'wal an alwa'taláb, an yajnantsixtaláb ani an k'ijidhtaláb xi tál ba ni Táta' Dios ani ba ni Ajátik Jesukristo.

An tawnaxtaláb k'al tin kwenta an ok'tsixtaláb xi yab alwa'

³Anchan' xan tu pakabédha' tam tin ne'chich Masedonia, ko'ol ki jilk'on ban bitsow xi Efeso abal ka tak'iy taltsik i atiklábtsik ke yab kin ok'tsixa' i chalabtsik xi yab alwa' ⁴ani yabich ka k'wajay kin ach'amiytsik in ani' t'ilábil i wejé'láabtsik, nibal kin chalpóm xitam já' nin weje' pakéilitsik. Ejtal jeché' yab xata' ti alwa', tokot in t'ajál i káwlíxthaláb xi yab xata' tu éynal ani yab tu tolmiyal ki t'aja'

xowa' na Dios tu jiltsámal ki t'aja', xi ja'ich k'al i belomtalábk'i. Xo' anílk'i juní tu pakabédhál.

⁵Yejat ka tak'yaltsik anchan' abal u lé' ku chu'u ka k'ánídháxintsik jún ani jún k'al jun i k'ánídháxthaláb xi tál ba jun in alwa' ejattal, ba jun in chalab xi alwa' ani ba jun i belomtaláb xi tsubax. ⁶Taltsik in jilámalich kin t'aja' anchan' abal kin káwlíxna' xowa' yab xata' in jalbíl. ⁷In lé' ti ok'tsixtsik jelti max in wit'áltsik kin wila' nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés, por nibal jajá'tsik yab in exbayal xant'éy in ulal ani xant'éy in ok'tsixonálsik k'al yantam i belomtaláb.

⁸I cho'ób abal an tak'ixthaláb alwa', max jun xita' kin éyna' in lujtalk'i. ⁹Yejat ki cho'óbna' ke ni jun i tak'ixthaláb k'wajbadh abal xin t'ajáltsik xowa' lujat; an tak'ixthaláb k'wajbadh abal xu tomnaxtsik ani xi yabtsik u t'ajax ti k'ij, abal xi yabtsik in lé' xata' k'al a Dios ani xu walablomtsik; abal xi yabtsik in k'ak'nál a Dios ani ni jun i belomtaláb, abal xin chemdhálsik nin táta' ani nin nána'

ani abal ejtalk'i an chemdhaxtsik.
¹⁰K'wajbadh jeye abal xu junkunaltsik k'al xi yab in tomtal, abal xu junkunaltsik k'al in at inik, abal xin yak'wálsik jun xita' abal kin nuju, abal xu k'ambixtsik ani abal xin lej tsubax ulal jun xata', por u k'ambixk'i. Ani an tak'ixtaláb k'wajat jeye abal ejtalk'itsik xin at'ál an alwa' ok'tsixtaláb. ¹¹Jeché' an alwa' ok'tsixtaláb, aníl'k'i jeye tin ulal jelti an labidh t'okat alwa' t'ilab xi tin punk'untsámál na Dios xi alwa' t'ajat.

**An jalbintsixtaláb k'al tin kwenta
 nin yajnantsixtalábil na Dios**

¹²U pidhál yán ti jalbintsixtaláb ni Ajátik Jesukristo, xi tin pidha' ti chalpadhtaláb abal ku ólna' an alwa' t'ilab, kom Jajá' in chu'u abal yab ne'ech ku jila' jeché' an t'ojláb, jaxtám tin pidha' jeché' an ti punk'untsixtaláb. ¹³Tin t'ajtsámál ejtal jeché' maske ti we'él chabk'i' u odhbijyámál, u at'ax t'ajtsámál an belomtsik ani u utsámál ti t'ilabtsik xi yab alwa'. Por na Dios tin kó'ontsi ti yajnantsixtaláb, abal tam ti jachan' i k'ij, naná' yabél in belom ani yab u cho'ób xant'éy u t'ajál. ¹⁴An alwa'taláb xi tin pidhám ni Ajátik, púlek t'ajat, aníl jeye an belomtaláb ani an k'anidhaxtaláb xi ko'olich abal u k'wajatic junini' k'al na Kristo Jesús.

¹⁵Jeché' tsubax t'ajat ani ejtalsik yejat kin bela': ke na Kristo Jesús tsích ban k'ay'lá abal kin lo'o an walablomtsik, k'al jeché' an walablomtsik, naná'wi'lik na más in walbidh. ¹⁶Jaxtám na Dios tin kó'ontsi ti yajnantsixtaláb

k'al jeché' tin kwenta, abal ba naná', xi máswi'lik in walbidh t'ajat, na Jesukristo kin xalk'a' nin cha'attalábil. Anchan' ti támun, abal xi k'e'ettsik xi ne'ech kin bela'tsik na Jesukristo ani kin kó'oytsik an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal, kin chu'utsik xowa' na Dios tin t'ajtsi. ¹⁷Ka k'ak'ná ani ka pubédhantsat tin bij k'al ejtalk'i malilíl i k'ij an Pulek tak'ix xi yab jayk'i in ko'ol in ok'ontal, xi yab jayk'i ne'ech ka chemech nibal u ejtowáb ka chu'tat, na Dios xi junkax ani chalpadh. Anchan' ka t'ájan.

¹⁸Timoteo, xi naná' tu chu'tal jelti jun u chakámil k'al tin kwenta an belomtaláb, tu punk'untsal jeché' an ti tak'ixtaláb abal ka lika' anchan' xan ta utsan k'al an kidháblábsik xi káwin ijtsidh k'al a Dios ani ka ejto ka áta' an at'ax jelti jun in alwa' soldadojil an Ajátikláb. ¹⁹Por ka ko'kóm an belomtaláb ani an alwa' chalab. Taltsik xi yab in t'aja' ti k'ij nin alwa' chalábil, in k'ibdhámalichtsik nin belomtal. ²⁰Anchan' tin tamutsik na Imeneo ani na Alejandro, xi naná' u pidhna'tsik ban lej at'ax abal ka t'ajtsin k'ál xowa' yab alwa' ani anchan' kin wit'a'tsik yab kin odhbijiy na Dios k'al nin káwintaltsik.

**An ok'tsixtaláb k'al tin
 kwenta an óláb**

2 Tu utsálsik t'ajat abal yejat ki t'aja' i pakabédhaxtaláb, i óláb, i kontsintsixtaláb ani ki pidha' jeye ti jalbintsixtaláb na Dios abal ejtalk'i an atiklábtsik. ²Anchan'

jeye yejat ki t'aja' k'al an pakdha' tak'ix ani k'al ejtal an awiltalábsik, abal ki ejto ku k'wajay alwa' ani tsububudh i itsích, t'okat tin tamét a Dios ani k'ak'nantál k'al ejtalk'i.

³Ejtal jeché' alwa' ani in kulbetnál na Dios ni Lo'óxil, ⁴pos Jajá' in lé', ke ejtaltsik ka lo'ey ani kin bajawtsik kin exla' an tsubaxtaláb.

⁵Jún tokot a Dios wa'ach ani jún tokot i kawintsix wa'ach abal ka pakwlintsat an iniktsik k'al na Dios: Na Jesukristo, xi wenk'onék jeye ti inik. ⁶Na Jesukristo in pidhna' tinbá' ka chemdhá abal anchan' kin jalbiy nin jalbíl an lo'eltaláb abal ejtalk'i. Jeché' xowa' in t'aja' na Jesukristo, pidhná ka cho'óbná tam tin bajúch an k'ij. ⁷Ja'ich k'al jeché' tin kwenta tin bijidh tin óltsix ani tin abatwále, abal ku ok'tsixa' an belomtaláb ani abal ku pidha'tsik kin cho'óbná' an tsubaxtaláb xi yabtsik u judío. Kom u belálich na Kristo, u ulal an tsubaxtaláb ani yab in k'ambix.

⁸Jaxtám tu lé' ke putálk'i, ka ólan an iniktsik, kin dhaya' nin k'ubaktsik abal in cho'óbsik ke k'wajat alwa' k'al na Dios, yab chakulomtsik nibal in t'ajálsik i káwlíxstaláb. ⁹Ani an mímlábsik, ka k'udhk'umlintsik in lujtalk'i xan ti yejat, yab ka k'udhk'umlin abalk'i ka telan k'al an atiklábsik; ka t'ojojontsik, por yab kin jik'pa' an ts'itsbaxtaláb nibal an k'wajbaxtaláb xi t'ajadh k'al i oro o k'al i perlatsik, nibal tokotk'i kin le'na' kin éyna' i kajbidh xeketlábsik. ¹⁰Kin éyna' jelt in k'udhk'úmil ani tin k'wajbaxtal, an alwa'taláb xin t'ajálsik, jelt xan

ti yejat kin t'aja' an mímlábsik xu dhabalábichtsik k'al na Dios.

¹¹An mímlábsik yejat kin ach'a' an tak'ixtaláb chamamadh, k'al yantam i cha'attaláb. ¹²Pos an mímláb yab ja' u walkál ti ok'tsixa ba jun i junkuntaláb, nibal kin kó'oy tak'nél ni jun i inik, yejat ka k'wajay ech'ek'i chamamadh. ¹³Pos na Dios ok'ox tin t'aja' na Adán ani tayíl tin t'aja' na Eba; ¹⁴ani na Adán yab ja' k'ambidh, k'ambiyat an mímláb ani tam ti k'ambiyat, kwajlan ban walastaláb. ¹⁵Por an mímlábsik ne'ech ka lo'ey, max kin t'ajál xowa' yejat kin t'aja' jun i nána'láb, kin óntsi ti belom, ti k'anidhax ani ti t'okel k'al i cha'attaláb.

Xan ti yejat an ok'lek belomtsik

3 Jeché' tsubax t'ajat: max jun xita' in lé' ti ok'lek belomtsik, alwa' t'ajat an t'ojláb xin lé' kin t'aja'. ²Por an inik xin lé' ti ok'lek belomtsik, yab yejat kin kó'oy ni jun xata' xant'ok'ál ti ka k'wiyan. Yejat ka k'wajay tomkidh ani in tsubtalk'i k'al júnk'i i mímláb. Kin júna' jun i xe'chintaláb cha'atk'i, kin cho'óbná' xowa' in t'ajál ani k'ak'nantál. Yejat kin bach'wal alwa' an toneltsik xu ulel tin k'imá', yejat u awil ti ok'tsixa alwa'; ³yab jun i uch'ál inik nibal i kunux inik, nibal xin le'nál i tumín xi yab átadh alwa'. Yejat kin k'ak'nál xita'kichk'i, kin júna' jun i cha'attaláb ani yab ch'e'ne'. ⁴Kin cho'óbná' ti tak'ix alwa' tin k'imá' ani kin cho'óbná' jeye kin tak'iy nin chakámiltsik abal ka k'ak'naxintsik; ⁵pos xi yab in ejtowal kin tak'iytsik xi k'wajat

tin k'imá', ¿jan ti ne'ech kin ejto kin tak'iy xin belálichtsik na Dios? ⁶Yab yejat ka bijyat ti ok'lek belomtsik jun i kidhábláb xi ít bél ti belmámadh, abal yab telab tá' kin t'ek'a' tinbá' jelt xan tin t'aja' an lej at'ax ani ka t'ajtsin jeye xan ti t'ajtsin an lej at'ax. ⁷Yejat jeye ka exlómna k'al xi yabtsik u belom, ke jajá' ja'ich jun i alwa' inik, abal yab ka kwajlan ba jun i tidhetaláb ani bin tamk'uxtal an lej at'ax.

Xan ti yejat an tolmix belomtsik

⁸Aníl jeye, an tolmix belomtsik yejat ka bijyat xi alwa' iniktsik; xi yab in jálk'úk'liyal xowa' in ulal, nibal i uch'ál inik, nibal xin le'nál i tumín xi yab átadh alwa'. ⁹Yejat ka k'wajaytsik jelt xan tin ulal an tsubaxtaláb xi tá'wi'ik tin ko'ol yab tejwa' na Dios ani xo' i belálich ani in cho'bím abal k'wajat alwa' tin tamét na Dios. ¹⁰Yejat ka cho'óbná ok'ox max jeché'tsik lujat ti xe'ech ani max ne'ech kin t'ójontsi; ani max yab walbidhtsik, ne'ech tám kin t'ójontsi an ti tolmix belomtsik. ¹¹Aníl jeye, an mímlábsik yejat xu k'ak'nábsik, xi yab in janwaltsik i káw, xin tsubtalk'i ti xe'ech ani lujattsik k'al xowa'kich. ¹²An tolmix belomtsik yejat ka k'wajay tomkidh ani in tsubtalk'i k'al júnk'i tokot i mímláb, kin cho'óbna' kin tak'iy alwa' nin chakámiltsik ani ejtal xi k'wajattsik bin k'imá'. ¹³Abal an tolmix belomtsik xi kin t'aja' alwa' nin t'ojlábil, in átálichtsik jun in t'ój xi más k'ak'nantál ani in likedhálsik nin ejattal abal kin t'ila' xan ti jajá'tsik tin belál na Kristo Jesús.

Xowa' xi yab in xalk'ál ni belomtal

¹⁴U lé' kin k'ale jik'at tu álna'; por tu dhutsuntsal jeché' ¹⁵abal max yab kin k'ale jik'at, ka cho'óbna' xan ti yejat ki k'wajay ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios, ke ja'ich xin belálichtsik na Dios xi ejat. Jeché' an belomtsik, ja'ich nin lo'wal ani in t'ajál abal xi k'e'ettsik kin exla' jeye ke ja'ich an tsubaxtaláb. ¹⁶Tsubax t'ajat ke púlek xowa' yab i cho'óbnámál ti weje' k'al tin kwenta an lujat xe'chintaláb tin tamét na Dios:

Na Dios in xalk'a' tinbá' jelti jun i inik;

Jajá' ólná k'al an T'okat

Ejattaláb abal lujat,

chu'tat k'al an t'okat

abatwáletsik.

T'ilan ba putálk'i an atiklábsik,

belan putálk'i an k'ay'lá

ani bach'wat walk'i' k'al i labidh t'okattaláb.

Xin jiláltsik an ti belom

4 Por an T'okat Ejattaláb tajax t'ajat tin ulal ke tam in ok'ontalich jeché' an k'ij, taltsik ne'ech kin jila'tsik an ti belom, ne'ech kin exbantsi i ejattalábsik xu k'ambix ani i ok'tsixtalábsik xi tál ban at'ax ejattalábsik. ²Jeché' an ok'tsixtaláb, ne'ech ka ok'tsixná k'al i atiklábsik xi yab in ko'ol i chalab alwa' ani u k'ambixtsik, jáyk'i max tsiktsidhichtsik an tin chalab k'al jun i k'ák' pat'ál. ³Jeché' an atiklábsik, ne'ech kin ulu ke yab alwa' ka tomkin xu belomich, ne'ech jeye kin ulu ke yab alwa' ka k'apat taltsik i k'apné!; maske

a Dios in jilámal jeché' an k'apné! abal kin k'apu an belomtsik xin exlátsik an tsubaxtaláb ani kin pidha' ti jalbintsixtaláb na Dios.

⁴Pos ejtal xowa' in jilámal na Dios, alwa' ani yab yejat ki pojka' xata', max ki k'apal ani ki pidhál ti jalbintsixtaláb. ⁵Pos nin káwintal na Dios ani an óláb in t'okwal.

Jun in alwa' t'ójontsixel a Jesukristo

⁶Max ka ok'tsi jeché' an kidháblábsik, i kalelich tám abal tatá', ja'ich jun in alwa' t'ójontsixel a Jesukristo, xi pubenek k'al an alwa' t'ilab xi tin kwenta an belomtaláb ani k'al an alwa' ok'tsixelaláb xa wewkóm. ⁷Yab ka t'aja' ti k'ij i ani' t'ilabtsik ani in t'ilábil i wejéllábsik. Ka t'aja' i chápláb abal ki k'wajay xan tin lé' na Dios. ⁸Ki likedha' ni t'u'úl k'al an ubát'nich, alwa' k'al taltsik xowa'; por max ka t'aja' an chápláb abal ki k'wajay xan tin lé' na Dios, k'al ejtalk'i ja' ti alwa'. Pos max ki t'aja' anchan', ne'ech ki bach'u xata' alwa' ba jeché' an xe'chintaláb ani ban xe'chintaláb jeye xi ne'ech ka tsích tayíl. ⁹Jeché' tsubax t'ajat ani ejtal yejat kin bela'. ¹⁰Pos ja'ich k'al jeché' tin kwenta tu k'wajat tu t'ojnal ani i ach'ál i odhbijixtaláb, abal i k'wajbámalich ni aysixtal ba na Dios xi ejat, xi ja'ich nin Lo'óxil ejtalk'i an atiklábsik ani más, xu belomichtsik.

¹¹Ejtal jeché', ja'ich ka ulu ka t'ajan ani ja'ich ka ok'tsixa'. ¹²Yab ka walka' ki pojka' abal tatá' bél i kwitóle; ki k'wajay jelti jun i óltsixelaláb abal an belomtsik, xan ta káw, xan ta k'wajat, xan ta

k'anidhax ani xan ta belom. Ka kó'oy a ejattal jelt xan tin lé' na Kristo ani ka kó'oy jeye na itsích t'okat. ¹³Lejat kin ulich, ka óntsal ka ajay an T'okat Dhuslab ban junkuntalábsik, ka tak'iy ani ka ok'tsi an kidháblábsik. ¹⁴Yab ka jila' ka éyna' an awitaláb xa ko'ol, xi ti pidhámal na Dios tam ti an pakélsik xin tak'yal an belomtsik, ijsin k'al na Dios ti ki puntsi tin k'ubak ta éb ani ti utsa' abal ne'ech ka kó'oy jeché' an awitaláb.

¹⁵Ka pidhodhoy ta ejattal abal ka t'aja' jeché' an t'ojláb, ja'ichk'i tokot ka t'ajál abal kin chu'u xi k'e'ettsik ke ani' lejtal ti exom más a wit'ál ki k'wajay xan tin lé' na Dios.

¹⁶Ka beletna' tabá' ani ka kó'oy i kwenta k'al xowa' a ok'tsixinál, yab ka jálk'úk'liy na chalab k'al ni jun xata'. Max ka t'aja' jeché', ne'ech tám ka bajaw an lo'eltaláb xi tin ok'ontal ani xita' ti ki axtsi, ne'ech jeye ka lo'ey.

Xan ti yejat ki k'wajay k'al xi más an belomtsik

5 Yab ka k'wiya' an yejcheltsik, ka tak'iy tokot jelti max a táta'; ani an kwitólsik, ka t'aja' jelti max a kidhábsik. ²An áslábsik, ka t'aja' jelti max a nána' ani an tsidhantsik, jelti max a ixámstsik, por k'al yantam a t'okat itsích.

³Ka tolmiy an chemtsidh mímlábsik xi tsubax lejtal ti kwetém. ⁴Por max jun i chemtsidh mímláb in ko'ol in chakámiltsik o in momobtsik, jajá'tsik yejat ok'ox kin exla' xant'éy yejat kin t'aja' k'al nin pakéiltsik. Anchan', ne'ech tám kin ejto kin jalbintsitsik an ti

k'anidhaxtaláb xi kó'ontsidh k'al nin táta'tsik, pos jeché' ja'ich na alwa' ani ja'ich nin kulbetnál na Dios. ⁵Por an chemtsidh mímláb xi tsubax lejtal ti kwetém ani yab xita' in ko'ol, in k'wajbál nin aytisxtal ba na Dios ani yab in jilál kin pakabédha'. U ól akal i k'ij. ⁶An chemtsidh mímláb xi ka k'wajay yab exbadh, k'wajat ejat, por jáyk'i jelti max chemnek. ⁷Ka ok'tsitsik jeye jeché', abal yab ka wa'chin ni jun xata' xant'ok'ál ti ka k'wiantsik. ⁸Pos max jun xita' yab in t'ajál ti k'ij nin kidhtaltsik ani más, xu k'wajílsik bin k'imá', in pojkálich an belomtaláb ani jeché', u kalelich ja' más walbidh ké jun xita' xi yab u belom.

⁹Ban úw xon ti dhutsadh nin bij an chemtsidh mímlábsik, tokot yejat ka k'wajay dhutsadh xin ko'olichtsik wat'ats ox inik i tamub ani tokot xi k'wajinek alwa' k'al nin tomkíl. ¹⁰Yejat ka exlomná k'al tin kwenta an alwa'taláb xin t'ajámál; jelti tam in pakedhámál i chakamtsik, max in bach'úmal alwa' an toneltsik xi ulnek tin k'imá', max in t'ójontsám k'al i cha'attaláb an belomtsik, jelti tam jun xita' in t'aktsal tin akan nin at kidháb, max in tolmíyámál xi xe'echsik ti ch'ojontálbél o max in t'ajámál jeye k'e'et xowa'kich xi alwa'.

¹¹Por yab ka dhutsa' an chemtsidh mímlábsik xi bél t'ajat tsidhan; pos jachan'tsik, tam kin jalk'uytsik nin chalab, u ówmédháb k'ál ba na Kristo ani in le'nál juní ka tomkintsik ti ít. ¹²Anchan', u jilk'onálich tám walbidhtsik abal yab in ejtowal kin t'aja' xan tin

ulúmal. ¹³Tám juní, u xe'chinaltsik túk'i túk'i ban atátsik. Anchan', u óbeméltsik; yab tokotk'i u óbeméltsik, u t'ilma'béltsik, u och'omtsik k'al xowa'kich ani u xe'chinaltsik kin t'íla' xowa' yab yejat. ¹⁴Pos naná' u lé' ku chu'u ke an chemtsidh mímlábsik xi bél t'ajat tsidhan ka tomkintsik, kin kó'oy i chakamtsik ani kin beletna'tsik alwa' nin k'imá'. Max kin t'aja' anchan', yab ne'ech ka t'ilan yab exbadh k'al xi yabtsik u belom. ¹⁵Taltsik an chemtsidh mímlábsik, in jilámich kin bela' na Kristo ani in wéwnámálich an lej at'ax.

¹⁶Max jun i inik o i mímláb xu belomich, in ko'ol jun i chemtsidh mímláb bin kidhtal, yejat kin tolmíy; anchan', yabich tám yejat ka tolmíyat k'al an belomtsik. An belomtsik ne'ech tám kin ejto kin tolmíy más alwa' an chemtsidh mímlábsik xi tsubax lejtal ti kwetém.

¹⁷An yejcheltsik xin tak'yal alwa' an belomtsik, yejat kin bach'u i k'ak'naxtaláb, i tolmixtaláb ani más, xin wilálsik nin tak'ixtal na Dios ani u ok'tsixtsik. ¹⁸Pos an T'okat Dhuslab in ulal enché': "Yab ka busáliy an ko'nél xi exom ti kwádhál." Ani in ulal jeye: "An t'ojnal in tomnál kin bach'u nin jalbíl."

¹⁹Yab ka t'aja' ti k'ij tam k'wajat ti ólnáb jun i tak'ix belomtsik, max yab wa'ach cháb o óx xu ólnaxtsik. ²⁰Por an tak'ix belomtsik xin óntsál kin wala', ka k'wiya' tin tamét ejtal an kidháblábsik abal xi k'e'et an tak'ix belomtsik, kin jik'na' jeye kin

wala'tsik. ²¹Tu punk'untsal tin tamét na Dios, tin tamét an Ajátikláb Jesukristo ani tin tamét jeye nin t'okat abatwálejiltsik xin takwyámal abal ka éyna' jeché' an tak'ixtaláb. Yab ka walbiy ni jun xita' tam yabél a cho'ób max walbidh ani ka éyna' an tak'ixtaláb k'al ejtalk'itsik, yab k'al taltsikk'i. ²²Yab ka ani' puntsik'i ta k'ubak jun xita' abal ka pidha' jun i punk'untsixtaláb ban belomtsik, abal yab tá' ki kale teye i walbidh k'al nin walastalábil xi k'e'ettsik. Yab ka t'aja' xowa' yab alwa'.

²³Kom táyidh i ya'ulmél k'al na tsukul ani k'al k'e'et jeye an yaw'láchtsik, yab ka uch'a' tokotk'i i ja', ka uch'a' jeye wé' i yajtsik uxnél abal ti ilálk'i.

²⁴Nin walastalábil xi taltsik, tejwa' t'ajat maske yabél júnadh xon ti ne'ech ti lújundháb; por nin walastalábil xi taltsik, yab u tejwa'mél asta tam ok'nékich ti lújundháb. ²⁵Anchan' jeye, max ka t'ajan xowa' alwa', tejwa' t'ajat; ani maske yab tejwa', yab ne'ech ka jilk'on ech'ek'i chinat.

6 An jolibtsik, yejat t'ajat kin k'ak'na' nin ajátik abal yab ka odhbijyat na Dios nibal an ok'tsixtaláb. ²Ani an jolibtsik xin ko'ol in ajátik u belom, yejat más kin k'ak'na' abal in at kidhábich k'al an belomtaláb. Yejat kin t'ójontsi más alwa', pos xita' exom in t'ójontsal u belom ani yejat ka k'anidhá. Jeché' ja'ich ka ok'tsaltsik ani ja'ich ka utsa' kin t'aja'tsik.

An belomtaláb ani an k'ijidhtaláb

³Max jun xita' in ok'tsxnál i chalab xi yab alwa' ani yab in junwal an alwa'

ok'tsixtaláb xin ok'tsxnámál ni Ajátik Jesukristo ani nibal já' an ok'tsixtaláb xi tu ok'tsal xan ti ku k'wajay alwa' tin tamét na Dios, ⁴jachan', ja'ich jun xita' xin t'ek'ál tinbál' ani yab xata' in cho'ób. In kulbetnál t'ajat ti káwlíx por nibal in cho'ób xant'éy in ulal. Ja'ich k'al jeché' tu tujél an át'áxtaláb, an chákúxtaláb, an odhbíjixtaláb ani yabich tám u bélsíxitsik xata'. ⁵In t'ajál jeye ka k'wajay ech'ek'i u péjéx an iniktsik abal yabtsik alwa' nin chalab, yab in exláltsik an tsubaxtaláb ani in chalpayal ke an belomtaláb, alwa' abal kin áta' k'ál i tumín. Yab ka wéwna'tsik xi anchan'. ⁶Tsubax k'ejle, ke max ku k'wajay alwa' tin tamét na Dios, in junwal jelti jun xata' xi kajbidh in jalbíl max ku k'wajay u kulbél k'al xowa'k'i tokot i ko'ol. ⁷Pos tam tu ulich tu chakam teché' ti k'ay'lá, yab xata' i tsi'dhámál ani yab jeye xata' ne'ech ki ejto ki júna' tam ku chemech; ⁸por max i ko'ol i k'apnéł ani i k'udhk'úmil, yab yejat ku k'wajay tu chalpay. ⁹Por xin lé'tsik ka k'wajay tumínladh, yab in ejtowal kin kuxuy jachan' an jik'lomtaláb; anchan', u kwajlanal bin k'ambixtal an at'ax ani in lét'endhál xowa' yab yejat ani yab alwa'. K'al jeché', u k'ibdháb k'ál, u ch'ojontálbédháb ani u júnáb ban k'ibeltaláb. ¹⁰Pos an le'lomtaláb k'al an tumín, ja'ich xon tu tujél ejtal xowa' yab alwa'; wa'ach taltsik, abal in lét'endhálk'i an tumín, in jilámálích ti belom ani in tamu yán xata' yajtsik.

Ki t'aja' an chápláb abal ki t'aja' xowa' alwa' abal u belomich

¹¹Por tatá', xa belámálích na Dios, yab ka t'aja' ni jun xata' jelti jeché' xowa' yab alwa'. Ka t'aja'

xowa' lujat, ki k'wajay jelt xan tin lé' na Dios, ka bela' na Dios, ki k'anidhaxin, ki k'ak'naxin ani ka kuxuy ejtal xowa'kich. ¹²Ka t'aja' an cháp'láb abal ka óntsi ka bela' na Dios; ka cho'óbna' alwa' abal a ko'ol an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal, pos ja'ich k'al jeché' tin kwenta ti kanyámal na Dios ani a lej tsubk'ámalich tin tamét yán i atiklábtsik abal a belámalich ni Ajátik Jesukristo. ¹³Xo', tin tamét na Dios, xin t'ajál abal ka k'wajay ejat ejtal xowa' wa'ach ani tin tamét jeye na Jesukristo, xin lej tsubk'a' tin tamét na Ponsio Pilato ke Jajá' u Chakámláb k'al na Dios, tu utsál ¹⁴ka t'aja' xan tin ulal jeché' an tak'ixtaláb, yab ka jalk'uy abal yab ti ki kawiy ni jun xita', anchan' ka t'ajál asta kin bajaw xowk'i ti ka tsích juní ni Ajátik Jesukristo. ¹⁵Ne'ech ka tsích tam kin bajaw xowk'i tin chalpayámal na Dios. Jeché' na Dios, ja'ich xi alwa' t'ajat ani tokot Jajá'k'i in ko'ol an awiltaláb. Jajá' ja'ich jeye nin Pulek Tak'íxal an pakdha' tak'ix ani in Ajátik an ajátiklábtsik. ¹⁶Tokot Jajá' nin ko'ol an awiltaláb k'al chemlá ani Jajá' k'wajat ba jun i tajaxtaláb xon ti yab xita' u utel. Yab jayk'i chu'udh k'al ni jun xita' ani nibal u ejtowáb ka chu'tat. iTokot Jajá' kin bach'u an k'ak'naxtaláb ani Jajá'k'i kin kó'oy an awiltaláb malilí i k'ij' Anchan' ka t'ájan.

¹⁷An tumínladh iniktsik xi k'wajat ba jeché' an k'ay'lá, ka utsa'tsik abal yab kin t'ek'a' tinbá', nibal kin chalpaytsik ke ne'ech ka lo'wat k'al xowa' in ko'ol, pos jachan' xowa' in ko'ol, yab ne'ech kin ejto kin chapíkna'. Más alwa' kin k'wajba'tsik nin aytsixtal ba na Dios xi k'wajat ejat, pos Jajá' tu pidhál yandha' ejtal xowa'kich abal ti alwa'bíl. ¹⁸Ka utsa' kin t'aja'tsik xowa' alwa', kin t'ajtsi yán ti alwa'taláb an ch'ojontátsik ani ja'ich kin kó'oy jelti an tumínladhtaláb. Ka ch'ejwalixintsik ani yab ka ch'e'ne'bé. ¹⁹Anchan', in junkuwalich tám yán xata' alwa' tin tamét na Dios abal tayíl, kom in cho'óbichtsik alwa' abal in ko'olich an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal.

**An punk'untsixtaláb xi
tayíl abal na Timoteo**

²⁰Timoteo, ka t'aja' ejtal xowa' tu punk'untsámal. Yab ki k'wajay ka ach'amiy i t'ilabtsik xu t'ilnal teché' ti k'ay'lá xi yab xata' in jalbíl, nibal ka t'aja' ti k'ij' an tómnáxtaláb xin t'ajál taltsik k'al tin kwenta xu bijyáb ti alwa' chalpaddhtaláb ani yab tsubax; ²¹pos taltsik xin wéwnál jelti jeché' an chalab, in jilámalichtsik ti belom.

Ka bach'wal ech'ek'i nin alwa'tal na Dios. Anchan' ka t'ájan.

In chabtal an dhutsadh úw xin abna' na Pablo abal na

Timoteo

Na Pablo in dhutsuntsal na Timoteo

1 Naná', xu bij Pablo, tin abatwálejil na Jesukristo, in abadh abal na Dios anchan' tin le'na'. Anchan' xan tin ulúmal na Dios ke ne'ech ti ku pidha' an ti xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal xi xo' i ko'olich abal u k'wajatic k'al na Kristo Jesús. ²Timoteo, tu dhutsuntsal jeché' an ti úw, xi naná' tu chu'tal jelti jun u chakámil. U lé' ka bach'wal an alwa'taláb, an yajnantsixtaláb ani an k'ijidhtaláb xi tál ba na Dios an Táta'láb ani ba ni Ajátik Jesukristo.

Ka t'ilál ech'ek'i na Kristo

³Ech'ek'i tam tu chalpayal bu ólábil akal i k'ij, u pidhál ti jalbintsixtaláb na Dios xin k'wajat u t'ójontsal k'al jun u alwa' chalab jelt xan tin t'ajámal nu weje' pakéiltsik. ⁴Tam u chalpayal nin ja'mál na wal, u lé' t'ajat tu chu'u abal kin k'ijidhmé. ⁵Pos u chalpayal na tsubax belomtal xa ko'ol. Na pulek, xin bij Loyda ani na nána' Ewnise ok'oxtsik tin bach'úmal jeché' an belomtaláb ani u cho'ób alwa' ke tatá' anchan' teye ta below.

⁶Jaxtám tu tak'yal abal ka óntsi ka éyna' más chapik an awiltaláb xi ti pidhámal na Dios tam tu k'wajbantsi an tu k'ubak ba na éb. ⁷Pos na Dios yab tu pidhámal jun i ejattal jik'elom, tu pidhámal an ti T'okat Ejattaláb abal ku likey, ku k'anidhaxin ani abal ki ejto jeye ki kuxuy xowa' in le'nál ni t'u'úl. ⁸Yab ka tidhena' ka t'ila' an Ajátikláb tin tamét an atiklábtsik, nibal ki tidhebé k'al naná' tu kwenta abal in k'wajat tin wik'nél k'al Jajá' tin kwenta. Alwa' más ki xe'chin ka t'ila' an alwa' t'ilab maske ka bach'u i yajtsiktaláb jelti xi naná' u bach'wal, xantik'i ti ki pidha' ti chápláb na Dios. ⁹Na Dios tu lo'o ani tu kaniy abal ki júna'ich jun i xe'chintaláb t'okat, yab abal wawá' i t'ajámal jun xata' alwa'. Tu kaniy abal Jajá' anchan' tin le'na' ani k'al tin kwenta an alwa'taláb xi tu pidha' k'al tin kwentak'i na Kristo Jesús. Na Dios tu pidhámal an ti alwa'taláb asta tam ti yabél tujenek jeché' an k'ay'lá. ¹⁰Por xo', in xalk'ámich jeché' an alwa'taláb tam tin aba' ka tsích ni Lo'óxil Jesukristo, xin átantsi tin cháp an chemlá. Ani k'al an alwa'

t'ilabk'i, tu pidha' ki cho'óbna' abal ne'ech ki kó'oy an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal ani yabich ne'ech ku k'achey.

¹¹Ja'ich k'al tin kwenta jeché' an alwa' t'ilab tin biyámal na Dios tin óltsix, tin abatwále ani abal ku ok'tsi xi yabtsik u judío. ¹²Jaxtám ti exom u ach'ál ejtal jeché' an yajtsiktaláb k'al jeché' tin kwenta. Por yab u tidhenál, pos u cho'óbich xita' nu belámal ani u cho'ób alwa' ke Jajá' in ko'ol i awiltaláb abal tin beletna' asta kin bajaw xowk'i Jajá' ti ka tsích juní.

¹³Ka óntsi ka éyna' an alwa' ok'tsixelaláb xi tu pidhámal, ka óntsi ta belom ani ta k'anidhax abal i k'wajatich k'al na Kristo Jesús. ¹⁴K'al nin tolmixtal an T'okat Ejattaláb xi k'wajat ba wawá', ka beletna' xowa' ti punk'untsámal na Dios.

¹⁵Jelt xan ta ach'ámalich, ejtal xu k'wajíltsik ban chabál xi Asia tin jila'tsik; k'al jajá'tsik ta' ti k'wajat na Fijelo ani na Ermójenes. ¹⁶Ke an Ajátikláb kin kó'ontsi ti yajnantsixtaláb na Onesíforo ani nin kidhtal jeye, abal jajá' yáníl t'ajat tin k'ijidhmédhámal ani yab in tidhena' tin álina' maske in balidh ban wik'axte'. ¹⁷Yab in tidhena', xowa' in t'aja' tokot tam ti tsích Roma, in óntsi tin aliy, asta tin ela'. ¹⁸Ke an Ajátikláb kin walka' kin ela' an yajnantsixtaláb tam kin bajaw jachan' an k'ij xowk'i ti ka tsích juní. Tatá' a cho'ób alwa' xan tin tolmij tam tin k'wajay Efeso.

Jun in alwa' soldadojil na Jesukristo

2 Ani tatá' Timoteo, xi tu chu'tal jelti jun u chakámil, ka bach'u

an chápláb xi tál ba na Kristo Jesús k'al tin kwenta an alwa'taláb xi ti pidhámal. ²Xowa' xa ach'ámal u ulal tin tamét yán an atiklábtsik, ja'ich jeché' ka punk'untsi an pay'lomlábtsik xi alwa' iniktsik, xa chu'tal ke ne'ech kin t'ójontsi abal kin ok'tsi jeye k'e'ettsik.

³Por tatá' xi exom a t'ójontsal na Jesukristo, ka kuxuy an yajtsiktaláb jelti jun i alwa' soldado. ⁴Ni jun i soldado xi k'wajat in t'ójontsal in ok'lékil in t'ajál k'e'et i t'ojláb xi yab ka utsan k'al jajá', pos tokot ko'ol kin exbay xowa' ka utsan k'al nin ok'lékil. ⁵Aníl jeye, max jun xita' k'wajat ti ubát', yab ne'ech kin ejto kin áta' xowa' u átáb, max yab ka ubát'in xan ti yejat kin t'aja'. ⁶Xu t'ojnal ba jun i aleláb, jajá' ok'ox in tomnál kin bach'u xowa' in lujyal xant'éy ka labey ba jachan' an aleláb. ⁷Ka chalpay alwa' xowa' tu utsál ani ne'ech ki pidhan ka exbay ejtil k'al an Ajátikláb.

⁸Ka chalpay na Jesukristo, xi wa'chin bin kidhtal an weje' pulek tak'ix Dabid ani ejech ti ít tam ti chemdhá. Anchan' xan tin ulal an alwa' t'ilab xu t'ilál. ⁹K'al tin kwentak'i jeché' an alwa' t'ilab u ach'ál yán i yajtsiktaláb, asta in kó'yáb wik'ats jelti jun i inik xi at'ax, por nin káwintal na Dios yab ja' k'wajat wik'ats. ¹⁰Jaxtám tu kuxyal ejtal jeché' abal tin alwa'bíl xi takudhichtsik k'al na Dios, abal kin bach'utsik jeye an labidh t'okat lo'oxtaláb xi yab jayk'i in ko'ol in ok'ontal, xi ne'ech ki bach'u abal u k'wajatich k'al na Kristo Jesús.

¹¹Jeché' tsubax t'ajat:

Max u k'wajatich jelti max u chemnek junax k'al Jajá',

ne'ech jeye tám ku k'wajay
k'al Jajá';

¹² max ki ach'a' i yajtsiktaláb k'al
Jajá' tin kwenta, ne'ech
weye tu tak'ix k'al Jajá'.

Max ki ulu ke yab i exlál, Jajá'
ne'ech jeye kin ulu ke yab
tu exlál.

¹³ Max wawá' yab ki t'aja' xowa'
i ulal, Jajá' ech'ek'i Ja' in
t'ajál xowa' in ulal,
pos Jajá' yab jayk'i u jalk'unal
xan ti jeye.

Jun i alwa' t'ojnal

¹⁴ Ka wits'k'ontsitsik jeché' ani ka
punk'untsi tin tamét an Ajátikláb
abal yab ka k'wajay ti káwlíxtsik
k'al tin kwentak'i i t'ilabtsik. Pos
jeché' an káwlíxtaláb yab xata' tu
éynal, in ojtsalk'i tin chalab xin
ach'álsik jeché'. ¹⁵ Ka t'aja' alwa' na
t'ojlábil, abal ki ulich tin tamét na
Dios jelti jun i alwa' t'ójonsix, xi
yab in ko'ol ni jun xata' xant'ok'ál ti
ka tidhebé, abal in éynál in lujtalk'i
an tsubax ok'tsixeláb. ¹⁶ Yab ka
t'aja' ti k'ij i t'ilabtsik xu t'ilnal
teché' ti k'ay'lá ani i ani' t'ilabtsik
xi yab xata' in jalbíl. Pos xin
t'ajáltsik anchan', yab in ejtowaaltsik
ka k'wajay xan tin lé' na Dios
¹⁷ ani nin ok'tsixel xi jeché'tsik,
in junwal jelti an k'acheltaláb
xi ne'ech u k'achel u k'achel
más. Ja'ich jeché' in t'ajáltsik
na Imeneo ani na Fileto, ¹⁸ xin
jila'tsik kin bela' an tsubaxtaláb
abal in ulaltsik ke an ejexnich
wat'enekich ani anchan', exom in
ojtsal tin belomtal xi taltsik. ¹⁹ Por
na Dios in k'wajbámalich jelti jun
i likat akanláb, an lej tsubaxtaláb

xin ko'ol jun i exól xin ulal
enché': "An Ajátikláb in exláltsik
xi Jajá' in dhabal." Ani "ejtal xin
ólantsalichtsik na Jesukristo, yabich
yejat kin t'aja'tsik i walastaláb."

²⁰ Ba jun i atá púlek, yab tokotk'i
wa'ach xata' xi t'ajadh k'al i oro o k'al
i plata, wa'ach jeye xata' xi t'ajadh
k'al i te' o k'al i k'ut'; taltsik exbadhk'i
xowk'i tu éynal por taltsik abal ka
éyná ech'ek'i. ²¹ Anchan' jeye, abal
jun xita' ka éyná jelti alwa' t'ojnal
junini'k'i abal an Ajátikláb, yejat ka
k'wajay t'okat ani yab yejat kin t'aja'
xowa' yab alwa'; anchan' ne'ech tám
ka ejtowat ka éyná k'al xowa'kichk'i
xi alwa'.

²² Ka kuxuy jeye xant'éy in chalpayal
yab alwa' tam jún bél kwitóle, ka óntsi
ka t'aja' xowa' lujat, ka óntsi ka bela' na
Jesukristo, ka k'anidha' xi k'e'ettsik ani
ki k'wajay alwa' k'al xin ólantsaltsik
an Ajátikláb k'al jun in ejattal t'okat.
²³ Yab ka t'aja' ti k'ij i káwlíxtaláb xi
yab xata' ti alwa' nibal xata' in jalbíl;
a cho'óbich abal jachan', in t'ajál i
péjéxtaláb. ²⁴ Pos jun in t'ojnálil an
Ajátikláb yab yejat ka xe'chin ti péjéx,
yejat kin k'ak'na' ejtalk'itsik, u awil ti
ok'tsix ani kin kuxuy xowa'kich. ²⁵ Kin
tawna' k'al jun i cha'at ejattaláb xu
tomnaxtsik abal kin chu'u max na Dios,
kin pidha'ichtsik jeye kin chalpách
kin jila' ti walablom ani kin exbaytsik
an tsubaxtaláb, ²⁶ abal anchan', kin
lama'ichtsik nin wal ani ka kaléch xon
tu kó'yáb wik'ats k'al an lej at'ax ti
t'ajtsinal k'ál xan ti ka le'ná.

**Xan ti ne'ech ka k'wajay an
atíklábsik tam in ok'ontalich an k'ij**

3 Yejat jeye ka cho'óbna' ke
tam in ok'ontalich jeché' an

k'ij, ne'ech ka wa'chin i k'ijtsik xi yajtsik. ²An atiklábtsik tokot ne'ech kin k'anidha' jajá'k'itsik tinbá', ne'ech ti ch'e'netsik, ne'ech kin t'ek'a'tsik tinbá' k'al tin kwenta xant'éy in éy ani ne'ech kin pojka' xi k'e'ettsik. Ne'ech jeye kin odhbijiytsik na Dios ani an iniktsik, yab ne'ech kin t'aja' ti k'ij nin táta'tsik, yabtsik ne'ech kin pidhnál i jalbintsixtaláb ani yabtsik ne'ech kin le'na' kin t'aja' xowa' in lé' na Dios. ³Yab ne'ech kin k'anidha' nin at kidhábitsik, yab ne'ech ti pakwlantsix nibal ne'ech kin walka' ka pakwlantsat, ne'echtsik ti jánum káw, yab ne'ech kin ejto kin kuxuytsik xowa' in le'nál, ne'ech ka at'axmétsik t'ajat ani ne'ech kin pojka'tsik ejtal xowa' alwa'. ⁴Ne'ech jeye kin chinat ólna' xowa' in utsámal jun xita' ke yab ne'ech kin ólna', yabtsik ne'ech kin chalpay ok'ox xowa' in t'ajál, ne'ech kin t'ek'a'tsik t'ajat tinbá', tokot ne'ech kin aliysik xowa'k'i jajá'tsik in kulbetnál ani yabtsik ne'ech kin aliy a Dios. ⁵Ne'ech kin wáyna'tsik ke in t'ajál xowa' in lé' na Dios, por ne'ech kin pojkantisi tin awiltal.

Yab ki junkun níwé' k'al jachan' an atiklábtsik. ⁶Taltsik xi jeché' in kidhtaltsik, u ochel ban atátsik ani in k'ambiyal an uxumtsik xi walbidhtsik t'ajat ani xin le'nál t'ajat xowa'kich xi yab alwa'. ⁷Jeché' an uxumtsik ech'ek'i in lé' kin wit'a'tsik xowa' u ok'tsixináb, por yabtsik in ejtowel kin exbay an tsubaxtaláb. ⁸Ani anchan', jelti an dhimantsik xu bijyáb ta Janes ani ta Jambres in tomna'tsik na Moisés, anchan' jeye jeché' an iniktsik tin

pojkaltsik an tsubaxtaláb. Jeché' an iniktsik yab alwa' in chalab in ko'ol ani xalk'átsik k'al na Dios abal yab tsubax tu belomtsik. ⁹Por yab ne'ech kin ejto kin t'aja' xata' lej yán, kom ne'ech ka chu'tattsik k'al an atiklábtsik xu k'wajíl ban k'ay'llá ke yabtsik chalpadh, anchan' jelt xan tin tamu xi cháb an dhimantsik xi tomná k'al na Moisés.

**Na Pablo in utsa' jun i
punk'untsixtaláb tayílich na Timoteo**

¹⁰Por tatál Timoteo a wéwnámál alwa' nu ok'tsixtal, xan ta chu'tal in k'wajíl, xowa' nu lé' ka t'ajan, xan tin belom, xan tu ko'ol an cha'attaláb, xan tin k'anidhax ani xan tu kuxyal xowa'kich. ¹¹Ani a cho'ób jeye xan tin kajnadh ani xan tu ach'ámal i yajtsiktaláb, jelti an yajtsiktaláb xu tamu ban bitsowtsik xi Antiokía, xi Ikonio ani xi Listra, por an Ajátikláb tin tolmiy ku kuxuy ejtal jeché'. ¹²Aníl jeye, ejtaltsik xin lé' ka k'wajách jelt xan tin lé' na Kristo Jesús, ne'ech jeye ka at'antsik; ¹³por xi at'axtsik ani u k'ambixtsik más ja' k'ibenek xowa' ne'ech in tamwal, ne'ech ti k'ambixtsik ani ne'ech jeye ka k'ambiyattsik.

¹⁴Por tatál, ka óntsi ki k'wajay jelt xan ta ejtómálich, kom a cho'óbich ke ja'ich na tsubax ani a cho'ób alwa' xita' ti ok'tsámal. ¹⁵A exlál jeye an T'okat Dhuslab asta ta chipíl, xi ne'ech kin ejto ti ki chalpadhmédha' abal ka bajaw an lo'eltaláb ke ja'ich k'al tin kwentak'i na belomtal xa ko'ol ba na Kristo Jesús. ¹⁶Ejtal xowa' k'wajaj dhutsadh ban T'okat Dhuslab, a

Dios in chalab ani alwa' abal ka ok'tsixoná, abal ka tawnaxná, abal ka k'wiyaxná ani abal ka tak'ixná ani anchan', ka júnájich jun i xe'chintaláb lujat, ¹⁷pos xita'k'i xin belálích na Dios, kin cho'óbna' kidhat abal kin wit'a' kin t'aja' ejtal xowa' alwa'.

4 Tin tamét na Dios ani an Ajátikláb Jesukristo, xi ne'ech ka tsích jelti jun i Pulek Tak'ix abal kin lújundha' xi chemneksik ani xi ejattsik, tu punk'untsal t'ajat ²ka t'ila' an alwa' t'ilab; ka wits'k'ontsaltsik tam wa'ach xan ti ani xontik'i ti ka ejto. Ki k'wiyxin, ki tawnaxin ani ki tak'xin k'al yantam i cha'attaláb ani i ok'tsixtaláb. ³Pos ne'ech kin bajaw an k'ij tam an atiklábtsik yab ne'ech kin le'na' kin ach'a'tsik an alwa' ok'tsixtaláb, tokot ne'ech kin aliytsik yán i ok'tsixtsik abal ka ok'tsin xowa' jajá'k'itsik in kulbetnál kin ach'a'. ⁴Ne'ech kin kuxukna'tsik an tsubaxtaláb ani ne'ech kin bela'tsik más xowa'kichk'i in ani' t'ilábil i wejé'lábitsik. ⁵Por tatá' Timoteo, yab ka k'ibdha' ni jayk'i na alwa' chalab, ka kuxuy ejtal an yajtsiktaláb, ka óntsi ka t'ila' an alwa' t'ilab ani ka óntsi ka t'aja' alwa' nin t'ojlábil na Dios. ⁶Pos exomich ti k'unel xowk'i ti ne'ech kin k'wajbá jelti jun i pikbantsixtaláb abal a Dios; exomich in bajwal an ora xowk'i ti ne'ech kin chemdhá. ⁷U t'ajámalich alwa' an t'ojláb xowa' tin punk'untsámál na Dios, jelt xan tin t'ajál nin t'ojlábil jun i alwa' soldado; u ok'yámalich ejtal xowa' jejat ku t'aja' ani yab u jilámál

tin belom. ⁸Ani xo', tin aytsímich xowa' u átámál abal in k'wajínek in lujtalk'i, xi ne'ech kin pidhan tam kin bajaw an k'ij k'al an Ajátikláb xu lújundhom in lujtalk'i. Ani yab tokot naná'k'i ne'ech ti kin pidha', ne'ech jeye ka pidhantsik ejtal xi k'wajattsik in aytsím k'al yantam i k'anidhaxtaláb tam ka tsích juní.

An punk'untsixtaláb xi utsan jajá'k'i na Timoteo

⁹Ka t'aja' abal ki tsích jik'at ti kin álna'; ¹⁰pos na Demas tin jilámál abal in le'na' más xowa' wa'ach teché' ti k'ay'lá ani k'ale ban bitsow xi Tesalónika. Na Kresente k'ale ban chabál xi Galasia ani na Tito ban chabál xi Dalmasia. ¹¹Tokot na Lukas teché' k'waját k'al naná'. Ka aliy na Markos ani ka tsi'dha' jeye, abal jajá' ne'ech kin ejto ti kin tolmiy k'al nin t'ojlábil na Dios. ¹²Na Tíkiko u aba' ban bitsow xi Efeso. ¹³Tam ki tsích, ti kin tsi'dhantsi an tu wát xu jilámál Troas bin k'imá' na Karpo; ti kin tsi'dhantsi jeye an ti dhutsadh úwtsik, por u yéntsál más ti kin tsi'dhantsi an ti ót'tsik xi dhutsuntsidh.

¹⁴Na Alejandro, an lejkix pat'áltsik, tin t'ajtsámalich t'ajat yán xata' yab alwa'; por ne'ech ka pidhan k'al an Ajátikláb xowa' in lujyal k'al tin kwenta xowa' in t'ajámál. ¹⁵Ka kó'oy teye t'ajat i kwenta k'al jajá', pos jajá' yab t'ajat in lé' kin chu'u ki t'ila' an tsubaxtaláb.

¹⁶Tam ti jidhtal in k'wajay ku lo'o tubá' tin tamét an awiltalábitsik, ni jun xita' yab

tin tolmiy; ejtaltsik tin jiloloy kwetém. Naná' u konyal abal ka pakwlantsattsik k'al na Dios abal anchan' tin t'aja'tsik. ¹⁷Por an Ajátikláb k'wajay k'al naná' ani tin pidha' ti chápláb abal ku ejto ku ok'oy ku t'ila' an alwa' t'ilab ani kin ach'a'tsik jeye ejtal xi yabtsik u judío. Anchan' tin lo'o an Ajátikláb abal yab xata' kin t'ajtsin k'al an at'ax, maske in k'wajay jelti max k'unatich t'ajat bin wi' an padhum. ¹⁸Ani ne'ech jeye ti kin lo'o k'al ejtal xowa' yab alwa' ani ne'ech ti kin belkóm abal kin k'wajay neye walk'i' xon ti ne'ech ti tak'ix. iKe an labidh t'okattaláb kin kó'oy Jajá'k'i malilíl i k'ij! Anchan' ka t'ajan.

An chapnédhomtaláb ani an lábt'ajaxtaláb xi tin ok'ontal

¹⁹Ti kin chapnédhantsi an ta Priska ani na Akila. Ti kin chapnédhantsi jeye ejtal xu k'wajílsik bin k'imá' na Onesíforo. ²⁰Na Erasto jilk'on ban bitsow xi Korinto ani na Trófimo u jila' u ya'ul ban bitsow xi Mileto. ²¹Ka t'aja' abal ki tsích tam yabél chamay. Ti abtsaltsik ti chapnédhomtaláb na Ewbulo, na Pudente, na Lino, na Klawdia ani ejtal an kidháblábsik. ²²Ke an Ajátikláb Jesukristo ka k'wajay k'al tatá' ani ka bach'waltsik ech'ek'i nin alwa'tal na Dios. Anchan' ka t'ajan.

An dhutsadh úw xin abna' na Pablo abal na

Tito

Na Pablo in dhutsuntsal na Tito

1 Naná', xu bij Pablo, tin t'ojnálil na Dios ani tin abatwálejil na Jesukristo, abal ku tolmiy ka belmáchtsik xi takudh k'al na Dios ani kin exla'tsik an tsubaxtaláb xi ne'ech ka tolmiyattsik k'ál abal ka k'wajáchtsik xan tin lé' na Dios. ²Tam kin bela'ichtsik ani kin exla'ichtsik jeché' an tsubaxtaláb, ne'ech ka t'ajantsik k'ál abal kin kó'oy an aysixtaláb k'al tin kwenta an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal. Na Dios xi yab jayk'i u k'ambix, in ulúmal abal ne'ech ti ku pidha' jeché' an ti xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal asta tam ti yabél tujenek jeché' an k'ay'lá; ³ani tam tin bajúch an k'ij, in pidhna' ka cho'óbná nin káwintal k'al tin kwenta an t'iltsixtaláb xi na Dios ni Lo'óxil tin punk'untsi k'al Jajá' tin abaxtal. ⁴Tito, tu dhutsuntsal jeché' an ti úw, xi naná' tu chu'tal jelti jun u chakámil abal chablam tu éb ja'ich i belál. U lé' ka bach'wal an alwa'taláb, an yajnantsixtaláb ani an k'ijidhtaláb xi tál ba ni Táta' Dios ani ba ni Ajátik Jesukristo ni Lo'óxil.

Nin t'ojlábil na Tito ban chabál xi Kreta

⁵Tam tu jila' ban chabál xi Kreta, tu jila' abal ka lejkiy xowa' bél u k'ibel ka lejkiyat ani abal ka bijiy i tak'ix belomtsik xi ne'ech ti belkol belomtsik bin bitsówiltsik, anchan' jelt xan tu punk'untsámal. ⁶Jun i tak'ix belomtsik yab yejat kin kó'oy ni jun xata' xant'ok'ál ti ka k'wiyan, yejat ka k'wajay tomkidh ani in tsubtalk'i k'al júnk'i i mímláb, yejat kin kó'oy in chakámiltsik u belom ani ke nin chakámiltsik yab ka exlomná k'al tin kwenta xowa' k'ibenek in t'ajálsik ani abal u tomnaxtsik. ⁷Pos xi k'wajattsik ti ok'lek belomtsik, xi k'wajattsik in belkómtsals xowa' in dhabal na Dios, yab yejat kin kó'oy ni jun xata' xant'ok'ál ti ka k'wiyan, yab yejat kin t'ek'a'tsik tinbá', nibal u chakulom. Yab jun i uch'ál inik, yab jun i kunux inik, nibal xin le'nál i tumín xi yab átadh alwa'. ⁸Jun i ok'lek belomtsik yejat kin bach'wal alwa' an toneltsik xu ulel tin k'imá', kin kulbetnál kin t'aja' xowa' alwa', kin júna' jun i xe'chintaláb

cha'atk'i, kin t'ajál xowa'k'i xi lujat, ka k'wajay junini'k'i abal a Dios ani yab u átnal k'al xowa' yab alwa'.

⁹Yejat kin ko'kóm tin itsích nin káwintal na Dios in lujtalk'i jelt xan ti ok'tsxnadh, abal kin ejto jeye kin tawna' an kikháblábsik k'al an alwa' ok'tsixtaláb ani anchan', kin t'aja' jeye abal kin bela' an tsubaxtaláb xu tomnaxtsik.

¹⁰Bél t'ajat wa'ach xu tomnaxtsik, xin t'ilálsik xowa' yab xata' in jalbíl ani yab tsubax ani más, xin ulaltsik ke yejat ka t'ajtsin an ti exól bin t'u'úl an iniktsik. ¹¹Xi jachan'tsik, yejat ki chamk'a'tsik an ti t'ilom, pos in ojsal tin chalab an atiklábsik xontik'i ka ok'tsixin abal in ok'tsxnálsik xowa' yab yejat kin ok'tsixa'. In t'ajáltsik anchan' abal kin áta' i tumín maske yab átadh alwa'.

¹²Jún ti éb xi jajá'tsik in t'iltsíxil, in ulu enché': "An atiklábsik xi Kreta ech'ek'i u k'ambixtsik, in junwal jelti an padhumtsik, k'ut'ma' ani óbe." ¹³Jeché' xowa' ulwat k'al jajá'tsik tin kwenta, tsubax t'ajat. Jaxtám ti yejat t'ajat ka k'wiya'tsik chapik abal ka belmáchtsik in lujtalk'i ¹⁴ani yabich kin t'aja'tsik ti k'ij in ani' t'ilábltsik in wejé'lábil an judíotsik, nibal xant'éy in tak'ixnál ka t'ajan xin kuxuknálsik an tsubaxtaláb.

¹⁵Xita'tsik in ko'ol in chalab t'okat, ejtal xowa' k'wajat ba jajá'tsik, t'okat; por abal xi yabtsik u belom nibal nin chalab yab t'okat, yab wa'ach xata' t'okat ba jajá'tsik; pos asta nin chalab ani nin chalpaxtal ch'o'odhich k'al xi yab alwa'. ¹⁶In ulaltsik abal in exlál a Dios, por

k'al xowa' in t'ajáltsik u xalk'anal ke yab ani'; pos at'axtsik t'ajat ani u tomnax. Yabtsik in ejtawal kin t'aja' ni jun xata' alwa'.

An ok'tsixtaláb xi alwa'

2 Por tatá' Tito, ko'ol ki ok'tsixin jelt xan tin ulalk'i an alwa' ok'tsixtaláb. ²Ke an yejheltsik kin júna' jun i xe'chintaláb cha'atk'i, k'ak'nantálsik, kin cho'óbna' xowa' in t'ajál, ka belmáchtsik in tsubtalk'i, ka k'anidhaxintsik ani kin kuxyaltsik xowa'kichk'i. ³Aníl jeye, an áslábsik ka k'wajay xan ti yejat ka k'wajay xin belálich na Dios, yab kin janwaltsik i káw, yab ka uch'álmétsik. Yejat kin ok'tsixa'nsik ka t'ajan xowa' alwa', ⁴kin ok'tsi an tsidhan mímlábsik kin k'anidha' nin tomkíl ani nin chakámiltsik. ⁵Kin ok'tsi jeye abal kin cho'óbna'tsik xowa' in t'ajál, ke yab ka junkun k'al i k'e'et iniktsik, kin beletna'tsik alwa' nin k'imá', ka k'ak'naxintsik, kin exbantsi xowa' in ulal nin tomkíl abal anchan', yab ka odhbijyat nin káwintal na Dios k'al ni jun xita'.

⁶Ka tak'iy an kwitóltsik abal kin chalpaytsik alwa' xan ti ka k'wajay, ⁷ka t'aja' tatá' t'ajat xowa'kich xi alwa' abal kin chu'utsik ani kin t'aja'tsik jeye. Tam ka ok'tsitsik, ka t'aja' k'al yantam i tsubaxtaláb, ⁸ki káwin alwa' abal yab ka wa'chin ni jun xata' xant'ok'ál ti ki kawyat. Anchan' ne'ech tám ka tidhebé xita' xin le'nál ti ki tomna' ani yab ne'ech kin ela' ni jun xata' yab alwa' abal ti ki t'ila' k'al jeché' tin kwenta.

⁹Ka tak'iy an jolibtsik abal kin exbantsitsik ejtal xowa' u usnal k'al

nin ajátiktsik; kin t'aja' ejtal xowa' u usnal ani yab ti tok'ok'óltsik.

¹⁰Yab kin kwé'ey nin ajátik, ka k'wajaysik alwa' ani lujat k'al ejtalk'i xowa', abal anchan', ka chu'tattsik k'al xi más ani ka exlá jeye ke an ok'tsixtaláb k'al tin kwenta na Dios ni Lo'óxil, labidh t'ajat.

¹¹Pos na Dios tu xalk'antsámich an tin alwa'tal, abal k'al ja'ich, kin ejto ka lo'ey ejtalk'i an atiklábtsik.

¹²Jachan' nin alwa'tal na Dios tu ok'tsal abal ki jila'ich ki t'aja' xowa' yab alwa', ki jila'ich an chalabtsik xi yab alwa' ani ki júna'ich ba jeché' an k'ay'la' jun i alwa' xe'chintaláb, in lujtalk'i ani tokot xan tin lé' na Dios. ¹³Tu ok'tsal jeye abal ku k'wajay i aysím kin bajaw jachan' an k'ij xi k'ijidh xowk'i ne'ech ka tsích juní k'al ejtal nin labidh t'okát ni pulek Diosil ani Lo'óxil Jesukristo, ¹⁴xin pidhna' tinbá' ka chemdhá k'al wawá'k'i ti kwenta abal ti ku lo'o k'al ejtal xowa' yab alwa' ani ti ku dhabalna'ich, abal ku k'wajách i lé' t'ajat ki t'ajál ech'ek'i xowa' alwa'.

¹⁵Jeché' ja'ich ka t'ila', ja'ich ka ulu ka t'ajan ani ki tawnaxin k'al yantam i awiltaláb. Yab ka walka' ki pojká k'al ni jun xita'.

Xowa' yejat kin t'aja' an belomtsik

3 Ka wits'k'ontsaltsik abal yejat kin exbantsi xowa' in ulal an pakdha' awiltaláb ani xi k'e'et jeye an awiltalábtsik, yab kin ch'ikat t'aja'tsik ani ka k'wajaysik ech'ek'i in le'nál kin t'aja' xowa' alwa'. ²Ke yabtsik kin jantsal ti káw ni jun xita', yab ka

péjexintsik, ka k'ak'naxintsik, kin kó'oytsik i cha'attaláb k'al ejtalk'i an atiklábtsik. ³Pos wawá', aníl weyewi'ik yab u chalpadh ani yabwi'ik i t'ajál ti k'ij na Dios; k'ibchonékwil'ik tu xe'ech ani u kó'yábwi'ik tak'nél k'al ejtal xowa' in kulbetnál ni t'u'úl ani k'al xowa'kich i le'lomtaláb. I at'ax t'ajtsalwi'ik xita'kich'k'i ani i at'ál xita'kich k'al tin kwentak'i xowa' i chu'tal in ko'ol; u pojkantálwi'ik t'ajat ani u pójkáx jeye jún ani jún. ⁴Por tam ti na Dios ni Lo'óxil in xalk'a' nin alwa'tal ani nin k'anidhaxtal abal an atiklábtsik, ⁵tu lo'o, yab abal i t'ajámál jun xata' lujat; in t'aja' anchan', abal tu kó'ontsi ti yajnantsixtaláb. Na Dios tu lo'o tam tu pakwlintsi an ti walastalábil jelti max tu t'ajtsi jun i t'okedhaxtaláb ani tu pidha' jun i ít xe'chintaláb k'al nin T'okat Ejattal. ⁶K'al tin kwentak'i ni Lo'óxil Jesukristo, na Dios tu pidhám yán t'ajat an ti T'okat Ejattaláb, ⁷abal k'al nin alwa'talk'i ti ku bach'u ani anchan' ki bach'u an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal xu k'wajat i aysím.

⁸Jeché' tsubax t'ajat ani ja'ich u lé' t'ajat ka ólna', abal xin belálichtsik na Dios, kin óntsi kin t'aja'tsik xowa' alwa'. Ejtal jeché' alwa' ani alwa' t'ajat abal ejtalk'i an atiklábtsik.

⁹Por yab ka t'aja' ti k'ij i káwlíxthaláb xi yab xata' in jalbíl, nibal an káwlíxthaláb k'al tin kwenta an weje' pakéltsik, nibal an káwlíxthaláb ani an péjéxthaláb xi k'al tin kwenta nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés. Pos ejtal jeché' yab xata' in jalbíl ani yab xata' tu éynal.

¹⁰Max jun xita' in t'ajál i k'éáxतालáब ban belomtsik, ka tawna' júníl o chábíl ani max yab ti ki t'aja' ti k'ij, yabich ka walka' ka junkun k'al an belomtsik. ¹¹Pos k'al jachan', a exla'ich abal in k'ibdhámalich an alwa' bél ani u walablomich abal in t'ajál xowa' in cho'ób ke yab alwa'.

An tak'ixतालáब abal na Tito

¹²Tam tu abtsi an ta Artemas o na Tíkiko, ka t'aja' abal ki tsích jik'at ti kin álina' ban bitsow xi Nikópolis, pos u ulúmalich abal taja' ne'ech ku wat'na' nin chamáy. ¹³Ka tolmiy k'al ejtal xowa' ka ejto na Senas, an ok'tsix xin wilál an tak'ixतालáब

ani na Apolos jeye, abal tam kin óntsitsik an bél, yab xata' kin yéntsitsik. ¹⁴Ani ke an kidháblábitsik kin wit'a' jeye kin t'aja'tsik an alwa'taláb ani ka tolmixintsik max wa'ach i yejetaláb abal ka éyan jeye nin xe'chintalábitsik.

An chapnédhomतालáब ani an lábt'ajaxतालáब xi tin ok'ontal

¹⁵Ejtal xi k'wajattsik k'al naná' ti abtsal ti chapnédhomतालáब. Ka chapnédha'tsik ejtal ni ja'úbtsik xi tu k'anidhál abal u belomichsik jeye. Ke nin alwa'tal na Dios ka bach'wal ejtal tatá'tsik. Anchan' ka t'ájan.

An dhutsadh úw xin abna' na Pablo abal na

Filemón

Na Pablo in dhutsuntsal na Filemón

¹Naná', xu bij Pablo, xin k'wajat tin wik'nél k'al tin kwentak'i na Kristo Jesús, u dhutsál jeché' an úw junax k'al an kidhábláb Timoteo. I dhutsál jeché' an úw abal tatá' Filemón, xi tu tolmiyámal teye k'al jeché' an t'ojláb. ²Abal an belomtsik jeye xu junkunal ta k'imá', abal an kidhábláb Apia xi k'anidhál t'ajat ani abal an kidhábláb Arkipo xi tu tolmiyal jeye k'al jeché' an t'ojláb. ³Ka bach'waltsik an alwa'taláb ani an k'ijidhtaláb xi tál ba ni Táta' Dios ani ba ni Ajátik Jesukristo.

Nin k'anidhaxtal ani nin belomtal na Filemón

⁴U pidhál ti jalbintsixtaláb nu Diosil ani tu kontsintsal teye ech'ek'i tam in ól. ⁵Pos u ach'ámalich xan ta k'anidhál ani xan ta belál ni Ajátik Jesús ani xan ti jeye ta k'anidháltsik xu dhabalábich k'al na Dios. ⁶U kontsal na Dios ke tatá' xi belom teye jelti wawá', ka bajaw ka exla' alwa' an lábt'ajaxtaláb xi ko'ol abal i belálích na Kristo

Jesús. ⁷Pos in k'wajat k'ijidh t'ajat ani in kulbél k'al tin kwenta an k'anidhaxtaláb xa ko'ol. Kidhábláb, k'al tatá'k'i ta kwenta, an belomtsik k'ijidhmenekichtsik más.

Na Pablo in konyal jun i alwa'taláb abal an jolib Onésimo

⁸Jaxtám, maske u ko'ol i awiltaláb tu utsa' xowa' ka t'aja' abal tin abatwálejil na Kristo, yab ne'ech ku t'aja' anchan'. ⁹Tokot tu pakabédhál k'al jun i alwa'taláb enché': Naná', xu bij Pablo, xin yejchelich ani in k'wajat tin wik'nél k'al tin kwentak'i na Kristo Jesús, ¹⁰tu kontsal jun i alwa'taláb abal na Onésimo, xi teché' jeye balidh ban wik'axte' junax k'al Naná'. U tolmintsi abal kin bela' jeye na Kristo ani xo' in bajúmalich ka k'wajay jelti jun u chakánil k'al tin kwenta an belomtaláb.

¹¹Ti we'él chabk'i', yab xata' ta ejtómál ka éyna'; por xo', yejat t'ajat abal tatá' ani abal naná'. ¹²Jé' xo' tu abtsal ti ít ani tu kontsal ka bach'u jelti max naná' exom tin bach'wal. ¹³U lé'ak max ka jilk'on teché' k'al naná' ban wik'axte' abal

ti kin tolmiy ku ólna' an alwa' t'ilab jelt xan ti tatá' tin tolmiyámal.

¹⁴Por yab u le'na' ku t'aja' xata' max tatá' yab ka cho'óbna' ok'ox abal an alwa'taláb xowa' ti kin t'ajtsi, yab u lé' ti kin t'ajtsi k'al i cháp'láb, u lé' ka t'aja' k'al tatá'k'i t'ajat a kulbétal.

¹⁵Pos naná' u chalpayal abal ja'ich ti pílmenek wé' i k'ij na Onésimo abal tayíl ka witsiy ti k'wajíl ech'ek'ijich k'al tatá'. ¹⁶Yabich jelti jun i jolib, ka kó'oy jelti jun i kidhábláb xa k'anidhál t'ajat. Naná' u k'anidhál t'ajat, por tatá' yejat más ka k'anidha', yab jelti jun i ani' inikk'i, ka k'anidha' jelti jun i kidhábláb.

¹⁷Anchan' pé, max tin exlál abal tu ja'úb, ka bach'u jelti max naná' tin bach'wal. ¹⁸Max ti waltsámal k'al jun xata', o max ti júntsal jun xata', naná' ne'ech kin lejkin k'al tatá'. ¹⁹Naná', xu bij Pablo, u dhutsál jeché' k'al naná' t'ajat u k'ubak, naná' ne'ech kin lejkin k'al tatá'; maske ne'ech ku ejto tu chalpantsi ke tatá' tin júntsal teye, pos naná' tu óltsi an tin káwintal na

Dios abal ki lo'ey teye. ²⁰Kidhábláb, ti kin t'ajtsi jeché' an ti alwa'taláb kom wawá' i belálich an Ajátikláb; ti kin k'ijidhmédha', kom i belálich an Ajátikláb.

²¹Tu dhutsuntsal abal u cho'ób alwa' ke anchan' ne'ech ka t'aja' ani u cho'ób abal más ne'ech ka t'aja' ké xowa' tu kontsal. ²²Aníl jeye tu kontsal abal ti kin t'ojojontsi jun i altá xon ti ne'ech kin koyóch; pos u cho'ób alwa' ke na Dios ne'ech kin tók'oy an kontsintsixtaláb xa t'ajálsik ani ne'ech ti kin walka' kin k'ale juní tu álna'tsik.

**An chapnédhomtaláb ani an
lábt'ajaxtaláb xi tin ok'ontal**

²³I abtsinal ti chapnédhomtaláb k'al na Epafra, xi junax tu k'wajat tu wik'nél k'al tin kwentak'i na Kristo Jesús. ²⁴Ti abtsal jeye ti chapnédhomtaláb na Markos, na Aristarko, na Demas ani na Lukas, xi tin tolmiyaltsik k'al nin t'ojlábil an Ajátikláb. ²⁵Ka bach'waltsik ech'ek'i nin alwa'tal ni Ajátik Jesukristo. Anchan' ka t'ájan.

An dhutsadh úw xi abtsin an

Ebreotsik

Na Dios in tawnálich xo' an
atiklábtsik k'al nin Chakámilk'i

1 Ti weje'ich, na Dios in
tawnámál yáníl ni weje'
pakéliltsik ani k'e'etich k'e'etich
xan tin tawnámál k'al nin
t'ílsíxiltsik. ²Xo', tin ok'ontal jeché'
a k'ij, tu tawnál k'al nin Chakámil.
Na Dios in t'aja' an k'ay'látsik k'al
tin kwenta jeché' nin Chakámil
ani Jajá' in jiltsámál xowa'kich
xi wa'ach. ³Na Jesús ja'ich nin
tajax labidh t'ókát na Dios ani tu
xalk'antsalich xan ti jeye na Dios.
Jajá', ja'ich nin teykóm ejtal xowa'
wa'ach k'al nin cháp nin káwintal.
Tam ti ok'on ti ku wixk'intsi an
ti walastalábil, buxkan tin eját
nin t'okat k'wajtalábil na Dios tú'
walk'i'.

Nin Chakámil na Dios más Ja'
púlek ké an t'okat abatwáletsik

⁴Nin Chakámil na Dios in
bajaw ka k'wajay más ultaláb ké
an t'okat abatwáletsik; pos Jajá',
kom u Chakámláb k'al a Dios, in
bach'úmal jun i awitaláb más
púlek ké an t'okat abatwáletsik.

⁵Na Dios yab jayk'i in utsámál ni
jun i t'okat abatwále xan tin utsa'
na Kristo enché':

Tatá' tu Chakámil;

Naná' tu utsámálích xo' abal tu
Chakámil;

nibal in ulúmal jayk'i enché' k'al tin
kwenta jun i t'okat abatwále:

Naná' ne'ech kin k'wajay tin

Táta'láb abal jajá'

ani jajá' ne'ech ka k'wajay ti
chakámláb k'al Naná'.

⁶Por tam ti na Dios in xalk'a' nin
ok'ox Chakámil ban k'ay'lá, in ulu
enché':

Ka k'ak'ná k'al ejtal nu t'okat
abatwálejiltsik.

⁷K'al tin kwenta an t'okat
abatwáletsik, na Dios in ulu enché':

U t'ajál ke nu t'okat abatwálejiltsik,
ka wenk'on jelti ik'

ani nu t'ójontsixiltsik, ka
wenk'on jelti k'amal.

⁸Por k'al tin kwenta nin Chakámil,
in ulal enché':

Dios, Tatá' ne'ech ta tak'ix
malilíl i k'ij;

ani Tatá' in lujtalk'i i tak'ix.

⁹A k'anidhámál xi lujat ani a
pojkámal xi yab alwa';

jaxtám na Dios, na Diosil ti
takwyámal Tatá'
ani ti pidhámal ta' más ti
k'íjidhtaláb ké na juniktsik.

¹⁰In ulal jeye enché':

Tatá' Ok'óxláb, tam ti tujeý ejtal,
a k'wajba' nin tujtal an
chabál
ani k'al na k'ubak ta t'aja' ejtal
an walk'i'.

¹¹Jeché'tsik ne'ech ka ok'on, por
Tatá' ne'ech ki jilk'on malilíl
i k'ij.

Ejtal jeché'tsik, ne'ech ka k'ejmé
jelti k'udhk'um;

¹²ne'ech ka paka' ani ne'ech ka
jalk'uy jelti jun i xeketláb.
Por Tatá', malilíl i k'ij yab i
jalk'unal
ani yab jayk'i ne'ech ka kó'oy a
ok'ontal.

¹³Na Dios, yab jayk'i in utsámal ni
jun i t'okat abatwáale xan tin utsa'
na Kristo enché':

Ki buxkan tu eját, asta ke Naná'
tu átantsi ejtal xi ti at'ál.

¹⁴Ejtal an t'okat abatwáale, i
ejattaláb k'itsik, xi k'wajat ti
t'ójonsix ta Dios, abadh abal kin
tolmiytsik xi ne'ech kin bach'u an
lo'eltaláb.

Yejat ki belkóm t'ajat an lo'eltaláb

2 Jaxtám ti yejat t'ajat ki
exbay xowa' i ach'ámalich
abal yab ki k'ibdha' an bél. ²Nin
tsubaxtalábil na Dios xi t'iladh ti
weje' k'al an t'okat abatwáletsik,
ja'ich jun i pulek tak'ixtaláb. Xi
walbintsik ani in ch'íkat t'aja'
jeché' an tak'ixtaláb, pidhantsik
ti yajtsiktaláb xan tin tomnál kin
bach'u. ³¿Pos jan ti ne'ech ki ejto

ki jek'a' an yajtsiktaláb max yab ki
beletna' jeché' an pulek lo'eltaláb?
Pos Jajá' an Ok'óxláb in ok'ox
t'ilámal jeché' an lo'eltaláb ani tayíl,
xin ach'a'tsik jeché' an tsubaxtaláb,
in exbaytsik ani tu wat'bantsi weye.
⁴Aníl jeye, na Dios in lej tsubk'ámal
k'al i exólsik, k'al i labidhtalábtsik,
k'al yán i labidh labandhaxtalábtsik
ani k'al xowa' an T'okat Ejattaláb tu
pidhámal k'e'etich k'e'etich, jelt xan
ti Jajá' in le'na'.

Na Jesukristo, i inik jeye

⁵Na Dios yab in k'wajbámal
bin tak'ixtal i t'okat abatwáletsik
jachan' an k'ay'lá xi ne'ech ka
wa'chin tayíl, xi xo' in k'wajat u
t'ilál. ⁶Por jun xita' in ulu enché'
ban T'okat Dhuslab:

Dios, ¿jant'éy in éy an inik abal
ki k'wajay ta chalpax k'al
jajá' tin kwenta?

¿Jant'éy in éy an inik xu chemel,
abal a beletnál?

⁷A k'wajbámal wé' i k'ij
más cha'at ké an t'okat
abatwáletsik,
por a pidha' an ti labidh
t'okattaláb, an ti
k'ak'naxtaláb

ani an ti awiltaláb ba ejtal xowa'
a t'ajámal.

⁸Ejtal a k'wajba' ba jajá' in
tak'ixtal.

Jaxtám, tam ti k'wajbá ejtal abal
ka k'wajay tak'nél k'al an inik, na
Dios yab in jila' ni jun xata' xi yab
ne'ech ka k'wajay tak'nél k'al an
inik. Por bélk'i i chu'tal abal k'al
yab ejtalk'i tu t'ajnal ti k'ij. ⁹Por
i chu'tal na Jesús, xi na Dios in
k'wajba' wé' i k'ij más cha'at ké

an t'okat abatwáletsik. Na Dios, k'al nin k'anidhaxtal, in walka' ka chemech abal ejtaltsik tin alwa'bíl; ani xo', in ko'olich an labidh t'okattaláb ani an k'ak'naxtaláb k'al tin kwenta an chemlá xin tamu.

¹⁰Ejtal xowa' wa'ach, k'wajat abal a Dios ani abal Jajá'k'i tin kwenta. Na Dios in lé' ke ejtal nin chakámiltsik, ka k'wajay jeye ba nin t'okat labidhtalábil. Jaxtám na Dios ti ko'ol kin t'ojojoy, k'al an yajtsiktaláb xin bach'u na Jesukristo xi jajá'tsik nin Lo'óxil.

¹¹Abal xu t'okwábitsik ani xu t'okox, jayéchk'i tu dhabaláb k'al jachan' an Táta'lláb. Jaxtám nin Chakámil na Dios yab u tidhenal kin bijiy tin at kidhábitsik, ¹²tam in ulal enché' an T'okat Dhuslab:

Ne'ech tu t'ila' ba nu at
kidhábitsik ani ne'ech tu
ajatnantsi ti ajatláb ban
junkuntaláb.

¹³In ulal jeye enché':

Naná' ne'ech ku óntsi ku bela'
na Dios.

Ani in wits'k'owal kin ulu enché':

Teché' in k'wajat, k'al an
chakamtsik xi tin pidhámal
na Dios.

¹⁴Xu chakámlábitsik ba jun i kidhtaláb, jununúl ani' nin t'u'úl ani nin xich'ál; anchan' jeye na Jesús, nin t'u'úl ani nin xich'ál jáyk'i jelti wawá' abal kin ejto ka chemech ani anchan', kin k'ibdha' jachan' xin ko'ol an awiltaláb ti chemdhax, xi ja'ich an lej at'ax.

¹⁵Anchan' tin lo'o xu kó'yábitsik jelti jolib k'al an lej at'ax abal in jik'nábitsik an chemlá. ¹⁶Pos tsubax, Jajá' yab tsi'nek abal kin tolmiy i

t'okat abatwáletsik, tsi'nek abal kin tolmiy nin kidhtaltsik na Abraham. ¹⁷Ani abal kin t'aja' jachan', yejat kin junu jelti nin kidhábitsik abal kin bajaw ka k'wajay jelti jun i lujat ani i yajnantsix ok'lek pále'tsik tin tamét na Dios ani abal kin wék'ontsi ti walastaláb an atiklábitsik, k'al tin kwentak'i an chemlá xin tamu. ¹⁸Ani anchan' jelt xan ti Jajá' in ach'a' i yajtsiktaláb ani taktamiyat, xo' in ko'ol i awiltaláb abal kin tolmiy ejtal xu taktamiyábitsik jeye.

Na Jesús más uluts ké na Moisés

3 Kidháblábitsik xi t'okodhich, kom tatát'sik ja'ich xi kanidhich k'al na Dios abal ki dhabalnájich k'al Jajá', ka exla' alwa' na Kristo Jesús, an abatwále ani an lej ok'lek pále' k'al ni belomtalábil. ²Pos na Jesús yab jayk'i in ch'ikat t'ajámal na Dios, xi k'ál ti bijidh abal kin t'aja' jeché' an t'ojláb, jelt xan ti na Moisés k'wajay jeye ti t'ójontsixin in lujtalk'i ba putál nin k'imá' na Dios. ³Na Jesús yejat más ka k'ak'ná ké na Moisés, jelt xan ti jun i kúbal atá in bach'wal más i k'ak'naxtaláb ké an atá xin kubál. ⁴Ejtal an atátsik yejat ka k'wajay kubadh k'al jun xita'; por na Dios ja'ich nin t'ajámal ejtal xowa' wa'ach. ⁵Anchan' pé, na Moisés k'wajay ti t'ójontsixin in lujtalk'i ba putál nin k'imá' na Dios; nin t'ojlábil, ja'ich kin t'ila' ejtal xowa' na Dios ne'ech kin ulu más tayíl. ⁶Por na Kristo, k'wajat lujat jelti an chakámláb ba jachan' nin k'imá' na Dios. Jeché' nin k'imá' na Dios, ja'ich wawá'ich, xu k'wajat

jelti jachan' an atá, max ki óntsích ku k'wajay in lujtalk'i ani ki bela' asta tin ok'ontal ani u kulbél k'al tin kwenta an aytstaxtaláb xi ko'ol.

**An koyóxnich abal xin
belálichtsik na Dios**

⁷Jaxtám, xan tin ulal enché' an T'okat Ejattaláb ban T'okat Dhuslab:

Max ka ach'a'tsik xo' ti tawnál na Dios,

⁸yab ka chapikmédhatsik na ejattal jelt xan tin t'ajámalsik xi tomnaxnék ani in taktamiyámal na Dios ban chabál xon ti yab k'wajtsidh.

⁹Taja', tin taktamiysik na weje' pakéiltsik, maske tin nakíl chab inik i tamub in chu'u xowa'kich xi Naná' u t'aja'.

¹⁰Jaxtám tin chakuy k'al jachan' an atiklábtsik ani u ulu enché':

“Ech'ek'i xe'echtsik k'ibchonék nin ejattal ani yab in le'námal ti kin exlantsi an tu bélil.”

¹¹Jaxtám tin chakuy k'al jajá'tsik ani u lej utsa'tsik tsubax, ke yab ne'ech ka ochichsik abal ka koyóch k'al Naná'.

¹²Kidháblábsik, ka kó'oy t'ajat i kwenta abal ni jun xita' xi tatá'tsik, yab kin kó'oy in ejattal yab alwa' ani yab u belom xi ka pílmédhá k'ál ba na Dios xi ejat. ¹³Ka kó'oytsik i kwenta abal yab ka tamu anchan', ki táwnáxintsik jún ani jún tsudhey ka tsudhey, lejat u k'wajat jeché' an k'ij, abal ni jun xita' xi tatá'tsik, yab ka k'ambiyat k'al an walastaláb ani

ka pojxaxmé nin ejattal. ¹⁴Pos max ki óntsi ku k'wajay junini' ni chalab asta tin ok'ontal, k'al an belomtaláb xi kó'yám asta tin tujtal, ne'ech tám ki kó'oy weye xowa' in ko'ol na Kristo.

¹⁵Enché' tu ulwáb:

Max ka ach'a'tsik xo' ti tawnál na Dios,

yab ka chapikmédhatsik na ejattal jelt xan tin t'ajámalsik xi tomnaxin.

¹⁶¿Jita' pé xin axtsitsik tin káwintal na Dios ani tayíl tomnaxintsik?

Ja'ich jachan' ejtal xi káldhátsik k'al na Moisés ban chabál xi Ejipto.

¹⁷¿Ani k'al jita' k'ál ti k'wajay na Dios u chakúl chab inik i tamub? Ja'ich k'al xin wala'tsik; xi chemechsik ban chabál xon ti yab k'wajtsidh. ¹⁸¿Ani jita' na Dios in lej utsa' tsubax ke yab ne'ech ka ochichsik abal ka koyóch junax k'al Jajá'? Ja'ich xi yabtsik t'ajxin ti k'ij. ¹⁹Pos i chu'tal ke yabtsik in ejto ka ochich abal ka koyóch k'al na Dios kom yabtsik belmách.

4 Jaxtám, lejat xo' bél i ko'ol xowa' in ulúmal na Dios abal ku ochich tu koyol k'al Jajá', yejat ki kó'oy i kwenta abal yab telab tá' yab kin ejto ka ochich taltsik xi tatá'tsik a kidhtal. ²Pos wawá', u t'ílsidhich weye an ti tsubaxtaláb k'al tin kwenta an lo'eltaláb jelti jajá'tsik; por jajá'tsik yab xata' tin éyna' tam tin ach'a' jachan' an tsubaxtaláb, abal in ach'a'tsik ani yab in bela'. ³Por wawá' xi belámalich, ja'ich xi exomich tu ochel ba jachan' an koyóxnich. Por k'al tin kwenta xi yabtsik in bela' na Dios, in ulúmal enché':

Jaxtám tin chakuy k'al jajá'tsik
ani u lej tsubax utsa',
ke yab ne'ech ka ochichtsik abal
ka koyóch k'al Naná'.

Por na Dios k'ejle in ok'yámalich
nin t'ojlábil asta tam tin t'ajámal an
k'ay'lá; ⁴pos ta' k'wajat ban T'okat
Dhuslab xon tin ulal enché' k'al tin
kwenta in k'ítsájl an koyóxnich:

Na Dios koyóch tin búkláb a
k'ítsá, k'al ejtal an t'ojláb
xin t'aja'.

⁵Ani in ulal juní an T'okat Dhuslab
enché':

Yab ne'ech ka ochichtsik abal ka
koyóch k'al Naná'.

⁶Por bél u k'ibel taltsik ka ochich
ba jachan' an koyóxnich; ani xi
jidhtal in ach'ámaltzik jeché' an
tsubaxtaláb k'al tin kwenta an
lo'eltaláb, yab ochich abal in
ch'ikat t'aja'tsik. ⁷Jaxtám, na Dios
tin bijyámal juní jun i k'ij: ja'ich
jeché'ich i k'ij. Pos na Dios tu
tawnál k'al xowa' in ulu na Dabid
más tayílich, ban T'okat Dhuslab
xin ulal enché':

Max ka ach'a'tsik xo' ti
tawnál na Dios, yab ka
chapikmédhatsik na ejattal.

⁸Max pidhnékak an israelitatsik
jachan' an ti koyóxnich k'al na Josué,
na Dios yabichak in wits'k'ómal kin
bijiy k'e'et i k'ij. ⁹Anchan' pé, bél
wa'ach jun i t'okat koyóxnich abal
xin belálichtsik na Dios; ¹⁰pos xu
ochelich ti koyol k'al na Dios, u
koyolich k'al nin t'ojlábil jelt xan ti
na Dios ti koyóch k'al nin t'ojlábil.

¹¹Yejat pé ki t'aja' an chápláb ku
ochich ba jachan' an koyóxnich, pos
yab telab tá' kin wéwna' jun xita'
xowa' in t'ajámal xi yabtsik belmách.

¹²Pos nin káwintal na Dios ejat
ani in ko'ol i awiltaláb. Más ja'
ch'upidh ké jun i machét xi tamatk'i
ti wi'idh; u ochel asta más alk'idh
ba ni itsích ani ba ni ejattal. Tu
exlantsal xowa' i chalpayal ani
xowa' i le'nál ki t'aja' ti itsích. ¹³Yab
wa'ach ni jun xata' xowa' xi t'ajadh
k'al a Dios, xi ne'ech ka ejtowat ka
chink'ontsat k'al; ejtal k'wajat tejwa'
ani in telál jachan' xi ne'ech ti ku
lújundha' tayíl.

Na Jesús ja'ich nu lej ok'lek pále'

¹⁴Na Jesús, nin Chakámil na
Dios, ja'ich ni lej ok'lek pále'il
xi ochenekich tin tamét na Dios.
Jaxtám ti yejat ki óntsi ku k'wajay
junini'k'i k'al ni belomtal. ¹⁵Pos
ni lej ok'lek pále'il, in ejtowal
ti ku k'ó'ontsi ti yajnantsixtaláb
k'al tin kwenta abal wawá' yab
u lej likat, pos Jajá' jeye t'ajat, in
ach'ámal xowa'kich i taktamixtaláb
jelti wawá', por yab Ja' walbin.

¹⁶Jaxtám, ki kontsích pé k'al
yantam i belomtaláb ni Diosil xu
k'anidhax t'ajat abal ti ku k'ó'ontsi ti
yajnantsixtaláb ani ti ku tolmiy k'al
nin alwa'tal, xowa'kichk'i i k'ij ti ki
yéntsi.

5 Jun i lej ok'lek pále', u
takwyáb ban iniktsik ani u
bijyáb abal ka k'wajay ti ok'lek
atíklábsik tin tamét na Dios ani
abal kin pidhna' an pikbantsixtaláb
k'al tin kwenta an walastalábsik.
²Kom an lej ok'lek pále' u átáb jeye
k'al an taktamixtaláb, in k'ó'yal
i cha'attaláb k'al xi yabtsik lej
chalpadh ani k'al xi k'ibchonéksik
ti xe'ech; ³ani k'al tin kwenta abal
jajá' u walbinal jeye, ko'ol kin

pidhna' i pikbantsixtaláb k'al tin kwenta nin walastalábil ani k'al tin kwenta nin walastalábil an atiklábtsik.

⁴Ni jun xita' yab ne'ech kin ejto kin bijiy tinbá' ti lej ok'lek pále'; tokot k'al a Dios ti ne'ech ka ejtowat ka takwyat ani ka pidhan jeché' an ti punk'untsixtaláb jelt xan ti támun k'al na Arón. ⁵Anchan' jeye u támnal k'al na Kristo; yab Jajá'k'i tin kwetém chalab tin bijyámal tinbá' ti lej ok'lek pále', k'al a Dios ti pidhan jachan' an ti punk'untsixtaláb, jelt xan ti usnék enché':

Tatá' tu Chakámil
ani Naná' tu pidhámal xo' ti
xe'chintaláb.

⁶Jelt xan tin utsámal jeye táyk'i ban T'okat Dhuslab enché':

Tatá' i pále' malilíl i k'ij,
aníl'k'i jelti na Melkisedek.

⁷Tam ti na Kristo k'wajay teché' ti k'ay'lá, in t'ajtsi ti konoxtaláb ani ti pakabédhaxtaláb na Dios, k'al kawidh i káwintaláb ani k'al yantam in ja'mál in wal. Jeché' xita' in t'ajtsi an ti konoxtaláb ani an ti pakabédhaxtaláb, ja'ich xin ko'ol i awiltaláb abal ka lo'wat k'al an chemlá xi k'wajatich ne'ech kin tamu. Axtsin an tin káwintal k'al na Dios, kom Jajá' tokot in t'ajál xowa' in lé' na Dios. ⁸Ani anchan', maske Jajá' u Chakámláb k'al a Dios, in wit'a' kin t'aja' xowa' utsan k'al na Dios k'al tin kwentak'i an yajtsiktaláb xin wat'na'. ⁹Ani kom anchan' ti t'ajadh lujat t'ajat, in bajaw ka k'wajay ultaláb k'al an lo'eltaláb xi malilíl i k'ij abal k'al ejtalk'i xita' k'al ti ka exbantsat

xowa' Jajá' in ulal. ¹⁰Pos bijyat k'al na Dios ti lej ok'lek pále' aníl'k'i jelti na Melkisedek.

An k'ak'adhtaláb xin ko'ol
max ki jila' tu belom

¹¹U ko'ol t'ajat yán xata' ku t'ila' k'al jeché' tin kwenta, por t'ojláb t'ajat ku wila' abal k'ayúmtsik t'ajat ta exbayal. ¹²K'al tin nakíl'k'i an k'ij xi wat'enekich, in tomnálichak max i ok'tsixichtsik; por bél a yéntsalsik ki wiltsin ti ít xowa' yab lej t'ojláb nin káwintal na Dios. A junwaltsik bél jelti t'ele' xi tokot in uch'álsik i leche, tam yejatich ka k'aputsik i k'apné' xi yab tumax. ¹³Ani xi tokot in uch'álsik i leche, in junwal jelti t'ele', pos yabél in bajúmaltsik kin exbay xant'éy in éy an lujat xe'chintaláb. ¹⁴Por an k'apné' xi yab tumax, ja'ich abal xi pakdha'ichtsik. Anchan' jeye in junwal xin wit'álichtsik kin chu'u xowa' alwa' ani xowa' yab alwa' abal in wit'álichtsik kin exbay.

6 Anchan' pé, ki óntsi ki t'aja' an chápláb abal ki lujku tibá', ki jila'ich an jidhtal ok'tsixtaláb k'al tin kwenta na Kristo. Yabich ki t'ilál an jidhtal ok'tsixtaláb, jelti tam i óntsal ki t'ila' abal ki jila'ich tu walablom xi ne'ech ti ku júna' ban k'ibeltaláb ani k'al an belomtaláb tin kwenta na Dios. ²Aníl jeye, jelti an ok'tsixtaláb k'al tin kwenta an pujaxtaláb, an k'wajbantsixtaláb an ti k'ubaklek bin ók' an belomtsik, k'al tin kwenta tam ka ejech ti ít an chemé'lomtsik ani k'al tin kwenta an lújundhaxtaláb xi ne'ech ka tsích tayíl. ³Pos ne'ech ki óntsi ki t'aja' an chápláb ki lujku tibá', max na Dios anchan' tin lé'.

⁴Wa'ach xin bach'úmalichtsik an tajaxtaláb jun i k'ij ani in exlálích xowa' na Dios in pidhnál. In bach'úmalich jeye an T'okat Ejattaláb, ⁵in exlámalich nin alwa' tsubaxtalábil na Dios ani nin awiltal an k'ay'lá xi ne'ech ka tsích tayíl. ⁶Max ka kuxkuláchtsik, yabich ne'ech ka ejtowat ka t'ajan juní kin jila' ti walablom; pos max kin t'aja' anchan', u kalelich tám jelti max jajá'tsik t'ajat exom in pajk'iyal ti ít ban peltsidh te' nin Chakámil na Dios ani in labídhnál tin tamét an atíklábitsik. ⁷In junwalich tám jelti an chabál xin dhikedhál an ja' ech'ek'i tam u ulel an áb: max jachan' an chabál in labedhantsal an ti t'ayabláb xu t'ojnaltsik taja', lábt'ajadh ti k'wajat k'al na Dios; ⁸por max tokot in labedhál i k'ídh o i ani' ch'ojóltsik, yab xata' ti alwa'; yabich ne'ech ka lábt'ajan k'al na Dios ani tayíl ne'ech ka tsikan.

**An aytsixtaláb xi tu tolmiyal
abal yab ku witsiy ti kúx**

⁹Kidháblábitsik, por maske naná' anchan' in káw, u cho'ób alwa' ke tatát'sik a t'ajál xowa' alwa' kom i lo'odhichtsik. ¹⁰Pos na Dios, lujat Ja' t'ajat ani yab ne'ech kin uk'tsi xant'éy a t'ajámaltsik k'al tin kwenta an k'anidhaxtaláb xa xalk'antsitsik na Dios tam ta tolmiy an belomtsik, ja'ich xi xo' bél i k'wajat a t'ajálsik. ¹¹Por naná' u lé' ku chu'u ke ejtal tatát'sik, ka óntsi ka t'aja' anchan' k'al yantam i ik'axtaláb asta tin ok'ontal abal ka t'ájan kidhat xowa' i k'wajat a aytsímtsik. ¹²Yab u lé' ku chu'u

ki óbemétsik, más alwa' ka óntsi ka wéwnantsi tin ok'tsixel xi k'al tin kwentak'i nin belomtal ani nin cha'attalábil, exom in bach'waltsik an jiltsixelaláb xi usnéktsik ne'ech ka pidhan k'al na Dios.

¹³Tam ti na Abraham utsan k'al na Dios abal ne'ech ka pidhan jun i jiltsixelaláb, na Dios in lej tsubax ulu k'al Jajá' tinbá' kom yab wa'ach ni jun xita' más púlek ké Jajá' xi ne'ech kin ejto kin éynantsi tin bij abal kin lej tsubax ulu k'al. ¹⁴Enché' tin ulu: "Tsubax ti ne'ech t'ajat tu lábt'aja' ani ne'ech tu pidha' yán ta kidhtaltsik." ¹⁵Na Abraham in aytsi k'al i k'ayúmtaláb ani anchan' tin bach'u xowa' usnék ne'ech ka pidhan k'al na Dios. ¹⁶Tam kin lej tsubax ulu jun xata' an iníktsik, in lej tsubax ulal k'al in bij jun xita' xi más púlek ké jajá' ani tam kin lej tsubax ulu jun xata' k'al jun i lej tsubk'axtaláb, yabich más yejat xata' kin káwlixna'. ¹⁷Jaxtám na Dios tin tsubk'a' k'al i lej tsubax uluxtaláb xowa' in ulal ke ne'ech kin pidhna'. In t'aja' anchan' abal in le'na' kin xalk'antsi tajax t'ajat xi ne'echtsik kin bach'u xowa' Jajá' in ulúmal ke ne'ech kin pidhna'. Ani ke Jajá', yab ne'ech ka kuxkulách ani yab ne'ech kin jalk'uy ni jun xata' xowa' in ulúmal. ¹⁸Anchan' pé, wa'ach cháb xata' xi yab ne'ech ka ejtowat ka jalk'uyat, xon ti na Dios yab ne'ech kin ejto ka k'ambixin; ani k'al jachan'tsik, na Dios tu pidhál jun i lujat k'ijidhmédhaxtaláb, wawá' xi ayal nin beletnaxtal ani i belámalich an aytsixelaláb xi Jajá' tu pidhámal. ¹⁹Jeché' an aytsixelaláb, tu kó'ontsal in lujtalk'i

ani in tsubtalk'i an ti ejattal, jelti an pat'átsik xu paltsinal an tan abal ka kó'yat kubat junini'k'i. Jeché' an aysixtaláb xi ko'ol, xi ja'ich jelti an pat'ál kubdhaxtaláb, k'wajat wik'adh alwa' tin kúx in dhabúl an Lej T'okat Altá xi k'wajat ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios tú' walk'i, ²⁰xon ti ochich na Jesús k'al wawá' ti kwenta abal ti ku japtsi an ti bél. Anchan', na Jesús in bajúmalich ka k'wajay malilíl i k'ij ti lej ok'lek pále', aníl'k'i jelti na Melkisedek.

**Na Jesús u pále' aníl'k'i
jelti na Melkisedek**

7 Jeché' na Melkisedek, k'wajinek ti tak'ix ban bitsow xi Salem ani ti pále' abal na Dios xi púlek t'ajat. Tam ti na Abraham wítsich an ti péjéx xon tin áta' an pakdha' tak'ix, kale ti bach'wáb k'al na Melkisedek ani lábt'ajan. ²Pidhan wé' na Melkisedek xowa' na Abraham in áta' ban péjéxstaláb. An bijláb Melkisedek, in lé' kin ulu ok'ox “lujat pulek tak'ix”; ani kom u pulek tak'ix Salem, xin lé' kin ulu “k'ijidhtaláb”, in ulalich tám, “k'ijidh pulek tak'ix.” ³Yab u xalk'anal max táta'lidh ani max nána'lidh, nibal u xalk'anal max in ko'ol in weje' pakéiltsik. Yab u t'ilnal xowk'i tu chakam nibal xowk'i ti chemech. Anchan', u xalk'analich jelti max u Chakámláb k'al na Dios, jun i pále', xi k'wajat malilíl i k'ij.

⁴Pos alwa'ich, ka exlantsitsik xo' tin pubíl na Melkisedek, pos ni weje' pakéilil Abraham in pidha' wé' xowa' in k'ántsámal an pakdha' tak'ix ban péjéxstaláb. ⁵Nin tak'ixtal

na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés in ulal enché': an pále'tsik xu kidhtaláb k'al na Lebí in ko'ol i awiltaláb kin kontsi an atiklábtsik wetsik ejtal xowa'kich, maske in ja'úb, pos u kidhtalábtsik jeye k'al na Abraham jelti jajá'tsik. ⁶Por na Melkisedek, maske yab u kidhtaláb k'al na Lebí, in bach'k'untsi xi wé' na Abraham. Jeché' na Abraham, ja'ich xi usnék ke ne'ech ka pidhan jun xata' k'al na Dios. Anchan' ti lábt'ajan na Abraham k'al na Melkisedek; ⁷ani yab xita' ne'ech kin ejto kin ulu ke xu lábt'ajax, más ja' chipíl ké xu lábt'ajnal. ⁸Wawá'k'i teché', xin bach'waltsik xi jeché' wetsik, ja'ich i iniktsik xu chemel; por k'al tin kwenta na Melkisedek, an T'okat Dhuslab in t'ilál jelti jun xita' xi bél ta' k'wajat ejat. ⁹Ani ne'ech ki ejto ki ulu ke na Lebí ani ejtal an pále'tsik xu kidhtaláb k'al jajá', xi xo' in bach'waltsik jeché' wetsik, in pidhámaltsik jeye wetsik na Melkisedek tám'k'i jachan' tam ti na Abraham in pidhna'; ¹⁰abal tam ti tám, bél taja' ti kitámtetsik bin t'u'úl na Abraham tam ti na Abraham kale ti bach'wáb k'al na Melkisedek.

¹¹An atiklábtsik xi Israel, in bach'u an tak'ixtaláb tin k'ubak an lebitatsik xu pále', xu kidhtalábtsik k'al na Arón. Por xo', max jeché'tsik tsubax lejtal tin t'ajámalsik ka lujkun xin wéwnálsik jeché' an tak'ixtaláb, tám, yabichakwi'lik yéntsidsidh ka wa'chin ít i pále' xi jáyk'i na Arón, tokot xi jáyk'i na Melkisedek. ¹²Pos tam ka jalk'uyat an pále'tsik, yejat jeye ka jalk'uyat an tak'ixtaláb; ¹³ani ni Ajátik,

xin ulal an T'okat Dhuslab enché' k'al Jajá' tin kwenta: k'e'et jeye i kidhtaláb xi tál táyk'i ba na Israel, xon ti yab jayk'i kalnek ni jun i pále'. ¹⁴Abal cho'óbte alwa', ke ni Ajátik tál bin kidhtal na Judá; ani na Moisés, yab in t'ila' ni jun xata' k'al tin kwenta jeché' an kidhtaláb tam tin t'ila' an pále'tsik.

¹⁵Ani jeché', más tejwa'ich t'ajat tam ti an ít pále' xi xalk'an, in junwal jelti na Melkisedek. ¹⁶Yab in bajúmal ti pále' abalk'i an tak'ixtaláb in ulúmal ke yejat ka tsích ba jun i kidhtaláb, in bajúmal ti pále', k'al tin cháp jun i xe'chintaláb xi yab ne'ech ka ejtowat ka k'ibdhá. ¹⁷Pos jeché', ja'ich xowa' in ulal na Dios k'al Jajá' tin kwenta:

Tatá' ja'ich jun i pále' xi ne'ech
ki k'wajay malilíl i k'ij,
aníl'k'i jelti na Melkisedek.

¹⁸Jaxtám, an jidhtal tak'ixtaláb wék'oyat abal yab t'ajat likat ani yab xata' ti alwa'; ¹⁹pos an tak'ixtaláb xin jila' dhutsadh na Moisés yab xata' in lujku. Ani xo', tin kuxúl, i ko'ol jun i aysixtaláb más alwa', xi k'ál tu utelich weye ba na Dios.

²⁰Na Dios, ja'ich in t'aja' jeché' k'al jun i lej tsubax uluxtaláb. ²¹Xi k'e'et an pále'tsik, yab bijidh k'al ni jun i lej tsubax uluxtaláb, por k'al tin kwenta jeché' an pále', bijyat k'al jun i lej tsubax uluxtaláb; pos ban T'okat Dhuslab u usnal enché':

An Ok'óxláb in lej tsubax ulúmal
ani yab ne'ech kin jalk'uy:
“Tatá' ja'ich jun i pále' xi ne'ech
ki k'wajay malilíl i k'ij,
aníl'k'i jelti na Melkisedek.”

²²Jaxtám, na Jesús ja'ich nin lej tsubk'ál jun i lejkintaláb más alwa' ké xi ok'ox. ²³Xi k'e'et an pále'tsik, yaneytsik t'ajat; kom u chemeltsik, jaxtám ti yab in ejtowal kin óntsi. ²⁴Por kom na Jesús yab Ja' u chemel, yab in wat'bantsal k'e'et an ti pále'taláb. ²⁵Jaxtám tin ejtowal kin lo'óch abal malilíl i k'ij, xu utelichtsik ba na Dios k'al Jajá'k'i tin kwenta. Pos Jajá', k'wajat ejat malilíl i k'ij abal kin pakabédhál na Dios k'al tin kwenta xu utelichtsik k'al Jajá'.

²⁶Anchan' pé, na Jesús ja'ich an lej ok'lek pále' xi k'e'je i yéntsál tu k'wajat. Jajá' t'okat Ja' t'ajat, yab in ko'ol ni jun xata' xowa' yab alwa' nibal walbidh, wék'odh ban walablomtsik ani k'adhbats más t'ek'at ké an walk'i'. ²⁷Yab in junwal jelti xi k'e'et an ok'lek pále'tsik, xi ko'ol kin chemdha' i ko'nélsik ani kin pikba' tsudhey ka tsudhey, ok'ox k'al tin kwenta jajá' nin walabtsik ani tayíl, k'al tin kwenta nin walab an atiklábtsik. Na Jesús yab Ja' anchan' tin t'aja', tam tin pidhna' tinbá' abal ka chemdhá, in k'wajba'ich an pikbantsixtaláb júníl'k'i tokot abal ejtalichk'itsik.

²⁸An tak'ixtaláb xin jilám dhutsadh na Moisés, in bijyal ti ok'lek pále'tsik i iniktsik xi yabtsik lujat; por nin lej tsubax uluxtalábil na Dios, xi ulich más tayíl ké jeché' an tak'ixtaláb, in bijiy ti lej ok'lek pále' nin Chakámil, xi t'ajadh lujat abal malilíl i k'ij.

**Na Jesús, ni kawintsíxil
ban ít lejkintaláb**

8

Xowa' xi más uluts xi xo' in k'wajat u t'ilál, ja'ich abal

ni lej ok'lek pále'il anchan' Ja'
 ani buxkanék bin eját nin t'okat
 k'wajtalábil na Dios tú' walk'i'.
 2K'wajat ti lej ok'lek pále' bin lej
 t'okat altájil na Dios, xi t'ajadh k'al
 an Ok'óxláb ani yab k'al i iniktsik.
 3Ejtal an ok'lek pále'tsik u bijyáb
 abal kin k'wajba' i ch'ejwalixtaláb
 ani i pikbantsixtaláb; jaxtám na
 Jesukristo, yejat jeye kin k'óoy
 xata' xowa' kin pikba'. 4Max Jajá'
 teché'ak k'wajat chabál, nibalak
 ela' u pále'; abal teché', bél
 wa'ach i pále'tsik xin pidhnál i
 pikbantsixtaláb jelt xan tin ulal
 an tak'ixtaláb xin jilám dhutsadh
 na Moisés. 5Por jeché' an pále'tsik,
 k'wajat ti t'ójontsix k'al xowa' xi
 jelt in ch'ilábil ani in chalám xowa'
 wa'ach tú' walk'i'. I cho'ób abal
 i ch'ilabk'i, pos tam ti na Moisés
 ne'chich kin t'ajtsi tin t'okat altájil
 na Dios, utsan enché' k'al na Dios:
 "Ka chu'u alwa' ani ka t'aja' anchan'
 jelt xan tu óltsi tú' ban ch'éen." 6Por
 ni lej ok'lek pále'il in bajúmal
 ka k'wajay ti kontsintsix ba jun i
 t'ójontsixtaláb xi más alwa', pos
 Jajá' k'wajat ti kawintsix ba jun i
 lejkintaláb xi más alwa', xi káldhats
 ban chalabtsik xi más alwa'.

7Abal max an jidhtal lejkintaláb
 yabichak xata' in k'ibdhál, yabichak
 yéntsidih ít i lejkintaláb. 8Por na
 Dios in chu'u abal yab k'wajat alwa'
 jachan' an atiklábtsik, jelt xan tin
 ulu enché' ban T'okat Dhuslab k'al
 jajá'tsik tin kwenta:

Ne'ech kin bajaw i k'ijtsik
 xowk'i ne'ech ku t'aja' ít
 i lejkintaláb k'al an
 atiklábtsik xi Israel ani xi
 Judá.

9Yab jelti an lejkintaláb xu
 t'ajámal k'al nin weje'
 pakéliltsik
 tam tu lot'ok'na'tsik abal ku
 káldha' ban chabál xi Ejipto;
 pos in ch'ikat t'aja'tsik jachan'
 an lejkintaláb
 ani jaxtám tu walba'tsik, enché'
 tin ulu an Ok'óxláb.

10An lejkintaláb xi ne'ech ku t'aja'
 k'al an atiklábtsik xi Israel
 tam ka wat'éch jachan' an
 k'ijtsik, enché' ti ne'ech ka
 t'ájan, in ulu an Ok'óxláb:
 Ne'ech ku k'wajba' nu tak'ixtal
 ba jajá'tsik nin chalab
 ani ne'ech ku dhutsa' bin itsích.
 Naná'ich tám tin Diosiltsik,
 ani jajá'tsik ja'chich tám nu
 bitsówil.

11Ni jun xita' yab yejat kin ok'tsi
 xata' xi k'e'et;
 nibal nin junik, nibal nin kidháb
 abal kin exla' an Ok'óxláb,
 pos ejtal ne'ech ti kin exla'tsik,
 asta xi más chipíl ani asta xi
 más púlek xi jajá'tsik.

12Ne'ech ku pakwlan'tsi xowa' yab
 alwa' in t'ajámalsik
 ani yab jayk'i ne'ech kin
 witsiy ku chalpay nin
 walastalábiltsik.

13Tam na Dios in t'ilál jun i ít
 lejkintaláb, ja'ich abal in ulalich ke
 k'ejméch xi jidhtal an lejkintaláb.
 Ani xi ka k'ejméch ani yabich xata'
 ti alwa', k'unatich i k'ij ne'ech ka
 wixk'á.

Nin t'okat altájil na Dios xi teché'
 ti k'ay'lá ani xi tú' walk'i'

9 Pos alwa'ich, an jidhtal
 lejkintaláb in k'ó'yámal an

tak'ixtaláb xan ti yejat ka t'ajan an k'ak'naxtaláb ba jun in t'okat altájil na Dios xi teché' ti k'ay'lá. ²⁻⁴Nin t'okat altájil na Dios enché' ti k'wajat t'ajadh: ban ultaláb altá xu bijyáb ti T'okat Altá, taja' ti k'wajat in kúb an béla ani an mesa k'al an t'okat pan. Ba jachan' nin t'okat altájil na Dios, utat tin tamét in chabtal an dhabuxtaláb, ta' jeye ti k'wajat xon tu k'wajbáb an pikbantsixtaláb xi t'ajadh k'al i mapal oro abal ka tsikan taja' an ikob. Tin kúx jachan' an dhabuxtaláb, taja' ti k'wajat na jún an altá xu bijyáb ti Lej T'okat Altá. Taja', ta' ti k'wajat jun i kajón bolidh putálk'i k'al i mapal oro xon tu ta'páb an lejkintaláb. Alk'idh ba jachan' an kajón, ta' ti k'wajat jun i mul xi t'ajadh k'al i oro baltsidh ti maná ani ta' jeye ti k'wajat nin kwayab na Arón xi pudhnék ani an t'ujubtsik xon ti dhutsadh an t'ilabtsik k'al tin kwenta an lejkintaláb. ⁵Tin éb jachan' an kajón, ta' ti k'wajat cháb in ch'ilábil i t'okat abatwáletsik xi suts'uts'lidh xu belkol, xin lé' kin ulu ke taja' ti k'wajat na Dios. Jeché' an abatwáletsik, in dhabyal k'al nin suts'úts' xon tu wadhyáb k'al an xich' abal ka pakwlantsat an walastalábitsik. Por xo', yab más ne'ech ku ejto ku óntsi ku t'ila' ejtal jeché'.

⁶Tam t'ojodhich anchan' ejtal jeché', an pále'tsik u ochel táyidh bin jidhtal altájil nin t'okat altájil na Dios abal kin t'aja'tsik an k'ak'naxtaláb. ⁷Por bin chabtal an altá, tokot u ochel an lej ok'lek pále' júníl ti tamub; ani tam u

ochel, ko'ol kin júna' in xich'ál i ko'néltsik abal kin pikba' k'al tin kwenta nin walastalábil ani nin walastalábil an atiklábtsik. ⁸K'al jeché', an T'okat Ejattaláb tu pidhál ki exbay, ke lejat nin jidhtal altájil nin t'okat altájil na Dios u éynal abal ka t'ajan an k'ak'naxtaláb, an bél abal ban Lej T'okat Altá, yabél japidh. ⁹Ejtal jeché' ja'ich jelti jun i óltsixtaláb abal an k'ij xi xo'; pos an ch'ejwalixtaláb ani an pikbantsixtaláb xi taja' u pidhnal na Dios, yab u ejtowáb ka lujkuntsat k'ál tin chalab xu ocheltsik ti k'ak'nax anchan'. ¹⁰Pos ejtal jeché', ja'ich i tak'ixtalábitsik xi teché'k'i ti k'ay'lá, ke ja'ich tokot i k'apnélsik, i uxnélsik ani xowa'k'itsik in ujnámal in t'ajál abal ka t'okeytsik. Jeché', ja'ich tokot xi ne'ech ka éyan asta tam na Dios kin jalk'úch ejtal.

¹¹Por tsi'nekich na Kristo ani xo', Jajá'ich nu lej ok'lek pále' k'al ejtal xowa' alwa' xi tsi'nek. Nin t'okat altájil na Dios xon ti na Kristo k'wajat ti pále', alwa' ja' t'ajat, más ja' lujat ani yab t'ajnék k'al i iniktsik; yab ja'ich in t'okat altájil na Dios xi teché' ti k'ay'lá. ¹²Na Kristo ochenekich ban Lej T'okat Altá, yabich abal kin pikba' in xich'ál i borrego o i beserro. Ochenek abal kin pikba' Jajá' t'ajat nin xich'ál; anchan' ti ochenek júníl'k'i abal ejtalich ani tu bawtsámalich an ti lo'eltaláb xi yab jayk'i in ko'ol in ok'ontal. ¹³Tsubax k'ejle ke nin xich'ál an toro ani an chibo ani nin k'wixíx an baka xu t'a'íl xon tu t'ajnal an pikbaxtaláb, xu wadhyábitsik k'ál xi k'wajattsik

yab t'okat, in ko'ol i awiltaláb ka t'okedhaxin, por eblidhk'i. ¹⁴Por max anchan', éawxe' yab in ko'ol más i awiltaláb nin xich'ál na Kristo? Pos k'al tin cháp an T'okat Ejattaláb xi k'wajat malilíl i k'ij, na Kristo in pikba' tinbá' abal a Dios jelti jun i pikbaxtaláb xi yab ch'o'odh ani k'al nin xich'ál, tu wixk'intsal an ti chalab xi tu júnál ban chemlá abal ki ejto ki t'ójontsi na Dios xi ejat.

¹⁵Jaxtám, na Jesukristo ja'ich ni kawintsíxil ban ít lejkintaláb o jiltsixtaláb. Nin chemtal na Kristo, t'ájan abal ka pakwlintsat an walastalábsik xi t'ájnek bin tak'ixtal an jidhtal lejkintaláb ani abal xi kanidhtsik k'al na Dios kin ejto kin bach'u an jiltsixtaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal, xi Jajá' in ulúmál ke ne'ech kin pidhna'.

¹⁶Tam wa'ach jun i bijsixtaláb, yejat ka cho'óbná ok'ox max chemnekich xin t'ájámál jachan' an bijsixtaláb abal ka tujéx ti éynal jachan' an bijsixtaláb. ¹⁷Pos jachan' an bijsixtaláb, yabél in jalbíl max bél k'wajat ejat xin t'ájámál; tokot ne'ech kin jalbílna', tam chemnekich an t'ojom. ¹⁸Jaxtám, wak'lá jeye i xich' tam ti t'ájan an jidhtal lejkintaláb. ¹⁹Na Moisés in t'iltsi ejtal an atiklábtsik ejtal xowa' in ulal jachan' an tak'ixtaláb. Tayíl, in téyna' an lana xi t'unuyich t'ajat k'al in chákní' ani jun k'we'lek i ch'ójól xin bij isopo, in axdha' bin xich'ál an beserro ani an chibo xuk'udh k'al i ja', in wadhiy an dhutsadh úw xon ti k'wajat dhutsadh an tak'ixtaláb ani in wadhiy jeye ejtal an atiklábtsik.

²⁰In utsa'tsik enché': "Jeché' ja'ich an xich' xin tsubk'ál an lejkintaláb xi na Dios in pidhnámál abal tatát'sik." ²¹In wadhiy jeye na Moisés nin t'okat altájil na Dios k'al an xich' ani ejtal xowa'kich xu éynal abal an k'ak'naxtaláb. ²²An tak'ixtaláb in ulal ke ejtal ko'ol ka t'okedhá k'al i xich' ani yab wa'ach i pakwlintsixelaláb max yab ka wak'lá i xich'.

Nin chemtal na Kristo in wixk'iyal an walastaláb

²³Anchan' pé, yétsinék ejtal jeché' an pikbantsixelaláb abal ka t'okedhá ejtal jachan' xowa'kich xi ja'ich in ch'ilábil xowa' wa'ach walk'i'; por ejtal jachan' xowa' wa'ach walk'i', in yétsal más alwa' i pikbantsixelaláb ké xi jeché'tsik.

²⁴Pos na Kristo yab ochich ba jachan' nin t'okat altájil na Dios xi t'ajadh k'al an iniktsik, xi ja'ich tokot jun in ch'ilábil nin lej t'okat altájil na Dios. Na Kristo ochich ban walk'i' t'ajat, xon ti k'wajat xo' tin tamét na Dios abal ti ku kawintsi.

²⁵An lej ok'lek pále', u ochel ban Lej T'okat Altá júníl ti tamub abal kin pikba' i xich' xi yab jajá' in xich'ál; por na Kristo yab in pikba' tinbá' yáníl. ²⁶Pos max anchanak, yejat támwi'ik ka chemech yáníl asta ti tujenek an k'ay'lá. Por xowa' u támnal xo', tam exomich ti kidhel an k'ijtsik, na Kristo xalk'an júníl tokot abal ejtalichk'i ani in pikba' tinbá' abal kin wék'oy an walastalábsik. ²⁷Anchan', jelt xan ti ejtal ko'ol ka chemechsik júníl ani tayíl, tál an lújundhaxtaláb, ²⁸anchan' jeye na Kristo ti pikbá

júnílk'i abal kin wék'ontsi yán xita' tin walastalábílsik. Tayíl ne'ech juní ka xalk'an tin chabtsíl, yabich abal kin wék'oy i walastalábtsik, tál abal kin lo'otsik xi k'ál ti k'wajat aytsímte.

10 Abal an tak'ixtaláb xin jílám dhutsadh na Moisés ja'ich tokot jelti jun in chalám xi xowa'kich alwa' ne'ech ka tsích ani yab ja'ich xin lejtalic. Jaxtám, jachan' an tak'ixtaláb yab jayk'i ne'ech kin lujku xu uteltsik ba na Dios k'al tin kwentak'i jachan' an pikbantsixtaláb xu t'ajnal tamub ti tamub. ²Pos max an tak'ixtaláb u lujkuxak, jachan' an pikbantsixtaláb ne'ech ka jilan ti t'ajnal; pos xin t'ajáltsik, tam ka pakwlantsatich tin walastalábil, yabich ne'ech kin ach'a' ke walbidh u jilk'onaltsik. ³Por xo', jeché' an pikbantsixtalábtsik xin t'ajáltsik, u t'ajnal kin chalpay k'ál nin walastalábílsik tamub ti tamub, ⁴pos nin xich'ál an toro ani an chibo yab jayk'i ne'ech kin ejto kin wék'oy an walastaláb.

⁵Jaxtám na Kristo, tam ti ulich teché' ti k'ay'lá, in utsa' enché' na Dios:

Yabich a lé' i pikbantsixtaláb nibal ki pikbantsat ti ko'néltsik,
jaxtám tin t'ojojontsámál jun u t'u'úl.

⁶Yabich a lé' ki pikbantsat an ti tsikadh ko'néltsik, nibal an pikbantsixtalábtsik xu t'ajnal abal ka wék'oyat an walastalábtsik.

⁷U ulu tám enché': "Dios, je'tám in k'wajat abal ku t'aja' xowa' Tatá' a le',

anchan' xan ti k'wajat dhutsadh k'al Naná' tu kwenta ban dhutsadh úw."

⁸Jidhtal, na Kristo in ulu ke na Dios yabich in lé' nibal in kulbetnál ka chemdhantsat ani ka pikbantsat ti ko'néltsik; nibal i tsikadh ko'néltsik nibal i pikbantsixtalábtsik abal kin wixk'a' i walastaláb, maske jeché' ja'ich xowa' in ulal ka t'ájan an tak'ixtaláb. ⁹Ani tayíl in ulal jeye enché': "Dios, je'tám in k'wajat abal ku t'aja' xowa' a lé'." Jeché' ja'ich in ulal ke na Dios in wék'óch jachan' an weje' pikbantsixtalábtsik ani in k'wajba'ich jeché' k'e't an pikbantsixtaláb. ¹⁰Na Dios tu t'okómal abal na Jesukristo in t'aja' xowa' na Dios in le'na' tam tin pikba' Jajá' t'ajat nin t'u'úl júnílk'i abal ech'ek'ijich.

¹¹Ejtal xu pále'tsik, u kubél tsudhey ka tsudhey ani in óntsal kin t'aja' yáníl jayéchk'i an pikbantsixtalábtsik, maske jeché' an pikbantsixtalábtsik yab jayk'i ne'ech kin ejto kin wixk'a' an walastalábtsik. ¹²Por na Jesukristo jún tokot an pikbantsixtaláb in t'aja' abal kin wixk'a' an walastaláb abal ech'ek'ijich ani tayíl buxkan tin eját na Dios. ¹³Taja' k'wajat in aytsím asta ka átantsat xita' k'ál tu at'nal, ¹⁴abal k'al júnk'i tokot i pikbantsixtaláb xin pikbantsi na Dios, in lujkuwalichtsik abal ech'ek'ijich xi Jajá'ich in dhabal. ¹⁵Ani an T'okat Ejattaláb, jayéchk'i jeché' tu utsál abal jidhtal in ulal enché':

¹⁶An lejktinaláb xi ne'ech ku t'aja' k'al jajá'tsik tam ka wat'éch jachan' an k'ij, enché' ti

ne'ech ka t'ájan, in ulal an
Ok'óxláb:

Ne'ech ku k'wajba' nu tak'ixtal
ba nin itsích
ani ne'ech ku dhutsa' ba nin
chalabtsik.

¹⁷Ani tayíl in ulal jeye:
Yab más jayk'i ne'ech ku
chalpay nin walastalábiltsik
nibal xowa' yab alwa' in
t'ajámalsik.

¹⁸Anchan' pé, tam an
walastalábitsik pakwlantsidhich,
yabich más yejat i pikbantsixtaláb
abal an walastalábitsik.

Yejat ku utey ba na Dios

¹⁹Kidháblábitsik, jaxtám xo' ti
ejtowelich ku ochich ban Lej T'okat
Altá k'al ni jun i jik'éltaláb k'al tin
kwentak'i nin xich'ál na Jesukristo,
²⁰tokot ki óntsi an ít bél, an bél
xin pidhnál an xe'chintaláb xi yab
in ko'ol in ok'ontal, xi k'wajati'ik
dhabudh ani tu japtsi k'al Jajá' nin
t'u'úl. Jelti max u wat'elich xo' bin
dhabúl an Lej T'okat Altá xi k'wajat
ban pulek atá xon tu k'ak'náb na
Dios. ²¹Na Jesús ja'ich ni pulek
pále'il bin k'imá' na Dios; ²²jaxtám,
ku utéch ba na Dios k'al jun i ejattal
lujat ani k'al jun i belomtal púlek.
Pos Jajá' tu t'okedhantsámalich
an ti ejattal abal yabich ki ach'a'
u walbidh k'al an walastalábitsik
ani ni t'u'úl t'akadhich k'al i ja' xi
alwa'. ²³Ki óntsi ki kó'oy junini' ni
chalab ban aytsixtaláb xi t'ilál ba
ni belomtal, yab ki jálk'úk'liy ni
chalab, pos na Dios ne'ech kin t'aja'
jelt xan tu utsámal. ²⁴Ani yejat
ki aliy xan ti ku tólmíxin jún ani
jún, abal anchan', ku k'ánidháxin

más ani ki t'ajál xowa' alwa'. ²⁵Yab
yejat ki wéwnantsi tin ok'tsixtal
xin ujnámalsik yab u k'alel xon
ti t'ajál an junkuntaláb. Yejat ku
pákábédháxin jún ani jún ani xo'
más, kom i chu'tal ke exomich ti
k'unel xowk'i ti ne'ech ka tsích an
Ajátikláb.

²⁶Pos max ki óntsal ki t'aja' an
walastaláb abalk'i i jila' ki bela'
jeché' an tsubaxtaláb maske i
exlálích, yabich wa'ach más i
pikbantsixtaláb xowa' ka pikbá abal
ku pakwlantsat an ti walastalábil.

²⁷Tokotich tám u jilk'onál ki
aytsím an k'ak'adhtaláb tam ka
tsích an lújundhaxtaláb ani an
k'amal xi k'wajat jomomól xon ti
ne'ech ka pet'ná xin tomnálsik
na Dios. ²⁸Tam jun xita' kin
ch'ikat t'aja' an tak'ixtaláb xin
jilám dhutsadh na Moisés ani
wa'ach cháb o óx i ólnaxtsik xin
ulal abal ani', u pidhnáb abal ka
chemdhá jachan' an walablom
k'al ni jun i yajnantsixtaláb. ²⁹Pos,
ýyabxe' a chalpayaltsik ke más
púlek i yajtsiktaláb in tomnál kin
bach'utsik xita' in ch'ikat t'ajtsal tin
Chakámil na Dios, in pojkanatsal tin
xich'ál ani in odhbijtsal tin T'okat
Ejattal na Dios xu k'anidhábitsik
k'ál? Jachan' an xich', ja'ich nin
tsubk'ál an lejintaláb ani xi k'ál ti
t'okedhatstsik. ³⁰I cho'ób abal an
Ok'óxláb in ulúmal enché': "Naná' u
lujyal ku pidha'tsik an ti yajtsiktaláb;
Naná' ne'ech ku jalbiytsik." Ani in
ulu jeye enché': "An Ok'óxláb ja'ich
ne'ech kin lújundha' an atiklábitsik xi
k'ál tu belnal." ³¹iK'ak'adh t'ajat ku
kwajlan k'al i walastaláb tin k'ubak
na Dios xi k'wajat ejat!

³²Por ka chalpaytsik an k'ij xi wat'enekich, tam ti tám t'ajat ta bach'utsik an tajaxtaláb ani a kuxuy k'al yantam i cha'attaláb an yajtsiktaláb tam ta pojkátsik k'al tin kwentak'i na Kristo. ³³Taltsik xi tatá'tsik, odhbijyat ani t'ajtsin xan ti ka le'ná tin tamét an atiklábtsik ani taltsik, in bach'u jeye an yajtsiktaláb abal in tolmij xi t'ajtsinéksik anchan'. ³⁴Taltsik a kó'ontsi ti yajnantsixtaláb xi k'wajattsik ban wik'axte' ani asta k'al i kulbétaláb ta kuxyámaltsik ki k'ántsín xowa' tatá'tsik a dhabal abal a cho'óbsik ke tú' walk'i' a ko'ol jun xata' xi más alwa' ani yab jayk'i u talél. ³⁵Pos yabtsik pé ka k'ibdha' jachan' na belomtal, abal k'al jachan' an belomtaláb, ne'ech ki tsi'dhantsat jun i pulek ch'ejwalixtaláb. ³⁶Yejat ka kó'oytsik i cha'attaláb abal ka t'aja' xowa' in lé' na Dios ani tayíl, ka bach'u xowa' Jajá' in ulúmal ne'ech kin pidhna'. ³⁷Pos an T'okat Dhuslab in ulal enché':

K'unatich t'ajat i k'ij,
ne'ech ka tsích xi bijidh ne'ech
ka tsích ani yabich ne'ech
ka owey.

³⁸Max jun xita' ka k'wajbájich
alwa' k'al na Dios abalk'i u
belom, yabich jayk'i ne'ech
ka chemech;

por max ka kuxkulách, ne'ech
kin chakuy k'al jajá'.

³⁹Por wawá' yab ja'ich i kidhtal jelti
xu kuxkultsik ani u k'ibdhábsik,
wawá' i kidhtal xu belomtsik ani
anchan', i belkómich ni ejattal.

An belomtaláb

11 Pos max u belomich, i
cho'óbich tám alwa' ke

ne'ech ki bach'u xowa' nu k'wajat
i aysím ani ki bela' lejtal ke jun
xata' xowa' yab i chu'tal, ja'ich an
tsubaxtaláb. ²Ni weje' pakéilitsik
káldhá ti alwa' abal belmáchtsik.

³K'al ni belomtal, i cho'ób abal na
Dios in t'ajámal k'al nin káwintalk'i
an k'ay'lá ani ejtal xowa' wa'ach.
Jaxtám, xi xo' i chu'tal, yab t'ajnék
k'al jun xata' xi k'wajat k'ejle tejwa'.

⁴K'al nin belomtal, na Abel
in pikbantsi na Dios jun i
pikbantsixtaláb más alwa' ké xin
pidhna' na Kaín. Jaxtám ti bach'wat
k'al na Dios ti lujat inik ani
bach'k'untsat an tin pikbantsixtal.
Ani jaxtám, maske na Abel
chemnekich, in óntsal ti káw k'al
tin kwenta an belomtaláb xin kó'oy.

⁵K'al nin belomtal, na Enok ejat
ti júná ban ít xe'chintaláb ani
yabich chemech. Yabich jayk'i
elan kom júná k'al na Dios. Ani
an T'okat Dhuslab in ulal, ke tam
ti bél teché' ti xe'ech ti k'ay'lá, na
Enok kulbetná t'ajat k'al na Dios.

⁶Por na Dios yab in kulbetná max
wawá' yab i belál, pos abal ku
utey ba na Dios, yejat ki bela' ke
na Dios ta' k'wajat ani ke Jajá', in
ch'ejwaliyaltsik xu alyáb k'ál.

⁷K'al nin belomtal, tam ti na Noé
óltsin k'al na Dios abal ne'ech ka
wat'ey xata'kich xi tam ti jachan'
yab tejwa', in exbantsi xowa' in ulu
na Dios ani in t'aja' an pulek tan
atá abal kin lo'o nin kidhtaltsik.
K'al nin belomtalk'i, in xalk'antsi
abal u walablom xi yabtsik u belom
ani na Noé káldhá ti alwa' k'al na
Dios k'al tin kwentak'i nin belomtal.

⁸K'al nin belomtal, tam ti na
Abraham kanyat k'al na Dios, in

exbantsi ani kale abal ka k'ale ban chabál xi utsan ne'ech ka ch'ejwaliyat k'al na Dios. Kale bin chabálil maske yab in cho'ób xon ti ne'ech. ⁹Kom u belom, na Abraham k'wajay ban chabál xi usnék ne'ech ka pidhan k'al na Dios, jelti jun i píl chabál xi yab jajá' in dhabal. K'wajay ba atátsik xin t'ajál k'al i k'udhk'umk'i ani aníl'k'i jeye tin t'aja'tsik na Isák ani na Jakob, xi usnéktsik jeye k'al na Dios jelt xan ti usnék na Abraham. ¹⁰Pos na Abraham k'wajat in aytsím jachan' an bitsow xin ko'ol kubat alwa' nin akantsik. Jeché', ja'ich xi t'ajadh ani kubadh k'al na Dios.

¹¹K'al nin belomtal, aníl jeye na Sara, maske uxkwe'ich t'ajat ani yab u kónal, in bach'u i chápáláb abal kin kó'oy i chakam; pos in wa'chiy jun in chakámil abal in bela' ke na Dios ne'ech kin t'aja' xowa' in ulúmal. ¹²Jaxtám na Abraham, maske u k'unelich t'ajat an k'ij xowk'i ti ne'ech ka chemech, in kó'oy in kidhtaltsik yán t'ajat jelti na ótsik xi wa'ach walk'i' ani jelti an kidhib xi wa'ach tin waltsik an pujal, xi yab ne'ech ka ejtowat ka ajyat.

¹³Ejtal jeché' an atiklábtsik, chemech maske yab in bach'utsik xowa' usnék ne'ech ka pidhan k'al na Dios; por kom u belomtsik, in cho'ób alwa' abal ne'ech kin bach'utsik tayíl ani in aytsitsik k'al yantam i kulbétaláb maske in ów tela'k'i. Anchan', in xalk'álichtsik ke u wat'elk'itsik teché' ti k'ay'lá ani yab teché'tsik; ¹⁴pos xu káwtsik anchan', in xalk'álsik t'ajat ke xe'ech bél in ayaltsik jun in

chabálil. ¹⁵Max in chalpómaktsik tokot nin chabálil xon ti kalnek, ne'ech kin ejto ka witsiytsik táyk'i.

¹⁶Por in lé'tsik jun i chabál más alwa', ja'ich ki ulu, an chabál xi walk'i'. Jaxtám na Dios yab in tidhenál ka utsan ke Jajá' nu Dios k'al jajá'tsik, pos in ko'olich t'ojojontsidh jun i bitsow.

¹⁷K'al nin belomtal, tam ti na Abraham taktamiyat k'al na Dios, in júna' na Isák abal kin pikba'. Jajá' yab k'wajay ti chalpax, tokot in ulu abal ne'ech kin pikba' nin junkax chakámil maske usnék k'al na Dios enché': ¹⁸“K'al tin kwentak'i na Isák ne'ech ka kó'oy yán a kidhtaltsik.”

¹⁹Ja'ich abal na Abraham in cho'ób alwa' ke na Dios in ko'ol i awiltaláb abal asta kin ejdha' i chemélomtsik; pos na Abraham, in bach'u juní nin chakámil ani anchan', jilk'on jelti max chemech ani ejdhantsat ti ít.

²⁰K'al nin belomtal, na Isák in lábt'aja' na Jakob ani na Esaú k'al tin kwenta xan ti ne'ech ka k'aletsik tayíl. ²¹Ani k'al nin belomtal, tam ti na Jakob ne'chich ka chemech, in lábt'aja' juntsik ti juntsik nin chakámiltsik na José ani in k'ak'na' na Dios, in liklóm bin tsúm nin kwayab. ²²K'al nin belomtal, tam ti na José ne'chich ka chemech, in ulu abal an israelitatsik ne'ech ka kale más tayíl ba jachan' an chabál xi Ejípto ani in jila' uludh xant'éy ka t'ájan k'al nin beklék.

²³K'al nin belomtal nin táta'tsik, tam ti wa'chin ti chakam na Moisés, chinan k'al jajá'tsik óx a ích', abal in chu'utsik ke ja'ich jun i chakam xi alabél t'ajat. Yab in jik'na'tsik an tak'ixtaláb xin pidhnámal an

pulek tak'ix ke yejat ka chemdhá an ts'itsik kwitól. ²⁴Ani k'al nin belomtal, tam ti inikbéch na Moisés, yab in le'na' ka bijyat ke jajá' u chakámláb k'al nin tsidhánil an pulek tak'ix xi Ejipto, ²⁵más in kulbetna' ka t'ajtsin xan ti ka le'ná junax k'al an atiklábtsik xin belál na Dios ani yab in le'na' ka k'wajay k'ijidh wé' i k'ij ban walastaláb.

²⁶In ach'a' abal más alwa' kin bach'u i yajtsiktaláb k'al tin kwenta na Kristo ké ka k'wajay Ejipto ban tumínladhtaláb; pos jajá' tokot in le'nál kin bach'u an ch'ejwalixtaláb xi ne'ech ka pidhan k'al na Dios.

²⁷K'al nin belomtal, na Moisés kale ban chabál xi Ejipto, yab abal in jik'nantsi tin chákub an pulek tak'ix, pos in óntsi kin t'aja' xowa' in chalpayámal jelti max in teltóm na Dios xi yab tejwa'.

²⁸K'al nin belomtal, na Moisés in tuju kin t'aja' an ajib paskwa ani in abna' ka wadhyat an wi'lebsik k'al i xich', abal an t'okat abatwále xi pidhnék ti awitaláb ti chemdhax, yab kin taktsi tin jidhtal chakámil an israelitatsik. ²⁹Ani k'al in belomtal, an israelitatsik wat'ey ban Chak Pujal jelti max i waynek chabál; ani tam ti an atiklábtsik xi Ejipto in le'na' kin t'aja' anflk'i, lupuntsik.

³⁰K'al nin belomtal an israelitatsik, julpan nin mapúl an bitsow xi Jerikó, tam ti jajá'tsik ok'on kin wilintsi ta'a'ál búk a k'ítsá.

³¹Ani k'al nin belomtal, na Ráb, an junkux inik uxum, yab chemech junax k'al xin ch'ikat t'aja'tsik an tak'ixtaláb kom jajá' in bach'úm alwa' an kwáchixtsik xi Israel.

³²¿Jant'éy más ne'ech ku ulu? Nibal ne'ech ka kidhey an k'ij abal ku t'ila' na Jedeón, na Barak, na Sansón, na Jefté, na Dabid, na Samuel ani an t'iltsixtsik. ³³K'al tin kwentak'i nin belomtal, jeché'tsik in k'ányámal i pakdha' bitsow, tak'xinéksik in lujtalk'i ani in bach'utsik an tolmixtaláb xi usnéksik ne'ech ka pidhantsik k'al na Dios. In paxk'intsámal tin wi' an padhumtsik, ³⁴in tepdhámal i pakdha' k'amal, in jek'ámalsik tam ti ne'echwi'ik ka chemdhá k'al i machét. Xi yabtsik likdha', likeytsik; awilmétsik t'ajat ban péjéxthaláb ani in áta'tsik xin tolmíy. ³⁵Wa'chinék i mímlábtsik xi ejdhantsidh ti ít tin chakámiltsik.

Taltsik, chemech k'al i yajtsiktaláb ani yab in tok'oytsik ka walká, abal anchan', kin ejto kin bach'utsik an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal. ³⁶K'e'et, in wat'námalsik i labídhnaxtaláb ani kwadhnéksik. Asta balidhtsik al wik'axte' ani wik'adhtsik k'al i pat'ál. ³⁷Taltsik chemdhats kwi'idh k'al i t'ujub, kotbadh junax ch'ejel, taktamidhtsik, chemdhats k'al i machét. Xe'chintsik túk'i túk'i bolidhk'i tokot k'al in ot'ól i borrego ani k'al in ot'ól i chibo; ch'ojontálsik, u t'e'pinal ani u yajlom. ³⁸Jeché' an alwa' iniktsik, xin tomnálakwi'ik ka k'wajaytsik xon ti alwa' ani yab ba jeché' an walbidh k'ay'lá, xe'chinéksik ti belal ban chabál xon ti yab k'wajtsidh, ban ch'énlom, ban cholax ch'éntsik ani bin choltálsik an chabál. ³⁹Ejtal jajá'tsik, maske káldhats ti alwa' abal u belomtsik,

yab in bach'u xowa' na Dios in ulúmal ke ne'ech kin pidhna'; ⁴⁰pos na Dios tu t'ojojontsámálich jun xata' más alwa', abal jajá'tsik tokot ka lujkuwattsik jeye, tam wawá' ki bach'úch weye xowa' in ulúmal ne'ech kin pidhna' na Dios.

Ki chalpóm tokot ech'ek'i na Jesús

12 Jaxtám wawá', kom u k'wajat wilidh k'al an atiklábtsik xin xalk'ámálich nin belomtal, ki jila'ich xowa' tu tamk'uyal abal ku belmách. Ki jila'ich an walastaláb xi tu dhumk'uyal ani ki óntsi k'al i k'ayúmtaláb an belách xi yejat ki t'aja'. ²Ki chalpóm ech'ek'i na Jesús, xon ti tál ni belomtal, pos Jajá', ja'ich xita' tu tujtsi ani tu lujkuntsi an ti belomtal. Na Jesús in ach'a' an yajtsiktaláb ban peltsidh te' ani yab in ódha' ti kwenta an tidhetaláb xin ko'ol jachan' an chemlá. Pos in cho'ób alwa' ke tam kin wat'na'ich jachan' an yajtsiktaláb, ne'ech kin kó'oy i kulbétaaláb, i k'ijidhtaláb ani ne'ech ka buxkan tin eját nin t'okat k'wajtalábil na Dios.

³Ka chalpaytsik nin ok'tsixtalábil na Jesús, xi yantam yajtsiktaláb in bach'u tin k'ubak an walablomtsik; jaxtám, yab ki chekeytsik nibal ka jila'tsik tabá'. ⁴Pos tatát'sik yabél a bajúmal ka bach'u i chemlá abalk'i yabich a lé' ka t'aja'tsik i walastaláb. ⁵¿A uk'tsámalichtsikxe' an tak'ixtaláb xi ti pidhál na Dios abal ti chu'tal jelti max ti chakámiltsik? Enché' tin ulal ban T'okat Dhuslab:

Chakam, yab ka pojka' an yajtsiktaláb xi ti pidhál an Ok'óxláb abal ka lejkiy tabá',

nibal ka walba' tabá' tam ti ki k'wiya'.

⁶Pos an Ok'óxláb in tak'yal xin k'anidhál

ani in pidhál ti yajtsiktaláb abal kin lujku xi Jajá' in bach'wal jelt in chakámil.

⁷Ka kuxuytsik an yajtsiktaláb kom na Dios ti ko'oltsik jelti max ti chakámil. ¿Awxe' wa'ach jun i táta'láb xi yab in tak'yal in chakámil? ⁸Por max na Dios yab ti ki tak'iytsik, tám, yab i lej chakámláb k'al Jajá', i ani' chakámlábki'. ⁹Pos aníl jeye, ni táta'tsik xi teché' ti k'ay'lá, tu tak'yal ani i exbantsal xowa' ti ku utsa'. Pos más alwa' ki exbantsi ni Táta' xi walk'i' abal anchan', ki kó'óch an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal. ¹⁰Ni táta'tsik xi teché' ti k'ay'lá, tu tak'yal abal ki ejto ku k'wajay alwa' teché' ti k'ay'lá xan ti jajá'tsik tin chu'tal alwa'; por na Dios, tu tak'yal k'al wawá' ti alwa'bíl abal ti ku t'oko jelt xan ti Jajá' t'okat. ¹¹Tsubax k'ejle ke ni jun i yajtsiktaláb yab ne'ech ki kulbetna' tam ki bach'uk'i, tokot ne'ech ki jajna'; por xin lejkiyaltsik tinbá' k'al tin kwentak'i an yajtsiktaláb xin bach'wal, tayíl in kó'yalichtsik tám jun i xe'chintaláb lujat ani k'ijidh.

Xant'éy ne'ech ki tamu max yab ki exbantsi tin káwintal na Dios

¹²Anchan' pé, ka likedha'tsik ti ít na k'ubak xi chekenekich, na akan xi palmenekich ¹³ani ka aliysik an bél xi lujat. Ne'ech tám ka jeley na akan xu k'weche' ani yabich más ne'ech ka t'aw'k'in.

¹⁴Ki k'wajaysik k'ijidh k'al ejtalk'itsik, ka júna'tsik jun i t'okat xe'chintaláb; pos max yab ka t'okedha'tsik tabá', yab ne'ech ka ejtsik ka chu'u an Ok'óxláb. ¹⁵Ka kó'oytsik i kwenta abal ni jun xita' yab kin jila' kin bach'u an tolmixtaláb xin pidhnál na Dios; ke ni jun xita' yab kin junu jelti jun i ts'a'ik t'ayabláb, xin t'ajál yab alwa' ani yán u ít'nal k'ál. ¹⁶Ke ni jun xita' xi tatát'ssik ka junkun k'al xi yab in tomtal, nibal kin pojka' xowa' t'okat; pos jeché' ja'ich in t'aja' na Esaú, ke k'al jún tokot i k'apné, in nuju an awitaláb xin ko'ol jun i ok'ox chakámláb. ¹⁷Ani tatát'ssik a cho'ób ke tayíl, tam ti na Esaú in le'na' kin bach'u nin lábt'ajaxtal nin táta', pojká; ani maske uk'in t'ajat, yabich in ela' xan ti kin uwa' abal kin jalk'uy xowa' in t'ajámal.

¹⁸Tatát'ssik, yab i utenek jelti an israelitatsik, ba jachan' an ch'én xi k'wajat jomomól jelti k'amal ani u taknal, xon ti wa'ach i jik'waxtaláb ani i ik'ladh áb. ¹⁹Yab a ach'ámaltsik ti jutsyáb an korneta nibal nin tawnaxtal na Dios xi k'ál ti tawnadh an israelitatsik. Xin ach'ámaltsik jachan' an tawnaxtaláb, in pakabédha'tsik abal yabich ka tawnátsik más.

²⁰Jachan' tin t'aja'tsik anchan', ja'ich abal yabich in kuxyal xan ti k'wajat ti usnaltsik enché': "Max jun i ko'nél o jun xita' kin kuba' nin akan ba jeché' an ch'én, yejat ka chemdhá t'ujbadhk'i o k'al i ch'upidh pat'ál." ²¹Jik'entál t'ajat xi tá' ti tejwa', ke asta na Moisés in ulu enché': "In wipipíl tin k'wajat k'al i jik'ib."

²²Por tatát'ssik i utenek ban ch'én xi Sión ani bin bitsówil na Dios xi ejat, ja'ich ki ulu, an Jerusalén xi walk'i'. I utenekichtsik xon ti k'wajat yán i t'okat abatwáletsik ²³junkunék abal kin k'ak'na'tsik na Dios ani bin junkuntal nin chakámiltsik na Dios xi k'wajattsik dhutsadh nin bij tú' walk'i'. I utenekichtsik ba na Dios, nin Lújundhaxil ejtalk'i' ani bin ejattal an iniktsik xi alwa', abal lujkudhichitsik k'al na Dios. ²⁴U utenekich jeye ba na Jesús, an kawintsix ban ít lejkintaláb ani ba nin xich'ál xin wak'la' xi k'ál tu t'okómalich. Jeché' tu tawnál más alwa' ké nin xich'ál na Abel.

²⁵Jaxtám, ka kó'oytsik i kwenta abal yab ka pojka' xi tu tawnál. Pos yabtsik lo'ey xin pojka' na Dios tam ti tawnátsik teché' ti k'ay'lá; ani wawá' más yab ne'ech ki ejto ku lo'ey, max yab ki exbantsi xi tu tawnál tú' walk'i'. ²⁶Nin tawnaxtal na Dios, in t'aja' ka yoyon an chabál tam ti jachan' an k'ij; por xo' in ulal: "Ne'ech juní ku t'aja' ka yoyon ani yab tokotk'i an chabál, an walk'i' jeye." ²⁷Tam tin ulu "ne'ech juní", i exbayal jelti max in ulal abal ne'ech kin wék'oy ejtal xowa' xu yoy'nal xin t'ajámal na Dios abal ka jilk'on tokotk'i xi yab u ejtowáb ka yoywat. ²⁸Nin tak'ixtal na Dios xi tu pidhál, yab ne'ech ka ejtowat ka yoywat. Pos ki pidha' ti jalbintsixtaláb k'al jeché' tin kwenta ani ki k'ak'na' na Dios k'al yantam i t'okattaláb ani i cha'attaláb xi Jajá' in kulbetná; ²⁹pos ni Diosil, in junwal jelti k'amal xu k'ibdhax.

**Xan ti ku k'wajay alwa'
tin tamét na Dios**

13 Yab ka jila'tsik ta
k'ánidhax jún ani jún jelti

a kidhábsik. ²Yab ka uk'tsitsik ka bach'u alwa' xu ulelsik ta k'imá', pos taltsik xin t'ajál anchan', in koydhámaltsik i t'okat abatwáletsik maske yab in cho'ób.

³Ka yajnantsi jeye xi k'wajattsik ti wik'nél, jelti max tatát'sik i k'wajat teye ta wik'nél junax k'al jajá'tsik. Ka yajnantsi jeye xi at'ax t'ajtsidhtsik, pos ne'ech teye ki ejtowat ki at'ax t'ajtsintsik aníl'k'i.

⁴Ke ejtal xi tomkidhtsik ka k'ak'ná k'al ejtalk'i; pos na Dios ne'ech kin lújundha' xu junkunaltsik k'al xi yab in tomtal ani xu walbinaltsik k'al i uxúmbe'taláb.

⁵Yab ki ch'e'ne'bétsik; ki k'wajaytsik k'ijidh k'al xowa'k'i a ko'ol, pos na Dios in ulúmal enché': "Yab jayk'i ne'ech tu jila' nibal ne'ech tu walba'." ⁶Jaxtám ti ne'ech ki ejto ki ulu enché' k'al yantam i belomtaláb:

An Ok'óxláb ja'ich xi tin
tolmiyal;
yab ne'ech ku jik'na' xowa'
ne'ech kin ejto ti kin t'ajtsi
jun xita'.

⁷Ka chalpaytsik na ok'lékiltsik xi ti t'iltsámal an tin káwintal na Dios; ka chalpaytsik xan ti xe'chin ani ka óntsi ka wéwnantsi an tin belomtal.

⁸Na Jesukristo yab u jalk'unal malilíl i k'ij. ⁹Yab ka walka' ki k'ambiyattsik k'al i k'e'et ok'tsixtaláb xi yab i ok'tsinék k'al na ok'lékiltsik. Más alwa' ke ni ejattal kin bach'u i chapiktaláb xi tál bin k'anidhaxtal na Dios ké i tak'ixtaláb k'al tin kwenta i k'apnélsik; pos yab jayk'i káldhats xata' alwa' ba jeché' an ok'tsixtaláb xin wéwnálsik.

¹⁰Wawá' i ko'ol xon tu k'wajbáb an pikbaxtaláb; taja', yab in tomnál ka k'apúch xu pále'tsik bin weje' t'okat altájil na Dios. ¹¹Pos xu lej ok'lek pále', in ódhál in xich'ál an ko'néltsik ban Lej T'okat Altá ti pikbantsixtaláb abal kin wixk'a' an walastaláb; por nin t'u'úl jachan' an ko'néltsik, yab u tsiknal xon tu k'wajíl an israelitatsik. U káldhá eléb abal ka tsikan. ¹²Anchan' jeye, na Jesús káldhá ban bitsow abal ka chemdhá ani anchan', kin t'oko an atiklábtsik k'al tin kwentak'i nin xich'ál. ¹³Wanách pé ba na Jesús, táyk'i eléb abal ku at'an weye jelt xan ti Jajá' in tamu. ¹⁴Pos teché' ti k'ay'lá yab i ko'ol ni jun i bitsow xi ne'ech kin ejto ka k'wajay malilíl i k'ij, tokot exom i ayal an bitsow xi ne'ech ka tsích tayíl. ¹⁵Jaxtám ti yejat ech'ek'i ki pubédhantsal tin bij na Dios k'al tin kwenta na Jesukristo. Jeché' an ajtintsixtaláb, ja'ich an pikbantsixtaláb xi yejat ki pidhna'. iKi ajtintsích pé an Ok'óxláb! ¹⁶Ani yab ka uk'tsi ka t'aja'tsik xowa' alwa' ani ka ch'ejwaliyal jeye xowa' a ko'ol xi k'e'ettsik; pos jeché', ja'ich an pikbantsixtaláb xin kulbetnál na Dios.

¹⁷Yab ka ch'ikat t'aja' xi ti ok'tsaltsik ani ka exbantsi xowa' jajá'tsik in ulal; pos jajá'tsik ti belkómstsal ta ejattal ani in cho'ób abal ne'ech ka lújundhátsik k'al na Dios. Ka tolmiytsik abal tam ka lújundhá k'al na Dios kin ach'a'tsik i k'ijidhtaláb ani yab i t'e'pintaláb, pos max yab ka t'aja'tsik anchan', yab xata' ti ne'ech ka éyna' xowa' ti ok'tsaltsik.

¹⁸Ti ku kontsintsi weye, i chalpayal ke u k'wajat alwa' abal i lé' ki t'aja' ejtal alwa' xan ti yejat.
¹⁹Tu lej pakabédháltsik ki ólan k'al naná' tu kwenta abal na Dios ti kin walka' kin witsiy jik'at k'al tatá'tsik.

**An lábt'ajaxtaláb ani an
 chapnédhomtaláb xi tin ok'ontal**

²⁰Na Dios xin pidhnál an k'ijidhtaláb, ja'ich nin ejdha' ti ít ni Ajátik Jesukristo, an pulek Belkol borregotsik xin lej tsubk'a' k'al nin xich'ál an lejkintaláb xi malilíl i k'ij. ²¹Ke Jajá' ti ki t'aja'tsik ki lukun ani ki alwa'métsik k'al ejtal xowa'kich abal ka ejto ka t'aja'tsik xowa' Jajá' in lé'. Ani ke Jajá', kin t'aja' k'al ejtal wawá' xowa' Jajá'

kin le'na', k'al tin kwentak'i na Jesukristo. iKe na Kristo kin kó'oy an labidh t'okattaláb malilíl i k'ij! Anchan' ka t'ájan.

²²Kidháblábitsik, tu kontsal abal ka kó'oy i cha'attaláb k'al jeché' an tak'ixtaláb xi tu utsáltsik, pos yab lej púlek an dhutsadh úw xi jeché' tu dhutsuntsámalsik. ²³Ka cho'óbna'tsik abal an kidhábláb Timoteo, walkadhich; max ka ulich jik'at, ne'ech jeye ku júna' k'al naná' tam kin k'ale tu álna'tsik.

²⁴Ka chapnédha' ejtal na ok'lékiltsik ani ejtal an belomtsik. Ti abtsal ti chapnédhomtaláb xu k'wajíltsik Italia.

²⁵Ka bach'waltsik ech'ek'i nin alwa'tal na Dios. Anchan' ka t'ájan.

Nin dhutsadh úwil an abatwále

Santiago

Na Santiago in dhutsuntsal
an belomtsik xi túk'i túk'i

1 Naná', xu bij Santiago, xin k'wajat u t'ójontsal na Dios ani an Ajátikláb Jesukristo, u chapnédhál nin kidhtaltsik xi lajucháb nin chakámiltsik na Israel xi k'wajattsik túk'i túk'i ban k'ay'lá.

An chalpadhtaláb xi tál ba na Dios

²Kidháblábitsik, yejat ki kulbétsik t'ajat tam exom a wat'náaltsik xowa'kichk'i i yajtsiktaláb. ³Pos a cho'óbichtsik, ke tam a wat'náaltsik i yajtsiktaláb abal ki chu'tat max tsubax lejtal ta belom, ne'ech ka ejtotsik ka kó'oy más an cha'attaláb. ⁴Por in tsubtalk'i lejtal ti ka kó'oytsik jachan' an cha'attaláb; anchan', ne'ech tám ka likey más na ejattal abal ka ejtotsik ka kuxuy xowa'kichk'i i taktamixtaláb.

⁵Max jun xita' xi tatá'tsik u k'ibel i chalab, kin kontsi na Dios, pos Jajá' in pidhnál xowa'kichk'i ka kontsin. In pidhál ejtalk'itsik yandha' an ti chalab ani yab xata' k'wajat in utsál xita' k'ál ti ka kontsin. ⁶Por yejat kin konoy k'al

yantam i belomtaláb ani yab yejat kin jálk'úk'liy nin chalab; pos xita' in t'ajál anchan', in junwal jelti an ja' xu múlák' xu júnáb túk'i túk'i k'al an ik'. ⁷Xita' xin jálk'úk'liyal nin chalab, yab yejat kin chalpay ke ne'ech ka pidhan xata' k'al an Ajátikláb. ⁸Xita' xi xo' in lé' jun xata' ani kalám k'e'et, yab in ko'ol lujat nin chalab.

⁹An kidhábláb xi ch'ojontál, yejat ka kulbé tam kin chalpay ke púlek tin tamét na Dios, ¹⁰ani xi tumínladh, yejat jeye ka kulbé tam kin chalpay ke yab xata' in éy nin tumínladhtal tin tamét na Dios. Abal xi tumínladh t'ajat, in junwal jelt in wichíl an ch'ojóltsik, xi yab u lej owel. ¹¹Tam ka eblin na k'ítsá ani ka yajbé t'ajat an k'ak'al, u wayél an ch'ojól, u chujk'anal nin wichíl ani u talél nin labídh. Anchan' jeye ti ne'ech ka ok'on an tumínladh inik lejat in óntsal ti t'ojnal.

Tam ku taktamiyat

¹²K'ijidh t'ajat xita' xin kuxyal k'al i cha'attaláb, an yajtsiktaláb; abal tam kin kuxúch jachan' an

yajtsiktaláb, ne'ech kin bach'u an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal. Jeché' ja'ich xowa' na Dios in ulúmal ne'ech kin pidha' xi k'al tu k'ak'náb. ¹³Tam jun xita' kin ach'a' u taktamiyáb, yab yejat kin chalpay ke k'al a Dios tu taktamiyáb; pos na Dios yab u taktamiyáb k'al xowa' yab alwa', nibal in taktamiyal ni jun xita'. ¹⁴U kwajlanal ban taktamixtaláb jun xita', tam ka k'ambiyat k'al xowa' yab alwa' xi jajá'k'i in kulbetnál. ¹⁵Tam kin t'aja' jeché' xowa' yab alwa' in kulbetnál, támich tu walbinal. Ani k'al tin kwentak'i jeché' an walastaláb, u júnáb ban k'ibeltaláb.

¹⁶Kidháblábsik xi naná' tu k'anidháltsik t'ajat, yab ka k'ambiytsik tabá'. ¹⁷Ejtal xowa' alwa' ani lujat xi bach'wal, tál t'ek'at ba ni Táta' Dios. Jeché' na Dios, ja'ich xin t'ajámál an tajbaxtalábsik xi wa'ach walk'i'. Malilíl i k'ij na Dios jayéchk'i Ja', Jajá' yab jayk'i u jalk'unal jelti an tajbaxtalábsik xi wa'ach walk'i'. ¹⁸Tu pidha' ti ít xe'chintaláb k'al tin kwentak'i tam ti bela' an alwa' t'ilab. Anchan' tin t'aja' abal ki junu jelti an ok'ox walíláb xu pikbantsáb na Dios, pos Jajá' anchan' tin le'námál.

An tsubax belomtaláb

¹⁹Jaxtám, kidháblábsik xi tu k'anidháltsik t'ajat, juntsik ta éb yejat ki k'wajaytsik t'ojojodh abal ka ach'a'tsik nin káwintal na Dios; por yejat ka kó'oy i cha'attaláb abal ki káwin ani yab ki chakúlmél jik'atk'i. ²⁰Abal tam jun xita' u

chakúl, yab ne'ech kin ejto kin t'aja' xowa' lujat tin tamét na Dios. ²¹Pos anchan' pé, ka jila'ichtsik ejtal xowa' yab alwa' ani ejtal an at'axtaláb xi wa'ach t'ajat. Ka bach'utsik k'al i cha'attaláb an alwa' t'ilab xi k'wajbantsidh ba na itsích; pos jeché' an alwa' t'ilab, in ko'ol i awiltaláb abal ti ki lo'tsi ta ejattal.

²²Por ka t'aja'tsik xan tin ulal an alwa' t'ilab, yab ka ach'a'k'itsik, pos max ka ach'a'k'itsik, tatá'k'itsik a k'ambiyal tabá'. ²³Xita' xin ach'á'lk'i an alwa' t'ilab ani yab in t'ajál ti k'ij, in junwal jelti jun xita' xin telál tinbá' ba jun i lam. ²⁴In chu'tal tinbá' xan ti jeye jajá' ani tam ka wixk'inich ban lam, in uk'tsal xan ti jeye jajá'. ²⁵Por xita' yab in uk'tsal kin t'aja' xan tin ulal an tak'ixtaláb; an tak'ixtaláb xi lujat ani in pidhnál an walkadhtaláb, tokot k'wajat lujtalk'i in t'ajál xan tin ulal jeché' an tak'ixtaláb, ne'ech ka k'wajay k'ijidh k'al ejtal xowa' in t'ajál.

²⁶Max jun xita' in chalpayal ke u belom t'ajat, por yab in ejtowal kin kubdha' ti káw yab alwa', jajá'k'i in k'ambiyal tinbá' ani nin belomtal yab xata' in jalbíl. ²⁷An belomtaláb xi alwa', xi na Dios an Táta'láb in chu'tal abal t'okat, ja'ich jeché': ki tolmiy an chemtsiwáletsik ani an chemtsidh mímlábsik k'al an yajtsiktaláb xin wat'nálsik ani yab ku ch'ó'on k'al an walastaláb xi wa'ach ban k'ay'lá.

Yab takudhk'i xita' yejat ki k'ak'nál

2 Kidháblábsik, kom a belálichtsik ni t'okat labidh Ajátik Jesukristo, yab takudhk'i

xita' yejat ka k'ak'nálsik. ²Max ka ochich xon ta junkunaltsik jun i inik xin k'wajbím jun i aniyó xi t'ajadh k'al i oro ani in k'wajbím i alwa' k'udhk'um; ani ka ochich jeye jun i ch'ojontál xi xeketlidh k'al i k'ej k'udhk'um, ³ani ka bach'utsik alwa' xi xeketlidh k'al an alwa' k'udhk'um ani ka utsa': "Ki buxkan teché' ban alwa' koytaláb", por an ch'ojontál ka utsa': "Tatá' nú' ki k'ale ta kubél, o ki buxkan teché' chabál", ⁴¿yabxe' exomichk'i a takwyal xita' ka k'ak'nál? Max anchan' ka t'ajálsik, yab lujat na chalab.

⁵Kidháblábsik xi naná' tu k'anidhálsik t'ajat, ka ach'a'tsik jeché': Na Dios in takwyámál xi ch'ojontálsik teché' ti k'ay'lá abal ka belmáchtsik ani abal kin bach'utsik jelti jun i jiltsixtaláb xowa' Jajá' in ulúmal ke ne'ech kin pidha'tsik xi k'al tu k'ak'náb.

⁶Por tatá'tsik a tidhebédhál an ch'ojontálsik. ¿Yabxe' ja'ich an tumínladh iniktsik xi ti t'ajtsaltsik yab alwa' ani ti utwaltsik ban awiltalábsik? ⁷¿Yabxe' jajá'tsik nin at'ax t'ilál na Jesukristo xa bach'úmaltsik ani xo' a ko'ol ta itsích?

⁸Max a t'ajálaktsik lejtál jelt xan tin ulal nin tak'ixtal an Ajátikláb Jesús xin ulal enché' ban T'okat Dhuslab: "Ka k'anidha' xi k'e'ettsik jelt xan ta k'anidhál tabá'", alwa'ich ta t'ajál. ⁹Por max takudhk'i xita' a k'ak'nál, i walbinalichtsik tám ani nin tak'ixtal na Dios, ti xalk'álichtsik abal yab a t'ajálsik xan tin ulal. ¹⁰Max jun xita' in t'ajál ejtal xowa' in ulal an tak'ixtaláb,

por yab kin t'aja' jún xowa' in ulal jeché' an tak'ixtaláb, u kalel jelti max in ch'ikat t'ajál ejtal. ¹¹Pos na Dios xin ulu enché': "Yab ki junkun k'al xi yab a tomtal", in ulu jeye: "Yab ki chemdhaxin." Jaxtám, max jun xita' yab u junkun k'al xi yab in tomtal por u chemdhax, in ch'ikat t'ajálich an tak'ixtaláb.

¹²Ka cho'óbna'tsik ke ne'ech ki lújundhá k'al an tak'ixtaláb xi ti t'ajál ki k'wajay walkadh, jaxtám ti yejat ka t'ilálsik ani ka t'ajálsik xowa' alwa'. ¹³Pos xita' xi yab in kó'ontsám ti yajnantsixtaláb xi k'e'ettsik, yab jeye ne'ech ka kó'ontsat ti yajnantsixtaláb k'al na Dios tam kin bajaw xowk'i ne'ech an lújundhaxtaláb; por xin kó'ontsám ti yajnantsixtaláb xi k'e'ettsik, ne'ech jeye ka kó'ontsat ti yajnantsixtaláb k'al na Dios tam kin bajaw xowk'i ne'ech an lújundhaxtaláb.

An belomtaláb ani xowa' i t'ajál

¹⁴Kidháblábsik, ¿jant'ó ti alwa' max jun xita' kin ulu ke u belom ani yab in t'ajál ni jun xata' xi alwa'? ¿Awxe' ne'ech ka ejtowat ka lo'wat k'al jachan' an belomtaláb xin ko'ol? ¹⁵Ka chalpaytsik enché': Max jun i kidhábláb i inik o i mímláb yab in ko'ol in k'udhk'úmil nibal i k'apnéł xan ti kin wat'na' jachan' a k'ítsá, ¹⁶ani ke jún ti éb xi tatá'tsik kin utsa' enché': "Ka wat'na' alwa' na k'ítsá, ki wátin ani ki k'apúch", por yab kin pidha' xowa' in yéntsál nin t'u'úl, ¿jant'ó ti alwa' xowa' in utsa'? ¹⁷Anchan' u támnal k'al an belomtaláb; max jun xita' yab kin xalk'a' nin belomtal

k'al xowa' alwa' in t'ajál, yab tsubax tu belom.

¹⁸Por max jun xita' kin ulu enché': "Tatá' i belom ani naná' u t'ajál xowa' alwa'." Pos ti kin xalk'antsi pé pílk'i an ti belomtaláb xa ko'ol ani yab junax k'al xowa' alwa' a t'ajál; ani naná' ne'ech tu xalk'antsi abal in belom junax k'al xowa' alwa' u t'ajál. ¹⁹Tatá' a belál ke jún tokot a Dios wa'ach ani anchan' alwa'ich ta t'ajál. Anchan' jeye tin belál an at'ax ejattalábsik ani u wipipílsik k'al i jík'ib. ²⁰Por yejat ka cho'óbna', inik xi yab i chalpadh, ke max an belomtaláb xi jun xita' in ko'ol yab kin xalk'a' k'al an alwa'taláb xowa' xin t'ajál, yab xata' in jalbíl nin belomtal. ²¹Ni weje' pakélil Abraham bach'wat k'al na Dios ti lujat inik k'al xowa' in t'aja' tam tin pikba' nin chakámil Isák. ²²A chu'talich ke nin belomtal na Abraham, in xalk'a' k'al xowa' xin t'aja' ani anchan', in xalk'a' ke tsubax lejtál tu belom. ²³Anchan' ti támun jelt xan tin ulal an T'okat Dhuslab enché': "Na Abraham in bela' na Dios ani k'al nin belomtal, bach'wat k'al na Dios ti lujat inik." Ani bijyat tin ja'úb a Dios.

²⁴Pos a chu'talichtsik, ke na Dios in bach'wal jeye jun xita' ti lujat inik k'al xowa' alwa' in t'ajál abal u belom ani yab tokot, abal u belomk'i. ²⁵Anílk'i jeye támun k'al na Ráb, an junkux inik uxum; bach'wat k'al na Dios ti lujat mímláb k'al xowa' alwa' in t'aja' tam tin chinat bach'u tin k'imá' nin abatwálejiltsik na Josué ani tayíl in tolmiy abal ka kale píł bél. ²⁶Pos anchan' jelti ni t'u'úl max

yab in ko'ol an ejattaláb, chemnek ti k'wajat ani yabich xata' ti alwa', anchan' jeye, yab xata' ti alwa' max tokot u belom ani yab i t'ajál xowa' alwa'.

Xowa' in t'ajál ni wi'

3 Kidháblábsik, yab yejat ka wa'chin ba tatá'tsik yán xita' xin le'nál kin ok'tsixa' nin káwintal na Dios, pos a cho'óbichtsik ke naná' ani xi más xu ok'tsixtsik jeye, más chapik ti ne'ech tu lújundhá. ²Ejtal i t'ajál xowa' yab alwa'. Max jun xita' yab in ulal xowa' yab alwa', jachan' ja'ich jun i lujat inik, xi ne'ech jeye kin ejto kin kubdha' nin t'u'úl tam in lé' kin t'aja' jun xata' xi yab alwa'. ³Tam ki k'wajbantsi ti freno bin wi' an bitsim, ne'ech tám ki ejto ki júna' xon ti ki le'na'. ⁴Anchan' jeye an pakdha' tan, maske pakdha'tsik t'ajat ani chapik t'ajat tu waw'yáb k'al an ik', an beldhom, in ejtowal kin júna' xon ti jajá' kin le'na' k'al jun in chakam chawtsíl. ⁵Anílk'i jeye u támnal k'al ni wi'; ja'ich jun peje' in putálíl ni t'u'úl, por u t'ájnal xowa'kich pakdha' k'al tin kwentak'i xowa' ki ulu. Jelti wé' i k'amal in tsikál i pakdha' te'lom, anchan' jeye u támnal k'al ni wi'. ⁶Ani ni wi', in junwal jelti jun i k'amal. Ni wi', k'wajat bin putálíl ni t'u'úl ani tu ch'o'yal tam ki ulu xowa' yab alwa'. In junwal jelti an at'axtaláb xu t'ájnal ban k'ay'lá. An lej at'ax, ja'ich xi tu t'ajál ki ulu xowa' yab alwa' ani anchan', i ch'o'yalich ejtal xowa' i t'ajál ba ni xe'chintal. ⁷An inik in ejtowal kin máxubédha' xowa'kichk'i

i padhumtsik, i ch'ichintsik, i chantsik ani i ko'nélsik xi wa'ach ban pujal; ⁸por yab xita' in ejtómá kin t'aja' ke nin wi' kin ulu tokot xowa' alwa'. Jeché' ja'ich jun i at'axtaláb xi yab in walkál tinbá' ka kubdhá k'al ni jun xita'; in junwal jelti it'lab xu chemdhax. ⁹K'al jayéch jeché' ni wi', i k'ak'nál na Dios an Táta'láb ani k'al jayéchk'i jeye ti odhbijyal an iniktsik, xin t'ajámá na Dios jáyk'i jelti Jajá'. ¹⁰Ba ni wi' u kalel i k'ak'naxtaláb ani táyk'i u kalel i odhbijixtaláb. Kidháblábsik, yab yejat ki t'aja' anchan'. ¹¹¿Awxe' ba jun in kalemтал i ja' ne'ech ka kale i ja' xi alwa' ani i ja' xi ts'a'ik? iYaba! ¹²Kidháblábsik, ¿awxe' jun in akan i lanáx ne'ech kin kó'oy i it'adh, o jun in akan i uj kin kó'oy i lanáx? Pos ba jun in kalemтал i ja' yab jeye ne'ech ka kale i ja' xi ch'apu ani xi alwa'.

An chalpadhtaláb xi tsubax

¹³Max k'al tatá'tsik ta' k'wajat jun xita' xi chalpadh ani in exbayal xowa'kich, kin xalk'a' k'al xowa' alwa' in t'ajál ani k'al an cha'attaláb xin ko'ol k'al tin kwenta jachan' an chalpadhtaláb. ¹⁴Por max tatá'tsik a chakuntsal jun xita' k'al tin kwenta xowa' in ko'ol ani a péjéxnál abal ka bajaw ki k'wajay más púlek, yab yejat ka t'ek'a'tsik tabá' k'al jachan' an chalab xa ko'oltsik, pos anchan', i k'ambixichk'i ani yab a éynálsik an tsubaxtaláb. ¹⁵Pos jeché' yab ja'ich an chalpadhtaláb xi tál ba na Dios, jeché' an chalpadhtaláb ja'ich xi teché'k'i ti k'ay'lá. Yab já' xi tál ban T'okat Ejattaláb,

jeché' an chalpadhtaláb tál ban at'ax ejattalábsik. ¹⁶Pos xon ti wa'achtsik xita' xin chakuntsal xi k'e'et k'al tin kwentak'i xowa' in ko'ol ani in péjéxnálsik abal kin bajaw ka k'wajay más púlek, taja' wa'ach xowa' xi yab exbadh ani xowa'kichk'i i at'axtaláb. ¹⁷Pos xin ko'oltsik an chalpadhtaláb xi tál ba na Dios, jachan' in ko'oltsik jun i xe'chintaláb t'okat. Yabtsik pojxax, alwa' iniktsik, in exbayaltsik xowa'kich. In yajnantsal jeye nin at kidhábsik ani in t'ajálsik xowa' alwa'; yab exbadhk'i xita' in k'ak'nálsik ani yab u k'ambixtsik. ¹⁸Xita' in ayal an k'ijidhtaláb, in t'ajál abal ka wa'chin i k'ijidhtaláb ban atiklábsik ani anchan', ne'ech kin bach'utsik an lujattaláb.

Xita' xin kulbetnál xowa' yab alwa' xi wa'ach ban k'ay'lá

4 ¿Jón' tu tsi'il an péjéxtaláb ani an kúnúxtaláb xi tatá'tsik a kó'yal? ¿Yabxe' taja' tu tsi'il ban le'lomtaláb xi k'wajat in t'ajál i chápláb alk'idh ba na ejattal? ²A lét'endhátsik xata' ani yab a ejto ka kó'oytsik. I chemdhaxtsik abal a lét'sik ka kó'oy xowa' a chu'tal in ko'oltsik xi k'e'et ani kom yab a ejtowal ka kó'oytsik, támich ta péjéxtsik. Yab a ejtowal ka kó'oytsik xowa' a lé', kom yab a kónsaltsik na Dios. ³Ani max a kónsaltsik, yab i pidhnal kom yab alwa' ta konyaltsik; pos a konyaltsik abal ka éyna' k'al xowa'k'i in kulbetnál na t'u'úl. ⁴Tatá'tsik a jilámá na Dios jelt xan ti jun i mímláb in jilál nin tomkíl abal ka junkun k'al i k'e'et inik. ¿Yabxe'

a cho'óbsik ke max ka k'anidha' xowa' wa'ach yab alwa' teché' ban k'ay'lá a pojkalich na Dios? Max jun xita' kin k'anidha' xowa' wa'ach yab alwa' teché' ban k'ay'lá, u kalelich in pojkal a Dios. ⁵O ña chalpayaltsik ke an T'okat Dhuslab in ani' ulalk'i enché': "An T'okat Ejattaláb xi tu k'wajbantsámal na Dios ba ni ejattal tu k'anidhál t'ajat ani in lé' kin chu'u ke tokotk'i ki k'anidha' na Dios"? ⁶Por na Dios tu tolmiyal más k'al nin alwa'tal; pos an T'okat Dhuslab in ulal enché': "Na Dios in pojkal xin t'ek'álsik tinbá', por in tolmiyal k'al nin alwa'tal xin cha'kálsik tinbá'." ⁷Pos ka walka'ichtsik pé ki tak'yattsik k'al na Dios. Yab ka walka' ti ki átantsi an ta chalab an lej at'ax. Pos max yab ka walka' ti ki áta'tsik an lej at'ax, an lej at'ax ne'ech ka wék'on k'al tatá'tsik. ⁸Ki utéchtsik ba na Dios ani Jajá' ne'ech ka utey k'al tatá'tsik. Max i walbinal, ka jila'ichtsik an walastaláb; ani tatá'tsik xa le'nál ka k'ak'na' na Dios ani a k'anidhál jeye xowa' wa'ach yab alwa' ban k'ay'lá, yabich ka t'aja'tsik anchan'. Ka k'ak'na'tsik tokot na Dios ani anchan', ne'ech ka t'okedha'tsik na ejattal. ⁹Ki t'e'pintsik, ki uk'intsik ani ka yajnantsitsik tabá'. Ka jalk'uytsik an te'nich k'al i uk'il ani an k'ijidhtaláb k'al i t'e'pintaláb. ¹⁰Ka cha'ka'tsik tabá' tin tamét an Ok'óxláb ani Jajá' ne'ech ti ki t'ek'ba'tsik.

**Xita' xin telál xowa' in
t'ajál nin at belom**

¹¹Kidháblábsik, yab ki t'iláxintsik yab alwa' jún ani jún. Xita' in t'ilál

yab alwa' jun in at belom, o kin teltsal xowa' in t'ajál, u kalelich tám jelti max exom in t'ilál yab alwa' an tak'ixtaláb ani in ulalich abal yab xata' ti alwa'. Por max tatá' a ulal ke yab xata' ti alwa' an tak'ixtaláb, u kalelich tám jelti max tatá' más a ko'ol i awitaláb ka ulu xowa' yejat ka t'ajan ké an tak'ixtaláb. ¹²Na Dios ja'ich nin pidhnámal an tak'ixtaláb ani tokot Jajá' ne'ech kin ejto ti lo'ox o ti k'ibdhax. Por tatá', ñjant'éy a éy abal ki k'wajay ka teltsal xowa' in t'ajál jun xita'?

**Yab xita' in cho'ób xant'éy
ne'ech ka támun kalám**

¹³Xo' ka ach'a'tsik jeché', xa ulaltsik enché': "Xo' o kalám ne'ech ku k'ale ba tuwa' o ba jeché' i bitsow; ani taja' ne'ech ku k'wajay jun i tamub, ne'ech ki t'aja' i álimtal ani ne'ech ki áta' yán i tumín", ¹⁴por nibal ela' a cho'óbsik xant'éy ne'ech ka támun kalám. Pos ñjant'éy in éy nin xe'chintal jun xita'? In junwal jelti an jél xu xalk'anal junwék'i ani junwék'i u pakwel. ¹⁵Xowa' yejat ka ulutsik ja'ich jeché': "Max an Ok'óxláb anchan' tin lé', ne'ech ku k'wajay ejat ani ne'ech ki t'aja' jeché' o jachan'." ¹⁶Por tatá'tsik a inikbédhátsik t'ajat tabá' ani aníl'k'i jeye i káwtsik; ejtal jeché' an iniktaláb, yab alwa'. ¹⁷Xita' xin cho'ób kin t'aja' xowa' alwa' ani yab kin t'aja', u walbinalich.

**An tawnaxtaláb abal
xi tumínladhtsik**

5 Ka ach'a'tsik jeché', ne'ech ku t'ila' an tumínladhtsik

xi yab u belom. Ka uk'intsik ani ka dhájantsik k'al tin kwenta an yajtsiktaláb xi ne'ech kin ach'a'tsik tayíl. ²Nin tumínal k'achenekich ani nin alwa' k'udhk'úmil, exomich ti k'apnal k'al an takúl. ³Nin orojil ani nin platajil exomich ti bokmanal ani jachan' nin bokom, jal'ich ne'ech ka k'wajay jelti jun i ólnax k'al jajá'tsik ani ne'ech ka tsikantsik k'al jelt xan tu tsikax an k'amal. Yán i tumín in junkúmal jeché' tin ok'ontalich an k'ij. ⁴An jalbixtaláb xi jajá'tsik yab in kidhat pidhám an t'ojnaltsik xi t'ójnék ti junkux tin walíl an t'ayablábsik, exom in káwnálsik xo' ani an Ok'óxláb xin tak'yal ejtal an t'okat abatwáletsik, in ach'ámich xant'éy in káwnál jachan' an t'ojnaltsik. ⁵Teché' ti k'ay'lá in k'ó'yámaltsik jun i xe'chintaláb xan ti jajá'tsik in le'námál, k'otsenektsik jelti an ko'nélsik xi ne'ech ti chemdháb; ani xo', exomich in bajwal xowk'i ne'ech kin jalbiytsik nin walab. ⁶Jajá'tsik in walbiyámaltsik ani in chemdhámaltsik xi yab xata' in walámál ani yab tomnadhtsik.

An cha'attaláb ani an óláb

⁷Jaxtám, kidháblábsik, yejat ka k'ó'oytsik i aytsixtaláb asta ka tsích an Ajátikláb, jelt xan ti an t'ojnal xin lé' kin junkuntsi yán tin walíl an t'ayabláb ko'ol kin k'ó'oy i aytsixtaláb asta ka ulich an jidhtaláb ani xi tayíl. ⁸Ka k'ó'oytsik teye i aytsixtaláb jelti jeché' an t'ojnal ani yabtsik ka jila' tabá', pos exomich ti k'unel xowk'i ti ne'ech ka tsích juní an Ajátikláb. ⁹Kidháblábsik, yab ki k'wajay ta chákúxtsik jún

ani jún abal yab ki elan i walbidh tam ki lújundhá; pos an Lújundhom, k'unatich i k'ij ne'ech ka tsích. ¹⁰Ka éyna'tsik jelti jun i óltsixtaláb abal an yajtsiktaláb ani an cha'attaláb, an t'íltsixtsik xi xe'chinéksik ti t'íltsix k'al tin kwenta an Ajátikláb. ¹¹Pos i cho'ób abal k'ijidh ne'ech kin ach'a' xita' kin ejto kin kuxuy i yajtsiktaláb k'al i cha'attaláb. A ach'ámaltsik xan ti na Jób tin kuxyámál k'al i cha'attaláb an yajtsiktaláb xin wat'na' ani a ach'ámaltsik jeye xan ti lábt'ajan k'al an Ok'óxláb más tayíl; pos an Ok'óxláb u k'ó'ontsix t'ajat ti yajnantsixtaláb ani u k'anidhax.

¹²Kidháblábsik, ka exbaytsik alwa' jeché' xowa' ne'ech tu utsa': Yab ka éyna' an walk'i, nibal an chabál ani ni jun xata' abal ki beltsintsik xowa' a ulal. Tam ka ulutsik ke "Ani", anchan' ti ka ulu max anchan' ti yejat; ani tam ka ulutsik ke "Yaba", anchan' ti ka ulu max anchan' ti yejat, abal yab ki kwajlan tayíl k'al i walastaláb.

¹³Max jun xita' xi tatá'tsik a kidhtal k'wajat k'al jun i yajtsiktaláb, yejat ka ólan. Max jun xita' k'wajat u kulbél, kin ajatnantsi ti ajatlábsik na Dios. ¹⁴Max jun xita' k'wajat u ya'ul, yejat ka kantsin an ti tak'ix belomtsik abal ka kantsintsat jachan' an ya'ul ani ka majuyat k'al i aséyte tin bij an Ajátikláb. ¹⁵Ani tam ka t'aja'tsik i kantsintsixtaláb k'al yantam i belomtaláb, an ya'ul ne'ech ka jeley abal ne'ech ka jeldhá k'al an Ajátikláb; ani max in t'ajámál i walastaláb, ne'ech ka pakwllantsat. ¹⁶Jaxtám, ki óltsixintsik an ti

walastaláb xa ko'oltsik jún ani jún ani ki kóntsínsíxintsik jún ani jún abal ki jeldhátsik. Nin chapik kóntsínsixtal jun i lujat inik in ko'ol t'ajat i awiltaláb. ¹⁷An t'ílsix Elías ja'ich jun i inik jelti wawá'; ani tam ti ólan chapik abal yab ka ulich i áb, yab ulich i áb ban k'ay'lá óx i tamub k'al ch'ejel. ¹⁸Ani tayíl, ólan juní abal ka ulich an áb ani ulich. Ani an chabál in labedha' juní an k'apné.

¹⁹Kidháblábsik, max jun xita' xi tatá'tsik a kidhtal kin jila' kin bela' an tsubaxtaláb ani ka tolmiyat k'al jun xita' abal kin bela' juní, ²⁰ka cho'óbna'tsik ke xita' kin t'aja' kin jila' ti walablom jun xita', ne'ech kin lo'tsi tin ejattal jachan' an walablom abal yab ka k'ale ban k'ibeltaláb ani ne'ech kin t'aja' abal ka pakwlantsat yán tin walastalábil. Anchan' ka t'ájan.

Nin jidhtal dhutsadh úwil an abatwále

Pedro

Na Pedro in dhutsuntsal an judíotsik xu belomich xi ajnéktsik ani k'ale ti k'wajíl túk'i túk'i

1 Naná', xu bij Pedro, tin abatwálejil na Jesukristo. U dhutsuntsal jeché' an ti úw an judíotsik xu belomich, xi ajnéktsik ani k'ale ti k'wajílsik ban chabál xi Ponto, xi Galasia, xi Kapadosia, xi Asia ani xi Bitinia. ²Jeché'tsik, takudh k'al na Dios an Táta'láb anchan' xan tin ko'ol k'ejele chalpadh tam ti yabél tujenek an k'ay'lá. Takudhsik k'al tin cháp an T'okat Ejattaláb abal kin exbantsitsik an tin tak'ixtal ani abal ka t'okedhátsik k'al nin xich'ál na Kristo. Ka bach'waltsik yán i alwa'taláb ani i k'ijidhtaláb.

I lo'enekichtsik ta k'wajatt

³Ki k'ak'na' na Dios nin táta' ni Ajátik Jesukristo. Na Dios, k'al nin pulek yajnantsixtal, tu jalk'untsámal an ti chalab tam tin ejdha' ti ít na Jesukristo. Kom ejech ti ít na Jesukristo, jaxtám ti cho'óbich abal ne'ech ku k'wajay walk'i' k'al na Dios. ⁴Jeché' an

aytsixtaláb, ne'ech ti ki t'aja'tsik ka bach'u an jiltsixtaláb xi na Dios ti kó'ontsaltsik ta'padh tú' walk'i'. An jiltsixtaláb, ja'ich jun xata' xi yab u k'achel, yab ch'o'odh ani yab u bat'el jelti an wich. ⁵Ani kom a belálichtsik na Dios, Jajá' ti beletnálsik k'al nin cháp abal ka bajawtsik an lo'eltaláb xin ko'ol t'ojojodh xi ne'ech kin pidhna' ka cho'óbná tin ok'ontal an k'ij.

⁶Ja'ich k'al jeché' tin kwenta ta k'wajattsik i kulbél, maske yejat xóna' k'ejele ka wat'na' i yajtsiktaláb wé' i k'ij. ⁷Pos an belomtaláb xa ko'oltsik in junwal jelti an oro: yejat ka k'wajbá ban k'amal abal ka chu'tat max ja'ich xi alwa'. Tam jun xita' ka taktamiyat ani yab kin jila' ti belom, nin belomtal más in jalbíl ké an oro, pos an oro u talél ja'. Jaxtám, tam ki taktamiyatichtsik ani yab ka jila'tsik ta belom, ne'ech tám ki káldhájichtsik ta alwa' ani in tomnálich tám ka bach'utsik an labidh t'okattaláb ani an k'ak'naxtaláb tam ka tsích ni Ajátik Jesukristo.

⁸Tatá'tsik a k'ak'nál na Jesukristo maske yab a chu'úmal ani a

belátsik, maske xo' yabél a chu'úmal. Jaxtám ta kulbétsik k'al jun i kulbétaaláb púlek ani labidh, ke yab ne'ech ka ejto ka ulu k'al i t'ilabk'i. ⁹Ani k'al tin kwentak'i abal a belámichtsik na Jesukristo, i lo'tsidhichtsik an ta ejattal ani a bach'walichtsik xowa' a lujyal ka bach'u.

¹⁰Ti weje'ich, an t'iltsixtsik in al'imayámal ani in cho'óbnámaltsik k'al tin kwenta an lo'eltaláb ani in t'ilámaltsik xowa' na Dios in ulúmal ne'ech ti ki pidha'tsik k'al nin alwa'talk'i. ¹¹An t'iltsixtsik u pidhnal kin cho'óbna' k'al nin T'okat Ejattal na Kristo, ke na Kristo ne'ech kin wat'na' i yajtsiktaaláb ani ke tayíl ne'ech ka tsích an labidh t'okattaláb. Jajá'tsik in al'imay abal kin cho'óbna' xitam já' ani xowk'i ti ne'ech ka tsích xu óltsinal k'al jachan' an ejattaláb xi ta' ti k'wajat k'al jajá'tsik. ¹²Por pidhan kin cho'óbna'tsik k'al na Dios abal an t'ojláb xi k'wajattsik in t'ajál, yab abal jajá'tsik tin alwa'bíl, jachan' an t'ojláb xin t'aja'tsik, ja'ich abal wawá' ti alwa'bíl. Pos xo', ja'ich jeché' xowa' i t'iltsidhichtsik k'al jajáyk'i xi ti t'iltsámaltsik an ti alwa' t'ilab k'al tin cháp an T'okat Ejattaláb. Jeché' an T'okat Ejattaláb, tál walk'i. Ejtal jeché' in le'námal jeye kin chu'u an t'okat abatwáletsik.

**Na Dios in lé' kin chu'u
ku k'wajách t'okat**

¹³Jaxtám, ka chalpaytsik alwa' xant'éy ne'ech ka t'aja' ani ka éyna'tsik na alwa' chalab. Ka k'wajba'tsik na aytsixtal k'al xowa'

na Dios ne'ech ti ki pidha' k'al nin alwa'tal, tam ka tsích na Jesukristo. ¹⁴Kom i chakámlábichtsik k'al na Dios, yabich ki k'wajaytsik jelt xan ta k'wajatwi'ik tam ti yabél a exlámaltsik na Dios. ¹⁵Yabich ki k'wajaytsik jelt xan ta k'wajatwi'ik, ki k'wajaytsik alwa' ani t'okat; pos na Dios, xi ti takwyámaltsik, t'okat Ja' t'ajat. ¹⁶Pos an T'okat Dhuslab in ulal enché': "Ki k'wajaytsik t'okat, anchan' xan ti Naná' in t'okat."

¹⁷Max tatá'tsik a bijyal "Táta" na Dios, xin ejtawal kin chu'u alwa' jun xita' ani yab u takukúl an ti atiklábsik, yejat ki jik'na' ech'ek'i, lejat teché' u xe'ech ti k'ay'lá. ¹⁸Pos na Dios ti káldhámalichtsik ban xe'chintaláb xi yab alwa', xi ti jiltsámal na weje' pakéiltsik ani a cho'óbsik alwa' ke nin jalbíl jachan' an lo'oxtaaláb, yab ja'ich jun xata' xu k'achel jelti an oro o an plata, ¹⁹jalbidh k'al nin labidh xich'ál na Kristo. Jeché' na Kristo, k'wajbá ti pikbaxtaaláb jelti jun i borrego xi t'okat. ²⁰Tam ti yabél t'ajadh an k'ay'lá, na Dios in bijyámalich ke ne'ech kin aba' na Kristo abal ka chemdhá k'al tin kwenta ni walab. Por yab tsích más ok'ox, tsích xo'ichk'i jeché' i k'ij abal tatá'tsik ta k'ánél. ²¹K'al tin kwentak'i na Jesukristo, a belátsik na Dios. Na Dios, ja'ich xin ejdha' ti ít na Jesukristo tam ti chemdhá ani in k'wajbámal abal ka k'ak'ná. Jaxtám tatá'tsik, a k'wajbámalichtsik na belomtal ani na aytsixtal ba na Dios.

²²Ani xo' tatá'tsik, kom a t'ajálichtsik xan tin ulal an tsubaxtaaláb k'al tin kwentak'i an

T'okat Ejattaláb, a t'okóchtsik na ejattal abal ka k'anidha' in tsubtalk'i na at kidhábsik. Jaxtám ti yejat ki k'anídháxintsik jún ani jún k'al ejtal na t'okat itsích. ²³Tatá'tsik i jalk'untsidhichtsik an ta chalab jelti max i wa'chinékichtsik ti ít, por yabich jelt xan tu wa'chinal xu chemeltsik, i jalk'untsidhichtsik an ta chalab k'al nin káwintal na Dios. Jeché' nin káwintal na Dios, yab jayk'i ne'ech ka ok'on. ²⁴Pos an T'okat Dhuslab in ulal enché':

Ejtal an atiklábtsik in junwal jelti an ch'ojólsik,
ani nin labídh, in junwal jelti
nin wichíl an ch'ojól.
An ch'ojól u wayél ani an wich u
chujk'anal;

²⁵por nin káwintal an Ok'óxláb,
yab jayk'i ne'ech ka ok'on.

Ani jeché' nin káwintal an
Ok'óxláb, ja'ich an alwa' t'ilab xi
t'iltsidhichtsik.

2 Jaxtám, ka jila'ichtsik ejtal xowa' yab alwa', yabich ki k'ambixintsik ani yabich ka t'aja' xata' eb itsíchk'i. Yabich yejat ka chakuntsi ni jun xita' k'al tin kwentak'i xowa' in ko'ol ani yabich ka t'ila' yab alwa' ni jun xita'. ²Anchan' jelt xan ti jun i chakam xi ít ti wa'chinék ti chakam, in lé' t'ajat i leche, anchan' teye ti ka le'na'tsik nin káwintal na Dios abal ka exla'tsik más na Dios ani ki lo'eytsik. ³Ka t'aja'tsik anchan', max ani' lejtal ta bajúmalichtsik ka exlantsi tin alwa'tal an Ok'óxláb.

**Na Kristo, in junwal jelti
jun i t'ujub xi ejat**

⁴Pos ki utéchtsik pé ban Ajátikláb, jelti max exomtsik ta utel ba jun i

t'ujub xi ejat. An iniktsik in pojka', por abal na Dios, ja'ich jun i t'ujub xi takudh ani kajbidh in jalbíl.

⁵Tatá'tsik teye, xa junwaltsik jelti an t'ujub xi ejat, ka walka'tsik ti ki éyna' na Dios abal kin t'aja' k'al tatá'tsik jun i pulek atá xon ti Jajá' u k'ak'náb. Abal ti ki k'wajba'tsik jeye ta pále' xu dhabalábich k'al Jajá', xin k'wajbantsal ti pikbantsixtaláb na Dios xi tál bin ejattal. Jeché' in t'ajálsik k'al tin kwentak'i na Jesukristo. ⁶Ani jaxtám an T'okat Dhuslab in ulal enché':

Ne'ech ku k'wajba' Sión jun xita'
xin junwal jelti an ultaláb
t'ujub xi k'al ti t'ajadh an
atá,

jun i t'ujub xi takudh ani kajbidh
in jalbíl; xita' k'al ti ka belan,
yab ne'ech ka tidhebédhá.

⁷Abal tatá'tsik xi belomich, jeché'
an t'ujub kajbidh t'ajat in jalbíl;
por abal xi yabtsik u belom, u
támnalich jelt xan tin ulal an T'okat
Dhuslab enché':

An t'ujub xi pojka' k'al an kúbal
atátsik, ja'ich nin bajaw ka
k'wajay más ultaláb.

⁸Ani u támnalich jeye jelt xan tin
ulal enché':

Jun i t'ujub xu t'adhek'ux ani u
kwajlax.

Pos jajá'tsik jelti max u
t'adhek'unalichtsik abal
yabtsik in t'ajál ti k'ij an
tsubaxtaláb.

Pos ja'ich abal jeché' ti takudhtsik.

Xu dhabalábichtsik k'al na Dios

⁹Tatá'tsik i takudh k'al na Dios, i
k'wajattsik ta pále' abal ka t'ojontsi

an Pulek Tak'ix, i kidhtalábichtsik xi t'okat ani i dhabalábichtsik k'al na Dios. I takudhtsik k'al na Dios abal ka t'ila' xowa' labidh xin t'ajál na Dios. Jeché' na Dios, ja'ich xi ti káldha'tsik ban jik'waxtaláb xon ta k'wajattsikwi'ik ani ti k'wajba'tsik bin labidh tajáx. ¹⁰Tatá'tsik yabwi'ik i exlábtsik k'al na Dios, por xo', i dhabalábichtsik k'al Jajá'. Yabwi'ik a cho'óbttsik max i kó'ontsinal ti yajnantsixtaláb k'al na Dios, por xo', a cho'óbichtsik.

**Ki k'wajaytsik abal ka
t'ójontsi a Dios**

¹¹Kidhálábtsik xi tu k'anidháltsik t'ajat, tatá'tsik a junwal jelti atiklábtsik xu wat'elk'i ani k'wajat ba jun i chabál xi yab jajá'tsik in dhabal. Tu pakabédháltsik abal yab ka walka' ki átátsik k'al xowa' xin kulbetnál na t'u'úl, xi k'wajat jelti max u péjéx k'al na ejattal. ¹²Ki k'wajaytsik ech'ek'i alwa' k'al xi yabtsik in exlál na Dios. Anchan', maske xo' ti t'ilálsik jelti max i at'ax iniktsik, tayíl ne'ech kin chu'u an alwa'taláb xa t'ajálsik ani ne'ech kin pubédhantsi tin bij na Dios tam kin bajaw xowk'i ne'ech ti lújundhábtsik.

¹³Kom i k'anidhábichtsik k'al an Ok'óxláb, yabich ka ch'ikat t'aja'tsik ni jun i awiltaláb xi teché' ti k'ay'lá. Yab ka ch'ikat t'aja'tsik an pulek tak'ix, kom púlek in t'ój in ko'ol teché' ti k'ay'lá. ¹⁴Yab jeye ka ch'ikat t'aja'tsik an pakdha' awiltaláb xu tak'yáb k'al an pulek tak'ix abal kin yajlombédha' xi at'ax iniktsik ani abal kin t'aja' ka k'ak'ná xin t'ajálsik xowa' alwa'. ¹⁵Pos na

Dios in lé' kin chu'u ka t'aja'tsik xowa' alwa' abal yab ti ki t'ila'tsik yab alwa' xi yabtsik xata' in cho'ób ani yabtsik chalpadh.

¹⁶Ki k'wajaytsik jelti atiklábtsik xi walkadh, por yab ka éyna'tsik an walkadhtaláb abal ka t'aja'tsik xowa' yab alwa'. Yab ka t'aja'tsik anchan', tokot ka t'ójontsaltsik na Dios. ¹⁷Ka k'ak'na'tsik xita'kichk'i, ka k'anidha' na at kidhábtsik, ka jik'na'tsik na Dios ani ka k'ak'na'tsik an pulek tak'ix.

**An ok'tsixtaláb xi tu pidhál an
yajtsiktaláb xin wat'na' na Kristo**

¹⁸T'ójontsitsik, ka exbantsitsik xowa' kin ulu na ajátiktsik, yab tokotk'i xi alwa' iniktsik ani u chalpantsix. Ka exbantsitsik jeye xi yabtsik alwa' inik. ¹⁹Pos alwa' t'ajat max jun xita' kin kuxuy i yajtsiktaláb maske yab in walámál, k'al tin kwentak'i abal in k'ak'nálich na Dios. ²⁰Pos max ka t'aja'tsik jun xata' yab alwa' ani ki yajlombédhásik k'al jachan' tin kwenta, ¿jant'om alwa'taláb ne'ech ka bach'utsik maske ka kuxuy k'al i cha'attaláb? Por max ki yajlombédhásik abal a t'ajámál jun xata' alwa', jeché' alwa' t'ajat tin tamét na Dios max ka kuxuy k'al i cha'attaláb. ²¹Na Dios ti takwyámalsik abal ki xe'chintsik teye xan ti xe'chinék na Kristo, pos na Kristo in wat'na' i yajtsiktaláb k'al tatá'tsik ta kwenta. K'al jeché', ti pidha'tsik jun i ok'tsixtaláb abal ja'ich ka wéwna'tsik. ²²Jajá' yab in t'ajám ni jun i walastaláb nibal in k'ambiyámál ni jun xita'; ²³tam ti odhbijyat, yab tók'on k'al i

odhbijixtaláb; tam ti yajlombédhá, yab tomnaxin, tokot in k'wajba' nin ejattal ba na Dios, xu lújundhom k'al i lujattaláb. ²⁴Na Kristo in júna' ni walab tam ti chemdhá pajk'idh ban peltsidh te' abal ku k'wajách jelti max chemnek abal an walastaláb ani ku k'wajách lujat. Jajá' in wat'na' i yajtsiktaláb abal ki wék'ontsatichtsik an ta walab. ²⁵Pos tatát'sik i xe'echwi'ik jelti borregotsik xi k'ibchonék, por xo', i utenekichtsik ba na Kristo xi ti belkómichtsik jelt xan tu belkol jun i belkol borrego ani ti belkómtsalsik jeye ta ejattaltsik.

**Xan ti yejat ka k'wajay
xi tomkidhichtsik**

3 Anchan' teye tomkidh mímlábitsik, yab ka ch'ikat t'aja'tsik na tomkíl. Yab ka ch'ikat t'aja'tsik maske yab in belál an tsubaxtaláb, yab telab ka belmách jeye tam kin chu'u xan ta k'wajíltsik maske yab ka t'íltitsik. ²Ne'ech ka belmáchtsik tam kin chu'u ke i k'wajattsik t'okat ani xita'kichk'i a k'ak'nálsik. ³Yab tokotk'i ka eblidh t'ojjoy tabá' k'al i alwa' ts'itsbaxtaláb, k'al i k'wajbaxtaláb xi t'ajadh k'al i oro o k'al i kajbidh xeketláb abal ki chu'tat i alabél. ⁴Yab ka t'aja'tsik anchan'. Ka kó'oytsik ta itsích jelti jun i k'wajbaxtaláb xi yab jayk'i u k'achel, an cha'attaláb ani an k'ak'naxtaláb. Jeché', ja'ich xowa' in jalbíl tin tamét na Dios. ⁵Pos anchan' jeye ti xe'chinék ti we'él chabk'i' an mímlábitsik xi takudh k'al na Dios; in beltsámaltsik na Dios ani yab in ch'ikat t'ajámaltsik nin tomkíl.

⁶Anchan' tin t'aja' na Sara, yab in ch'ikat t'aja' nin tomkíl Abraham ani in bijiy tin ajátik. Ne'echtsik teye ka bajaw ki k'wajay jelti jajá' max ka t'aja'tsik xowa' alwa' ani yab ki k'wajaytsik ta jik'él.

⁷Tomkidh pay'lomlábitsik, ki k'wajaytsik k'al na tomtal xan ti yejat ani in tsubtalk'i; ka k'ak'na'tsik na tomtal, yab tokotk'i abal jajá'tsik yab likdha'. Ka k'ak'na'tsik abal jayéchk'i jeye nin ejattaltsik in ko'ol jelti xi tatát'sik ti pidhámal na Dios k'al nin alwa'talábil. Anchan' ka t'aja'tsik abal yab xata' ti ki tamk'uytsik tam ki k'wajay ka kontsi jun xata' na Dios.

**Xin wat'nálsik i yajtsiktaláb k'al tin
kwentak'i abal in t'ajál xowa' alwa'**

⁸Ki k'wajaytsik k'ijidh ani ki k'ák'náxintsik jún ani jún; ki k'ánídháxintsik jelti max a kidhábk'itsik. Ki k'ánídháxintsik ani ka kó'oytsik i cha'attaláb. ⁹Max jun xita' ti ki t'ajtsi xowa' yab alwa', yab ka witsbantsi; max jun xita' ti ki odhbijiy, yab ka witsbantsi. Yab ka witsbantsal, tokot ka lábt'ajáltsik, pos na Dios ti takwyámaltsik abal ka bach'u i lábt'ajaxtaláb. ¹⁰Pos an T'okat Dhuslab in ulal enché':

Xita' in k'anidhál nin xe'chintal ani in lé' ka k'wajay k'ijidh, yejat kin exbay xan ti ka káwin ani yab ka k'ambixin.

¹¹Yejat kin jila' kin t'aja' xowa' yab alwa' ani kin t'aja'ich xowa' alwa', kin aliy an k'ijidhtaláb ani ja'ich kin wéwna'.

¹²Pos an Ok'óxláb in beletnál xi lujattsik

ani in axtsal tam ka kontsin jun xata',
por in pojkal xin t'ajaltsik xowa' yab alwa'.

¹³ ¿Jita' ne'ech kin ejto ti ki at'ax t'ajtsitsik, max tokot a t'ajaltsik xowa' alwa'? ¹⁴ Por maske a wat'nálsik i yajtsiktaláb k'al tin kwenta abal a t'ajálchtsik xowa' lujat, k'ijidh ne'ech ki k'wajaytsik. Yab xita' ka jik'na'tsik, nibal ki jik'eytsik, ¹⁵ tokot ka k'ak'na'tsik an Ajátikláb Jesukristo k'al ejtal na itsích. Ki k'wajaytsik ech'ek'i t'ojodh abal ka tók'oytsik xita'kichk'i tam ki konyat k'al tin kwenta an aytsixtaláb xa ko'ol k'al na Kristo, por ka t'aja'tsik k'al yantam i cha'attaláb ani i k'ak'naxtaláb. ¹⁶ Ki k'wajajantsik alwa' ani tsububudh a ejattal. Anchan', xi xe'echtsik ti at'ax t'ilál k'al tin kwenta xowa' alwa' a t'ajál abal a belálchtsik na Kristo, ka tidhebédhá k'al xowa' in ulaltsik. ¹⁷ Max na Dios anchan' tin lé', más alwa' ka wat'na'tsik i yajtsiktaláb abal a t'ajaltsik xowa' alwa' ké abal a t'ajaltsik xowa' yab alwa'.

¹⁸ Pos na Kristo chemdhá k'al tin kwenta ni walab, júnílk'i abal malilflich i k'ij. Jajá', ja'ich jun i lujat inik, por in wat'na' i yajtsiktaláb k'al wawá' ti kwenta xi yab u alwa' inik. In wat'na' jeché' abal ti ku júna' ba na Dios. Chemdhá, por ejech ti ít nin ejattal. ¹⁹ Nin ejattal k'ale jeye kin t'iltsitsik an ti alwa' t'ilab an ejattalábitsik xi k'wajat ti wik'nél. ²⁰ Jeché'tsik ja'ich xin ch'ikat t'ajámalsik na Dios ti weje', tam ti xe'chin na Noé. Na Dios in kó'oy nakat i

aytsixtaláb, lejat k'wajat ti t'ajnal an tan atá, xon ti lo'ey cháb óx an atiklábitsik. Waxik xi lo'wat abal yab ka lupun tam ti ju'chuwat putál an chabál. ²¹ Jajá'tsik lo'wat k'al an ja' ani xo', wawá' u lo'wáb k'al tin kwentak'i abal na Dios in ejdha' ti ít na Jesukristo. K'al an pujaxtaláb, u xalk'anal abal u lo'odhich ani u t'okedhantsidhich ti itsích. An pujaxtaláb yab ja'ich abal ti ku t'okedhantsi ti t'u'úl, ja'ich abal ki kontsi na Dios ku k'wajay k'ijidh ti ejattal. ²² Na Jesukristo k'adhiy walk'i' ani xo' k'wajat buxúl tin eját na Dios; ani k'ál tu tak'yábitsik xo' an t'okat abatwáletsik, an awiltalábitsik ani an pakdha' chápláb.

Ka t'ójonsitsik na Dios xantik'i ti ki pidha'tsik ti awiltaláb

4 Jaxtám, anchan' xan ti na Kristo in wat'na' i yajtsiktaláb bin t'u'úl, anchan' teye ti yejat ki k'wajaytsik t'ojodh abal ka wat'na' i yajtsiktaláb. Pos xin bach'úmalich i yajtsiktaláb bin t'u'úl, in jilámalich an walastaláb ² abal ka k'wajách xan tin lé' na Dios ani yabich xan tin kulbetnál nin t'u'úl. ³ Yabich más ka t'aja'tsik xowa' yab alwa' xa t'ajátsikwi'ik xin kulbetnál t'ajat xi yabtsik in exlál na Dios. Tam ti jachan' i k'ij, i k'wajinek xan ta le'námalsik, a kó'yámalsik i chalab xi yab alwa', i uch'ámadhtsik ani a kó'yámalsik i ajib xi yab alwa', a wat'piyámalsik ta uch'ál ani a k'ak'námalsik i ch'ilab. ⁴ Jajá'tsik u labnal abal in chu'tal xo' ke yabich a t'ajaltsik xowa' yab alwa' xi jajá'tsik in

kulbetnál t'ajat kin t'aja', jaxtám xo' ti at'ax t'ilálsik. ⁵Por jajá'tsik ne'ech kin pidhna' nin walab ba na Dios. Jeché' na Dios, ja'ich xi ne'ech kin lújundha' xi ejattsik ani xi chemneksik. ⁶Pos xi k'wajattsik chemnek, t'ílsidhtsik jeché' an ti alwa' t'ilab abal ka k'wajay ejat nin ejattal jelt xan ti na Dios k'wajat ejat, maske ne'echwi'ik ka ejtowat ka lújundhá ba teché' an k'ay'lá jelti ejtal an iniksik xi k'wajat ejat.

⁷An pakwenib exomich ti k'unel. Jaxtám, ki k'wajaysik alwa' ani ka óntsitsik ta ól. ⁸Ki k'ánidhaxintsik t'ajat jún ani jún, pos xita' xu k'anidhax, in pakwantsal xowa'kichk'i yab alwa' ka t'ajtsin. ⁹Ki bách'úxintsik alwa' ta k'imá' jún ani jún. ¹⁰Ki tólmíxintsik jún ani jún xantik'i ti pidhámalsik ti awiltaláb na Dios, jelti jun i alwa' inik xin éynál alwa' ejtal nin pakdha' alwa'tal na Dios. ¹¹Max jun xita' ka káwin, kin ulu xowa'k'i u pidhnal kin ulu k'al na Dios. Max jun xita' ka t'ójontsixin, ka t'ójontsixin k'al an chápáláb xu pidhnal k'al na Dios. Ejtal xowa' ka t'aja', ka t'aja' tin bij na Jesukristo abal tin k'ak'nabíl na Dios xu tak'ix malilíl i k'ij. Anchan' ka t'ájan.

An yajtsiktaláb xin wat'nál jun i belom

¹²Kidháblábsik xi tu k'anidhálsik t'ajat, yab ka lábna'tsik an pakdha' taktamixtaláb xa ach'álsik, jelti max exom a tamwaltsik jun xata' xi yab a exbayal. ¹³Yab ka lábna'tsik, tokot ki kulbétsik abal exom teye a wat'nálsik an yajtsiktaláb xin wat'námal na Kristo; abal

ki kulbétsik jeye t'ajat, tam ka chu'tsitsik an tin labidh t'ókát tam tál. ¹⁴Max ki at'ax t'ilantsik k'al tin kwenta na Kristo, k'ijidhtsik t'ajat abal tatá'tsik; pos nin labidh T'okat Ejattal na Dios k'wajat k'al tatá'tsik. Jajá'tsik in odhbijyal a Dios, por tatá'tsik a k'ak'nál. ¹⁵Jaxtám, ke ni jun xita' xi tatá'tsik kin wat'na' i yajtsiktaláb, abal u chemdhax, abal u kwé', abal at'ax o abal xe'ech ti och'om k'al xowa' yab in kwenta. ¹⁶Por max jun xita' kin wat'na' i yajtsiktaláb abal in wéwnál na Kristo, yab yejat ka tidhebé, yejat tokot kin pubédhantsi tin bij na Dios k'al jachan' tin kwenta.

¹⁷Pos in bajúch an k'ij xowk'i ne'ech ti lújundháb nin chakámiltsik na Dios. Ani max an lújundhaxtaláb ok'ox u tujél k'al wawá', más ja' ne'ech t'ajat ti lújundháb xi yabtsik in t'ajál ti k'ij nin alwa' t'ilábil na Dios. ¹⁸Ani max xi lujattsik, t'ojláb ti ne'ech ka lo'ey, çjant'éy ne'ech ka támun k'al xi at'axtsik ani u walablom? ¹⁹Jaxtám, xi wat'nál i yajtsiktaláb abal na Dios anchan' tin lé', yejat ki óntsi ki t'aja' xowa' alwa' ani ki k'wajba' ni ejattal tin k'ubak na Dios. Jeché' na Dios, ja'ich xi tu t'ajámal ani Jajá', lujat Ja' t'ajat.

An tak'ixtalábsik abal an belomtsik

5 Kom naná' in tak'ix belom neye, ne'ech tu pidha'tsik cháb óx ti tsubaxtaláb xi k'wajattsik teye ta tak'ix belomtsik. Anchan' jelt xan ta ólnálsik ke na Kristo in wat'námal i yajtsiktaláb, anchan' neye tu ólnál kom u chu'úmal. Ani ne'ech neye ku bach'u junax k'al

tatá'tsik, an labidh t'okattaláb xi ne'ech ka xalk'an tayíl. ²Tu pakabédháłtsik abal ka beletna' alwa' an belomtsik xa tak'yal; ka t'aja' k'al yantam i kulbétaláb jelt xan ti na Dios in lé'. Yab ka t'aja'tsik k'al i chápláb nibal abal a lé'tsik ka áta' i tumín. Ka t'aja'tsik jeché' k'al yantam i kulbétaláb, ³yab jelti max tatá'tsik a dhabal xi k'wajat a belkómtsik, tokot ki k'wajaysik jelti ok'tsixtaláb abal an belomtsik. ⁴Anchan', tam ka witsiy na Jesukristo, xi ja'ich nin Tak'íxal an tak'ix belomtsik, ne'ech ka bach'utsik jun i t'okat labidh ch'ejwalixtaláb xi yab in junwal jelti an kwetsotsól dhipadh ch'ojól xu k'achel.

⁵Aníl teye kwitółtsik, ka exbantsitsik xowa' ti ki utsa' an tak'ix belomtsik. Ejtal yejat ki kó'óntsíxintsik ti cha'attaláb jún ani jún, ka cha'ka'tsik tabá', pos an T'okat Dhuslab in ulal enché':

Na Dios yab in kulbetnál xin
t'ek'áłtsik tinbá',
por in tolmiyal k'al nin alwa'tal,
xin cha'káltsik tinbá'.

⁶Ka cha'ka'tsik tabá' tin tamét na Dios, xin ko'olich ejtal tin chapni' k'ubak abal Jajá' ti ki t'ek'ba'tsik, tam kin bajaw an k'ij. ⁷Ka k'wajba'tsik tin k'ubak na Dios ejtal xowa' a yéntsál, pos Jajá' ti k'anidháłtsik t'ajat.

⁸Ka kó'oytsik t'ajat i kwenta ani yab ki k'wajaysik uk'pidh; pos an lej at'ax xe'ech jelti jun i k'a'ilom padhum in ayal xita' kin k'apu. ⁹Ka kuxyaltsik ani yab ka

jila'tsik ka bela' na Dios. Pos a cho'óbichtsik ke na at kidháłtsik xi k'wajat putáłk'i an k'ay'lá, jayéchk'i jeye in wat'náltsik. ¹⁰Por tam tatá'tsik ka wat'na'ich wé' an yajtsiktaláb, na Dios ne'ech ti ki lujkutsik, ne'ech ti ki tolmiytsik abal yab ka jila' ta belom, ne'ech ti ki likedhantsitsik an ta ejattal ani ne'ech ti ki tolmiytsik abal ki k'wajay tsububudh a itsích. Jeché' na Dios, xi púlek t'ajat in awiltal in ko'ol, tu kanyámal abal ki bach'u weye tin kwentak'i na Jesukristo, an labidh t'okattaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal. ¹¹Jajá' kin kó'oy an labidh t'okattaláb ani Jajá' ka tak'xin malilíl i k'ij. Anchan' ka t'ajan.

An chapnédhomtaláb xi tin ok'ontal

¹²Naná', junax k'al na Silbano, xu exlál abal ja'ich jun i kidháłláb xi lujat t'ajat, tu dhutsuntsámaltsik jeché' an ti úw abal tu tak'iytsik ani abal tu t'íłtsitsik ke jeché' xa bach'úmalichtsik, ja'ich nin tsubax alwa'tal na Dios. Ani ja'ich ka óntsitsik ka bela'.

¹³An belomtsik xi k'wajat Babilonia, xi takudh jeye k'al na Dios jelti tatá'tsik, ti abtsaltsik ti chapnédhomtaláb. Ti abtsal jeye ti chapnédhomtaláb na Markos nu chakámil. ¹⁴Ki chápnédháxintsik jún ani jún k'al jun i t'okat chapnédhomtaláb abal ka xalk'an ke i k'ánidháxtsik.

Ki k'wajaysik k'ijidh ejtal tatá'tsik xi k'wajatich k'al na Jesukristo. Anchan' ka t'ajan.

Nin chabtal dhutsadh úwil an abatwále

Pedro

Na Pedro in dhutsuntsal an belomtsik

1 Naná', xu bij Simón Pedro, tin t'ojnálil ani tin abatwálejil na Jesukristo. Tu dhutsuntsaltsik jeché' an ti úw, tatá'tsik xa bajúmalichtsik ka kó'oy jun i belomtaláb xi labidh t'ajat jelti xi wawá' i ko'ol kom ni Diosil ani ni Lo'óxil Jesukristo, lujattsik Ja' t'ajat. ²Ka bach'waltsik yán i alwa'taláb ani i k'ijidhtaláb k'al tin kwenta abal a exlámalichtsik na Dios ani ni Ajátik Jesukristo.

Xan ti yejat ka k'wajay jun i belom

³Na Dios tu pidhámalich k'al nin cháp, ejtal xowa' i yéntsál, abal ku k'wajay alwa' ani abal ki k'ak'na' Jajá'. U pidhnékich jeché', k'al tin kwenta abal tu t'ajámalich ki exla' xi tu kanyámal k'al nin pubíl ani k'al nin labidh t'okát. ⁴K'al tin kwentak'i jeché', u usnékich xant'éy ne'ech ku pidhan, pakdha' t'ajat ani labidh. Abal k'al tin kwentak'i xant'éy u usnék ne'ech ku pidhan, ki bajaw ku k'wajay jelti na Dios, tam i ejtómalich ki jila' xowa' yab

alwa' xi wa'ach teché' ti k'ay'lá xin kulbetnál ni t'u'úl. ⁵Jaxtám, kom u belomich, ki t'aja' an chápláb abal ku xe'chin alwa'; tam u xe'chich alwa', ki t'aja' an chápláb abal ki exla' más na Dios. ⁶Tam i exlálích más na Dios, yejat ki t'aja' an chápláb abal ki ejto ki kuxuy xowa' in le'nál ni t'u'úl; tam i ejtowalich ki kuxuy xowa' in le'nál ni t'u'úl, ki kó'oy an cha'attaláb; tam i ko'olich an cha'attaláb, ki k'ak'nál na Dios. ⁷Tam i k'ak'nálích na Dios, ku k'ánídháxin jún ani jún k'al ni at kidhábtsik ani tam u k'ánídháxich, ki k'anidha' jeye xita'kichk'i.

⁸Max i ko'olich ejtal jeché' ani ja'ich i t'ajál t'ajat, yab ne'ech ku jilan ku k'wajay anik'i. Ani ne'ech ka xalk'an an alwa'taláb xi t'ajál k'al tin kwenta abal i exlálích an Ajátikláb Jesukristo.

⁹Por xi yab in ko'ol ejtal jeché', in junwal jelti jun i jok'ol o jelti jun xita' xi yab u chu'ux owdha'; in uk'tsámalich abal wék'ontsidhich tin weje' walastalábiltsik.

¹⁰Jaxtám, kidhálábtsik, kom na Dios ti kanyámalichtsik ani ti takwyámalichtsik, ka t'aja'tsik

an chápláb abal ki k'wajajantsik anchan'. Max ka t'aja'tsik anchan', yab jayk'i ne'ech ka jila'tsik ta belom. ¹¹Anchan' yabich tám ne'ech ka kó'oytsik ni jun i tamk'untaláb abal ki ochichtsik xon tu tak'ix ni Ajátik ani Lo'óxil Jesukristo.

¹²Jaxtám, yab ne'ech ku jila' tu wits'k'ontsitsik jeché', maske a cho'óbichtsik ani a belálichtsik an tsubaxtaláb xi xo' a ko'ol. ¹³Naná' u chalpayal abal alwa', ke lejat xo' bél in k'wajat ejat, tu pidha'tsik jeché' an ti tawnaxtaláb, ¹⁴pos ni Ajátik Jesukristo tin óltsámalich ke k'unat i k'ij ne'ech ku jila' jeché' an k'ay'lá. ¹⁵Por ne'ech ku aliy xan ti ku uwa', abal maske in chemnekich, bélk'i ka chalpayaltsik ech'ek'i ejtal jeché'.

**Xin chu'tsámaltsik tin
labidh t'okát na Kristo**

¹⁶An ok'tsixelaláb xi tu pidhámaltsik k'al tin kwenta nin cháp ani xan ti ne'ech ka tsích juní ni Ajátik Jesukristo, yab i ani' t'ilabk'i xi wawá'k'i i chalpayámal, pos wawá' t'ajat i chu'úmal k'al ni wal nin labidh t'okát an Ajátikláb. ¹⁷I chu'úmal tam ti na Dios an Táta'láb in pidha' ti k'ak'naxtaláb ani ti labidh t'okattaláb; ani i axtsámal tin t'okat káwintal na Dios tam tin ulu enché': "Jeché' ja'ich nu Chakámil xu k'anidhál t'ajat ani in k'wajat in kulbél t'ajat k'al Jajá'." ¹⁸Wawá' i ach'ámal jachan' an káwintaláb xi tál walk'i', pos junax tu k'wajat k'al an Ajátikláb ban t'okat ch'én.

¹⁹I ko'ol jeye jun xata' xi más tsubax, ja'ich xowa' in dhutsámal

an t'iltsixtsik. Alwa'ich ta t'ajálsik abal a kulbetnál ka ach'a' jeché'. Jeché' xowa' in dhutsámal an t'iltsixtsik, in junwal jelti jun i tajbaxtaláb xi k'wajat ban jik'waxtaláb, asta kin bajaw an k'ij tam jelti max ne'chich ka tsudhéch, kom an Ajátikláb xi k'wajat jelti na pulek ót, ne'ech ti ku tajbantsích ti itsích. ²⁰Por ka exbaytsik ok'ox alwa' jeché': Ke ni jun i t'ilab xin dhutsámal an t'iltsixtsik ban T'okat Dhuslab, yab ne'ech kin ejto kin wila' jun xita' k'al jajá'k'i tin kwetém chalab. ²¹Pos an t'iltsixtsik yab jayk'i káwnéksik k'al tin kwetém chalab. Kom u dhabalábsik k'al na Dios, in ólnámalichtsik i tsubaxtaláb xi tál ba Dios ijtsidh k'al an T'okat Ejattaláb.

Xin ok'tsixinálsik i k'ambixtaláb

(Judas 4-13)

2 Por anchan' xan ti wa'chinék i k'ambix t'iltsixtsik ban atiklábtsik xi Israel, anchan' jeye ti ne'ech ka wa'chin k'al tatát'sik i ok'tsixtsik xu k'ambix. Jeché' an ok'tsixtsik, ne'ech kin chinat ok'tsixa' jaluts xowa' in ulal na Dios, asta ne'ech kin kuxukna' an Ajátikláb xi k'al ti lo'odhtsik; ani ja'ich k'al jeché' tin kwenta ti jik'at ne'ech ka k'ibdhátsik. ²K'al yán ti ne'ech ka wéwnantsat an tin ok'tsixeltsik ani k'al jajá'k'itsik tin kwenta, ne'ech ka at'ax t'ilan an tsubaxtaláb. ³Kom jik'lomtsik t'ajat k'al an tumín, ne'ech ti ki ok'tsitsik xowa' yab lujat abal kin ejto ti ki kwé'eytsik. Por jajá'tsik aysímtejichtsik t'ajat k'al an

k'ibeltaláb, kom bijsidhich abal taja'tsik ne'ech.

⁴Na Dios yab in pakwlangsi an t'okat abatwáletsik xin wala', in pet'na'tsik ban k'ibeltaláb ani in baliy ti wik'nél ban jik'waxtaláb. Taja' k'wajattsik in aytsím kin bajaw xowk'i ne'ech an lújundhaxtaláb. ⁵Yab jeye in pakwlangsi an atiklábtsik xi ti weje', tokot in abtsi an ti chapik ábal k'ij abal ka lupundhá jachan' an at'ax iniktsik. Tokot in lo'o na Noé k'ál xi búk nin kidhtaltsik. Jeché' na Noé, ja'ich xi xe'chin kin t'íla' an lujat xe'chintaláb. ⁶Na Dios yab jeye in pakwlangsi an atiklábtsik xi k'wajinek ban bitsowtsik xi Sodoma ani Gomorra. In tsika' asta ti jilk'on mapal jólthey'. Jeché' in t'aja' anchan', abal ka jilk'on jelti jun i óltsixtaláb abal an atiklábtsik xin kulbetnál kin t'aja' xowa' yab alwa' xi ne'ech ka k'wajaytsik tayíl. ⁷Por in lo'o na Lot, jun i lujat inik xi k'wajat u t'e'pinal t'ajat abal in chu'tal an walastalábtsik xin t'ajál jachan' an atiklábtsik. ⁸Tsudhey ka tsudhey jeché' an lujat inik, xi taja' jeye ti k'wajat k'al jajá'tsik, u t'e'pinal tin ejattal tam in chu'tal ani in ach'ál an at'axtaláb xin t'ajál jeché' an at'ax iniktsik. ⁹An Ok'óxláb in ejtowal kin lo'o an atiklábtsik xi k'ál tu k'ak'náb abal yab kin wat'na' i taktamixtaláb; por an atiklábtsik xi at'ax, u kó'yábichsik t'ojodh abal ka k'ale ban k'ibeltaláb tam kin bajaw xowk'i ne'ech an lújundhaxtaláb.

¹⁰Na Dios, más ne'ech kin pidha'tsik ti yajtsiktaláb ejtal xin t'ajálsik tokot xowa' in

kulbetnál nin t'u'úl, xin t'ajálsik xowa' at'ax ani in pojkansal tin awiltal an Ajátikláb. Tanchu'tsik t'ajat ani yabtsik t'ajat tidhelom; yabtsik in jik'nál kin odhbijiy an ajátiklábtsik xin ko'ol i awiltaláb k'al xowa'kichk'i. ¹¹Más an t'okat abatwáletsik, maske in ko'ol más i chápláb ani i awiltaláb, yabtsik in odhbijyal tin tamét an Ok'óxláb an ajátiklábtsik xin ko'ol i awiltaláb k'al xowa'kichk'i.

¹²Por jeché' an at'ax iniktsik, in junwal jelti ko'néltsik xi yab chalpadh, xi k'wajat ani' ejatk'itsik ani u wa'chinal abal ka yak'wan ani ka chemdhátsik. Jeché' an at'ax iniktsik in t'ilál yab exbadh xowa' nibal jajá'tsik yab in exbaya, por ne'ech ka chemechtsik jelt xan tu chemel an ko'néltsik. ¹³Ne'ech ka pidhantsik k'al na Dios xowa' in lujyal, k'al tin kwenta xowa' yab lujat in t'ajámaltsik. In chalpayal ke k'ijidh ti k'wajattsik k'al xowa' in t'ajálsik. Jajá'tsik ja'ich jun i tidhetaláb ani i it'ixbédhomtaláb tam tá'tsik jeye k'wajat xon ta junkunaltsik ta k'apul kom a belálichtsik an Ajátikláb, kom jajá'tsik in kulbetnál kin t'aja' xowa' in kulbetnál nin t'u'úl.

¹⁴Yab ne'ech kin ejto kin chu'u jun i mímláb max yab kin le'na'; yab in jilálsik ti walablom. In k'ambiyal xi yabtsik bél u lej belom, in kulbetnálsik t'ajat ti ch'e'ne' ani at'axtsik t'ajat. ¹⁵K'ibchonéksik t'ajat ti xe'ech abal in jilámaltsik an alwa' bél. In wéwnantsámaltsik tin ok'tsixel an t'ílsix xin bij Balám, xu chakámláb k'al na Beor. Jeché' na Balám, in le'na' kin t'aja' xowa'

yab alwa' abal kin áta' i tumín; ani k'wiyan k'al jun i uxum burru xi mó', abal jajá' ne'ech kin t'aja' xowa' yab alwa'. ¹⁶Tawná k'al jeché' an ko'nél jelt xan tu káw jun i inik ani yab walká kin t'aja' xowa' in chalpayámal.

¹⁷Jeché' an at'ax iniktsik, in junwal jelti mom xi yab in ko'ol i ja' ani jelti tokow xu júnáb k'al i ik'; jajá'tsik bijtsidhich abal ne'ech ka k'wajay malilíl i k'ij ban jik'waxtaláb xi t'unuy t'ajat. ¹⁸K'al an t'ilabtsik xi yab alwa' ani yab xata' tu éynal, k'al tin kwentak'i xowa' in ujnámalich kin t'aja' ani xowa' in kulbetnátsik nin t'u'úl, in k'ambiyal xi belmámadhichitsik ani in jilámalich ti walablom. ¹⁹In utsátsik abal ne'ech ka k'wajay alwa' xita' kin wéwna' xowa' in ok'tsixinátsik, por nibal jajá'tsik yab k'wajat alwa', kom u kó'yábsik jelti max u jolib k'al an walastaláb. Pos an iniktsik u kó'yáb jelti jolib k'al xant'ok'ál ti ka átá. ²⁰Por xita' in exlámalich an Ajátikláb Jesukristo xi ja'ich ni Lo'óxil ani in jilámalich an walastaláb xi wa'ach ban k'ay'lá, por tayíl kin walka' juní ka k'ambiyat k'al an walastaláb ani ka átantsat an tin chalab k'al jeché', u jilk'onalich más k'ibenek ké tam ti k'wajatwi'ik. ²¹Pos másakwi'ik alwa' abal jajá'tsik max yabak in exlámal an lujat bél ké abal in exla' ani tayíl in jila' kin t'aja' xowa' in ulal nin tak'ixtal na Dios. ²²Pos támunich k'al jajá'tsik jelt xan tin ulal jun i t'ilab enché': "An pik'o' u witsél kin chab k'apu nin xá' ani an olom, tam ka ok'onich ti atsim, u t'úlík' juní ban k'ut'."

Ne'ech ka tsích juní an Ajátikláb

3 Kidháblábsik xi k'án t'ajat, jeché' ja'ich in chabtal an dhutsadh úw xi tu abtsaltsik. K'al chablam an dhutsadh úw, tu tak'yaltsik abal ka kó'oy alwa' na chalab. ²Ka chalpaytsik xowa' in ulúmal más ok'ox an t'okat t'iltsixtsik ani xowa' ti ok'tsámal an abatwáletsik k'al tin kwenta nin tak'ixtal an Ajátikláb xi ja'ich ni Lo'óxil.

³Ka exbáchtsik ok'ox alwa', ke tam exomich in bajwal xowk'i ti ne'ech ka tsích juní an Ajátikláb, ne'ech ka wa'chin i atiklábtsik xi ne'ech ti labídhnx, xi ne'ech ka xe'chin xan ti jajá'k'itsik in kulbetnál ⁴ani ne'ech kin ulutsik enché': "¿Jant'éy támun k'al xowa' xin ulu na Kristo, ke Jajá' ne'ech juní ka tsích? Pos asta ti chemnek ni weje' pakéliltsik, yab xowa' jalk'unék, bél ani' asta ti t'ajadh an k'ay'lá." ⁵Jeché' tin ulaltsik anchan', ja'ich abal yab in lé' kin exbaytsik ke an walk'i' k'ejlejich ja' k'wajat asta ti weje' ani k'al tin káwintalk'i na Dios, eblin an chabál ban ja' ani jilk'on junax ch'ejel. ⁶Aníl jeye, an ja' xi k'ál ti luy'chiyat putál an chabál ani lupundhá an atiklábtsik xi ti weje', táyk'i jeye ti tál ban ja'. ⁷Por an walk'i' ani an k'ay'lá xi xo' k'wajat, bijtsidhich abal ne'ech ka tsikan k'al an k'amal, k'al tin káwintalk'i jeye na Dios. K'al jachan' an k'amal, k'ál ti ne'ech ka tsikan an walk'i' ani an k'ay'lá tam kin bajaw xowk'i ne'ech an lújundhaxtaláb, tam an atiklábtsik xi at'ax ne'ech ka k'ibdhátsik.

⁸Kidháblábtzik xi k'án t'ajat, ka cho'óbna'tsik ke abal an Ok'óxláb, xi jun a k'ítsá, abal Jajá', jáyk'i max mil i tamub; ani xi mil i tamub, abal Jajá', jáyk'i max jun a k'ítsá.

⁹An Ok'óxláb yab exom in owedhál xowa' in ulúmal ne'ech kin t'aja', jelt xan ti taltsik in chalpayal. In owedhál, kom tu kó'ontsal ti yajnantsixtaláb; pos Jajá' yab in lé' kin chu'u ke ni jun xita' ka k'ale ban k'ibeltaláb, in lé' kin chu'u ke ejtal kin jila' ti walablom.

¹⁰Por an Ajátikláb ne'ech ka tsích tam yab xita' in t'ílóm, jelt xan tu ulel jun i kwé' tam akal. Ne'ech tám ka pakchun an walk'i' k'al jun i k'ak'adh kawidhtaláb ani ejtal xowa' wa'ach, ne'ech ka t'a'ay. Ne'ech jeye ka t'a'ay an chabál ani ejtal xowa' wa'ach taja'.

¹¹Kom i cho'óbich abal ejtal ne'ech ka t'a'ay, yejat ku k'wajay t'okat ani ki t'ajál xowa' in lé' na Dios. ¹²Lejat u k'wajat i aytsím an k'ij xowk'i na Dios ne'ech kin t'aja' ejtal jeché', ku k'wajách alwa' abal kin bajaw jik'at jeché' an k'ij. Tam kin bajaw jeché' an k'ij, an walk'i' ne'ech ka tsikan ani ejtal xowa' wa'ach, ne'ech ka mu'kan k'al an k'amal; ¹³por wawá' u k'wajat i aytsím an ít walk'i' ani an ít chabál xi na Dios in ulúmal ne'ech ti ku pidha'. Taja', tokot wa'ach xowa' lujat.

¹⁴Jaxtám, kidháblábtzik xi k'án t'ajat, lejat i k'wajattsik a aytsím ejtal jeché', ka óntsitsik ka t'aja' xowa' alwa' abal na Dios ti ki ela'tsik tsububudh a itsích ani yab i walbidh. ¹⁵Ka exbaytsik ke an aytsixtaláb xi tu kó'ontsal an Ajátikláb, ja'ich abal wawá' ku lo'ey. Anchan' jeye ti dhutsuntsámalsik na Pablo, an kidhábláb xi wawá' i k'anidhál t'ajat. Ti dhutsuntsámalsik xantik'i ti pidhnék ti chalpadhtaláb k'al na Dios. ¹⁶Ba nin dhutsadh úwiltzik, ti t'ílsámalsik jayéchk'i jeché', maske taltsik t'ojláb t'ajat ka exbayat; jaxtám, taltsik xi yab u wit'om ani xi yabtsik u lej belom, in janwal an tsubaxtaláb xin dhutsámal na Pablo, anchan' jelt xan tin janwal jeye an tsubaxtaláb xi k'wajat dhutsadh ban T'okat Dhuslab. Ja'ich k'al jeché' tin kwenta ti ne'echtsik ban k'ibeltaláb.

¹⁷Jaxtám, kidháblábtzik xi k'án t'ajat, kom a ok'ox cho'óbnámali ch ejtal jeché', ka kó'oytsik t'ajat i kwenta abal yab ki k'ambiyat k'al xi at'axtsik ani anchan', ka jila'tsik ta belom. ¹⁸Yab ka walka'tsik ki k'ambiyat, tokot ka aliysik xan ti ka bach'u más an alwa'taláb ani xan ti ka exla' más ni Ajátik ani Lo'óxil Jesukristo. iKe Jajá'k'i kin kó'oy an labidh t'okattaláb malilíl i k'ij! Anchan' ka t'ájan.

In jidhtal dhutsadh úwil an abatwále

Juan

Na Kristo ja'ich nin pidhnál an
xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal

1 U dhutsál jeché' an dhutsadh
úw abal ka cho'óbná ke jachan'
xu bijyáb tin káwintal na Dios k'ejle
tá'ich ti k'wajat tam ti yabél t'ajadh an
chabál ani an walk'i'. I axtsámal an tin
káwintal, i chu'úmal k'al wawá' t'ajat
i wal ani i takámal k'al wawá' t'ajat
i k'ubak. Jajá', ja'ich xin pidhnál an
xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal.
²Jeché' xin pidhnál an xe'chintaláb xi
yab in ko'ol in ok'ontal, xalk'á. Wawá'
i chu'úmal ani i ólnámal, ke jeché'
xin pidhnál an xe'chintaláb xi yab in
ko'ol in ok'ontal, k'wajatwi'ik k'al an
Táta'láb ani u xalk'antsat. ³I ólnálich
xo' xowa' i chu'úmal ani i ach'ámal
abal ki k'wajaysik junini' k'al wawá',
jelt xan ti wawá' u k'wajatich lejtál
junini' k'al na Dios an Táta'láb ani k'al
nin Chakámil Jesukristo. ⁴Anchan' pé,
tu dhutsuntsaltsik ejtal jeché' abal ki
k'wajay ech'ek'i i kulbélsik.

Na Dios ja'ich na k'wajat
jelti an tajaxtaláb

⁵Jeché' ja'ich an tsubaxtaláb xi
tu ok'tsi na Jesukristo ani xo' tu

ok'tsalsik teye: ke na Dios ja'ich
na k'wajat jelti an tajaxtaláb ani
yab wa'ach ni wé' i jik'waxtaláb ba
Jajá'. ⁶Max ki ulu ke u k'wajatich
k'al Jajá', por bélk'i i t'ajál xowa'
yab alwa', u k'ambixichk'i tám
ani yab tsubax xowa' i t'ajál ani
xowa' i ulal. ⁷Por max u k'wajatich
ban tajaxtaláb jelt xan ti na Dios
k'wajat ban tajaxtaláb, tsubax tám
u k'wajatich junini' jún ani jún ani
nin xich'ál nin Chakámil Jesukristo,
tu wék'ontsal ejtal an ti walastaláb.

⁸Max ki ulu ke yab u walbidh,
wawá'k'i i k'ambiyal tibá', yab
tsubax xowa' i t'ajál ani xowa' i
ulal. ⁹Por max ki óltsi na Dios
ni walastalábil, ne'ech ti ku
pakwlantsi ani ne'ech ti ku
wék'ontsi ejtal an ti walastaláb.
Jajá' in t'ajál Ja' xowa' kin ulu ani
lujat Ja' t'ajat. ¹⁰Max ki ulu ke yab
i walámal, i t'ajálich tám na Dios
jelti max u k'ambix ani yabich i
t'ajál jelt xan tin ulal nin káwintal.

Na Kristo ja'ich ni kawintsíxil

2 Ts'itsik chakámil, tu
dhutsuntsal jeché' abal yab
ka wala'tsik. Por max jun xita'

kin wala', i ko'ol jun i kawintsíxil tin tamét an Táta'láb, ja'ich na Jesukristo, xi lujat Ja' t'ajat. ²Na Jesukristo, ja'ich an pikbantsixtaláb abal ku pakwlintsat an ti walastalábil ani yab tokot xi wawá'k'i ni walastalábil, nin walabtsik jeye ejtal xi k'wajattsik ban k'ay'lá.

³Max i t'ajálich xan tin ulal nin tak'ixtal na Dios, tsubaxich tám ti exlálích. ⁴Por max jun xita' in ulal: "Naná' u exlálích", por yab in t'ajál xan tin ulal an tak'ixtaláb, u k'ambixk'i ani yab tsubax xowa' in t'ajál ani xowa' in ulal. ⁵Por max i t'ajálich xan tin ulal nin tak'ixtal na Dios, i bajúmalich kin k'ak'na' na Dios in lujtalk'i; k'al jeché', i cho'óbnál ke u k'wajatich junini' k'al Jajá'. ⁶Xita' in ulal ke k'wajatich junini' k'al na Jesús, yejat ka k'wajay jelt xan ti Jajá' xe'chin.

An ít tak'ixtaláb

⁷Kidháblábitsik, yab exom tu dhutsuntsaltsik jun i ít tak'ixtaláb; tu dhutsuntsaltsik jayéchk'i an tak'ixtaláb xa ach'ámal tam ta tuju ka bela'tsik na Kristo. Jeché' an weje' tak'ixtaláb, jayéchk'i an tak'ixtaláb xa ach'ámalichtsik tam ta tuju ta belom. ⁸Por bélk'i tu dhutsuntsaltsik jun i ít tak'ixtaláb, xi tsubax abal na Kristo ani abal tatát'sik, pos an jik'waxtaláb exomich ti wék'wnal ani exomich ti tajk'anal an tsubax tajaxtaláb.

⁹Xita' in ulal ke k'wajatich ban tajaxtaláb, por in at'ál nin at kidháb, bél k'wajat ban jik'waxtaláb.

¹⁰Xita' in k'anidhál nin at kidháb,

k'wajatich ban tajaxtaláb ani yabich wa'ach ni jun xata' xant'ok'ál ti ka walbindhá. ¹¹Por xin at'ál nin at kidháb, k'wajat ani xe'ech ban jik'waxtaláb ani yab in cho'ób xon ti ne'ech abal jok'olbédhatsich k'al an jik'waxtaláb.

¹²Ts'itsik chakam, tu dhutsuntsal abal na Dios ti pakwlintsámalichtsik an ta walastalábil k'al tin kwentak'i na Jesukristo. ¹³Táta'lábitsik, tu dhutsuntsal abal a exlálichtsik xi k'ejle tá'ich ti k'wajat tam ti na Dios yabél xata' in t'ajámal. Kwitóltsik ani tsidhantsik, tu dhutsuntsal abal a átámalichtsik an lej at'ax.

Ts'itsik chakam, tu dhutsuntsal abal a bajúmalichtsik ka exla' an Táta'láb. ¹⁴Táta'lábitsik, tu dhutsuntsámal abal a bajúmalichtsik ka exla' xi k'ejle tá'ich ti k'wajat tam ti na Dios yabél xata' in t'ajámal. Kwitóltsik ani tsidhantsik, tu dhutsuntsámal abal i likdha'tsik ani a bach'úmalichtsik ta itsích nin káwintal na Dios ani abal a átámalichtsik an lej at'ax.

¹⁵Yab ka k'anidhátsik xowa' wa'ach yab alwa' ban k'ay'lá, nibal ka lét'endha' xowa' wa'ach taja'. Max jun xita' in k'anidhál xowa' wa'ach yab alwa' ban k'ay'lá, yabich tám u kalem in k'ak'nál na Dios an Táta'láb; ¹⁶pos ejtal xowa' wa'ach yab alwa' ban k'ay'lá, jelti xowa' in kulbetnál ni t'u'úl, xowa' i lét'endhál ani xin t'ek'átsik tinbá', yab tál ban Táta'láb, tál teché'k'i ban k'ay'lá. ¹⁷An k'ay'lá ne'ech ka ok'on k'ál ejtal an at'ax chalab xi wa'ach taja'; por xita' in t'ajál xowa' in lé' na Dios, ne'ech ka k'wajay malilíl i k'ij.

An tsubaxtaláb ani an k'ambixtaláb

¹⁸Ts'itsik chakam, exomich in bajwal xowk'i ne'ech ka witsiy na Jesukristo. A ach'ámaltsik abal ne'ech ka tsích jun xita' xu at'nal k'ál na Kristo; pos kom xo' wa'chich yán xita' k'ál tu at'nal na Kristo, i cho'ób abal exomich in bajwal xowk'i ne'ech ka witsiy na Jesukristo. ¹⁹Jajá'tsik ba wawá' i kidhtal ti kalnek, por yab tsubax wawá' i kidhtal; pos max wawá'ak i kidhtal, in óntsámalak jeye kin bela'tsik na Kristo jelti wawá'. Por yab anchan' ti támun abal ka xalk'an ke yab ejtalk'i wawá' i kidhtal.

²⁰Por tatá'tsik i takudh abal ka bach'u an T'okat Ejattaláb ani a cho'óbichtsik ejtal xowa'kich.

²¹Tu dhutsuntsámaltsik abal a exlállich an tsubaxtaláb, yab abal yabtsik a exlál ani a cho'óbtsik, ke ni jun i k'ambixtaláb u kalel ban tsubaxtaláb.

²²Xu k'ambix, ja'ich xin ulal ke na Jesús yab já' an Kristo. Jeché' ja'ich xita' k'ál tu at'nal na Kristo, pos xi yab in belál an Táta'láb yab jeye in belál an Chakámláb. ²³Ejtal xita' yab in belál an Chakámláb, yab jeye in belál an Táta'láb; por xita' in belál an Chakámláb, in belál jeye an Táta'láb.

²⁴Jaxtám, yab ka jila'tsik an tsubaxtaláb xa ach'ámal tam ta tujutsik ta belom. Max yab ka jila'tsik an tsubaxtaláb xa ach'ámal tam ta tujutsik ta belom, ne'ech tám ki k'wajaytsik teye ech'ek'i k'al an Chakámláb ani k'al an Táta'láb. ²⁵Ani na Jesukristo in

ulúmal abal ne'ech ti ku pidha' an ti xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal.

²⁶Tu dhutsuntsámaltsik jeché' abal ka kó'oy i kwenta k'al xu k'ambixtsik. ²⁷Por tatá'tsik a bach'úmalich an T'okat Ejattaláb xi ti pidhámal na Jesukristo ani k'wajat k'al tatá'tsik. Jaxtám ti yabich yejat ke ni jun xita' ti ki ok'tsitsik; pos ejtal xowa'kich, Jajá' an T'okat Ejattaláb ne'ech ti ki ok'tsi ani ejtal xowa' in ok'tsxnál, tsubax, yab i k'ambixtaláb. Pos ka óntsi ki k'wajaytsik k'al na Kristo jelt xan ti ok'tsal an T'okat Ejattaláb.

²⁸Pos xo' ts'itsik chakam, ka óntsi ki k'wajay k'al na Kristo abal yab ku jik'ey tam Jajá' ka xalk'an ani yab ku tidhebé tam ka tsích juní. ²⁹Ani max a cho'óbichtsik ke na Jesukristo lujat Ja' t'ajat, yejat jeye ka cho'óbnatsik ke ejtal xita' xin t'ajál xowa' lujat, u chakámlábttsik k'al a Dios.

Xu chakámlábttsik k'al a Dios

3 Ka chu'utsik xan tu k'anidháb k'al an Táta'láb, ke asta u bijyáb tu chakámláb k'al Jajá'. Jaxtám, xi yabtsik u belom, yab tu exlál; pos yabtsik bél in exlámal na Dios. ²Kidháblábttsik xi k'an t'ajat, wawá' u chakámlábich k'al na Dios ani yabél u xalk'antsidh xan ti ne'ech ku k'ale tayíl. Por i cho'óbich ke tam na Jesukristo ka xalk'an, ne'ech weye ki junu jelti Jajá', pos ne'ech ki chu'u xan ti jeye Jajá' t'ajat. ³Ejtal xita' nin ko'ol jeché' an aytsixtaláb ba na Kristo, exomich in t'okwal tinbá', anchan' xan ti Jajá' t'okat.

⁴Ejtal xita' in walál, in ch'ikat t'ajtsalich tin tak'ixtal na Dios, pos max ki wala', i ch'ikat t'ajálích an tak'ixtaláb. ⁵A cho'óbichtsik ke na Jesukristo tsi'nek ban k'ay'lá abal ti ku wixk'intsi an ti walastalábil ani Jajá' yab in ko'ol ni jun i walastaláb.

⁶Ejtal xi k'wajatichtsik k'al na Jesukristo, yabich in t'ajál an walastaláb; por ejtal xin t'ajáltsik an walastaláb, yabél in chu'úmal nibal in exlámál. ⁷Ts'itsik chakam, yab ka walka' xita' ti ki k'ambiy; xita' in t'ajál xowa' lujat, lujat jeye jajá', jelt xan ti na Jesukristo lujat. ⁸Por xita' in t'ajál i walastaláb, jachan' ja'ich xi teykómte k'al an lej at'ax, pos an lej at'ax, ja'ich jun i walablom asta tam ti na Dios yabél xata' in t'ajám. Ja'ich k'al jeché' tin kwenta ti tsích nin Chakámil na Dios abal kin pakwtsi xowa' in t'ajámál an lej at'ax.

⁹Ejtal xu chakámlábich k'al a Dios, yabich in t'ajál i walastaláb, pos xu kidhtalábich k'al na Dios, k'wajatichtsik k'al Jajá'. Yabich yejat kin t'ajál i walastaláb kom u chakámlábich k'al na Dios. ¹⁰Tejwa' xita' já' nu chakámláb k'al na Dios ani tejwa' jeye xita' já' nu chakámláb k'al an lej at'ax; ejtal xita' yab in t'ajál xowa' lujat o yab in k'anidhál nin at kidháb, yab u chakámláb k'al a Dios.

Ku k'ánidháxin jún ani jún

¹¹An tsubaxtaláb xa ach'ámaltsik tam ta tujutsik ta belom, ja'ich jeché': ku k'ánidháxin jún ani jún. ¹²Yab yejat ki t'aja' jelti na Kaín, xu kidhtaláb k'al an lej at'ax ani in chemdha' nin kidháb. ¿Ani jant'ók'i

tin chemdha'? Pos ja'ich abal xowa' in t'ajál na Kaín, yab alwa' ani xowa' in t'ajál nin kidháb, lujat.

¹³Kidhábłábitsik, yab ki laban max i at'nal k'al xi yab u belom. ¹⁴Wawá' i cho'óbich abal i jilámálích ti kúx an chemlá ani i bajúmalich ki kó'oy an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal, pos i k'anidhálích ni at kidhábtsik. Xita' yab in k'anidhál nin at kidháb, k'wajat jelti max chemnek. ¹⁵Ejtal xin at'áaltsik nin at kidháb, in junwal jelti jun i chemdhax; ani a cho'óbitsik ke ni jun i chemdhax, yab ne'ech kin ejto kin kó'oy an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal. ¹⁶K'al jeché' ti exlál an k'anidhaxtaláb xi tu kó'ontsal na Kristo, pos Jajá' in pidhna' tinbá' ka chemdhá k'al wawá' ti kwenta; anchan' weye wawá', yejat ki pidhna' tibá' ku chemdhá k'al tin kwenta ni at kidhábtsik. ¹⁷Por xita' in ko'ol xowa' yejat teché' ti k'ay'lá ani kin chu'u nin at kidháb in yéntsál xata' ani yab kin kó'ontsi ti yajnantsixtaláb, ¿jan ti ne'ech kin xalk'a' ke tsubax lejtál tu k'anidhax jelt xan tu k'anidhax na Dios? ¹⁸Ts'itsik chakámlaltsik, max u k'anidhax, yab yejat ki uluk'i; yejat ku k'ánidháxin in tsubtalk'i ani ki xalk'a' k'al xowa' i t'ajál.

Ki cho'óbna' abal u k'wajatichtsik k'al na Dios

¹⁹Enché' ti exlál abal u k'wajatichtsik lejtál ban tsubaxtaláb ani i cho'óbich abal u k'wajat k'al na Dios. ²⁰Pos max i ach'ál ti tsích ke yab u k'wajat alwa', na Dios más Ja' púlek ke ni tsích ani Jajá', in

cho'ób ejtal. ²¹Kidháblábsik xi k'án t'ajat, max i ach'ál ti itsích abal u k'wajat alwa', ki cho'óbna' abal u k'wajat alwa' k'al na Dios. ²²Jajá' ne'ech ti ku pidha' ejtal xowa' ki kontsi kom i t'ajál xowa' in ulal nin tak'ixtal ani abal i t'ajál jeye xowa' Jajá' in lé'. ²³Jeché' ja'ich xowa' Jajá' tu utsál ki t'aja': Ki bela' nin Chakámil Jesukristo ani ku k'ánídháxin jún ani jún jelt xan ti Jajá' tu utsámal. ²⁴Xita' in t'ajál xan tin ulal nin tak'ixtal, k'wajat k'al na Dios ani na Dios k'wajat k'al jajá'. I cho'ób ke na Dios k'wajat k'al wawá' abal nin T'okat Ejattal xi tu pidhámal, k'wajat k'al wawá'.

Nin T'okat Ejattal na Dios ani nin ejattal xu at'nal k'ál na Kristo

4 Kidháblábsik xi k'án t'ajat, yab ka belsitsik xita'kichk'i xin ulal ke u káw ijsidh k'al a Dios, ka exla'tsik ok'ox alwa' max ba Dios ti tál xowa' in ulal o yaba'. Pos exomich t'ajat ti wa'chinal ban k'ay'lá i k'ambix t'ílsixtsik, xin ulal ke u káwtsik ijsidh k'al a Dios. ²Enché' ti ne'ech ka ejtotsik ka exla' xin ko'ol nin T'okat Ejattal na Dios: ejtal xin ulal ke na Jesukristo tsi'nek teché' ti k'ay'lá jelti jun i inik, ja'ich xin ko'ol nin T'okat Ejattal na Dios. ³Por xin ulaltsik ke na Jesukristo yab tsi'nek jelti jun i inik, yab in ko'ol nin T'okat Ejattal na Dios; jeché' ja'ich xi k'ál tu at'nal na Kristo. A ach'ámaltsik abal ne'ech ka tsích ani xo' k'wajatichtsik ban k'ay'lá.

⁴Ts'itsik chakam, tatá'tsik k'al a Dios ta dhabaláb ani a átámalichtsik jachan' an

k'ambixtsik; pos an T'okat Ejattaláb xi k'wajat ba tatá'tsik, más ja' púlek i awiltaláb in ko'ol ké an ejattaláb xi k'wajat ban k'ambixtsik. ⁵Jajá'tsik ban k'ay'lá tu kidhtaláb, jaxtám ti tokot in t'ilálsik xowa' wa'ach ban k'ay'lá ani u axtsinaltsik k'al xu k'wajílsik ban k'ay'lá. ⁶Por wawá' k'al a Dios tu dhabaláb. Xin exlál na Dios, tu axtsal; por xi yab u kidhtalábsik k'al a Dios, yab tu axtsal. K'al jeché' ti ne'ech ki ejto ki exla' xita' nin ko'ol an T'okat Ejattaláb ani xita' nu k'ambix.

Na Dios u k'anidhax

⁷Kidháblábsik xi k'án t'ajat, yejat ku k'ánídháxin jún ani jún; pos an k'anidhaxtaláb, ba Dios tu tsi'il. Ejtal xu k'anidhaxtsik, k'al a Dios tu chakámláb ani in exlál na Dios. ⁸Xita' yab u k'anidhax, yabél in exlám na Dios, pos na Dios, i k'anidhax. ⁹Na Dios in xalk'a' abal tu k'anidhál. Pos in aba' nin junkax Chakámil ban k'ay'lá, abal k'al tin kwenta nin junkax Chakámil, ki ejto ki kó'oy an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal. ¹⁰An k'anidhaxtaláb enché' ti k'wajat: yab wawá' i k'anidhám na Dios, Jajá' tu k'anidhám ani in aba' nin Chakámil ti pikbaxtaláb abal anchan' ku pakwíantsat an ti walastalábil.

¹¹Kidháblábsik xi k'án t'ajat, max na Dios tu k'anidhám anchan', yejat weye ku k'ánídháxin jún ani jún. ¹²Na Dios yab jayk'i chu'udh k'al ni jun xita'; por max ku k'ánídháxin jún ani jún, na Dios k'wajaticht k'al wawá' ani Jajá', ja'ich tu tolmiyal abal ku k'ánídháxin más. ¹³I cho'ób

abal u k'wajatich k'al na Dios ani Jajá', k'wajat k'al wawá' abal tu pidhámalich an tin T'okat Ejattal.

¹⁴Wawá' i chu'úmal ani i ulal ke an Táta'láb in aba' nin Chakámil abal kin lo'o xi k'wajattsik ban k'ay'lá.

¹⁵Ejtal xita' kin ulu ke na Jesús ja'ich in Chakámil na Dios, k'wajat k'al na Dios ani na Dios k'wajat k'al jajá'.

¹⁶Anchan', i bajúmalich ki exla' ani ki bela' ke na Dios tu k'anidhál. Na Dios u k'anidhax ani xita' u k'anidhax, k'wajat k'al a Dios ani na Dios k'wajat k'al jajá'. ¹⁷I bajúmalich t'ajat ku k'anidhaxin, jaxtám ti yabich u k'wajat tu chalpax k'al tin kwenta tam kin bajaw xowk'i ne'ech an lújundhaxtaláb; pos wawá' u k'wajat teché' ban k'ay'lá jelt xan ti jeye na Jesukristo. ¹⁸Xon ti wa'ach i k'anidhaxtaláb, yab wa'ach i jík'ib. An k'anidhaxtaláb, in wixk'iyal an jík'ib ba ni ejattal; pos an jík'ib, i yajtsiktaláb. Jaxtám, max jun xita' u jik'él, ja'ich abal yabél in bajúmal ti k'anidhax xan ti yejat.

¹⁹Wawá' i k'anidhál na Dios abal Jajá' tu k'anidhámal ok'ox. ²⁰Por max jun xita' kin ulu: "Naná' u k'anidhál na Dios", por in at'ál nin at kidháb; jachan', ja'ich jun i k'ambix. Pos max jun xita' yab in k'anidhál nin at kidháb xin chu'tal, çjan ti ne'ech kin ejto kin k'anidha' a Dios xi yab in chu'tal? ²¹Jajá' tu pidhámal jeché' an ti tak'ixtaláb: Xita' in k'anidhál na Dios, yejat jeye kin k'anidha' nin at kidháb.

**Ki bela' na Jesukristo abal yab
ku átá k'al xowa' yab alwa'**

5 Ejtal xita' in belál ke na
Jesús ja'ich an Kristo, u

chakámláb k'al a Dios ani max in k'anidhál an Táta'láb, ne'ech jeye kin k'anidhantsi tin Chakámil.

²Max i k'anidhál na Dios ani ki t'ajál xowa' Jajá' tu utsál ki t'aja', i cho'óbich tám abal i k'anidhál xu chakámlábtsik k'al Jajá'. ³Pos max i k'anidhál na Dios, yejat ki axtsi an tin tak'ixtal ani yab lej t'ojláb xowa' tu utsál ki t'aja'. ⁴Ejtal xu chakámlábich k'al na Dios, yab u átáb k'al xowa' yab alwa' teché' ti k'ay'lá; nin belomtal ja'ich k'al tu tolmiyáb abal yab ka átá k'al xowa' yab alwa' teché' ti k'ay'lá. ⁵Xita' in belál ke na Jesús u Chakámláb k'al a Dios, ja'ich nin ejtowal kin áta' xowa' yab alwa' teché' ti k'ay'lá.

**Xowa' tu xalk'antsal an T'okat
Ejattaláb k'al tin kwenta
nin Chakámil na Dios**

⁶Na Jesukristo ja'ich na tsích teché' ti chabál ani pujan. In wak'la' jeye nin xich'ál ban peltsidh te'. Yab tokotk'i pujan, in wak'la' nin xich'ál tam ti chemdhá pajk'idh ban peltsidh te'. Anchan' tu xalk'áb k'al an T'okat Ejattaláb, pos an T'okat Ejattaláb ech'ek'i in xalk'ál xowa' tsubax. ⁷Wa'ach óx tú' walk'i' xin xalk'ál ejtal jeché': an Táta'láb, xu bijyáb tin Káwintal na Dios ani an T'okat Ejattaláb; jeché' oxlam, jún tokot tu áynal. ⁸Ani óx jeye wa'ach ban chabál xin xalk'ál jeché': an T'okat Ejattaláb, an pujaxtaláb xin bach'u na Jesukristo ani an chemlá xin wat'na'; jeché' oxlam, in ólnál abal na Jesukristo u Chakámláb k'al a Dios. ⁹Max i beltsal xowa' in ulal an iniktsik, más ja' yejat ki beltsi xowa' in ulal na Dios, pos jeché'

xowa' in ulal na Dios, ja'ich k'al tin kwenta nin Chakámil. ¹⁰Xita' in belál nin Chakámil na Dios, in beltsal xowa' in ulal na Dios. Xita' yab in beltsal na Dios, in t'ajálích ka xalk'an jelti max u k'ambix abal yab in belál xowa' na Dios in ulal k'al tin kwenta nin Chakámil. ¹¹Jeché' ja'ich xowa' in ulal na Dios: Ke Jajá' tu pidha' ti xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal ani jeché' an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal, k'wajat ba nin Chakámil. ¹²Xita' in bach'úmalich nin Chakámil na Dios, in ko'olich jeché' an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal; por xita' yabél in bach'úmal nin Chakámil na Dios, yab in ko'ol jeché' an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal.

An tak'ixtaláb xi tayílich

¹³Tu dhutsuntsaltsik jeché' xa belálchtsik nin Chakámil na Dios abal ka cho'óbna' ke a ko'olichtsik an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal. ¹⁴I cho'óbich abal u k'wajatic k'al na Dios, pos max ki kontsi xata' xan ti Jajá'k'i tin kulbetnál, tu axtsal. ¹⁵Ani max i cho'óbich ke na Dios tu axtsal tam ki kontsi xata', i cho'óbich jeye ke ne'ech ti ku pidha' xowa' ni kotsámal.

¹⁶Max jun xita' kin chu'u ke nin at kidháb exom in walál, por yab

lej púlek an walastaláb xi exom in t'ajál, yejat kin kontsintsi abal ka pakwantsat k'al na Dios. Na Dios ne'ech kin pidha' ti xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal jeché' an kidhábláb, max ja'ich jun i walastaláb xi yab lej púlek. Wa'ach i walastaláb xu júna x ban k'ibeltaláb, k'al jeché' an walastaláb, yab exom u ulal ka kontsin na Dios abal kin pakwantsi xita' in t'ajál jelti jeché' an walastaláb. ¹⁷Ejtal xowa' yab alwa', i walastaláb; por wa'ach i walastaláb xi yab u júna x ban k'ibeltaláb.

¹⁸I cho'óbich ke xita' xin ko'ol na Dios jelt in Táta', yabich in t'ajál an walastaláb; pos belkómtējich k'al nin Chakámil na Dios ani yabich u taknal k'al an lej at'ax.

¹⁹I cho'óbich ke wawá' u dhabalábich k'al a Dios ani ejtal xita' yabtsik u belom, teykómtetsik k'al an lej at'ax.

²⁰I cho'óbich ke nin Chakámil na Dios tsi'nek ani tu pidhámal ti chalab abal ki exla' na Dios xi tsubax. Ani xo' u k'wajatic k'al na Dios xi tsubax, k'al tin kwentak'i nin Chakámil Jesukristo. Jeché' ja'ich na Dios xi tsubax ani Jajá' ja'ich nin pidhnál an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal. ²¹Ts'itsik chakam, yab ka beláltsik an ch'ilabtsik. Anchan' ka t'ajan.

Nin chabtal dhutsadh úwil an abatwále

Juan

An tsubaxtaláb ani an k'ambixtaláb

¹Naná', xin pulektalábich t'ajat, u dhutsuntsal jeché' an ti úw an mímláb xi takudh k'al na Dios ani nin chakámiltsik jeye. Ja'ich xi tsubax lejtal tu k'anidháltsik t'ajat. Yab naná'k'i, u k'anidháb jeye k'al ejtal xin exlámalichtsik an tsubaxtaláb. ²Tu k'anidháltsik k'al tin kwenta an tsubaxtaláb xi ko'olich ani ne'ech ka k'wajay k'al wawá' malilíl i k'ij. ³Ka bach'waltsik an alwa'taláb, an yajnantsixtaláb ani an k'ijidhtaláb xin pidhnál k'al i tsubaxtaláb ani k'al i k'anidhaxtaláb na Dios an Táta'láb ani ni Ajátik Jesukristo, xu Chakámláb k'al an Táta'láb.

⁴In kulbé t'ajat abal u ela' taltsik na chakámiltsik k'wajajadh xan tin ulal an tsubaxtaláb, jelt xan ti na Dios an Táta'láb tu utsál ku k'wajay. ⁵Ani xo' mímláb, tu lej kontsal abal ku k'ánidháxin jún ani jún. Jeché' xowa' tu dhutsuntsal yab i ít tak'ixtaláb, jayéchk'i an tak'ixtaláb xu pidhnék asta tam ti tujuk'i tu belom. ⁶U xalk'anal abal u k'anidhaxich tam ku k'wajách

xan tin ulal nin tak'ixtal na Dios. An tak'ixtaláb ja'ich xi ach'ámalich k'ejle asta tam ti tujuk'i tu belom, ke yejat ku k'wajay u k'ánidhách.

An k'ambixtsik

⁷Yán wa'ach ban k'ay'lá i k'ambixtsik, xin ulal ke na Jesukristo yab tsi'nek ban k'ay'lá jelti jun i inik. Xin ulal anchan', ja'ich an k'ambix ani jeché', ja'ich xu at'nal k'ál na Kristo. ⁸Ka kó'oytsik t'ajat i kwenta abal yab ka k'ibdha'tsik an t'ojláb xa t'ajámal ani ka bach'utsik kidhat na ch'ejwalíb. ⁹Xita' xu okxinal k'al an chalab abal in chalpayal ke más in cho'ób ani yab in wéwnantsal tin ok'tsixtal na Kristo, yab k'wajat k'al a Dios; por xita' xin wewkóm nin ok'tsixtal na Kristo, k'wajat k'al an Táta'láb ani k'al an Chakámláb jeye. ¹⁰Max jun xita' ka ulich ti ki álna'tsik ani yab in ok'tsixnál nin ok'tsixtal na Kristo, yab ka bach'utsik nibal ka chapnédha'tsik k'al yantam i kulbétaláb; ¹¹por xita' kin bach'u ani kin chapnédha' k'al yantam i kulbétaláb, u kalelich jeye tám in t'ajál xowa' yab alwa'.

An t'ilabtsik xi tin ok'ontalich

¹²U ko'ol t'ajat yán xata' xowa'
u lé' tu utsa'tsik, por yab u lé' tu
utsa' dhutsadhk'i ba jun i úw; pos u
chalpayal kin k'ale tu álna'tsik abal
ku t'ilololách junax k'al tatá'tsik ani

anchan', más púlek an k'ijidhtaláb
ki ach'a'.

¹³Nin chakámiltsik an
mímláb xu belomich, xi takudh
k'al na Dios, ti abtsaltsik ti
chapnédhomtaláb. Anchan' ka
t'ájan.

Nin oxtal dhutsadh úwil an abatwále

Juan

I alwa' inik t'ajat an inik xin bij Gayo

¹Naná', xin pulektalábich t'ajat, u dhutsuntsal jeché' an ti úw nu ja'úb xin bij Gayo, xi tsubax lejtál u k'anidhál t'ajat.

²Kidhábláb xi tu k'anidhál t'ajat, u kontsal na Dios abal ti ki tolmiy k'al ejtal xowa' a t'ajál ani ki k'wajay juntam anik'i, anchan' xan ti na ejattal k'wajatch alwa' abal i belmámadhich. ³Pos in kulbé t'ajat tam ti ulich an kidháblábsik ani tin t'iltsitsik abal i k'wajat in lujtalk'i jelt xan tin ulal an tsubaxtaláb. ⁴Yab wa'ach ni jun xata' más xowa' tin k'ijidhmédhál, tokot tam ku ach'a' ke an belomtsik xi k'wajat jelti u chakámiltsik k'wajajadhtsik in lujtalk'i jelt xan tin ulal an tsubaxtaláb.

⁵Kidhábláb xi tu k'anidhál t'ajat, lujat t'ajat xan ta t'ajál tam a t'ójontsal an kidháblábsik, más xi píltsik ti tál. ⁶Jajá'tsik in t'ilámal tin tamét an kidháblábsik xan ta k'anidhálsik. Ani alwa' t'ajat ka tolmiytsik k'al xowa' in yéntsalsik abal kin ejtotsik kin óntsi an bél, pos jeché' ja'ich nin kulbetnál na

Dios. ⁷Pos jajá'tsik kalnek abal kin t'ójontsitsik na Jesukristo ani yab in bach'k'untsámaltsik ni jun i tolmixtaláb xi yabtsik u judío.

⁸Jaxtám ti yejat ki tolmiy jelti jeché' an kidháblábsik abal kin óntsi ka xe'chintsik kin t'íla' an alwa' t'ilab.

Xowa' yab alwa' in t'ajál na Diótrefes

⁹Naná' u abtsitsik jun i dhutsadh úw an belomtsik, por na Diótrefes, xin kulbetnál ka k'wajay ti ok'lek k'al an belomtsik, yab in t'ajál ti k'ij an awiltaláb xi tu pidhámál an Ajátikláb. ¹⁰Jaxtám, max kin k'ale tu álna'tsik, ne'ech ku tawna' na Diótrefes abal in ulal i januts káw k'al wawá' ti kwenta. Ani yab tokot já'k'i in t'ajál, aníl jeye yab in bach'wal an kidháblábsik xu ulel ti tonel tin k'imá'. Ani an kidháblábsik xin le'nál kin bach'u an toneltsik, in taxk'antsal ani yabich tám in walkál ka ochich xon tu junkunal an belomtsik.

¹¹Kidhábláb xi tu k'anidhál t'ajat, yab ka wéwna' i ok'tsixelaláb xi yab alwa', tokot ka wéwna' xi alwa'. Xita' in

t'ajál xowa' alwa', k'al a Dios tu dhabaláb; por xita' in t'ajál xowa' yab alwa', yab in exlál a Dios.

**An alwa' ok'tsixtaláb xin
pidhnál na Demetrio**

¹²K'al ejtalk'i tu t'ilnal alwa' na Demetrio, abal tokotk'i in t'ajál xowa' in ulal an tsubaxtaláb. Wawá' i chu'úmalich weye jeché' ani a cho'óbichtsik abal tsubax xowa' i ulal.

An t'ilabtsik xi tin ok'ontal

¹³Ja'úb Gayo, u ko'ol t'ajat yán xata' xowa' u lé'wi'ik tu utsa', por yab u lé' tu utsa' dhutsadhk'i; ¹⁴pos u chalapayal kin k'ale tu álna' jik'at ani tám ne'ech tu t'ilolól.

¹⁵U lé' ki k'wajay k'ijidh. An ja'ublábtsik xi teché' u k'wajíl ti abtsaltsik ti chapnédhtaláb. Tu kontsal ti alwa'taláb, abal ka chapnédha' juntsik ti juntsik ejtal ni ja'úbtsik xi tachan' u k'wajíl.

Nin dhutsadh úwil an abatwále

Judas

Na Judas in dhutsuntsal xi kanidhichtsik k'al na Dios

¹Naná', xu bij Judas, nin kidháb na Jakobo, in k'wajat u t'ójontsal na Jesukristo. Tu dhutsuntsaltsik jeché' an ti úw tatá'tsik xi takudhich k'al na Dios an Táta'láb ani i dhabalábichtsik k'al Jajá'. Ti beletnálsik alwa' abal i k'wajatchitsik k'al na Jesukristo. ²Ka bach'waltsik yán i yajnantsixtaláb, i k'ijidhtaláb ani i k'anidhaxtaláb.

Xin ok'tsixnálsik an k'ambixtaláb

(2 Pedro 2:1-17)

³Kidháblábsik xi tu k'anidhál t'ajat, u le'námal t'ajat tu dhutsuntsi k'al tin kwenta an lo'eltaláb xi naná' ani tatá'tsik i ko'ol. Por xo' u chu'tal ke yejat t'ajat tu dhutsuntsi abal tu utsa'tsik ke yab ka walka' ki átantsat níwé' an ta belomtal xi pidhnéksik abal ech'ek'ijich, kom i dhabalábichtsik k'al na Dios. ⁴Pos taltsik i atiklábtsik xin wáyнал u belom, ocheneksik k'al an kidháblábsik xi tsubax lejtal tu belom. Jeché' ja'ich xu t'ilnalsik

asta ti weje' ke ne'ech ka k'ale ban k'ibetaláb. Jajá'tsik yab alwa' iniktsik, in éynál nin alwa'tal na Dios abal kin t'aja' xowa' yab alwa'; in pojkálsik ni Ajátik Jesukristo xi Jajá' tu dhabal ani na Dios jeye xi junkax Jajá'k'i in ko'ol an awitaláb.

⁵U lé' tu chalpansi maske a cho'óbnámalsichsik ke an Ok'óxláb in káldha' Ejipto an atiklábtsik xi Israel, por tayíl in k'ibdha'tsik xi yab belmách. ⁶Ka cho'óbna'tsik jeye ke an t'okat abatwáletsik xin ch'ikat t'aja' xant'ó in éy ti t'ajadhtsik ani yab k'wajaytsik xon ti bijtsin, xo' u kó'yáb ti wik'nél k'al na Dios ban jik'waxtaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal, in aysím kin bajaw xowk'i ne'ech an lújundaxtaláb. ⁷Aníl jeye an bitsowtsik xi Sodoma ani Gomorra ani an bitsowtsik xi taja' k'unat, in wala'tsik jeye jelti jeché' an t'okat abatwáletsik. U junkunaltsik k'al xi yab in tomtal, u junkunaltsik i inik k'al in at inik ani i mímláb k'al in at mímláb; ani xo' k'wajattsik ban yajtsiktaláb. Dhutsadh xowa' t'ajtsinéksik k'al na Dios abal yab ki t'aja' weye aníl'k'i.

⁸Anchan' jeye, jeché' an iniktsik xin ok'tsxnál xowa' jajá'k'itsik in chalpaya, in ch'o'yalich nin t'u'úl k'al xowa' at'ax in t'ajál. In pojantsal tin awital an Ajátikláb ani in odhbijsal tin éy an t'okat abatwáletsik. ⁹Pos nibal an ok'lek t'okat abatwále Miguel, tam ti k'wajat ti péjéx k'al an lej at'ax in k'ántsíxnál nin t'u'úl na Moisés, yab in utsa' ti odhbijixtaláb an lej at'ax, tokot in utsa' enché': "Ke an Ok'óxláb ti ki k'wiya'." ¹⁰Por jeché' an iniktsik, in odhbijyal xowa' jajá'tsik nibal ela' in exlál. In junwal jelti ko'néltsik xi tokot in t'ajál xowa' in kulbetnál in t'u'úl ani ja'ich k'al jeché' tin kwenta tin k'ibdhátsik tinbá'.

¹¹iCh'ojontál in chu'bíltsik! abal in wéwnámál xowa' in t'aja' na Kaín. Kom in lé'tsik kin áta' i tumín, in t'aja' jeye jelt xan tin t'aja' na Balám. K'ibeytsik jelt xan ti k'ibdhá na Koré; pos jeché' na Koré, ja'ich jun i tomnax inik. ¹²Xi jeché'tsik, u tidhebédhomtsik t'ajat tam ka ulich xon ta k'wajattsik ta k'apul junini' abal a k'ak'nálichtsik an Ajátikláb. Jajá'tsik in kulbetnál ti ok'ox k'apultsik abal ka ajwé ani yab in ódhátsik ti kwenta max wa'ach k'e'et xu k'a'fltsik ani in lé' jeye ti k'apul. In junwal jelti an tokow xi yab in ko'ol i ja' xu beldhá k'al an ik'; in junwal jeye jelti an te'tsik xi yab u walim, xu kwajláb pu'udh asta bin ibíl ani u wayél. ¹³In junwal jelt in dhujál an ja' xin xalk'ál tam u múlák' chapik ban pujal. Anchan' jeye tu xalk'anal an at'axtaláb xin t'ajál jeché' an iniktsik. In junwal jelti a

ótsik xin k'ibdhámál in bélil; kom k'ibchonékichtsik t'ajat, ne'ech ka k'wajaytsik xon ti lej jik'waxich t'ajat malilíl i k'ij.

¹⁴Na Enok, an inik xin búkláb más tayíl ké na Adán, in t'ila' jeché'tsik ijsidh k'al a Dios tam tin ulu enché': "U chu'u an Ajátikláb tam ti tál k'al yán i mil i t'okat abatwáletsik ¹⁵abal kin lújundha' ejtalk'itsik ani kin abna' ban k'ibeltaláb an at'ax iniktsik k'al tin kwenta xowa' yab alwa' in t'ajámál. Jeché'tsik, ja'ich an walablomtsik xin tomnámál ani in odhbijyámál na Dios." ¹⁶Jeché'tsik u t'ilax ani u it'ixbéltsik k'al xowa'kich, tokot xe'ech xan ti jajá'k'itsik in kulbetnál. In t'ilál ke jajá'tsik uluttsik t'ajat ani in t'ilál alwa' taltsik an atiklábtsik abal in lé' kin chu'u xant'éy kin ejto kin jixtsi.

An tawnaxtaláb abal an belomtsik

¹⁷Por tatát'sik, kidháblábitsik xi k'án t'ajat, ka chalpay ke nin abatwálejiltsik ni Ajátik Jesukristo, ti ok'ox utsámalichtsik enché': ¹⁸"Tam u k'unelich an pakwenib, ne'ech ka wa'chin i atiklábtsik xi ne'ech ti labídhnx ani ne'ech kin t'aja' tokot xowa' jajá'k'itsik in kulbetnál." ¹⁹Jeché'tsik, ja'ich nin t'ajálsik an k'é'áxtaláb; tokot in t'ajálsik xowa' in lé' nin t'u'úl ani yab in ko'ol tin itsích nin T'okat Ejattal na Dios.

²⁰Por tatát'sik, kidháblábitsik xi k'án t'ajat, ki k'wajajantsik lujat k'al an t'okat belomtaláb xa ko'ol ani ki ólantsik k'al in cháp an T'okat Ejattaláb. ²¹Anchan' ne'ech tám ka ejto ki k'wajajantsik bin

k'anidhaxtal na Dios, a aytsím kin bajaw xowk'i ni Ajátik Jesukristo, k'al nin yajnantsixtal, ne'ech ti ku pidha' an ti xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal.

²²Ka tolmiytsik kin exbay xita' yabtsik in lej belál. ²³Xi k'e'ettsik, ka tolmiy ka lo'ey abal yab ka k'aletsik ban k'ibeltaláb. Ani ka kó'ontsi ti yajnantsixtaláb xi k'e'ettsik; por ka kó'oy i kwenta abal yab ki ch'ó'on k'al an walastaláb xin t'ajálsik.

Ki k'ak'na' na Dios k'al i ajatlábttsik

^{24,25}Na Dios in ko'ol an awiltaláb ti ku beletna' abal yab ku kwajlan ban walastaláb ani ti ku utu u t'okat ani u k'ijidh bin labidh t'okát. Jajá' ja'ich nu junkax Dios ani chalpadh t'ajat. Ja'ich xi tu lo'óm k'al tin kwentak'i ni Ajátik Jesukristo. Ke jeché' na Dios, kin kó'oy an labidh t'okattaláb, an tak'ixtaláb, an awiltaláb ani Jajá'k'i ka k'wajay ech'ek'i ultaláb malilíl i k'ij. Anchan' ka t'ájan.

APOKALIPSIS

Xowa' xalk'antsat na Juan k'al na Jesukristo

Xowa' in xalk'a' na Jesukristo

1 Jeché' ja'ich xowa' na Dios in xalk'antsi na Jesukristo abal kin pidha' kin cho'óbna' nin t'ójontsixiltsik xowa' ne'ech ka támun k'unat i k'ij. Na Jesukristo in aba' nin t'okat abatwálejil abal ka xalk'antsat na Juan jeché' an ti xalk'antsixtaláb. ²Jeché' na Juan, nin t'ójontsixil na Jesukristo, ja'ich xin t'ilámalich nin káwintal na Dios, in ólnámal xowa' in t'ajámal na Jesukristo ani ejtal xowa' in chu'úmal.

³K'ijidh t'ajat abal xita' kin ajay, kin exbay jeché' an t'iltsixtaláb ani kin t'aja' xowa' jeché' k'wajat dhutsadh, pos an k'ij exomich ti k'unel.

Na Juan in dhutsuntsal ti chapnédhomtaláb an belomtsik xi k'wajattsik ba búk i bitsow

⁴Naná', xu bij Juan, u dhutsuntsal an belomtsik xi k'wajattsik ba búk i bitsow xu tak'naltsik ban chabál xi Asia. Ka bach'utsik i alwa'taláb ani i k'ijidhtaláb xi tál ba na Dios, xi

k'wajat ejat malilíl i k'ij ani xi tál jeye ba búk an ejattalábtsik xi k'wajat tin tamét nin t'okat k'wajtal na Dios. ⁵Ka bach'utsik jeye i alwa'taláb ani i k'ijidhtaláb xi tál ba na Jesukristo an lujat óltsix, xi okxinék ka ejech ti ít abal yabich jayk'i ka chemech ani xin ko'ol i awiltaláb kin tak'iy i pakdha' tak'ix xi teché' ti k'ay'lá. Na Jesukristo tu k'anidhál, tu wixk'intsámalich an ti walastalábil k'al nin xich'ál, ⁶ani tu t'ajámalich tu pakdha' tak'ix ani tu pále' abal ki t'ójontsi nin Táta' Dios. iKe an labidh t'okattaláb ani an awiltaláb kin kó'oy Jajá'k'i malilíl i k'ij! Anchan' ka t'ájan.

⁷iKa ach'a'tsik, na Kristo ne'ech ka tsích ban tokow! K'al ejtal ti ne'ech ka chu'tat, asta k'al xi k'ál ti ch'ojbédhats. Ejtal an atiklábtsik xi ban k'ay'lá ne'ech ka uk'intsik tam kin chu'u. Ani' anchan' ne'ech ka támun.

⁸“Naná'ich nin tujtal ani nin ok'ontal”, anchan' tin ulal an Ajátikláb xi ejtal in ejtawal kin t'aja' ani xi k'wajat ejat malilíl i k'ij.

**Na Juan in chu'tsi tin
labidh t'okát na Kristo**

⁹Naná', xu bij Juan, tu at kидhábsik neye ani exom u wat'nál an yajtsiktaláb jelti tatá'tsik. In tak'nélich neye k'al na Dios ani exom u wat'nál xowa'kichk'i k'al tin kwenta na Jesukristo. In k'wajat tin wik'nél ban chakam chabál xin bij Patmos xi k'wajat ban ja'. In k'wajat tin wik'nél abal u t'ilál an alwa' t'ilab ani abal u t'ilál jeye xowa' in t'ajámál na Jesukristo. ¹⁰Jun i domingo, xi jayéchk'i jelti na k'ítsá tam ti ejech ti ít an Ajátikláb, in jilk'on teykómte k'al in cháp an T'okat Ejattaláb ani u ach'a' tu kúx jun i kawidh káwintaláb, jelt xan tu júsnal i korneta, ¹¹xu káw tin utsa' enché':

—Naná'ich nin tujtal ani nin ok'ontal. Ka dhutsa' ba jun i úw xowa' exom a chu'tal ani ka abtsi an belomtsik xi k'wajat ba búk an bitsow xu tak'naltsik ban chabál xi Asia. An bitsowtsik xi Efeso, xi Esmirna, xi Pérgamo, xi Tiatira, xi Sardis, xi Filadelfia ani xi Laodisea.

¹²In chaw'k'in abal ku chu'u xitam já' tin tawnál ani tam tin chaw'k'in, u chu'u búk in kúb i béla xi t'ajadh k'al i oro. ¹³Junax ch'ejel ba jachan' búk in kúb an béla, u chu'u jun i inik xeketlidh k'al jun i xeketláb xi bodhól asta bin akan ani in wík'ím bin itsích jun i wik'axtaláb xi t'ajadh k'al i oro. ¹⁴Nin xi'íl dhakni' t'ajat jelt in dhak xi'íl i borrego o jelti an chám ani nin wal jelti i k'amal. ¹⁵Nin akan ch'axixíl jelti i bádhits pat'ál xin bij bronse, xi xo'kadh ba jun i jorna;

ani nin káwintal, kawidh jelti tam u bososól yán i ja'. ¹⁶Bin eját k'ubak in ko'ol búk a óttsik ani bin wi' u kalel jun i ch'upidh machét xi tamatk'i ti wi'idh. Putál nin wal in junwal jelti na k'ítsá tam tajax t'ajat.

¹⁷Tam tu chu'u, in kwajlan bin akan jelti max in chemnek. Por Jajá' tin puntsi an tin eját k'ubak ani tin utsa' enché':

—Yab ki jik'ey, Naná'ich nin tujtal ani nin ok'ontal. ¹⁸Naná'ich xin k'wajat ejat, in chemdhá, por xo' in k'wajatich ejat abal malilíl i k'ij. Naná' u átantsámálich tin awiltal an chemlá ani xon tu k'alel an chemélomtsik. ¹⁹Ka dhutsa' xowa' a chu'úmal, xowa' a chu'tal ani xowa' ne'ech ka chu'u tayíl. ²⁰Jeché' ja'ich xowa' k'wajat yab tejwa' ba xi búk na ót xa chu'u bu eját k'ubak ani xi búk in kúb an béla xi t'ajadh k'al i oro: xi búk na ót, in lé' kin ulu i óltsixtsik abal an belomtsik xi k'wajat ba búk an bitsow; ani xi búk in kúb an béla, in lé' kin ulu an belomtsik xi k'wajat ba búk an bitsow.

**Xowa' dhutsuntsat an belomtsik
xu k'wajíl ban bitsow xi Efeso**

2 'Ka dhutsuntsi enché' an óltsix xi k'wajat ban belomtsik xi Efeso: “Enché' tin ulal xin ko'ol búk na óttsik bin eját k'ubak ani xi xe'ech junax ch'ejel ba xi búk in kúb an béla xi t'ajadh k'al i oro: ²Naná' u cho'ób xowa' a t'ajál, u cho'ób abal chapik t'ajat tin t'ójontsal, a kuxyal xowa'kichk'i ani yab t'ajat a kulbetnál xi yabtsik alwa' inik. A chu'úmalich ke xin ulaaltsik u abatwále, yab tsuabax

ani u k'ambixtsik. ³A wat'námal i yajtsiktaláb, a kuxyámal xowa'kichk'i, i t'ójnékich t'ajat k'al Naná' tu kwenta ani yab i chekenek. ⁴Por u chu'tal jun xata' yab alwa' xowa' a t'ajám: yabich tin k'ak'nál jelt tam ti jidhtal. ⁵Jaxtám, ka chalpay xowa' yab alwa' a t'ajál, ka jila'ich ka t'aja' xowa' yab alwa' ani ka t'aja'ich juní xowa' a t'ajálwi'ik tin jidhtal. Pos max yab ka jila' ka t'aja' xowa' yab alwa', ne'ech kin k'ale jik'at tu chu'u ani ne'ech ku wék'oy nin kúb na bélajil xon ti k'wajat. ⁶Por a ko'ol jun xata' alwa', a pojkal xowa' in t'ajál an nikolaítas, xi Naná' u pojkal neye. ⁷Xita' in ko'ol in och'oxtal alwa', kin exbay xowa' an T'okat Ejattaláb in utsál an belomtsik: Xita' kin kuxuy ejtal xowa'kich k'al Naná' tu kwenta ani yab kin jila' ti kin bela', ne'ech ku pidha' kin k'aptsi tin walíl an te' xin pidhnál an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal. Jeché' an te', k'wajat xon tu tak'ix na Dios."

**Xowa' dhutsuntsat an belomtsik
xu k'wajíl ban bitsow xi Esmirna**

⁸Ka dhutsuntsi an óltsix xi k'wajat ban belomtsik xi Esmirna: "Enché' tin ulal xi Jajá'ich nin tujtal ani in ok'ontal, xi chemech ani ejech ti ít: ⁹Naná' u cho'ób xowa' a t'ajál; u cho'ób an yajtsiktaláb xa wat'nál ani abal i ch'ojontál, por yab i ch'ojontál. U cho'ób xan ti odhbijyal xin ulaltsik ke u judío, por yabtsik u judío, in atiklábil i lej at'ax. ¹⁰Yab ka jik'na' an yajtsiktaláb xi ne'ech ka wat'na'. An lej at'ax ne'ech kin t'aja' ka balyat ban wik'axte' taltsik xi tatát'sik

abal ki chu'tattsik max tsubax lejtal tin belátsik ani ne'ech ka wat'na'tsik i yajtsiktaláb tin nakíl láju a k'ítsá. Por yab ka jalk'uy na chalab, ka óntsi ti kin bela' maske ki chemdhá ani Naná', ne'ech tu pidha' an ti xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal. ¹¹Xita' in ko'ol in och'oxtal alwa', kin exbay xowa' an T'okat Ejattaláb in utsál an belomtsik: Xita' kin kuxuy ejtal xowa'kich k'al Naná' tu kwenta ani yab kin jila' ti kin bela', yabich ne'ech kin chu'u an chemlá xin chabtal."

**Xowa' dhutsuntsat an belomtsik
xu k'wajíl ban bitsow xi Pérgamo**

¹²Ka dhutsuntsi an óltsix xi k'wajat ban belomtsik xi Pérgamo: "Enché' tin ulal xin ko'ol an ch'upidh machét xi tamatk'i ti wi'idh: ¹³Naná' u cho'ób xowa' a t'ajál ani u cho'ób abal i k'wajíl xon tu tak'ix an lej at'ax, por bélk'i a óntsal ti kin bela'. Yab a jilámal ti kin bela', nibal tam ti xe'chin na Antipas nu lujat t'ójontsixel. Jeché' na Antipas, chemdhá xon ta k'wajílsik, tachan' xon tu tak'ix an lej at'ax. ¹⁴Por u chu'tal taltsik xowa' yab alwa' a t'ajál: a ko'ol tachan' Pérgamo cháb óx xi yab in lé' kin jila'tsik nin ok'tsixel na Balám. Jeché' na Balám, ja'ich xin ok'tsi na Balak abal kin t'aja' kin wala' an israelitatsik, in utsa' kin k'aputsik xowa'kich xi pikbantsidh an ch'ilabtsik ani ka k'wajaytsik yab exbadh. ¹⁵Tá' jeye a ko'ol tachan' xi yabtsik in lé' kin jila' nin ok'tsixel an nikolaítas, xi Naná' u pojkal. ¹⁶Jaxtám, ka jila'ich ka t'aja'

xowa' yab alwa', pos max yab ka t'aja' anchan', ne'ech kin k'ale jik'at tu álna' ani ne'ech ku péjeytsik k'al an machét xu kalel ba nu wi'.
¹⁷Xita' in ko'ol in och'oxtal alwa', kin exbay xowa' an T'okat Ejattaláb in utsál an belomtsik: Xita' kin kuxuy ejtal xowa'kich k'al Naná' tu kwenta ani yab kin jila' ti kin bela', ne'ech ku pidha' kin k'apu an k'apnél xi pa'inek walk'i' xi k'wajat chinat ani ne'ech ku pidha' jun i chakam dhak t'ujub. Ba jeché' an chakam t'ujub, ne'ech ka k'wajay dhutsadh jun i ít bijláb xi yab xita' in exlál, tokot xita' kin bach'u."

**Xowa' dhutsuntsat an belomtsik
 xu k'wajíl ban bitsow xi Tiatira**

¹⁸Ka dhutsuntsi an óltsix xi k'wajat ban belomtsik xi Tiatira: "Enché' in ulal nin Chakámil na Dios, xin ko'ol in wal jelti k'amal ani nin akan jelti i bádhits pat'ál xin bij bronse: ¹⁹Naná' u cho'ób xowa' a t'ajál, u exlál xan ta k'anidhax, xan ta belom, xan ta t'ójontsich, xan ta ko'ol i cha'attaláb ani abal xo' más exomich a t'ajál xowa' alwa' ké tam tin jidhtal. ²⁰Por u chu'tal jun xata' yab alwa' xowa' a t'ajál: a walkál kin t'aja' xowa' yab alwa' jachan' an uxum xin bij Jesabel, xin ulal ke jajá' in t'íltsixil a Dios. Jajá' in k'ambiyal ani in ok'tsal nu t'ójontsichiltsik abal ka k'wajaytsik yab exbadh ani kin k'aputsik xowa' u pikbantsáb an ch'ilabtsik. ²¹Naná' u aytsámalich t'ajat jachan' an mímláb abal kin jila'ich ti k'wajíl yab exbadh, por yab in lé' kin jila'. ²²Jaxtám, ne'ech ku ya'undha' jachan' an mímláb ani ne'ech ku t'aja' kin wat'na'tsik

i yajtsiktaláb xin wéwnantsal tin ok'tsixel max yab kin jila'tsik kin t'aja' xowa' yab alwa' u ok'tsinal.
²³Ne'ech ku walka' ka chemdhá xita' junaxtsik k'al jeché' an mímláb. Anchan', ejtal an belomtsik ne'ech kin cho'óbna' ke Naná' u exlantsal xowa' in chalpayal ani xowa' in ach'ál tin itsích jun xita'. Juntsik ta éb ne'ech tu pidha' xowa' a lujyaltsik ka bach'u k'al tin kwenta xowa' a t'ajámal. ²⁴Por xi más na kidhtaltsik xi k'wajattsik jeye Tiatira, xi yabtsik in wéwnámal jachan' an ok'tsixelaláb nibal in exlámaltsik xi jajá'tsik in bijyal tin t'ek'at chalpadhtal an lej at'ax, u utsálsik abal yab más xata' u punk'untsal. ²⁵Por ka óntsi ka bela' xowa' Naná' tu ok'tsámaltsik, asta kin bajaw xowk'i ne'ech kin tsích juní. ²⁶Xita' kin óntsi kin t'aja' xowa' Naná' u t'ajál asta kin bajaw an pakwenib, ne'ech ku pidha' ti awiltaláb ti tak'ix ban atiklábtsik. ²⁷Anchan' jelt xan ti nu Táta' tin pidhámal ti awiltaláb tin tak'ix, anchan' jeye ne'ech ti tak'ixtsik. Ne'ech kin kó'oy t'ajat i awiltaláb ti tak'ix ani xita' k'ál ti ka tomná, ne'ech kin mu'u jelt xan tu mú'wáb jun i pats xi t'ajadh k'al i k'ut'. ²⁸Ne'ech jeye kin kó'oy xowa' Naná' u ko'ol xin k'wajat jelti na pulek ót xu kalel tam dhajaw. ²⁹Xita' in ko'ol in och'oxtal alwa', kin exbay xowa' an T'okat Ejattaláb in utsál an belomtsik."

**Xowa' dhutsuntsat an belomtsik
 xu k'wajíl ban bitsow xi Sardis**

3 'Ka dhutsuntsi enché' an óltsix xi k'wajat ban belomtsik xi Sardis: "Enché' tin ulal xin ko'ol xi

búk nin ejattal na Dios ani búk a ót: Naná' u cho'ób xowa' a t'ajál, u t'ilnal abal tin belátsik ani a ko'oltsik an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal, por yab tsubax, pos i k'wajattsik jelti max i chemnek. ²Ka chalpách juní ti ít ani ka t'aja'ich in tsubtal xowa' a t'ajál abal a Dios, pos jeché' xowa' a t'ajál, k'wajat jelti max ne'chich ka chemech. U chu'úmalich ke xowa' a t'ajál, yab lej lujat tin tamét na Dios. ³Ka chalpay ani ka óntsi ka wéwna' an tsubaxtaláb xan ta ok'tsinék. Ka óntsi ka wéwna' an tsubaxtaláb ani ka jila'ich ka t'aja' xowa' yab alwa', pos max yab ka t'aja' anchan', ne'ech kin k'ale jelti jun i kwé' xon ta k'wajat ani yab ne'ech ka cho'óbna' xowa' i ora. ⁴Por wa'ach taltsik tachan' Sardis i atiklábsik xi yab in t'ajámalsik xowa' yab alwa', jajá'tsik ne'ech ka xe'chin k'al Naná' xeketlidhtsik k'al dhakni', pos anchan' tin tomnátsik ka xe'chin. ⁵Xita' kin kuxuy ejtal xowa'kich k'al Naná' tu kwenta ani yab kin jila' ti kin bela', ne'ech ka xeketliyattsik k'al dhakni' ani yab ne'ech ku pakwtsitsik tin bij ban úw xon ti k'wajat dhutsadh xi ne'ech kin bach'utsik an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal. Ne'ech ku ólnantsitsik tin bij tin tamét nu Táta' ani tin tamét nin t'okat abatwálejiltsik. ⁶Xita' in ko'ol in och'oxtal alwa', kin exbay xowa' an T'okat Ejattaláb in utsál an belomtsik."

Xowa' dhutsuntsat an belomtsik xu k'wajíl ban bitsow xi Filadelfia

⁷Ka dhutsuntsi enché' an óltsix xi k'wajat ban belomtsik xi Filadelfia:

"Enché' tin ulal xi T'okat ani Tsubax, xin ko'ol an awiltaláb jelti xin kó'yámal an pulek tak'ix Dabid, xi tam kin japiy an willeb, ni jun xita' yab in ejtawal kin mapuy ani tam kin mapuy, ni jun xita' yab in ejtawal kin japiy: ⁸U cho'ób xowa' a t'ajál. Jaxtám tu k'wajbámal ta tamét, jun i willeb japidh xi yab xita' ne'ech kin ejto kin mapuy; pos maske yab yán ta éb, yab a ch'ikat t'ajámal nu káwintal ani yab a tidhenámal ti kin t'ila'. ⁹Wa'ach xin wéwnátsik an lej at'ax, xin ulaltsik ke u judío, por yab tsubax. Ne'ech ku utu k'al tatá'tsik ani ne'ech ku t'aja' ka tudhlantsik ta tamét abal kin cho'óbna' ke tu k'anidhátsik. ¹⁰Kom a kuxyámal ejtal xowa'kich k'al Naná' tu kwenta, jaxtám ti ne'ech tu tolmuy abal yab ka wat'na' an yajtsiktaláb xi ne'ech ka tsích abal an atiklábsik xi k'wajat ba putál an k'ay'lá. Jeché' an yajtsiktaláb, ne'ech ka tsích abal ka chu'tat k'al na Dios xan ti k'wajat ejtal an atiklábsik xi teché' ti chabál. ¹¹K'unat i k'ij ne'ech kin tsích. Yab ka jila' ti kin bela' abal yab xita' ti ki k'ántsi xowa' ne'ech ka áta'. ¹²Xita' kin kuxuy ejtal xowa'kich k'al Naná' tu kwenta ani yab kin jila' ti kin bela', ne'ech ku k'wajba' jelti jun i akanláb ban atá xon tu k'wajíl nu Diosil ani yab más jayk'i ne'ech ka kale taja'. Ne'ech ku dhutsa' ba jajá' nin bij nu Diosil ani nin bij nin bitsówil nu Diosil. Jeché' an bitsow, ja'ich an ít Jerusalén xi tál walk'i' xu dhabaláb k'al nu Diosil. Ne'ech jeye ku dhutsa' ba jajá' nu ít bij. ¹³Xita' in ko'ol in och'oxtal alwa', kin exbay xowa'

an T'okat Ejattaláb in utsál an belomtsik."

**Xowa' dhutsuntsat an belomtsik
xu k'wajíl ban bitsow xi Laodisea**

¹⁴Ka dhutsuntsi enché' an óltsix xi k'wajat ban belomtsik xi Laodisea: "Enché' tin ulal xin ólnál xowa' tsubax ani lujat, xin t'ajámál junax k'al na Dios ejtal xowa' wa'ach: ¹⁵Naná' u cho'ób xowa' a t'ajál. U cho'ób abal yab a lej pojkal xi yab alwa' nibal a lej t'ajál an cháppláb abal ka t'aja' xowa' alwa', jelti jun xata' xi yab k'ák' nibal chamay. iU lé'ak max i k'ák' o i chamayak! ¹⁶Por kom yab i chamay nibal i k'ák', ne'ech tu xa'a'. ¹⁷Tatá' a ulal ke i tumínladh t'ajat, ke i k'wajatic alwa' ani ke yab xata' a yéntsál; por yab a cho'ób ke i k'wajat jelti max i ch'ojontál, jelti max yab xata' a ko'ol, jelti max i jok'ol ani jelti max i chilim. ¹⁸Jaxtám, tu tak'yal abal ti kin ch'ay'tsi an ti oro xi t'ajadh alwa' ban k'amal abal ki k'wajay lejtál i tumínladh. Ti kin ch'ay'tsi an ti dhak k'udhk'um abal ki xeketlin ani ti kin ch'ay'tsi an ti ilál abal ka k'wajbantsi na wal ani anchan' ka ejto ki chu'xin. ¹⁹Naná' u tawnál ani u k'wiyál ejtal xu k'anidháltsik. Pos ka t'aja'ich i cháppláb abal ka t'aja' xowa' alwa' ani ka jila'ich ka t'aja' xowa' yab alwa'. ²⁰Ka ach'a', Naná' in k'wajat jelti jun xita' xi k'wajat ti tawnax ban wi'leb, max jun xita' ti kin axtsi an tu káwintal ani tin walka' ki ochich bin itsích jelti tam jun xita' u japtsinal an ti wi'leb, ne'ech kin k'wajay k'al jajá' ani jajá' ne'ech ka k'wajay

k'al Naná'. ²¹Xita' kin kuxuy ejtal xowa'kich k'al Naná' tu kwenta ani yab kin jila' ti kin bela', ne'ech ku walka' ka buxkan junax k'al Naná' bu t'okat k'wajtal, jelt xan ti Naná' u átámálich ejtal xowa'kich ani in buxkanék k'al nu Táta' bin t'okat k'wajtal. ²²Xita' in ko'ol in och'oxtal alwa', kin exbay xowa' an T'okat Ejattaláb in utsál an belomtsik."

An k'ak'naxtaláb tú' walk'i'

4 Tam ti wat'éch ejtal jeché', u tela' ani u chu'u walk'i' jebél jun i wi'leb. Jachan' an káwintaláb xin junwal jelt xan tu júsnal jun i korneta xi tin tawnámál jidhtal, tin utsa' enché':

—Ki k'adhiy teché' ani ne'ech tu óltsi ejtal xowa' ne'ech ka támun tam ka támunich jeché'.

²Támk'i jachan', tam tin k'wajat teykómte k'al in cháp an T'okat Ejattaláb, u chu'u jun i t'okat k'wajtaláb xi k'wajbadh walk'i' ani ban t'okat k'wajtaláb ta' ti buxúl jun xita'. ³Xi ta' ti buxúl ban t'okat k'wajtaláb, in junwal jelti jun i ch'axixíl t'ujub xu bijyáb jaspe ani jelti t'ujub xu bijyáb kornalina. Malilíl ban t'okat k'wajtaláb ta' ti k'wajat jun i pich'al ch'axixíl jelti jun i t'ujub xu bijyáb esmeralda. ⁴Malilíl ban t'okat k'wajtaláb u chu'u jeye jun inik ché' i t'okat k'wajtalábsik ani ba jachan' an t'okat k'wajtalábsik, ta' ti buxutsik jun inik ché' i yejcheltsik xeketlidh k'al dhakni' ani in kojámtsik jun i kwetsotsól k'wajbaxtaláb xi t'ajadh k'al i oro. ⁵Ban t'okat k'wajtaláb u lamk'il i léy, u ach'atmél xata' ani u jululúl. Tin tamét an t'okat k'wajtaláb, ta' ti

let'ot'ól búb i tajbaxtaláb, xi ja'ich xi búb nin ejattal na Dios. ⁶Tin tamét an t'okat k'wajtaláb, ta' jeye ti k'wajat jun xata' xin junwal jelti pujal xi tumax t'ajat.

Junax ch'ejel ani malilíl ban t'okat k'wajtaláb, ta' ti k'wajat ché' xata' ejat xin ko'ol in wal putálk'i, tin xúx ani tin tamét. ⁷In jidhtal jeché' xi ejattsik, in junwal jelti padhum; nin chabtal, in junwal jelti toro; nin oxtal, in ko'ol in wal jelti inik ani nin che'tal, in junwal jelti t'íw u jumumúl. ⁸Che'lam jeché' xi ejattsik in ko'ol akak in suts'úts' juntsik ti éb, in ko'oltsik t'ajat in wal eblidh ani alk'idh ani akal i k'ij yab in kubdhátsik kin ulu enché':

T'okat, t'okat, t'okat,

Ok'óxláb Dios, xi ejtal a ejtowa
ka t'aja',

i k'wajat ejat malilíl i k'ij.

⁹Ech'ek'i tam xi jeché'tsik ché' in pidhál ti labidh t'okattaláb, ti k'ak'naxtaláb ani ti jalbintsixtaláb xi buxúl ban t'okat k'wajtaláb, xi k'wajat ejat malilíl i k'ij, ¹⁰xi jun inik ché' an yejcheltsik, u tudhlanal tin tamét xi ta' ti buxúl ban t'okat k'wajtaláb ani in k'ak'nátsik xi k'wajat ejat malilíl i k'ij. In kwachbátsik nin kwetsotsól k'wajbaxtal tin tamét an t'okat k'wajtaláb ani in ulaltsik enché':

¹¹Ok'óxláb ani Diosil, Tatá' nin tomnál ka kó'oy ech'ek'i an labidh t'okattaláb, an k'ak'naxtaláb ani an chápláb; pos Tatá' a t'ajámal ejtal xowa' wa'ach ani kom Tatá' anchan' ta le'námal, jaxtám ti wa'ach ani jaxtám ti t'ajadh.

An dhutsadh úw ani an Ajátikláb xi ja'ich jelti an borrego xu pikbantsáb na Dios

5 Bin eját k'ubak xi ta' ti buxúl ban t'okat k'wajtaláb, u chu'u jun i dhutsadh úw t'ulilidh, dhutsuntsidh alk'idh ani eblidh ani pajk'idh k'al búb i pajk'ixtaláb. ²Ani u chu'u jun i likat t'okat abatwále xi k'wajat in ulal kawidh t'ajat enché': —¿Jita' in tomnál kin wela' an dhutsadh úw ani kin wék'ontsi an tin pajk'íl?

³Por nibal walk'i, nibal chabál, nibal alk'idh ban chabál, yab wa'ach ni jun xita' xi ne'ech kin ejto kin wela' an dhutsadh úw, nibal ela' kin tela'. ⁴Naná' in uk'in t'ajat abal yab elan ni jun xita' xin tomnál kin wela' ani kin ajay an dhutsadh úw, nibal ela' kin tela'. ⁵In utsan tám enché' k'al jún ti éb an yejcheltsik:

—Yabich más ki uk'in, pos xu kidhtaláb k'al na Judá ani u kidhtaláb jeye k'al an pulek tak'ix Dabid, in átámalich ani ne'ech kin ejto kin wela' an dhutsadh úw ani kin wék'ontsi xi búb an tin pajk'íl. Jeché' an kidhtaláb, in ko'ol in cháp ani in awiltal jelti an padhum, jaxtám tu bijyáb ti padhum.

⁶U tela' tám juní ani u chu'u ke junax ch'ejel ban t'okat k'wajtaláb, ba xi ché' xi ta' ti k'wajat ejattsik ani junax ch'ejel ban yejcheltsik ta' ti kubúl an Ajátikláb xi ja'ich jelti an borrego xu pikbantsáb na Dios, por k'wajat jelti max chemdhats. Jeché' xi ja'ich jelti an borrego xu pikbantsáb na Dios, in ko'ol búb in ich'ám ani búb in wal. Nin ich'ámsik ani nin

wal, ja'ich xi búk nin ejattal na Dios xi k'wajat putálk'i an k'ay'lá.
 7 Jeché' xi ja'ich jelti an borrego xu pikbantsáb na Dios, k'ale ani in bach'u an dhutsadh úw xi ta' tin ko'ol bin eját k'ubak xi ta' ti buxúl ban t'okat k'wajtaláb. 8 Tam tin téyna' an dhutsadh úw, xi ché' xi ta' ti k'wajat ejattsik ani xi jun inik ché' an yejcheltsik, tudhlan tin tamét an Ajátikláb xi ja'ich jelti an borrego xu pikbantsáb na Dios. Ejattsik in teykóm juntsik i són ani in teykómsik jeye i lejab xi t'ajadh k'al i oro ts'utsat k'al i ikob. Jeché' an ikob, ja'ich jelti nin ólábil xu dhabalábichtsik k'al na Dios. 9 Ani in ajatnálsik jeché' an ít ajatláb:

Tatá' nin tomnál ka téyna'
 an dhutsadh úw ani ka
 wék'ontsi an tin pajk'íl;
 pos Tatá' i chemdhá ani k'al na
 xich'ál tu ch'a'yámal abal ku
 dhabalnájich k'al na Dios,
 ejtalk'i an kidhtalábsik, an
 káwintaláb ani an atiklábtsik.

10 Tu pidhámalich ti awiltaláb abal ku k'wajay tu pakdha' tak'ix ani tu pále' abal ni Diosil, ani ne'ech tu tak'ix ban chabál.

11 Tayíl u tela' juní ani u axtsi tin káwintal yán i t'okat abatwáletsik xi ta' ti k'wajattsik malilíl ban t'okat k'wajtaláb, ba xi ché' jeye xi ta' ti k'wajat ejattsik ani ba xi jun inik ché' an yejcheltsik, 12 ani in ulaltsik kawidh enché':

An Ajátikláb xi chemdhá, xi ja'ich jelti an borrego xu pikbantsáb na Dios,
 in tomnál kin kó'oy an chápláb,
 kin dhabalna' ejtal xowa'
 wa'ach,

kin kó'oy an chalpadhtaláb ani an chapni'taláb.

Jaja' kin bach'u an k'ak'naxtaláb ani Jaja' kin kó'oy an labidh t'okattaláb.

13 U ach'a' jeye ejtal xowa' t'ajadh k'al na Dios, xi k'wajat walk'i, xi k'wajat chabál, xi k'wajat alk'idh ban chabál, xi k'wajat ban pujal ani ejtal xowa' xi wa'achtsik taja' in ulaltsik enché':

Kin bach'u an k'ak'naxtaláb, kin kó'oy an labidh t'okattaláb ani an awiltaláb malilíl i k'ij,

xi buxúl ban t'okat k'wajtaláb ani an Ajátikláb xi ja'ich jelti an borrego xu pikbantsáb na Dios.

14 Xi ché' xi ta' ti k'wajat ejattsik, in ulal enché':

—iAnchan' ka t'ájan!

Ani xi jun inik ché' an yejcheltsik tudhlan kututsik asta chabál ani in k'ak'na'tsik xi k'wajat ejat malilíl i k'ij.

Xi búk an pajk'ixtaláb

6 U chu'u tám ke an Ajátikláb xi ja'ich jelti an borrego xu pikbantsáb na Dios in wék'oy an jidhtal pajk'ixtaláb ani u ach'a' tin ulu jún ti éb xi ché' xi ta' ti k'wajat ejattsik, k'al jun i káwintaláb xin junwal jelti junkil:

—iJala' ani ka tela'!

2 U tela' ani u chu'u jun i dhak bitsim. Xi ta' ti punat ban bitsim, in teykóm jun i kwi'ixtaláb. Pidhan jun i kwetsotsól k'wajbaxtaláb ani kale abal ti átax.

3 Tam ti an Ajátikláb in wék'oy xin chábláb an pajk'ixtaláb, u ach'a'

jeye tin ulu enché' xi chabtal xi ta' ti k'wajat ejattsik:

—iJala' ani ka tela'!

⁴Kale tám juní jun i chak bitsim. Xi ta' ti punat ban bitsim, pidhan ti awiltaláb abal kin wék'oy an k'ijidhtaláb ban k'ay'lá ani abal kin t'aja' ka chemdháxin an iniktsik jún ani jún. Pidhan jun i nakat machét.

⁵Tam ti an Ajátikláb in wék'oy xin óxláb an pajk'ixtaláb, u ach'a' tin ulu enché' xi oxtal xi ta' ti k'wajat ejattsik:

—iJala' ani ka tela'!

U tela' ani u chu'u jun i t'unuy bitsim. Xi ta' ti punat ban bitsim, in teykóm jun i lejbxataláb. ⁶U ach'a' jun i káwintaláb junax ch'ejel xon ti k'wajat xi ché' ta' ti k'wajat ejattsik ani xu káw in ulu enché':

—Jun i denario in jalbíl xi jun kilo i trigo ani aníl'k'i jeye in jalbíl xi ox kilo i sebada; por yab ka odhna' an aséyte nibal an yajtsik uxnél.

⁷Tam ti an Ajátikláb in wék'oy xin ché'lab an pajk'ixtaláb, u ach'a' tin ulu enché' xin che'tal xi ta' ti k'wajat ejattsik:

—iJala' ani ka tela'!

⁸U tela' ani u chu'u jun i mán bitsim. Xi ta' ti punat ban bitsim, u bijyáb ti Chemlá ani tin kúx ta' ti tál xu bijyáb tin kubtal an chemélomtsik. Pidhan ti awiltaláb ba jun peje' an chabál abal kin chemdha' an atiklábtsik k'al i péjéxtaláb, k'al i k'a'ínab, k'al i yaw'láchtsik ani k'al i padhumtsik xi wa'ach ban chabál.

⁹Tam ti an Ajátikláb in wék'oy xin bó'lab an pajk'ixtaláb, u chu'u tin ál xon tu k'wajbáb an pikbaxtaláb, nin ejattal xi chemdhatstsik k'al tin

kwenta nin káwintal na Dios ani abal in ólnáltsik ke na Kristo ja'ich nu lo'ox. ¹⁰Jeché'tsik in ulal kawidh enché':

—T'okat Ok'óxláb ani tsubax, časta jowk'i ne'ech ka lújundha' ani ka t'aja'tsik kin jalbiy xita' tu chemdhámal, xi k'wajattsik ban chabál?

¹¹Pidhantsik tám tin dhak xekét ani utsantsik abal ka koyóchtsik bél wé' i k'ij, asta ka kidhey nin yaníl an kidháblábttsik xi k'wajat in t'ójontsal na Kristo xi ne'echtsik jeye ka chemdhá jelti jajá'tsik.

¹²Tam ti an Ajátikláb in wék'oy xin akakláb an pajk'ixtaláb, léwék'in an chabál. Na k'ítsá t'un'k'an jelti t'unuy k'udhk'um, na ích' wenk'on jelti xich' ¹³ani na ótsik xi k'wajat walk'i', kwajlan chabál jelt xan tu kwajlanal nin tej walíl jun i te' tam u waw'yáb k'al i chapik ik'. ¹⁴An walk'i' k'ibchon jelti tam u t'úlnal jun i úw ani ejtal an ch'éntsik ani an chabátsik xi k'wajat ban puja, pílmédhátsik. ¹⁵An pakdha' tak'ix xi ban k'ay'lá, chink'ontsik ban cholax ch'en ani ban pakdha' t'ujub xi wa'ach ban ch'en, junax k'al an ultaláb iniktsik, k'al xi tumínladhtsik, k'al an ok'lek soldadotsik, k'al ejtal an jolibtsik ani k'al xi yab u jolibtsik; ¹⁶ani in utsátsik enché' an ch'éntsik ani an pakdha' t'ujub:

—Ti ku t'u'chiy ani ti ku china' abal yab ti ku chu'u xi buxúl ban t'okat k'wajtaláb ani abal ki jek'a' an k'ak'adh yajtsiktaláb xi ne'ech kin pidhna' an Ajátikláb, xi ja'ich jelti an borrego xu pikbantsáb na Dios.

¹⁷Pos in bajúmalich xowk'i
ti ne'ech kin pidhna' an pulek
yajtsiktaláb, ani éjita' ne'ech kin
ejto kin kuxuy?

**An atiklábsik xi exólidh xu
kidhtaláb k'al xi lajucháb nin
chakámiltsik na Israel**

7 Más tayíl u chu'u ché' i t'okat
abatwáletsik kubutsik ban
chabál. Jún ebál, jún alál, jún xon
tu kalel na k'ítsá ani jun xon tu
ochel na k'ítsá. Jeché' an t'okat
abatwáletsik, k'wajat in tamk'úm
an ik' abal yab ka wa'un ní wé' ban
chabál, nibal ban pujal ani nibal
ban te'tsik. ²U chu'u jeye jun i
t'okat abatwále xi tál xon tu kalel
na k'ítsá ani in ko'ol nin exólixtal
na Dios xi ejat. Jeché' an t'okat
abatwále in dhájay kawidh enché'
xi ché' an t'okat abatwáletsik xi
pidhnéksik ti awiltaláb abal kin
at'ax t'ajtsitsik an chabál ani an
pujal:

³—Yab ka at'ax t'ajtsi an chabál,
nibal an pujal, nibal an te'tsik,
asta ki exóliy ok'ox bin pík'ib nin
t'ójonsixiltsik ni Diosil.

⁴Ani u ach'a' xáy nin yaníl xi
exólidhtsik: buk inik che' mil
in kidhtaltsik xi lajucháb nin
chakámiltsik na Israel. ⁵Lajuchab
mil xi exólidh nin kidhtaltsik na
Judá, lajuchab mil nin kidhtaltsik
na Rubén, lajuchab mil nin
kidhtaltsik na Gad, ⁶lajuchab mil
nin kidhtaltsik na Aser, lajuchab
mil nin kidhtaltsik na Neftalí,
lajuchab mil nin kidhtaltsik
na Manasés, ⁷lajuchab mil nin
kidhtaltsik na Simeón, lajuchab mil
nin kidhtaltsik na Lebí, lajuchab

mil nin kidhtaltsik na Isakar,
⁸lajuchab mil nin kidhtaltsik
na Sabulón, lajuchab mil nin
kidhtaltsik na José ani lajuchab mil
nin kidhtaltsik na Benjamín.

**Xi yán an atiklábsik
xeketlidh k'al dhakni'**

⁹Tam ti wat'éch jeché', u tela' ani
u chu'u yán i atiklábsik. Jeché'tsik,
tál ba putálk'i an atiklábsik, ba
putálk'i an kidhtalábsik, ba
putálk'i an bitsowtsik ani ba ejtalk'i
an káwintaláb. K'wajat kubutsik
tin tamét an t'okat k'wajtaláb ani
tin tamét an Ajátikláb xi ja'ich
jelti an borrego xu pikbantsáb
na Dios; yán t'ajat an atiklábsik
ke nibal xita' ne'ech kin ejto kin
ajay. Xeketlidhtsik k'al dhakni' ani
in teykómtsik i apach'. ¹⁰Ejtal in
ulaltsik kawidh enché':

An lo'eltaláb tál ba ni Diosil,
xi buxúl ban t'okat k'wajtaláb
ani ban Ajátikláb xi ja'ich jelti
an borrego xu pikbantsáb
na Dios.

¹¹Ani ejtal an t'okat abatwáletsik
xi ta' ti kubutsik malilíl ban
t'okat k'wajtaláb ani malilíl ban
yejcheltsik ani ba xi ché' jeye xi ta'
ti k'wajat ejattsik, tudhlan kututsik
asta chabál tin tamét an t'okat
k'wajtaláb ani in k'ak'na'tsik na
Dios, ¹²enché' tin ulutsik:

iAnchan' ka t'ájan! Kin bach'u
an ajtintsixtaláb, an
jalbintsixtaláb ani an
k'ak'naxtaláb malilíl i k'ij ni
Diosil;
ani Jajá' kin kó'oy an
labidh t'okattaláb, an
chalpadhtaláb ani an

chápláb malilíl i k'ij.

Anchan' ka t'ájan.

¹³Tin konoy tám enché' jún ti éb an yejcheltsik:

—¿Jitam já'tsik pé jeye xi jé' k'wajattsik xeketlidh k'al dhakni' ani jón' ti táltsik?

¹⁴Naná' u utsa' enché':

—Pay'lomláb, tatá' a cho'ób.

Ani jajá' tin utsa' enché':

—Jeché'tsik ja'ich xin

wat'námalichtsik an pulek yajtsiktaláb, xi t'okedhatsichtsik k'al tin kwenta tam ti chemdhá na Kristo pajk'idh ban peltsidh te'. T'okedhatsichtsik, jelti jun i t'okat dhak k'udhk'um. ¹⁵Jaxtám ti k'wajattsik tin tamét nin t'okat k'wajtal na Dios ani in t'ójontsaltsik akal i k'ij ban atá xon ti Jajá' k'wajat; ne'ech ka beletnátsik k'al xi buxúl ban t'okat k'wajtaláb kom Jajá' k'wajat k'al jajá'tsik.

¹⁶Yabichtsik ne'ech ti k'a'íl nibal ne'ech ti tsikél, yabich ne'ech kin ach'a'tsik nin yájsík na k'ítsá nibal ne'ech kin ach'a'tsik i k'itsowtaláb,

¹⁷pos ne'ech ka beletnátsik k'al an Ajátikláb xi ja'ich jelti an borrego xu pikbantsáb na Dios, xi k'wajat tin tamét an t'okat k'wajtaláb.

Ne'ech ka beletnátsik k'al jelt xan tu beletnáb an borregotsik. Ne'ech ka júnátsik k'al bin kalemtal i ja' xin pidhnál i xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal ani ne'ech ka k'wi'tsintsik tin ja'mál nin wal k'al na Dios.

In búkláb an pajk'ixtaláb ani an ikbaxtaláb xi t'ajadh k'al i oro

8 Tam ti an Ajátikláb xi ja'ich jelti an borrego xu pikbantsáb

na Dios, in wék'oy xin búkláb an pajk'ixtaláb, chamk'an ejtal tú' walk'i'. Ch'ejel ora xóna' chamk'an.

²U chu'u tám ti pidhan juntsik juntsik ti korneta xi búk an t'okat abatwáletsik xi ta' ti kubutsik tin tamét na Dios. ³Más tayíl, ulich jun i t'okat abatwále, in ts'ldhál jun i ikbaxtaláb xi t'ajadh k'al i oro ani kubey tin tamét xon tu k'wajbáb an pikbaxtaláb. Jeché' an t'okat abatwále, pidhan yán ti ikob abal kin ikbaxna' tam u ól ejtal xu dhabalábichtsik k'al na Dios. Jeché' xon tu ól xu dhabalábichtsik k'al na Dios, ja'ich xon tu k'wajbáb an pikbantsixtaláb xi t'ajadh k'al i oro, xi ta' ti k'wajat tin tamét an t'okat k'wajtaláb. ⁴An paw xu kalel ban ikbaxtaláb xin teykóm an t'okat abatwále, t'ek'ey asta xon ti k'wajat na Dios junax k'al nin ólábil xu dhabalábichtsik k'al na Dios. ⁵An t'okat abatwále in téyna' tám an ikbaxtaláb, in ts'utsiy k'al i k'alul xi ta' ti k'wajat xon tu k'wajbáb an pikbantsixtaláb ani in pet'na' ban chabál. Tam ti an t'okat abatwále in t'aja' jeché', tujeý ti lamk'il an léy an ti pík'nal an junkil. Julululách ani léwék'in an chabál.

Tam ti jutsuyat an kornetatsik

⁶Xi búk an t'okat abatwáletsik xi ta' tin ko'ol juntsik juntsik i korneta, t'ójojontsik tám abal kin jutsuy.

⁷Tam ti nin jidhtal an t'okat abatwále in jutsuy an korneta xi ta' tin ko'ol, ulich i idhidh áb ani kwajlan i k'amal xuk'udh k'al i xich' xi pet'ná ban chabál. T'a'ay wé'ich junax ch'ejel an chabál junax k'al wé'ich jeye junax ch'ejel an te'tsik ani ejtal an yax ch'ojótsik.

⁸Tam ti nin chabtal an t'okat abatwále in jutsuy an korneta xi ta' tin ko'ol, pet'ná ban pujal jun xata' xin junwal jelti jun i yejche' ch'éen jomomól ani wenk'on ti xich' wé'ich junax ch'éjel an pujal. ⁹Ani chemech wé'ich junax ch'éjel ejtal xowa' wa'ach ban pujal. Pakwat jeye wé'ich junax ch'éjel an pakdha' tan.

¹⁰Tam ti nin oxtal an t'okat abatwále in jutsuy an korneta xi ta' tin ko'ol, kwajlan jun a yejche' ót jomomól jelti jun i tajbaxtaláb. Kwajlan ba wé'ich junax ch'éjel an walja'tsik ani ba wé'ich junax ch'éjel xon tu kalelsik i ja'. ¹¹Jeché' na ót in bij Ajenjo, (ti káwintaláb tének, Ajenjo in lé' kin ulu, ts'a'iktaláb). K'al jeché' tin kwenta, wé'ich junax ch'éjel an ja'tsik ts'a'ikmé ani yán i atiklábtsik chemech k'al tin kwenta abal ts'a'ikmé an ja'.

¹²Tam ti nin che'tal an t'okat abatwále in jutsuy an korneta xi ta' tin ko'ol, odhyat wé'ich junax ch'éjel na k'ítsá, na ích' ani na ótsik jeye. Jaxtám ti wé'ich junax ch'éjel na k'ítsá yab tajbaxin ani wé'ich junax ch'éjel na ích' ani na ótsik yab jeye tajbaxin.

¹³Tayíl u tela' ani u ach'a' jun i t'okat abatwále ti jumumúl junax ch'éjel an walk'i' ani in ulal kawidh enché':

—iCh'ojontál in chu'bíl an atiklábtsik xi k'wajat ban chabál k'al tin kwenta an kornetatsik xi ne'ech kin jutsuy xi óx an t'okat abatwáletsik!

9 Tam ti nin bo'tal an t'okat abatwále in jutsuy an korneta

xi ta' tin ko'ol, u chu'u jun a ót xi kwajlanék chabál. Jachan' na ót, pidhan tin japíb an owtsiktaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal in ówtsík.

²In japiy tám an owtsiktaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal in ówtsík ani kale taja' i paw jelt xan tu kalel ba jun i yejche' jorna. An paw xu kalel ban owtsiktaláb, in jik'wchiy na k'ítsá ani an k'ij. ³Ba jachan' an paw kale i pich'ich'tsik xu jumumúl ban chabál. Jachan' an pich'ich'tsik pidhan ti awiltaláb jelti an awiltaláb xin ko'ol an dhiniytsik. ⁴Utsantsik abal yab xata' kin t'ajtsi an ch'ojólsik xi wa'ach ban chabál, ni jun xata' xowa' yaxni' nibal an te'tsik; tokot an atiklábtsik xi yab exólidh bin pík'ib k'al nin exólixtal na Dios. ⁵Por yab walkantsik kin chemdha' an atiklábtsik, tokot kin yajlombédha' tin nakíl bó' a ích'. An yajal xin jilál tam ka ch'ik'xin jachan' an pich'ich', in junwal jelti an yajal xin ach'ál jun xita' tam ka ch'ik'an k'al jun i dhiniy. ⁶Jachan' i k'ij, an atiklábtsik ne'ech kin le'na' ka chemech, por yab ne'ech ka chemech; ani maske in lé'tsik t'ajat ka chemech, yab ne'ech ka chemech.

⁷An pich'ich'tsik in junwal jelti bitsimtsik xi k'wajatic t'ojojodh abal an péjéxtaláb; bin ók' in ko'oltsik jun xata' xin junwal jelti jun i kwetsotsól k'wajbaxtaláb xi t'ajadh k'al i oro ani nin wal in junwal jelt in wal i iniktsik. ⁸In ko'oltsik in xi'íl jelt in xi'íl i mímláb ani nin kamab in junwal jelt in kamab i padhum. ⁹Nin putálíl nin t'u'úl bolidh k'al jun i bolixtaláb xi jelti i pat'ál ani nin kawidh nin

suts'úts' in junwal jelt in kawídh yán i karrotsik xu kinoknáb k'al i bitsim tam ne'echtsik adhik abal ti péjéx. ¹⁰In ko'ol in wéw jelt in wéw i dhiniy ani in ko'ol jeye in ch'ík'axtal. Taja' ba nin wéw, in ko'oltsik i awiltaláb kin yajlombédha' an atiklábtsik tin nakíl bó' a ích'. ¹¹An pich'ich'tsik in ko'ol jun in ok'lékil xi ja'ich an abatwále xi tál ban owtsiktaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal in ówtsík. Jeché' an abatwále, ti káwintaláb ebreo u bijyáb, Abadón ani ti káwintaláb griego u bijyáb, Apolión.

¹²An jidhtal yajtsiktaláb wat'éch, por bél u k'ibel ka wat'éy cháb.

¹³Tam ti nin akakláb an t'okat abatwále in jutsuy an korneta xi ta' tin ko'ol, u ach'a' jun i káwintaláb xi kale ba che'lam xon ti jiltsidh ch'upitsik xon tu k'wajbáb an pikbaxtaláb. Jeché' xon tu k'wajbáb an pikbantsixtaláb, t'ajadh k'al i oro ani k'wajat tin tamét na Dios. ¹⁴Ani utsan enché' nin akakláb an t'okat abatwále xin ko'ol an korneta k'al jachan' an káwintaláb:

—Ka walka' che'lam an t'okat abatwáletsik xi k'wajat wik'ats bin wál an pulek walja' xin bij Eufates.

¹⁵Walká tám xi ché' an t'okat abatwáletsik abal kin chemdha' wé'ich junax ch'éjel an atiklábtsik, pos ja'ich ti t'ojojodh abal jachan' i ora, jachan' a k'ítsá, jachan' a ích' ani jachan' i tamub. ¹⁶Ani u ach'a' abal láju inik i miyón nin yaníl an soldadojiltsik xi punutsik k'al i bitsim.

¹⁷Anchan' tu chu'u ban xalk'antsixtaláb an bitsimtsik xi punattsik taja'. An bitsimtsik

ani xi punattsik taja', in ko'ol tin tamét jun i dhabuxtaláb chakni', asul ani mán. An bitsimtsik in ko'ol in ók' jelti padhum ani bin wi', u kalel i k'amal, i paw ani i asufre. ¹⁸Wé'ich junax ch'éjel an atiklábtsik chemdhá k'al jeché' óx an yajtsiktaláb xu kalel bin wi' an bitsimtsik: an k'amal, an paw ani i asufre. ¹⁹Abal nin awiltal jeché' an bitsimtsik in ko'ol bin wi' ani bin wéw; pos nin wéw jeché' an bitsimtsik, in ko'ol in ók' jelti chan ani k'al tu yajlombédhaxtsik.

²⁰Por xi jilk'on an atiklábtsik, xi yab chemech k'al jeché'tsik an yajtsiktaláb, yab in jila'tsik kin t'aja' xowa' yab alwa'. Yab in jila'tsik kin k'ak'na' an at'ax ejattalábtsik, an ch'ilabtsik xi t'ajadh k'al i oro, k'al i plata, k'al i bronse, k'al i t'ujub ani k'al i okcha'. Jeché' an ch'ilabtsik, yab u chu'ux, yab u och'ox, nibal u belal. ²¹Yab jeye in jila'tsik ti chemdhax, nibal ti dhimk'ax, nibal ti kwé', nibal ti junkunaltsik k'al xi yab in tomtal.

An t'okat abatwále xin teykóm an chakam dhutsadh úw

10 U chu'u tám ti pa'íl walk'i' ba jun i tokow jun i likat t'okat abatwále ani éb in ók', in ko'ol jun i pich'al. Nin wal ch'axixíl jelt a k'ítsá ani nin akantsik in junwal jelti k'amal. ²In teykóm jun i chakam dhutsadh úw weladh, in kuba' nin eját akan ban pujal ani nin k'watab akan ban chabál. ³Dhájan tám kawidh jelt xan tu dhajnal jun i padhum ani tam ti dhájan, pík'an búkíl an junkil. ⁴Tam ti pík'nékich búkíl an junkil,

ne'chich ku dhutsa' xowa' u ach'a' in ulu, por u ach'a' jun i káwintaláb xi tál walk'i' xi tin utsa' enché':

—Ka ta'pa' chinat xowa' in ulu xi búk an pík'naltaláb ani yab ka dhutsa'.

⁵An t'okat abatwále xu chu'u kubat ban pujal ani ban chabál, in dhaya' tám t'ek'at nin eját k'ubak

⁶ani in lej tsubax ulu tin bij xi k'wajat ejat malilíl i k'ij, xin t'ajám an walk'i', an chabál, an pujal ani ejtal xowa' wa'ach taja', in ulu enché':

—Yabich más ne'ech ka owey; ⁷pos tam kin bajaw xowk'i' nin búkláb an t'okat abatwále kin tuju kin jutsuy an korneta, ne'ech tám ka t'ájanich xowa' yab tejwa' xin ko'ol chalpadh na Dios, jelt xan ti Jajá' tin utsámál nin t'ílsixiltsik xi k'ál tu t'ójontsáb.

⁸An káwintaláb xi tál walk'i' xi naná' u ach'ámál, tin tawna' juní ani tin utsa' enché':

—Ki k'ale ani ka téyna' an chakam dhutsadh úw xi weladh, xin teykóm an t'okat abatwále xi k'wajat kubat ban chabál ani ban pujal.

⁹In k'ale tám ban t'okat abatwále ani u kontsi an ti chakam dhutsadh úw. Jajá' tin utsa' enché':

—Jé' k'wajat ani ka k'apu. Ba na wi' chi'ik ne'ech ka ach'a' jelti an chi'ik, por alk'idh ba na tsukul ne'ech ka ts'a'ikmé.

¹⁰U bach'k'untsi tám an t'okat abatwále an ti chakam dhutsadh úw ani u k'apu. Ba nu wi', u ach'a' chi'ik jelti an chi'ik, por tam tu k'apúmalich, ts'a'ikmé alk'idh ba nu tsukul. ¹¹Tin utsa' tám enché':

—Yejat ki k'ale juní ka t'ílsi xowa' in ulal na Dios, yán i bitsowsik ani

i atiklábtsik. Ejtalk'i' xan tu káw an atiklábtsik ani ka t'ílsi jeye an pakdha' tak'ix.

Xi cháb an óltsixtsik

11 In pidhan tám jun i lejbaxtaláb xin junwal jelti jun i te' xu lejbaxnáb ani in utsan enché':

—Ki k'ale ka lejbay an atá xon tu k'wajíl na Dios ani xon tu k'wajbáb an pikbaxtaláb ani ka ajay xáy xu k'ak'naxtsik taja'. ²Por yab ka lejbantsi tin elébil an atá xon tu k'wajíl na Dios, pos jachan', pidhnékich an píl iniktsik. Jeché' an iniktsik, ne'ech kin odhbijiy an t'okat bitsow tin nakíl óx i tamub k'al ch'ejel. ³Ne'ech ku aba' cháb u t'ílsixil abal ti kin t'íla' tin nakíl óx i tamub k'al ch'ejel, xeketlidhtsik k'al i kodhow k'udhk'um.

⁴Jeché' cháb an t'ílsixtsik, ja'ich xi cháb an olibo ani xi cháb in kúb an béla xi k'wajat tin tamét na Dios xin dhabal an chabál.

⁵Max u le'náb ka at'ax t'ajtsintsik k'al jun xita', jajá'tsik in káldhál i k'amal bin wi' ani in tsikál k'ál xu tomnaxtsik, pos anchan' ko'ol ka chemech xita'k'ichk'i' xi k'ál tu le'náb ka at'ax t'ajtsintsik. ⁶Jeché' an t'ílsixtsik, in ko'ol i awitaláb abal kin t'aja' ke yab ka ulich i áb tam ka xe'chin ti t'ílsixtsik. In ko'oltsik jeye i awitaláb abal kin wenk'o an ja' ti xich' ani kin wa'chindha' xowa'k'ichk'i' i yajtsiktaláb teché' ti chabál xáyíl kin le'na'tsik. ⁷Por tam kin ok'óch ti t'ílsix jeché' an t'ílsixtsik, ne'ech ka péjeyat k'al an at'ax xi kale ban owtsiktaláb xi yab in

ko'ol in ok'ontal in ówtsík. Ne'ech ka átá ani ne'ech ka chemdhá an t'ílsixtsik. ⁸Nin t'u'úl an t'ílsixtsik, ne'ech ka jilk'on kwachatsik junax ch'ejel an yejche' bitsow. Jeché' an yejche' bitsow, ja'ich jelti an bitsow xi Sodoma ani xi Ejipto. Ba jeché' an yejche' bitsow, ja'ich jeye xon ti chemdhá ni Ajátik pajk'idh ban peltsidh te'. ⁹Tin nakíl óx a k'ítsá k'al ch'ejel, ne'ech ka chu'tsintsik kwachatsik an tin t'u'úl k'al ejtalk'i an atiklábtsik xi teché' ti chabál ani yab ne'ech kin walka'tsik ka jolyat. ¹⁰Xu k'wajílsik teché' ti chabál, ne'ech ka kulbétsik t'ajat abal in chu'u chemdhá jeché' an t'ílsixtsik. Ne'ech ka kulbétsik t'ajat, ke asta ne'ech ti ch'éjwálixtsik jún ani jún; pos abal jajá'tsik, jachan' cháb an t'ílsixtsik, in junwal jelti max i yajbédhomtaláb. ¹¹Por tam ti kidhéch óx a k'ítsá k'al ch'ejel, ejdhátsik k'al na Dios. Ch'akaysik ani jik'eytsik t'ajat ejtal xi k'ál ti chu'tattsik. ¹²Xi jeché' cháb an t'ílsixtsik in ach'a' tám jun i kawidh káwintaláb tú' walk'i' xu usnal k'ál enché':

—Ki k'adhiytsik teché'.

K'adhiytsik tám walk'i' ba jun i tokow ani chu'tattsik xita' k'ál ti tomnadh. ¹³Támk'i jachan', léwék'in chapik an chabál, julpan jun peje' an bitsow ani chemech buk mil i atiklábtsik k'al tin kwenta abal léwék'in an chabál. An atiklábtsik xi jilk'on, jik'eytsik t'ajat ani in k'ak'na'tsik na Dios xi k'wajat walk'i'.

¹⁴Nin chabtal an yajtsiktaláb, wat'éch, por k'unat i k'ij ne'ech ka tujey nin oxtal.

Nin búkláb an korneta

¹⁵Tam ti nin búkláb an t'okat abatwále in jutsuy an korneta xi ta' tin ko'ol, ach'atmé i kawidh káwintalábtsik tu walk'i' xin ulal enché':

Xo' in bajúch xowk'i an Ok'óxláb ani an Kristo ne'ech ti tak'ixich ban chabál xon tu tak'ix an iniksik; ani Jajá' ne'ech ti tak'ix malilíl i k'ij.

¹⁶Xi jun inik ché' an yejcheltsik, xi ta' ti buxutsik bin t'okat k'wajaltsik tin tamét na Dios, tudhlan kututsik asta chabál, in k'ak'na'tsik na Dios, ¹⁷ani in ulutsik enché':

Tu pidhál ti jalbintsixtaláb,

Ok'óxláb,

Dios xi ejtal a ejtowel ka t'aja', xi k'wajat ejat malilíl i k'ij, pos a xalk'ámalich na pulek cháp

ani a tujúmalich ta tak'ix.

¹⁸Ejtal an atiklábtsik chakunek, por in bajúmalich an k'ij xowk'i Tatá' ne'ech ka pidhna' an ti yajtsiktaláb,

xowk'i jeye ne'ech ka lújundha' an chemélomtsik

ani xowk'i ne'ech ka pidha' na t'ílsíxiltsik xowa' in átámal abal ti t'ójontsámalsik.

Xowk'i jeye ne'ech ka pidha' xowa' in átámal xu dhabalábichtsik k'al Tatá' ani xita' ti k'ak'nantsal an ta bij,

ts'itsik ani pakdha'.

In bajúmalich jeye an k'ij xowk'i ne'ech ka k'ibdha'tsik xin at'ax t'ajtsaltsik an chabál.

¹⁹Japyat tám tú' walk'i' an atá xon tu k'wajíl na Dios ani xalk'an nin ta'páb nin lejkintalábíl xi ta' ti k'wajat ban atá xon ti Jajá' u k'wajíl. Lamk'in tám i léy, pík'an i junkil, ach'atmé i káwintalábsik, léwék'in an chabál ani ulich jun i chapik idhidh áb.

**An mímláb ani an
yejche' aknidh chan**

12 Xalk'an tám walk'i' jun i exól púlek: jun i mímláb xin ko'ol in xekét jelt a k'ítsá, kubat ba na ích', in kojám jun i kwetsotsól k'wajbaxtaláb ani jachan' an kwetsotsól k'wajbaxtaláb, in ko'ol lajucháb a ót. ²Jeché' an mímláb, k'wajat kó'odh ani u dhajnal abal in ach'álich i ch'uk'uxtaláb, kom ne'chich kin wa'chiy an chakam. ³Xalk'an tám juní walk'i' ít i exól: jun i yejche' aknidh chan xi t'unuyich t'ajat k'al in chákní' xin ko'ol búk in ók', láju in ich'ám ani in kojám juntsik i kwetsotsól k'wajbaxtaláb ba juntsik nin ók'. ⁴In bodhoy k'al nin wéw wé'ich junax ch'ejel na óttsik xi k'wajat walk'i' ani in pet'na' ban chabál. Jeché' an yejche' aknidh chan, kubey tin tamét an mímláb xi wé'ich kin wa'chiy an chakam. In t'aja' anchan' abal in lé' kin k'aptsi an tin chakámil tokot kin wa'chiy. ⁵An mímláb in wa'chiy jun i chakam kwitól, xi ne'ech kin chapik tak'iy ejtal an atiklábtsik. Tayíl, k'ánsin an tin chakámil ani júnsin ba na Dios xon ti buxúl bin t'okat k'wajtal; ⁶ani an mímláb ájlách abal ka k'ale ban chabál xon ti yab k'wajtsidh, xon ti t'ojointsidh k'al

na Dios abal ka beletná taja' tin nakíl óx i tamub k'al ch'ejel.

⁷Wa'chin tám jun i péjéxaláb tú' walk'i', xon ti an ok'lek t'okat abatwále Miguel ani nin t'okat abatwálejiltsik k'wajay ti péjex k'al an yejche' aknidh chan. An yejche' aknidh chan ani nin t'ójontsixeltsik péjexin, ⁸por yab in ejtotsik kin áta' an péjéxaláb ani nibalich wa'chin ejtidh tú' walk'i' abal jajá'tsik. ⁹Pet'ná tám eléb an yejche' aknidh chan. Jeché' ja'ich an weje' yejche' chan xu bijyáb ti lej at'ax ani ta Satanás, xin k'ambiyal ejtal an atiklábtsik xi k'wajat ban k'ay'lá. Jajá' ani nin t'ójontsixeltsik, pet'nátsik ban chabál.

¹⁰U ach'a' tám jun i káwintaláb kawidh tú' walk'i', xu káw in ulal enché':

—Xo' in bajúch xowk'i' na Dios ne'ech kin xalk'a' ke Jajá' nu lo'ox, Jajá' nu tak'ix ani in ko'ol in cháp abal kin t'aja' xowa'kich. In xalk'ámalich jeye ke na Kristo in ko'ol i awitaláb. Pos pet'nadhich eléb an lej at'ax, xi k'ál tu walbindháb ni at kidhábsik akal i k'ij tin tamét ni Diosil. ¹¹Átadhich k'al ni at kidhábsik k'al tin kwentak'i' nin xich'ál an Ajátikláb xi ja'ich jelti an borrego xu pikbantsáb na Dios ani k'al tin kwentak'i' jeye an tsubaxtaláb xin t'ilámaltsik. Yab in ajyámaltsik tinbá' maske ka chemdhá tam ti xe'chintsik kin t'ila' jeché' an tsubaxtaláb. ¹²Jaxtám, ki kulbétsik ejtal xi k'wajat walk'i'. Por ich'ojontál a chu'bíltsik xi k'wajat ban chabál ani ban pujal! Pos an lej at'ax pet'nadh asta xon ta k'wajattsik ani u chakúl t'ajat kom

in cho'ób abal yabich nakat i k'ij ne'ech ka k'wajay.

¹³Tam ti an yejche' aknidh chan in chu'u abal pet'ná chabál, in kajna' an mímláb xin wa'chíyámal an chakam kwitól. ¹⁴Por an mímláb pidhan cháb tin pakdha' suts'úts' jelti nin suts'úts' i t'íw abal kin ejto ka jumun ani ka k'ale asta ban chabál xon ti yab k'wajtsidh, xon ti yab ka bajwat k'al an yejche' aknidh chan. Taja' ne'ech ka beletná tin nakíl óx i tamub k'al ch'ejel. ¹⁵In káldha' tám i ja' bin wi' an yejche' aknidh chan abal kin t'aja' jun i walja' ani ka júná k'ál an mímláb; ¹⁶por tolmiyat an mímláb k'al an chabál, pos jak'pin an chabál ani in k'ut'u an walja' xin káldhámál bin wi' an yejche' aknidh chan. ¹⁷Tam ti an yejche' aknidh chan in chu'u anchan', in chakuntsi t'ajat an mímláb ani k'ale kin péjey nin kidhtal an mímláb. Jeché' nin kidhtaltsik an mímláb, ja'ich xin t'ajálsik xowa' in ulal nin tak'ixtal na Dios ani in wewkómtsik an tsubaxtaláb xin t'ilámál na Jesukristo.

Xi cháb an at'ax

13 In kubey bin wál an pujal ani u chu'u ti káel ban pujal jun i at'ax xin ko'ol búk in ók' ani láju in ich'ám. Ba juntsik in ich'ám in ko'ol juntsik i kwetsotsól k'wajbaxtaláb ani bin ók'tsik in ko'ol jun i odhbijixtaláb abal a Dios. ²Jeché' an at'ax xu chu'u, in junwal jelti padhum ani nin akan, in junwal jelt in akan i oso. An yejche' aknidh chan, in wat'bantsi jeché' an at'ax ti chápláb ani ti

k'wajtaláb xi jajá'wi'ik in ko'ol. In pidha' jeye ti awitaláb púlek. ³Ba jun in ók' jachan' an at'ax, in ko'ol jun i ch'objédhaxtaláb xi jelti max ne'ech ka chemdhá k'ál; por jachan' an ch'objédhaxtaláb jeldhantsat ani ejtal an atiklábtsik xi k'wajat ban k'ay'lá, labantsik ani in wéwna' an at'ax. ⁴K'ak'ná an yejche' aknidh chan xin pidhámál ti awitaláb jachan' an at'ax ani k'ak'ná jeye an at'ax. Enché' tin ulutsik:

—¿Jita' wa'ach in junwal jelti jeché' an at'ax ani jita' ne'ech kin ejto kin tomna'?

⁵Walká jeye kin ulu an at'ax ejtal xowa' yab alwa' ani i odhbijixtaláb abal a Dios ani kin kó'oy i awitaláb tin nakíl óx i tamub k'al ch'ejel. ⁶Anchan' tin t'aja', in odhbijiy na Dios, in odhbijtsi xon tu k'wajíl na Dios ani in odhbijiy jeye ejtal xi k'wajattsik walk'í. ⁷Walká kin péjey xu dhabalábichtsik k'al na Dios ani kin áta'tsik. Pidhan ti awitaláb abal kin tak'iy ejtal an kidhtalábtsik, an bitsowtsik ani an atiklábtsik xi k'e'etich k'e'etich i káwintaláb in ko'oltsik. ⁸Jachan' an at'ax, k'ak'ná k'al ejtalk'i xu k'wajílsik ban chabál xi yabtsik k'wajat dhutsadh nin bij asta ti tujenek an k'ay'lá bin dhutsadh úwil an Ajátikláb. Jeché' an Ajátikláb, ja'ich jelti an borrego xu pikbantsáb na Dios ani ja'ich jeye xi chemdhá.

⁹Max jun xita' in ko'ol in och'oxtal alwa', kin exbay. ¹⁰Xita' in ne'dhál k'e'et ti wik'nél, ne'ech jeye ti wik'nél. Ani xita' u chemdhax k'al i machét, k'al i machét jeye ne'ech ka chemdhá. Teché'ich ti

ne'ech ka xalk'an max tsubax lejtal tu belom ani max ne'ech kin kuxuy ejtal xowa'kich xu dhabalábichtsik k'al na Dios.

¹¹Tayíl u chu'u juní ít i at'ax xi k'wajat ti kalel ban chabál. Jeché' an at'ax, in ko'ol cháb in ich'ám jelt in ich'ám i borrego, por u káw jelti jun i yejche' aknidh chan. ¹²In ko'ol jeye ejtal an awiltaláb jelti xin ko'ol xi jidhtal an at'ax ani in t'ajál ka k'ak'ná an jidhtal at'ax k'al ejtal xu k'wajílsik ban chabál. Jeché' an jidhtal at'ax, ja'ich xi jeley k'al an ch'objédhaxtaláb xin ko'olwi'ik. ¹³In t'ajál jeye i pakdha' labidh exól tin tamét an atiklábtsik ani asta in t'ajál ka kwajlan chabál i k'amal xi táł walk'i'. ¹⁴K'al jeché' an exólsik xu walkáb kin t'aja' tin tamét xi jidhtal an at'ax, in k'ambiyal xu k'wajílsik ban chabál ani in utsál kin t'ajtsi jun in ch'ilábil jachan' an at'ax xin ko'olwi'ik jun i ch'objédhaxtaláb bin ók' ani jeley. ¹⁵Nin chabtal an at'ax, pidhan ti awiltaláb kin ejdhantsi tin ch'ilábil an jidhtal at'ax abal ka káwin ani kin t'aja' ka chemdhá ejtal xi yab u k'ak'náb k'ál. ¹⁶Ani yab tokot ják'i jeché' in t'aja', in t'aja' jeye ke ejtalk'i, ts'itsik ani pakdha', xi tumínladhtsik ani xi ch'ojontálsik, xu jolibtsik ani xi yaba', ka k'wajbantsattsik jun i exól bin eját k'ubak o bin pík'ib. ¹⁷Ani ke yab xita' kin ejto ti ch'a'um nibal ti nújul max yab in ko'ol an exól o nin bij an at'ax o nin ajumtal nin bij. ¹⁸Jeché' in lé' t'ajat i chalpadhtaláb; xita' xin exbayal, kin exbantsi tin ajumtal nin bij an at'ax. Nin ajumtal nin bij, jayéchk'i

an ajumtaláb xin éynál an iniktsik. Nin ajumtal ja'ich jeché': akak i bo' inik k'al ox inik akak.

Nin ajatlábil xi buk inik che' mil atiklábtsik

14 Tayíl u tela' juní ani u chu'u kubúl ban ch'én xu bijyáb Sión an Ajátikláb xi ja'ich jelti an borrego xu pikbantsáb na Dios. Tá' ti k'wajat k'al Jajá' buk inik che' mil i atiklábtsik xin ko'ol dhutsadh bin pík'ib nin bij an Ajátikláb ani nin bij nin Táta'. ²Tayíl u ach'a' jun i káwintaláb xi táł walk'i', xin junwal jelt xan tu bososól yán i walja' ani jelt xan tu jululúl kawidh i junkil. In junwal jelti tam yán xita' in t'enyal i són. ³In ajatnálsik jun i ít ajatláb tin tamét an t'okat k'wajtaláb, tin tamét xi ta' ti k'wajat ché' ejattsik ani tin tamét an yejcheltsik. Yab xita' in ejtowal kin wit'a' jeché' an ít ajatláb, tokot xi buk inik che' mil xi k'wajattsikwi'ik jeye ban chabál ani xo' lo'odhich. ⁴Jeché' ja'ich xi yabtsik in k'ak'námal i ch'ilabtsik, t'okattsik ani in wéwnálsik an Ajátikláb xontik'i ka k'ale. Lo'odhichtsik ban atiklábtsik abal ka k'wajay jelti jidhtal walíláb abal ka dhabalnájichtsik k'al na Dios ani k'al an Ajátikláb xi ja'ich jelti an borrego xu pikbantsáb na Dios. ⁵Yabtsik eltsin ni jun i k'ambixtaláb, t'okattsik tin tamét na Dios.

An óltsixtaláb xin xalk'a' xi óx an t'okat abatwáletsik

⁶U chu'u tám jun i t'okat abatwále ti jumumúl ch'ejel walk'i' ani ta' tin ko'ol an alwa' t'ilab xi

yab in ko'ol in ok'ontal abal kin óltsi xu k'wajíłtsik ban chabál, ejtal an kidhtaláıtsik, an bitsowtsik ani an atiklábtsik xi k'e'etich k'e'etich i káwintaláıtsik in ko'ol. ⁷Ani kawidh in ulal enché':

—Ka jik'na'tsik na Dios ani ka k'ak'na', pos in bajúch an k'ij xowk'i ne'ech ti lújundhax. Ka k'ak'na'tsik xin t'ajámal an walk'i', an chabál, an pujal ani xon tu kalełtsik an ja'.

⁸Tin kuxmats, tsích juní ít i t'okat abatwále xin ulu enché':

—Kwajlanich, kwajlanich an yejche' bitsow xin bij Babilonia abal junkunék k'al ejtal an atiklábtsik abal kin t'aja' xowa'kich xi yab alwa'.

⁹Tayíl káwin juní jun i t'okat abatwále xi ja'ich in oxtal ani in ulu kawidh enché':

—Max jun xita' kin k'ak'na' an at'ax, kin k'ak'nantsi an tin ch'ilábil ani kin walka' ka k'wajbantsat an ti exól bin pík'ib o bin k'ubak, ¹⁰ko'ol kin ach'a' an k'ak'adh yajtsiktaláb xi ne'ech kin pidhna' na Dios, xin ko'olich t'ojojodh. Ne'ech ka yajlombédhásik k'al i k'amal ani i asufre tin tamét nin t'okat abatwálejltsik na Dios ani tin tamét an Ajátikláb xi ja'ich jelti an borrego xu pikbantsáb na Dios.

¹¹An paw xu kaleł xon ti ne'ech ka yajlombédhásik, yab jayk'i ne'ech kin kó'oy in ok'ontal. Akal i k'ij yab jayk'i ne'ech ka koyóch kin ach'a'tsik an yajtsiktaláb xin k'ak'náltsik an at'ax ani nin ch'ilábil o xin ko'oltsik nin exólıxtal an at'ax. ¹²Teché'ich ti ne'ech ka xalk'an max tsubax lejtal ti ne'ech kin kuxuy ejtal xowa'kich, xu dhabalábichtsik

k'al na Dios, xi yabtsik in ch'ikat t'ajtsal tin tak'ıxtal ani xin beláıtsik na Jesús.

¹³U ach'a' tám jun i káwintaláb xi tál walk'i' xi tin utsál enché':

—Ka dhutsa' jeché': "K'ijidh t'ajat xi xo' ani tayíl ka chemechtsik in belál an Ajátikláb."

An T'okat Ejattaláb in ulu enché':

—Ani', pos ne'ech ka koyóchich kin t'ójontsi na Dios teché' ti chabál ani ejtal xowa' in t'ajámaltsik abal na Dios, ne'ech kin chu'utsik.

An pitmách uba xi t'ajan ban chabál

¹⁴U tela' tám ani u chu'u jun i dhak tokow; bin éb an dhak tokow, ta' ti buxúl jun i inik. Jeché' an inik, in kojám jun i kwetsotsól k'wajbaxtaláb xi t'ajadh k'al i oro ani in teykóm jun i k'uch'úl wi'idh pat'ál. ¹⁵Kale tám jun i t'okat abatwále ban atá xon tu k'wajíl na Dios ani in utsa' kawidh enché' xi ta' ti buxúl bin éb an tokow:

—Ka éyna'ich an k'uch'úl wi'idh pat'ál ani ka kotsích tin walíl an t'ayabláb; pos in bajúch an k'ij ani an walíláb xi wa'ach ban chabál, yejnekich. An atiklábtsik xin belámal na Jesukristo, ja'ich jelti an walíláb xi ne'ech ka junkuwat.

¹⁶Xi ta' ti buxúl bin éb an tokow, in éyna' tám nin k'uch'úl wi'idh pat'álil ani in junku nin walíl an t'ayabláb xi wa'ach ban chabál.

¹⁷Kale tám juní ít i t'okat abatwále tú' walk'i' ban atá xon tu k'wajíl na Dios in teykóm jeye jun i k'uch'úl wi'idh pat'ál. ¹⁸Kale jeye k'e'et i t'okat abatwále xon tu k'wajbáb an pikbaxtaláb, xin ko'ol i awiltaláb k'al i k'amal. Jeché' an t'okat

abatwále, in utsa' kawidh enché' xin teykóm an k'uch'úl wi'idh pat'ál:

—Ka éyna'ich an k'uch'úl wi'idh pat'ál ani ka kotsích tin walíl an uba xi wa'ach ban chabál, pos an walíláb wejnekich.

¹⁹An t'okat abatwále in éyna' an k'uch'úl wi'idh pat'ál, in kotsi tin walíl an uba xi wa'ach ban chabál ani in baliy ba jun i yejche' balixtaláb abal ka wat'yat. Anchan' jelt xan ti ne'ech ka t'ajtsin an atiklábtsik k'al na Dios tam ka abtsin an ti k'ak'adh yajtsiktaláb.

²⁰An uba yab wat'yat taja' ban bitsow, eléb bitsow ti wat'yat. Ban yejche' balixtaláb kale i xich', nin ówtsík an xich' in bajaw asta bin wi' an bitsim ani nin ch'ikwél, óx i bo' inik i kilómetro.

An t'okat abatwáletsik k'al xi búk an k'ak'adh yajtsiktaláb xin tin ok'ontal

15 U chu'u juní walk'i' jun i exól púlek ani labidh: u chu'u búk i t'okat abatwáletsik xin tsi'dhál xi búk an k'ak'adh yajtsiktaláb xi tin ok'ontal, pos k'al jachan', k'ál tu ok'nalich nin chákub na Dios.

²U chu'u jeye jun xata' xin junwal jelti pujal xi jáyk'i i lam xuk'udh k'al i k'amal. Tin wál jeché', ta' ti kubutsik in teykóm i són xi pidhnéksik k'al na Dios, xi yabtsik in k'ak'námal an at'ax, yab in k'ak'nantsámal tin ch'ilábil nibal in walkámalsik ka k'wajbantsat tin ajumtal nin bij an at'ax. ³Ani in ajatnálsik nin ajatlábil na Moisés nin t'ójonsixil na Dios ani nin ajatlábil jeye an Ajátikláb xin ulal enché':

Pakdha' ani labidh t'ajat xowa' a t'ajámal,

Ok'óxláb, Dios xi ejtal a ejtowal ka t'aja';

lujat ani tsubax ejtal xowa' a t'ajál,

Pulek Tak'íxal an atiklábtsik.

⁴¿Jita' yab ne'ech ti ki jik'na', Ok'óxláb?

¿Jita' yab ne'ech ti ki k'ak'nantsi an ta bij?

Pos tokot Tatá' ni t'okat, ne'ech ka tsích ejtal an atiklábtsik ani ne'ech ti ki k'ak'na',

pos xalk'anékich abal ejtal xowa' a t'ajámal, lujat t'ajat.

⁵Tam ti wat'éch jeché', u tela' ani u chu'u tú' walk'i' ti japyat an altá xon ti k'wajat ta'padh an lemdha' t'ujub xon ti dhutsadh an tak'ixtaláb. ⁶Ba jeché' an altá, taja' ti kale xi búk an t'okat abatwáletsik xin tsi'dháltsik xi búk an k'ak'adh yajtsiktaláb. Jeché' an t'okat abatwáletsik, xeketlidhtsik k'al i alwa' t'okat k'udhk'um xi ch'axixíl ani in wík'ímtsik tin tamét i wik'axtaláb xi t'ajadh k'al i oro.

⁷Jún ti éb xi ché' ta' ti k'wajattsik ejat, in pidha' tám xi búk an t'okat abatwáletsik juntsik ti lejab xi t'ajadh k'al i oro ts'utsat k'al an k'ak'adh yajtsiktaláb xi ne'ech kin pidhna' na Dios xi k'wajat ejat malilíl i k'ij. ⁸An altá xon ti kaletsik xi búk an t'okat abatwále, ts'utsich k'al i paw xi tál bin labidh t'okát ani bin cháp na Dios. Yab xita' in ejtowal ka ochich ba jeché' an altá, asta ka ok'on ok'ox xi búk an k'ak'adh yajtsiktaláb xi ta' tin ko'ol xi búk an t'okat abatwáletsik.

**An lejabsik xon ti balidh
an k'ak'adh yajtsiktaláb**

16 U ach'a' tám jun i káwintaláb kawidh xi kale ban altá xon ti kalnek xi búk an t'okat abatwáletsik ani utsan enché' xi jeché' búk an t'okat abatwále:

—Ki k'aletsik ani ka jolo ban chabál an k'ak'adh yajtsiktaláb xi k'wajat balidh ba xi búk an lejab. Jeché' an k'ak'adh yajtsiktaláb, ja'ich xi tál ba na Dios.

²K'ale xi jidhtal an t'okat abatwále ani in jolo an k'ak'adh yajtsiktaláb xi ta' ti k'wajat balidh ban lejab. Tam ti an t'okat abatwále in t'aja' jeché', ejtal an atiklábtsik xin ko'ol nin exólixital an at'ax ani in k'ak'nantsal an tin ch'ilábil, in kó'oytsik i at'ax t'ít' xi yab u jelél ani yajtsik.

³Xin chábláb an t'okat abatwále in jolo ban pujal xowa' ta' ti balidh ban lejab ani an ja' wenk'on ti xich' jelt in xich'ál i chemélom. Ejtal xowa'kich xi ta' ti k'wajat ejat ban ja', chemechsik.

⁴Xin óxláb an t'okat abatwále in jolo ban walja'tsik ani xon tu kaletsik an ja' xowa' ta' ti balidh ban lejab ani an ja'tsik xi wa'ach taja' wenk'on ti xich'. ⁵U ach'a' tám tin ulu enché' an t'okat abatwále xin belkóm an ja':

—Ok'óxláb, i lujat t'ajat abal anchan' ta t'aja', t'okat Ok'óxláb, xi k'wajat ejat malilíl i k'ij. ⁶Kom in chemdhámaltsik xu dhabalábich k'al Tatá' ani na t'iltsíxiltsik jeye, xo' a t'ajámalichtsik kin uch'a' i xich', pos anchan' tin tomnál ka t'ajtsintsik.

⁷U ach'a' jeye ti káwin jun xita' asta xon tu k'wajbáb an pikbaxtaláb xin ulu enché':

—Ani'ich Ok'óxláb, Dios xi ejtal a ejtowal ka t'aja', Tatá' i lújundhax in tsubtalk'i ani in lujtalk'i.

⁸Xin ché'láb an t'okat abatwále in jolo ba na k'ítsá xowa' ta' tin ko'ol balidh ban lejab ani pidhan ti awiltaláb na k'ítsá kin tsika' an atiklábtsik k'al i k'amal. ⁹Ejtal an atiklábtsik tsikantsik t'ajat, por yab in jila'tsik kin t'aja' xowa' yab alwa'. Yabtsik in k'ak'na' na Dios xin ko'ol i awiltaláb ba jeché' an k'ak'adh yajtsiktalábtsik, in odhbijiy tokot.

¹⁰Xin bó'láb an t'okat abatwále in jolo bin k'wajtal an at'ax xowa' ta' tin ko'ol balidh ban lejab ani jik'wchin xon tu tak'ix an at'ax. An atiklábtsik in k'at'waltsik nin lek'áb k'al i yajal, ¹¹por nibal anchan' yab in jila'tsik kin t'aja' xowa' yab alwa'. In odhbijiytsik tokot na Dios xi k'wajat walk'i' k'al tin kwenta an yajal xin ach'álsik ani k'al an t'ít' xin ko'oltsik.

¹²Nin akakláb an t'okat abatwále in jolo ban yejche' walja' Eufates xowa' ta' tin ko'ol balidh ban lejab ani an ja' xi ta' ti k'wajat taja', dhikey abal ka t'ájan jun i bél ani ka wat'ey taja' an pakdha' tak'ix xi tál in lujtal xon tu kalel na k'ítsá.

¹³U chu'u tám ti kalel bin wi' an yejche' aknidh chan, bin wi' an at'ax ani bin wi' an k'ambix t'iltsix, óx i at'ax ejattalábtsik xin junwal jelti k'wa'. ¹⁴Jeché' ja'ich in ejattal i at'axtsik xin ejtowal kin t'aja' i labidh exólsik. Ani kaletsik kin junku ejtal an pakdha' tak'ix xi k'wajat ban chabál abal ti péjéxtsik

tam kin bajaw an k'ij k'al na Dios xi ejtal in ejtawal kin t'aja'. ¹⁵“Ka ach'a'tsik, Naná' ne'ech kin tsích jun jik'towále jelti jun i kwé'. K'ijidh t'ajat abal xita' ku ela' tin belál ani t'okat nin ejattal, pos yab ne'ech ku ela' jelti max chilim ani yab ne'ech ka tidhebé.” ¹⁶Ani junkuwat an pakdha' tak'ix ban ch'én xu bijyáb Armajedón.

¹⁷Nin búkláb an t'okat abatwále in jolo al ik' xowa' ta' tin ko'ol balidh ban lejab ani ach'atmé jun i kawidh káwintaláb ban atá xon ti k'wajat nin t'okat k'wajtal na Dios xin ulu enché': —Ok'onich ti t'ájnal.

¹⁸Tujey tám ti lamk'il i léy, ach'atmé i káwintalábsik, pík'an i junkil ani léwék'in chapik an chabál jelt xan ti yab jayk'i léwék'nék asta ti wa'chinék an atiklábtsik ban chabál. ¹⁹An yejche' bitsow pejkan ti óx i peje' ani an bitsowtsik xi ban k'ay'lá, julpan. Na Dios in chalpay an yejche' bitsow xin bij Babilonia abal kin t'aja' kin wat'na' ejtal an k'ak'adh yajtsiktaláb xin abtsi k'al nin chákub. ²⁰Ejtal an ts'itsik chabál xi k'wajat ba ja', k'ibchon ani an ch'éntsik, yab elan. ²¹Ulich jeye i pakdha' idhidh áb xon ti k'wajat an atiklábtsik. Nin álém juntsik an idhidh áb, chab inik xóna' i kilo. An atiklábtsik in odhbijiy na Dios k'al tin kwenta an k'ak'adh idhidh áb, pos jeché', ja'ich jun i yejche' k'ak'adh yajtsiktaláb.

Bijsin abal ne'ech ka k'ale ban k'ibetaláb an atiklábtsik xu k'wajál ban yejche' bitsow Babilonia

17 Tsích tám jún ti éb xi búk an t'okat abatwáletsik xi ta'

tin ko'oltsik xi búk an lejab ani tin utsa' enché':

—Jala' ani ne'ech tu óltsi an ti yajtsiktaláb xi ne'ech kin bach'u an yejche' bitsow Babilonia. Jeché' an bitsow, in junwal jelti jun i junkux inik uxum, xi buxúl tin éb yán i ja'. ²Jelti jun i junkux inik uxum, anchan' jeye ti junkunék jeché' an bitsow k'al an pakdha' tak'ix xi k'wajat ban chabál abal kin t'aja'tsik xowa' yab alwa'. Ani an atiklábtsik xi k'wajat ban chabál uk'pindhátsik jeye k'al an walastaláb xin t'ajáltsik jeché' an bitsow ani an pakdha' tak'ix.

³Ban xalk'antsixtaláb xi tin pidha' ku chu'u an T'okat Ejattaláb, in júná k'al an t'okat abatwále ban chabál xon ti yab k'wajtsidh. Taja', u chu'u jun i uxum punat ba jun i at'ax xi t'unuyich t'ajat k'al in chákni'. Jeché' an at'ax, in ko'ol búk in ók', láju in ich'ám ani in ko'ol dhutsadh ba putálk'i in t'u'úl i odhbijixtalábtsik abal a Dios.

⁴Jeché' an uxum xeketlidh k'al i k'udhk'um xi t'unuyich t'ajat k'al in chákni' ani in ko'ol in k'wajbaxtal xi t'ajadh k'al i oro, xi t'ajadh k'al i labidh t'ujubtsik ani k'al i perlatsik. In teykóm jun i lejab xi t'ajadh k'al i oro ts'utsat k'al xowa' in at'ál na Dios ani k'al an at'axtaláb xin t'ajámal an uxum. ⁵In ko'ol jeye dhutsadh bin pík'ib jun i bijláb xi yab t'ajat exbantál: “An yejche' bitsow Babilonia, xi k'wajat jelti nin nána' an junkux inik uxumtsik ani xowa' at'ax teché' ti chabál.” ⁶Tayíl u chu'u abal jachan' an uxum jelti max u itel k'al nin xich'ál xi chemdhatstsik xu dhabalábichtsik

k'al na Dios ani xin t'ilámaltsik na Jesús. Tam tu chu'u jeché', in laban t'ajat. ⁷Tin utsa' tám enché' an t'okat abatwále:

—¿Jant'ók'i ta labnék? Ne'ech tu óltsi xant'éy in lé' kin ulu jeché' an uxum ani an at'ax xin púnúm, xin ko'ol búk in ók' ani láju in ich'ám. ⁸An at'ax xa chu'u, ja'ich jún xi ejatwi'ik, por xo' yabich; por bélk'i ne'ech ka kale ban owtsiktaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal in ówtsík abal ka pet'nájich ban k'ibeltaláb. Xu k'wajílsik ban chabál, xi yabtsik k'wajat dhutsadh nin bij ban dhutsadh úw xon ti k'wajat dhutsadh nin bij xi ne'echtsik kin bach'u an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal, ne'ech ka labantsik tam kin chu'u jachan' an at'ax xi ejatwi'ik ani xo' yabich ejat, por ejech juní. Jeché' an atiklábtsik, yab k'wajat dhutsadh nin bij ban dhutsadh úw, asta tam ti tujenek an k'ay'lá.

⁹Jeché' k'wajat jun xata' abal xita' kin ejto kin exbay: Xi búk in ók' an at'ax, in lé' kin ulu búk i ch'én xon ti buxúl jachan' an uxum; ¹⁰ani in lé' jeye kin ulu búk i pakdha' tak'ix. Bó' xi jachan' an pakdha' tak'ix ok'nékich ti tak'ix, jún, ja'ich xi xo' k'wajat ti tak'ix ani xi jún, yabél in bajúmal an k'ij xowk'i ne'ech ti tak'ix. Por tam ka tak'xinich xi bél u k'ibel, yab ne'ech ti tak'ix nakat i k'ij. ¹¹An at'ax xi ejatwi'ik ani xo' yabich, ja'ich in waxikláb an pakdha' tak'ix; ani ja'ich jeye jún ti éb xi búk an tak'ixtsik xi ne'ech ka pet'ná ban k'ibeltaláb.

¹²Xi láju in ich'ám an at'ax xa chu'úmal, in lé' kin ulu láju i

pakdha' tak'ix xi yabél in tujúmal ti tak'ix; por ne'ech ka pidhan ti awiltaláb abal ti tak'ix jun ora, jelt xan tu tak'ix an pakdha' tak'ix. Ne'ech ti tak'ixtsik junax k'al an at'ax. ¹³Jeché' láju an pakdha' tak'ix, junini' tin ko'oltsik nin chalab ani ne'ech kin wat'bantsitsik an at'ax an ti chápláb ani an ti awiltaláb xi jajá'tsik in ko'ol. ¹⁴Ne'ech ti péjéx'tsik k'al an Ajátikláb xi ja'ich jelti an borrego xu pikbantsáb na Dios, por ne'ech ka átátsik k'al an Ajátikláb; pos Jajá', ja'ich in Ajátik an ajátiklábtsik ani in Pulek Tak'íxal an pakdha' tak'ix. Xi k'wajattsik k'al an Ajátikláb, kanidhtsik ani takudhtsik k'al a Dios ani lujattsik.

¹⁵Tin utsa' jeye enché' an t'okat abatwále:

—An ja' xa chu'úmal, xon ti buxúl jachan' an uxum, i bitsowtsik, yán i atiklábtsik ani i atiklábtsik xi k'e'tetich k'e'tetich i káwintalábtsik in ko'ol. ¹⁶Xi láju an ich'amtsik xa chu'u ani an at'ax, ne'ech ka pojká k'al jachan' an uxum ani ne'ech ka jilan walbadh ani chilim. Ne'ech ka k'aptsin an tin t'u'úl ani ne'ech ka tsikan. ¹⁷K'wajbantsidhtsik bin ejattal k'al na Dios abal kin t'aja'tsik xowa' Jajá' in lé'. In t'ajám'tsik i káw abal kin pidha' ti awiltaláb an at'ax ka tak'xin asta ka t'ájan xowa' in ulúmal na Dios. ¹⁸An uxum xa chu'u, ja'ich an jejche' bitsow xin tak'yal an pakdha' tak'ix xi k'wajat ban chabál.

Pakwat an jejche' bitsow Babilonia

18 Tam ti wat'éch jeché', u chu'u juní jun i t'okat

abatwále ti pa'íl walk'i' k'al yantam i awiltaláb ani in tajbay an chabál k'al nin tajáx. ²Ani in ulu kawidh enché':

—Pakwatich, pakwatich, an yejche' bitsow Babilonia, xi wenk'odhich tin k'imá' i at'ax ejattalábtsik, tin chink'ontal xowa'kich i at'ax ejattalábtsik ani tin pák'w i ch'ichintsik xi at'ax. ³Abal ejtal an atiklábtsik, uk'pindhats k'al an walastaláb xin t'ajál; an pakdha' tak'ix xi k'wajat ban chabál, in wéwnámalsik xowa' yab alwa' in t'ajál ani an nújultsik xi k'wajat ban chabál tumínladhnéksik k'al xowa' in pakwal yab exbadh jachan' an yejche' bitsow.

⁴U ach'a' tám juní jun i káwintaláb xi tál walk'i' xin ulal enché':

—Ki kaletsik ba jachan' an bitsow, tatá'tsik xi Naná' tu dhabal, abal yab ki walbintsik k'al nin walab nibal ka bach'utsik an k'ak'adh yajtsiktaláb xi ne'ech kin bach'utsik.

⁵Pos nin walabtsik jachan' an yejche' bitsow, yanenekich t'ajat ani in bajúmalich asta walk'i'. Jaxtám na Dios ti ne'ech kin pidha' ti k'ak'adh yajtsiktaláb abal yanenekich t'ajat ni walab.

⁶Ka t'ajtsi jachan' an yejche' bitsow anílk'i xan tin t'ajtsámal xi k'e'ettsik ani chábíl ti ka t'ajtsi xowa' in t'ajámal. Chábíl ti ka t'ajtsin an ti yajtsiktaláb xowa' in t'ajtsámaltsik k'e'et. ⁷Kom jajá' in t'ek'ámal t'ajat tinbá' ani k'wajinek xan ti jajá' in le'námal, ka pidhan ti yajtsiktaláb ani ka uk'indhá, pos jajá' in ulal enché' tin itsích:

“Teché' in buxúl jelti jun i pulek tak'ix mímláb, yab in chemtsidh nibal ne'ech ku ach'a' i t'e'pintaláb.”

⁸Jaxtám, junk'i a k'ítsá ti ne'ech kin chu'u ejtal jeché' an k'ak'adh yajtsiktaláb: an chemlá, an t'e'pintaláb ani an k'alínab. Ne'ech ka tsikan, pos ejtal in ejtawal kin t'aja' na Dios an Ok'óxláb, xi k'ál ti bijtsidh xowa' ne'ech kin tamu jeché' an yejche' bitsow.

⁹An pakdha' tak'ix xin wéwnámalsik xowa' yab alwa' in t'ajál jachan' an bitsow ani k'wajinektsik xan ti jajá'k'itsik in kulbetnámal, ne'ech kin uk'intsi ani ne'ech kin t'e'pintsi tam kin chu'tsi an tin pawil tam exom ti t'a'íl.

¹⁰Ne'ech kin ów tela'k'i abal in jik'náltsik an yajtsiktaláb xi exom in tamwal jeché' an yejche' bitsow ani ne'ech kin ulutsik enché':

—iCh'ojontál in chu'bíl jeché' an yejche' bitsow Babilonia xi likat t'ajat! Pos júnk'i a k'ítsá ti pidhan ejtal xowa' bijtsidh ne'ech kin tamu.

¹¹An nújultsik xi k'wajat ban chabál, ne'ech kin uk'intsi ani kin t'e'pintsi jeché' an bitsow abal yabich ne'ech ka wa'chin xita' k'ál ti ka ch'ay'tsintsik an tin nujwál.

¹²Xowa' in nujwaltsik, ja'lich an oro, an plata, an labidh t'ujubtsik, an perla, an alwa' k'udhk'umtsik xi biliy, an k'udhk'um xi t'ajadh k'al i seda, xi chakni' ani xi t'unuyich t'ajat k'al in chákni'. Ejtal jeye an te'tsik xi niwiy, ejtal xowa' t'ajadh k'al i marfíl, xowa' t'ajadh k'al i te'tsik xi labidh. Xowa' t'ajadh jeye k'al i pat'ál xin bij bronse ani k'al i t'ujub xin bij mármol. ¹³In nujwaltsik jeye i kanela, xowa'kich

i ch'ojólsik xi niwiý, i ikob, i mirra, i niwiýtalábitsik, i yajtsik uxnél, i aséyte, i trigo xi che'edh ani xi putdha'. In nujwaltsik jeye i ko'nélsik xu kitandháb, i borregotsik, i bitsim, i karreta ani in nujwaltsik jeye i iniktsik abal ti jolib. ¹⁴Ne'ech kin utsa'tsik enché' jachan' an yejche' bitsow:

—Ejtal xowa' a kulbetnál, xo' yabich a ko'ol ani ejtal xowa' alwa' ani labidh xa kó'yámal, xo' yabich más jayk'i ne'ech ka kó'oy.

¹⁵An nújultsik xin nujúmal ejtal jeché' ani tumínladhnéksik abal nújlámadhtsik ba jeché' an yejche' bitsow, ne'ech kin ów tela'k'i abal in jik'nálsik an yajtsiktaláb xi exom in tamwal jeché' an yejche' bitsow, ne'echtsik kin uk'intsi ani kin t'e'pintsi. ¹⁶Ne'ech kin ulutsik enché':

—iCh'ojontál in chu'bíl jeché' an yejche' bitsow! Xin junwalwi'ik jelti jun i mímláb xi xeketlidh k'al i alwa' k'udhk'um xi biliy ani chakni', ani xi t'unuyich t'ajat k'al in chákní'. Xin ko'ol jeye i k'wajbaxtaláb xi t'ajadh k'al i oro, k'al i labidh t'ujubtsik ani k'al i perla; ¹⁷iabal júnk'i a k'ítsá ti k'ibchon ejtal xowa' kajbidh in jalbíl xin ko'olwi'ik!

Ejtal xu beldhomtsik an ti pakdha' tan, an bitsówlomtsik xi ne'ech ban tan, xu t'ojnaltsik ban tan ani ejtal xu t'ojnaltsik ban pujal, ówmétsik. ¹⁸Tam tin chu'tsitsik an tin pawil jeché' an yejche' bitsow tam ti exom ti t'a'íl, in ulutsik kawidh enché':

—¿Jowa' bitsow wa'ach xi ne'ech kin junu jelti jeché' an yejche' bitsow?

¹⁹In mujtsitsik ti pojodh in ók' abal kin xalk'a' ke u t'e'pinaltsik, uk'intsik, t'e'pintsik ani in ulutsik kawidh enché':

—iCh'ojontál in chu'bíl jeché' an yejche' bitsow! Pos k'al an tumín xi wa'achwi'ik taja', tumínladhnéksik xin ko'ol an pakdha' tan ban pujal. iAni júnk'i a k'ítsá ti pakwat jeché' an yejche' bitsow!

²⁰Por tatát'sik xi k'wajat walk'i', xi dhabalábichtsik k'al na Dios, abatwáletsik ani t'íltsixtsik, ki kulbétsik k'al tin kwenta xowa' in tamu jeché' an yejche' bitsow, pos na Dios in t'aja'ich kin jalbiy xowa' ti t'ajtsámaltsik jeché' an yejche' bitsow.

²¹Jun i likat t'okat abatwále in dhaya' tám jun i t'ujub, xin junwal jelti jun i yejche' cha' t'ujub, in pet'na' ban pujal ani in ulu enché':

—Anchan' jeye ti ne'ech ka pet'ná an yejche' bitsow Babilonia ani yab más jayk'i ne'ech ka witsiy ka chu'tat. ²²Yab más jayk'i ne'ech ka ach'atmé ba jeché' an yejche' bitsow ti t'enyáb an són, ti jutsyáb an chúl ani an kornetatsik. Nibal más ne'ech ka wa'chin ba jeché' an yejche' bitsow i t'ojnaltsik, nibal ne'ech ka ach'atmé an cha' t'ujub ti che'náb.

²³Yabich ne'ech ka tajk'an i k'amal ba jeché' an yejche' bitsow, nibal más ne'ech ka ach'atmé ti t'ajnal i ajib jelti xu t'ajnal tam wa'ach i tomkixtaláb. Pos an nújultsik xi nújlámadhtsik tachan', ja'ichwi'ik xi más tumínladhtsik t'ajat xi wa'ach ban k'ay'lá ani a k'ambiyámal ejtal an atiklábitsik k'al na k'ambixtal.

²⁴Ba jeché' an yejche' bitsow chemdhats xu dhabalábichtsik k'al

na Dios, i t'iltsixtsik ani ejtal xi chemdhatstsik ban k'ay'lá.

19 Tam ti wat'éch ejtal jeché',
u ach'a' tú' walk'i' jun i
kawidh káwintaláb jelt in káwintal
yán i atiklábtsik xin ulal enché':

iAleluya! An lo'eltaláb, an
labidh t'okattaláb ani an
chápláb, ni Diosil in dhabal,

² pos Jajá' in lujtalk'i tu
lújundhax ani in tsubtalk'i.

In pidha' xowa' in lujyal kin
bach'u an yejche' bitsow
Babilonia xin junwal jelti
jun i yejche' junkux inik
uxum.

Jeché' an yejche' bitsow, in
walbindhám an atiklábtsik
xi k'wajat ban chabál k'al
an walastaláb xi jajá' in
t'ajámal.

T'ajan kin jalbiy k'al ni Diosil
jeché' an yejche' bitsow, nin
chemtal nin t'ójontsixiltsik
na Dios.

³ In ulutsik jeye enché':

—iAleluya! An paw xu bolilíl
tam exom ti t'a'íl jeché' an yejche'
bitsow, yab jayk'i ne'ech ka kublan
ti bolilíl.

⁴ Xi jun inik ché' an yejcheltsik
ani xi ché' jeye ta' ti k'wajattsik ejat,
tudhlan tám kututsik asta chabál,
in k'ak'na'tsik na Dios xi buxúl ban
t'okat k'wajtaláb ani in ulaltsik
enché':

—iAleluya! iAnchan' ka t'ajan!

⁵ Ach'atmé tám jun i káwintaláb
xi kale ban t'okat k'wajtaláb xin ulu
enché':

Ka k'ak'na'tsik ni Diosil,
ejtal tatá'tsik xa t'ójontsal
ani xa jik'nálsik,

ts'itsik ani pakt'ha'.

An ajib xi ne'ech ka wa'chin
tam an Ajátikláb kin utúch
k'al Jajá' an belomtsik

⁶ U ach'a' jeye jelt in káwintal yán
i atiklábtsik, jelt xan tu bososól yán
i walja'tsik ani jelti tam u pík'nal
kawidh i junkil xin ulaltsik enché':

iAleluya! In tujúch ti tak'ix an
Ok'óxláb, ni Diosil xi ejtal in
ejtowal kin t'aja'.

⁷ Ku kulbéch xo', ku k'ijidhméch
ani ki k'ak'na' an Ok'óxláb,
pos in bajúmalich an k'ij xowk'i
an Ajátikláb ti ne'ech kin
utúch k'al Jajá' an belomtsik
jelt xan ti jun i kwitól
u tomkinalich k'al jun i
tsidhan.

An belomtsik, k'wajatich
t'ojodh abal ka k'wajay
k'al an Ajátikláb;

⁸ ani pidhnékich ka xeketlin k'al
i alwa' k'udhk'um xi biliy,
t'okat ani ch'axixíl.

Pos an alwa' k'udhk'um xi biliy, in
lé' kin ulu nin lujat xe'chintal xu
dhabalábichtsik k'al na Dios.

⁹ Tin utsa' tám enché' an t'okat
abatwáale:

—Ka dhutsa' enché': "K'ijidh t'ajat
abal xita' xi kanidhtsik ban ajib tam
an Ajátikláb kin utúch an belomtsik
abal ka k'wajách k'al Jajá'."

Ani tin utsa' jeye enché':

—Jeché' ja'ich tsubax in káwintal
a Dios.

¹⁰ In tudhlan tin tamét an t'okat
abatwáale abal ku k'ak'na', por jajá'
tin utsa' enché':

—Yab ka t'aja' anchan'; pos naná'
u t'ójontsalk'i neye na Dios jelti tatá'

ani na at kidhábsik xin belátsik xowa' in ólnámal na Jesús. Tokotk'i na Dios ka k'ak'na'.

Jachan' an tsubaxtaláb xowa' in ólnámal na Jesús, ja'ich k'ál tu ijtsinal an t'ílsixsik.

An inik xi punat ban dhak bitsim

¹¹U chu'u tám jebél an walk'i' ani xalk'an jun i dhak bitsim. Xi ta' ti punat taja', in bij Lujat ani Tsubax, kom Jajá' in lujtalk'i tu lújundhom ani tu péjéx. ¹²Nin wal ch'axixíl t'ajat jelti an k'amal, yán i kwetsotsik k'wajbaxtaláb in k'wajbím bin ók' ani ta' tin ko'ol dhutsadh jun i bijláb xi tokotk'i Jajá' in exlál.

¹³Xeketlidh k'al jun i xeketláb xi ch'o'odh t'ajat k'al i xich' ani u bijyáb tin Káwintal a Dios. ¹⁴Wewkómte k'al yán i soldadotsik xi tál walk'i', xeketlidhsik k'al i alwa' k'udhk'um xi biliy, dhakni' ani t'okat ani punutsik k'al i dhak bitsim. ¹⁵Bin wi' u kalel jun i wi'idh machét abal kin t'ak'iy k'ál an atiklábtsik xi k'ál tu tomnáb ani ne'ech ti chapik tak'ix. Jajá' ne'ech kin lújundha'tsik jelt xan tin t'ajál an wát'il uba xin wat'yal k'al in akan ani ne'ech kin t'aja' kin wat'na'tsik an k'ak'adh yajtsiktaláb xi tál bin chákub na Dios xi ejtal in ejtowal kin t'aja'. ¹⁶Ani bin eblidh k'udhk'umil ani bin ch'ejet, in ne'dhál dhutsadh jeché' an bijláb: "In Pulek Tak'íxal i pakdha' tak'ix ani in Ajátik i ajátiklábtsik."

¹⁷U chu'u tám juní jun i t'okat abatwále xi ta' ti kubat ba k'ítsá ani in utsa' kawidh enché' ejtal an ch'ichintsik xi xe'ech ti jumumúl:

—Jala' ani ki junkuntsik abal ta k'apul ban k'apúxnich xi ne'ech kin

t'aja' na Dios. ¹⁸Abal ka k'aptsitsik tin t'u'úl i pakdha' tak'ix, i ok'lek soldadotsik ani i likdha' iniktsik. Abal ka k'aptsitsik jeye tin t'u'úl i bitsim ani xi punattsik taja'. Nin t'u'úl jeye i jolibtsik ani xi yaba'; xi ts'itsik ani xi pakdha'.

¹⁹U chu'u tám an at'ax ani an pakdha' tak'ix xi k'wajat ban chabál k'ál nin soldadojiltsik, xi junkunéksik abal kin péjey xin púnúm an dhak bitsim ani nin soldadojiltsik. ²⁰Yak'wan an at'ax junax k'al jachan' an k'ambix t'ílsix xin t'ajámál i labidh exólsik tin tamét jeché' an at'ax. K'al tin kwenta an exólsik xin t'ajám, an k'ambix t'ílsix in k'ambiyámál xin walkámalsik ka k'wajbantsat tin exólixtal an at'ax ani in k'ak'nantsámál tin ch'ilábil. An at'ax ani an k'ambix t'ílsix, pet'nátsik ejat ban k'amal xi k'wajat jomomól xuk'udh k'al i asufre. ²¹Xi más, chemdhátsik k'al an machét xu kalel bin wi' xin púnúm an dhak bitsim ani ejtal an ch'ichintsik, ajwé k'al nin t'u'úl xi chemdhátsik.

Xi mil i tamub

20 Tayíl u chu'u ti pa'íl walk'i' jun i t'okat abatwále xin tsi'dhál an japixtaláb abal kin japiy an owtsiktaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal in ówtsík ani in teykóm jun i yejche' pat'ál. ²Jeché' an t'okat abatwále in yak'wa' an yejche' aknidh chan, xi ja'ich an weje' chan xu bijyáb ti lej at'ax ani ta Satanás ani in wik'a' k'al an pat'ál tin nakíl mil i tamub. ³An t'okat abatwále in pet'na' an yejche' aknidh chan ban owtsiktaláb xi yab in ko'ol

in ok'ontal in ówtsík. Taja' tin mapuy ani in pajk'intsi an ti wi'leb abal yabich más kin k'ambiy an atiklábtsik asta ka wat'éy xi mil i tamub. Tayíl, tam ka wat'éch xi mil i tamub, ne'ech ka walká wé' i k'ij.

⁴U chu'u jeye i t'okat k'wajtalábtsik ani buxkan taja' xi pidhantsik ti awiltaláb ti lújundhom. U chu'u jeye nin ejattaltsik xi kotsidhtsik tin ók' k'al tin kwentak'i abal in beláltsik xowa' in ólnámal na Jesús.

Jajá'tsik yab in k'ak'námal an at'ax, nibal in k'ak'nantsámal an tin ch'ilábil, nibal in walkámaltsik ka k'wajbantsat tin exólixtal an at'ax bin pík'ib o bin k'ubak. U chu'u ke ejechtsik ti ít ani tak'xin tin nakíl mil i tamub junax k'al na Kristo.

⁵Jeché' ja'ich tin jidhtal ti ejech ti ít an chemélomtsik. Por xi k'e'et an chemélomtsik yab ja' ejechtsik ti ít, asta tam ka wat'éch xi mil i tamub.

⁶iK'ijidh t'ajat ani t'okodhich k'al na Dios, xi ne'ech ka ejech tam ka ejdhá tin jidhtal an chemélomtsik! Jeché'tsik, yabich ja' ne'ech ka chemech tin chabtal. Jajá'tsik ne'ech ti pále' abal na Dios ani abal na Kristo ani ne'ech ka k'wajaytsik ti tak'ix k'al na Kristo tin nakíl mil i tamub.

⁷Tam ka wat'éch xi mil i tamub, an lej at'ax ne'ech ka walká xon tu kó'yáb balidh, ⁸ani ne'ech ka k'ale kin k'ambiy ejtal an atiklábtsik xi k'wajat ban k'ay'lá. Ne'ech kin k'ambiy na Gog ani na Magog, ne'ech kin junku an soldadotsik abal ti péjéx. Nin yaníl, in junwal jelti an kidhib xi wa'ach ban pujal.

⁹K'aletsik putál in ch'ikwél an

chabál, in wiliytsik xon ti k'wajat xu dhabalábichtsik k'al na Dios ani an bitsow xu k'anidháb t'ajat k'al na Dios. Por pet'nantsattsik ti k'amal k'al na Dios ani ejtal t'a'aytsik. ¹⁰Ani an lej at'ax, xi k'ál ti k'ambidhtsik, pet'ná ban k'amal xi xuk'udh k'al i asufre, xon ti pet'nadhtsik an at'ax ani an k'ambix t'iltsix. Taja' ne'ech ti yajlombédhábtsik akal i k'ij malilíl i k'ij.

An lújundhaxtaláb tin tamét an yejche' dhak t'okat k'wajtaláb

¹¹U chu'u tám jun i yejche' dhak t'okat k'wajtaláb ani xi ta' ti buxúl taja'. Tin tamét Jajá', wixk'in an chabál ani an walk'i' ani yab elan ní wé' xon ti ka k'wajbá an chabál ani an walk'i'. ¹²U chu'u an chemélomtsik, ts'itsik ani pakdha', kubutsik tin tamét na Dios. Welan tám an dhutsadh úwtsik ani welan jeye jún xi ja'ich xon ti k'wajat dhutsadh nin bij xi ne'ech kin bach'utsik an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal. An chemélomtsik, lújundhá k'al tin kwenta xowa' in t'ajámaltsik, xantik'i ti k'wajat dhutsadh ba jachan' an dhutsadh úwtsik. ¹³An pujal in pidhna' an chemélomtsik xi taja' tin ko'ol, an chemlá ani xon tu ulel an chemélomtsik, in pidhna'tsik jeye xi taja' tin ko'ol. Ejtal an chemélomtsik, lújundhá juntsik ti juntsik k'al tin kwenta xowa' in t'ajámal. ¹⁴An chemlá ani xon tu ulel an chemélomtsik, pet'ná ban k'amal. Jeché', ja'ich nin chabtal an chemlá. ¹⁵Taja' jeye ti pet'ná xi yabtsik eltsin dhutsadh

tin bij xon ti k'wajat dhutsadh nin bijtsik xi ne'ech kin bach'utsik an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal.

An ít walk'i' ani an ít chabál

21 U chu'u tám jun i ít walk'i' ani jun i ít chabál; pos an jidhtal walk'i' ani an jidhtal chabál, wixk'in ani yabich wa'chin an pujal. ²Naná', xu bij Juan, u chu'u an t'okat bitsow ti pa'íl walk'i' t'ojodh t'ajat, jelti jun i tsidhan xi k'wajat t'ojodh abal ne'ech ti tomkinal. Jeché' an bitsow, ja'ich an ít Jerusalén xi abnadh k'al na Dios. ³Ani u ach'a' jun i kawidh káwintaláb xi tál walk'i' xin ulu enché':

—Ka tela', na Dios k'wajatich xo' k'al an iniktsik. An iniktsik ne'ech ka k'wajay tin bitsówil na Dios ani Jajá', ne'ech ka k'wajay tin Diosil. ⁴Ne'ech ka k'wi'tsintsik tin ja'mál nin wal k'al na Dios ani yabich ne'ech ka wa'chin i chemlá, nibal i uk'il, nibal i t'e'pintaláb, nibal i yajal; pos ejtal xowa' xi wa'achwi'ik, wat'éch.

⁵In ulu tám enché' xi ta' ti buxúl ban t'okat k'wajtaláb:

—Naná' u t'ajál ti ít ejtal xowa'kich.

In ulu jeye enché':

—Ka dhutsa', pos ejtal jeché' xowa' u ulal, tsubax ani awil ka belan.

⁶Tayíl tin utsa' enché':

—T'ajadhich ti k'wajat. Naná'ich nin tujtal ani nin ok'ontal, xi ok'ox ani tayíl. Xita' u tsikél, ne'ech ku pidha' an ti ja' xu kalel xon tu kalel an ja' xin pidhnál an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal ani yab

ne'ech kin jalbiy ni jun xata'. ⁷Xita' kin kuxuy ejtal xowa'kich k'al Naná' tu kwenta ani yab kin jila' ti kin bela', ne'ech ku pidha' ejtal xowa' u ko'ol; ne'ech kin k'wajay tin Dios k'al jajá' ani jajá' ne'ech ka k'wajay tu chakámil. ⁸Por xi jik'elomtsik, xi yabtsik u belom, xi pojkantálsik, xu chemdhaxtsik, xu junkunaltsik k'al xi yab in tomtal, xu dhimantsik, xin k'ak'nálsik i ch'ilab ani ejtal xu k'ambixtsik, ne'ech ka k'aletsik ban k'amal xi k'wajat jomomól xuk'udh k'al i asufre. Jeché' ja'ich an chemlá xin chabtal.

An ít Jerusalén

⁹Tsích tám xon tin k'wajat jún ti éb xi búk an t'okat abatwáletsik xi tá'wi'ik tin teykóm jún xi búk an lejab ts'utsat k'al jún xi búk an k'ak'adh yajtsiktaláb xi tin ok'ontal ani tin utsa' enché':

—Jala' ani ne'ech tu óltsi xi ne'ech kin tomikna' an Ajátikláb. Jeché' an Ajátikláb, ja'ich jelti an borrego xu pikbantsáb na Dios.

¹⁰Ban xalk'antsixtaláb xi tin pidha' ku chu'u an T'okat Ejattaláb, an t'okat abatwále tin júna' ba jun i yejche' t'ek'at ch'éen ani tin xalk'antsi an ti yejche' t'okat bitsow Jerusalén xi k'wajat ti pa'íl walk'i' xi tál ba na Dios. ¹¹Jachan' an bitsow, ch'axixíl k'al nin tajáx na Dios ani nin ch'axixíltal in junwal jelti jun i labidh t'ujub xu bijyáb ti jaspe, tajujúl jelti lam. ¹²Malilíl jachan' an bitsow, mapudh k'al jun i mapuxtaláb púlek ani t'ek'at. In ko'ol lajucháb i wi'leb ani ba juntsik an wi'leb, kubutsik juntsik i t'okat abatwále. Ba juntsik an wi'leb,

dhutsadh juntsik i bijláb, xi ja'ich xi lajucháb nin chakámiltsik na Israel.

¹³Óx i wi'leb k'wajat in lujtal xon tu kalel na k'ítsá, óx jeye ebál, óx alál ani óx, in lujtal xon tu ochel na k'ítsá. ¹⁴Nin mapúl an bitsow aknidh k'al lajucháb i t'ujubtsik ani ban t'ujubtsik, k'wajat dhutsadh nin bij xi lajucháb nin abatwálejiltsik an Ajátikláb.

¹⁵An t'okat abatwále xi k'wajat ti t'ilom k'al naná', in teykóm jun i lejbxataláb xi t'ajadh k'al i oro abal kin lejbay an bitsow, nin wi'lébiltsik ani nin mapúl. ¹⁶An bitsow, ché' in waltsik in ko'ol, nin nakíl ani nin ch'ikwél junax anik'i. An t'okat abatwále in lejbay an bitsow k'al an lejbxataláb ani chab mil láju inik i kilómetro ti lejban; nin nakíl, nin t'ek'íl ani nin ch'ikwél, junax anik'i. ¹⁷Tayíl in lejbantsi jeye an tin mapúl, ox inik ché' i metro ti lejban. Jeché' an lejbxataláb xin éyna' an t'okat abatwále, ja'ich an lejbxataláb xin éynál an iniktsik.

¹⁸An mapuxtaláb, t'ajadh k'al i t'ujub xu bijyáb jaspe ani an bitsow, k'al i mapal oro ti t'ajadh, in junwal jelti jun i lam xi t'okat. ¹⁹Nin akan an mapuxtaláb, labidhmédhats k'al xowa'kich i labidh t'ujubtsik: nin jidhtal, k'al i jaspe; nin chabtal, k'al i safiro; nin oxtal, k'al i ágata; nin che'tal, k'al i esmeralda; ²⁰nin bo'tal, k'al i ónise; nin akakláb, k'al i kornalina; nin búkláb, k'al i krisólito; nin waxikláb, k'al i berilo; nin beléjuláb, k'al i topasio; nin lájutral, k'al i krisoprasa; nin lajujuntal, k'al i jasinto ani nin lajuchabtal, k'al i amatista.

²¹Xi lajucháb an wi'leb, i labidh

t'ujubtsik xu bijyáb ti perla; juntsik an wi'leb, k'al juntsik i perla ti t'ajadh. Ani an pulek bél xi k'wajat ba jachan' an bitsow, t'ajadh k'al i mapal oro jelti lam xi tajujúl.

²²Ba jachan' an bitsow, yab u chu'u ni jun i pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios, pos an Ok'óxláb, na Dios xi ejtal in ejtawal kin t'aja', Jajá'ich na k'wajat jelti an atá xon ti Jajá' u k'ak'náb ani an Ajátikláb jeye. ²³An bitsow yab in yéntsál ka tajbayat k'al a k'ítsá nibal k'al a ích', pos u tajbayáb k'al nin tajáx na Dios ani an Ajátikláb, xi ja'ich jelti an borrego xu pikbantsáb na Dios, ja'ich nu tajaxtaláb. ²⁴An atiklábtsik xi lo'odhich, ne'ech ka xe'chintsik bin tajáx jachan' an bitsow ani an pakdha' tak'ix xi ban k'ay'lá, ne'ech kin júna'tsik taja' i ch'ejwalixtaláb ani ne'ech kin k'ak'na'tsik na Dios. ²⁵Nin wi'lébiltsik yab jayk'i ne'ech ka mapyat, pos taja' yab ne'ech ka jik'wchin. ²⁶Ejtal an atiklábtsik, ne'ech kin júna' taja' i alwa' ch'ejwalixtaláb ani ne'ech kin k'ak'na'tsik na Dios. ²⁷Yab jayk'i ne'ech ka ochich taja' xowa' yab alwa', xowa' at'ax nibal xu k'ambixtsik. Tokot ne'ech ka ochichtsik taja' xi k'wajat dhutsadh nin bij bin dhutsadh úwil an Ajátikláb. Jeché' an dhutsadh úw, ja'ich xon ti dhutsadh xi ne'ech kin kó'oytsik an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal.

22 An t'okat abatwále tin óltsi tám jun i alabél walja' ani an ja' xi wa'ach taja', ja'ich xin pidhnál i xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal. Jeché' an ja', tajujúl jelti lam ani u kalel

bin t'okat k'wajtal na Dios ani ban Ajátikláb. ²Junax ch'ejel ban pulek bél xi k'wajat ba jachan' an bitsow ani jun pak'e' jun pak'e' tin waltsik an walja', taja' ti kubat an te' xin pidhnál an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal, xu walim lajuchábíl ti tamub. Ích' ta ích' u walim ani nin xekélsik alwa' abal ka jeldhá k'al an atiklábtsik. ³Yabich ne'ech ka wa'chin xata' xi bijidh ke ne'ech ka k'ale ban k'ibeltaláb. Nin t'okat k'wajtal na Dios ani an Ajátikláb, taja' ne'ech ka k'wajay ba jachan' an bitsow ani ne'ech ka k'ak'ná k'al nin t'ójontsixiltsik. ⁴Ne'ech ka chu'tat k'al nin t'ójontsixiltsik ani ne'ech kin kó'ontsitsik an tin bij ba nin pík'ib. ⁵Taja' yab ne'ech ka jik'wchin. Xi ne'ech ka k'wajaytsik taja', yab ne'ech kin yéntsitsik i tajbaxtaláb, nibal nin tajáx na k'ítsá. Pos ne'ech ka tajbayattsik k'al na Dios, an Ok'óxláb ani ne'ech ti tak'ixtsik malilíl i k'ij.

**K'unatich xowk'i ti ne'ech
ka tsích na Jesukristo**

⁶Tin utsa' jeye enché' an t'okat abatwále:

—Ejtal jeché' xowa' u ulal, tsubax ani awil ka belan. An Ok'óxláb, na Dios xin ijtsal an t'íltsixtsik, in abnámal nin t'okat abatwálejil abal kin xalk'antsi nin t'ójontsixiltsik xowa' ne'ech ka támun k'unat i k'ij.

⁷—iK'unat i k'ij ne'ech kin tsích!

iK'ijidh abal xita' xin t'ajál xowa' in ulal nin tsubaxtalábil na Dios xi k'wajat dhutsadh ba jeché' an dhutsadh úw!

⁸Naná', xu bij Juan, u ach'a' ani u chu'u ejtal jeché'. Tam tu ach'ámalich ani u chu'úmalich, in tudhlan tin tamét an t'okat abatwále xi tin xalk'antsámal jeché' abal ku k'ak'na'. ⁹Por jajá' tin utsa' enché':

—Yab ka t'aja' anchan', pos naná' u t'ójontsalk'i neye na Dios jelti tatá' ani na at kidhábsik an t'íltsix ani ejtal xin t'ajálsik xowa' k'wajat dhutsadh ba jeché' an dhutsadh úw. Tokotk'i na Dios ka k'ak'na'.

¹⁰Tin utsa' jeye enché':

—Yab ka china' xowa' k'wajat dhutsadh ba jeché' an dhutsadh úw, pos k'unatich xowk'i ne'ech ka támun jeché'. ¹¹Xita' xin t'ajálsik xowa' yab lujat, jila' kin óntsi kin t'aja'tsik xowa' yab lujat; xi at'axtsik, jila' kin óntsi kin t'aja' xowa' at'ax. Por xi lujattsik, kin óntsi kin t'aja' xowa' lujat ani xi t'okodhichtsik k'al na Dios, kin óntsi kin t'oko tinbá'.

¹²—K'unat i k'ij ne'ech kin tsích ani ne'ech ku tsi'dha' an ch'ejwalixtaláb xi ne'ech tu pidha' juntsik ta éb, k'al tin kwenta xowa'k' a t'ajámalsik. ¹³Naná'ich nin tujtal ani nin ok'ontal, xi ok'ox ani xi tayíl.

¹⁴K'ijidh xita' exomtsik in t'okwal tinbá' abal kin ejtotsik ka utey xon ti k'wajat an te' xin pidhnál an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal ani abal kin ejtotsik ka ochich bin wi'lébil an bitsow. ¹⁵Por xi at'axtsik, xu dhimantsik, xu junkunaltsik k'al xi yab in tomtal, xu chemdhaxtsik, xin k'ak'nálsik i ch'ilab ani ejtal xin kulbetnálsik ti k'ambix, eléb ne'ech ka jilk'on.

¹⁶—Naná', xu bij Jesús, u abámal nu t'okat abatwálejil abal kin óltsi jeché' ejtal an belomtsik. Naná'ich nin tujtal ani nin kidhtal an pulek tak'ix Dabid. Naná'ich nin k'wajat jelti na pulek ót xu kalel tam dhajaw.

¹⁷An T'okat Ejattaláb ani an belomtsik, in ulaltsik enché':

—Jala'.

Xita' kin ach'a', kin ulu jeye:

—Jala'.

Xita' u tsikél, ka tsích ani kin uch'a' an ja' xin pidhnál an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal ani yab ne'ech kin jalbiy ni jun xata'.

¹⁸Ejtaltsik xin ach'ál xowa' k'wajat dhutsadh ba jeché' an dhutsadh úw, u utsálsik enché': Max jun xita' kin puntsiy xowa' jé' k'wajat dhutsadh, ne'ech jeye tám ka pidhan k'al na

Dios an ti k'ak'adh yajtsiktaláb xi k'wajat dhutsadh ba jeché' an dhutsadh úw. ¹⁹Ani max jun xita' kin wék'oy jun xata' xowa' k'wajat dhutsadh ba jeché' an dhutsadh úw, ne'ech jeye ka wék'ontsat tin bij k'al na Dios ban dhutsadh úw xon ti k'wajat dhutsadh nin bijtsik xi ne'ech kin bach'u an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal. Yab ne'ech ka walká ka ochich ban t'okat bitsow xi k'wajat in t'ilál jeché' an dhutsadh úw.

²⁰An Ajátikláb, xin ólnál jeché', in ulal enché':

—Tsubax u ulal abal k'unat i k'ij ne'ech kin tsích.

Anchan' ka t'ájan. iKi tsích, Ajátikláb Jesús!

²¹Ka bach'waltsik ech'ek'i nin alwa'tal ni Ajátik Jesukristo. Anchan' ka t'ájan.